BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

ANUL XCVI — SIBIU, 18 Ianuarie 1948 — Prețul unui ex. Lei 5.— — Nr. 1—2

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. Intemeiat în 1853 de Mitrop

Onor. Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Abonamentul:
Pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorități și străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500. Pentru America 10 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează REDACȚIEI Telegra ul Român Sibiu strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile
se adresează ADMINISTRAȚIEI foii Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Anul 1947

După sorocul împlinit,

anul Domnului 1947 s'a adăugat pentru veci lângă înaintașii săi măsurători de vreme. In pânzătura sa, anul încheiat poartă nenumărate osteneli și sârguințe duse pentru mai binele omenirii. S'au încordat puteri și s'a pus suflet spre statornicirea dreptății și a dragostei către mulți, către cât mai mulți, de se poate către toți oamenii. Căci toți sunt fii ai aceluiași Părinte, toți sub soare vreau să stea, toți egali în muncă și în dreaptă răsplătire. Silințele acestea scânteiază în răsăritul unui ev nou, în zorii unei vieți de libertate cât mai plină.

Pacea,

climat al muncii și al sporului în toate, s'a așezat și ea în cea mai mare parte a lumii. Tratatele ei au fost semnate la Paris și apoi, rând pe rând, ratificate. Pentru noi, faptele acestea încheie o epocă de sbucium chemată la viață de războiul trecut și deschid porți spre lumea colaborării frățești cu toți cei ce doresc cu adevărat să trăiască în pace, să se bucure de roadele păcii. Transilvania s'a întors pe veci la trupul Țării. Cât despre sprijinul dat, în aceasta privință, de marea noastră vecină din Răsărit, U.R.S.S., se va grăi prin ani mulți și prin vremi viitoare.

Doar încheierea tratatelor de pace cu Germania, Austria și Japonia încă nu s'a împlinit. Porțile spre împlinire stau deschise și numai doritorii de un nou război ar putea lucra la zăvorîrea lor. Noi suntem lucrători ai păcii. Și cei mai mulți din semenii noștri sunt și ei pentru pace și muncă liniștită. De aceea, năd jdile în bine sporesc și ele cu fiecare zi.

Frații Moldoveni

au trăit și în prima jumătate a anului trecut în mare strâmtorare, ba chiar în pătimire, pe urma secetei cumplite ce i-a căutat neîndurător. Parte din ei și-au căutat sălaș și pâne în alte colțuri ale țării, iar altă parte au rămas la vetre, bucurându-se de sprijinul venit din multe locuri. Ajutoare de tot felul au curs către Moldova: hrană, haine, bani, medicamente, etc. Toți fiii României s'au solidarizat cu frații cei năpăstuiți. Unii au primit copii spre bună îngrijire și spre creștere, copii cari își vor aminti până departe 'n vreme de cei ce, în ani de cumpănă și foamete, le-au fost părinți. Biserica s'a dovedit, ca și în trecut, maică iubitoare de popor. Prin preoți, prin fiii ei, a strâns ce a putut și a mai alinat din suferințe. La noi, în Arhiepiscopie, la chemarea *I. P. Sf. Mitropolit Nicolae*, s'au colectat sume însemnate și multe vagoane de cereale și alimente, cari au fost trimise Moldovenilor în suferință.

Cu dragostea lor i-au copleșit, pe frații Moldoveni, și țările vecine și prietene, ba și unele mai din departe. Și așa, ei au răsbit prin suferințe, din nou sunt sdraveni, din nou ostenitori în glie și în fabrici. Copiii lor se'ntorc iar pe la vatra părintească, bucuroși că au învins greul secetei.

Crainicul Ortodoxiei Ruse,

I. P. S. Patriarh Alexei al Moscovei și întregii Rusii, ne-a cinstit cu vizita Sa între 29 Mai—11 Iunie. Ochii I. P. S. Sale au putut vedea plaiurile mândrei noastre Patrii și lăcașurile ei de închinare pioasă, iar inima Sa a simțit desigur dragostea creștinească a întregului popor dreptcredincios. Intreprinsă sub semnul întoarcerii vizitei făcute de *I. P. S. Patriarh Nicodim*, aceea împlinită de *I. P. S. Patriarh Alexei* rămâne un act istoric de netăgăduită însemnătate.

După trei ani,

adică din 1944, *Adunarea eparhială* a Arhiepiscopiei noastre și-a ținut sesiunea ei la 31 Aug. și 1 Sept., desbătând probleme de mare însemnătate. Ea a fost cinstită cu prezența dlui prim-ministru *Dr. Petru Groza* care este, în prezent, cel mai vechiu sinodal.

Vârstă frumoasă

au împlinit: Reuniunea meseriașilor din Sibiu (80 ani), «Albina» (75 ani), Șc. de cântăreți din Sibiu (20 ani), «Revista Teologică» (40 ani), etc., fapte cari au chemat la vedere serbări cinstitoare.

O nouă Mitropolie

a luat ființă la Timișoara și în fruntea ei a fost așezat *I. P. S. Dr. Vasile Lăzărescu*. La Craiova, în cetatea Banilor, s'a rostuit o Arhiepiscopie și în fruntea ei stă *I. P. S. Firmilian Marin*. Iată fapte care grăiesc limpede despre grija Guvernului țării pentru treburile duhovnicești ale poporului.

Ne-au părăsit,

plecând în patria de unde nu este întoarcere: prot. Dr. Gh. Ciuhandu, Dr. Seb. Stanca, Elena Văcărescu, Dr. Ilie Beu, etc.

Dumnezeu să le facă parte cu drepții

Intemeierea Republicii Populare Române,

este actul de cea mai mare însemnătate întâmplat în curgerea anului trecut. Actul acesta stă ca o coroană peste toate celelalte, mai ales că s'a făcut tocmai la 30 Decemvrie. Regele Mihai I a abdicat, iar România a intrat pe un făgaș de viață nouă, viață de Republică Populară.

Prin urmare,

începem anul nou cu orânduire democratică nouă, orânduire menită să pună în lucrare toate forțele poporului și spre binele tuturor.

Noi sorcovim noul an cu gând curat, cu gândul creștinului adevărat. Glesnele timpului sunt libere. Ele fac pas continuu și noi cu ele. De gândul bun și de fapta ziditoare cu care păsim și noi în vreme atârnă fericirea noastră și a altora și răsplata dela Dumnezeu.

D. CĂLUGĂR

Regele Mihai I a abdicat

Intemeierea Republicei Populare Române

Faptele acestea s'au întâmplat la 30 Decemvrie 1947 și dăm mai jos actele de căpătenie care le însoțesc

MIHAI I-iu

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională

Rege al României

La toți de față și viitori, sănătate.

In viața Statului Român s'au produs în ultimii ani adânci prefaceri politice, economice și sociale, cari au creat noui raporturi între principalii factori ai vieții de Stat.

Aceste raporturi nu mai corespund astăzi condițiunilor stabilite de pactul fundamental — Constituția Țării — ele cerând o grabnică și fundamentală schimbare.

In fața acestei situațiuni, în deplină înțelegere cu factorii de răspundere ai Țării, conștient de răspundrea ce-mi revine, consider că instituția monarhică nu mai corespunde actualelor condițiuni ale vieții noastre de Stat, ea reprezentând o piedică serioasă în calea desvoltării României.

In consecință, pe deplin conștient de importanța actului ce fac în interesul poporului român,

A B D I C

pentru mine și pentru urmașii mei de Tron, renunțând pentru mine și pentru ei la toate prerogativele ce le-am exercitat ca Rege al României.

Las poporului român libertatea de a-și alege noua formă de Stat.

Dat la București, astăzi 30 Decembrie 1947. MIHAI R.

Proclamația Guvernului către popor

Muncitori, țărani, intelectuali, soldați, subofițeri, ofițeri, cetățene și cetățeni ai României

Regele Mihai I, a abdicat astăzi dela Tron.

In actul de abdicare, semnat astăzi, la 30 Decemvrie 1947, constată că „în viața Statului Român s'au produs în ultimii ani adânci prefaceri politice, economice și sociale, care au creat noui raporturi, între principalii factori ai vieții de Stat"

In fața acestei situațiuni, în deplină înțelegere cu factorii de răspundere ai țării, Regele consideră că „ institutia monarhică nu mai conrespunde actualelor condițiuni ale vieții noastre de Stat, ca reprezentânt o piedecă serioasă în calea desvoltării României."

Astfel, poporul român a dobândit libertrtea de a-și clădi o formă nouă de stat, — Republica populară.

Eliberat în 1944 de sub jugul cotropitorilor hitleriști și al slugilor lor din țară, poporul și-a luat soarta în propriile sale mâini.

In frunte cu forța organizată, conștientă și nesovăitoare a clasei muncitoare, aliată cu țărănimea muncitoare, poporul român a înlăturat jugul moșierilor și a pedepsit pe trădătorii intereselor sale, alungând dela cârma țării pe cei care apărau interesele jefuitorilor săi.

Astfel, poporul român a reușit să-și înfăptuiască un regim democrat pe care continuă să-l întărească.

Monarhia constituia o piedică în calea desvoltării țării noastre spre un regim de democrație populară, care să asigure tuturor celor ce muncesc bunăstarea materială și culturală, sa asigure independența și suveranitatea Statului Român.

Prin înlăturarea monarhiei se daschid democrației noastre populare, căi noui de măreție înfăptuiri

Muncitori, țărani și intelectuali, ostași, subofițeri și ofițeri, cetățene și cetățeni!

Să înălțăm noua formă de viață a Statului nostru, Republica Populară Română, Patria tuturor celor ce muncesc cu brațele și cu mintea dela oarșe și dela sate".

Proclamația — adică acest cuvânt trimis poporului întreg — este subscrisă de toți membrii Guvernului român în frunte cu dl prim ministru *Dr. Petru Groza*.

Deocamdată, pentru conducerea treburilor tinerei republici, s'a ales un prezidium constătător din dnii: *C. I. Parhon. Mihail Sadoveanu, Ștefan Voitec Gh. C. Stere și I. Niculi* și se fac mari pregătiri pentru temeinicirea nouei așezări democratice populare.

Invitare la abonament

Cu numărul acesta intrăm în al 96-lea an de apariție a foii întemeiate de marele mitropolit Andrei Șaguna.

A doua gazetă a Ardealului ca vechime, **„Telegraful Român" rămâne credincios liniei sale de apărător și propagator al ideilor Ortodoxiei românești**

Cu acest prilej, invităm pe cărturarii noștri din cler și dintre mireni, să aboneze, în număr cât mai mare, această veche tribună bisericească și să stăruiască totodată pentru o cât mai largă răspândire a ei în cercurile celor ce doresc să cunoască mersul vieții bisericești din cuprinsul Mitropoliei Ardealului, precum și munca depusă aici pentru buna propășire a Bisericii și a Neamului.

Abonamente se trimit la adresa Administrației foii.

Redacția și Administrația „Telegrafului Român", Sibiu.

268.

La început de an

Viteza maximă în care se desfăşoară azi viaţa omului şi iureşul senzual al vremilor bântuite de urmările nefaste ale războiului, tulbură şi strică aproape toate momentele de sărbătoare. Şi încetând astfel de-a mai fi o curată şi intensă respiraţie duhovnicească, sărbătorile au căpătat încetul cu încetul un sens precumpănitor de repaus pur fizic. De aceea, sărbătorile vin şi dispar, fără a lăsa — la cei mai mulţi — un ecou răscolitor de adâncuri sufleteşti, sau decad în trândăvie şi îmbuibare trupească.

Decăderea duhului sărbătorilor are drept consecinţă inevitabilă, decăderea preţuirii timpului şi folosirea lui necorespunzătoare. Mecanizarea vieţii vlăstar al veacului minunilor tehnice, l-a făcut pe om să-şi piardă relaţia intimă cu timpul. Accentuarea hedonică a momentului prezent l-a făcut să trăiască exclusiv în perspectiva prezentului. Ceea ce a trecut nu mai valorează, ci numai prezentul. Omul de azi trăieşte o curgere plată a vieţii, fără amintirea trecutului şi fără prevederea viitorului (Cf. Jaspers Karl Dr.: Die geistige Situation der Zeit. Berlin-Leipzig 1932, p. 32).

Fapt îngrijorător. Pentrucă omul fiind spirit liber şi creator, *atitudinea lui faţă de timp are implicaţii, importanţă şi răspunderi deosebite*. Intrând cu activitatea lui în făgăşul clipei, el se aşează ca unitate între timp şi veşnicie şi constitue — alături de Pronia divină şi după aceasta — prin actul său voluntar, un element de determinare şi făurire a destinului istoriei. Căci în mâna pronietoare a lui Dumnezeu şi în cea relativ creatoare a omului, timpul devine factor pozitiv de progres şi desăvârşire.

Iar omul trebue să fie totdeauna la înălţimea privilegiului de-a avea timpul la dispoziţie ca exponent pozitiv al desăvârşirii vieţii. De aceea, trebue să ne învăţăm a preţui şi folosi timpul după cum se cuvine.

Dovadă că până acum n'am folosit timpul totdeauna bine, este faptul că simţim clipele trecutului sau pe cele ale prezentului, ca pe ceva chinuitor sau ca pe o povară, tocmai pentrucă ne-am comportat sau ne comportăm păcătos în ele. Unii trăim fără pic de orizont după minora lozincă: «Treacă azi, să vie mâine», iar alţii aşteptăm încordat viitorul, ca să ne scape de neajunsurile clipei de faţă sau ne temem de viitor, tocmai pentrucă ştim că el va aduce o scadenţă a păcatelor noastre din trecut şi de acum.

Cine ispiteşte cu pătrundere istoria, constată că viaţa sufletească a popoarelor constitue un rol determinant şi important Energia spirituală plămădeşte istoria, ea dă sens şi consistenţă vieţii. De aici rezultă îndatorirea de-a folosi intens fiecare clipă, *pentru a face din timp o dimensiune spirituală şi creatoare.*

Timpul nu trebue privit numai cu teamă, cum greşit susţine Heidegger, ci şi cu nădejdea care ţi-o inspiră convingerea că de el se leagă nu numai nimicnicia vieţii trecătoare, ci şi activitatea creatoare, adevărata noblete a omului. E adevărat, atunci când te gândeşti că totul e nestătător şi trecător, te cuprinde o profundă melancolie. Şi de obiceiu, când ne gândim la trecut şi viitor, rar se întâmplă să nu simţim fiinţa noastră străbătută de fiorii melancoliei şi ai groazei. *Teama aceasta se stinge numai prin activitatea creatoare*, care ne face să nu mai vedem timpul ca pe un fatum implacabil (Cf. Berdiaeff Nicolae: Cinq méditations sur l'existence. Trad. du russe par Irène Vildé Lot. Paris 1936, p. 139), ci ca pe un vehicol de cucerire a desăvârşirii şi ca pe o punte de săltare în veşnicie. Acesta e singurul principiu demn de o conduită eroică în faţa vieţii.

Din câţi inşi trăiesc pe coaja pământului, unii sunt oameni ai trecutului, alţii ai viitorului şi cei mai puţini sunt oameni ai veşniciei. Cei mai puţini, pentrucă în adevăr puţin sunt în stare să biruiască apăsarea timpului şi să-şi deschidă orizont de viaţă până la veşnicie. Aceştia sunt oamenii inspiraţi de un *duh profetic*, sunt inşii vizionari şi revoluţionari, cari împing omenirea spre adevărata propăşire şi împlinire a destinului ei.

Deplin conştienţi de necesitatea legăturii organice cu trecutul *curat* care cuprinde în sine toată vitalitatea, experienţa şi înţelepciunea unui popor, să-i sorbim puterea întrematoare. Dar adânc convinşi totodată de imperativul categoric al *depăşirii* eroice şi revoluţionare a trecutului şi prezentului, printr'o avântată *încordare creatoare spre viitor*, să ne aplecăm atent urechea la glasul timpului, pentru a i cunoaşte pulsul şi a face din străduinţile noastre, colaborare vrednică de înălţimea spiritului nou al vremilor de azi. Aceasta s'o facem după înţeleapta îndrumare a celui ce-a zis: «Înţelegerea timpului pretinde simultan o poziţie înlăuntrul dar şi deasupra lui. Cine vrea să înţeleagă timpul, trebue să stea ca şi îngerul din Apocalipsă (10, 2), cu un picior pe pământ solid şi cu celălalt să se aventureze îndrăzneţ în valurile şi în sgomotul timpului. Cine i-ar sta departe, nu l-ar putea înţelege; cine s'ar lăsa cu totul în seama timpului, n'ar putea sta deasupra, nici judeca peste el».

Viitorul ne stă înainte. El ne oferă libertatea de-a putea creia mereu. Biruim apăsarea timpului numai prin *activitatea eroic creatoare!* Dacă după Heidegger grija «tempo alizează» fiinţa omenească, după Berdiaeff activitatea creatoare o desrobeşte de jugul timpului. Şi dacă — după acelaşi mare gânditor rus — «timpul biruit devine eternitate», atunci *avântul eroic şi creator face din timp scară spre veşnicie.*

Cu o astfel de atitudine în faţa timpului şi implicit în faţa vieţii, vom culege la finea anului al cărui crug abia a răsărit, roadele unor străduinţi demne de importanţa vremilor ce le trăim.

C. SÂRBU

Din pastoralele arhiereşti

Iubiţi-vă, oameni, iubiţi-vă popoare, iubiţi-vă copii ai lui Dumnezeu, iubiţi-vă unii pe alţii!

Şi iată cum văd eu dovedită cu fapta, această iubire:

a) *Copii să iubească pe părinţii lor* care i-au născut şi i-au crescut, adică să li se supună din toată inima şi să le asculte sfaturile. Să nu îndrăsnească nici odată fiul sau fiica să vorbească de rău sau să se poarte necuviincios cu mama sau cu tatăl său, de vreme ce fiinţa sa s'a rupt din cea a părinţilor săi. Şi apoi: câtă grijă, câte lacrimi, câtă muncă depun aceştia pentru copiii lor?

De mici chiar să fie silitori la carte sau la meşteşug, să fie cuminţi şi cinstiţi, căci aceasta le asigură bună viaţă în lumea aceasta şi binecuvântări dela Cel de sus. In adolescenţă şi tinereţe apoi, să păstreze cu scumpătate şi în deplină curăţenie sufletească şi trupească zestrea cu care i-a împodobit Dumnezeu, pe care s'o ferească neprihănită pentru a se putea folosi şi bucura de ea. Cartea ne învaţă zicând: „Pe ochiul care îşi bate joc de tatăl său şi nesocoteşte ascultarea de mamă îl vor scobi corbii dela pârâu şi l vor mânca puii de vultur". (Prov. 30, 17); „dacă cineva blestemă pe tatăl său şi pe mama sa, i se va stinge lumina în mijlocul întunerecului" (Prov. 20, 20); „un fiu înţelept ascultă învăţăturile tatălui său" (Prov. 13, 1); „fiule, păzeşte sfaturile tatălui tău şi nu lepăda învăţăturile mamei tale... ele te vor însoţi în mersul tău şi te vor păzi în pat... (Prov. 6, 20). „Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta ca să-ţi fie ţie bine şi să trăeşti ani mulţi şi fericiţi pe pământ". (Efes. 6, 2—3).

b) *Părinţii să iubească pe copiii lor*, nevoindu-se a le da tot ce le trebue pentru un traiu omenesc, nevoindu-se ai învăţa carte şi a le da o ocupaţie, dar mai osebit nevoindu-se a-i feri de orice le-ar pricinui răul şi a le fi pildă bună de viaţă curată şi neprihănită. Copiii, adică, să vadă şi să audă dela părinţii lor numai cuvinte frumoase şi numai fapte frumoase şi numai fapte care cinstesc pe om şi-l ţin pe scaunul de rege al făpturii.

Precum ochii din cap trebuesc păziţi de orice vătămare sau necurăţenie, tot aşa copiii, care ne sunt scumpi ca şi ochii din cap, pentrucă numai prin ei se poate privi în viitor, trebuesc feriţi de orice vătămare sau necurăţenie trupească sau sufletească. Deci, părinţilor, grijiţi cu iubire de copiii voştri! Şi nu numai pentru nevoile trupeşti ci şi pentru cele sufleteşti, căci un om îngrijit numai de cele trupeşti, s'ar asemăna unuia căruia îi creşte numai o mână sau numai un picior, pe când cealaltă mână sau celălalt picior i-ar rămâne chircit. Ingrijirea trupului trebue să meargă mână în mână cu îngrijirea sufletului, ca să nu rămână nimeni cu închirceală în fiinţa sa. „Ce-ar folosi unui om dacă ar câştiga lumea toată, dar şi-ar pierde sufletul său? Sau ce ar da omul în schimb pentru sufletul său?„ (Mat. 16, 20).

(Din Pastorala I. P. Sfinţitului NICODIM, Patriarhul României).

*

Biserica creştină poate fi privită cu drept cuvânt şi ca isvorul şi mama ocrotitoare a ştiinţei de carte. Sceptrul de regină a ştiinţei şi titlul de leagăn al culturii lumii i se cuvine Europei numai pentrucă este de veacuri creştină. Fără îndoială toată desvoltarea intelectuală şi morală a Europei a fost şi este susţinută de învăţătura lui Iisus, Cel născut în ieslea din Vifleem. Toate rezultatele gândirii omeneşti europene, toate rezultatele ştiinţei poartă asupra lor pecetea învăţăturii creştine. Duhul legii noastre creştineşti este sângele cari circulă în toată gândirea şi făptuirea lumii întregi, chiar dacă mulţi dintre noi nu-şi dau seamă de acest lucru.

Sunt azi mulţi oameni cari cred că înaintarea omenirii în învăţătură o să aducă cu sine abaterea oamenilor dela Biserica creştină şi învăţătura ei. Şi totuşi, oricât de înaintată se pare că este lumea din zilele noastre în ştiinţa de carte, în iscusinţa de a conduce popoarele şi în privinţa legiuirilor de tot felul, în zbuciumul vieţii de azi tot Biserica creştină este singurul loc de scăpare pentru tot sufletul chinuit de suferinţă.

Cei mai mulţi oameni învăţaţi de azi nici nu-şi dau seama de înrâurirea nemăsurată şi nespus de binefăcătoare ce a avut-o Biserica creştină veche asupra societăţii ome-

* FOIŞOARA *

Un ţăran - Inspector şcolar la 1856
Dumitru Herţia din Săliste
1799—1882

Icoana deplin credincioasă a trecutului românesc va fi cu neputinţă de zugrăvit, câtă vreme nu vor fi reuşit cercetările istorice să pătrundă până în adâncimile păturilor populare, scoţând la iveală din mormântul uitării o seamă de personalităţi reprezentative, cari prin munca şi atitudinea lor au fost în stare să îndeplinească în viaţa satelor noastre rolul unor crainici ai vrednicilor ţărăneşti, de înaltă valoare umană.

Viaţa sătenilor s'a strecurat, veacuri dearândul, cum se strecoară şi în timpul de faţă, în smerenie şi în tăcere, în nepregetată muncă de fiecare zi, fără să rămână despre faptele lor, adeseori vrednice de ţinut minte şi pentru viitorime, amintiri mai sigure, eternizate în slova tiparului prin cărţi şi prin gazete sau în alte scripturi, cari se moştenesc din tată în fiu.

De prin veacul al XVIII-lea înainte, se pot găsi prin registrele botezaţilor, cununaţilor sau ale morţilor din satele Transilvaniei, însemnări lămurite despre ziua naşterii, a cununiei şi a pristăvirii lor întru Domnul.

* * *

Ceva mai norocos a fost în privinţa aceasta ţăranul fruntaş *Dumitru (Mitiu) Herţia din Săliste* (judeţul Sibiului), pe care o seamă de informaţii documentare îl prezintă în lumina simpatică a unui bărbat de iniţiativă şi de acţiune, depăşind nivelul traiului cotidian al consătenilor săi. Despre el ştiu să spună bătrânii satului că a fost *cel dintâi Săliştean*, care-şi comandase o căruţă *cu osii de fier*, contemporanii lui mulţumindu-se a întrebuinţa numai căruţe *cu osii de lemn*. Exemplul lui a devenit, în scurtă vreme, puternic stimulent, determinând şi pe alţi Sălişteni să-l urmeze.

Despre vrednicia lui Dumitru Herţia s'au păstrat câteva însemnări de mare preţ, nu numai în amintirea consătenilor săi, ci şi în alte sate prin cari s'au revărsat numeroase mărturii despre creştineasca lui dărnicie.

Era om cu stare bună. Increderea contemporanilor săi ţărani s'a îndreptat, de repetate ori, spre deşteptăciunea şi energia lui, alegându-l cu toate glasurile *„jude"*, adecă *primar al comunei Săliste*. In această privinţă *„judecia lui Mitiu Herţia"* a lăsat cele mai bune amintiri, fiind îndeobşte socotită ca o jertfă fără prihană, închinată de harnicul şi neobositul fruntaş pe altarul progresului material şi moral al aşezămintelor şi al particularilor din comuna sa natală. Atitudinea lui în calitate de primar al Săliştei impunea tuturor deosebită preţuire, prin judecata dreaptă şi severă, precum şi printr'o neistovită iubire de ordine şi râvnă de propăşire, în toate cele bune şi folositoare poporului încredinţat povăţuirii sale.

Turmele de oi obişnuea să le mâne în timpul verii la păşune în *Munţii Oltului*, prin *Valea Surului*, prin *Budislavul* şi prin *Zănoaga*, pe unde au păşunat *oile Herţeştilor* cinci generaţii de-arândul, până la începutul veacului al XX-lea. Când coborau toamna din Munte la păşunatul din câmpie sau la nutreţul de iarnă, trecând prin satele din preajma Carpaţilor, nu uita D. Herţia să se abată şi pe la biserică şi pe la şcoală, întrebând preoţii şi dascălii satului de sănătate şi deschizându-şi larg baierile pungii, să facă vre-un dar creştinesc pentru biserică sau pentru luminarea pruncilor la învăţătură.

Astfel, părintele consilier arhiepiscopesc din Sibiu *Dr. Andrei Gâlea*, culegând ştirile necesare pentru alcătuirea unei monografii istorice despre satul său natal, a putut găsi într'un *„Registru al veniturilor şi cheltuelilor parohiei Porceşti pe anii 1822-1851"* următoarele însemnări cu privire la *dărnicia ţăranului săliştean Dumitru Herţia:*

„Anul 1828

Dumitru Herţia, ginerile lui Stan Borcea din Săliste, a dat pentru icoane 302 florini şi a cumpărat şi crucea de pe biserică cu 30 florini".

Iar pe una din icoanele împărăteşti din Biserica Porceştilor, se poate ceti o inscripţie grăitoare de asemeni despre deosebita lui dărnicie creştinească.

Iată-o:

„Aceste sfinte 4 icoane s'au plătit, tot lucru, de Dumnealui Kir Dimitrie Herţia ot

NOTA RED. Ca dovadă a direcţiei democratice, spre care au fost îndrumate în ultimul sfert de veac cercetările Institutului de Istorie Naţională din Cluj, publicăm această *biografie ţărănească*, isvorâtă din condeiul unuia dintre cei mai statornici colaboratori ai ziarului nostru. S'au împlinit, în Ianuarie 1948, patru decenii şi jumătate de când scrisul lui studenţesc începuse a vedea lumina tiparului, pentru întâia oară în coloanele Telegrafului Român.

De ce se efectuiază Recensământul

— Câteva lămuriri necesare —

Recensământul sau numerotarea populaţiei, a clădirilor şi proprietăţilor agricole s'a făcut în toate timpurile şi în toate ţările.

Recensămintele se fac la anumite perioade fixe, deobicei din 10 în 10 ani, socotindu se că în această perioadă situaţia se schimbă şi deci numărătoarea trebue refăcută.

La noi în ţară ultimul recensământ a fost făcut în Aprilie 1941. In mod normal următorul trebuia să aibă loc în anul 1950—1951.

Insă războiul a provocat distrugeri mari. Au fost secerate sute de mii de vieţi pe front şi în interiorul ţării. Bombardamentele aeriene şi retragerea pustiitoare a hitleriştilor au avut drept rezultat, distrugerea a nenumărate locuinţe, instituţii publice, şcoli, spitale aşezăminte culturale, poduri, şosele, căi ferate, linii telefonice, etc.

Gospodăriile ţărăneşti în nenumărate regiuni şi în special în Moldova şi Ardealul de Nord, au fost lăsate fără unelte şi vite de muncă, de hitleriştii în retragere.

Seceta care a bântuit timp de 2 ani în ţara noastră, a mărit şi mai mult pierderile provocate de războiu. Lipsa de nutreţ a determinat tăierea a nenumărate vite de prăsilă şi de muncă, lipsind astfel gospodăriile de una din principalele lor avuţii.

In urma luptelor de eliberare duse de Armata Roşie şi Armata Română democrată, teritoriul ţării s'a mărit prin alipirea Ardealului de Nord.

In urma acestor evenimente şi faţă de schimbările pricinuite de ele, datele recensământului din 1941 nu mai corespund realităţii.

De aceea guvernul ţării, pentru a putea duce mai departe opera de reconstrucţie, a socotit că trebue să înceapă de îndată, un recensământ al populaţiei, clădirilor şi proprietăţilor agricole.

Acest recensământ are drept scop să pună la dispoziţia conducerii de Stat, date precise, pentru ca măsurile ce se vor lua să fie cât mai corespunzătoare nevoilor.

Intrucât numai iarna e timpul cel mai potrivit pentru efectuarea recensământului — în tot restul anului stânjenind muncile agricole — guvernul a fixat data numărării la 25 Ianuarie 1948.

*

Prin efectuarea recensământului populaţiei, prin cunoaşterea exactă a numărului locuitorilor ţării şi modul lor de aşezare la oraşe şi sate, guvernul va putea veni în ajutorul populaţiei prin înfiinţarea de aşezăminte de asistenţă socială, spitale, dispensare farmacii, etc. potrivit nevoilor şi numărului locuitorilor. Ele vor putea fi astfel aşezate încât să fie de folos la cât mai mulţi oameni.

Judecătoriile cari erau aşezate la mari depărtări, silindu-i pe ţărani a se deplasa la mari distanţe, vor putea fi înmulţite ca fiecare să poată dobândi dreptatea fără pierdere de bani şi de timp.

De asemeni cunoscând exact numărul populaţiei satelor, se va putea face o dreaptă împărţire a produselor industriale prin cooperative.

Cunoscând desimea populaţiei în diverse regiuni, guvernul va putea lua măsuri pentru a asigura tuturora posibilităţi de muncă şi mijloace de existenţă.

La noi în ţară avem un număr mare de neştiutori de carte, moştenire tristă a regimurilor trecute. Prin acest recensământ se va cunoaşte exact numărul neştiutorilor de carte. putându-se astfel păşi la lichidarea analfabetismului. Totodată învăţământul se va putea desvolta, numărul şcolilor va putea creşte cuprinzând un mare număr de învăţători şi personal didactic.

In urma războiului pustiitor care a trecut şi peste ţara noastră, au fost distruse şi avariate multe din oraşele ţării precum şi întinse regiuni rurale. Nici până astăzi nu cunoaştem exact pagubele suferite prin distrugerea clădirilor, care foloseau, fie drept adăpost instituţiilor publice. Se impune grabnic, refacerea tuturor acestora. Prin recensământ se va putea cunoaşte exact situaţia clădirilor dela oraşe şi a satelor care au avut de suferit de pe urma distrugeriior de războiu şi astfel guvdrnul va putea întocmi un plan de refacere. Se vor clădi noui locuinţe acolo unde datele recensământului, vor indica o lipsă a lor.

Prin cunoaşterea stării locuinţelor, a condiţiilor de higienă în care locueşte populaţia, se vor putea lua măsuri de îmbunătăţire.

In urma reformei agrare înfăptuită de guvernul Groza, au fost împroprietăriţi un număr de ţărani săraci sau cu pământ puţin. S'au împărţit titlurile de proprietate care au consfinţit dreptul ţăranului asupra pământului primit. Proprietatea pământului este altfel împărţită azi decât în 1941. Dacă la aceasta mai adăugăm şi schimbările intervenite în ceea ce priveşte gospodăriile ţărăneşti, parte distruse de război, parte lovite în urma secetei, dacă mai adaugăm împuţinarea parcului de vite, pierderea şi uzarea uneltelor, care nu au putut fi înlocuite până în prezent, datele vechiului recensământ sunt departe de a corespunde realităţii.

De aceea guvernul, în dorinţa de a veni în ajutorul ţărănimii, prin refacerea gospodăriilor ţărăneşti, prin refacerea parcului de vite, prin înzestrarea ţărănimii cu unelte şi vite, nu poate îndeplini toate acestea, decât în urma unei cunoaşteri exacte a situaţiei, prin recensământ.

Se va putea veni astfel în ajutorul satelor aflate în lipsă — datorită poziţiilor geografice — prin desvoltarea unor ramuri de producţie potrivită locului; de exemplu, se vor putea înfiinţa fabrici de marmeladă, acolo unde sunt fructe, fabrici de cherestea, acolo unde e pădure ş. a. m. d.

Cunoscându-se regiuniile pustiite, terenurile inundabile, mlaştinile, etc., lăsate azi în părăsire sau în neputinţă de folosit, se vor putea lua măsuri grabnice de a le pune în folosinţă. Numai cunoscând exact suprafaţa acestor terenuri şi posibilităţile lor de exploatare, se va putea întocmi un plan de însănătoşire.

Recensământul populaţiei, clădirilor şi al proprietăţilor agricole, care va avea loc la 25 Ianuarie, prin datele exacte ce le va furniza, va sta la temelia reconstrucţiei ţării noastre.

Este deci în interesul întregii populaţii a ţării, din oraşe şi sate, din uzine şi de pe ogoare, din şcoli şi biserici, să contribue laolaltă, pentru înfăptuirea acestui recensământ, prin declararea întocmai a tuturor datelor prevăzute în chestionare.

---

neşti, prin organizarea din partea ei a primelor începuturi de şcoală şi de învăţământ pentru poporul întreg şi pentru toate clasele sociaie, fără de nici o deosebire. Numai obişnuinţa, care ne face nepăsători, aduce cu sine că trecem pe lângă această minunată înfăptuire de interes obştesc a Bisericii creştine vechi fără să o băgăm în seamă şi să o preţuim cum se cuvine.

(Din Pastorala I. P. Sfinţitului Mitropolit VASILE, al Banatului).

*

Prin Evanghelia Lui, vestită de sfinţii Apostoli şi de urmaşii lor, slujitorii altare'or creştineşti, au învăţat oamenii să-şi preţuiască cel mai mare şi mai scump bun al lor: sufletul — şi să-i gătească în această viaţă drum neted şi slobod către pajiştile cele neveştejite ale împărăţiei de dincolo.

Prin Evanghelia Lui s'a surpat încetul cu încetul tirănia stăpânitorilor de noroade şi mulţimile obidite au ajuns stăpâne pe soarta lor. Prin Evanghelia Lui a ajuns omul să cinstească şi să iubească pe semenul său ca pe un frate.

Credinţa în El şi în Evanghelia Lui a durat lăcaşurile sfinte, în cari ne luminăm, ne mângâiem şi ne rugăm; ea a zidit spitalele în care ne potolim suferinţele trupeşti; ea a ridicat şcoalele în care odraslele noastre dragi îşi dobândesc ştiinţa şi buna creştere pentru viaţă; ea a zămislit cele mai frumoase icoane zugrăvite de mâna omenească şi cele mai înălţătoare cântări cari au răsunat vreodată din pieptul muritorilor. Invăţătura lui Hristos este obârşia întregii lumini adevărate cu care se mândreşte veacul nostru.

(Din Pastorala Prea Sfinţitului Episcop NICOLAE, al Clujului).

(Va urma)

Moş Crăciun la orfelinat

Scumpii copilaşi orfani, ocrotiţi la Sibiu în casa Bisericii din str. Dealului Nr. 9, se întorc cu mulţămită spre toţi binefăcătorii şi sprijinitorii lor. Ei sunt cu toată recunoştinţa către toţi aceia cari nu-i uită şi prin darurile dragostei, le fac existenţa uşoară şi fericită

De sfintele sărbători ale Crăciunului, orfanii din casa Bisericii au avut bucurii deosebite. Dumineca dinaintea praznicului a avut loc la orfelinat o mişcătoare serbare de Crăciun, cinstită cu prezenta chiar a I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae.*

Instruiţi de d-şoara înv. Vecerdea dela Şcoala de aplicaţie, orfanii noştri ne-au desfătat timp de 50 minute cu o piesă reuşită, cu declamări şi colinde frumoase.

Doi pomi de Crăciun împodobeau sala şi sub pomi, bogăţie de daruri pentru orfani: bomboane dela Braşov-Cetate, pungi cu prăjituri dela Reuniunea femeilor ortodoxe din Sibiu, ciorapi confecţionaţi de elevele Şcoalei normale de fete din Sibiu, apoi din partea I P S. Sale: încălţăminte, svetere, pânză pentru albituri şi alte daruri de folos. Copilaşii noştri erau în culmea fericirii. Feţele tuturora străluceau de bucurie şi bucuroşi erau toţi cei de faţă pentru fericirea „acestor fraţiori mai mici" ai noştri.

De bucuria orfanilor din casa Bisericii s'a bucurat şi un oaspete neaşteptat. Pe când se întorcea spre Reşedinţă, I. P. S. Sa a întâlnit un copilaş ca de 5 ani, pe jumătate îngheţat, care plângea. Inaltul ierarh l-a oprit, l-a întrebat cum îl cheamă, dar totul fu înzadar; copilaşul slab îmbrăcat plângea mereu şi tremura de frig. „Să-l ducem la orfanii noştri, a spus I. P. S. Sa, să se încălzească şi să-i dăm de mâncare". S'a întors cu el chiar I. P. S. Sa, l-a dus sub pomii de Crăciun ai orfanilor noştri ospătându-l cu de toate, ba dându-i şi îmbrăcăminte şi apoi trimiţându-l acasă cu însoţitor.

In felul acesta s'au bucurat orfanii noştri de Moş Crăciun, care şi de astă dată a fost darnic şi bun.

De încheiere folosim prilejul pentru a mai arăta în acest loc o seamă de rezultate ale colectei pentru orfelinat. Aşteptăm ca aceste rezultate să fie tot mai bune şi mai cuprinzătoare şi mai ales să nu se uite că aşteptăm în mod deosebit colectă de grâu. Anul acesta orfelinatul este foarte slab aprovizionat cu grâu. De aceea apelăm la toţi ca acolo unde se mai poate, dacă vor strânge numai câte 5 kg. dintr'o parohie, să se facă acest lucru, ca să putem asigura pânea orfanilor.

In privinţa aceasta menţionăm cu laudă protopopiatul Sighişoara de unde

---

Sălişte spre veşnica pomenire atot neamul. La leatul 1828 Octomvrie 29, Georgie Zugrav"...

Pentru *Mânăstirea Stânişoara* (jud. Argeş) pe unde va fi trecut D. Herţia adeseori cu turmele sale, a făcut de repetate ori daruri însemnate, după cum arată această notiţă dela 1840: *„Badea Dumitru Herţia din Sălişte a ajutat mult sf. Schit"* (Grig. Urâţescu, *Mânăstirea Stânişoara.* Bucureşti, 1943, p. 124.

In *Biserica Mare* din Sălişte *cele mai artistice două strane dela mijloc,* rezervate de obiceiu pe seama celor mai distinşi reprezentanţi ai autorităţilor, au fost dăruite tot de ţăranul D. Herţia. Deaceea se pot vedea până în timpul de faţă iniţialele chirilice Δ X şi cifrele 1864, însemnate pe frontispiciul lor. In aceste două strane au stat în ziua de *1 Iunie 1919* Regele Ferdinand şi Regina Maria, ascultând rugăciunea de mulţămită, înălţată din altarul Bisericii săliştene spre Tronul milostivirii, dela care purcede tot darul cel desăvârşit... S'o fi gândit vreodată bunul creştin, că darul lui cel de bună voie va fi sortit să îmbie prilej de închinare desrobitorilor Transilvaniei, cu 55 de ani mai târziu, în clipa izbăvirii?

Nu numai pentru trebuinţele aşezămintelor de folos obştesc, pentru biserică şi şcoală, avea D. Herţia baerile pungii adeseori desfăcute, ci şi pentru ajutoare la felurite prilejuri, pe seama consătenilor în suferinţă. Ca om cu bunăstare materială, strângând multe bucate din vama ce primea după *zilele de moară,* avea obiceiul să trimită saci întregi spre a se distribui ca pomană săracilor văduvelor şi orfanilor. comuna Sălişte avea în trecut 7 mori, întocmite toate pe temeiul tovărăsiilor (cooperative) ţărăneşti, părţile de fondare purtând numirea: *zile de moară,* iar unităţile mai mici: *copuri.* Aceste mori săliştenesti erau pe cursul Râului, începând de sus în jos următoarele: *Moara de piatră, Moara din Sălci, Moara Onceştilor, Moara Greavului, Moara Podului, Moara Herţii şi Moara Luncii.*

* * *

Pilde vrednice de urmat erau actele de dărnicie ale bunului creştin Dumitru Herţia, care înţelegea să mulţumească astfel Părintelui Ceresc pentru tot *darul de sus,* revărsat asupra familiei şi asupra turmelor sale, cari sporeau din an în an, fiind păzite de ciobani credincioşi, obişnuiţi să ţină la stăpânul lor cu toată încrederea, ca la un părinte înţelept, ascultându-i cuvântul şi urmându-i sfatul în toate împrejurările.

Soţia lui D. Herţia, *Maria, fiica lui Stan Borcea,* fiind singura fată la părinţi i-a putut spori averea familiară cu zestre însemnată, împodobindu-i căminul cu 5 copii: 1 fecior (*Stan* Herţia) şi 4 fete (*Maria* măritată *Tâmpănariu; Ana* măritată *Beju; Paraschiva* măritată *Ştefiea* şi *Marina* măritată *Nicolae Popa).*

* * *

Grija lui părintească nu se revărsa numai asupra copiilor săi, ci şi asupra întregului tineret din comuna Sălişte. Deaceea i-a fost încredinţată, pe lângă cârmuirea politică-administrativă a comunei, şi *epitropia şcoalei săliştene.* Aceasta e una din cele mai vechi şcoli româneşti *din tot cuprinsul Ţării noastre întregite.* Vechimea ei îşi întinde rădăcinile până *în veacul al XVI-lea.*

De pe la începutul veacului al *XVII-lea* e cunoscut numele *dascălului (grămăticului) Dumitru Popa,* care lumina tineretul săliştean în şcoala aceasta, spre mulţumire obştească. Drept aceea judele satului, împreună cu toată obştea, nu stătu la îndoială să-i sprijinească, *la anul 1616,* cererea de a fi scutit de dări şi de cărăuşie (I. Lupaş, *Istoria bisericească a Românilor ardeleni* Sibiu 1918 p. 160). Fără îndoială, acest *grămătic Dumitru* trebue să fi avut înaintaşi în slujbă, care s'au bucurat şi ei la timpul lor, de asemenea scutinţe. Este deci uşor de înţeles, că vechimea şcoalei săliştene îşi întinde rădăcinile până în veacul al *XVI-lea.* Ca semn de mulţumire pentru felul, cum îşi îndeplinise Dumitru Popa datoria de a lumina tineretul, poate fi socotită înaintarea lui la treapta de *protopop,* în care slujbă e amintit cu 12 ani mai târziu, la 1628, când *„protopop Dumitru ot Sălişte"* iscălise la Săcel o scrisoare, alături de *Bucur Beu* şi de *Dan Lascu.* Această scrisoare poate sluji ca *dovadă,* ce rezultate a fost în stare să producă şcoala săliştească, în privinţa slovelor chirilice, *până la anul 1628* (vezi scrisoarea în fotocopie la I. Lupaş, *Documente istorice transilvane.* Cluj vol. I. 1940, p. 173).

Pentru dragostea de carte şi pentru jertfelnicia luminatului ţăran Dumitru Herţia, precum şi pentru uimitoarea lui râvnă de a nu lăsa îngropată în uitare vrednicia înaintaşilor, în luptele *pentru izbânda dreptăţii,* s'a păstrat un impunător manuscris de *265 pagini cu slove chirilice,* având acest titlu:

„Judecăţile Scaunului Săliştii cu Şapte

am adus 900 kg. grâu, 586 kg. fasole, pe lângă altele, pentru orfelinat.

Tractul Târnava, a trimes 18 ferdele de grâu şi 3 ferdele făină cernută de grâu, pe lângă 103 ferdele de cucuruz, 13 ferdele fasole şi 30 ferdele cartofi.

Parohia Guşteriţa a trimis în mai mai multe rânduri în total 1820 kg. zarzavat pentru orfelinat.

Poiana-Sibiului a trimis în două rânduri următoarele: 60 kg. brânză telemea, 34½ kg. slănină afumată, 9 kg. carne de porc şi cârnaţ, 50 ouă şi 4 kg. lână.

In Mihalţ s'a colectat 30 ferdele cucuruz; în Cenade 208 kg. grâu, 256 kg. cucuruz şi 41 kg. fasole. La Ocnade-sus: 51 kg. grâu, 136 kg. fasole şi 70 kg. cucuruz. In Roşia: 113 kg. cucuruz, 67 kg. fasole, 327 kg cartofi, 88 kg. zarzavat şi 150 lei. Parohia Nevoieş a trimis suma de lei 7620; Râşnovul 12 220 lei; Cristian-Braşov: 5930 lei; Codlea 5500 lei; Vulcan 5500 lei; Parohiile din Braşov au trimis până în prezent 89.131 lei. In afară de parohiile I. A. R. şi „Astra", toate celelalte parohii au colectat fiecare dela 5000 lei în sus, distingându-se Braşov-Cetate cu 25,000 lei şi Braşov-Blumăna I cu 20.000 lei.

Numai cu aşa râvnă şi cu astfel de jertfe, orfelinatul Bisericii poate fi susţinut. Preoţii cari încă n'au raportat în cauza colectei, să mediteze la aceste rezultate şi poate în ceasul din urmă tot vor mai putea corecta rezultatul prea mic al colectei din parohia lor. **REFERENT**

Sf. Sărbători la Sibiu

In centrul Arhiepiscopiei, sf. Sărbători de iarnă au prilejuit momente de reculegere şi înălţare sufletească. In ziua întâia de Crăciun a slujit I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, înconjurat de un sobor numeros de preoţi şi diaconi. A doua şi a treia zi a slujit un numeros sobor de preoţi.

La Anul nou, după sf. Liturghie, s'a slujit de P. S. *Teodor*, vicar-arhiepiscopesc şi soborul preoţesc central, o doxologie, la care au luat parte şefii de autorităţi în frunte cu I. P. S. Mitropolit *Nicolae* şi o companie militară.

Praznicul Bobotezii s'a desfăşurat în cadru de măreţie tradiţională. Cortegiul a pornit dela catedrală, a străbătut str. Tribunei, str. principală şi s'a oprit în Piaţa Centrală a oraşului, unde s'a slujit sfeştania mare de către I. P. S. Mitropolit *Nicolae*.

Toate slujbele din timpul acestor sărbători au fost cercetate de mulţi credincioşi şi toate răspunsurile au fost cântate de corul catedralei sub conducerea C. preot-prof. *Gh. Şoima*

Judeţele, prescrise la anul Domnului 1846 cu taată cheltuiala Dumnealui Dimitrie Herţia, coratorul Şcoalelor Săliştei".

„Acum a doua oară prescrise de preună şi legate la un loc, spre aducerea aminte la ceice vor urma de acum încolo şi la ceice sânt acum în viaţă. Iunie 4 zile s'au isprăvit cu scrisul. Anul 1848. S'au scris prin dascălul Alexandru Grecu".

Se poate o dovadă mai grăitoare decât aceasta despre râvna de propăşire a unui om din popor, care înţelegea să preţuiască după cuviinţă învăţămintele istoriei, nepregetând să-şi desfacă punga, spre a plăti sumele de trebuinţă pentru transcrierea românească a unui mare număr de documente latineşti, privitoare la trecutul Săliştei şi al satelor vecine (Galeş, Tilişca, Vale, Sibiel, Cacova) din vestita *„Margine"*, unde ţărănimea luptătoare a reuşit să-şi păstreze dealungul veacurilor, adeseori cu grele sacrificii de sânge, strămoşeasca ei *„slobozenie"*?

Manuscrisul cuprinde textele documentelor latineşti *dela 1692—1799* în traducere românească, având pe cea din urmă pagină o notiţă scrisă cu creionul în următorul cuprins: „Aleman Babă a vândut la 1825 Saşilor locul, unde e azi cancelaria comunală; l-au afurisit preoţii, a trebuit să plece din sat. Episcopul Vasile Moga l-a scos de sub afurisanie cu condiţia ca în mijlocul Bisericii să-şi ceară iertare dela toţi şi să umble din casă în casă".

(va urma)

Permanenţa Bisericii

Cu prilejul vizitei pe care membrii Inaltului Prezidium provizoriu al Republicei Populare Române şi membrii Guvernului au făcut-o la Anul Nou, I. P. S. Sale Patriarhului *Nicodim*, dl prim-ministru *Dr. Petru Groza* a spus printre altele:

„Biserica este o instituţie cu rosturi permanente în viaţa poporului, forma însăşi a statului evoluând potrivit cu spiritul vremii. Biserica creştină ortodoxă a înţeles întotdeauna acest lucru; îl va înţelege desigur şi de data aceasta".

Aula Academiei Teologice

Academia teologică „Andreiană" organizează o serie de conferinţe în ciclul *„Biserica în slujba poporului"*, la 100 de ani dela instalarea Mitropolitului Şaguna, care vor avea loc în Aula Academiei, în fiecare Duminecă, orele 11,15 după Sf. Liturghie, conform următorului Program:

18 Ianuarie: Prof. Prot. Dr. Nicolae Neaga, Rector: *Atitudinea Mitropolitului Şaguna faţă de Vechiul Testament.* 25 Ianuarie: Prof. Preot. Dr. Nicolae Terchilă: *Gândirea lui Şaguna.* 1 Februarie: Prof. Preot. Dr. Grigorie T. Marcu: *Biblia lui Şaguna în cultura poporului transilvan.* 8 Februarie: Prof. Diacon Dr. Emilian Vasilescu: *Şaguna văzut de peste munţi.* 15 Februarie: Prof. Preot. Dr. Teodor Bodogae: *Biserica ardeleană alături de popor în revoluţia din 1848.* 22 Februarie: Prof. Diacon Dr. Nicolae Mladin: *Personalitatea morală a Mitropolitului Şaguna.* 29 Februarie: Prof. Preot Dr. Liviu Stan: *Caracterul democratic al Statutului organic Şagunian.* 7 Martie: Prof. Preot. Dr. Spiridon Cândea: *Preoţi transilvăneni luptători pentru drepturile şi libertăţile poporului.* 14 Martie: Prof. Preot Gheorghe Şoima: *Artele poporale în epoca şaguniană.* 21 Martie: Prof. Preot. Dr. Ştefan Lupşa: *Educaţia lui Şaguna.* 28 Martie: Prof. preot. Dr. Corneliu Sârbu: *Şaguna şi cultura poporului.* 4 Aprilie: Prof. Preot Dumitru Călugăr: *Şcoala lui Şaguna şcoală a poporului.* 11 Aprilie: Prof. Preot Nicodim Belea: *Şaguna duhovnic.*

Jurământul în centrul Arhiepiscopiei

In ziua Anului nou, la orele 5 după masă, toţi P. C. părinţi consilieri şi funcţionari din centrul Arhiepiscopiei au depus legiuitul jurământ de credinţă Republicii Populare Române.

Jurământul le-a fost luat de *Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae*, care la rândul Său, îl depusese la orele 11·30 în aceeaş zi, în prezenţa reprezentanţilor competenţi.

VITRINA CĂRŢII

I. **„Păstorul Ortodox".** Revista Societăţii „Frăţia" a Clerului din Eparhia Argeşului. Anul XXVII, Nr. 1—12 Ian.—Dec. 1947. Curtea de Argeş (Tipografia Epahială). Pag. 208. Preţul 500 lei.

Infruntând bărbăteşte toate greutăţile împreunate cu o astfel de întreprindere, Societatea „Frăţia" a clerului din Eparhia Argeşului, şi-a încrestat în crugul vremii împlinirea unei jumătăţi de veac de existenţă, prin tipărirea unui frumos număr festiv. Bucurând-se de colaborarea unor condeie distinse şi competente, caietul cuprinde articole şi studii ce tratează probleme deosebit de importante şi de actuale, plus alt material (cronică, informaţii, recenzii, etc.) deosebit de bogat.

Subliniind cu deosebită satisfacţie această valoroasă realizare jubilară, urăm ostenitorilor din cadrul „Frăţiei" spor la munca entuziastă ce o depun pilduitor întru realizarea înaltelor scopuri ale acestei societăţi.

Răspândiţi cu drag

Telegraful Român

Pluguşor

Aho! Aho!
Copii şi fraţi
Câmpul adânc să-l araţi
Să-l grăpaţi să-l semanaţi
Rod bogat să ridicaţi
Cu dragoste să-l munciţi
Pământul că-l stăpâniţi
Căci pentru voi şi pentru ţară
S'a făcut reforma agrară
S'a dat mământ moşieresc
Oamenilor ce-l muncesc
Şi-au luptat toţi muncitorii
Să pună la cârma ţării
Guvern adevărat democrat
Cure pământul v'a dat.
Trageţi brazdă cât mai lată.
Pentru ţara democrată
Mânaţi măi!
Hăi! Hăi!
Mânaţi fraţilor mânaţi
Voi ţărani eliberaţi
Căci prin munca stăruită
Faceţi ţara fericită
Faceţi belşug şi lumină
S'o curăţiţi de neghină
Caci mai avem printre noi
Oameni mulţi şi multi ciocoi
Care ne-au pus gând urât
Să ne pună jug'un gât.
Au fost odată moşteri
Dar astăzi nu mai e ca eri
Steaua dela Răsărit
Un semn rău le-a prevestit
D'aia ca nişte mişei
Târau lumea în contra ei
Mânaţi măi!
Hăi! Hăi!
Voi pe câmpuri şi coline
Noi în fabrici şi uzine.
De-avalma cu toţi muncim
Ţară nouă să clădim
Ţară mândră şi bogată
România Democrată.
Să urzim cu toţi sub soare
Iubire între popoare
S'arătăm că voi şi noi
N'am vrut şi nu vrem război,
Ci în pace să trăim
Că pentru asta muncim
Că din plug şi din ciocan
Progresează an cu an
Tot ce'nseamnă omenire
Muncă înseamnă fericire
Sănătate, bogăţie,
Talu bun şi veselie,
Pacea şi învăţătura
Şi progresul şi cultura
Mânaţi măi!
Hăi! Hăi!
De acum şi pân'la anul
Muncitorul şi ţăranul
Să facă din ţara lui
Rai ceresc poporului,
Muncim cu avânt şi credinţă
Să nu mai fie suferinţă,
Oriunde-ai fi, orice eşti
Să-ţi fie drag să trăeşti.
— Voi muncitori şi ţărani
— Să trăiţi întru mulţi ani
Spor la muncă încordată
Pentru ţara democrată,
Sănătate şi belşug
Pentru voi cei dela plug,
Noroc bun zile senine
Pentru voi cei din uzine
Fericirea ţării lui
O dorim poporului.
La mulţi ani!

Sorcova

Sorcova, vesela.
Peste ţară,
Primăvară
Şi în casă
Şi la masă,
Unde staţi
Unde umblaţi
Voe bună
Să aflaţi
De copii,
De purcei,
De viţei
Parte să aveţi de ei.
Anul ce vine,
In fabrici
Şi uzine,
La coasă,
La plug,
Spor şi belşug
In bucurie şi în veselie
Să trăiţi
Să'mbătrâniţi
La anul şi la mulţi ani.

Noul abonament la „TELEGRAFUL ROMAN"

parohii clasa I	*Lei 800*
„ „ II	*„ 600*
„ „ III	*„ 500*
particulari	*„ 1000*
autorităţi şi abonament de sprijin	*„ 1500*
America 10 Dolari	

Taxele de publicare a concurselor:

protopopi	*Lei 5000*
parohii clasa I	*„ 3000*
„ „ II	*„ 2000*
„ „ III	*„ 1000*
cântăreţi bisericeşti	*„ 1000*
Costul inserţiunilor un cm²	*Lei 12*

Administraţia „TELEGRAFULUI ROMÂN"

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

MULŢĂMESC din toată inima Prea C. protopopi şi C. preoţi cari mi-au trimis bune urări de ziua numelui meu, de sf. sărbători ale Crăciunului şi Anului Nou, şi le împărtăşesc arhiereşti binecuvântări.

Mitropolit NICOLAE

Urare. Anul nou 1948 să aducă tuturor colaboratorilor şi cititorilor noştri, sănătate, putere de muncă creştină şi românească, cu pace deplină!

Cu prilejul sf. Sărbători, s'a produs un schimb de telegrame între I. P. Sf. Patriarh Alexei al Rusiei şi I. P. Sf. Patriarh Nicodim.

In ziua de Duminecă, 28 Dec. 1947, I. P. Sf. Mitropolit Iustinian Marina şi I. P. Sf. Arhiepiscop Firmilian Marin au fost întronaţi în scaunele lor.

In urma demisiei P. S. Partenie Ciopron, cu conducerea Eparhiei Romanului a fost însărcinat P. S. Ilarion Mircea.

Exammenele de licenţă şi diferenţă la Academia teologică „Andreiană" din Sibiu, încep la 1 Februarie 1948.

P. C. S. Păr. Dumitru Veştemean a fost de curând numit director general la Culte.

Dl Emil Bodnăraş, a fost numit ministru de Răsboiu.

La 20 Ian. Parlamentul îşi reia activitatea.

In ziua de 14 Nov. 1947, P. C. Sa Păr. Gheorghe Constantin dela Braşov-Scheiu, a fost promovat doctor al Facultăţii de Teol. din Suceava.

In ziua de 2 Dec. 1947, a răposat preotul Aurel Zichil din Ţopa. A fost prohodit de P. C. Sa Păr. Prot. Emilian Stoica din Sighişoara în fruntea unui sobor de 10 preoţi.

EXTERNE

In mesajul de Anul Nou a rosit la radio dl Trygve Lie, secretarul general al ONU-lui, a caracterizat ONU drept o barieră puternică împotriva războiului şi o speranţă a întregei omeniri pentru o lume mai bună şi a cerut tuturor popoarelor să creadă în ONU şi să lucreze pentru apărarea ei.

S'a încheiat un acord economic între Rusia şi Anglia.

APRECIERE

Mulţămind pentru colaborarea acordată cu prilejul scoaterii unui număr festiv la împlinirea a 50 de ani de existenţă a Societăţii „Frăţia", confratele nostru *„Păstorul Ortodox"* ne scrie printre altele:

„Dintre câte reviste apar în ţară, „Telegraful Român" *ne-a fost şi ne este cel mai apropiat şi mai vechiu prieten.* Nu-s vorbe de circumstanţă. In totdeauna am reprodus fragmente alese din articolele substanţiale publicate în „Telegraful Român".

Mai multora. Articolele de Crăciun ne-au sosit prea târziu. Le păstrăm pentru Crăciunul viitor.

„Fericiţi veţi fi când vă vor batjocori pe voi şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind". Mat. 5, 11

Redactor resposabil: Preot Dr. CORNELIU SÂRBU.

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu.

ANUL XCVI — SIBIU, 18 Aprilie 1948 — Preţul unui ex. Lei 5.— — Nr. 3—4

BIBLIOTECA ASTRA „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Telegraful Român

Organ naţional - bisericesc. — Intemeiat în anul 1853 [illegible] Andreiu Şaguna

Onor. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român Sibiu
Str. Şaguna 8

Ahonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorităţi şi străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500. Pentru America 10 Dolari.

Articole şi corespondenţe
se adresează REDACŢIEI Telegraful Român Sibiu strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI foii Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 2.716/1948 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu şi Mitropolit al Românilor ortodocşi din Ardeal şi Crişana

Iubitului cler şi popor: Har şi milă dela Dumnezeu Tatăl şi dela Domnul nostru Iisus Hristos

Pe temeiul articolelor 132 şi 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, prin aceasta convocăm şi declarăm convocată Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei noastre, în sesiunea Ordinară, pe ziua de Duminecă, 9 Mai a. c., Dumineca Tomii, ora 9 dimineaţa, în Biserica Catedrală din Sibiu, când se va oficia sfânta Liturghie şi chemarea Duhului Sfânt, după care va avea loc deschiderea Adunării şi ţinerea şedinţelor în localul designat spre acest scop.

La Dumineca Tomii, din acest an, împlinindu-se o sută de ani dela hirotonirea întru Episcop a marelui Mitropolit Andrei Şaguna, Adunarea eparhială va comemora acest eveniment, în şedinţa sa de deschidere, care se va desfăşura ca şedinţă solemnă comemorativă.

Dat în Sibiu la 6 Aprilie 1948.

(ss) **Nicolae,**
arhiepiscop şi mitropolit

Prezidiul Marei Adunări Naţionale a Republicei Populare Române

In şedinţa de după masă din 14 Aprilie a. c. Marea Adunare Naţională a ales, prin aclamaţii entuziaste, pe membrii Prezidiului suprem şi pe membrii noului Guvern. Prezidiul este format din:

D. prof. Dr. *C. I. Parhon, preşedinte;*

D. prof. *Petre Constantinescu-Iaşi, vicepreşedinte;*

D. *Mihail Sadoveanu, vicepreşedinte;*

D. *Ion Niculi, vicepreşedinte;*

Marin Florea Ionescu, secretar.

Membrii: d-nii Anton Alexandrescu, Banyai Ladislau, Bica Ion, Liuba Chişinevschi, Constanţa Crăciun-Vinţe, Mihail Moraru, Alexandru Moghioroşi, Ilona Nyilon, Eremie Pârdău, Constantin Pârvulescu, Emil Popa, Gheorghe Pruteanu, Zaharia Tănase şi Romulus Zăroni.

Membrii noului Guvern

Preşedintele Consiliului de Miniştrii: Dr. *Petru Groza;*

Primul vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri: *Gheorghe Gheorghiu-Dej,* care va îndeplini funcţiunea de preşedinte al Consiliului Superior Economic, preşedinte al Comisiei de redresare economică şi stabilizare monetară şi va coordona activitatea ministerelor economice şi financiare;

Al doilea vicepreşedinte al Consiliului de miniştri, profesor *Traian Săvulescu,* care va coordona activitatea ministerelor de Agricultură şi Silvicultură;

Al treilea vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, *Ştefan Voitec,* care va coordona activitatea Ministerelor Culturale şi Sociale

Ministere:

Afaceri Externe: *Ana Pauker.*
Finanţe: *Vasile Luca.*
Afaceri Interne: *Teohari Georgescu.*
Apărarea Naţională: *Emil Bodnăraş.*
Justiţie: *Avram Bunaciu.*

Noua Constituţie

Marea Adunare Naţională a votat cu unanimitate noua Constituţie, prin care se pun temelii solide vieţii politice şi sociale româneşti.

Noua Constituţie este pătrunsă de un duh larg democratic, în perfectă armonie cu duhul evanghelic de iubire şi ridicare a celui umil şi în suferinţă.

Noua Constituţie dă puterea conducerii în mâna poporului, garantează proprietatea în limitele dreptăţii sociale şi face din muncă criteriul de valorificare al omului şi de îndreptăţire a acestuia la folosirea bunurilor materiale şi spirituale ale ţării

Noua Constituţie garantează libertăţile cetăţeneşti, libertatea conştiinţei şi libertatea cultelor religioase. Biserica Ortodoxă Română este amintită ca autocefală şi unitară în organizarea ei

Clerul ortodox român aşteaptă cu încredere roadele binefăcătoare ale nouei Constituţii.

T. R.

Invăţământul Public: *Gheorghe Vasilichi.*

Comunicaţii: *Nicolae Profiri.*

Lucrări Publice: *Teodor Iordăchescu.*

Sănătate: *dr. Florica Bagdasar.*

Muncă şi Prevederi Sociale: *Lotar Rădăceanu.*

Culte: *Stanciu Stoian.*

Arte şi Informaţii: *Octav Livezeanu.*

Agricultură: *Vasile Vaida.*

Silvicultură: *Ion Vinţe.*

Mine şi Petrol: *Miron Constantinescu.*

Industrie: *Chivu Stoica.*

Comerţ: *Bucur Şchiopu.*

Răspândiţi cu drag
Telegraful Român
Organul lui Şaguna din 1853

Ortodoxie şi progres

Ce este ortodoxia? Pe cât pare de uşor răspunsul la această întrebare, pe atât este el de greu de dat. Ca toate realităţile adânci, simple în aparenţă şi totuşi foarte complexe în realitate, ortodoxia nu poate fi decât foarte cu greu definită sau nu poate fi definită nicidecum mulţumitor. Un mare fizician din vremea noastră, întrebat ce este fizica, a răspuns simplu: «Fizica este aceea ce fac eu». Tot asemenea, dacă am întreba pe un bun creştin ortodox ce este ortodoxia, poate că cel mai potrivit răspuns ar fi: »Ortodoxia este ceea ce cred eu«.

Intr'adevăr, ortodoxia este, pentru noi, credinţa noastră, trăirea noastră religioasă, credinţa în care au trăit şi au adormit moşii şi strămoşii noştri; credinţă pe care ei au primit-o simplu, pe încetul — ca ploaia măruntă care pătrunde adânc — încă din leagănul prunciei poporului românesc.

Nu vom încerca deci să prindem în chingile definiţiilor învăţătura revelată de Mântuitorul Iisus Hristos, consemnată în sf. Evanghelie şi sistematizată de sfinţi Părinţi ai Bisericii în simbolul credinţei. Nu vom încerca nici să definim specificul ortodoxiei în ansamblul religiilor lumii şi al confesiunilor creştine, ci vom încerca numai să plecăm urechea la sufletul poporului românesc, să simţim bătăile inimii sale, să înţelegem ce a însemnat şi ce înseamnă pentru el ortodoxia. Vom încerca adică să cunoaştem ortodoxia după izbânzile ei în trăirea sufletească a poporului românesc. Pe această cale se va afirma adevărul ortodoxiei, puterea ei înnoitoare şi veşnicia ei.

Ce a însemnat şi ce înseamnă ortodoxia pentru poporul românesc? La această întrebare gândul ne fuge de obiceiu la cea mai gingaşe comparaţie: comparaţia cu o mamă, care îşi îngrijeşte copilul cu tot devotamentul de care numai o mamă este în stare. Comparaţia aceasta, banalizată poate dela Eminescu încoace, îşi capătă însă toată puterea când străbatem, împreună cu istoricii noştri, sbuciumatul trecut al poporului românesc, aşezat »la răscrucea tuturor răutăţilor« cum spunea bătrânul cronicar. Inchegarea, perzistenţa şi înflorirea acestui popor, împotriva năvălirilor barbare şi a neîntreruptelor războaie cotropitoare duse pe pământul românesc, este pentru istorie o enigmă, o minune. O minune a credinţei acestui popor, o minune a ortodoxiei, am putea spune noi.

Căci ortodoxia a pus în sufletul poporului românesc credinţa şi nădejdea într'un viitor mai bun. Ortodoxia a ţinut trează conştiinţa acestui popor în puterea binelui asupra răului, în puterea lui Dumnezeu asupra diavolului, în puterea lui Hristos asupra păcatului. Credinţa ortodoxă a cultivat, prin învăţăturile ei, acel optimism sănătos al sufletului poporului românesc, aceea convingere tare a Românului, că binele triumfă totdeauna asupra răului, că după calvarul crucii vine totdeauna bucuria învierii, pentrucă destinele lumii sunt în mâinile lui Dumnezeu şi Dumnezeu nu vrea pieirea creaturii sale, ci ca să se mântue şi să fie vie.

O astfel de concepţie despre lume şi viaţă, întemeiată pe credinţa ortodoxă, este tot ce poate fi mai străin de fatalismul cugetării antice şi al unor popoare orientale, care constitue o piedică imensă în desvoltarea popoarelor, şi este la fel de străină şi de pesimismul, de tristeţea acelei credinţe

† PATRIARHUL NICODIM

In ziua de 27 Febr. 1948, Patriarhul Nicodim s'a săvârşit din viaţa pământească. Cu o vigoare excepţională, care l-a încununat cu vârsta biblică de 83 ani, s'a prezentat în faţa obştescului sfârşit. Prohodirea ilustrului defunct s'a făcut în ziua de Martie 1948, fiind aşezat în cripta Catedralei Patriarhale, lângă Patriarhul Miron.

Născut în anul 1865, din părinţi ţărani, în com Pipirig (jud. Neamţ), a urmat seminarul la Iaşi, desăvârşindu-şi apoi studiile la vestita Academie duhovnicească din Kiev. Intrând la anul 1896 în cinul monahal, urcă în grabă următoarele trepte în ierarhia bisericească: Arhimandrit de scaun la Mitropolia Moldovei (1898—1902), vicar al Episcopiei Dunării de jos la Galaţi (1902—1909), arhiereu vicar al Mitropoliei Moldovei (1909—1911), episcop la Huşi (1912—1919), stareţ la Neamţul (1919—1935), mitropolit al Moldovei (1935—1939) şi în fine din 1939 Patriarh al Ţării.

Făptură înaltă şi impunătoare, fire bună, blândă şi iubitoare, spirit de elită înzestrat cu o excepţională putere de muncă, a îmbinat într'o fericită sinteză duhul apostolatului cu acela al pasiunii cărturăreşti.

Uriaşa, bogata şi pilduitoarea activitate pe care a desfăşurat-o întru adâncirea şi consolidarea spiritului ortodox al Neamului, l-a remarcat în toate domeniile şi cu deosebire în domeniul gospodăresc, social şi cultural. Stăpânit de o nobilă pasiune cărturărească, cele peste 140 de scrieri originale şi traduceri îl aşează printre cele mai alese figuri de vlădici cărturari dela noi. Sunt demne de menţionat: Biblioteca „Ogorul Domnului" (38 vol); Istoria creştinismului după Farrar (10 vol.); „Istoria Biblică", monumentala operă a prof. Lopuchin; „Biblia comentată" a aceluiaşi teolog rus din care n'a apucat să traducă decât 3 vol., şi mai ales noua tălmăcire a Bibliei în duhul tradiţiei ortodoxe.

Un rol deosebit a avut în acţiunea de reluare a raporturilor de prietenie şi colaborare cu Biserica Ortodoxă din U. R. S. S., vizitând în Nov. 1946, pe P. F. Patriarh Alexei al Moscovei.

Pentru tot ce a dăruit Bisericii şi poporului său, îi aducem pios omagiu de recunoştinţă şi rugăm pe bunul Dumnezeu să-l aşeze în sânurile lui Avraam.

TELEGRAFUL ROMÂN

religioase budiste într'o himerică şi absurdă nirvană, în care se stinge orice licărire de viaţă. Mântuitorul a spus că el a venit »pentru ca lumea să aibă viaţa« (Ioan 10, 10), pentru ca viaţa să triumfe asupra morţii.

Pe acest fond sufletesc de optimism creştin s'a ţesut trecutul sbuciumat al poporului românesc şi aşa se explică minunea persistenţii lui pe aceste meleaguri bătute de vânturile tari ale istoriei.

O altă trăsătură a sufletului românesc pe care o punem în legătură cu ortodoxia şi pe care i-o recunoaşte lumea întreagă, este aceea a îngăduinţei, a toleranţei poporului românesc, faţă de reprezentanţii altor popoare şi ai altor religii.

Intr'adevăr, ortodoxia românească nu ştie ce sunt persecuţiile religioase. In vreme ce în occident se duceau războaie lungi şi pustiitoare pentru motive de ordin religios, în vreme ce acolo se torturau şi se ardeau pe rug oamenii pentru credinţele lor religioase, ţara noastră primea cu braţe deschise pe adepţii reformatorului religios ceh Ioan Huss. Iar când regele Ungariei şi cel al Poloniei au cerut lui Alexandru cel Bun să alunge din Moldova pe adepţii lui Huss refugiaţi acolo, acesta a răspuns că nu e obiceiul ţării noastre ca să se poarte astfel. La fel s'a întâmplat şi cu Lipovenii refugiaţi pe vremuri din Rusia. Şi la fel s'a întâmplat totdeauna la noi în astfel de împrejurări, încât un scriitor francez a spus, nu de mult, că »ţăranul român e cel mai tolerant din Europa«, iar rectorul universităţii din Londra, Sir Ernst Baker, a spus că a găsit în ţara noastră o toleranţă »olandeză«. Luând drept termen de comparaţie poporul olandez, pe care îl cunoştea ca cel mai tolerant.

Ce înseamnă această toleranţă religioasă a poporului românesc? Inseamnă indiferenţă religioasă, înseamnă »ateism«, cum a avut naivitatea să afirme cineva? Nicidecum. Credinţa poporului românesc este o realitate adâncă şi vie, chiar dacă nu ia forma fanatismului, a persecuţiilor şi războaielor religioase. Credinţa poporului românesc a format şi formează cheagul sufletesc al acestui popor. Aşa numita »lege românească« a păstrat unitatea noastră naţională, Românii de pretutindeni simţindu-se fraţi întru credinţa lor religioasă. In credinţa ortodoxă şi-a modelat poporul românesc toată înţelepciunea sa, întreaga sa concepţie despre lume şi viaţă, întreaga sa filosofie. In duhul ortodoxiei s'au format proverbele, zicalele şi toate obiceiurile frumoase româneşti. Limba românească s'a format prin cartea religioasă. Arta poporului românesc este o artă plină de religiozitate. Am putea spune că toată bogăţia sufletească a poporului românesc este îmbibată saturată de ortodoxie.

Lipsa de fanatism religios, lipsa de bigotism, lipsa de exaltări religioase nu înseamnă la poporul românesc indiferenţă sau necredinţă, ci maturitate sufletească, înţelepciune câştigată în decursul veacurilor; înseamnă în primul rând ortodoxie, adică o credinţă simplă, lipsită de exaltări religioase bolnăvicioase, dar adâncă şi încărcată de rodul iubirii aproapelui. Credinţa aceasta a făcut pe Român să sufere în ţara sa, în casa sa, la masa sa, pe străinul de orice neam şi de orice religie, fără ca el însuşi să-şi schimbe religia şi naţia sa. Aceasta înseamnă o înţelegere creştină a vieţii.

O a treia şi singura trăsătură sufletească a poporului românesc, la care ne mai oprim, este aceea a moderaţiunii, a cumpănelii, a înţelepciunii în tot ce spune şi face Românul. Calitatea aceasta a sufletului românesc a mai fost redată şi prin cuvântul armonie. In tot ce gândeşte, în tot ce spune şi face Românul, în toată purtarea şi înfăţişarea lui nu este nimic exagerat, nimic excentric, nimic care să-l expună ridicolului, ironiei semenilor săi.

Auzim într'adevăr vorbindu-se adesea despre cumpătenia poporului, despre »înţelepciunea« poporului, seninătatea gândului lui, obiectivitatea judecăţilor, moderaţia izbucnirilor lui. Toate aceste manifestări ale poporului românesc sunt în consonanţă cu ortodoxia, care de asemenea nu iubeşte exagerările, nici de ordin speculativ, nici pe tărâm practic, ferindu-se de extravaganţele unor feluri de pietate. Ortodoxia e simplă, moderată, cuviincioasă. Ea ţine la tradiţie, dar nu barează calea progresului, ci este ea însăşi un important factor de progres.

Calităţile acestea ale ortodoxiei noi credem că au trecut şi în sufletul românesc, ortodoxia punând moderaţie, cuviinţă, armonie în gândurile, în munca, în petrecerile, în gusturile şi toate celelalte manifestări ale poporului românesc, popor care s'a simţit totdeauna trăind în prezenţa lui Dumnezeu.

Dar, după cum toleranţa religioasă a poporului românesc nu înseamnă indiferenţă sau ateism, tot asemenea moderaţia sa în tot ce gândeşte şi face nu înseamnă pasivitate sau slăbiciune. Poporul care a făcut, pe cele două laturi ale Carpaţilor, atâtea răscoale sângeroase pentru întronarea dreptăţii, nu este un popor de slăbănogi. Iar ortodoxia românească nu este şi n'a fost niciodată un instrument de moderare cu orice preţ a manifestărilor poporului, ci atunci când a fost în joc credinţa în Dumnezeu şi dreptatea socială, ortodoxia a devenit luptătoare în primele linii, preoţimea a condus armatele de luptători sau revoluţionari şi chiriarhii s'au făcut îndrumătorii poporului şi mijlocitorii pentru dobândirea drepturilor sfinte. Aşa a fost aici, în Ardeal, în 1437, în 1514, când preotul Laurenţiu a fost tras în ţeapă, în 1784, sub Horia, Cloşca şi Crişan, în 1848, când peste 200 de preoţi români şi-au pierdut viaţa. Aşa a fost şi dincolo de Carpaţi, în revoluţiile din 1821, 1848 şi 1907.

Pentru cauza lui Dumnezeu şi a dreptăţii, poporul românesc a ieşit din moderaţia firii sale şi a făcut minuni de vitejie, dar pentru restul vieţii sale s'a manifestat totdeauna cu toată cumpăneala, cu toată moderaţia, vădind o armonică desfăşurare a vieţii sale.

Aceasta este ortodoxia, cercetată nu în tratatele de teologie, ci în câteva note ale trăirii poporului românesc. Optimismul, toleranţa şi moderaţiunea sunt note sufleteşti ale poporului românesc câştigate cu vremea sub ploaia binefăcătoare a ortodoxiei.

Pe acest fond sufletesc modelat de ortodoxie, pe optimismul, toleranţa şi armonia sufletului românesc se poate clădi temeinic. Se poate ridica nivelul de viaţă materială şi intelelectuală al poporului, se pot stabili raporturi paşnice între naţionalităţile conlocuitoare şi se pot face eforturi pentru împăciuirea şi înfrăţirea tuturor popoarelor lumii. Toate căile progresului sunt deschis poporului românesc şi ortodoxia, ca totdeauna, sprijine năzuinţele de mai bine ale poporului.

Dar nu trebue să uităm o clipă izvoarele creştine din care şi-a alimentat poporul român trăirile sale cele mai simple ca şi cele mai înalte. Nu trebue să uităm că ortodoxia este o realitate vie şi roditoare în sufletul românesc.

EMILIAN VASILESCU

Modificări aduse legii din 1928 pentru regimul general al Cultelor

Monitorul Oficial cu Nr. 51, din 2 Martie a. c., a publicat Legea Nr. 62, cu următorul cuprins:

Noi, Prezidiumul Provizoriu al Republicii Populare Române, în temeiul art. 6 din legea Nr. 363 din 30 Decemvrie 1947, semnăm legea votată şi adoptată de Adunarea Deputaţilor, în cuprinsul următor:

Lege pentru modificarea unor dispoziţiuni din legea Nr. 54 din 1928, pentru regimul general al Cultelor

Art. I. Articolele 12, 18, 27, 34 şi 51 din legea pentru regimul general al Cultelor din 28 Aprilie 1928, se modifică după cum urmează:

1. Intre alin. 3 şi 4 din art. 12, se introduce următorul alineat:

„Bunurile mobile şi imobile constituind patrimoniul cultelor, a diferitelor lor părţi constitutive, fundaţiuni, asociaţiuni sau instituţiuni de orice fel, vor fi inventariate de organele lor legale. Organele centrale ale cultelor vor comunica toate datele cu privire la aceste inventare Ministerului Cultelor, pentru exercitarea dreptului de verificare şi control".

2. Art. 18, se modifică după cum urmează:

„Toate cultele sunt datoare a face servicii religioase atât la solemnităţile naţionale, prevăzute prin legi sau Jurnale ale Consiliului de Miniştri, cât şi la cele ocazionale, comunicate prin Ministerul Cultelor".

3. Art. 27, se modifică după cum urmează:

„Şefii cultelor, precum şi mitropoliţii, arhiepiscopii, episcopii, superintendenţii, administratorii-apostolici, vicarii-administratori, etc, aleşi sau numiţi în conformitate cu statutele lor de organizare, nu vor fi recunoscuţi şi introduşi în funcţiune, decât după aprobarea Prezidiumului Republicii Populare Române, dată pe baza recomandării Ministerului Cultelor, după depunerea jurământului de credinţă.

Formula de jurământ este următoarea:

— Inaintea lui Dumnezeu,

— Jur de a fi credincios poporului şi de a apăra Republica Populară Română, împotriva duşmanilor din afară şi dinăuntru.

— Jur că voi respecta şi voi face să se respecte de către subalternii mei, legile Republicii Populare Române.

— Jur că nu voi întreprinde nicio acţiune de natură a aduce atingere ordinei publice sau integrităţii Republicii Populare Române.

— Aşa să-mi ajute Dumnezeu.

Membrii clerului tuturor cultelor, la intrarea în funcţiune, vor depune înaintea autorităţii lor competente, jurământul de credinţă, după formula următoare:

— Inaintea lui Dumnezeu,

— Jur de a fi credincios poporului şi de a apăra Republica Populară Română împotriva duşmanilor din afară şi dinăuntru.

— Jur a respecta legile Republicii Populare Române şi de a păstra secretul în serviciu.

— Aşa să-mi ajute Dumnezeu.

„Ceilalţi funcţionari publici ai Cultelor, la intrarea în funcţiune, vor depune jurământul de credinţă, prevăzut de art 8 din legea Nr. 363 din 1947".

4. La art. 34, se introduce următorul alineat final:

„Ministerul Cultelor va verifica şi controla de asemenea şi gestiunea veniturilor provenite din patrimonii proprii ale Cultelor sau din orice altă sursă de venituri".

5. Art. 51 se modifică după cum urmează:

„Toate cultele sunt datoare a-şi pune în concordanţă statutele lor de organizare cu prevederile legii pentru regimul general al Cultelor şi cu dispoziţiunile legii de faţă, în termen de trei luni dela publicarea prezentei legi, înaintându-le imediat Ministerului Cultelor spre aprobare.

„Aprobarea are drept scop a constata că în statute nu sunt dispoziţiuni contrare legii.

„Modificările ulterioare în statutele de organizare ale diferitelor culte se vor face tot cu aprobarea Ministerului Cultelor".

Art. II. *In termen de 30 zile dela publicarea prezentei legi, şefii cultelor şi conducătorii ierarhici ai cultelor, prevăzuţi la art. 27 din legea pentru regimul general al Cultelor, vor reînnoi jurământul de credinţă în forma prescrisă de lege, în faţa Ministrului Cultelor ca delegat al Prezidiumului Provizoriu al Republicii Populare Române.*

Această lege s'a votat de Adunarea Deputaţilor în şedinţa dela 20 Februarie, anul 1948, şi s'a aprobat cu majoritate de de *una sută şasezeci voturi*, contra *două*.

Vicepreşedinte, Miron Belea

Secretar, Tiberiu Bordea

(L. S. A. D.).

Semnăm această lege şi dispunem publicarea ei în Monitorul Oficial.

Dată în Bucureşti la 1 Martie 1948.

C. I. PARHON

C. C. STERE

Ministrul Cultelor, Stanciu Stoian

FOIŞOARA

Un ţăran Inspector şcolar la 1856, Dumitru Herţia din Sălişte 1799—1882

(Urmare din Nr. 1—2)

La *17 Octomvrie, 1856* publicând fostul *consilier şcolar* al guvernului transilvan din Sibiu, vestitul *Dr. Pavel Vasici*, în foaia lui Andrei Şaguna, în *Telegraful Român* (pagina 316—317), câteva observaţiuni despre *inspectorii şcolari locali*, se simţea îndemnat să laude vrednicia *inspectorului şcolar Dumitru Herţia*. „Slujba de inspectori şcolari — spunea învăţatul Vasici — o împlinesc şi *juzii* comunelor şi *parohii* ca directori locali şi protopopii ca *inspectori cercuali*. Dacă însă unul sau altul nu-şi va face datoria, precum cu durere trebue să mărturisim că aceasta, cu puţine excepţii, este o greşeală cam de obşte, atunci totuşi va fi *al treilea* care va purta grijă de şcoală sau va îmboldi pe cei laşi, ca să nu uite de ea, şi va priveghea asupra învăţătorilor ca să nu-şi piardă vremea înzadar puind şcolarii la lucruri proprii, la tragerea clopotelor ş. a. Nouă, precât ne este cunoscut, astfel de inspectori se aflau *numai* în *Braşov, la Biserica Sf. Nicolae...* şi la *Sălişte* lângă Sibiu, unde inspectorul, deşi nu este aşezat cu *decret*, totuşi împins de *dragostea ce are pentru tinerime* şi pătruns de diregătoria care i-a încredinţat-o obştea, deşi nu a avut nici o instrucţie prescrisă, el totuşi *a stăruit atât pentru şcoalele de acolo*, de astăzi cutezăm a zice că, *în privinţa cercetării şcoalei şi a rânduelii bune, nicio comună din patria noastră nu întrece Săliştea. Aci pruncii şi pruncele cu sutele vin la şcoală, iarna şi vara şi se adapă de învăţătură mântuitoare. Cine a fost vreodată la vre-un examen în Sălişte, acela ne va da tot dreptul dacă lăudăm pre un bărbat, care şi-a agonisit merite în purtarea de grijă a şcoalei şi dela care putem încă mult aştepta, şi* **acest bărbat este Dumitru Herţia...**".

* * *

După aceste meritate laude, tipărite chiar în gazeta oficială vlădicească dela Sibiu, *credinciosul ţăran-inspector şcolar* şi-a continuat încă peste un sfert de veac activitatea, închinată binelui obştesc *până la anul 1882*, când la adânci bătrâneţe *(83 de ani)* şi-a dat sufletul în grija dreptului judecător să-l răsplătească după măsura faptelor săvârşite în cursul rodnicei sale vieţi.

In *Matricula Morţilor*, *păstrată* în arhiva protopopiatului din Sălişte, este înregistrat cazul morţii merituosului bătrân *Dumitru Herţia* la *1 Aprilie 1882*, fără să fi uitat preotul *Oprea Borcea* a indica şi calitatea decedatului ca *„titor al Şcoalei şi al Bisericii cei Mari"*... Grija Şcoalei şi a Bisericii nu l-a părăsit deci pe *Moş Mitiu Herţia* până în ultima clipă a vieţii sale. El s'a putut coborî spre liniştea odihnei de veci împăcat cu gândul de a-şi fi *făcut datoria deplin* faţă de satul natal, pe care l-a cârmuit în calitate de *jude*, faţă de *Biserica şi şcoala* acestui sat, în interesul cărora s'a străduit atâta vreme cu râvnă şi cu jertfelnicie pilduitoare.

Dacă ar fi avut şi alte sate româneşti parte de ţărani aşa de luminaţi şi darnici cum era sălişteanul *Dumitru Herţia* — străbunicul advocatului sibian *Dumitru I. Herţia* — de mult ar fi dispărut din sânul poporului nostru *urîta buruiană a neştiutorilor de carte.*

* * *

Mai merită însemnat aci că nepoata lui Dumitru Herţia, Maria, fiica *Marinei Bucur Popa*, după-ce se măritase cu Dumitru Chirca, a devenit mama fostului *primnotar al Săliştei Ioan Chirca*, un *economist practic*, care a contribuit la propăşirea satului natal pe tărâmul economiei de vite, întemeind şi o *şcoală alpină în Muntele Crinţi*, deasupra Săliştei. El studiase la *Academia de drept din Sibiu*, unde era coleg cu fostul primpretor al Săliştei, cu *Petru Drăghiciu*. Iar mai târziu şi-a completat studiile la *Academia de Agricultură din M.-Ovár* în Vestul Ungariei.

O experienţă pastorală

In vremurile de frământări adânci, în mijlocul furtunilor cari ameninţă echilibrul interior al sufletului omenesc, preotul este pârghia de rezistenţă şi deschizătorul de luminişuri strălucitoare.

Cea mai puternică unealtă pentru a desrobi un suflet din mrejele pierzării, pentru a reface o viaţă care este aproape de pieire, este sfânta Taină a Mărturisirii. Nicăiri şi prin niciun alt mijloc pe care l-ar pune la îndemână ştiinţa atât de avansată a veacului nostru, ba nici din cele pe care le are preotul în patrimoniul său duhovnicesc, nu pot da sufletului sdrenţuit în arena vieţii păcătoase, ceea ce-i dă Taina Mărturisirii.

Dar trebue menţionat faptul că aceasta este numai atunci în stare să transforme şi să convertească, când preotul simte că în timpul săvârşirii ei, sufletul penitentului este frământat în aşa chip, ca el să fie aluat nou, din care să dospească o viaţă nouă. Deaceea, cea mai grea dintre îndatoririle unui preot conştiincios este tocmai administrarea sf Taine a Mărturisirii. Cele mai fermecătoare clipe din viaţa unui preot în sufletul căruia arde dragostea lui Hristos pentru păstoriţii săi, sunt acelea pe cari le petrece în scaunul Mărturisirii.

Cu toate că Taina Mărturisirii are o importanţă atât de masivă în viaţa duhovnicească a oamenilor, totuşi ea a devenit pentru cei mai mulţi un obiceiu, al cărui rost şi importanţă nici nu se cunoaşte.

Văzând această realitate dureroasă în mai multe părţi prin care am colindat, mai ales în timpul cât am fost catehet, şi experimentând chiar în parohia mea, în primul an de păstorire, această dezastroasă situaţie care duce la o stare habituală de păcat şi de completă neatenţie a multora faţă de gravitatea păcatului, a început să mă frământe gândul — în postul Patimilor — cum să rup cu această tradiţie întunecoasă care s'a înstăpânit în viaţa credincioşilor noştri.

Am hotărît să dărîm o practică deficitară şi dizolvantă pentru starea sufletească a credincioşilor mei şi mi am făcut un plan de lucru, care poate fi amplificat din an în an. Natural că inspiraţia fiind proprie, de data aceasta am făcut o experienţă care are nevoie de retuşări.

Inainte cu două săptămâni de ziua Invierii, am dat la tiparniţă o chemare către parohienii mei, tipărită pe foi de mărimea unei cărţi poştale, în care i anunţam că la biserica noastră se deschid două săptămâni de pocăinţă. Toţi cei ce doresc să se mărturisească sunt datori să asculte sfintele slujbe, cari se fac în fiecare seară la orele 5 d. a., precum şi să postească cu toată familia. Am anunţat şi faptul că cu această ocazie se va vorbi în fiecare seară despre Taina Mărturisirii din toate punctele de vedere, iar fiecare problemă va fi tratată de câte un preot din parohiile vecine, pe care i-am chemat să mi stea într'ajutor la această lucrare. Credincioşii se vor împărţi în două grupe, care după cum vrea să se mărturisească: în prima sau a doua săptămână din cele fixate, ca să fie timp suficient pentru a se face o mărturisire completă. Aceste chemări le-am trimis prin copiii dela şcoala primară pe toate străzile şi în toate familiile.

Am formulat apoi cinci subiecte, pe care le-am dat fraţilor care au acceptat să mă ajute, pregătindu-le şi eu pe toate, ca în cazul când unul ar lipsi, să nu sufere cu nimic programul fixat. Dealtfel, în a doua săptămână de pocăinţă, fiind săptămâna mare şi neputând să mai vină nimeni dintre preoţi, am tratat eu toate problemele fixate. Temele puse au fost următoarele: 1. Temeiurile psihologice ale Tainei Mărturisirii; 2. Temeiurile scripturistice ale Tainei Mărturisirii; 3. Ce ne spune sf. Tradiţie şi sf. Părinţi despre Mărturisire?; 4 Prezentarea penitentului în Taina Mărturisirii, felul în care se mărturisesc păcatele şi despre canon; 5. Viaţa creştinului după mărturisire şi împărtăşire. In preziua împărtăşirii — a şasea din săptămână — am citit în genunchi cu toţi credincioşii tot canonul împărtăşaniei din Ciaslov.

Am studiat cu deamănuntul întrebările din Molitvelnic, cele din studiul Pr. Ilarion Felea «Pocăinţa» şi din alte broşuri despre mărturisire, pe cari le-am avut la îndemână, pentru ca să-mi formez o tehnică a actului mărturisirii. M'am retras câteva zile la mânăstire, ca să mă pregătesc eu însumi sufleteşte pentru această mare lucrare.

Mărturisirea însăşi am făcut-o cu mare răgaz — *lucru de importanţă capitală*. Această calificare am desprins o din afirmaţiile diferiţilor credincioşi, cari spuneau că nu s'au mai mărturisit aşa de când sunt. I-am învăţat să se mărturisească singuri, întrebările fiind numai un ajutor dat de preot şi un mijloc de a se remarca gravitatea unor păcate, cărora nu li se dă nici o importanţă. Tot actul mărturisirii era mult despresurat de greutăţile pe care le-am întâmpinat înainte. Şi aceasta din cauza acelor săptămâni de pocăinţă, cari prin rugăciune au creat atmosfera sufletească necesară mărturisirii, iar prin subiectele tratate au luminat minţile şi au deschis inimile, ca să cunoască cu adevărat ce taină mare este această mână întinsă a harului dumnezeesc pentru salvarea omului din prăpastia Gheenei.

In fiecare seară după rugăciune şi predică, începea mărturisirea, care dura atâta timp, câţi credincioşi erau pregătiţi. Uneori şi până la orele 2 şi 3 din noapte.

Cadrul era solemn şi impunător. In faţa icoanei Mântuitorului dela iconostas, era aşezată o masă pe care era o cruce cu postament, iar răzimată de cruce, cu faţa către penitent, o icoană foarte impresionantă a Mântuitorului. In biserică ardea numai candela dela icoana mare a Mântuitorului şi o lumânare într'un sfeşnic de lângă masă. De o parte şi de alta a mesei câte un scaun: pentru preot şi pentru penitent Pe masă aveam Molitvelnicul şi un carnet, în care însemnam numele de botez al penitentului şi puneam diferite date referitoare la starea sufletească a penitenţilor.

In acest post s'au mărturisit cei mai mulţi din tot timpul păstoriei mele, iar din cei mărturisiţi 45% au fost dintre cei care nu s'au mai mărturisit niciodată în viaţa lor, sau din şcoala primară, afirmând că nu s'ar fi mărturisit nici acum, dacă n'ar fi ascultat predicile ţinute, fiindcă nu şi-ar fi dat seama nicodată de importanţa şi valoarea mare a acestei Taine. Au venit la mărturisire mulţi credincioşi din alte parohii şi din mari depărtări.

In Joia mare, ultimii credincioşi s'au împărtăşit, aşa că celelalte zile până la Paşti mi-au rămas libere ca să mă pregătesc în tihnă pentru marele praznic. Pentru a realiza foloase duhovniceşti şi mai mari şi pentru a rămânea săptămâna Patimilor liberă pentru ultimele mărturisiri şi pentru denii, e bine să se facă cele două săptămâni de mărturisire în a cincia şi a şasca săptămână din post, iar la Crăciun înainte de săptămâna în care cade Crăciunul.

Dupăce am săvârşit această lucrare, am simţit cea mai mare bucurie din viaţa mea, dar n'am scris până acum despre această experienţă, fiindcă am aşteptat roadele, care sunt următoarele: 1. Ataşamentul mare faţă de biserică al celor mai mulţi din cei ce s'au mărturisit; 2. O mare parte din ei s'au mărturisit şi în postul sf. Apostoli, în postul Maicii Domnului şi ori de câte ori simt povara păcatului, dovedind astfel că-şi dau seama de folosul cel mare al Tainei; 3. S'au observat adevărate convertiri în viaţa multora; 4. Toţi observă şi respectă cu mai multă atenţie practicile recomandate de Biserică.

Am scris după trecere de timp îndelungat şi cu gând smerit aceste câteva momente dintr'o experienţă pastorală, care a dat roade îmbelşugate, cu dorinţa de a inspira şi altor fraţi temeiul de a cugeta la o lucrare mai adâncă în ogorul lui Hristos şi pentru creşterea dreptmăritoarei credinţe strămoşeşti.

(†) Preot **Gheorghe Malene**

† I. P. S. Irineu Mihălcescu

Joi, 8 Aprilie, a avut loc la mânăstirea Agapia înmormântarea I. P. S. Irineu Mihălcescu, fost mitropolit al Moldovei. Slujba a fost oficiată de I. P. S. Justinian, Lt. Patriarh al României, înconjurat de un sobor de preoţi. Au vorbit I. P. S. Justinian în numele sf. Sinod, d. prof. N. Chiţescu în numele Facultăţii de Teologie din Bucureşti şi d. C. Prânsea, prefectul jud. Neamţ, în numele guvernului. S'a scos în evidenţă figura de mare cărturar, de fruntaş al teologiei româneşti, ca şi calităţile sufleteşti ale mareIui Ierarh.

Irineu Mihălcescu a fost fiu de preot. Născut în 24 Aprilie 1874, com. Pătârlagele, jud. Buzău, după absolvirea Seminarului Central şi a Facultăţii de Teologie din Bucureşti, urmează cursuri de specializare în filosofie şi teologie la Universităţile din Berlin şi Leipzig, unde îşi ia şi doctoratul în filosofie. In 1 Iunie 1904 este numit la catedra de Teologie fundamentală şi Dogmatică a Facultăţii de Teologie din Bucureşti, pe care a ilustrat-o cu un prestigiu neegalat vreme de 35 de ani, pentru ca Biserica să-l cheme către apusul vieţii pe scaunul vlădicilor cărturari Mitropolit al Moldovei. Astfel 35 de generaţii preoţeşti au primit lumină din lumina minţii lui, duh din duhul bunătăţii evanghelice ce-l caracteriza. Mii de preoţi, majoritatea profesorilor dela Facultatea de Teologie din Bucureşti şi mulţi ierarhi ai Bisericii sunt ucenicii lui. Activitatea lui însă nu s'a limitat la catedră: ea s'a revărsat abundentă în scrisul teologic, stabilindu-i o faimă de teolog de mare amploare nu numai în ţară, ci şi în străinătate. Dogmatist şi apologet consumat, a atacat cu vigoare, aparat ştiinţific şi claritate stilistică o mulţime de probleme fundamentale ale culturii creştine, deschizând orizonturi noui teologiei româneşti. Bibliografia lui numără 510 opere (cărţi, studii, articole). Dintre acestea amintim: Teologia simbolică (şi în l. franceză 1932), Die Bekenntnisse der griechisch-orientalischen Kirche (Leipzig 1904), Curs de Teologie fundamentală (1932), Teologia Dogmatică specială (1907), Dogma Soteriologică (1928), Istoria religiunilor lumii (1947), Manuale de religie pentru cursul secundar şi seminarii, traduceri (s. ex.: Epopeia lui Ghilgameş, Legile lui Manu, Bagavad-Gita, Scrierile Părinţilor Apostolici) ş. a. Fire liniştită, blând, modest, a trecut prin viaţă făcând numai bine şi a închinat toată capacitatea lui de muncă şi tot talentul lui de scriitor Bisericii şi poporului. Modest cum a trăit, aşa s'a şi stins la vârsta de 74 de ani. Numele lui va rămâne în galeria deschizătorilor de drumuri, ca o pildă vrednică de urmat.

Odihneasca în pace!

N. M.

Serviciul religios în catedrala din Sibiu

5. *Duminecă în 18 Aprilie 1948*, servesc: prot. Mih. Neagu, Octavian Mureşan şi preotul Ioan Langa; diaconii: Vasile Gârbu şi Iosif Bolog. — Predică: *prot. Mihail Neagu.*

5. *Vineri în 23 Aprilie 1948, la Sfântul Gheorghe*, servesc: Prot. Mih. Neagu, Oct. Mureşan şi duhovn. Nicodim Belea; diaconii: Iosif Bolog şi Eugen Muntean. — Predică: *duhovnicul Nicodim Belea.*

Despre el s'au tipărit câteva linii în *Revista Economică* din Sibiu (1945, pagina 108) cu titlul: *In amintirea unui economist practic.* Ar merita să fie cercetată mai amănunţit activitatea lui, din partea vreunui urmaş al său în funcţiune sau din partea altui intelectual săliştean, care ar fi în stare să culeagă bogat material documentar din arhiva comunală, precum şi din tradiţia orală a consătenilor săi.

Tot despre *Marina*, sora lui *Mitiu Herţia*, se ştie că a fost soţia lui *Bucur Popa* şi mama lui *Ioan Popa-Comaniciu* de pe Brata, care a funcţionat câtva timp ca *vorman* (inspector al paznicilor de câmp). Soţia lui, *Stana*, născută *Bucur Roman*, se călugărise luându-şi numele *Anastasia*, dar n'a intrat în mânăstire, ci îşi îndeplinea obligaţiile călugăreşti în familie, ridicându-se totdeauna la miezul nopţii din aşternut, spre a-şi împlini canonul citind rugăciunile şi făcând numărul de mătanii, cerut de rânduiala cinului monahal.

Fiica lor *Marina*, măritată cu *Toma*, fiul fostului epitrop al Bisericii Mari *Toma Lupaş*, era *strănepoata lui Dumitru Herţia.* Fiul Marinei, profesorul *Ioan Lupaş* apare deci ca descendent colateral, ca *restrănepot al fostului inspector şcolar dela 1856.*

Fiul lui Dumitru Herţia, *Stan*, însurat cu *Stana*, sora fostului primar *Vasile Dădârlat* de pe Brata, a avut doi feciori: *Dumitru* şi *Ioan.* Amândoi au continuat economia de oi a înaintaşilor lor, mânându-şi turmele la păşune *vara în Munţii Oltului* şi *iarna în Dobrogea. Dumitru* a trecut dela *oierit* la neguţătoria ambulantă prin târgurile Olteniei, apoi la *întreprinderi comerciale mai mari*, deschizându-şi în *Caracal* un însemnat *magazin de fierărie.* Iar *Ioan* a trecut la agricultură sistematică, luând succesiv în arândă *trei domenii ale Mitropoliei din Blaj (Cenade, Roşia, Vidrasău)*, apoi la întreprinderi *industrale*, întemeind o *fabrică de pielărie* în Săliştе. La 1919 a fost ales deputat în *Marele Sfat Naţional* din Sibiu, ca reprezentant al ţărănimii. A funcţionat mai târziu, câtva timp, ca primar al Săliştei şi *10—11 ani ca primepitrop al Bisericii Mari.* A păşit pe urmele bunicului său, dovedind prin strădaniile vieţii sale, cât adevăr cuprinde cuvântul care spune că „aşchia nu sare departe de copac".

* * *

Icoane de vrednicie ţărănească şi de valoare umană, deopotrivă cu cea înfăţişată sumar în aceste pagini, se găsesc *destul de numeroase* printre evlavioşii creştini din satele noastre.

Este momentul să fie scoase din pulberea uitării, spre a putea fi valorificate în scopul unei instrucţiuni şi educaţiuni obşteşti corespunzătoare cu cerinţele timpului de azi.

Preoţii, profesorii şi învăţătorii de toate categoriile, împreună cu ceilalţi intelectuali investiţi cu rolul de îndrumători culturali ai satelor noastre, au datoria să culeagă cu deosebită sârguinţă *toate datele biografice* păstrate, fie în acte scrise fie în tradiţia orală a poporului, despre *personalităţi ţărăneşti*, cari s'au distins în cursul vieţii lor prin însuşiri şi fapte asemenea celor arătate în prezenta *schiţă biografică* a ţăranului *jude, titor bisericesc* şi *inspector şcolar*, în stare să-şi asigure prin munca vieţii sale un nume, respectat nu numai de contemporani, ci şi de generaţiile următoare.

Invăţământul istoric, aşezat pe temelia sănătoasă a unei *istorii pline de viaţă locală*, poate produce roade cu mult mai trainice şi mai sigure decât cele cari rezultă din teorii anemice, din expuneri abstracte sau din explicaţiuni încâlcite. Avea dreptate cel ce a dat istoriei definiţia unei *filosofii practice*, care instruează *prin exemple.*

Exemplele nu trebuesc căutate însă numai prin păturile sociale suprapuse, prin seria comandanţilor supremi şi a celebrităţilor literare, artistice sau culturale ştiinţifice. E timpul să fie scoase la iveală şi din noianul mulţimilor anonime: dintre muncitorii ogoarelor, dintre păstorii turmelor şi dintre umilii mânuitori ai feluritelor unelte de meşteşugari. Aurul, ascuns în taina vieţii lor mute, va străluci cu atât mai viu, cu cât mai anevoie a putut fi descoperit, spre a fi valorificat după cuviinţă.

Un postulat al zilelor noastre impune *învăţământului istoric* de orice treaptă să nu se limiteze la tradiţionala *istorie de suprafaţă*, ci să facă tot posibilul, spre a pătrunde cât mai mult în *istoria de adâncimi.* Cadrele istoriei aristocratice de până acum se cer lărgite şi umplute cu bogăţia cunoştinţelor folositoare, ce pot fi culese din cercetarea obiectivă şi din îmbrăţişarea înţelegătoare a momentelor oferite de o istorie democratică, temeinic studiată „fără ură" şi fără pornire de vrăjmăşie, care întunecă seninătatea judecăţii, pricinuind adeseori regretabile întârzieri în năzuinţele adevărului isteric spre biruinţă deplină.

Nr. 922/948.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale şi parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

DIURNELE ŞI CHELTUELILE DE DRUM PENTRU PERSONALUL BISERICESC

Consiliul nostru Arhiepiscopesc, întrunit în şedinţa Secţiunilor Unite, ţinută la 7 Februarie 1948, a stabilit diurnele personalului bisericesc în deplasări oficiale în conformicu Jurnalul Consiliului de Miniştri Nr. 1349/1947, publicat în Monitorul Oficial Nr. 254 din 3 Noemvrie 1947, şi anume:

200 Lei la zi pentru funcţionarul din categoria de salarizare I—VI; 240 Lei la zi pentru funcţionarul din categoria de salarizare VII—X; 280 Lei la zi pentru funcţionarul din categoria de salarizare XI—XII; 340 Lei la zi pentru funcţionarul din categoria de salarizare XIII—XIV; 400 Lei la zi pentru funcţionarul din categoria de salarizare XV—XVII; 500 Lei la zi pentru funcţionarul din categoria de salarizare XVIII în sus.

Pe lângă diurnă funcţionarii, pentru servicii de executat în afară de reşedinţa unde sunt numiţi, au dreptul la rambursarea cheltuelilor de transport, cari vor fi justificate cu bilete de tren, bilete de autobuz sau chitanţă dela căruţaş.

In cazul când delegatul este nevoit a dormi la hotel, are drept la rambursarea costului camerei pe lângă chitanţa dela hotel.

Pentru deplasarea de 6 (şase) ore, funcţionarul n'are drept la diurnă ci numai la cheltuelile de deplasare.

Pentru deplasările în judeţ sau dacă funcţionarul poate dormi acasă, diurna se reduce cu 30% (treizeci %).

P. C. protopopi şi C. preoţi sunt încadraţi în categoria de salarizare VII—X, iar cântăreţii şi epitropii în categoria I—VI. Prin urmare P. C. protopopi şi C. preoţi au drept la diurnă în interiorul judeţului de 160 (unasutăşasezeci) Lei la zi, iar cântăreţii şi epitropii de 130 (unasutătreizeci) Lei la zi.

Diurnele şi cheltuelile de drum la vizitaţiuni canonice, la alegeri, la conferinţe preoţeşti şi la cercetări oficiale cad în sarcina parohiilor.

Diurnele şi cheltuelile de drum la anchete, confirmări şi instalări de preoţi ale P. C. protopopi, ale membrilor scaunului protopopesc şi judecătoriei protopopeşti cad în sarcina celui judecat a plăti cheltuelile, respective în sarcina candidatului confirmat şi instalat în funcţiune.

Pentru încasarea diurnei şi cheltuelilor de deplasare funcţionarul este obligat a prezenta un memoriu justificativ despre activitatea depusă dela data şi ora plecării până la sosire şi un borderou al cheltuelilor cu acte justificative în regulă. Memoriul, borderoul şi actele justificative vor fi ataşate la ordinul de plată. Pentru participarea C. preoţi la conferinţe preoţeşti, borderoul cheltuelilor va fi contra semnat de P. C. protopopi cu adeverirea prezenţei la şedinţele conferinţei. Fără îndeplinirea acestor forme se interzice epitropiilor parohiale de a plăti diurnele şi cheltuelile de transport

Dispoziţiunile cuprinse în acest ordin circular sunt a se pune în aplicare îndată după apariţia lui.

Sibiu, din şedinţa secţiunilor unite ale Consiliului Arhiepiscopesc ţinută la 7 Februarie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Comunicat

In Monitorul Oficial Nr. 81 din 6 Aprilie a. c. a fost publicată deciziunea Onor. Min. al Artelor din Bucureşti Nr. 5416/948. prin care pentru orce manifestare culturală la oraşe şi sate, se cere aprobarea prealabilă a acestui Minister, cu 30 de zile înainte de ţinerea ei.

In prevederile aceste deciziuni intră şi conferinţele cultu ale pentru popor.

Sibiu, din şedinţa secţiei bis, dela 13 April 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Sprijiniţi cu drag
TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 2458/948.

Comunicat

On. Minister al Cultelor, cu adresa Nr. 9563/948, în urma sesizării Ministerului Finanţelor, Oficiul General de Investiţii, Inzestrare şi Furnituri Publice, cu Nr. 356036-1948, arată că Instituţiunile Publice nu respectă dispoziţiile art. 92 şi 105 din L. C. P., art. 31—61 din Regulamentul de funcţionare al O. C. L. şi Normele Generale pentru licitaţiile publice, publicate în Mon. Of. Nr. 121/1931, de aceea dispune următoarele:

1. Nu vor fi admişi la orice licitaţie concurenţii cari n'au depus garanţia provizorie de 5%.

2. La semnarea contractelor adjudecătarul, în termenul prevăzut de lege, va depune garanţia definitivă de 10% din valoarea rezultată din licitaţia lucrărilor, vânzărilor sau furniturilor. La primirea actelor de garanţie se vor observa dispoziţiunile deciziunei Ministerile Nr. 125/947 publicată în Mon. Of. Nr. 282 din 5 XII 1947 şi Legii bugetare Nr. 139/947 publicată în Mon. Of. Nr. 98 din 1 V 1947.

3. Se va întocmi caet de sarcini conform legii pentru orice furnituri, lucrări, concesiuni sau exploataţiuni pentru cari se ţin licitaţii sau tratări pe bună învoială.

4. Caetul de sarcini va fi cel tip O. C. L. publicat în Mon. Of. Nr. 127/931 cu modificările publicate în Mon. Of. Nr. 81 din 5 IV 932 conform J. C. M. Nr. 350/932 şi cu complectările ce le va aduce în plus fiecare instituţie.

Caietele de sarcini vor fi însoţite de devize, întocmite amănunţit cu natura lucrărilor şi arătarea cantităţilor cu preţurile unitare.

La devize se vor ataşa şi analizele de preţuri cu preţurile de bază pentru fiecare articol din deviz, analize cari vor fi calculate cu preţurile oficiale atât la materiale cât şi la manoperă, ţinându-se seama de situaţia locală a fiecărei lucrări. Fiecare Instituţie poate cere dela concurenţi să depună aceste analize.

In consecinţă, dispunem tuturor organelor noastre parohiale să se conformeze întocmai dispoziţiilor de mai sus, cunoscând că art. 224 din L. C. P. şi art. 23 din Legea pentru apărarea patrimoniului public, îi face răspunzători pe administratorii averilor Publice.

Sibiu, din şedinţa secţiunei Economice ţinută la 29 Martie 1948

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 1986/1948.

Comunicat

Prin prezenta dispunem tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale să ridice depunerile parohiilor din toate băncile şi să le depună la Casa Naţională de Economii şi Cecuri poştale ori la Casa de Depuneri şi Consemnaţiuni, care eliberează pentru sumele depuse libele de depuneri şi plăteşte dobânzile.

Sibiu, şedinţa secţiunei economice din 12 Martie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Alegerile pentru Marea Adunare Naţională. Potrivit comunicatului dat de Comisiunea Electorală Centrală, în alegerile ce au avut loc Duminecă, 28 Martie a. c., din 7. 661.031 votanţi, listele Frontului Democraţiei Populare au întrunit 6.! 59.936 voturi, adică 93,2% din totalul voturilor exprimate. In urma acestui rezultat, distribuirea mandatelor e următoarea: Frontul Democraţiei Populare 405 mandate, Partidul Naţional Liberal (P. Bejan) 7 mandate şi Partidul Ţărănesc Democrat 2 mandate.

Depunerea jurământului. Inalţii chiriarhi ai Bisericii ortodoxe române au depus la Preşedinţia Consiliului de Miniştri, în faţa d-lui Prim-ministru Dr. Petru Groza, jurământul pentru Republica Populară Română, după noul text al formulei de jurământ, prevăzut în legea de organizare a Cultelor, modificată de Adunarea Deputaţilor în şedinţa din 28 Martie 1948.

Adresându-se înalţilor ierarhi, dl. Dr. Petru Groza a spus printre altele: „Eu sunt conştient de importanţa actului săvârşit astăzi.., fiindcă sunt convins că el este o garanţie în plus a colaborării dintre Stat şi Biserică. Noi niciodată n'am refuzat ideia acestei colaborări.

Răspunzând dlui Dr. Petru Groza, I. P. S. Sa Justinian Marina, locţiitor de Patriarh, a asigurat pe On. Guvern de tot sprijinul şi colaborarea Bisericii în slujba ridicării poporului, urându-i totodată spor la muncă.

Marea Adunare Naţională. In ziua de 6 Aprilie a. c., orele 16.20 p. m., a avut loc deschiderea sărbătorească a Marei Adunări Naţionale a Republicii Populare Române. Cu acest prilej, dl Prof. C. I. Parhon, Preşedintele Prezidiumului provizoriu al Republicii Populare Române, a rostit cuvântul de dechidere a primei sesiuni a Marei Adunări Naţionale, încheind cu cuvintele: „Avem de îndeplinit o muncă de însemnătate istorică pentru poporul român Să fim la înălţimea misiunii cu care ne-a învrednicit poporul". A vorbit apoi dl Prof. Em. Teodorescu, Preşedintele de vârstă al Marei Adunări Naţionale, spunând între altele: „Noi vrem cu însufleţire pace şi relaţiuni frăţeşti între popoarele doritoare de pace, căci numai astfel vom putea lucra cu spor pentru progres şi pentru bunăstarea poporului".

După ce s'au făcut pregătirile necesare Joi, 7 Aprilie, s'a depus pe biroul Marei Adunări Naţionale Proiectul de Constituţie a Republicii Populare Române. Depunerea a fost însoţită de o cuvântare a dlui *Dr. Petru Groza*, Preşedintele Consiliului de Miniştri, care a subliniat: „Fiecare din articole este inspirat de realităţile noastre naţionale, văzute prin prisma supremelor interese ale Patriei noastre".

A început apoi discuţia generală asupra Proiectului de Constituţie, primul înscris la cuvânt fiind dl. *Gh. Gheorghiu-Dej*, care făcând un amplu raport asupra proiectului în discuţie, a spus printre altele: „In ceea ce ne priveşte, noi *nu suntem dispuşi să renunţăm nici în teorie şi nici în practică, la nici un dram al independenţei naţionale şi al suveranităţii de Stat ale Republicii Populare Române*". Incheindu-se discuţia generală, s'a trecut la discuţia specială, care s'a terminat, votându-se cu unanimitate noua Constituţie.

La 1 Aprilie a. c. a intrat în vigoare primul buget general al Republicii Populare Române pe exerciţiul financiar 1948—1949, care însumează un total de Lei 108.682.000.000.

La 1 Aprilie a. c. a început încorporarea seriei a II-a a contingentului 1947.

In 17 şi 18 Aprilie se va ţine la Iaşi Congresul Naţional Studenţesc.

Comitetul de direcţie pentru sărbătorirea „Centenarului 1848" a întocmit un program de organizare a comemorării Centenarului anului revoluţionar 1848. Se vor publica studii şi broşuri de popularizare, se vor organiza expoziţii, conferinţe, manifestaţii culturale şi artistice în şcoli, căzărmi, instituţii, sate şi fabrici, de căminele culturale, aşezămintele culturale „N. Bălcescu" şi alte instituţii de cultură, se va iniţia ridicarea unui monument la Bucureşti şi statui personalităţilor conducătoare, la Blaj, Islaz, Buzău, etc., se va întocmi un film comemorativ, se vor organiza concursuri interşcolare, vor fi conferinţe speciale în cadrul unor mari meetinguri populare în zilele 3—15 Mai la Blaj, 9 Iunie la Islaz, 11 Iunie la Bucureşti. Luna Iunie e declarată ca lună comemorativă 1848.

Adunarea generală a secţiei Arad a Asociaţiei preoţilor „Andrei Şaguna" a desbătut stabilirea cotelor lunare pentru fondul de ajutor al preoţilor la înmormântări şi nasteri. E o idee bună pentru spijinirea familiilor preoţeşti.

Dumineca Ortodoxiei a fost prăznuită la Arad sub auspiciile Societăţii Naţ. Ort. a Femeilor din România, filiala Arad, cu concursul Soc. Studenţilor Academiei Teologice. A conferenţiat prof. Dr. P. Deheleanu „Despre Iisus Hristos".

Institutul Biblic şi de Misiune al Bis. ort. rom. dela Bucureşti are o nouă conducere, formată din profesorii, conferenţiarii şi asistenţii Facultăţii de Teologie-Bucureşti, sub direcţia I. P. S. Firmilian, Arhiepiscopul Craiovei.

EXTERNE

I. P. S. Nicolae al Krutiţei şi Colomeei, la afirmaţiile unei reviste franceze că Biserica rusă ar intenţiona alipirea Bisericilor ortodoxe din Balcani şi ţinerea unui consiliu ecumenic ortodox, a răspuns prin agenţia „Tass". că Patriarhul Moscovei respectă rânduiala canonică după care „Biserica ortodoxă ecumenică reprezintă o uniune a bisericilor autocefale, egale în drepturi" şi că nu e convocat un consiliu ecumenic, ci şefii Bisericilor ortodoxe sunt chemaţi la „o conferinţă frăţească", cu ocazia serbării anul acesta a 500 de ani dela proclamarea autocefalei Bis. ort. ruse.

Pentru pregătirea lucrărilor consfătuirii pan-ortodoxe ce se va ţine în cursul acestei veri, între 20 Martie—9 Aprilie a. c. a fost plecată la Moscova o delegaţie a Bisericii ortodoxe, rom. compusă din: d. prof. Stanciu Stoian, Ministrul Cultelor, P. S. Nicolae Popovici al Orăzii, prof. Dr. P. Vintilescu, decanul Facultăţii de Teologie-Bucureşti.

Nr. 200/1948 prot. 1 (1—3)

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Iarăş** din protopopiatul Sf. Gheorghe, jud. Treiscaune, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele:

1. Salarul dela stat.
2. Locuinţă în casa parohială, două camere cu bucătărie, bucătărie de vară, grajd, şură, toate în bună stare.
3. Sesiune parohială, 18 jug. arabil.
4. 3 stânjeni lemne de foc, transportate la casa parohială.
5. Stola obişnuită în protopopiat.

Obligaţiuni:

Nou alesul preot va predica în Dumineci şi sărbători şi va catehiza la şcoala primară pe elevii ortodocşi.

Candidaţii îşi vor înainta cererile împreună cu documentele prescrise, în termenul sus arătat, la oficiul protopopesc Sf. Gheorghe, şi se vor prezenta, cu învoirea prealabilă a subsemnatului oficiu, în una din Dumineci sau sărbători, în parohie, spre a liturghisi, a predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

(Parohia este la 5 km. de gara Feldioara-Braşov).

Oficiul protopopesc, în înţelegere cu Consiliul parohial.

Sf. Gheorghe, 24 Februarie 1948.

Ioan Ludu
protopop

Nr. 2 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Senereuş**, protopopiatul Târnava Mare, se publică concurs cu termcn de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat, dacă paroh a devine bugetară.
2. Locuinţă în natură.
3. Sesiune parohială 4 jug. arător, pământ bun.
4. Lemne de foc după trebuinţă dela primăria comunei.
5. Venitele stolare obişnuite în parohie.
6. Dela 200 familii ortodoxe române din parohie câte 1/2 feldără grâu, 1/2 feldără porumb şi una feldără cartofi pe an.

Cel ales va predica în Dumineci şi sărbători şi va catehiza la şcoala primară, pe lângă celelalte îndatoriri pastorale. Cererile de concurs însoţite de acte şi binecuvântarea arhierească de candidare, se vor trimite Oficiului protopopesc ortodox român din Dumbrăveni, jud. Târnava Mică.

Concurenţii se vor prezenta în parohie, într'o zi de Duminecă sau sărbătoare, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc Târnava Mare în Inţelegere cu Consiliul parohial din Senereuş.

Dumbrăveni, la 16 Martie 1948.

Ioan Dragolea
protopop

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI — SIBIU, 2 Mai 1948 — Prețul unui ex. Lei 5.— — Nr. 5—6

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Român

Organ național - bisericesc. — Intemeiat în anul 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna

Ahonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorități și străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500 Pentru America 10 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate nu se inapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează ADMINISTRAȚIEI foii Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

ROMANIA 1 LEU

Onor. Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8
Sibiu

Nr. 2.772/1948 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal și Crișana

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos

„Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele mele nu vor trece" (Marcu 13, 31).

Iubiții mei fii sufletești,

Sărbătorile Invierii Domnului au venit iarăși la noi cu toată comoara lor de înțelesuri fericite, de nădejdi și de îndemnuri duhovnicești. Căci învierea cea de-a treia zi a Domnului, cu trupul, e izvorul tuturor bucuriilor și darurilor pe cari le-a făgăduit Dumnezeu celor ce cred întru Dânsul. Dacă Hristos a înviat, suntem siguri că și noi vom învia, El „începătura învierii" noastre făcându-se, cum a spus sf. Apostol Pavel (I Cor. 15, 20),

Iar siguranța că după viața aceasta scurtă și supusă morții, ne vom împărtăși, de vom crede, de viața cea netrecătoare, lipsită de suspine și fericită, ne dă o mare putere, o mare liniște și o negrăită bucurie încă din viața de aici. Siguranța aceasta ne ajută să ne ținem pe deasupra valurilor vieții, să nu fim biruiți de ele, ci să umblăm spre ținta care știm din evanghelie că e bună și mântuitoare.

Puterea aceasta e cea dintâi virtute care ni se împărtășește pentru viața aceasta din credința în învierea Domnului.

Dar din ea izvorăsc și alte virtuți minunate, cari împodobesc ființa noastră încă în timpul vieții de aici. Prin credința noastră că vom învia, suntem ca niște călători cari înaintând spre un izvor de lumină, încă de pe drum se luminează tot mai mult de razele ce vin asupra lor.

Dacă știm că după viața noastră de aici urmează viața cea adevărată și nesfârșită de după înviere, noi nu mai căutăm să ne sporim aici la nesfârșit plăcerile ca și când după ele n'ar mai urma nimic. Nu ne mai luptăm să îngrămădim și să îngrădim pentru noi averi uriașe, ca să dăm tot mai multă și mai aleasă hrană lăcomiei noastre trupești.

Făcând așa nu mai trebue să ne luptăm unii cu alții, căutând fiecare să pună el stăpânire pe un lucru sau altul. Astfel pornirea noastră firească de-a vieții în frăție și'n bunăînțelegere întreolaltă, nu mai e împiedecată de nimic. Și așa credința în înviere este izvor de iubire între oameni. Ea ne dă puterea să nu mai urâm pe nimeni, căci nu mai avem pentru ce. De aceea cântăm în dimineața Invierii cu inimile înmuiate de *bucuria* cea mare: *„Ziua Invierii, să ne luminăm cu prăznuirea și unii pe alții să ne îmbrățișăm; să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru înviere și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți."*

Dar nu numai o dragoste care iartă toate și nu mai găsește pricină de vrajbă ne aduce învierea, ci și o dragoste care vrea să lucreze și să se jertfească pentru semeni. Căci noi privind la învierea lui Hristos Domnul, vedem că ea e rodul jertfei Lui pentru noi și îndată ne dăm seama că dacă nu urmăm pilda Lui și dacă nu aducem și noi jertfe pentru semenii noștri și pentru obște, nu vom avea parte de înviere. Nimenea nu se poate mântui, dacă are grijă numai de sine și dacă nu arde în sufletul său să ajute prin faptele lui și pe alții în greutățile și necazurile lor.

Aceasta este marea învățătură pe care ne-o dă învierea Domnului, iubiții mei: învățătura dragostei până la jertfă pentru alții, învățătura dragostei cu fapta, nu numai cu vorba, învățătura dragostei până la jertfirea vieții. Când se pare că ți-ai pierdut viața pentru alții, atunci ai câștigat-o. *„Cel ce își va pune sufletul său pentru mine, câștiga-l-va pe el"* (Matei 16, 25).

Învățătura aceasta ne-o dă Dumnezeu prin tot ce a făcut El pentru noi. Ne-o dă prin venirea Sa în lumea năcazurilor noastre ca om smerit, născându-se într'o iesle, ne-o dă prin tot ce a făcut pentru oameni în cursul vieții Sale pământești, dar mai ales ne-o dă prin patimile Sale pe cruce.

Și numai dacă lumea va trăi potrivit cu această mare învățătură, ea va putea să găsească liniște și viață cu rosturi înalte și bune. Numai urmând acestei învățături va putea să-și câștige pacea binefăcătoare, fără de care nu poate fi o viață mulțumită. In acest înțeles lumea nu poate trăi fără cuvintele și fără pildele date de Dumnezeu. Învățătura cuprinsă în cuvintele și în pildele Domnului nu o poate lăpăda. Așa cum a spus Domnul: *„Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece".*

Puneți-vă la inimă, iubiții mei fii sufletești, învățătura aceasta sfântă a dragostei lui Dumnezeu față de noi. De vreți să ajungeți la înviere, umpleți-vă inimile de dragoste. Inima care s'a umplut de dragoste, a și luat arvuna învierii. Ea poate să fie sigură de înviere, pentrucă gustă de pe acum din ea. Intâmpinați deci Invierea Domnului cu dragostea voastră față de toți. Dovediți-o față de cei sărmani și lipsiți prin milostivirea voastră. Dovediți-o și față de Sfânta noastră Biserică și de credința care a mângâiat și întărit sufletele moșilor și părinților noștri și le mângâie și pe ale noastre. Arătați-vă dragostea și față de poporul nostru românesc, muncind și luptând pentru înaintarea și propășirea lui. Iubiți-vă Țara, pământul nostru scump, care hrănește poporul nostru de mii de ani. Pentru țară, pentru poporul nostru, pentru Biserică, pentru toate comorile și moștenirile scumpe ce le avem fiecare dela ele, să fim oricând gata să ne închinăm munca, devotamentul și viața noastră. Faceți ca dragostea voastră să se răspândească în jurul vostru, ca să fiți cu fapta și cu viața mărturii ale lui Hristos Domnul, care locuește în voi și ca toți să fie siliți să vadă aceasta și să răspundă la asigurarea voastră că: *„Hristos a înviat"!* cu recunoașterea și adeverirea că: *„Adevărat că a înviat"!*

Cu aceste duhovnicești povățuiri, Vă urez ca aceste sfinte sărbători ale Invierii Domnului să le petreceți întru bucurie și să vă învredniciți a le ajunge încă întru mulți fericiți ani. Imbrățișându-vă pe toți cu iubire părintească și împărtășindu-vă arhiereasca binecuvântare, am rămas

Sibiu, la praznicul Invierii Domnului din anul 1948.

Al vostru al tuturora de tot binele voitor

(ss) Nicolae,
arhiepiscop și mitropolit

Circulară

către toate oficiile protopopești și parohiale și către iubitul nostru popor din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Iubiții mei fii sufletești,

In anul acesta, la Dumineca Tomii din 9 Mai, se împlinesc *o sută de ani* de când fericitul în Domnul arhiepiscop și mitropolit Andrei Șaguna, a fost sfințit la Carlovit întru episcop al Românilor ortodocși din Ardeal.

Darul de sus cu care a fost învestit în acea zi marele nostru ierarh a însemnat un izvor de mărețe înfăptuiri pentru Biserica și Neamul nostru din Ardeal, datorite înțelepciunii, puterii de muncă și dragostei nețărmurite cari i-au călăuzit pașii laborioasei sale vieți. Cuvine-se deci să ne aducem aminte de aceea zi și cu simțăminte de pietate și recunoștință să prăznuim amintirea nemuritoare a celui ce-a fost Păstorul cel bun al Bisericii și Părintele duhovnicesc al dreptcredinciosului nostru popor.

In acest scop am convocat pe ziua din Dumineca Tomii, ce urmează îndată după sfintele Paști, *adunarea eparhială* a Arhiepiscopiei noastre, care într'o ședință sărbătorească va tălmăci simțămintele sale și ale întregului cler și popor pe care-l reprezintă, față de nemuritorul Ierarh Andrei. In catedrala noastră din Sibiu și la mormântul dela Rășinari se vor sluji parastase, iar într'un festival dat tot în catedrală în aceeași zi se va face pomenirea cu laudă a fericitului întru Domnul Ierarh. La toate aceste momente sărbătorești invităm clerul și poporul arhiepiscopiei noastre, ca și pe reprezentanții deregătoriilor noastre ostășești și cetățenești.

Pe lângă acestea, pentru ca toată obștea noastră creștinească să se împărtășească din pomenirea cu laudă a slăvitului nostru Păstor, orânduim următoarele:

(Continuare în pag. 2-a)

(Urmare din pag. 1-a)

1. In ziua de 9 Mai, Dumineca Tomii, după sfânta liturghie se va sluji în fiecare parohie parastas pentru odihna sufletului adormitului în Domnul arhiepiscop și mitropolit Andrei, iar P. C. protopopi și C. preoți vor ținea, cu acea ocazie, câte o cuvântare, pe înțelesul poporului, despre viața și faptele marelui Păstor. La această pomenire C. preoți vor învita autoritățile și școlile din localitate.

2. In parohiile vacante cele cuprinse în punctul 1 se vor îndeplini în Dumineca următoare din 16 Mai c.

In acest chip, cler și popor, în nedespărțită legătură sufletească, vom prăznui cu inimi înălțate amintirea în veci binecuvântată a Aceluia care a fost cârmuitorul destoinic al Bisericii și Neamului nostru din Ardeal, în vremuri grele, dar pline de nădejdi mari, la a căror izbândire a contribuit prin munca sa mitropolitul Andrei Șaguna.

De încheiere rugăm pe bunul Dumnezeu să-și reverse darul Său și prin această prăznuire asupra sufletelor voastre, ca să sporiți tot mai mult întru dreapta noastră credință, întru alipire către sfânta noastră Biserică strămoșească, care scăpare s'a făcut nouă din neam în neam, și în toate virtuțile creștinești, cari fac tărie patriei și neamului nostru românesc.

Impărtășindu-vă arhiereasca Noastră binecuvântare, am rămas,

Sibiu, la 24 Aprilie 1948,

al vostru al tuturor de tot binele voitor

(ss) Nicolae,

arhiepiscop și mitropolit

Programul

serbărilor centenare dela sfințirea întru Episcop a Mitropolitului Andrei Șaguna

Duminecă în 9 Mai 1948:

1. La ora 9 sf. liturghie în biserica catedrală.

2. La ora 11 parastas pentru Mitropolitul Andrei Șaguna.

3. După parastas va urma tot în biserica catedrală deschiderea adunării eparhiale de către I. P. Sf. Sa Mitropolitul *Nicolae* și ședința comemorativă, pentru împlinirea celor 100 ani dela sfințirea întru Episcop a Mitropolitului Andrei Șaguna.

4. La ora 15 pelerinaj la mormântul Mitropolitului Andrei, la Rășinari unde se va oficia un parastas și vor lua cuvântul P. P. S. S. Lor Episcopii *Andreiu* al Aradului, *Nicolae* al Clujului și *Nicolae* al Orăzii.

5. La ora 18 festival în biserica catedrală, cu următorul program:

1. T. Popovici: Hristos a înviat (cor).
2. G. Muzicescu: Cine se va sui în muntele Domnului (cor).
3. G. Cucu: Sfânt, sfânt, sfânt (cor).
4. G. Muzicescu: Doamne, buzele mele (cor).
5. Cuvânt comemorativ, rostit de Dr. *N. Mladin*, prof. la Acad. teol. „Andreiană".
6. G. Dima: Cu trupul lui Hristos (cor).
7. G. Muzicescu: Astăzi tot trupul (cor).

Concertul va fi dirijat de Dl **I. Micu.**

La aceste festivități sunt invitați a lua parte toți credincioșii.

Nr. 2090/1948.

Comunicat

Se aduce la cunoștință tuturor conducătorilor oficiilor protopopești și parohiale că, în conformitate cu deciziunea Comisiunei ministeriale pentru redresarea economică și stabilizarea monetară Nr. 225, publicată în Monitorul Oficial Nr. 53 din 4 Martie 1948, sunt obligați a prezenta obiectele confecționate din aur, platină sau argint, ce nu sunt investite cu marca de control a Statului Român, spre marcare, până la data de 30 Iunie 1948, la sediile serviciilor județene de măsuri și greutăți și metale prețioase din municipiile și orașele de reședință.

Sibiu, 13 Martie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

ZIUA MUNCII

Asistăm și luăm parte în la un adevărat iureș al muncii, care se intensifică pe măsură ce ne apropiem de 1 Mai: Ziua Muncii.

Poate că și îmbierile primăverii către viață pun elan în suflete și vigoare în brațe. Poate că și normalizarea treptată a vieții încurajează pe oameni să recupereze ceea ce au pierdut în atâția ani de nesiguranțe și prăpăd. Dar mai sigur este că ne aflăm într'o epocă de schimbare radicală a concepției despre viață și despre criteriul de valorificare a omului.

Căci a fost o vreme când puterea fizică stabilea locul unui om între semenii săi. Și a fost altă vreme când culoarea sângelui dădea prestanță și drepturi anumitor oameni. Averea mai este încă pe alocuri criteriul de valorificare a omului.

Dar se pare că vremea a venit ca să se instaureze un nou criteriu de valorificare, singurul drept, singurul uman, singurul creștin: *acela al puterii spirituale, al vredniciei personale, al* muncii.

Și când spunem că puterea spirituală, vrednicia personală, într'un cuvânt munca, formează singurul criteriu de valorificare a omului, ne gândim la fundamentala schimbare de perspectivă care s'a produs, odată cu apariția creștinismului în lume, cu privire le muncă. De unde înainte munca, cea manuală mai ales, era socotită chiar și de marii filosofi ca o înjosire și lăsată pe seama sclavilor, după aceea devine o cinste, un comandament divin și deci o datorie pentru orice om.

Și aceasta pentrucă Mântuitorul însuși a muncit, ca „teslar" (Marcu III, 3), înainte de a-și începe propoveduirea. Și sfinții apostoli au muncit, ca pescari (Petru, Andrei și frații Zevedei), grădinari (Bartolomeu), pietrari (Iacob al lui Alfeu) etc. Iar primii creștini se știe că au fost recrutați mai ales din clasa socială a celor care își câștigau existența cu munca brațelor lor.

Dar nu numai pentru aceasta, ci și pentrucă creștinismul însuși este o doctrină de viață, o doctrină de intensificare și plinătate a vieții, nu o doctrină de comprimare și anihilare a vieții, cum a fost socotită uneori greșit, din pricina unui biologism rău înțeles și exagerat.

Iisus, el însuși, n'a fost un visător fără vlagă, ci o fire voluntară, realizatoare. Dacă el nu s'a ocupat în predicile sale de problemele muncii și n'a dat ucenicilor săi instrucțiuni speciale pentru organizarea muncii, n'a făcut-o pentrucă nu aceasta era misiunea lui. El nu venise pentru stabilirea unui nou cod social, ci pentru mult mai mult decât atât. El pregătea venirea împărăției lui Dumnezeu, adică împărăția iubirii și dreptății absolute. Și aceasta însemna o transformare atât de radicală a raporturilor dintre oameni și a oamenilor înșiși, încât problemele muncii își găseau o deslegare dela sine într'o lume transfigurată, în care voia Tatălui ceresc avea să se împlinească „precum în cer așa și pe pământ".

Din numeroase locuri ale Noului Testament reiese indirect că Iisus împărtășea în privința muncii concepția vechiu-testamentară, în care munca era lăudată și socotită ca poruncă divină (Luca XII, 42—44; XVI, 3; Matei XXV, 14—30). Și, în general, nu găsim în sf. Evanghelie niciun cuvânt în care munca sa fie disprețuită sau condamnată, dar întâlnim numerease locuri în care străduința pentru cele materiale este pusă în rândul al doilea față de mântuirea sufletului. Iar pentru „cei aleși", pentru „cei puțini", care aveau să fie „sarea pământului" și „lumina lumii", desbrăcarea de grijile materiale, măcar și numai în parte, devine o necesitate.

Așa au înțeles lucrurile și sfinții apostoli, care și-au părăsit numai în parte munca lor obișnuită, pentru ca să nu devie povară nimănui, și îndemnau pe credincioși să lucreze „cu mâinile lor" și să-și mănânce pâinea „de ei agonisită", iar „cine nu vrea să muncească, acela nici să nu mănânce" (II Tes. III, 7—10).

De asemenea Invățătura celor doisprezece apostoli *și* Constituțiile apostolice *cuprind îndemnuri și porunci pentru muncă, iar sfinții Părinți, în deosebi sf. Ioan Gură de Aur, au lăudat atât de mult munca, încât s'ar putea alcătui din scrierile lor o adevărată antologie patristică a muncii. Un sinod din Cartagina, nu numai că încuviința clericilor să se ocupe cu lucrarea pământului, dar chiar îi obliga ca, pe lângă dobândirea de cunoștințe folositoare, să-și însușească și câte un meșteșug.*

E dela sine înțeles că, în astfel de împrejurări, creștinii s'au deprins să iubească munca, nu numai pentru avantagiile produse de ea, ci pentru ea însăși, pentru înțelesul religios al muncii. Munca devine acum o faptă bine plăcută lui Dumnezeu, o rugăciune mută, în vreme ce lenea și necinstea în muncă devin păcate vrednice de pedeapsa lui Dumnezeu și de disprețul oamenilor.

Mulți creștini, nu numai în primele zile ale creștinismului, ci și mai târziu, urmând nu o poruncă evanghelică, ci un sfat evanghelic, își împărțeau averile la săraci și începeau o viață nouă, muncind ca să trăiască și crezându-se astfel mai demni de Hristos, regele, împăratul și profetul, care a îmbrăcat umila înfățișare a unui muncitor teslar.

Dar cel mai bun argument în favoarea tezei că creștinismul este o doctrină de viață și de prețuire a muncii este faptul că civilizația a înflorit peste tot pe unde s'a răspândit creștinismul și credem că, în anumită măsură, din pricina *creștinismului. Cercetările unui mare sociolog contemporan, Max Weber, l-au dus pe acesta la convingerea că industrialismul modern are la origine spiritul creștin, care a desvoltat simțul disciplinei severe, al conștiinciozității, al economiei etc. „Creștinismul, a spus cunoscutul istoric din secolul trecut, J. B. Weiss, este religia muncii".*

Biserica creștină nu poate privi deci decât cu bucurie la iureșul muncii, în care sunt cuprinși astăzi bărbați și femei, tineri și bătrâni, întrecându-se fiecare după puterea și priceperea sa, nu numai pentru a ridica producția la nivelul cerințelor, ci și pentru a o îmbunătăți calitativ și a descoperi metode noui de lucru. Munca voluntară, care completează pe cea în diferite servicii și colective de muncă e tot ce poate fi mai frumos și mai semnificativ pentru vremea în care trăim.

De sigur, Biserica creștină nu are a se amesteca mai în amănuntele problemelor muncii. Problemele acestea nu cad în competența sa. Creștinismul nu este o teorie socială și cu atât mai puțin un cod al legislației muncitorești. Creștinismul este o religie, o învățătură pentru mântuirea sufletului. Totuși Biserica lui Hristos nu rămâne străină de realitățile sociale. In competența sa cade laturea morală a diferitelor sisteme de muncă. Și acesta este un lucru foarte important. Pe temeiul principiilor sale morale, Biserica creștină își face o datorie de căpetenie din a apăra drepturile firești ale muncii: demnitatea, libertatea *și* proprietatea muncii.

Pentru Biserica creștină, munca are, cum spuneam și mai sus, o demnitate desvelită în sine, ca poruncă a lui Dumnezeu și ca mijloc de întreținere a celui mai mare bun: viața. Ca atare, munca, ori de ce fel ar fi ea, manuală sau intelectuală, are dreptul să fie respectată.

In al doilea rând, dreptul firesc de libertate a muncii trebue protejat de Stat, așa fel încât, muncitorii, să nu fie o simplă pradă în mâna capitaliștilor, industriași sau bancheri.

In al treilea rând, muncitorul are dreptul la proprietatea muncii, adică la produsul integral al muncii sale, cu rezerva ce revine societății, colaboratoarea sa.

Cine calcă aceste drepturi ale muncii, cine nu respectă demnitatea, libertatea și proprietatea muncii, calcă grav principiile moralei creștine.

De aceea Biserica nu poate fi de partea regilor oțelului, a regilor petrolului, a regilor cauciucului și a tuturor acestor regi încoronați cu aurul furat din căminul sărac al muncitorului. Biserica nu poate fi de partea bancherilor internaționali și naționali, care din umbra ghișeelor lor sug ca niște imense ventuze vlaga muncitorilor, funcționarilor și intelectualilor. Biserica nu poate fi, cu atât mai puțin, de partea latifundiarilor, care secole de-a-rândul au stors munca iobagilor și au ținut țărănimea în întunerec și mizerie.

Impotriva tuturor acestor încălcări ale drepturilor firești ale muncii, Biserica creștină, cel puțin Biserica noastră ortodoxă, a luptat totdeauna, fie direct, fie mai ales indirect, propoveduind prețuirea omului, iubirea aproapelui, comprimarea egoismului, zădărnicia și primejdia îngrămădirii averilor, ajutorarea celui în suferință etc.

In ce privește în deosebi Biserica noastră ortodoxă românească, aceasta a fost totdeauna legată de poporul țărănesc și muncitoresc, împărtășind de aproape nevoile și suferințele poporului și punându-se adesea în fruntea mișcărilor de revendicări juste țărănești și muncitorești.

Pentru toate aceste motive, Biserica ortodoxă românească întâmpină ziua de 1 Mai, Ziua Muncii, cu același elan care a cuprins pe toți oamenii muncii de pe ogoare, din uzine, din ateliere, din laboratoare și de pe câmpul muncii intelectuale sub toate formele ei.

Căci doar Biserica ortodoxă românească nu este o abstracțiune, ci înșiși acest popor muncitor românesc, pentru care celebrul preot Radu Șapcă din Celeiu se ruga acum 100 de ani pe câmpia dela Islaz:

„Mângâe, Doamne, pe un popor zdrobit de suferință, scoală-te și fă știut lumii că ești Dumnezeul celor harnici și al oricărui om ce se apropie de tine prin muncă, singura rugăciune pe care tu o binecuvintezi și o asculți".

EMILIAN VASILESCU

Art. 27 din Constituție în formă definitivă

„Libertatea conștiinței și libertatea religioasă sunt garantate de Stat. Cultele religioase sunt libere să se organizeze și pot funcționa liber, dacă ritualul și practica lor nu sunt contrarii Constituției, securității publice sau bunelor moravuri. Nicio confesiune, congregație sau comunitate religioasă nu poate deschide sau întreține instituții de învățământ general, ci numai școli speciale pentru pregătirea personalului cultului sub controlul Statului.

Biserica Ortodoxă Română este autocefală și unitară în organizarea sa. Modul de organizare și funcționare a cultelor religioase va fi reglementat prin lege."

Înţelegerea lui Iisus

„A cunoaşte" nu e tot una cu „a înţelege", sau în orice caz înţelegerea e un alt fel de cunoaştere decât cea obişnuită. Cunoaşterea presupune distincţia dintre subiect şi obiect, în care subiectul însuşi devine „obiectiv" spre a putea fotografia obiectul aşa cum este el, fără nici o idealizare subiectivă. Năzuinţa spre obiectivitate este caracteristica cunoaşterii ştiinţifice. Înţelegerea dimpotrivă nu e un raport între subiectul obiectiv şi obiect, ci un raport între două subiecte. Ea e o relaţie interpersonală. Ea nu presupune distanţarea obiectivă, ci posibilitatea de comuniune, de transpunere unul în altul, de „însimţire". Nu poţi înţelege o persoană atâta vreme cât o priveşti numai din afară, sau din perspectiva propriilor interese, nici dacă o descompui în o mulţime de elemente obiective. Spre a ajunge la înţelegerea ei trebue să ai capacitatea de-a te transpune în sufletul ei, de-a te integra în ritmul lăuntric al vieţii ei, de-a renunţa atitudinea distantă, rece, obiectivă de a renunţa la tine însuţi şi a trăi însăşi trăirea spirituală a ei. Cum aceasta presupune un efort şi o anumită generozitate a spiritului, e clar de ce nu ne înţelegem semenii şi îi judecăm fragmentar, în perspectiva unilaterală a propriilor interese şi prejudecăţi. Înţelegerea, în sensul de cunoaşterea ceiace e esenţial în persoana semenului, este un fenomen rar în viaţa socială. Ea îşi găseşte expresie numai unde iubirea este forţa de relaţie inter-umană. Înţelegerea este rezultatul iubirii, pentrucă iubirea singură poate pune sufletele în reîaţie nemijlocită, poate realiza între ele o comunitate de viaţă reală şi profundă. Unde este iubire acolo e şi înţelegere.

Dacă astfel stau lucrurile între două persoane, adevărul acesta se aplică şi în ce priveşte înţelegerea lui Iisus. Trebuie să adaug însă, că înţelegerea lui Iisus e mai grea decât a semenilor noştri. Nu numai pentrucă nu putem intra în relaţii directe cu El, dat fiind că acum n'are o existenţă concret-istorică, ci şi pentru grandoarea personalităţii Lui. Se pare că spre a înţelege pe cineva deplin nu-i suficientă iubirea; e nevoie să existe şi o egalitate de nivel între persoane. De aceea cu cât o personalitate e mai mare cu atât se simte adesea mai singură şi mai puţin înţeleasă. Oamenii de toate zilele se înţeleg uşor unii pe alţii, personalităţile mari cer însă personalităţi de aceeaşi talie spre a fi înţelese deplin. Accentuez: deplin. Pentrucă o înţelegere parţială şi o admiraţie a măreţiei lor le-o pot oferi şi ceilalţi oameni, dat fiind că în sufletul fiecăruia există înclinarea de-a simţi şi recunoaşte grandoarea acestor personalităţi. Această înţelegere e o înţelegere prin refracţie: lumina pură e divizată în culori variate. De aceea şi înţelegerea lui Iisus a variat în cursul vieţii lui şi variază dealungul veacurilor şi în mentalitatea popoarelor.

Să ne oprim, pentru viaţa lui, numai la înţelegerea apostolilor. Să trecem cu vederea părerile cărturarilor şi fariseilor, ca şi părerile poporului. Cei 12 Apostoli, ucenicii cei mai apropiaţi ai lui Iisus, l-au înţeles sau nu? — Evangheliile mărturisesc că nu. Toată activitatea, în cuvânt şi faptă, a învăţătorului lor i-a impresionat profund, i-a entusiasmat. Cu toate acestea ei n'au înţeles sensul acestei activităţi. Ei îl priveau pe Iisus prin prisma prejudecăţilor, pe care le nutrea poporul însuşi. De aici împresia de cumplită singurătate a lui Iisus, chiar şi în mijlocul ucenicilor lui. Până şi Ioan, ucenicul iubit, nu face excepţie. Ei îl vedeau ca instaurator al unei stăpâniri universale şi veşnice, în care ei să judece şi să stăpânească statele şi popoarele. La atât reduceau personalitatea lui Iisus. De aceea au fost cu totul nepregătiţi pentru prinderea, judecarea şi răstignirea lui. Ei aşteptau împărăţia şi în locul ei a venit condamnarea. Cuprinşi de spaimă şi desamăgire, desorientaţi de rapida răsturnare a situaţiilor, s'au risipit fără să fii încercat decât simbolica rezistenţă a lui Petru. Toate nădejdile lor erau năruite şi viaţa lor din visul înălţimilor dominatoare a coborît în valea realităţilor aspre. După condamnarea lui Iisus se temeau şi de propria lor viaţă şi stăteau închişi şi ascunşi ca să nu fie prinşi. Toate acestea pentrucă nu l-au înţeles pe Iisus. Nu se poate spune că ei nu l-au iubit, dar iubirea lor era îngustă, pe măsura orizontului lor. A trebuit să învie Hristos din mormânt, să se arate ucenicilor în repetate rânduri şi să-i lămurească, pentru ca să ajungă la adevărata iubire şi la adevărata înţelegere. El însuşi le-a arătat că toate acestea — prinderea, judecarea, răstignirea şi moartea — trebuiau să se întâmple, ca să mântuiască lumea şi a treia zi să învieze. Numai comunicarea cu Iisus cel înviat le-a deschis sufletele spre adevărata înţelegere. Această comuniune intens spirituală, în calea căreia nu mai era vălul cărnii trupeşti, a dat posibilitate apostolilor să sesizeze, să intuiască personalitatea şi destinul lui Iisus într'un mod plenar, într'un mod autentic. Ea i-a ridicat dela nivelul lor obişnuit aproape la nivelul lui Iisus. Fără comuniunea învierii apostolii ar fi fost rămăşiţele unei armate înfrânte înainte de luptă, oameni cu stindarde de idealuri zdrenţuite, îngropaţi de valurile amare ale desnădejdii...

La fel apostolul Pavel a văzut în Iisus numai un schismatic, care nimicea unitatea Templului, până în momentul în care s'a întâlnit pe drumul Damascului cu Iisus cel înviat... Această evoluţie a înţelegerii la apostolii Domnului, nu e o dovadă că nici un ucenic al lui Iisus nu ajunge la înţelegerea lui decât printr'un proces de purificare şi prin comuniunea Invierii? — Eu cred că da. Pe Iisus nu-l înţelegem decât în măsura în care-l iubim; pe Iisus nu-l înţelegem decât în măsura în care ne lepădăm de interesele şi prejudecăţile proprii şi tindem să ne ridicăm la nivelul lui, să fim asemenea lui. Deci condiţia înţelegerii lui Iisus este asemănarea cu el, este „indentificarea" cu el. Aceasta presupune o purificare a întregii fiinţe, spre a sălăşlui în viaţa noastră neprihănirea. Cel neprihănit, sfântul va înţelege pe Iisus: Pentrucă el e asemenea lui şi pentrucă acestuia — celui curat cu inima — i se descoperă Iisus cel înviat, ca şi apostolilor altădată, după ce au fost trecuţi prin focul suferinţelor şi groaza morţii. Trebue să fii oarecum „egal" cu el, la înălţimea lui, ca să-l înţelegi şi să-i slujeşti cu o iubire deplină.

...Desigur aceasta nu însemnează că va ajunge cineva vreodată să l înţeleagă deplin pe Iisus. Pentru simplul motiv că nici un credincios nu poate să-l egaleze, nici unul nu se poate ridica la înălţimea sfinţeniei lui. Dar fiecare poate răsfrânge mai mult sau mai puţin din personalitatea lui. Şi aceasta nu numai pentru indivizi, ci şi pentru popoare şi epoci. Viaţa fiecărui creştin, dar şi viaţa Bisericii dealungul istoriei este expresia înţelegerii lui Iisus, este concretizarea personalităţii lui. Şi până la sfârşitul veacurilor viaţa lui va găsi noui şi noui întrupări, fără să se epuizeze vreodată plenitudinea cea necuprinsă a fiinţei lui. De aceea fiecare credincios e numit mădular, iar Biserica — trup al lui Hristos, întrucât ambele sunt prelungiri şi expresii ale capului — Hristos, întrupând variat viaţa lui.

Din această pricină există şi înţelegeri false ale lui Iisus. In loc să oglindeşti lumina lui Hristos aşa cum este ea, proiectezi în Iisus propriul tău fel de-a fi. E un proces invers, opus procesului înţelegerii. Înţelegerea e transpunere în Iisus şi asimilare la viaţa lui, pe când „proiectarea" e transformarea lui Iisus într'un cadru formal umplut de sentimentele şi ideile proprii. Prin înţelegere te ridici la înălţimea lui Iisus, prin proiectare cobori pe Iisus la nivelul tău. E acesta un creştinism *sui generis* care sub numele lui Iisus ascunde cu totul altceva. Caracteristice în acest sens sunt nu numai diversele erezii ce au apărut dealungul veacurilor, ci şi forma catolică a creştinismului apusean. Catolicismul e moştenitorul Imperiului roman de Apus. El continuă tradiţia spiritului roman juridic şi organizator. De aici concepţia lui imperială despre creştinism. Creştinismul devine astfel o împărăţie terestră universală şi suprastatală, condusă de un singur şef absolut şi infailibil. E ceea ce visau şi apostolii pe drumurile Palestinei, în completă opoziţie cu Iisus. Dar, oricât ar impresiona unitatea şi organizarea unui astfel de „imperiu" creştin, nu e mai puţin adevărat că el e o tradiţie pământească neconformă cu spiritul lui Iisus.

Iisus n'a voit să fie împărat, nici să-şi transforme apostolii în prinţi. Impărăţia lui nu e din lumea aceasta. El a venit, nu să stăpânească statele şi lumea, ci să mântuiască pe om prin iubire şi jertfă. El a lăsat stăpânirea popoarelor în seama factorilor competenţi, fără a întemeia o stăpânire nouă care să le subordoneze şi să le concureze în domeniul social-politic. Mântuirea, adică renaşterea spiritual-morală a omenirii, este misiunea lui Iisus şi misiunea Bisericii. Fără pretenţii de dominaţie universală, supunându-se stăpânirilor existente, Biserica prin lucrarea de renaştere moral-spirituală a omului promovează indirect şi progresul social al omenirii, colaborând astfel cu orice stăpânire care ridică nivelul moral şi material al poporului. Aceasta este atitudinea Ortodoxiei şi astăzi şi întotdeauna. Singurul ei toiag este smerenia, singura ei putere este iubirea, singura ei podoabă bunătatea şi jertfa. Ortodoxia este prelungirea vieţii lui Iisus în istorie. Aşa cum a fost Iisus, aşa este şi viaţa ei. De aceea istoria ei nu e întunecată, ca istoria catolicismului, nici de index, nici de inchiziţie, nici de ruguri pe care s'au ars vrăjitorii şi ereticii. Ea n'a prigonit pe nimeni şi n'a luptat cu nici o putere statală pentru stăpânire. Ea şi-a împlinit misiunea mântuitoare în împrejurările date, având ca singură pavăză credinţa şi jertfa. Ea este religia celor mulţi şi umili, alături de cari a suferit şi cărora le-a turnat tărie spirituală pentru biruirea nedreptăţilor vieţii. Ortodoxia este Iisus în mijlocul poporului, Iisus în mijlocul celor obidiţi şi nebăgaţi în seamă. Pentru aceştia a trăit Ortodoxia şi cu ei împreună a purtat lanţurile iobăgiei. De aceea Ortodoxia se bucură când lanţurile acestea sunt frânte, când exploatarea omului de către om se desfiinţează. Ea, care a dat libertatea moral-spirituală celor robiţi politic-social, e alături de toate forţele eliberatoare din lume.

Desigur misiunea Ortodoxiei, ca şi misiunea lui Iisus, este primordial spirituală: ea nici nu cere altceva decât să fie liberă de-a şi-o împlini. Dar aceasta n'o împiedecă de-a binecuvânta şi colabora ori de câte ori mersul istoriei este pe linia dreptăţii, a libertăţii şi a iubirii.

...Iată dar două înţelegeri ale lui Iisus: cea orientală, care e cu adevărat înţelegere, şi cea apuseană, care e mai mult o proiecţiune a spiritului roman în persoana lui Iisus. Dar nu numai Apusul şi Răsăritul, ci şi veacurile întrupează variat pe Iisus: nu-l înţeleg decât într'un aspect, nu pot cuprinde plenitudinea lui. Astfel veacul trecut a fost individualist: el a accentuat şi în înţelegerea lui Iisus perspectivele individuale. Iisus însuşi apare ca un izolat care intră în relaţii izolate cu fiecare credincios în parte. Veacul acesta e un veac socialist, un veac care pune accentul pe societate, pe popor. Iisus nu va mai apărea ca un izolat, ci ca un mădular al omenirii în slujba căreia a trăit ca începătura unei omeniri noui: „Că Fiul Omului n'a venit ca să i se slujească, ci ca să slujească şi să-şi dea sufletul lui mântuire pentru mulţi." Ies astfel în lumină valenţele sociale, aş zice cosmice, ale personalităţii lui Iisus. Creştinul însuşi nu mai e un

INVIERE

Cu grai ales cine va spune?

In groapă se 'ntâmpla minune.
Sufletul venea din Rai,
Sufletul venea din Iad
Şi înveşmântat în pământescul strai
Punea nădejdilor răsad.
Când viaţa prinse să furnice'n mădulare,
Ţâşni lumina prin grăunţii vii
Şi-i desveli
Din giulgiurile prinse în fâşii
Aromitoare.
Un fulger alb desprinse din zenit
Putere 'nveşmântată 'n in:
Peceţile-au trosnit
Şi piatra frânse'n două somnul plin
De arcuri şi de suliţi.
Prin siderale uliţi
Cutremur:
Clipa 'ncremeni
Şi trâmbiţă în cele două veşnicii:
Hristos a înviat!
Veleat după veleat
Se desprindeau pe rând din zodiac
Să se închine Marelui Stegar
Ce se 'nălţa peste mormânt sărac:
Har.
Străfulgerate de cereşti lumini
Cătuşele blestemului se rup.

Şi nesfârşitu 'nmănunchiat în trup
Păşi senin şi lin printre măslini.

Furate 'ncet de-a lumii cantilenă,
Credinţele-mi se mistuiră'n stol...
De ce suspini peste mormântul gol
Tu, inimă, sărmană Magdalenă?

VALERIU MUŞAT

O făgăduială îndeplinită

— Popas la 100 de ani dela hirotonirea lui A. Şaguna —

In cadrul slujbei arhiereşti dela Dumineca Tomii din 18/30 April 1848, nou alesul episcop ortodox al Transilvaniei rostea în catedrala mitropolitană din Carlovit profeticele cuvinte menite să rezume întreg programul de viaţă al unui om pe care poporul şi Biserica noastră îl aşteptau de mult: „Pe Românii ardeleni din adâncul lor somn vreau să-i deştept şi cu voia lor către tot ce e adevărat, plăcut şi bun să-i trag". Desigur, spirit larg şi superior cum era, episcopul Andrei plănuia să realizeze întreaga sa lucrare numai spre a putea fi de folos „mântuirii poporului şi spiritului timpului".

Cade-se, drept aceea, a sublinia măcar pe scurt, acum la 100 de ani dela rostirea lor, sensul şi valoarea netrecătoare a acestor cuvinte de mari făgăduieli, urmate ele însele vreme de 1/4 de veac de păstorire de împliniri atât de rodnice.

In ce consta „adâncul somn", în care erau cufundaţi Românii acum 100 de ani, se poate înţelege uşor când ne gândim la suflul revoluţionar al noilor idei umanitariste şi de emancipări populare, care străbăteau lumea întreagă dela un capăt la altul şi de binefacerile cărora trebuiau să beneficieze şi Românii cei atât de vitregiţi de soartă veacuri dearândul. Oligarhia feudală a unei stăpâniri neomenoase adusese viaţa materială şi spirituală a poporului nostru din aceste părţi de loc la situaţii cu adevărat revoltătoare. Exploatat până la sânge de o seamă de îmbuibaţi ai veacurilor, poporul român n'avea ocrotite prin legiuiri, nici lege, nici moşie, nici libertate şi nici drept de a se cultiva. Lipsit de o clasă conducătoare, care să fi beneficiat de luminile culturii moderne, cu o ierarhie bisericească ajunsă la discreţia propagandei prozelitiste calvine, iezuite ori uniate, neamul nostru şi-a dus traiul său amar în bisericuţele slujite de preoţi modeşti, ca şi el, ori în robota de 52 de zile pe an prestate în comun, de preot şi popor deopotrivă, pe moşiile grofeşti. Singura şcoală secundară românească — cea din Blaj — era sugrumată din manifestările ei româneşti, cele populare, deşi numeroase, n'aveau un corp îndrumător bine pregătit şi bine plătit, nici localuri, cărţi sau alt material didactic suficient. Şcolile de teologie şi dăscălie din Sibiu şi Arad, cu un curs sumar de câteva săptămâni, erau cu totul sub aşteptări. Şi mai apăsătoare era situaţia din viaţa bisericească propriu zisă. Aici, păstoria episcopului Vasile Moga [lipsit el însuşi de cultură profundă, profană şi bisericească ortodoxă] nu s'a ştiut impune atenţiei opiniei publice şi mai ales situaţiei înjositoare în care o puneau cele 19 puncte de ascultare faţă de episcopia catolică şi de guvernul ardelean. In scrisorile trimise pe când era vicar marelui patriarh sârbesc Iosif Raiacici, Şaguna nu se putea mira deajuns că guvernul a încredinţat tutelarea şi legiferarea bisericească a Românilor ardeleni nu răposatului episcop Moga, ci pe seama a 2 laici uniţi, [Samuil Pop şi Aron Budai], cari dacă erau lăsaţi s'o îndrumeze cum ar fi vrut conducătorii, desigur că s'ar fi întâmplat ceeace Şaguna însuşi spune ceva mai târziu: „In această situaţie, parcă nu văd om pe lume în stare să isbăvească biserica română de destrămare".

Ce a făcut în aceste împrejurări nou alesul şi hirotonitul episcop al Românilor? Cu experienţa câştigată în cei 2 ani de pastoraţie ca vicar [Sept. 1846—Martie 1848], cu multilaterala lui pregătire culturală şi administrativă, episcopul Andrei a trebuit să facă de toate. El ştia că pricina înapoierii Românilor nu era numai nefrecventarea şcolilor [şi aşa lipsite de dascăli prea buni], ci era şi situaţia precară în care se sbătea poporul întreg şi deci, şi dascălii şi preoţii lui. De alţi slujbaşi şi intelectuali nu mai vorbim, fiindcă, nefiind primiţi la Stat, erau foarte puţin numeroşi. De aceea — ştiind totuşi că singur „progresul şi dragostea de carte sădite de fire în fiecare om fac orice muritori oameni adevăraţi"[1] — a început campania de luminare a poporului. Şcoala de teologie o ridică la 1 an, înfiinţează liceul din Braşov, organizează şi sistematizează şcolile poporale, dotându-le cu dascăli buni şi cu manuale lucrate de specialişti susţinuţi în străinătate. Desigur, însă, că această operă trebuia susţinută materialiceşte. Dumnezeu ştie cum şi de unde a putut scoate Şaguna mijloacele acestea pentru susţinerea lor. L-a ajutat şi stăpânirea, dar mai mult l-a ajutat poporul însuşi, pe care şi l-a ştiut asocia într'o frăţească colaborare la munca aceasta de ridicare pe toate tărâmurile. Şcolile şi bisericile se înmulţesc, intelectualii răsar pretutindeni, se înfiinţează tipografia cu ziarul „Telegraful român" şi cu mulţimi de cărţi de tot felul, mai apoi societatea de culturalizare a poporului, „Astra", se organizează întreagă Biserica într'un „Statut organic", cu un cuvânt s'a realizat vreme de 25 de ani de muncă nepregetată tot ce lipsea acestui popor şi tot ce l-a ajutat apoi să-şi îmbunătăţească situaţia spirituală şi materială alături de toţi privilegiaţii de ieri, ba uneori chiar întrecându-i prin energiile populare trezite la munca de creaţie şi progres. A trebuit să susţină şcoli şi asociaţii de meseriaşi, instituţii de credit şi chiar lucrări de gospodărie raţională ţărănească.

Iată cum şi-a împlinit marele ierarh făgăduiala de acum 100 de ani. Desigur că meritul nu-i numai al lui întreg. Din moment ce a reuşit să trezească la muncă mai mulţi colaboratori, i-a fost mai uşor. Dar găsirea, stimularea şi coordonarea activităţii tuturor acestora, [luptând adesea cu prejudecăţile trecutului, cu reaua voinţă a stăpânirilor feudale din Cluj, Budapesta şi Viena ori cu patima confesională] este opera marelui Mitropolit Andrei. Pe linia mare a luptei pentru libertate şi dreptate socială, Episcopul Andrei ştia din ceasul hirotonirii sale că peste câteva zile va veni adunarea de pe „Câmpia libertăţii" dela Blaj, unde se va şterge iobăgia cea ruşinoasă a trecutului. Dealtfel, el însuşi va anunţa poporul prin câteva circulări despre însemnătatea acestui fapt — lucru pentru care guvernul şi autorităţile [judeţene l-au pârît şi urmărit[2] — de aceea e firesc să fi fost personal în fruntea poporului atât în adunarea dela Blaj, cât şi în deputaţiunile spre Viena şi Budapesta.

Nu putem schiţa aici tot ceeace a putut realiza sub toate aspectele acest bărbat într'adevăr excepţional. Gândindu-ne, însă, încăodată la frumoasa lui făgăduială rostită în catedrala din Carlovit, putem spune, acum după 100 de ani, când perspectiva istorică permite o apreciere mai justă a oamenilor şi a vremilor, că el şi-a ţinut din plin promisiunea şi că nu numai a trezit din somnul letargic poporul şi Biserica română din Ardeal, ci a fost îndrumătorul său cel mai autentic pe drumul redeşteptării sale pe toate tărâmurile.

T. BODOGAE

[1] A se vedea aceste scrisori traduse de subsemnatul în „Rev. Teol." 1947 Nr. 1 - 4.

[2] A se vedea actele inedite din Arhiva „Astrei",

Invierea
în lumina Vechiului Testament

Ceea ce leagă Vechiul Testament cu creştinismul este mai ales conţinutul profetic al aceluia. Modul cum prevede Vechiul Testament realitatea învierii din morţi face din el un document autentic al revelaţiei dumnezeeşti. Invierea, ridicată la rang de dogmă prin cel mai sublim act al Mântuitorului, află în Vechiul Testament sâmburele din care creşte miracolul cel mare.

Astfel, în psalmul 15, 10, profetul are o viziune în care învăţătura despre înviere este formulată destul de precis în cuvintele: „Nu vei da pe cel Cuvios al Tău să vadă putreziciune" Preocupările acestui psalm privesc viaţa de dincolo. Cu privire la ea profetul are noţiuni precise, ca şi referitor la componentele fiinţei umane. Pătruns de credinţă, ştie că dincolo de orice experienţă există o lume nouă, mântuitoare de trup şi suflet. De ea se vor învrednici aleşii lui Dumnezeu. Prin sf. apostoli Petru (Fapte 2, 25) şi Pavel (Fapte 13, 35) Noul Testament referă psalmul la Hristos, ca o precizare a nestricăciunii şi nemuririi de care s'a învrednicit, cum arată şi Teodoret în comentarul său la psalm (Migne P. G., tom. 80, col. 963).

Un loc lămurit despre înviere ne oferă Iob 19, 25: „Ştiu că Mântuitorul meu este viu şi că voi învia din pământ în ziua de apoi, că voi fi îmbrăcat iarăşi în piele şi oase". Sensul general al versului este următorul: Mântuitorul vine cu siguranţă, iar cu venirea Lui începe opera de mântuire a omului. O noutate caracteristică a operei de mântuire este învierea din morţi.

Isaia (26, 19), adresându-se către defuncţii poporului, anticipează şi el învierea trupurilor: Pământul va restitui cadavrele pe care le-a ascuns în sânul său. Cei răposaţi se vor ridica şi vor trăi din nou, ei nu vor mai muri, căci Dumnezeu nimiceşte efectele morţii. Morţii de aici sunt cei cari în viaţă au servit cu credinţă lui Dumnezeu. Ei vor învia deşteptaţi de suflul divin, întocmai cum plantele se înviorează de roua care urmează căldurii de peste zi.

In viziunea sa eshatologică şi *Ezechiel* contemplează cum într'un viitor îndepărtat „începe a se lipi os de os, carnea creşte, pielea le acopere şi o mulţime foarte mare de oameni va sta pe picioarele lor" (38). După *Daniel*, învierea va fi generală, însă soarta ulterioară va fi diferită: unii învie spre bucurie, alţii spre întristare.

Astfel învăţătura Vechiului Testament despre înviere se prezintă destul de lămurit în aceste câteva locuri. Pare că nici Mântuitorul n'a mai adaos, ci a exemplificat doar prin minunea învierii Sale din morţi această dogmă a credinţei.

N. NEAGA

---

* FOIŞOARA *

Relaţii culturale româno-ruse[1]
II. Dela Petru Movilă la Pavel Chiseliov

In secolul XVII, prin dărnicia Movileştilor mai ales, manuscrise, cărţi, odoare, icoane şi obiecte de artă moldovene umplu mănăstirile, bisericile şi şcolile ortodoxe din Ucraina polonă, multe din ele ctitorii româneşti, încât N. Petrov recunoaşte că *monumentele de artă rutene stau sub influenţa stilului moldovenesc.*

Românul tipograf Pamvo Berânda scoase la 1627 *dicţionarul slavo-rus*, după care va compune în 1649 Mardarie Cozianul pe cel slavo-român, tipărit în 1900 de Gr. Creţu.

Din prima jumătate a secolului XVII balanţa influenţii culturale înclină în favorul Ruşilor.

Miron Vodă Barnovschi trimise în 1629 pe arhimandritul mănăstirii Secu, *Varlaam*, viitorul mitropolit cărturar, *la Moscova după icoane şi vieţi de sfinţi.* Varlaam comandă şi plăti 4 icoane de sfinţi, patriarhul Filaret i le confiscă însă, găsind necuviincioasă pictarea lor şezând. Cu ocazia acestei solii Varlaam vizită şi pe P. Movilă şi duse dela el cărţi şi pe tipograful *Sculschi*, care să facă tipografie în Iaşi, lucru eşuat din cauza scurtării domniei lui Miron Vodă, aşa încât Muntenii îşi primiră întâi, în 1635, prima tipografie din Chiev, Moldovenii abia 'n 1641, deodată cu şcoala dela Trei Ierarhi.

Udriste Năsturel şi fiii săi sunt primii *Munteni învăţaţi la şcolile patronate de P. Movilă.* Pravila dela Govora, 1640, are prefaţa şi sfârşitul introducerii traduse după nomocanonul lui P. Movilă din Chiev, 1629.

In 1640 P. Movilă trimitea dascăli şi *la Moscova*, pregătind înflorirea culturală din epoca patriarhului Nicon şi din a ţarului Petru cel Mare.

In 1637, în vremea când *solii bisericeşti* tot mai dese veneau *din toate trei ţările româneşti la Mosoova după milostenie*, schimbând daruri de icoane, cruci şi moaşte pe blăni, stofe, odăjdii, cărţi bisericeşti şi bani ruseşti, cerea mitropolitul Moldovei *Varlaam* dela ţar ajutor pentru tipărirea *Cazaniei* sale, tradusă şi după cele din Rahmanov 1619 şi Kiev 1637, tipărite de Movileşti.

In 1639 ceru şi obţinu Vasile Lupu *pictori din Moscova* care până în 1642 pictară biserica Trei Ierarhi. In urma succesului lor cerură şi Matei Basarab în 1644 şi Gheorghe Ştefan în 1657 pictori din Moscova pentru bisericile lor.

In 1645 era 'n Iaşi fostul dascăl de grecie din Kiev, Benedict Vatopedinul, trimis apoi de V. Lupu la Moscova. Intors de acolo în Moldova, Benedict îi trimise ţarului manuscrise pentru şcoală şi pentru tipografie. (P. P. Panaitescu: L'influence de P. M. p. 77 după Nicolaevski: Din istoria relaţiilor Rusiei cu Orientul în sec. XVII. Petersb. 1882).

Călătoria în 1667 în Ucraina a *egumenului de Glavacioc, Varlaam*, prilejui traducerea şi răspândirea între Români a cărţilor profesorului din Chiev şi Liov, *Ioanichie Galeatovschi*, ucenic al lui P. Movilă, tipărite scurt timp înainte: *Cheia înţelesului*, omiletică şi 52 predici, şi *Cer nou*, 451 minuni ale Maicii Domnului. Ajungând Varlaam mitropolit în Bucureşti, tipări în 1678 optsprezece predici traduse din *Cheia înţelesului*, sub acelaş titlu. In *Kiriacodromionul* din Alba-Iulia, 1699, s'au tipărit mai multe, ele circulând în manuscrise în toate trei ţările româneşti, ca şi *Cerul Nou*, în româneşte.

De acest împrumut cultural s'au revanşat Românii prin activitatea în Rusia a învăţaţilor moldoveni Nicolae Milescu spătarul şi Dosoftei mitropolitul.

Spătarul Milescu, absolvent al şcolii dela Trei Ierarhi din Iaşi, a scris în Rusia, la cererea conducătorilor Statului şi ai Bisericii, ruseşte, o simbolică a numerelor (3, 7, 9 etc.), intitulată *Aritmologion*, o carte despre *profeţiile lui Daniil*, alta despre ale *Sibilelor*, alta despre *muze*, o istorie universală: *Vasiliologion*, un *dicţionar* grec-latin-rus, o carte despre *minunile dela Sf. Sofie* şi altele despre *călătoriile sale prin Siberia şi China* ca ambasador al Ţarilor. A propus înfiinţarea unei

[1] Urmare din Nr. 37—38, 1947.

Preoţie şi studiu

Ca să poată răspândi lumină, preotul trebue să fie neîncetat un adunător de lumină. Vremea noastră cere preotului să dubleze cucernicia cu studiul.

Preotul trebue să fie iubitor de cultură, familiarizat cu cartea, să adune din cuprinsul ei, după un cuvânt al Scripturii, „mere de aur pe polițe de argint".

Lectura unei cărți adună gândurile împrăştiate, le leagă între ele, le îndeamnă la acţiune şi chiar le fructifică.

Dar dintre toate cărţile, Biblia a fost şi rămâne cel mai mare dascăl al vieţii, cel mai complet izvor de educaţie. Ea oferă idealul educativ şi în ea îşi găsesc toate facultăţile sufletului cea mai desăvârşită îndrumare.

Pentru preot Biblia este cea dintâi şi cea mai nelipsită carte. Preot fără Biblie sau necunoscător al ei, este un non-sens. El trebue să fie în strânsă legătură cu cuvântul lui Dumnezeu, pe care are să-l comunice mereu oamenilor.

Cuvintele preotului trebue să fie cuvintele Bibliei. „Dacă vorbeşte cineva, cuvintele lui să fie ca ale lui Dumnezeu, dacă slujeşte cineva, slujba lui să fie ca din partea lui Dumnezeu, pentru ca întru toate Dumnezeu să se preamărească prin Iisus Hristos".

Dar Biblia nu este numai o unealtă în activitatea pastorală a preotului. Ea e mai întâi un izvor din care se adapă sufletul lui, un factor de transformare şi sublimare continuă a vieţii lui, un prilej de convertire şi desăvârşire, un factor educativ de prim ordin. „Citirea ei, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, înalţă cugetul către ceruri, face pe om plăcut".

Cetirea ei e o pavăză mai tare ca diamantul în luptă cu ispitele.

„Ignoratio Scripturorum, ignoratio Hristi", zice fericitul Ieronim. Iar Ignatie Teoforul scrie: „Cel ce se refugiază la Evanghelie, merge la trupul lui Hristos".

Preoţia se lămureşte prin Biblie, iar aceasta se face cunoscută de preot. Bossuet spunea: „Je ne pourrais vivre sans cela" (Biblia).

Ar putea cineva să întrebe: cât de mult să cunoască preotul Biblia? De câte ori să o citească? Răspundem: In cunoaşterea Bibliei este numai o limită de jos. Preotul trebue să cunoască Biblia mai bine decât oricare dintre credincioşii săi. Dar aceasta nu este destul. El trebue să ştie atât în general cât şi în special fiecare parte a ei, atât în litera cât şi în spiritul ei. Sf. ap. Pavel are expresia „a fi tare în Scripturi". Dacă se pretinde cuiva aceasta, apoi mai întâi se cuvine să fie preotul „tare în Scripturi". Cunoaşterea Bibliei se poate căpăta şi păstra numai prin cititul zilnic al ei.

Va zice cineva: De câte ori s'o citească pe zi? Răspundem: De câte ori va simţi lipsa să se hrănească cu adevărul ei, iar de nu va avea această poftă spirituală, va trebui să şi-o facă, dacă vrea să trăiască în duh, dacă vrea să-şi menţină preoţia la chemarea ei sublimă. In fiecare zi un capitol, iată cea mai uşoară recomandare.

Pentru educaţia preotului roadele cetirii zilnice a Scripturii sunt nebănuite, iar pentru activitatea pastorală extraordinare.

Prin cetirea ei preotul ajunge la cunoaşterea superioară a adevărului, îşi formează o concepţie luminată despre viaţă şi va căpăta noi forţe în înîndeplinirea misiunii lui sacerdotale.

Pe lângă Biblie preotul se cade să-şi îmbogăţească mintea şi prin lectura altor cărţi. Sufletul preotului devine cu atât mai înţelept, cu cât adună înţelepciune din mai multe cărţi.

In primul rând se cade să fie familiarizat cu cărţile de documentare a problemelor teologice. Preoţimea din Arhiepiscopia noastră are fericirea să aibă în bibliotecile parohiale un mănunchiu însemnat de cărţi remarcabile de teologie. Seriile „teologică" şi „didactică", precum şi celelalte colecţii care au apărut în editura Arhidiecezanei din Sibiu sunt o mărturie că Înaintestătătorul Bisericii ardelene este o minte luminată, un ierarh cult şi iubitor de cultură în toată accepţia cuvântului. Nu e cazul să enumărăm aci operele teologice care contribue în mare măsură la lărgirea orizontului spiritual al preotului. Ne mulţumim să semnalăm apariţia în graiul nostru a celor mai alese scrieri din opera patristică, în colecţia „Izvoarele Ortodoxiei", îngrijită de Preotul D. Fecioru, care a ajuns la opt volume şi care e bine să intre în biblioteca parohială.

De un real folos educativ sunt cărţile de întărire duhovnicească în lupta contra ispitelor şi în năzuinţa de împlinire superioară a misiunii preoţeşti. In vârful piramidei cărţilor de acest gen trebue să aşezăm „Filocalia", din care Păr. Prof. Dr. D. Stăniloae a tipărit până acum 3 volume. Lectura şi aprofundarea acestor cărţi are darul de a da un stil de viaţă mai duhovnicesc preotului, ea îi ajută să se smulgă din atâtea tendinţe secularizatoare şi să renască în el pe „omul duhovnicesc", nou născut şi chemat să nască pe alţii pentru împărăţia lui Dumnezeu.

In literatura noastră, sau în traduceri din literaturile străine, se află o seamă de cărţi în care misiunea preotului este arătată teoretic sau prin pilde de preoţi în chip măestrit. Sunt apoi cărţi care pun problemele mari ale vieţii şi le prezintă într'o formă aleasă şi în sensul adevărat creştin. Toate acestea se cade să formeze un fel de panoplie pentru desăvârşirea intelectuală a preotului.

Dar preotul nu trebue să fie străin nici de cărţile cu cuprins profan. El le va studia, dar nu pentru a face o adunare de învăţături mai mult sau mai puţin adevărate. Va căuta în toate ceea ce îi este mai necesar şi folositor pentru împlinirea optimă a misiunii lui. „Toate îmi sunt slobode, dar nu toate de folos", spune Sf. Apostol Pavel. Cuvinte care se potrivesc şi în ceea ce priveşte poziţia preotului faţă de cartea profană. Rostul lui nu este să adune material mult.

El este un artist al sufletului omenesc rânduit să adune şi să prefacă din ceea ce are sub ochi icoane ale veşniciei. Pentru aceasta el culege din toate părţile, dar întrebuinţează numai ceea ce este necesar pentru a realiza „asemănarea" cu Dumnezeu în el şi în ceilalţi oameni.

Mai trist este când preotul a renunţat să-şi îmbogăţească mintea şi s'a oprit la cele ce a adunat în epoca şcolarităţii. Acolo se stinge pe încetul o lumină şi se acopere un dar, care trebue mereu activat prin educaţia permanentă a minţii, prin studiu. Acolo artistul pierde mereu din îndemânare şi în loc să ridice pe alţii pe înălţimi de ideal, renunţă el zi de zi şi se lasă secularizat de duhul veacului.

Preot **Dr. VASILE COMAN**

Drum nou urc azi, Iisuse

Drum nou urc azi, Iisuse, spre piscurile Tale,
Spre răsărituri nouă de vieţi nemuritoare,
Spre creste de lumină cu cânt de osanale
Pe unde-a Ta iubire în suflet alb înfloare.

Drum nou pornesc, în cuget cu facla rugăciunii,
Smerit îmi urc povara de ani spre izbăvire,
Sub crucea Ta, Iisuse, sting jarul stricăciunii
Şi Te primesc, Stăpâne, în trup spre 'npărtăşire.

Drum nou îmi eşti, Părinte, Tu 'n veci trăieşti cu mine,
Te am aevea 'n suflet, ca 'ntr'o grădină sfântă,
Iubirea Ta cea mare aş vrea să mă aline
Pe drumul nou pe care nădejdea mea s'avântă.

Preot ŞTEFAN TASCIANU

Rugă de seară

Stăpâne, Stăpâne, în rugă de seară,
Mi-e mintea fierbinte şi gura amară,
Că stelele'n ceruri îmi picură sânge.
Şi sufletu'n mine se zbate şi plânge.

Mie inima toată fântână secată
Şi mâna la frunte o nalbă uscată.
La Tine în pâlcuri suspine s'adună
Sub ochiul Tău Sfinte 'n pridvorul de lună.

Doar cugetul arde, lumină de ceară,
Indură-Te, Doamne, îndură-Te iară!
Să-mi fie livada din nou înflorită,
In cântec de pasări, cu cer însorită.

Preot IOAN IONESCU

Din Pastorala de Sf. Paşti a P. S. Nicolae al Clujului

...Drept aceea, cel ce şi-a petrecut zilele în lenevie să-şi răscumpere vremea pierdută, cel ce a furat să dea îndărăt împătrit, ca Zaheu, cel ce a pârît pe fratele său pe nedrept să-şi ceară iertare, cel ce a clevetit să-şi pună pază gurii, cel ce a trăit în necurăţie să se pocăiască. Cel ce s'a trufit să se smerească, cel nemilostiv să-şi răscumpere zgârcenia, cel ce nu s'a iubit decât pe sine să-şi îmbrăţişeze fratele şi să-l ajute la vreme de necaz. Căci abia făcând unele ca acestea, vom dovedi că ne-am luminat cu prăznuirea zilei „pe care a făcut-o Domnul ca să ne luminăm şi să ne veselim într'ânsa". Fiţi încredinţaţi că cei ce făcând unele ca acestea se pregătesc pentru fericita cetăţenie a împărăţiei lui Dumnezeu, vor fi şi cei mai buni cetăţeni ai Republicii Populare Române, care şi-a dat de curând o nouă Lege de temelie, menită să călăuzească viaţa neamului spre tot mai multă îndestulare şi fericire.

In ziua de praznic a Invierii Domnului ne rugăm fierbinte Celui atotputernic să ne ajute, ca prin credincioasa împlinire a legilor vremelnice şi a celor veşnice şi prin toate silinţele noastre creştineşti, să putem duce scumpa noastră ţară la paşnica propăşire şi înflorire pe care o dorim cu toţii. Şi ne mai rugăm, să ne călăuzească la împreunarea credinţei, adunându-ne şi întărindu-ne pe toţi „într'una sfântă, sobornicească şi apostolească Biserică" — cetatea nebiruită a sufletului nostru românesc...

Academii slavo-latine la Moscova, a revizuit abecedarele şi alte manuale ruseşti, a redactat corespondenţa externă a statului rus, etc. A murit în Rusia prin 1708.

Mitropolitul Moldovei Dosoftei şi-a tipărit primele cărţi româneşti în mănăstirea Uniev lângă Lvov, iar după 1679 în tipografia mitropoliei din Iaşi, cumpărată dela Moscova. După deportarea sa în Polonia în 1686, ceru şi primi subvenţii băneşti dela ţar. In schimb traduse din greceşte 'n ruseşte şi trimise 'n copii şi la Moscova şi la Chiev cărţi teologice şi patriotice ca *epistolele Sfântului Ignatie al Antiohiei, Constituţiunile apostolice*, opere de ale sfinţilor *Efrem Sirul, Ioan Gură de Aur, Gherman al Constantinopolei, Simion Tesaloniceanul, vieţi de sfinţi, dicţionar* slavo-român, despre *transsubstanţiaţia euharistică, etc.*

Prin această activitate a sa, da cu anticipaţie Rusilor, Dosoftei, Românul, ceea ce le va da peste un veac Românilor Rusul Paisie Velicicovschi.

Un nepot al său, Pahomie din Biserícani, ajunse mitropolit al Voronejului şi trimise multe cărţi bisericeşti slavone 'n Moldova, ca şi contemporanul său, Pahomie din Gledinul Bistriţii ardelene, admirator al mitropolitului sfânt şi mare predicator din Rostov, Dimitrie. După episcopie de 7 ani la Roman 1707—1714, Pahomie se retrase la Chiev, unde muri în 1724.

Tradiţia studierii Românilor la Chiev se menţine în baza testamentului lui Petru Movilă, care-i făcea bursieri. In 1691 e amintit Damaschin Valahul ca student la Chiev.

Războiul ruso-turc din 1711, când întră întâia dată armata rusească în ţările române, inaugurând ocupaţiile ruseşti care vor urma apoi în fiecare generaţie, a potenţat mult relaţiile culturale româno-ruse.

Voevodul Moldovei Dimitrie Cantemir emigrând în 1711 în Rusia cu vreo 4000 de Moldoveni (între ei şi cronicarul Neculce), înviorâ cultura rusească prin cărţile sale scrise acolo: *Sistemul religiei mohamedane* (şi schimbul de scrisori cu sinodul rus pentru ea), *Istoria imperiului otoman, Hronicul vechimii Româno-Moldo-Vlahilor, Descrierea Moldovei, Viaţa lui Constantin Cantemir şi Critica abecedarului religios rusesc.* Ales în 1714 membru al Academiei din Berlin, îndemnă pe Petru cel Mare să înfiinţeze *Academia din Petrograd*, plan realizat abia după moartea sa (1723), în 1725.

Printre primii membri ai acestei Academii fu fiul său *Antioh* (1708—44), care e numit de Louis Leger şi alţi istorici ai literaturii ruse întemeietorul literaturii ruseşti culte. Prin *Satirele, Fabulele* şi *Epigramele* sale originale şi prin *traducerile* sale *din Horaţiu, Virgil, Anacreon, C. Nepos, Epictet, Boileau, Fontenelle şi Montesquieu*, Antioh Cantemir coborî literatura rusă din sferele teologiei şi scolasticei în actualitate şi o îmbogăţi cu influenţe clasice antice şi moderne. In satire ironiza duşmanii progresismului lui Petru cel mare. Multe frânturi din ele circulă în popor ca proverbe. Dintre fabule, cele mai cunoscute sunt: *Şoarecele dela ţară şi cel dela oraş, Cămila şi vulpea, Focul şi statuia de ceară.* Din epigrame iată una: *La statuia sfântului Petru.*

„Ce stai cu cheia, Petre? — In raiu vreau să slobod
Răsăriteana ceată. — Dar celălalt norod,
Ce'n lanţurile Papei s'a prins aşa uşor?
— Eu n'am cu dânşii treabă, ei au chelarul lor!"

Academicianul studiat în Rusia, Şt. Ciobanu, scria în 1923 despre A. Cantemir: „Peste numele lui nu trece niciun manual de literatură rusă; nu există în Rusia intelectual trecut prin şcoala secundară care să nu-i cunoască operele, care să nu fi învăţat cândva pasagii întregi din acest autor. Antioh Cantemir încoronează numărul de oameni mari pe care i-a dat naţia română poporului vecin, cum au fost P, Movilă, N. Milescu, Herescu, Bantâş-Camenschi şi atâţia oameni de ştiinţă şi de litere până la Mecinicov, Buzescul, Gredescul, etc. din zilele noastre".

Ţarina împiedecă în 1722 pe sora lui Antioh, frumoasa şi culta *Maria Cantemir*, de a da tronului rusesc moştenitori de sânge românesc, prin mijloace de aceeaşi brutalitate, ca şi ale Sofiei Paleolog contra Olenei lui Ştefan cel Mare.

Opera Samarineană a Bisericii

Prin caracterul ei, Biserica este o casă a mângâierii trupeşti şi sufleteşti. Dumnezeescul ei Intemeietor, Domnul Iisus Hristos, a îndrumat-o pe această cale. El a venit şi a slujit tuturor, a purtat sarcinile întregei lumi şi a şters lacrimile de pe toate feţele. El a coborît între oameni mila şi îndurarea, bunătatea şi blândeţea, smerenia şi dragostea. El a dat nădejde celor îndureraţi şi cu glas duios a chemat pe toţi: „Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi eu vă voi odihni pe voi. Luaţi jugul meu că este bun şi sarcina mea că este uşoară; învăţaţi dela mine că sunt blând şi smerit cu inima“ (Matei 11, 28).

Crescută într'o asemenea şcoală, Biserica s'a făcut o casă a mângâierii, un aşezământ al dragostei, care dela început şi până astăzi şi-a învăţat credincioşii săi să dea pâne celui flămând, apă celui însetat, haină celui gol, adăpost celui străin, iar pe cel din spital şi din temniţă să-l cerceteze.

Acest duh ziditor de ajutorare a aproapelui stăruieşte de peste veacuri în Biserică în toate părţile lumii. La noi în Biserica ortodoxă s'a dat laturei sociale, samarinene, o atenţiune deosebită. Fiecare credincios simte în adâncul sufletului său o solidarizare cu cel în suferinţă. In această privinţă, sufletul românesc este cu adevărat creştin.

Dar pe lângă faptul blândeţii şi al ajutorării aproapelui, se mai adaugă o notă de distincţie: românul creştin nu face o faptă bună din spirit de reclamă; de acest lucru este cu totul străin. Poate din această pricină, mila creştină nici n'a fost organizată la noi. Românul, ajutând pe cel lipsit, îi dă din toată inima, dar lucrul acesta să nu-l mai ştie nimeni, adică: *„Să nu ştie stânga ce face dreapta“*.

Urmărind rapoartele de activitate din parohiile noastre, în legătură cu opera de ajutorare, am constatat discreţia cu care faptele bune sunt săvârşite şi de multe ori nici nu sunt amintite. In timpul din urmă anumite realizări au trebuit mărturisite în legătură cu colecta pentru orfelinat, întrucât era vorba de o lucrare oficială Din prilejul ei dragostea lucrătoare şi izvorîtoare în fapte a credincioşilor Bisericii noastre s'a evidenţiat în mod deosebit.

Din realizările Reuniunilor de femei, care au dat multe, multe ajutoare, nu am pomenit nimic, întrucât abia din două parohii ni s'a raportat.

Rugăm pe C. Părinţi să raporteze fapte de samarinean săvârşite în parohii, nu din spirit de reclamă, ci ca să putem vedea realizări şi fapte frumoase pe acest teren. „Telegraful Român“ cu bucurie este gata a înregistra realizări de ordin social, care să servească drept pilde ziditoare, îndemnând şi pe alţii la fapte bune.

Referent

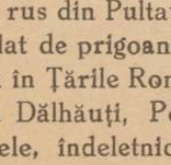

VITRINA CĂRŢII

Călătoria Prea Fericitului Alexei, Patriarhul Moscovei şi a toată Rusia, în România. Bucureşti 1948. Lei 200. — Intre 28 Mai—11 Iunie 1947 Biserica ortodoxă română şi poporul român au primit, cu dragoste pe I. P. S. Sa Alexei, Patriarhul Moscovei şi a toată Rusia. Spre a rămâne o imagine deplină şi justă despre această prea înaltă vizită, „care a cimentat legăturile spirituale între cele două Biserici şi a întărit prietenia între poporul rus şi poporul român“, Sf. Sinod a hotărît să se compună şi să se tipărească o lucrare în acest sens. Ea a putut apărea datorită înţelegerii Guvernului, care — prin d. prof. Stanciu Stoian, Ministrul Cultelor — a pus la dispoziţie un ajutor băneşc pentru tipărire. Lucrarea a fost întocmită de Econ. Gh. Vintilescu, Directorul Cancelariei Sf. Sinod, care a folosit şi cronica făcută de d. C. Bercuş, pe temeiul reportagiilor din presă.

Cartea cuprinde, după Cuvânt înainte al † Patriarhului Nicodim, consideraţii asupra relaţiilor ruso-române, prezentarea pe scurt a vieţii Patriarhului Alexei şi celor doi însoţitori ai I. P. S. Sale: I. P. S. Grigorie, Mitropolitul Leningradului şi Novgorodului şi I. P. S. Arhiepiscopul Vitalie al Dmitrovscului, descrierea călătoriei cu primirea dela Iaşi, dela Bucureşti, slujba arhierească la Patriarhie consfătuirea cu membrii sf. Sinod din 2 Iunie 1947, recepţia dela Cercul Militar-Bucureşti, cu vizita dela Curtea de Argeş, dela Cluj, Sibiu, Băcia, Deva, Timişoara, concertul festiv dela Ateneul român, cu închinarea la mânăstirea lui Paisie-Neamţu, cu primirea dela Suceava, Dragomirna şi Iaşi. Drumul acesta a fost un drum triumfal: peste tot s'a manifestat cu vigoare spiritul ecumenic al Ortodoxiei, care se simte una nu numai în Ierarhii ei, dar şi în credinţa poporului. Poporul a întâmpinat pe Inalţii Ierarhi ai Bisericii ortodoxe ruse cu o dragoste care i-a impresionat profund. Cuvântările rostite pretutindeni au relevat legăturile străvechi dintre cele două Biserici, mai ales ale Ardealului ortodox, care în Biserica Rusiei a găsit întotdeauna ocrotire şi sprijin. Ele au accentuat şi necesitatea continuării acestor legături în spiritul ecumenismului ortodox şi dorinţa unei consfătuiri pan-ortodoxe ce va avea loc la Moscova în vară pentru lămurirea poziţiei ortodoxe faţă de o mulţime de probleme actuale, ca: „orientarea socială a Ortodoxiei; închegarea unui front comun al creştinismului răsăritean, prin trăirea acelui spirit de ecumenicitate al primelor secole creştine: întronarea unei păci durabile, bazată pe principii sociale şi religioase în acelaşi timp“ (p. 94).

I. P. S. Patriarh Alexei a plecat cu convingerea că „sufletul românului este credinţa cea ortodoxă“ (p. 64), care i-a fost pavăză de-a-lungul istoriei şi care-l „va conduce spre limanul mântuirii, pe calea păcii şi propăşirii“ (p. 72).

Textul este însoţit de 5 planşe şi 24 de instantanee fotografice, care ilustrează descrierea. Prezentarea tehnică e ireproşabilă. E o lucrare care fixează un moment istoric în relaţiile dintre cele două Biserici şi cele două popoare. Ea merită să fie răspândită în cercuri cât mai largi.

•

II. Preot *Ioan Opriş*: **Moralitatea ca atitudine existenţială.** Extras din „Revista Teologică“, Sibiu 1947, p. 72.

Părintele Ioan Opriş este un temperament sbuciumat de daimonul cugetării. A cugeta este pentru el a exista. Viaţa îl interesează întrucât e prilej de cugetare.

Opera de faţă — a cărei apariţie se datoreşte înţelegerii Păr. Prof. Dr. Grigorie T. Marcu — este o „încercare de ontologie morală“, cum însuşi o subîntitulează. Dupăce arată criza imanentistă a moralei, autorul tratează în capitole separate despre fundamentul psihologic al moralităţii (rolul afectivităţii: iubirea ca atitudine specifică şi existenţială) şi ultimele temeiuri şi semnificaţii ale moralităţii (abisalul; analiza fenomenologică: spre sine, spre alţii, spre obiecte; dialectica moralităţii, sensul ei soteriologic şi teonomic etc.). Concluzia este că „esenţa moralităţii e de natură transcendent-imanentă şi că în ultima analiză ea coincide cu semnificaţiile originare ale Eului omenesc“ — concluzie perfect valabilă şi din punct de vedere filosofic şi din punct de vedere creştin.

Sunt aşadar desbătute o serie de probleme fundamentale şi afirmate atitudini precise. Autorul a fost nevoit să le condenseze într'un spaţiu mult prea restrâns pentru valoarea lor. Dar şi aşa găsim aici sâmburele — uneori incert şi fragmentar — unui sistem de filosofie existenţială creştină. E un cap care ştie cugeta. Şi ne bucurăm s'o putem mărturisi.

In două puncte însă nu suntem de acord cu autorul: 1. Explicarea distanţei dintre existenţă şi valoare prin păcatul adamic (credem că distanţa aparţine omului ca creatură, numai neputinţa realizării se datoreşte păcatului): 2. Identificarea „spiritului“ cu „inconştientul“ psihologic (noi suntem pentru categoria „supraconştientului, distinctă de inconştientul biologic. De altfel autorul însuşi susţine că Eul e „infrastructura forţei umane“, iar inconştientul o „suprastructură“. Aşadar se deosebesc. Cf. p. 49).

In orice caz, prin lucrarea aceasta, autorul, care e cunoscut mai ales prin activitatea în cadrul „Oastei Domnului“, se revelează şi ca un intelectual preocupat de realităţile ultime ale existenţei umane. O recomandăm tuturor iubitorilor de filosofie.

NICOLAE MLADIN

† Protopopul Ioan Rafiroiu

Protopopul tractului Oituz, Ioan Rafiroiu, a trecut la cele veşnice după o viaţă de trudă şi suferinţe în via Domnului. Moartea lui a venit pe neaşteptate, în com. Araci, satul său natal, la 21 Febr. a. c. Inmormântarea s'a săvârşit de către un sobor de preoţi, în frunte cu păr. protopop Ioan Ludu, în ziua de 23 Febr. a. c. Decedatul protopop a slujit mai întâi ca preot în par. Cernatul-de-jos-Treiscaune (1905—14), apoi ca paroh în Poiana-Sărată-Oituz (1914—1940), fiind ales în 1927 protopop al tractului Oituz, în care calitate s'a dovedit un chivernisitor priceput şi destoinic, un îndrumător şi luptător energic pentru Biserică şi ţară. In timpul grelelor lupte din războiul mondial trecut, parohia sa, teatru al celor mai crâncene lupte, a fost distrusă, roadele muncii sale nimicite, averea sa pierdută, iar decedatul a ajuns pe calea pribegiei. După trecerea furtunii, s'a apucat cu râvnă de refacerea parohiei, a satului său, de reorganizarea parohiilor şi protopopiatului. A ridicat o falnică biserică, mândria vieţii sale. Decedatul a lăsat o frumoasă familie, 7 fii şi fice, şi soţia nemângâiată. Fie-i memoria binecuvântată!

† Ştefan Duca

In luna Ianuarie din acest an s'a stins din viaţă Ştefan Duca, *conducătorul Tipografiei noastre Arhidiecezane. Era în vârstă de 69 ani şi de peste cinci decenii activa în câmpul artei grafice, cu zel, cu pricepere şi cu un devotament rar întâlnit. Cea mai mare parte a vieţii sale şi-a cheltuit-o în slujba tiparniţei şaguniene, lucrând cu suflet la izvodirea a zeci şi sute de lucrări mult trebuitoare în adâncirea vieţii religioase şi culturale a preoţimii şi poporului nostru dreptcredincios.*

Dar cine nu îl cunoştea pe Ştefan Duca? Toate generaţiile de preoţi formate în şcoala dela Sibiu s'au întâlnit cu el, au avut vreo legătură oarecare cu activitatea lui din câmpul muncii grafice. Mulţi ostenitori în ale scrisului au luat dela el îndemn şi şi-au dus astfel la îndeplinire un gând frumos şi isbânditor.

Ştefan Duca era un meşteşugar de elită, dublat de un om al celui mai nobil bun simţ. El ştia să aprecieze la dreaptă valoare orice lucrare îi era dată spre tipărire, dar şi să aducă observaţii juste chiar şi în alcătuirea textului şi în exprimarea gândului, făcându-se astfel împreună lucrător în editarea multor lucrări de valoare. Mulţi din cei cari au publicat lucrări aici, la tiparniţa şaguniană, îi rămân nu numai datori, dar şi adânc recunoscători pentru modul în care le-a stat în ajutor.

Creştin ortodox convins, a activat cu acelaşi devotament şi în slujba Bisericii, fiind membru dintru început în Corul catedralei şi în alte organizaţiuni ale acestei instituţiuni.

Nu mai puţină recunoştinţă îi datorează meşteşugarii sibieni, la Reuniunea cărora a slujit ca secretar vreme de 40 de ani şi apoi ca vicepreşedinte până la sfârşitul vieţii. Aci, în Reuniune, el a rămas ca un factor de legătură între generaţiile ce s'au succedat mereu, fructificând năzuinţele lor spre progres şi cultură. De aceea, toţi i-au cerut sfaturi, toţi au primit răspunsuri juste şi îndemnuri potrivite, toţi îi rămân cu ceva recunoscători.

In memoria lui Ştefan Duca, întru cinstirea acestui muncitor pilduitor prin viaţa sa de fiecare clipă, închinăm un gând curat şi facem rugăciune către Părintele ceresc, să-i răsplătească ostenelile după a Sa dreaptă judecată.

Odihnească printre cei vrednici de cinste!

D. CĂLUGĂR

N. Bantâş, emigrat cu D. Cantemir, s'a căsătorit cu românca polonizată Ana Camenschi, sora arhiepiscopului Moscovei, Ambrozie, linşat de popor în 16 IX 1777 pentrucă ascunsese de ciumaţi icoana Maicii Domnului. Nepotul său, *D. Bantâş-Camenschi*, tipări în 1830 *Istoria Rusiei mici*, în 1834 *biografia hatmanului Mazepa*, în 1836 *Dicţionarul oamenilor însemnaţi ai pământului rosienesc* şi alte opere. Alt nepot fu pe la mijlocul secolului XIX cântăreţ la opera din Moscova.

Secolul al XVIII-lea aduse decadenţa monahismnlui ortodox şi la Ruşi — prin secularizare — şi la Ruteni — prin urgia unionistă — şi la Români — în Ardeal prin desfiinţarea mânăstirilor de Austrieci, în Principate prin spoliarea lor de Fanarioţi.

Călugărul rus din Pultava, *Paisie Velicicovschi*, refugiat de prigoana unionistă din Ucraina polonă în Ţările Române, găsi aici în mânăstiri ca Dălhăuţi, Poiana Mărului, Trăisteni şi altele, îndeletnicirea, dragă şi lui, cu traducerea şi transcrierea operelor patristice. Trecând la Sfântul Munte îşi adună multe manuscrise patristice şi peste 60 de ucenici, jumătate Ruşi, jumătate Români, şi întorcându-se cu ei în 1763 în Principatele Române, întâi la Dragomirna, apoi din 1775 la Secul şi Neamţ, introduse viaţă monahală model de curăţenie, evlavie, gospodărie şi hărnicie, având ca notă distinctivă şi *îndeletnicirea cu traducerea şi multiplicarea prin copieri a scrierilor patristice.* Curentul paisian cuprinse şi alte mânăstiri în Principatele Române, între ele, prin tovarăşul lui Paisie, Ardeleanul Gheorghe, marile mânăstiri muntene Cernica şi Căldăruşani, şi 'n Rusia — vre-o sută de mânăstiri, în frunte cu Optina, favorizând înflorirea literaturii bisericeşti în aceste ţări la începutul secolului al XIX-lea.

In acelaşi timp cu Paisie († 1794), independent de el, dar adăpându se la izvoarele de cultură din Rusia şi alte ţări, lucrau pentru îmbogăţirea literaturii şi ştiinţei româneşti, egumenul Putnei *Vartolomei Măzăreanu († 1780)* studiat la Kiev şi călătorit în Moscova şi Petrograd, care înfiinţă în 1757 la Putna şcoala teologică — germenul facultăţii din Suceava — după modelul celei din Chev şi cu manuale de acolo, traduse Trebnicul lui P. Movilă, predici de ale lui Dimitrie de Rostov şi alte cărţi slavone şi compuse şi unele originale; episcopul Hotinului *Amfilochie*, care tipări manuale teologice, traduse din rusește, şi profane, traduse din italieneşte, şi-şi învăţa un frate pictura bisericească în Chiev, şi câmpulungeanul de origine năsăudeană *Gavril Bănulescu*, pus de Ruşi în 1792 mitropolit la Iaşi, mutat îndată la Ecaterinoslav, apoi la Chiev până la 1803, exarh peste ambele mitropolii române în 1808—12, apoi mitropolit al Chişinăului († 1821), unde înfiinţă seminar teologic român şi tipografie românească.

Impărăteasa Rusiei Ecaterina a III-a ceru şi primi în 1780 dela Iosif al II-lea cărţi didactice pentru învăţământul primar. Din cele 29 cărţi trimise de guvernatorul Banatului, Brigido, îi plăcu atât de mult *„De lipsă cărticea pentru învăţători“, a inspectorului şcolilor româneşti şi sârbeşti din Banat, Teodor Iancovici, încât îl chemă în Rusia să reorganizeze învăţământul primar* acolo, ceeace Iancovici şi făcu.

Colaboratorul lui Iancovici ca învăţător al candidaţilor de învăţători şi de preoţi din Timişoara, *Mihai Roşu*, care tradusese „De lipsă cărtice“ în româneşte, traduse din slavoneşte şi tipări la Viena, 1784, cu cheltuiala parohului român al Timişorii, Const. Şubon, şi *„Prescurtă arătare pentru Dumnezeu şi legea sa“*, de Teofan Procopovici, „arhiepiscopul cetăţii noao din Moscova“.

Protopopul rus Mihai Strilbiţchi, tipograf, tipări în Iaşi între 1755 şi 1815 multe cărţi bisericeşti şi profane slavoneşte, româneşte şi rusește între ele. Alfavita sufletească a lui Dim. de Rostov în 1755, iar în 1789: 1. Dialoguri casnice ruso-moldoveneşti; 2. In scurt adunare numelor... întru folosul celor ce vor vrea a învăţa limba rusească şi moldovenească şi 3. Toader Şcoleru: Lecţione (gramatică ruso-română).

Const. Năsturel Herescu, în 1823, a intrat în armata rusă, în 1827 s'a întors la Bucureşti şi a fost aghiotantul voevodului Al. Ghica, vistiernicul lui Bibescu şi mare ban şi spătar ai lui Ştirbei. La moartea sa, în 30 Dec. 1874, îşi lăsă jumătate averea Academiei Române pentru premii.

Înviere și pastorație

— Însemnări dintr'un jurnal pastoral —

Învierea Domnului este alfa și omega, începutul și sfârșitul, izvorul și sensul ultim al activității pastorale. De ai stat cândva pe gânduri, fratele meu, cu ce începi lucrarea ta în parohie, ți-o arată lămurit praznicul de azi: Hristos a înviat! Cu alte cuvinte, să începi cu a fi mărturisitor neînfricat, cu cuvântul și cu fapta, al învierii Domnului. De ai fost nedumerit asupra ceea ce mai ai de făcut în parohie, ascultă cuvintele îngerului către mironosițe: „Mergeți și vestiți învierea". Deci, fii mereu vestitor al învierii în parohia ta. Să nu se stingă nicicând această lumină din sufletul tău și al credincioșilor. Căci învierea nu e un fapt ce poate fi izolat de timp sau spațiu. Pentru preot — ca de altfel pentru orice creștin conștient — învierea Domnului nu se poate reduce la o singură zi. Ea e o realitate care umple veacurile și fără de care sufletul oamenilor petrece în întunerec. Ea e o centrală de energii spirituale, ale cărei fire conducătoare în lume le reprezintă păstorii sufletești.

Pastorația să pornească dela învierea Domnului, fără de care lucrul pastoral e o cheltuire zadarnică de energii. Lucrăm pentru Dumnezeu, pentru eternitate, ostenim și ne jertfim pentru a face viu pe Hristos în sufletul oamenilor. O pastorație legată de învierea Domnului este o pastorație dinamică, vie și adevărată. Apostolul Pavel își întemeia tot lucrul său apostolic pe minunea învierii Domnului, izvorul învierii noastre. „Căci dacă nădejdea noastră în Hristos este numai pentru viața aceasta, suntem mai de plâns decât toți oamenii" (I Cor. 15, 19).

Da, rostul ultim al lucrării noastre pastorale este învierea. Învierea cea mare și de obște a tuturor celor încredințați nouă. Pregătirea și călăuzirea lor pentru marea zi a învierii. Păstrarea în sufletul lor a acestei lumini a lui Hristos. Păstrez și acum, ca pe o amintire scumpă, obiceiul ce l-am întâlnit la credincioșii mei de odinioară într'o parohie de munte. Erau primele Paști în activitatea pastorală. In noaptea învierii fiecare credincios a venit cu o lumânare, pe care a aprins-o dela „Lumina lui Hristos". A înconjurat cu ea biserica și, apoi, frumușel, cu grije mare, s'a dus cu ea aprinsă peste dealuri și văi până la căsuța lui.

Acolo a așezat-o în sfeșnic, s'a închinat și a mulțumit lui Dumnezeu. M'a mișcat adânc această puternică credință în rostul luminii lui Hristos în viața poporului nostru. Și am înțeles atunci de ce m'au primit în mijlocul lor cu atâta căldură, cu toate că nu m'au cunoscut. Am înțeles atunci de ce are lipsă de preoți acest popor. Dar, la acele Paști mi-am dat seama, mai mult decât până atunci, ce mare taină este preoția și cât de necesară este ea în viața poporului nostru. Să fii vestitorul învierii lui Hristos, apărătorul ei în sufletul atâtor oameni și împotriva atâtor furtuni, iată un fapt care poate face totdeauna vie și rodnică activitatea pastorală.

Vad de lumină

Am drumețit căile de rouă și stele
Cerșindu-ți mănunchiu de lumină;
Mi-s picioarele sufletului fuse-vergele,
Istov de-alergare. Nădejdile mele
Spre Tine cresc, Doamne, flori de grădină.

M'am subțiat ca firul de iarbă
Și-am scos din mine 'ntunerecul-noapte...
Ispitele prind iar să fiarbă
Și vor puterea să-mi soarbă
Din oase trudite și coapte.

In preajma mea, Doamne, 'ntunerecu-i munte
Și-l văd cum se întinde ca focul;
Eu nu-s decât umbră, o punte
Pe care din nopțile crunte,
Sufletu'și caută locul...

La Tine, Părinte, din legăn zorește,
Rănit de durere, de trudă, de știință...
Il simt azi făclie cum crește,
Rupându-se dintr'al păcatului clește...
Mi-e sufletu'n pârgă de credință.

Nu pot să fiu, Doamne, cetate-tărie,
Ci dacă și gându-mi suspină,
Aș vrea ca sufletul măcar să-mi fie
O candel' aprinsă spre veșnicie
Si 'n întunerec... un vad de lumină!

La cei mulți, pribegii ce-adulmecă 'n ură
Si trec peste ghimpi de viață, amarnic
Atunci când sufletul le e rană, ruptură,
Când noaptea cu spasmuri îi fură,
Să le fiu navă luminii... leac darnic.

Preot NICHIFOR TODOR

Păstorul care știe folosi duhovnicește acest timp de pregătire sufletească pentru praznicul Invierii, care ascultă cu „inimă milostivă și cu ochiu atent" — cum zice Ilie Miniat — mărturisirea atâtor suflete chinuite de povara păcatului, care folosește acest timp de maxim prilej al unei pastorații individuale, prin taina mărturisirii, și prin atâtea alte încercări ale sufletului omenesc de a se descătușa din robia patimilor, acela fără îndoială că nu se va putea plânge după sărbători că nu mai are ce lucra în parohie.

Dimpotrivă. In mintea și sufletul lui se trasează de pe acum punctele programului său pastoral viitor. El va ști de acum mai mult ce are de făcut în parohie. Care rele trebuesc înlăturate, ce virtuți întărite, care boale tămăduite și ce are de făcut pentru a face permanentă învierea lui Hristos în sufletele credincioșilor săi.

Pentru un astfel de păstor Învierea Domnului este și un prilej de înviorare a activității lui pastorale.

Părintele VASILE

Meditație de Paști

„Hristos s'a sculat, nimeni să nu fie necredincios"

Vestirea cea mai răscolitoare ce s'a făcut vreodată omenirii, a fost aceea care a răsunat în acea „frumoasă și sfântă zi, praznicelor praznic și sărbătoare a sărbătorilor", de pe buzele îngerului care străjuia mormântul gol: „Hristos a înviat, nu este aici, iată locul unde îl puseseră" (Marcu 16, 7).

Faptul că Hristos a învins moartea are consecințe covârșitoare asupra vieții noastre. Fără această certitudine viața omenească n'ar avea înțeles. Ceea ce ne trebue mai ales este aceea de-a coborî în mijlocul vieții noastre certitudinea Invierii, credința neclătinată în Înviere.

În Învierea lui Hristos s'a descoperit lumii întregi nemurirea, aprinzându-se în acest fel luminile nădejdii în toate inimile: Totul nu se sfârșește în pragul mormântului, ci avem încredințarea că ne îndreptăm, din această viața, nu spre bătrânețe și moarte, ci **spre o nouă viață, spre o primăvară veșnică prin Înviere.** *Arvuna încredințării acesteia este Hristos cel răstignit sub Ponțiu Pilat și înviat a treia zi: Paștile credincioșilor.*

Dar pentru cei ce nu cred?

Vom spune doar atât: Iisus Hristos trăiește, e viu, a înviat, mărturisim aceasta cu toată siguranța; acest fapt este tot atât de sigur cum știm că soarele stă pe cer, chiar dacă cei orbi nu-l văd.

Precum lipsa de vedere a orbilor nu poate doborî soarele de pe cer, tot așa nici necredința nu poate clătina certitudinea faptului Învierii lui Hristos

Ce existență tristă duc orbii, cari petrec într o beznă neîntreruptă! Ei nu pot avea bucuria vieții, pentrucă lipsindu-le lumina, ei nu pot îmbrățișa frumusețea cerului și podoaba pământului. La fel sunt cei ce nu cred, ei nu pot avea Paști frumoase, pentrucă le lipsește lumina credinței în Înviere.

Cei cărora mărturia apostolilor, a părinților bisericești, a mucenicilor, a istoriei, a Bisericii de astăzi, nu le spune destul, să privească în natură. Taina morții și a învierii ni se deslușește aici an de an în mii și milioane de forme, alcătuind un tot neîntrecut, de-o bogăție și de-o frumusețe fără margini. Descătușată din blestem, natura creează viață și putere, după legile cu care a înzestrat-o Creatorul ei. Și dacă forțele naturii împing din moarte la înviere și viață elementele cari-i sunt proprii, pentru ce această minune n'ar fi posibilă și într'o ordine mai înaltă, în ordinea vieții omenești, în ordinea spirituală.

Hristos a înviat, a est salut creștinesc, acest adevăr veșnic, această certitudine care a străbătut două milenii, cucerind în acest răstimp mai bine de jumătate din locuitorii pământului, rămâne valabil și pentru noi cei de astăzi, cari trăim cu însuflețire bucuria Învierii. Mai mult, acest adevăr ne va depăși, rămânând etern valabil pentru toate semințile pământului și pentru toate veacurile: **„Iisus Hristos ieri și astăzi, același în veac"** *(Evrei 13, 8).*

G Benescu

Conferințe

— Academia Teologică „Andreiană" din Sibiu a organizat între 18 Ianuarie—11 Aprilie a. c. în Aula Academiei un ciclu de conferințe întitulat: *Biserica în slujba poporului*, cu următoarele subiecte comemorative (100 de ani dela hirotonirea lui A. Șaguna ca episcop) și de actualitate: Atitudinea Mitropolitului Șaguna față de V. Testament (Dr. N. Neaga), Gândirea lui Șaguna (Dr. N. Terchilă), Biblia în românește (Dr. Gr. T. Marcu), Creștinismul și munca (Dr. E. Vasilescu), Relații culturale rom.-ruse (Dr. T. Bodogae), Creștinismul și Republica (Dr. N. Mladin), Mitropolia Ardealului (Dr. Șt. Lupșa), Preoți transilvăneni luptători pentru drepturile și libertățile poporului (Dr. S. Cândea), Artele poporale în epoca șaguniană (Gh. Șoima), Ortodoxia (Dr. Șt. Lupșa), Biserica și cultura poporului (Dr. C. Sârbu), Probleme de duhovnicie (N. Belea).

Conferințele — unele încadrate în program artistic (corul Academiei condus de Gh. Șoima, Liceului de fete condus de prof. M. Lupu, Școalei de gospodărie condus de A. Scurtu) — au fost onorate de prezența I. P. S. Mitropolit Nicolae și urmărite cu viu interes de un public numeros și select.

— „Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române" din Cluj a organizat un ciclu de conferințe pentru postul Paștilor. In Dumineca ortodoxiei s'a ținut prima conferință în sala „V. Pârvan" dela Universitate: *„Mărturisitori ai dreptei credințe"*, de P. S. Nicolae Colan. P. S. a evocat figura apostolului Pavel și a martirilor ardeleni din sec. 17—18. Au mai conferențiat: Prof. univ. Eugeniu Sperantia: Din problemele psihologiei religiunii"; Prof. univ. I. Moga: „Relațiile Bisericii ortodoxe române cu Biserica ort. rusă în sec. XVII"; Prof. univ. Ioachim Crăciun: „Relațiile Bisericii ort. rom. cu Biserica ort. rusă în sec. XVIII".

— Tot la Cluj, profesorii Academiei Teologice au organizat un ciclu de meditații religioase despre „Problema convertirii", ce s'au ținut în Catedrală în Sâmbetele postului la Vecernie, cu subiectele: Psihologia convertirii (Dr. Isidor Todoran), Spovedania ca mijloc de convertire (Dr. I. Zăgreanu), Convertirea sf. Ap. Pavel (Dr. L. G. Munteanu), Convertirea fariseului Nicodim (Gh. Noveanu). Convertirea sf. Iustin Martirul (Prot. Florea Mureșan), Convertirea fericitului Augustin (Pr. Prof. Ioan Bunea), Convertirea sf. Veronica (Pr. Const. Augustin Faur), Convertirea Mariei Magdalena (Pr. Prof. Emil Nicolescu).

Sub auspiciile Asociației Clerului „Ajutorul" din București, a fost comemorat, în ziua de 13 Aprilie a. c., fostul mitropolit al Moldovei Irineu Mihălcescu. A conferențiat d. prof. N. Chițescu dela Facultatea de Teologie din București, relevând meritele ilustrului profesor și chiriarh trecut întru cele veșnice. I. P. S. Patriarh-Locotenent Iustinian, fiind de față, a cinstit în frumoase cuvinte amintirea înaintașului I. P. S. Sale la scaunul mitropolitan din Iași.

Basarabeanul *Al Sturza* înalță prestigiul ortodoxiei și culturii rusești prin cărțile sale franțuzești care i-au atras numele de *Platonul creștin: Doctrina și spiritul Bisericii ortodoxe*, Weimar 1816, *Dubla paralelă între ortodoxie și catolicism și protestantism*, Atena 1830, *Studii religioase, morale și istorice*, Berlin 1837, *Datoriile cinului preoțesc*, etc. Ultimele două i le-a tradus, prima a și publicat-o în 1843 în Iași, românește *Filaret Scriban*, magistru al Academiei din Kiev și director al Seminarului din Iași. Activitatea providențială a generalului *Pavel Chiseliov*, care a cârmuit Principatele Române în anii 1829—34, le-a îndrumat spre civilizare și înflorire culturală. El le-a dat prima constituție propriu zisă, în locul obiceiului pământului și al hrisoavelor domnești de până atunci, prin *Regulamentul Organic*, care le da organizare identică, ușurând și chiar prevăzând unirea lor. Progrese însemnate marcau articolele care prevedeau domni români aleși pe viață și separarea puterii executive de cea legislativă. Insemnate reforme și îmbunătățiri aduceau în organizarea administrației, finanțelor, armatei, învățământului, justiției, economiei și sănătății publice, etc. Prin această constituție și prin activitatea sa guvernatoare, Chiseliov inaugură period de desvoltare nouă a Principatelor, period de înaintare în toate domeniile. In epoca lui Chiseliov s'a fixat limba literară română, s'au pus bazele publicisticei române, a învățământului secundar și superior, a armatei, a edilității publice și urbane etc. Instructorul armatei fu generalul rus Starov și printre primii candidați de ofițeri s'au înrolat V. Cârlova, Gr. Alexandrescu, N. Bălcescu, Al. Ioan Cuza, s'au construit drumuri (șoseaua București-Iași), s'a organizat poșta, s'au sistemizat orașele, cu parcuri, pompieri (cu mașini din Petrograd), străzi pietruite, iluminare, canalizare, închisori și cimitire. In 1833 ia ființă în București Societatea Filarmonică, în Iași a naturaliștilor, în ambele orașe teatre. Se înființează arhivele statului și se inaugurară publicațiile de documente, apărând în 1840 în Iași *Arhiva* lui Kogălniceanu, în Petrograd *Acte vlaho-bulgare* de Venelin.

Kogălniceanu, *în cuvântul introductiv la istoria națională*, se inspiră din prefața *Istoriei Rusiei* de Karamzin. Primele gazete românești, *Curierul* din București și *Albina* din Iași, 1829, își iau numele de la ziare rusești de atunci. In *Albina* și'n suplimentele ei literare și'n cărți apar primele traduceri românești din literatura rusă. *Al. Donici* și *C. Negruzzi* tipăresc în 1844 românește *Satirele, epigramele și alte scrieri* ale lui *Antioh Cantemir*. Ambii și *Costachi Stamati* traduc și prelucrează din *Pușkin, Krilov* și alți poeți ruși. *Gh. Asachi* traduse'n 1832 o istorie a Rusiei și i-o dedică lui Kiseliov, prelucră pentru teatru tragedia Olenei și alte subiecte din istoria rusă. Un subiect de acestea, cariera favoritului lui Petru cel Mare, Mencicov, fusese elaborat încă de tatăl său Lazăr, în nuvela *Jucăria norocului*. *C. Negruzzi* publică în 1844 în *„Propășirea"*, după Saveliev, *Călătoria patriarhului Macarie* din vremea lui V. Lupu, izvor important al istoriei române. *Lăpușneanul* său e inspirat din *Godunovul* lui Pușkin.

După epoca lui Chiseliov influența rusă în cultura românească e din ce în ce mai bogată, alături de cea franceză și germană. In știință — mai ales în teologie și istorie, — în literatură, în artă. Românii traduc, prelucrează și folosesc în măsură mare creații rusești.

Cei mai mari teologi și istorici bisericești români din jum. a II-a a secolului XIX, episcopii *Melchisedec de Roman* și *Ghenadie Enăceanu de Râmnic* au studiat la Chiev, ca și episcopul de Huși *Silvestru Bălănescu* și profesorul *C. Nazarie*, traducătorii dogmaticei lui *Silvestru de Canev*, și ca multe mărimi culturale românești până la pr. *Al. Mateievici, patriarhul Nicodim*, prof. *Berechet* etc. Dogmatica lui Comorașan e prelucrată după a Rusului *Macarie Bulgakov*. Din operele lui *Rojdestvenschi, Svetlov, Bulgacov, Arseniev, Berdiaev* încă s'au tradus în românește.

Dintre savanții profani români cu studii în Rusia locul de frunte îl ocupă B. P. Hașdeu, iar între Românii rămași în slujba culturii ruse filosoful Ilie Mecinicov.

Relațiile culturale ruso-române mai noi se vor cunoaște mai bine prin cercetările institutului înființat și bugetat de curând în acest scop în București, vor ajuta și instituții ca ARLUS, Cartea Rusă și altele, create după 23 Aug. 1944, eveniment care ne permite să așteptăm o nouă epocă, de progres în toate domeniile, ca pe vremea lui Chiseliov.

Prof. ȘT. LUPȘA

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Muncitorimea întâmpină ziua de 1 Mai prin ridicarea productivităţii muncii şi întreceri în producţie.

Art. 6 din Constituţie prevede că pădurile devin bun comun al poporului.

Campania însămânţărilor, încheind cu succes partea întâia a planului de cultură, se continuă spre a realiza şi partea doua cu acelaşi rezultat.

Congresul Naţional Studenţesc dela Iaşi s'a încheiat cu votarea a 5 rezoluţii: profesională, culturală, asistenţă, muncă în vacanţă şi sport. Aceste rezoluţii îmbrăţişează toate preocupările principale ale studenţimii în ceasul de faţă. Una dintre ele cuprinde pasajul următor, care vădeşte seriozitatea gândurilor pe care le nutresc studenţii români: „Congresul socoteşte că în faţa studenţimii stă sarcina măreaţă de a da Republicii Populare Române cadre intelectuale destoinice şi temeinic pregătite, crescute în spiritul dragostei pentru popor. Acest lucru va fi posibil generalizând şi desvoltând în massa studenţilor o nouă atitudine faţă de învăţătură, aceea a seriozităţii mereu sporite în pregătirea intelectuală".

Populaţia Ţării, după ultimul recensământ făcut la 25 Ianuarie a. c. este de 15.872.624 locuitori, cu 4.203.062 gospodării. Din acest număr populaţia sătească numără 12.159.435 (76,7 %), iar cea orăşenească 3.713.135 suflete (23,3 %). După limbă: 83,7% au limba maternă română, 9,4% cea maghiară, 2,2% cea germană, 2,7% alte limbi.

Banatul are 948.596 suflete; Transilvania 3.420.859; Muntenia: 4.995.289: Moldova 2.598.258; Oltenia: 1.717.982; Crişana-Maramureş: 1.391.627; Dobrogea: 583.217 iar Bucovina: 300.751 suflete — Analfabeţi: 3.197.278 (23,1%). Numărul bărbaţilor e mai mic cu 529.486 suflete ca cel al femeilor.

Facultatea de Teologie din Suceava a fost contopită cu Facultatea de Teologie din Bucureşti. Toţi profesorii, conferenţiarii şi asistenţii celor două Facultăţi au fost încadraţi în posturi similare sau la materii înrudite şi în grade corespunzătoare.

In ziua de 17 Martie a. c. a avut loc inaugurarea Facultăţii de Agronomie a Universităţii din Craiova.

Din iniţiativa Asociaţiei Române pentru strângerea legăturilor cu Uniunea Sovietică (ARLUS) s'a sărbătorit în toată ţara împlinirea a 80 ani dela naşterea lui Maxim Gorki.

P. S. Iosif Gafton, Episcopul Argeşului, a fost numit locotenent al vacantei Episcopii a Râmnicului Noului Severin, în locul P. S. Atanasie Dincă, demisionat.

† **Iosif Morariu,** protopop pensionat al Dobrei, s'a stins din viaţă, în vârstă de 83 ani, după o îndelungă şi rodnică activitate dedicată Şcoalei, Bisericii şi Ţării. Rămăşiţele pământeşti au fost înmormântate în cimitirul ort. din Dobra în ziua de Duminecă 18 Aprilie a. c. Odihnească în pace!

EXTERNE

Generalissimul Stalin, cu ocazia încheerii tratatului sovieto-finlandez, a declarat între altele: „Oamenii sovietici consideră că orice naţiune — indiferent dacă este mare sau mică — are particularităţile sale calitative, specificul său, care îi aparţine numai ei şi care nu se găseşte la alte naţiuni. Aceste particularităţi constitue acea contribuţie pe care fiecare naţiune o aduce în tezaurul comun al culturii mondiale, îl complectează şi îl îmbogăţeşte. In acest sens *toate naţiunile — şi mari şi mici — se află în situaţie egală şi fiecare naţiune este egală oricărei alte naţiuni*".

In Serbia răsăriteană, la Zaiecear, apare un ziar în l. română — *Vorba noastră.*

Fuzionarea partidelor comunist şi socialist din Ungaria într'un partid muncitoresc unic se va efectua între 20 Aprilie—22 Mai.

In URSS s'au redus preţurile unor produse cu 10-20%.

In Cehoslovacia s'a pus în discuţie publică noua Constituţie.

In Ucraina, Uzbekistan şi alte regiuni din URSS s'au instalat staţiuni experimentale de ploaie artificială.

Urare

De sfintele sărbători ale Invierii Domnului nostru Iisus Hristos, urăm iubiţilor colaboratori, cititori şi sprijinitori ai „Telegrafului Român", multă mulţumire sufletească şi le adresăm creştinescul salut

HRISTOS A ÎNVIAT!

Nr. 12339/947

Comunicat

In conformitate cu Jurnalul Consiliului de Miniştri Nr. 1328, publicat în Monitorul Oficial Nr. 249 din 28 Octomvrie 1947, oficiile parohiale sunt obligate a efectua plata cheltuelilor pentru lucrări, transporturi, chirii, furnituri de tot felul, rate contractuale, cheltueli de material în general, cari depăşesc suma de 40.000 (patruzeci mii) Lei, prin virament în creditul unui cont al beneficiarului la Casa Naţională de Economii şi Cecuri Poştale. Efectuarea plăţilor prin C. E. C. sub 40.000 Lei stabilizaţi este facultativă.

Din şedinţa secţiunii Economice, din 13 Ianuarie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 1040/1948

Notificare oficială

Potrivit deciziunii Ministerului Cultelor Nr. 2469 din 21 Ianuarie 1948, publicată în Monit. Oficial Nr. 24/948, toţi pictorii şi zugravii bisericeşti autorizaţi calificaţi pentru pictura bisericească din Ministerul Cultelor, sunt obligaţi *ca, până la 15 Martie 1948,* să înainteze secretariatului Comisiunii speciale pentru pictura bisericească din Ministerul Cultelor, str. General Berthelot Nr. 28, Sect. II Bucureşti, următoarele date:

Numele şi pronumele, data naşterii, anul, luna, ziua, studii.

Timpul de practică, Nr. Autorizaţiei de pictor sau zugrav bisericesc autorizat şi data emiterii autorizaţiei.

Adresa actuală, lucrările executate, condiţiunile în care a executat lucrările, delegaţii şi misiuni, recompense şi sancţiuni.

Neînaintarea, în termenul fixat, a datelor de mai sus, atrage retragerea dreptului de a executa lucrări de pictură bisericească.

P. C. noştri preoţi vor aduce la cunoştinţa celor interesaţi cuprinsul deciziunii amintite mai sus.

Sibiu, 9 Februarie 1948.

Consiliul arhiepiscopesc

Aviz

Onor. Oficii parohiale sunt rugate a trimite abonamentul la „Telegraful Român", pe anul 1948, după cum urmează:

parohii clasa I	*Lei 806*
„ „ *II*	„ *606*
„ „ *III*	„ *506*

Totodată sunt rugaţi a trimite şi restanţa de abonament pe anul 1947:

parohii clasa I	„ *506*
„ „ *II*	„ *406*
„ „ *III*	„ *306*

Administraţia „TELEGRAFULUI ROMÂN"

Reuniunea culturală naţională a meseriaşilor români din Sibiu

Convocare

Membrii „Reuniunii culturale naţionale a meseriaşilor români din Sibiu" se convoacă la

Adunarea generală Ordinară

ce se va ţine *Duminecă în 16 Mai* a. c., la ora 3 d. a., în localul Reuniunii din strada Brukenthal Nr. 17, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea Adunării.
2. Constatarea membrilor prezenţi.
3. Raportul general al comitetului şi raportul despre încheierea socotelilor pe anul 1947.
4. Luarea la cunoştinţă a raportului general, aprobarea socotelilor şi darea absolutorului comitetului.
5. Intregirea posturilor de vice-preşedinte şi casier.
6. Eventuale propuneri.

Sibiu, la 28 Aprilie 1948.

Prot. **E. Cioran** prezident — **T. Chirilă** secretar

Intrucât nu se prezintă membrii în numar suficient după statute la ora 3 d. a., adunarea generală se ţine cu oricâţi membri prezenţi ar fi în aceeaşi zi şi în acelaşi local la ora 3½ d. a.

Propunerile dinafară trebue trimise comitetului Reuniunii cu cel puţin cinci zile înainte de adunarea generală.

„ALBICOM" S. A. Sibiu

Extras

Adunarea generală ordinară a societăţii anonime „ALBICOM" din Sibiu, ţinută la 27 Martie 1948, legal constituită, a adus următoarele deciziuni:

1. Aprobă darea de seamă a Consiliului de administraţie şi raportul cenzorilor pentru anul de gestiunea 1947, precum şi bilanţul încheiat la 31 Decemvrie 1947, dând descărcare Consiliului de administraţie şi Consiliului de cenzori.

2. Pierderea de Lei 38.418, să fie reportată pe anul 1948.

3. Fixează preţul jetoanelor de prezenţă pe anul 1948.

4. Ratifică hotărârea Consiliului de administraţie din 4 Noemvrie 1947, prin care a fost cooptat ca administrator dl Dr. Mihai Veliciu, Sibiu.

5. Alege administrator pe Dr. Mihai Veliciu, cu mandat pe un an.

6 Realege censori titulari pe Marius Peculea şi Dr. Ioan Modran şi censori supleanţi pe Nicolae Cismaşiu şi Leon Bălaşiu, toţi pe 1. an.

Bilanţul încheiat la 31 Decemvrie 1947.

ACTIV: Cassa Lei 40.838,75 Portofoliul de Efecte Publice şi Acţiuni Lei 15.048.866. Mărfuri Lei 276.806,25. Diverse Conturi debitoare (avansuri furnizorilor) Lei 137.869. Pierdere pe anul 1947 Lei 38.418. Total Lei 15.542.798.

PASIV: Capital social Lei 9.219.500. Fond de rezervă Lei 20.012. Creditori Lei 492.450. Diferenţe rezultate din recalcularea patrimoniului Lei 5.810.836 — Total Lei 15.542.897.

Contul Profit şi Pierdere la 31 Dec. 1947

DEBIT: Cheltueli: Administraţie Lei 23.364,20. Taxe şi timbre Lei 14.039,80. Diverse Lei 10.137. Total Lei 47.541. Impozite Lei 15.841. Dobânzi Lei 22.191. Total Lei 85.573

CREDIT: Reportat din beneficiul anului 1946 Lei 50. Veniturile portofoliului de efecte publice şi acţiuni: Din cupoane încasate Lei 10.365. Venitul din vânzarea mărfurilor Lei 36.740. Pierdere pe anul 1947 Lei 38.418. Total Lei 85. 573.

In acest bitanţ nu se află nicio poziţie care să intre în prevederile art. 8 din Convenţia de armistiţiu.

Preşed. Cons. de administraţie **Ioan Vătăşianu** — Secretar **Ioan N. Bratu** Contabil autorizat

Nr. 356/1948

Notă oficială

Comunicăm în cele ce urmează Cuc. noştri preoţi, deciziunile Sinodului permanent din 8 Ianuarie 1948, în legătură cu noile formule de pomenire a capului Statului, după abdicarea Regelui Mihai I şi instaurarea Republicii Populare Române.

1. „In rugăciuni şi la ectenii se va întrebuinţa următoarea formulă de pomenire a Capului Statului: „Inaltul Prezidium al Republicii Populare Române, pentru sănătatea şi mântuirea lui".

Această formulă se va adapta la toate locurile din cărţile liturgice, unde se face pomenirea Capului Statului. Pentru înlesnirea preoţilor, este bine ca dela centrul eparhiei să li se trimită preoţilor formulare tipărite, spre a le pune în cărţi la locurile cuvenite.

2. Troparul „Mântueşte Doamne Poporul Tău..." se va folosi în următoarea redactare:

„Mântueşte Doamne Poporul Tău şi binecuvintează moştenirea Ta. Biruinţă poporului nostru asupra celor potrivnici dăreşte şi cu crucea Ta păzeşte pe poporul Tău".

3. La epistola Sf. Apostol Pavel către Romani (Cap. XIII, v. 7, Te-Deum la sărbătorile naţionale), se înlocueşte cuvântul „dijmă" cu „vamă".

4. „Foştii Regi Carol I şi Ferdinand I şi Reginele Elisabeta şi Maria se vor pomeni numai în bisericile la care au fost ctitori efectivi".

Cuc. noştri preoţi vor face rectificările cuvenite în cărţile de ritual, după arătările de mai sus.

Sibiu, 21 Ian. 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 11.009/947

Publicaţiune

Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu dă în întreprindere tăierea, fasonarea în stânjini şi transportarea la Sibiu a unei cantităţi de 606 metri steri (151 ½ stânjini) lemne de foc, esenţă fag, destinate şi marcate spre exploatare în parchetul Nr. 3 pe exerciţiul 947/948, din pădurea numită „Ciuha", situată în hotarul comunei Vurpăr, jud. Sibiu.

Dacă nu vom primi oferte şi pentru transportul lemnelor din pădure la Sibiu, se vor lua în considerare şi ofertele cari se vor face numai pentru tăierea şi fasonarea în stânjini loco pădure a materialului lemnos marcat.

Cei cari doresc a lua în întreprindere exploatarea acestor lemne vor înainta până la 15 Febr. 1948 oferte în scris la Consiliul ort. român în Sibiu, str. Mitropoliei 45, unde se pot vedea zilnic condiţiunile şi se dau informaţiuni.

Odată cu înaintarea ofertelor, ofertanţii vor depune la Casieria arhiepiscopiei o garanţie de lei 10.000 (zece mii) în numerar.

Ofertele fără garanţia de mai sus nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 17 Ianuarie 1948.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 200/1948 prot. 1 (2—3)

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Iarăş** din protopopiatul Sf. Gheorghe, jud. Treiscaune, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele:

1. Salarul dela stat.
2. Locuinţă în casa parohială, două camere cu bucătărie, bucătărie de vară, grajd, şură, toate în bună stare.
3. Sesiune parohială, 18 jug. arabil.
4. 3 stânjeni lemne de foc, transportate la casa parohială.
5. Stola obişnuită în protopopiat.

Obligaţiuni:

Nou alesul preot va predica în Dumineci şi sărbători şi va catehiza la şcoala primară pe elevii ortodocşi.

Candidaţii îşi vor înainta cererile împreună cu documentele prescrise, în termenul sus arătat, la oficiul protopopesc Sf. Gheorghe, şi se vor prezenta, cu învoirea preaabilă a susnumitului oficiu, în una din Dumineci sau sărbători, în parohie, spre a liturghisi, a predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

(Parohia este la 5 km. de gara Feldioara-Braşov).

Oficiul protopopesc, în înţelegere cu Consiliul parohial.

Sf. Gheorghe, 24 Februarie 1948.

Ioan Ludu
protopop

Nr. 2 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Senereuş,** protopopiatul Târnava Mare, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat, dacă paroh a devine bugetară.
2. Locuinţă în natură.
3. Sesiune parohială 4 jug. arător, pământ bun.
4. Lemne de foc după trebuinţă dela primăria comunei.
5. Venitele stolare obişnuite în parohie.
6. Dela 200 familii ortodoxe române din parohie câte 1/2 feldără grâu, 1/2 feldără porumb şi una feldără cartofi pe an.

Cel ales va predica în Dumineci şi sărbători şi va catehiza la şcoala primară, pe lângă celelalte îndatoriri pastorale. Cererile de concurs, însoţite de acte şi binecuvântarea arhierească de candidare, se vor trimite Oficiului protopopesc ortodox român din Dumbrăveni, jud. Târnava Mică.

Concurenţii se vor prezenta în parohie, într'o zi de Duminecă sau sărbătoare, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc Târnava Mare, în înţelegere cu Consiliul parohial din Senereuş.

Dumbrăveni, la 16 Martie 1948.

Ioan Dragolea
protopop

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI — SIBIU, 16 Mai 1948 — Prețul unui ex. Lei 5.—

SIBIU

Telegraful Român

Onor. Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Organ național - bisericesc. — Intemeiat în anul 1853 de M[illegible] Andreiu Șaguna

Ahonamentul pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorități și străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 15 0 Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45. — Articolele nepublicate nu se inapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele și inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

CUVÂNTAREA
I. P. S. Mitropolit Nicolae
la deschiderea Adunării Eparhiale din 9 Mai 1948

Hristos a înviat!

P. P. S. S. Voastre,

Dle Secretar General și reprezentant al Guvernului,

P. Cucernici părinți,

Domnilor deputați,

Este pentru mine totdeauna o mare bucurie să văd în jurul meu pe reprezentanții clerului și ai poporului dreptcredincios al Arhiepiscopiei noastre, întruniți pentru împreună sfătuire asupra problemelor noastre de viață bisericească. Ca de fiecare dată, primul cuvânt prin care îmi exprim această bucurie este acela de: Bine ați venit!

Onorată Adunare Fparhială,

Spre deosebire de alți ani, în anul acesta am ținut să convoc Adunarea Eparhială la Dumineca Tomii pentru a face din actuala sesiune a celei mai înalte corporații reprezentative a Arhiepiscopiei noastre o sesiune comemorativă a actului sfânt prin care a început era cea nouă a întregei vieți bisericești a Românilor din Ardeal. Astăzi se împlinesc o sută de ani de când trimisul lui Dumnezeu Arhimandritul Andrei Șaguna a fost hirotonit la Carlovitz ca episcop al Românilor ardeleni. Am putea privi tot ce s'a înfăptuit în acest veac în Biserica ortodoxă din Ardeal ca o desfășurare a puterii și a înțelepciunii uimitoare cu care a pornit în acel moment Andrei Șaguna la munca de ridicare a Românilor ardeleni.

Dar noi ne vom mărgini la o scurtă recapitulare a înfăptuirilor lui directe în cursul celor 25 de ani de arhipăstorire, cari au urmat după hirotonirea dela Carlovitz.

In cuvântarea rostită la acea ocazie Șaguna a făcut un legământ, care cuprindea concentrat în cuvintele sale puține cel mai larg program: „Tu Doamne, zice el, știi că spre scopul meu a alerga doresc: pe Românii transilvăneni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voie spre tot ce e adevărat, plăcut și bun să-i trag".

Legământul și programul acesta l-a îndeplinit Andrei Șaguna cu prisosință. Fiind „inamicul făgăduielilor goale", el porni îndată la lucru cu o energie extraordinară, care nu l-a părăsit toată viața. Indată ce sosi în Ardeal ca episcop participă la Marea Adunare Națională de pe Câmpia Libertății dela Blaj, împreună cu episcopul unit Lemenyi, indentificându-se atât de desăvârșit cu nizuințele poporului ardelean după libertate națională, încât fu ales în acea Adunare președintele comitetului național încredințat cu conducerea luptei pentru obținerea revendicărilor formulate pe Câmpia Libertății. In această calitate Șaguna făcu în anii următori lungi și ostenitoare drumuri la Viena, conduse delegații numeroase la forurile de stat, compuse și prezentă memorii în cari se articulează cu multă îndrăzneală și într'o formă tot mai lămurită o înaltă concepție de om politic, care cunoaște și și-a însușit perfect toate durerile și toate nevoile poporului pe care-l reprezintă. Activitatea aceasta n'a părăsit-o Șaguna toată viața și se poate spune, în tot timpul arhipăstoririi sale, el a fost conducătorul politic al poporului român din Ardeal, conducătorul politic al unui popor în luptă cu asupritorii și a îndrumat Reuniunea Meseriașilor din Sibiu. Ingrijindu-se de formarea unor bărbați capabili să conducă aceste instituții, Șaguna a trimis tineri la universități din străinătate, iar pentru alimentarea necontenită a școlilor

ANDREI ȘAGUNA EPISCOP, 1855
(Portret de Mateescu)

săi, deci suferind el însuși de toate strâmtorările în cari se afla acest popor, nu beneficiind de onorurile și beneficiile materiale ce le poate oferi un popor ajuns stăpân pe destinele sale. Șaguna a fost tot timpul în fruntea luptei unui popor asuprit împotriva unor categorii de asupritori.

Dar acțiunea politică n'a absorbit cu totul uriașa energie a Mitropolitului Andrei Șaguna. O mare parte din această energie, sau cea mai mare parte a închinat-o ridicării poporului pe teren școlar, cultural și bisericesc. A sporit la număr mare și a organizat școalele poporale, făcând din ele una din grijile de căpetenie ale preoțimii. Prin aceasta viața bisericească s'a culturalizat, preoții trebuind să se țină la curent cu problemele de cultură și de pedagogie, iar viața culturală a poporului și-a păstrat o pecetie morală și creștină, în armonie cu fondul genuin al sufletului etnic. Biserica a fost legată printr'un nou fir puternic de popor. Pentru pregătirea profesiunilor intelectuale necesare în viața națională, Șaguna a întemeiat liceul din Brașov, gimnaziul din Brad, a ridicat nivelul de pregătire a viitorilor preoți și învățători în institutul teologico-pedagogic din Sibiu, iar pentru luminarea și întărirea păturii de meseriași români a întemeiat cu cărțile necesare, a bisericilor cu cărți bisericești și a clerului și poporului cu un ziar trebuincios a întemeiat „Tipografia Arhidiecezană" și „Telegraful Român". El însuși a fost un autor prodigios, dând Bisericii noastre din Ardeal prima literatură teologică, afară de tipărirea unui text revizuit al Sfintei Scripturi.

Preocupat necontenit de ridicarea culturală și economică a poporului, pentru răspândirea cunoștințelor de tot felul și mai ales pentru trezirea conștiinței naționale prin cultură a păturii largi a poporului, Șaguna a întemeiat „Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român".

Dar pentru ca Biserica să poată îndeplini toate aceste funcțiuni noui și pentru ca să poată îmbrățișa și unifica toată viața poporului, eliberată în mare măsură de supravegherea bănuitoare a unui stat străin, Șaguna a reînființat vechea noastră Mitropolie, cu prestigiu înălțat, și prin Statutul Organic i-a dat acea solidă lege de organizare Bisericii ortodoxe din Ardeal, care a devenit la 1925 legea de organizare a întregei Biserici ortodoxe din Statul român întregit. Aplicând reflexiunea sa de înțelept cugetător juridic unor forme străvechi în viața bisericească a Românilor ardeleni, Șaguna a desprins acele mari principii de organizare, cari derivă din însași ființa Bisericii și din destinația ei în mijlocul popoarelor, principii ce tind să devină bunul comun al organizației tuturor Bisericilor ortodoxe.

Este mai întâi principiul autonomiei. *El exprimă adevărul că Biserica nu-și are originea în nici o putere pământească, de care să fie și dependentă, ci a fost întemeiată de Dumnezeu ca o instituție de sine stătătoare, având-și numai în El izvorul puterii sale. Scopul cel mare al ei, care depășește lumea pământească, îi impune o răspundere pentru ceea ce are să reprezinte și să lucreze între oameni, care se detinește ca o autonomă conștiință de sine și de misiunea sa. Principiul acesta și-a făcut drum în viața omenirii creștine și Biserica i-l revendică nu numai ca libertate de credință, ci și ca afirmare a drepturilor sale și a posibilității de lucrare nestingherită în lume.*

Celelalte două principii mari ale Statutului Organic sunt cel al participării mirenilor *la îndrumarea chestiunilor administrative, culturale și economice ale Bisericii prin* corporațiile reprezentative *alcătuite pe baza sufragiului universal. Ele sunt quintesența democrației. Șaguna a fost ajutat la formularea acestor principii de organizare și de spiritul liberalist care-și făcea drum biruitor în vremea sa, dar ceea ce l-a îndemnat mai ales să le pună la baza Statutului său a fost convingerea că în ele se exprimă ființa cea mai autentică a creștinismului. Și într'adevăr așa este, dacă una din învățăturile scumpe ale creștinismului este că toate sufletele sunt egale în fața lui Dumnezeu, iar altă învățătură creștină e că nimenea nu poate fi mântuit cu sila, ci fiecare trebue să contribuie liber la mântuirea sa și să participe cu răspundere personală la instituția de mântuire, care este Biserica.*

Mitropolitul Șaguna a fost conștient, fapt pe care îl constatăm din scrierile sale canonice, că aceste principii de organizare bisericească sunt cele mai corăspunzătoare ființii Bisericii ortodoxe, nu numai pentru timpul său, ci pentru oricare altul. Principiile cari stau la baza legii de organizare bisericească a Mitropolitului Șaguna au astfel o valoare ridicată deasupra împrejurărilor schimbăcioase și sunt valabile pentru toate timpurile.

Ceea ce i-a dat lui Șaguna putința să desprindă aceste mari principii de organizare a fost iubirea sa de Biserică și iubirea sa de popor contopită într'o singură iubire. Iubirea aceasta l-a făcut să se plece cu înțelegere peste realitățile de viață bisericească a poporului și iubirea aceasta l-a îndemnat să pună la baza legii sale principiile menite să ducă la suprema înflorire viața Bisericii și viața poporului, căci aceste două stau într'o indisolubilă legătură. Iar roadele pe cari această lege le-a adus, dovedesc că viziunea lui Șaguna a fost justă.

(Continuare în pag. 2-a)

Cuvântarea D-lui Prof. I. Nistor

Secretar General al Ministerului Cultelor

la şedinţa comemorativă a Adunării Eparhiale

Vorbind din partea Ministerului Cultelor, la şedinţa comemorativă a Adunării Eparhiale, D. Prof. I. Nistor, Secretar general al acelui Minister, a evidenţiat întreita semnificaţie a zilei de 9 Mai. In primul rând, în această zi se împlinesc 71 ani dela proclamarea independenţei şi suveranităţii Statului român. Tot în această zi se împlinesc trei ani dela victoria asupra fascismului german şi 100 ani dela sfinţirea întru episcop a lui Andrei Şaguna, pe seama Eparhiei ortodoxe din Ardeal.

Deoarece venirea marelui Arhiereu la conducerea Eparhiei ortodoxe a Ardealului a avut loc în vremuri de frământări sociale asemănătoare celor din zilele noastre, D. Prof. I. Nistor analizează mai întâi organizarea socială şi problemele ce frământau popoarele din fosta Austro-Ungarie în secolul al XIX-lea, arătând condiţiile umilitoare în care a găsit Şaguna pe viitorii săi păstoriţi.

Trecând apoi la înfăţişarea vieţii şi faptelor marelui Mitropolit, D-sa a spus următoarele:

Născut în 1808 dintr'o familie de negustori macedoneni, Şaguna a trebuit să cunoască de timpuriu aceleaşi lipsuri, nevoi şi asupriri de care sufereau românii din Imperiul austro-ungar în genere. Tatăl său, Naum Şaguna, ruinat materialiceşte şi sărăcit, în nădejdea unei salvări a situaţiei, trecu în 1814 la catolicism cu cei trei copii ai săi: Avreta, Ecaterina şi Anastasiu, care mai târziu a luat numele de Andrei.

Numai datorită străduinţelor vrednicei mame, Anastasia Şaguna, care prin stăruinţe irezistibile a câştigat în 1816 dreptul de a rămâne lângă copiii săi, se datoreşte scăparea acestor copii din mrejele catolicismului. Anastasia Şaguna a ştiut să influenţeze atât de puternic pe fiii săi, crescuţi în spirit catolic, încât cei doi băeţi, îndată ce au ajuns la majorat, au revenit la religia ortodoxă.

Nici mitropolia sârbească din Carlovit, în timpul cât a servit ca profesor la Vârşeţ, nu l-a putut influenţa pe Şaguna şi n'a putut sădi în sufletul său alte interese, decât acelea ale ridicării economice şi culturale ale poporului său şi ale bisericii pe care a fost chemat să o conducă.

In 1846, la 28 Iunie, arhimandritul Andrei ajunge vicar episcopesc la Sibiu.

Incă în acelaşi an, în calitate de vicar, emite circulare din care reiese un program social şi pedagogic de ridicare a nivelului economic şi cultural al poporului, prin exemplul premergător al preoţilor, pe care îi îndrumă să îndrepte paşii poporului pe cărările înaintării în cultură şi bună stare.

Sfaturile date preoţimii de vicarul de atunci nu-şi pierd valabilitatea nici în zilele noastre. Sunt actuale îndemnurile către preoţi de a se feri de cercetarea cârciumelor; de a nu lua pentru slujbe decât „sâmbria legiuită", la „câştig spurcat" să nu râvnească; iar la cei săraci să slujească „înzadar", adică gratuit, căci pentru această osteneală mare plată vor avea în ceruri. *Cu învăţătorii şi cântăreţii să trăiască în dragoste şi bună înţelegere, unindu-şi puterile întru învăţătura tinerimii.*

In primele zile ale lui Dec. 1847 a avut loc la Turda alegerea de episcop în scaunul vacant dela Sibiu. Protopopii, care îl considerau său b, nu l-au copleşit cu voturile lor, ei simpatizând mai mult pe cei doi nepoţi ai răposatului episcop Vasile Moga, pe Ioan Moga şi pe Moisă Fulea. In urma favorului de care se bucura la curtea din Viena, împăratul confirmă în scaunul de episcop pe Andrei Şaguna la 5 Febr. 1848.

In circulara dată cu această ocazie noul ierarh şi-a arătat ataşamentul către popor prin cuvintele: „Tată zic să fiu, şi încă odată zic, tată să fiu în înţelesul cel adevărat".

Momentul mare pe care îl sărbătorim astăzi este cel al sfinţirii sale întru episcop, sfinţire ce s'a săvârşit la Carlovit de către mitropolitul sârb Iosif Raiacici la 30 Aprilie 1848 în Dumineca Tomii.

In cuvântarea rostită cu această ocazie noul episcop spune dela început. „Se cere dela mine, ca prin ocârmuirea mea să se pună în lucrare reînvierea diecezei noastre transilvane şi ca reînvierea aceasta să corespundă trebuinţelor bisericii, mântuirii poporului şi spiritului timpului".

Iar după aduce mulţumiri autorităţii de stat şi celei bisericeşti de încrederea acordată, îşi încheie cuvântarea cu fraza care cuprinde un întreg program de muncă:

„Tu Doamne ştii, că spre scopul meu a alerga doresc: pre Românii transilvăneni din adâncul lor somn să-i deştept şi cu voia către tot ce este adevărat, plăcut şi bun să-i trag".

Şi într'adevăr până la ziua morţii sale, 25 Iunie 1873, a muncit pentru ridicarea nivelului economic şi cultural al poporului, îndrumându-l spre îndeletniciri dela care până atunci a fost împiedecat: spre comerţ, industrie şi îndeletniciri intelectuale.

In vederea acestui scop Şaguna a creat şcoli primare confesionale, şcoli secundare, comerciale, teoretice, normale şi teologice.

Episcopia a ridicat-o în 1864 la rang de Mitropolie, scoţând biserica ortodoxă română ardeleană de sub supremaţia mitropoliei sârbeşti, iar prin „statutul organic" *i-a dat o organizare democratică.*

Pentru străduinţile necontenite de ridicare a nivelului economic şi cultural al poporului, pentru organizarea bisericii ortodoxe din Ardeal, prin care ea a putut rezista acţiunii catolicizante, poporul îl stimează ca pe unul din cei mai mari ierarhi.

Iubiţi ascultători,

Dela Şaguna şi până astăzi starea de lucruri în domeniul social şi politic s'a schimbat fundamental. Prin lupte continui poporul de iobagi din Ardeal şi-a câştigat libertatea completă.

Astăzi, după trei ani dela înfrângerea fascismului cotropitor şi după răpunerea uneltelor interne ale imperialismului, toate piedecile puse în faţa propăşirii poporului nostru sunt înlăturate. In Republica Populară Română toate forţele creatoare deslănţuite sunt în slujba ridicării nivelului economic, social şi politic al maselor muncitoare, care au fost ţinute în bezna sărăciei şi a întunerecului veacuri dearândul.

Biserica ortodoxă română, biserica majorităţii populaţiei Republicii noastre populare, se bucură de completă libertate de organizare. Ea nu are a se teme de nicio asuprire din partea altei biserici.

Biserica nu mai are de luptat cu o organizaţie de stat îndreptată împotriva ei şi a enoriaşilor săi. Ea are alături de ea o organizaţie socială care depune tot efortul pentru ridicarea nivelului economic şi cultural al acestor enoriaşi.

Scopul marelui ierarh Şaguna, de a deştepta din adâncul lor somn pe Români şi a-i îndrepta spre tot ce este adevăr, bun şi plăcut, deabea în zilele noastre este atins în toată amploarea lui.

Iată de ce, astăzi, cler şi mireni, uniţi într'un înalt sentiment de patriotism adevărat şi atotcuprinzător, datori sunt a munci fără preget pentru întărirea Republicii noastre dragi şi pentru ridicarea standardului de viaţă materială şi spirituală a poporului, precum şi spre îndreptarea privirilor tuturocetăţenilor, nu spre Roma papală, nici spre Apusul imperialist, ci spre consolidarea Republicii noastre populare în alianţă cu popoarele iubitoare de pace şi libertate.

La sfârşitul vieţii sale a lăsat Biserica noastră aşezată pe temeliile unui progres sigur, garantat de conştiinţa clerului şi a poporului, înălţată şi identificată cu Biserica, care mântuire s'au făcut nouă din neam în neam. Iubirea marelui ei Păstor a fost răsplătită de tot ceea ce s'a înfăptuit în viaţa Bisericii Românilor transilvăneni.

Şi ea e răsplătită azi de recunoştinţa noastră, a clerului şi poporului reprezentat prin aleşii săi cari constituie această Adunare Eparhială, care să închină cu pietate memoriei Lui.

* * *

Onorată Adunare Eparhială,

La noi Românii, viaţa bisericească şi viaţa naţională stau în strânsă legătură. Astfel s'a potrivit ca astăzi, în ziua de 9 Mai, să sărbătorim pe lângă împlinirea celor 100 ani dela sfinţirea întru episcop a lui Andrei Şaguna, şi Ziua Independenţii *Ţării româneşti, legată de războiul din 1877 şi de ziua biruinţei din anul 1945. Cu sufletele înălţate ne purtăm cu recunoştinţă gândul către cei cari ne-au ajutat să ne făurim independenţa Ţării şi a Neamului nostru. Le făgăduim totodată că legaţi cu drepturile noastre la independenţă o vom apăra ca pe o condiţie de viaţă a poporului nostru. Să culegem din aceste mari momente încredere în Neamul şi Ţara noastră şi în viitorul la care avem tot dreptul să ne aşteptăm. Să luptăm din toate puterile pentru aducerea acelui „viitor de aur", pe care l-a cântat poetul. Să rugăm pe bunul Dumnezeu să-şi reverse darul şi binecuvântările Sale asupra poporului nostru, a Ţării româneşti şi celor ce stau în slujba lor.*

Declar Adunarea Eparhială din anul 1948 deschisă.

Din Pastoralele vlădiceşti de Sfintele Paşti

Toate roadele venirii Sale pe lume, precum şi a jertfei, Invierii şi Înălţării la cer, Domnul nostru Iisus Hristos ni le-a lăsat în Biserica Sa. Toată comoara Lui de învăţături pentru luminarea sufletului şi tot belşugul de har pentru vindecarea bolilor sufleteşti, le găsim în Biserică. Invăţătura Lui dumnezeească răsună prin glasul propovăduitorilor Bisericii în tot pământul. O pot asculta toţi. Credinţa se naşte din auz (Rom. 10, 14). Fiecare suflet dornic de înviere şi viaţă o află la fiecare pas. Prin taina Sf. Botez fiecare suflet omenesc poate fi altoit în Hristos şi îmbrăcat în El (Gal. 2, 27). Chiar dacă o mare parte din viaţa de pân'aci am petrecut-o departe de Dumnezeu, în duşmănie faţă de El, sau în mocirla păcatelor, uşa mântuirii ne stă încă deschisă până în clipa morţii. Biserica este această uşă de mântuire şi turn de scăpare. Pe ea nici porţile iadului nu o biruesc, pentrucă ea are la temelie piatra cea unghiulară, care este Iisus Hristos (Efes. 2, 20). Biserica este însuşi Iisus Hristos, care petrece în mijlocul nostru.

„Iisus Hristos — eri şi azi şi în veci acelaşi este" (Evr. 13, 8). Dovada Învierii şi a puterii Lui noi o avem şi azi în minunea neîncetată prin care El învie sufletele la o viaţă cerească, îndrumă viaţa omenească spre desăvârşire şi ţine deschis cerul cu toate comorile lui.

Toate aceste adevăruri ne strălucesc la fiecare Inviere a Domnului şi ne umplu inimile de mângâiere. Ele prăvălesc totdeauna piatra de pe mormântul îndoielilor noastre, încât sufletul uşurat mărturiseşte: biruinţa vieţii asupra morţii; a adevărului asupra minciunii; şi a binelui asupra răului. Acesta este darul zilei luminate de Paşti.

(Din Pastorala Prea Sfinţitului Episcop ANDREI al Aradului).

*

Iubiţii mei... Vă îndemn, Vă rog şi Vă poruncesc, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să Vă iubiţi şi voi unii pe alţii, precum El ne-a iubit pe noi până la moarte şi încă „moarte de cruce" (Filip. 2, 8). Să Vă iubiţi mai mult decât până acum, să Vă iubiţi mai conştient şi mai tare decât până acum, să Vă iubiţi din toată vârtutea sufletului vostru...

Vă mai îndemn să iubiţi ca pe lumina ochilor voştri sfânta noastră Biserică ortodoxă, biserica moşilor şi strămoşilor noştri, care s'a făcut nouă — prin povaţa ei nemincinoasă şi nerătăcită — mântuire sigură din neam în neam. Cercetaţi o cu tragere de inimă şi din convingere adâncă! Ajutaţi-o în lipsurile ei! Ingrijiţi-o în necazurile ei! Intăriţi o în faţa vrăjmaşilor ei! Ascultaţi-i, fără sminteală, sfaturile ei, căci prin toate acestea pe voi înşivă Vă izbăviţi şi pe pruncii voştri.

Iubiţi-Vă neamul şi toate comorile vieţii lui sufleteşti!

Iubiţi-Vă limba, în care se îmbracă şi prin care grăieşte sufletul neamului nostru românesc!

Iubiţi-Vă şcoala şi faceţi din ea altarul de lumină şi cultură al satului vostru!

Iubiţi-Vă ţara şi ogoarele ei, rodindu-le prin munca voioasă a braţelor voastre!

Iubiţi-Vă prietenii şi duşmanii deopotrivă, iertând orice aveţi asupra cuiva cum ne-a iertat şi nouă Domnul!

Iubiţi toate cele frumoase şi bune, adevărate şi drepte, cinstite şi curate, căci iubirea dela Dumnezeu este şi la Dumnezeu duce.

Iubirea este şi rămâne legea cea mai înaltă şi mai sfântă a împărăţiei lui Dumnezeu, — singura lege care mântue şi fericeşte cu adevărat, atât în veacul acesta, cât şi în cel viitor.

(Din Pastorala Prea Sfinţitului Episcop NICOLAE al Oradiei).

*

...A venit primăvara. Se cere, ca cu toţii să ne întetim munca de fiecare zi, ca niciun petec de pământ să nu rămână nelucrat şi oricâte jertfe s'ar cere dela noi pentru binele şi prosperarea Patriei, să le aducem cu dragă inimă, căci le facem pentru binele nostru, spre a ne asigura o viaţă mai bună, nouă şi urmaşilor noştri. Trăim vremuri de mari transformări sociale, de care trebue să ţinem seamă cu toţii. Porunca ceasului de faţă este ca cu toţii să ne facem datoria cu dragoste faţă de Neam şi Ţară, orice slujbă am avea de îndeplinit. Se cere dela noi să dăm ascultare şi sprijin autorităţilor în munca pusă în slujba poporului şi a binelui obştesc, ca cu toţii să ne putem bucura de o viaţă mai bună şi cu mai multă dreptate socială ca până acum, spre a spori şi a face să învingă binele şi dragostea în lume, de care depinde progresul şi fericirea întregei omeniri.

Dar ca munca noastră să poată da roade îmbelşugate, trebue să trăim cu trezvie şi cumpătare, ca lăsând la o parte desele petreceri şi risipa, să putem sări într'ajutorul celor lipsiţi, văduve şi orfani, bolnavi şi desmoşteniţi ai sorţii, alinându-le durerile şi lipsurile prin obolul nostru, căci ei sunt fraţii noştri şi de dragul Mântuitorului trebue să-i ajutorăm, plinind astfel legea lui Hristos...

(Din Pastorala P. S. Episcop VENIAMIN al Caransebeşului).

*

Iubiţii mei fii sufleteşti, să Vă iubiţi unii pe alţii, să iubiţi toate popoarele, cari sunt sortite a trăi împreună cu noi, pe pământul scump al Republicei Populare Române. Pentru a împlini şi voia lui Dumnezeu şi obligaţiunile voastre cetăţeneşti, Vă mai îndemn să fiţi cu ascultare faţă de înalta stăpânire a Ţării, căci „stăpânirile câte sunt. toate sunt dela Dumnezeu rânduite şi cine se împotriveşte stăpânirii, poruncii lui Dumnezeu se împotriveşte". Să vă deschideţi larg inimile şi să căutaţi a alina suferinţele orfanilor, văduvelor, invalizilor şi neputincioşilor, nu numai cu cuvântul, ci şi cu fapta, cunoscând că pe „dătătorul de bună voie, îl iubeşte Dumnezeu". Am nădejde şi deplină încredere, că Cucernicul Cler şi iubitul popor de sub păstorirea Noastră înţelege seriozitatea vremurilor grele prin care trece Republica noastră Populară şi va da întregul şi neprecupeţitul său concurs, Guvernului democratic, pentru instaurarea păcii, pentru reconsirucţia ţării, devastată de războiu, şi pentru bunăstarea şi fericirea prea iubitului nostru popor.

Să munciţi cu drag pentru binele vostru şi al copilaşilor voştri, precum şi pentru binele ţării..

(Din Pastorala Prea Sfinţitului Episcop SEBASTIAN al Maramureşului).

Dela Academia teologică

Diplomele de licenţă din sesiunea de iarnă 1948 sunt semnate de On. Minister şi se pot ridica dela rectoratul Academiei.

Examenele de licenţă şi de diferenţă, din sesiunea de primăvară 1948, vor avea loc între 1 şi 19 Iunie a. c.

Serbările centenare și Adunarea Eparhială

Anul acesta, la Dumineca Tomii, 9 Mai, s'au împlinit 100 de ani dela hirotonirea lui Șaguna ca episcop al Românilor ortodocși din Ardeal. Era un moment festiv de o mare însemnătate pentru Biserica ardeleană, în care retrospectiva asupra acestui secol de realizări în spirit șagunian desvălue mărimea personalității lerarhului ctitoritor de veac nou, dar și aruncă lumini de orientare pentru Biserică în prezent și viitor. Căci popasurile acestea festive sub ocrotirea lui Șaguna nu sunt niciodată numai un bilanț al trecutului, ci și reîmprospătare a energiilor, lămurire a orizonturilor și impuls de permanent progres în conformitate cu spiritul Ortodoxiei ardelene și cu nevoile vremii.

Pentru a evidenția însemnătatea deosebită a comemorării acestui centenar, Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Ardealului a trimis circulară tuturor parohiilor, cu îndrumarea de a sluji în Dumineca Tomii, după sfânta Liturghie, un parastas pentru Mitropolitul Șaguna și a ține cu această ocazie o cuvântare pe înțelesul poporului despre viața și faptele lui, iar la Sibiu și Rășinari a organizat un program bogat și înălțător de prăznuire. Cu acest prilej a convocat și Adunarea Eparhială, ca astfel caracterul festiv să iasă și mai mult în evidență.

I. SERBĂRILE CENTENARULUI

Reședința mitropolitană, Academia Teologică și Catedrala au îmbrăcat haină de sărbătoare. P. P S. S. Episcopi Nicolae al Clujului și Nicolae al Oradiei au sosit în Sibiu, ca să aducă omagiul eparhiilor din Vestul și Nordul Ardealului marelui Ierarh. Din partea Guvernului a venit dl prof. I. Nistor, secretar general la Ministerul Cultelor, ca să dea expresie prețuirii pe care acesta o are pentru realizările profund democratice ale lui Șaguna, a cărui operă întreagă a fost pusă în slujba poporului. Iar deputații eparhiali s'au grăbit să răspundă din toate părțile arhiepiscopiei sibiene, ca să se închine memoriei Aceluia care e ctitorul Adunării Eparhiale. In sfârșit poporul, care a participat la toate festivitățile în număr mare, și-a dovedit atașamentul față de figura legendară a lui Șaguna.

Duminecă dimineața

s'a slujit sf. Liturghie, pontificând I. P. S. Mitropolit Nicolae, P. P. S. S. Episcopi ai Clujului și Oradiei, încunjurați de un mare sobor de preoți și diaconi. Corul Catedralei și Școalei Normale, condus de Pr. Gh. Șoima, a înălțat sufletele pe armonii divine. A fost o slujbă solemnă, înălțătoare, vrednică de pomenirea Mitropolitului Șaguna. După sf. Liturghie s'a săvârșit parastasul de pomenire, de față fiind și autoritățile civile și militare ale municipiului Sibiu.

A urmat un Te-Deum pentru ziua independenței și victoriei, care — printr'o fericită potrivire — a coincis cu praznicul centenarului. O companie de onoare și muzica militară, în fața Catedralei, au subliniat cuvintele de preamărire a zilei de 9 Mai.

Ședința comemorativă

a Adunării Eparhiale a fost deschisă îndată de I. P. S. Mitropolit Nicolae, cu creștinescul salut: Hristos a înviat și cu cuvântarea, pe care o publicăm separat.

Cu aceasta I. P. S. declară Adunarea Eparhială din 1948 deschisă. Salută cu dragoste și bucurie prezența în mijlocul Adunării a P. S. Episcopi ai Clujului și Oradiei, prezența dl prof. I. Nistor, secretar general la Ministerul Cultelor, care reprezintă pe Ministrul Cultelor și întreg Guvernul, rugându-l să ducă Guvernului cuvânt de cinstire în numele Adunării eparhiale. Adaog — zice I. P. S. — că ne-ar fi împărtășit de bucuria participării și Dl primministru Dr. Petru Groza — cel mai vechiu membru al Adunării noastre — și alți membri ai Guvernului, dacă n'ar fi tost reținuți la București de festivitățile zilei de 9 Mai.

Făcându-se apelul nominal, se constată prezența majorității membrilor. Adunarea deci își poate ține ședințele în mod valid.

P. S. Teodor Scorobeț citește următorul raport special al Consiliului Arhiepiscopesc referitor la comemorarea de azi:

Onorată Adunare Eparhială,

Anul acesta se împlinește, la Dumineca Tomii, prima sută de ani dela hirotonirea de episcop a fericitului Ierarh Andrei Șaguna. Această zi se înșiră printre zilele istorice ale Bisericii ardelene.

Biserica recunoscătoare a ales această zi pentru întrunirea Adunării Eparhiale, ca un omagiu adus lerarhului, cât a fost în viață, și ca un prinos de pomenire, după ce a trecut din viață.

Hirotonirea Mitropolitului Andrei s'a săvârșit la Carlovit și n'a fost numai o solemnă ceremonie religioasă, ci un contact nou binecuvântat cu Duhul Sfânt, care e veșnic în lume și cârmuiește în mod nepătruns de mintea omenească pe oameni și neamuri pe căile destinului lor. Memorabile sunt cuvintele dela consacrarea lui Șaguna rostite atunci: „Tu, Doamne, știi că către scopul meu a alerga doresc: pe românii transilvăneni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voie către tot ce e adevărat, plăcut și bun să-i trag!" (N. Popea: Arhiepiscopul și Mitrop. Andrei baron de Șaguna, 1879, p. 40).

Cu acest legământ a intrat în vâltoarea acelor vremuri de mari sguduiri și prefaceri, căci la o săptămână a prezidat împreună cu Episcopul Lemenyi adunarea națională de pe „Câmpia Libertății", înscriind un capitol glorios în istoria renașterii poporului nostru din Ardeal.

In perspectiva celor o sută de ani, Mitropolitul Andrei Șaguna se profilează ca un strălucit ierarh și o personalitate de frunte în istoria națională.

Mitropolitul Andrei Șaguna n'a creat istoria epocei sale și nici nu e un produs al aceleia. Este însă o personalitate originală, care a știut să desprindă din frământările și din sbuciumul vremii, aceea ce era de valoare permanentă și pe aceasta a temeinicit opera sa de înălțare a Bisericii și a neamului trezit la libertate, la conștiință de sine și la conștiința misiunii sale în lume.

Veacurile de împilare, în care trăiseră generațiile de înaintași, i-au făcut să se deprindă cu ideea, că ei sunt năpăstuiții sorții, iar sfintele adevăruri ale ortodoxiei le considerau ca o pioasă moștenire și mai puțin ca o forță vie. Tonul general al Bisericii strămoșești și al membrilor ei părea lipsit de sensul misiunii ei divine și al darurilor ei supranaturale.

Mitropolitul Andrei Șaguna a reprezentat altă concepție despre valoarea divină a ortodoxiei în mijlocul acestui popor, iar seriozitatea spirituală și morală împreunate cu disciplina, care-l caracteriza, l-au predestinat să fie conducătorul consacrat al generației din aceea epocă.

In această calitate și funcțiune divină a isbutit să mobilizeze forțele poporului în slujba progresului în toate domeniile vieții: bisericești, culturale, politice-naționale, și sociale.

Numele lui Șaguna a devenit o inspirație și o poruncă pentru multe veacuri ce vor veni.

Moștenirea lui are într'însa înalte și prețioase lecții pentru toți iubitorii de Hristos, pentru cei ce-și iubesc neamul și pentru cei ce prețuesc bunurile spirituale ale acestui neam și care chezășuesc fericirea și tot progresul lui.

In ziua de azi când se împlinesc o sută de ani dela hirotonia de episcop a marelui lerarh și când intrăm în a doua sută de ani, cu deplină mulțumire evocăm luptele și biruințele din trecut. Totuși îndreptăm atențiunea la viitor cu deplină încredere și convingere că viitorul neamului e nedespărțit de sfântul altar strămoșesc.

Imprejurările s'au schimbat și alte probleme apasă asupra noastră. Totuși pe căile trasate de înaintași suntem hotărîți să mergem înainte.

Istoria de o sută de ani a Bisericii ardelene e plină de inspirații nobile. Cei ce ne-au transmis această moștenire n'au cunoscut nicio piedecă în stare să-i abată din calea datoriei.

Adunarea Eparhială din anul trecut, la propunerea I. P. S. Sale, a decis să sărbătorească acest centenar. Serbări comemorative se vor ține în toate parohiile și în instituțiile școlare: Academia teologică, licee confesionale și școală normală.

Din acest prilej se va relua acțiunea pentru strângerea de fonduri în scopul ridicării unui monument Mitropolitului Andrei și pentru reeditarea unora din operele sale.

Cu acestea, Vă rugăm să binevoiți a lua act de acest raport.

Adunarea eparhială primește în unanimitate raportul.

La cuvântul dl prof. *I. Nistor*, secretar general la Ministerul Cultelor, a cărui cuvântare substanțială, documentată și fundamentată științific, o redăm în altă parte. Ea reprezintă pe lângă o clarificare a operei lui Șaguna din situația dialecticei de clase a vremii și un omagiu al Guvernului pentru memoria Ierarhului care a fost un adevărat „tată al poporului". „Scopul lui Șaguna — zice dl I. Nistor — abia în zilele acestea a fost atins în toată amploarea lui".

In numele mirenilor vorbește dl *Dr. Preda*, deputat eparhial. Aduce omagii de recunoștință Ierarhului, care în organizația Bisericii a dat importanța cuvenită elementului mirenesc și a înființat o mulțime de instituțiuni pentru progresul cultural, moral și economic al poporului. Șaguna a fost un eliberator al neamului robit, un cârmaci isteț, un alcătuitor de legi, un om de înaltă cugetare politică, de demnitate și extraordinară energie, un far luminos care ne-a lăsat o mulțime de opere, un om modest și un democrat, care a lăsat toată puterea administrativă și legislativă în mâinile Adunării Eparhiale. Aș îndrăzni să spun: un sfânt ale cărui moaște se odihnesc în cripta dela Rășinari. Intemeierea Astrei la momentul potrivit arătă cum Șaguna a înțeles necesitatea vremii de-a îndruma poporul pe calea culturii și progresului. El a așezat la temelia Astrei concepția moral-religioasă și tradiția cu știința și cu iubirea de neam. Credința, știința și iubirea de popor, alături de forțele de producție, făuresc istoria. Și viața Mitropolitului Șaguna se identifică cu istoria Ardealului din vremea aceea.

Azi, când prăznuim și ziua independenței și victoriei, când se pune accentul pe munca colectivă, pe binele obștesc, când toate străduințele se îndreaptă spre cimentarea solidarității dintre toate categoriile de muncitori dela orașe și sate, să ne folosim de operele înaintașilor noștri și privind la greutățile cu care au luptat și la jertfele ce le-au adus, să nu uităm că în special Andrei Șaguna e linie de legătură între un trecut dureros și viitorul mare al neamului. Se impune dar să ne închinăm cu pietate memoriei marelui Ierarh, să-i cinstim moștenirea, s'o păstrăm cu demnitate, s'o completăm după împrejurări, s'o îmbogățim cât mai mult și s'o transmitem urmașilor. Așa să ne ajute Dumnezeu!

Adunarea Eparhială acopere cu ovații ultimele cuvinte ale vorbitorului.

Inalt Prea Sfințitul dă citire telegramelor pe care Adunarea le trimite, din prilejul ședintei comemorative, Inaltului Prezidiu al Republicii Populare Române, dl Primministru Dr. Petru Groza, dl Stanciu Stoian, Ministrul Cultelor. Adunarea le aprobă.

Se trece la alegerea biroului și comisiunilor. Ședința se încheie, anunțându-se cea următoare pe 10 Mai, ora 9 a. m.

Recepția dela Reședința Mitropolitană

a avut loc îndată, de față fiind toți membrii Adunării Eparhiale, membrii Consistorului și Profesorii Academiei Teologice Sibiu: Dl *C. Bursan*, deputat eparhial, exprimă omagiul Adunării eparhiale pentru Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae, urmaș demn, capabil și cuprinzător al gândului lui Șaguna. Din cuvântările ținute în ședința comemorativă s'a văzut că marea personalitate a lui Șaguna se revarsă și în vremile de azi. Noi vedem în Biserica ortodoxă o Biserică a poporului și imaginea cea mai nobilă a gândirii creștine, zice dl C. Bursan. Urează apoi I. P. S. Sale ani mulți de păstorire în spiritul larg și departe văzător al lui Șaguna.

Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae mulțumește pentru omagiul adresat și spune între altele: Șaguna reprezintă un program așa de larg încât și secolele viitoare se vor adăpa din comoara ideilor mari ce l-au călăuzit. El ne dovedește că trăim prin idealurile ce le reprezentăm. Dacă acelea depășesc sfera îngustă a intereselor personale, ele ne ridică pe culmi, de unde putem vedea realitățile vieții până în străfundurile lor și de unde ni se deschid largi zările viitorului. Să ne identificăm dar cu principiile ce l-au călăuzit pe Șaguna și să ne strângem în jurul altarelor străbune. Biserica noastră, mai mult ca oricare altă Biserică din lume, s'a identificat integral cu dorurile, aspirațiunile, drepturile poporului român. Ea nu s'a izolat prin nimic în interese separatiste, ci a rămas totdeauna în legătură strânsă cu marile interese ale neamului. Prin opera trecutului și-a garantat în prezent și prin ce face azi își garantează în viitor rolul mare ce i se cuvine în viața poporului nostru. Constatând atașamentul poporului față de biserică, I. P. S. încheie rugând pe Dumnezeu să binecuvinteze truda tuturor slujitorilor Bisericii și Țării.

După acestea a urmat agapa obișnuită.

La Rășinari

în satul de munte curat românesc, unde se odihnesc osemintele marelui Mitropolit, pe o vreme minunată, în care parcă și firea sărbătorea centenarul lui Șaguna, s'a desfășurat a doua parte a serbărilor comemorative. Un tramvai special a stat la dispoziția oaspeților, ce au participat la solemnități. Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae, P. S. Episcopi ai Clujului și Oradiei și dl prof. I. Nistor, secretar general al Ministerului Cultelor, au sosit la ora 15 (3 p. m.) în Rășinari. Aici i-au întâmpinat un sobor de preoți și diaconi și popor numeros. Precedat de soborul preoților și de P. S. Lor, Inalt Prea Sfințitul, adumbrit de un baldachin purtat de patru tineri rășinăreni, a urcat drumul din centru până la Mausoleul lui Șaguna, pe tot parcursul lui fiind precedat de copiii dela școală cu steguleți în mâini și primit de poporul dreptcredincios, care în genunchi primea binecuvântarea arhierească. Parcă toate grăiau: „Bine este cuvântat celce vine întru numele Domnului".

In fața Mausoleului s'a slujit Parastasul, răspunsurile fiind date de corul studenților teologi, condus de studentul E. Ciumac. In litania imnului: „Veșnică pomenire", executat de corul studenților și de corul din Rășinari, Inalt Prea Sfințitul a depus o coroană la mormântul marelui Ierarh.

Au urmat cuvântările:

Cuvântarea Inalt Prea Sfințitului Mitropolit NICOLAE

Astăzi s'au împlinit 100 de ani de când marele Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a fost sfințit întru episcop pe seama Bisericii ardelene, la Carlovit, de către Mitropolitul Iosif Raiacici și alți doi vlădici sârbi, căci pe atunci Biserica noastră încă nu-și avea organizarea ei autonomă. După 25 de ani de păstorire a marelui Ierarh, Biserica ardeleană, când și-a închis el ochii pentru viața pământească, era într'o stare înălțată, vechea mitropolie fiind reînființată cu alte două episcopii: Caransebeșul și Aradul și înzestrată cu toate așezămintele de creștere a personalului bisericesc și de îndrumare a poporului. El a lăsat o Biserică așezată pe temelii sigure de înflorire și de înaintare.

Am venit la mormântul lui, ca să-i mulțumim pentru toată truda, pentru toată munca, pentru toată jertfa pe care a adus-o pentru înălțarea Bisericii și pentru fericirea și prosperitatea poporului, pe care l-a păstorit cu o dragoste neîntrecută. Am venit să-i făgăduim că-i vom păstra moștenirea nestricată: Biserica, cu tradiția, cu drepturile, cu misiunea ce o are în mijlocul poporului. Au venit la această prăznuire și membrii Adunării Eparhiale. Astfel reprezentanții aleși ai clerului și poporului au poposit aici ca să-și tălmăcească recunoștința și mulțumita către marele ierarh. Au venit și P. S. Episcopi Nicolae al Clujului

şi Nicolae al Oradiei, aducând cuvântul de mulţumită al păstoriţilor P. S. lor către marele păstor care şi-a întins razele binefăcătoare ale activităţii sale şi asupra pământului creştinesc pe care îl păstoresc.

Iar voi, care trăiţi aici în jurul acestui mormânt, să vă încălziţi dragostea faţă de Biserică, să ştiţi că alesul păstor a dat cele mai largi drepturi prin Biserică pe seama poporului nostru credincios şi astfel a făcut nedespărţită legătura strânsă dintre Biserică şi popor, cum a dăinuit ea în tot trecutul nostru românesc. Să-i îngrijiţi mormântul, să-i păstraţi poveţele şi învăţăturile ce trăiesc vii şi astăzi în parohia pe care el o cerceta adesea.

Să ne rugăm lui Dumnezeu, mulţumindu-I că ne-a dat un păstor atât de înţelept în vremuri grele.

Dumnezeu să-l odihnească cu sfinţii!

Cuvântarea P. S. Nicolae al Clujului

Ne-am adunat în preajma acestui mormânt atât de scump inimilor noastre ca să prăznuim după cuviinţă împlinirea unui veac de când neuitatul şi marele Mitropolit Andrei a fost sfinţit întru Episcop la Karlovitz. Astăzi se împlinesc 100 de ani de când la slujba sfinţirii a rostit memorabilele cuvinte după care pe Românii ardelent voia să-i scoată din adâncul întuneric în care erau ţinuţi şi să-i îndrumeze spre tot ce este adevărat, spre tot ce este bun şi bine plăcut lui Dumnezeu. Recitindu-i de curând cuvântarea aceasta, mi-am dat seama că programul ei era atât de cuprinzător încât se sparie gândul, după zisa cronicarului, când cântăreşte greutatea şi lărgimea lui. Mă întreb cu dumneavoastră cum de a îndrăznit, oricât de învăţat a fost, să rostească aceste cuvinte şi să-şi ia o sarcină ca aceasta de a scoate un neam întreg din robie şi întuneric şi a-i deschide drumul libertăţii şi luminii? Şi mi-am dat răspunsul că nu se explică altfel decât prin puterea unei credinţe nesdruncinate în Dumnezeu şi din puterea unei iubiri nemărginite către popor.

Voind să-i cuprind toată personalitatea lui, nu pot ajunge la altă încheiere decât că a fost un om al lui Dumnezeu şi un om al poporului. Un om al lui Dumnezeu, pentrucă în legea Lui sfântă s'a botezat şi în Biserica dreptmăritoare a fost crescut de credincioasa sa maică, Anastasia. Un om al lui Dumnezeu, pentrucă şi-a cheltuit zilele şi nopţile tinereţii pentru cinstirea Lui, adunând învăţătură multă şi credinţă multă. Un om al lui Dumnezeu, căci pentru El s'a călugărit ca să ajungă Episcop şi Mitropolit şi în felul acesta să-şi închine toate puterile Părintelui ceresc. Un om al lui Dumnezeu a fost în întregime, căci altfel n'ar fi îndrăznit să spună că de s'ar naşte de 100 de ori tot preot s'ar face.

Dar Şaguna a fost şi un om al poporului. Din dragoste către acest popor s'a dus la adunarea cea mare de pe Câmpia Libertăţii, ca să o prezideze şi să se ia hotărîri cu adevărat decisive pentru soarta neamului românesc din Ardeal. Pentru poporul pe care l-a iubit atât s'a ostenit să înfiinţeze şcoli poporale şi secundare. Din dragoste pentru luminarea lui a înfiinţat tipografia şi librăria Arhidiecezană şi a scos Telegraful Român. De dragul poporului pe care voia să-l ridice la o viaţă mai bună şi să-l fericească, a alergat când la Cluj, când la Budapesta, când la Olmütz, când la Viena. Nu cruţa nici o osteneală, nici o sdroabă, nici o jertfă ca să se poată apropia de idealul ce l-a mărturisit la sfinţire şi să scoată neamul din robie. Din dragoste pentru popor a înfiinţat fundaţii şi a luat odată o hotărîre pe care nu ştiu dacă vreun alt conducător de neam ar fi fost în stare s'o ia. Şaguna, au spus unii, a fost omul Impăratului. In măsura în care va fi fost, a făcut-o ca să împlinească programul său uriaş, ca să înalţe poporul la lumina libertăţii. In 1863 Impăratul îl cinsteşte cu titlul de senator de drept. Şaguna a refuzat să primească şi a păstrat cu iubire mandatul de deputat în dieta din Cluj, pe care i l-au dat Românii din cercul Săliştei. Cumpăniţi valoarea acestei fapte, cumpăniţi-o mai ales în lumina vremii de atunci.

Şaguna a fost un om al lui Dumnezeu şi un om al poporului: un om al lui Dumnezeu, fiindcă Lui şi-a închinat toată viaţa; un om al poporului, fiindcă lui iarăşi şi-a dăruit toată viaţa. De aceea după ce a trăit o viaţă plină de roduri bogate, din dulceaţa cărora gustăm şi astăzi, a dorit să fie înmormântat aici, ca şi după moarte să fie în mijlocul poporului său drag, pentru care şi-a cheltuit viaţa.

In doxologia noastră cântăm Mântuitorului: Slavă Ţie celui ce ne-ai arătat nouă lumină. Aceste cuvinte, coborîndu-le la măsura omenească, le putem rosti şi atunci când ne aducem aminte de viaţa şi realizările marelui Mitropolit, zicând: Slavă ţie celui ce ne-ai arătat lumină.

In Epistola către Evrei, ap. Pavel ne îndeamnă să ne aducem aminte de mai marii noştri. O facem cu toată pietatea şi făgăduim că vom încerca să îndeplinim şi partea a doua din îndemnul Apostolului: Uitaţi-vă la viaţa lor cum s'a săvârşit şi păstraţi-le cu sfinţenie şi vrednicie credinţa.

Cu această făgăduială, încheiu cuvântul de pomenire rostit în numele clerului şi poporului din eparhia Clujului, mulţumind I. P. S. Sale că mi-a făcut duioasa bucurie duhovnicească de a mă pofti la acest praznic luminat.

Din cuprinsul praznicului, duc acasă vestea că legea lui Şaguna trăieşte, ea este vie, s'a sălăşluit adânc în sufletul poporului şi de acolo nimeni n'o mai poate smulge. Această lege şi duhul celui ce-a făurit-o şi ne-a dăruit-o nouă, ne vor călăuzi în viaţă pentru ca toţi, cler şi popor, într'o sfântă împreunare, cum a dorit-o Mitropolitul Şaguna, să fim folositori poporului credincios şi să dăm slavă Dumnezeului părinţilor noştri, care s'a milostivit de ne-a trimis un asemenea Arhiereu.

Cuvântarea P. S. Nicolae al Oradiei

Am venit astăzi la mormânt de Prooroc, la mormântul dătătorului de legi şi datini, la mormântul comandantului desrobitor, la mormântul Arhiereului care încă în viaţă fiind s'a urcat pe culme de sfinţenie. Am venit la mormântul marelui şi nemuritorului Mitropolit Andrei, trimis nouă de Providenţă într'un ceas de răscruce al istoriei lumii, pentru ca să ne călăuzească paşii spre lumină, spre biruinţă, spre libertate. Am venit aici să ne răscolim conştiinţa, să ne examinăm sufletul, cu toate vredniciile şi nevredniciile lui, în oglinda personalităţii covârşitoare a marelui ierarh. Am venit ca să ne spovedim cu sinceritate şi apoi să ne împărtăşim din potirul spiritualităţii şagunene şi întăriţi cu această cuminecătură, întorşi acasă la locurile noastre de răspundere, să pornim din nou la lucru, pentru a duce mai departe, cu sorţi de izbândă, lupta românească, lupta ortodoxă, pentru tot mai marea strălucire a neamului şi a ortodoxiei lui scumpe.

In cuvântul meu de-acum nu voiu încerca să repet ceea ce v'au spus alţii de atâtea ori cu mai multă competenţă, despre ce a săvârşit Şaguna pe teren şcolar, cultural, politic, ori pe terenul organizării bisericii, nici despre nopţile lungi de priveghere şi rugăciune în care Arhiereul-cărturar, ceas de ceas se străduia să alcătuiască ori să tălmăcească cărţi pentru luminarea şi mântuirea credincioşilor săi, ci vă voiu pomeni despre lucruri mai puţin cunoscute, dar care arată şi ele sufletul lui puternic, departe văzător, plin de o arzătoare şi atotcuprinzătoare iubire.

Astăzi s'au împlinit 100 de ani de când Mitropolitul Andrei a primit darul înfricoşat al arhieriei şi deodată cu el sarcina nespus de grea de a elibera poporul din robia păcatului şi din toate robiile pământului care l ţineau încătuşat. E bine să ştiţi că el a plecat din Sibiu la Karlovitz ca unul din cei mai săraci arhierei ai vremii. Era episcopul sărac al unei biserici foarte sărace. Nu avea bani de drum, nici bani pentru cheltuelile prilejuite de asemenea întâmplări. S'a adresat saşilor din Sibiu cerându-le un împrumut, dar aceştia în îngâmfarea lor l-au refuzat. La sugestia unui prieten a apelat la ciobanii cinstiţi, la Românii întregi la suflet din Răşinari şi aceştia i-au împrumutat îndată 2000 de zloţi, cu care a putut merge la actul sărbătoresc al hirotoniei sale. Cei 2000 de zloţi ai Răşinărenilor sunt piatra din capul unghiului, pentru tot ceea ce a realizat Şaguna după aceea. Ei sunt cei doi bani ai văduvei din Evanghelie, pe care Dumnezeu i-a blagoslovit, i-a înmulţit încât au fost în stare să ridice în cursul anilor casa cea mare, casa duhovnicească a Neamului în care el să poată trăi, să poată creşte şi să se poată desvolta în libertate.

Şaguna deşi a păstorit numai peste credincioşii din Transilvania, nu şi-a întins privirile numai până la graniţele Carpaţilor, ci a cuprins cu inima lui largă pe toţi Românii, împrăştiaţi sub atâtea stăpâniri. In sufletul lui era limpede şi trează ideea unităţii noastre naţionale. El a aruncat punţi de legătură sufletească între Ardeal şi Muntenia, între Ardeal şi Moldova, între Ardeal şi Bucovina, căutând să accentueze şi să anticipeze astfel ideea ce avea să se împlinească cu atâtea decenii mai târziu. Fiind la'nceput păstorul unei Biserici fără cărţi, scrie învăţatului stareţ al mânăstirii Neamţului, Neonil, rugându-l să-i trimită ceasloave, minee, pidalioane şi alte cărţi folositoare, ca pe ele să zidească opera lui de mai târziu. Şaguna stă în legături de corespondenţă cu cel mai învăţat episcop al vremii, cu Melchisedec al Romanului, tratând probleme ce priveau neamul şi bunul mers al Bisericii ortodoxe întregi. Tot aşa cu fraţii Scribăneşti, cari luptau dincolo pentru drepturile Bisericii. A scris episcopului din Bucovina arătând datoria tuturor episcopilor Români, de a strânge rândurile pentru unitara afirmare a drepturilor Bisericii şi naţiunii româneşti.

Şaguna, precursorul conştient al unităţii noastre naţionale, a văzut la fel de departe şi de limpede şi în problemele generale ale ortodoxiei ecumenice. Cine şi-ar fi putut închipui, că Şaguna, păstorul unei Biserici abia eşite din iobăgie, să aibă puterea, perspicacitatea şi posibilitatea de a cuprinde cu privirile sufletului său toată ortodoxia până la limitele ei extreme? De a apăra legăturile dogmatice, canonice şi liturgice cu toate celelalte Biserici ortodoxe şi de a lupta pentru mai marea şi mai frumoasa propăşire a acestei ortodoxii? El a avut legături cu Biserica sârbă, cu Biserica pravoslavnică a Rusiei, ale cărei reviste teologice redactate de profesorii faimoaselor Academii, le avea abonate şi se găsesc şi astăzi în biblioteca mitropolitană. Profesorii Academiilor l-au apreciat atât de mult, încât în 1870—71 au tradus şi publicat în Revista Academiei Teologice din Moscova cea mai caracteristică lucrare a lui Şaguna, Dreptul său canonic. In prefaţa ce însoţeşte traducerea, Profesorul nu cruţa nici un cuvânt de elogiu pentru această operă, care la sinodul panrus ţinut la Moscova în 1917 avea să fie pusă la temelia viitoarei organizări a Bisericii ruse. Cu Biserica greacă, cu Biserica Patriarhiei din Constantinopol şi cu celelalte patriarhate înfiripă şi păstrează legături prin clericii, comercianţii şi învăţaţii pe care-i întâlneşte în desele lui călătorii pela Viena şi alte părţi. Aproape cu 100 de ani înainte Şaguna a schiţat liniile mari ale unui program panortodox şi a accentuat necesitatea strângerii legăturilor dintre toate Bisericile ortodoxe. Aceste bunuri sunt valabile şi în zilele noastre, când se tinde în mod sistematic la realizarea unui program de lucru şi de luptă comună, atât pe plan intern cât şi pe plan extern, împotriva vrăjmaşilor Ortodoxiei.

Precursor al ideii de unitate naţională şi stegar al ideii ecumenice, Şaguna a fost tot atât de mare şi în cele mai neînsemnate şi mai mici probleme. Venind dela Oradea, trebue să spun aici şi ceea ce a făcut el pentru această eparhie. Eparhia Oradiei a pierdut în 1695, prin moartea episcopului Efrem, pe ultimul păstor al ei. Viena, care urmărea catolicizarea Românilor, a încercat să rupă cât mai mulţi credincioşi şi spre a putea face acest lucru n'a mai îngăduit să-şi aleagă alt păstor după cuvântul Scripturii: „Bate-voiu păstorul şi se vor risipi oile". Oradea a rămas fără păstor până în 1920. Mitropolitul Şaguna avea o deosebită grijă de credincioşii acestei Eparhii, făcând tot ceea ce îi era cu putinţă pentru mântuirea lor. Când ei au venit cu un memoriu în 1868, cerând reactivarea episcopiei, i-a primit cu dragoste, spunându-le aceste cuvinte, în care vibrează tot sufletul lui: „Cunosc suferinţele voastre. Şi eu, Mitropolitul vostru, am lăcrimat cu voi. Aţi scăpat întregi, căci aţi fost tari în credinţa voastră şi vă spun, este meritul vostru; aţi rămas orfani, iar episcopia a rămas văduvă, dar totuşi n'aţi pierit şi astăzi vă văd cu bucurie adunaţi în jurul meu. Vă asigur că nu voiu cruţa nici o osteneală şi doresc să aveţi din gura mea făgăduiala că m'am îngrijit de episcopia Oradiei". Iar Congresului bisericesc îi prezintă memoriul acesta cu cuvintele: „Imi zace la inimă reactivarea episcopiei. Dorinţele credincioşilor sunt şi ale mele, ei au multe merite pentru Biserică; de aceea din cei 100.000 de florini v. a., care este asigurarea pe viaţă a mea, las prin testament Oradiei 25.000 florini". In drumurile sale spre Viena şi Budapesta, se oprea totdeauna la Oradea-Mare în casa unui comerciant cu suflet de aur, Nicolae Jiga. In convorbirile ce le-a avut, îi va fi arătat acestuia adeseori necazurile şi lipsurile mari ale Bisericii şi îl va fi îndemnat să o ajute. Convins de verbul cald al lui Şaguna, Nicolae Jiga îi face surpriza unei fundaţiuni pentru tineretul şcolar. El este cel dintâi fundator de seamă din sec. al 19-lea în sânul bisericii ortodoxe din Transilvania. Adânc mişcat Şaguna îi trimite de ziua onomastică, 6 Dec., o scrisoare dintre cele mai duioase. Aici dă expresie mângâierii ce i-a prilejuit fundaţia, după pierderea protosingelului Pantasi, şi numeşte pe Nic. Jiga unul dintre stâlpii şi podoaba bisericii, vrednic purtător al numelui sfântului din Mira-Likiei. Nu aflu soţ domniei tale — zice el — şi încheie cu dorinţa Psalmistului: „Dee Domnul după inima ta şi tot sfatul tău să-l primească". Puterea de convingere a lui Şaguna va aprinde mai târziu şi sufletul celuilalt mare ctitor răsărit din spiţa Macedonenilor, Gojdu.

Acesta înfiinţează fundaţia Gojdu, cu 300.000 florini, datorită căreia s'a putut ridica floarea intelectualităţii ardelene. Astfel prin cuvântul, activitatea şi puterea convingătoare a Mitrop. Şaguna, s'a afirmat şi susţinut dreptul la existenţă al episcopiei Oradiei şi s'au dăruit bisericii şi neamului cei mai de seamă fundatori. Pentru a mărturisi aceste trei fapte mari, legate de viaţa şi istoria eparhiei Oradiei, am alergat astăzi, cu sufletul plin de emoţii şi cutremurare, la acest mormânt viu, care e un simbol permanent şi pururea actual pentru tot cel ce doreşte o istorie creatoare şi în ascensiune continuă pe seama neamului şi a Bisericii noastre.

In numele clerului şi poporului ortodox dela marginea ţării şi a ortodoxismului, margine bătută de vânturile tuturor prigoanelor catolice şi calvine, îmi plec genunchii cu smerenie şi recunoştinţă în faţa acestui mormânt. Exprim tot acum şi speranţa că atunci când vom prăznui un veac dela moartea lui Şaguna ne vom fi recules îndeajuns şi vom fi înţeles că nu se cuvine să ne mai rugăm noi pentru el, ci, aşezându-l în rândul sfinţilor, să-l rugăm să se roage el pentru noi. In istoria oricărui alt popor, Şaguna de mult ar fi fost aşezat între sfinţi, el, în a cărui inimă a ars atât de viu şi de puternic iubirea de neam şi de ortodoxie. Cu puterea acestei iubiri, care niciodată nu cade, şi-a slujit Biserica şi neamul până la sfârşit. Şi o mai mare iu-

Să ne luminăm poporul
dacă vrem să fim liberi

bire nimenea nu poate avea decât să-şi pună sufletul său pentru prietenii şi pentru fraţii săi.

Prin munca uriaşă, prin încordările neîntrerupte, prin durerile multe şi mari, ca şi prin izbândirile răsunătoare ale unei vieţi întregi, Şaguna s'a făcut mucenicul şi mântuitorul Bisericii şi al neamului său din Ardeal.

Veşnică să-i fie pomenirea şi nestins în conştiinţa noastră programul vieţii sale.

După aceea s'a săvârşit o slujbă de pomenire la mormântul episcopului Vasile Stan, care odihneşte lângă capela lui Şaguna.

A fost o apoteozare a personalităţii lui Saguna şi astfel am plecat spre Sibiu lăsând Răşinarul învăluit într'un nimb de lumină.

Iarăşi la Sibiu

în cetatea de scaun a lui Şaguna, în catedrala, pentru a cărei zidire tot Şaguna a adunat primele fonduri. La ora 18 (6 p. m.) a început festivalul, în faţa aceloraşi înalţi oaspeţi şi a poporului venit în număr mare. Corul Şcoalelor normale, Academiei teologice şi catedralei, condus de Părintele Gh. Şoima, a executat cu preciziune, avânt şi elevaţie imne de bucurie şi preamărire, în cari se resfiră lumina Invierii. Remarcăm contribuţia ca solist a dlui Groza, tânărul şi talentatul cântăreţ al Operei din Sibiu. In cadrul concertului, Cuvântul comemorativ a fost rostit de Dr. N. Mladin, profesor la Academia teologică „Andreiană". Descriind personalitatea lui Şaguna în momentul hirotonirii, cuvântătorul arată situaţia Ardealului de atunci, misiunea ce şi-a formulat-o nou-hirotonitul episcop şi forţele pe care s'a bazat în realizarea ei. Aceste forţe, afară de energiile divine ale ortodoxiei, de calităţile excepţionale ale propriei personalităţi, au fost: poporul şi spiritul vremii. Din ele au decurs cele două postulate ale luptei lui Şaguna: egala îndreptăţire a naţiunilor şi egala îndreptăţire a confesiunilor, postulate ale democraţiei vremii. Tot din ele acţiunea lui internă de ridicare a nivelului religios-moral, cultural şi economic al poporului, prin înfiinţarea de şcoli primare, secundare, comerciale, normală, seminar, prin tipografie, cărţi, „Telegraful Român", prin „Astra", prin învăţarea meseriilor şi comerţului românesc etc. Dar cea mai mare biruinţă a lui Şagana e reînvierea Mitropoliei ortodoxe din Ardeal şi Statutul organic.

Şaguna — acest titan al creaţiei româneşti — conduce şi azi destinele Bisericii spre tot mai mult progres, în conformitate cu duhul veşnic al ortodoxiei, cu sufletul poporului şi cu spiritul vremii. (Cuvântarea va apărea în vol. „Biserica în slujba poporului", care e sub tipar).

Cu ultimele acorduri ale bucuriei pascale, ce au răsunat în imnele corului, s'au încheiat festivităţile centenare ale lui Şaguna. Personalitatea lui s'a proiectat luminoasă peste sufletele contemporanilor, revărsând încredere în destinul Bisericii ortodoxe şi în destinul neamului.

ADUNAREA EPARHIALĂ

şi-a continuat lucrările ziua II-a, 10 Mai, la ora 9 a. m. Şedinţa se deschide cu: „Hristos a înviat". După cetirea Procesului-Verbal al şedinţei comemorative din 9 Mai, Biroul (Dr. Spiridon Cândea) aduce la cunoştinţă cererile de concediu ale unor membri absenţi. Adunarea aprobă.

Raportul comisiei organizatoare,

citit de Protopopul Stoica dela Sighişoara, după ce constată că ne găsim la început de ordine nouă în lume, la care şi Biserica se simte datoare să-şi dea toată contribuţia ei, se opreşte asupra momentelor mai însemnate din viaţa Bisericii şi din relaţiile ei cu viaţa obştească: personalitatea † Patriarhului Nicodim, noua formă de Stat — Republica Populară Română - raportul dintre Biserică şi Stat, misiunea Bisericii în zilele noastre, adunările protopopeşti, protopopiatele întregite şi vacante, şedinţele consistoriale. Sunt capitole din cari rezultă spiritul dinamic al Bisericii, în permanent contact cu realităţile vii ale poporului, pe care le slujeşte în spiritul veşnic viu al creştinismului autentic. După citirea raportului, adunarea păstrează un moment de reculegere în amintirea Patriarhului Nicodim şi a Protopopului Moraru.

Raportorul propune şi Adunarea aprobă, după scurte discuţii, să exprime ataşamentul faţă de Republica Populară Română, în cadrele căreia Biserica va avea toată libertatea de acţiune, să se înfiinţeze parohii în satele colonizate, să se revizuiască recensământul în regiunea secuiască în ce priveşte naţionalitatea etc.

Raportul comisiei bisericeşti,

citit de Prot. I. Duma, după ce relevă afluenţa spre Biserică nu numai a poporului dela sate, ci şi a intelectualilor, meşteşugarilor şi muncitorilor din mine şi fabrici şi adâncirea vieţii religioase, pe care preoţimea, Academia teologică „Andreiană" şi Mânăstirea Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus o canalizează, sădind în sufle credinţă, nădejde şi îndemn la muncă şi progres, enumeră evenimentele mai importante din acest domeniu: Misiunile arhiereşti, legate de obiceiu de sfinţiri de Biserici (între cari de remarcat e monumentala Biserică din Hunedoara), Academia teologică „Andreiană" (unde se constată o îmbucurătoare afluenţă de tineri studenţi şi o activitate bogată extra şcolară a corpului profesoral), lipsa bursierilor în străinătate, Şcoala de cântăreţi bisericeşti „Dimitrie Cunţan" (care a împlinit două decenii de activitate rodnică, aniversare prăznuită printr'un Anuar şi ale cărei cursuri vor fi ridicate la 3 ani şi un an practică), conferinţele preoţeşti pastorale şi catehetice, societăţile religioase parohiale (prin cari credinoioşii, din diferite categorii, sunt angajaţi în opera morală, culturală şi samariteană a Bisericii), mişcarea sectară, colaborarea cu organele de Stat (în campania de însămânţări, de alfabetizare, campania sanitară şi recensământul populaţiei), disciplina clerului, lista preoţilor decedaţi în 1947 şi date statistice asupra statului preoţesc. Raportul conchide: „Biserica poporului e prezentă la datorie ca întotdeuna".

In discuţii, conform propunerilor referentului problemelor ridicate de I. P. S. Mitropolit Nicolae, P. C. Păr. Rector Dr. Nic. Neaga, Dr. Popa, Dr. Ştirbeţ, ş. a., este aclamat ctitorul monumentalei biserici din Hunedoara, dl C. Bursan. Adunarea cere perfecţionarea mijloacelor de pastoraţie şi în special intensificarea colportajului, decide să roage On. Guvern de a reveni la numărul de 30 burse pentru studenţi, de-a asigura funcţionarea nestingherită a asociaţiunilor religioase şi apariţia cărţilor şi foilor bisericeşti.

Raportul comisiei culturale,

citit de dl prof. *D. Floaşiu* după ce arată rolul Bisericii în culturalizarea poporului, descrie situaţia şcolilor confesionale (Şcolile normale din Sibiu, Liceul din Braşov şi cel din Brad, Şcolile primare), catehizaţia (în Universitate prin F. O. R. S., în şcolile secundare şi primare prin cateheţi, manuale, şi societăţi religioase), presa religioasă şi cărţile tipărite, activitatea culturală a preoţimii (conferinţe, cursuri de alfabetizare), opera samarineană a Bisericii (orfanii şi mila creştină).

Adunarea, în urma propunerilor referentului şi discuţiilor, decide să se facă demersurile necesare pentru şcolile confesionale ortodoxe (la propunerea d. Dr. *Preda*) pentru 2 ore de religie în şcolile secundare de orice categorie, pentru reapariţia „Revistei Teologice", etc.

Raportul comisiei financiare,

citit de Protopopul *V. Stoicanea*, face o schiţă a greutăţilor financiare din anul trecut, a situaţiei fondurilor şi fundaţiunilor, a fondului de pensiune, de ajutorare preoţesc, orfelinatului, dării de cult, restaurantului Bulevard, salariilor, edificiilor, patrimoniului „Aşezământului Veturia I. Lapedatu", daniilor credincioşilor (cari s'au ridicat în lei nestabilizaţi la 1.708.160.964 şi în lei stabilizaţi la 1.071.160 lei) etc. Intre donatori, afară de ministere, prefecturi şi primării, amintim pe: Preot N. Isac, Pr. C. Oancea, Pr. I. Popa, dl Oprea Neguţ, dna A. Iuga, fraţii Dr. C. şi D. Stanca, T. Crişan, R. Nicolae, Pr. D. Dârjan, Societatea „Mica" ş. a.

Adunarea, luând în discuţie raportul, îl aprobă şi propune să se găsească mijloacele financiare pentru mărirea pensiei preoteselor văduve, să se aplice sancţiuni celor ce nu înaintează conturile de gestiune, şi-şi exprimă mulţumirea sa tuturor donatorilor, cari şi-au arătat astfel dragostea faţă de sfintele altare ale ortodoxiei. Cu acestea se încheie discuţia la rapoartele generale.

Rapoartele speciale

se referă la îngrijirea orfanilor, la proiectul de Statut al Liceului din Brad, la fixarea dării de cult, la Bilanţul fondurilor şi fundaţiunilor, al Tipografiei şi Librăriei şi al Telegrafului Român. Adunarea le aprobă. Exprimă în special omagiul său I. P. S. Mitropolit Nicolae pentru grija deosebită faţă de orfanii plasaţi în familii şi înfiaţi sau ocrotiţi în orfelinatul din str. Dealului Nr. 9 (55 orfani) şi mulţumirile sale poporului pentru colecta, prin care s'a susţinut orfelinatul. Mulţumeşte dlui Primministru Dr. Petru Groza pentru solicitudinea arătată faţă de Biserică (s. ex. fundaţia Mihu).

I. P. S. Mitropolit Nicolae,

încheind desbaterile Adunării Eparhiale din acest an, spune între altele: „Mă simt dator să mulţumesc membrilor Adunării eparhiale că şi între împrejurările de azi au urmat invitării Noastre, biruind toate greutăţile spre a lua parte la desbaterile acestor şedinţe.

Ne-am înălţat sufleteşte comemorând împlinirea alor 100 de ani de când marele Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei a primit darul Arhieriei şi de atunci ne-a ridicat Biserica prin instituţiile ce ni le-a dat şi prin cele ce le-a organizat mai temeinic şi a ridicat conştiinţa de sine a poporului în toate domeniile la o înălţime pe care n'a avut-o nicicând până atunci — şi pătrunşi de sentimente de recunoştinţă ne-am închinat în faţa mormântului lui şi i-am făgăduit să-i păstrăm neştirbită moştenirea.

Noi vedem în instituţia Bisericii chezăşia existenţii spirituale a poporului nostru. Ea e călăuzită de Duhul Sfânt, e însufleţită şi luminată cu dar de sus. Noi oamenii — şi mai ales slujitorii altarelor — n'avem decât să ne considerăm ca organe puse la dispoziţia puterilor cereşti, să înţelegem mărimea misiunii ce o avem, să punem toată râvna, toată priceperea, rugând pe Mântuitorul, care rămâne Capul nevăzut al Bisericii, să sporească roada muncii noastre cum a sporit cele 5 pâini în pustie, ca să putem mulţumi setea sufletului, setea religioasă pe care o vedem în poporul nostru. Setea aceasta e cea mai mare mulţumire a noastră şi o chezăşie că acest popor rămâne statornic în tradiţia lui, închegată de Biserică în cursul grelelor veacuri ce le-a străbătut."

Mulţumind membrilor Adunării pentru colaborare şi dorind ca ei să ducă acasă celor ce i-au trimis asigurarea că Biserica stă şi azi la datoria ei, declară închisă sesiunea din anul 1948 (Aplauze vii).

In numele Adunării răspunde dl deputat eparhial *C. Bursan*, aducând omagiul de admiraţie şi respect pentru memoria lui Saguna, ale cărui serbări comemorative i-au impresionat profund, şi constată că din rapoartele comisiunilor s'a văzut lucrarea Bisericii prin prezenţa activă, luminată şi puternică a I. P. S. Mitropolit Nicolae şi a colaboratorilor lui. Asigură pe I. P. S. Sa că pleacă cu convingerea, garantată mai ales de prezenţa I. P. S. Sale în capul Bisericii ardelene, că Biserica e la datorie şi că nimic nu se va clinti din legămintele luate. „Odată cu omagiul ce-l aducem I. P. S. Voastre, Vă rugăm să contaţi pe întregul şi neclintitul şi neşovăitorul nostru sprijin".

Astfel s'au încheiat serbările comemorative şi şedinţele Adunării Eparhiale, împletite atât de simbolic cu ziua independenţei şi victoriei. Ele au decurs într'o atmosferă de înaltă spiritualitate, cu adevărat festivă, iradiind în toate sufletele un robust şi senin optimism creştinesc şi românesc. Sprijiniţi pe forţele vii ale Ortodoxiei, care s'au dovedit creatoare în trecut şi în prezent, pe sufletul poporului român şi pe spiritul vremii, privim cu încredere spre viitorul poporului şi al Bisericii ortodoxe, care rămâne un factor esenţial în viaţa neamului. Aceasta este concluzia centenarului hirotonirii întru episcop a marelui deschizător de veac nou în istoria Bisericii ardelene, Andrei Şaguna.

N. M.

Sprijiniţi cu drag
TELEGRAFUL ROMÂN

9 Mai

Sărbătoarea Independenţei

Preşedinţia Consiliului de Miniştri a dat următorul comunicat: „Intrucât Independenţa României a fost proclamată în ziua de 9 Mai 1877, sărbătorirea acestui eveniment nu se va mai face în ziua de 10 Mai, ci în ziua de 9 Mai a. c. In ziua de 10 Mai toate autorităţile publice şi întreprinderile particulare vor lucra".

Acest comunicat şi această hotărâre a guvernului român se întemeiază pe faptul istoric, că Mihail Kogălniceanu, pe atunci ministru de externe al României, a proclamat independenţa ţării noastre în şedinţa din 9 Mai 1877 a Camerei. „Suntem independenţi, suntem naţiune de sine stătătoare", a spus el, iar Adunarea a proclamat în aceeaşi şedinţă, în urma votului exprimat: „Camera ia act că războiul dintre România şi Turcia, că ruperea legăturilor noastre cu Poarta şi independenţa absolută a României, au primit confirmarea oficială".

Prin hotărîrea de mai sus a Preşedinţiei Consiliului de Miniştri se restabileşte deci un adevăr şi se desparte ziua de 9 Mai, ziua Independenţei, de 10 Mai, ziua venirii în ţară a primului reprezentant al casei de Hohenzollern.

Ca urmare, ţara a sărbătorit ziua Independenţei, 9 Mai, prin slujbe religioase (Te-Deum-uri) în toate bisericile şi prin impunătoare manifestări populare.

Totdeodată, împlinindu-se în aceeaşi zi de 9 Mai 3 ani dela victoria asupra Germaniei naziste, sărbătoarea aceasta a luat înţelesul mai larg de comemorare a triumfului popoarelor iubitoare de libertate şi pace asupra hitlerismului războinic.

La Sibiu, ziua de 9 Mai a fost sărbătorită printr'un Te-Deum în catedrala mitropolitană, oficiat de I. P. S. Mitropolit NICOLAE, înconjurat de un mare sobor de preoţi şi diaconi, fiind de faţă autorităţile civile şi militare. O companie a dat onorul în faţa catedralei, iar în Piaţa Republicii a avut loc o mare manifestaţie populară, la care au vorbit dl deputat Valeriu Dragoman şi dl primprocuror M. Finţescu, reprezentantul ARLUS-ului.

Sfintele Paşti la Sibiu

Praznicul Invierii Domnului a prilejuit şi anul acesta un adevărat reviriment sufletesc printre credincioşi.

Deniile din Postul mare au fost foarte mult cercetate, atât la catedrală cât şi la bisericile parohiale din localitate. Multe mii de credincioşi au primit sfintele taine, a Spovedaniei şi Impărtăşaniei.

In Dumineca Floriilor I. P. S. Mitropolit NICOLAE a slujit şi predicat la sf. Mânăstire Brâncoveanu. La Sibiu a slujit P. S. Arhiereu *Teodor*.

In Joia sf. Patimi, la catedrală a slujit I. P. S. Mitropolit NICOLAE, înconjurat de un mare sobor de preoţi şi diaconi. A predicat Păr. Prof. Dr. *Grigorie T. Marcu*.

In Vinerea sf. Patimi a slujit I. P. S. Mitropolit, cu acelaşi sobor de preoţi şi diaconi. Predica a fost rostită de Păr. Consilier *Gh. Secaş*.

In ziua întâia a sf. Paşti a slujit I. P. S. Mitropolit NICOLAE, atât la înviere cât şi la sf. Liturghie, predicând la Inviere. La sf. Liturghie a fost de faţă şi Dl Prof. *I. Nistor*, secretar general al Ministerului Cultelor.

In ziua a doua a slujit şi a predicat P. S. Arhiereu *Teodor*, vicarul sf. Mitropolii.

Corul catedralei a fost condus de Păr. Prof. *Gh. Şoima*.

Apel

Pentru ca TELEGRAFUL ROMÂN să apară regulat, în condiţiuni din ce în ce mai bune şi cu număr sporit de pagini, Redacţia şi Administraţia acestui ziar fac un călduros apel la abonaţi să-şi plătească în cel mai scurt timp abonamentul şi să caute a câştiga noui abonaţi.

Vom remarca în ziar mai întâi pe cei care ne înţeleg şi ne ajută, apoi şi pe cei care nu ne înţeleg şi nu ne ajută.

Redacţia şi Administraţia
TELEGRAFUL ROMÂN

15 Mai 1848

Cu o sută de ani în urmă, în ziua de 15 Mai 1848, s'a ţinut marea Adunare Naţională de pe Câmpia Libertăţii dela Blaj.

Ce a însemnat această Adunare pentru istoria Ardealului românesc nu se poate spune în câteva rânduri. Guvernul român, luând hotărârea ca luna Iunie a. c. să fie închinată sărbătoririi centenarului revoluţiei române din 1848, vom reveni atunci, poate într'un număr special al Telegrafului Român.

Nu putem însă să trecem acum sub tăcere această zi mare, care marchează începutul unei ere noui în istoria Ardealului românesc. Căci în acea zi, prin glasul celor 40.000 Români — adunaţi la chemarea episcopilor Şaguna şi Leményi şi a tineretului român revoluţionar, în frunte cu Simion Bărnuţiu, Gh. Bariţiu, Avram Iancu. A. Papiu Ilarian, Treboniu Laurian, etc. şi-a spus cuvântul, hotărându-şi o soartă mai bună, un popor zdrobit de toate suferinţele iobăgiei.

Guvernul de atunci, instrument al nobililor şi asupritorilor poporului român, împiedecase ţinerea marei Adunări naţionale a Românilor la Duminecа Tomii (30 Aprilie), dar n'a mai putut să împiedece convocarea unei alte adunări, în ziua de 15 Mai, îngăduind episcopilor s'o ţină, pe propria lor răspundere pentru orice turburare, în două locuri deosebite şi numai cu câţiva protopopi şi intelectuali. Episcopii însă, Andrei Şaguna şi Ioan Leményi, au aranjat lucrurile atât de bine încât adunarea Românilor ortodocşi şi a celor uniţi a avut loc în aceeaşi zi şi în acelaşi loc, la Blaj, în 3/15 Mai 1848. Şi nu cu câţiva protopopi şi intelectuali, ci cu zeci de mii de Români, care alergară la Blaj, „din părţile cele mai depărtate ale ţării, cu merindea în spate, cu pieptul aprins de dorul libertăţii naţionale, cu tinerii conducători în frunte — în frunte cu preoţii cei mulţi, cari erau adevăraţi părinţi şi păstori ai poporului, cu speranţa în Dumnezeu şi un viitor mai frumos al Românilor“, cum se exprimă A. Papiu Ilarian martor ocular al acestor măreţe evenimente (Istoria Românilor din Dacia superioară, vol. I, ed. II-a, Viena 1852, p. 138).

Preziua marei Adunări, Duminecă 14 Mai, fu marcată de evenimentul plin de semnificaţie şi de frumuseţe spirituală, că cei doi episcopi, ortodox şi unit, se îmbrăţişară înaintea poporului, la ieşirea din biserică, şi se declară fraţi, îndemând poporul să facă asemenea. Si un al doilea fapt însemnat al acestei zile este discursul de 4 ore rostit de Simion Bărnuţiu, în catedrala dela Blaj, după slujbă, la o consfătuire a intelectualilor. In acest discurs s'a fixat programul politic al generaţiei ardelene dela 1848.

Adunarea însăşi, care după relatările martorilor oculari pare să fi înfăţişat aspectul unei măreţe sărbători, a durat 3 zile, într'o ordine impunătoare, stârnind admiraţia chiar şi a adversarilor poporului românesc. Istoricii sunt de acord că meritul pentru ţinuta demnă şi ordinea în desbaterile adunării dela Blaj revine lui Andrei Şaguna, care a prezidat cu tact, înţelepciune şi prestigiu.

Revendicările marei Adunări dela Blaj, sintetizate în petiţiunea adresată monarhului dela Viena, aveau caracter naţional, politic, social şi bisericesc. Ele au fost urmărite cu stăruinţă de reprezentanţii dela Blaj ai poporului românesc în tot restul vieţii lor. Cererile lor, mai mult decât juste, aveau să se împlinească însă destul de târziu şi numai prin imense strădanii şi jertfe.

De aceea, întorcându-ne cu mintea 100 de ani în urmă, spre acele vremuri de aspre lupte pentrn libertate şi o viaţă mai bună, să căutăm a înţelege mai bine sensul actualei lupte a poporelor pentru aceleaşi scopuri

De asemenea, amintindu-ne de cei care, cu preţul vieţii lor, au pregătit o soartă mai bună pentru urmaşii lor de astăzi, să le închinăm un pios gând de recunoştinţă. E. V.

Măritul praznic dela Mânăstirea Brâncoveanu

Am fost şi în anul acesta în pelerinaj la Mânăstirea dela Sâmbăta de sus din jud. Făgăraş. Cu toate că sunt un vechiu cercetător al Mânăstirii, prăznuirea de acum m'a covârşit cu desăvârşire.

Timpul era nehotărît, pe alocuri ploua şi în alte părţi se pregătea de ploaie. Vineri, în ziua praznicului, a început ploaia din zori la Mânăstire, o ploaie măruntă şi deasă, stăruitoare. Cu toate că ploaia era binevenită pentru pământul însetat, fiind o binecuvântare dela Dumnezeu, ne săgeta totuşi inima, întru cât ea avea să împiedece pe credincioşii pelerini din satele vecine de-a veni la praznic. Şi ploaia a ţinut până către ora 8. Atunci, ca prin minune, norii s'au risipit şi raze aurii de soare şi lumină au înveselit făptura gingaşe a Mânăstirii.

Câteva sute de închinători veniseră din ajun, iar acum au început să curgă miile din toate părţile. Veneau cu căruţele pe drumul cel mare pietruit, şiruri, şiruri; veneau apoi cete cete, pe jos, bărbaţi şi femei, bătrâni şi tineri, fete şi copii. Tineretul din Drăguş, Vişti, Arpaşe, Sâmbete, Lisa şi alte sate, în hainele de sărbătoare, măestrit cusute şi împodobite în cele mai felurite şi mai plăcute culori. Inchinătorii cei mai îndepărtaţi au fost cei din părţile Braşovului, ale Branului, ale Târnavelor, cu excepţia unor oaspeţi distinşi şi studenţi dela Bucureşti.

Liturghia arhierească.

La ora 9[30] clopotele Mânăstirii au început să sune într'un dangăt prelung şi într'o armonie cerească. 24 de preoţi în odăjdii de mare sărbătoare au ieşit întru întâmpinarea I. P. S. Sale *Nicolae*, Mitropolitul Ardealului, care venea ca în fiecare an să slujească la altarul ridicat în mijlocul pădurii de fag. Miile de închinători îşi arătau bucuria şi mulţumirea sufletească şi îngenunchiau cu evlavie în faţa înaltului păstor, primindu-i binecuvântarea.

In tot decursul sf. Liturghii, alte şi alte cete de închinători soseau, astfel încât la ceasul predicei am putea spune că se aflau în jurul altarului cam zece mii de suflete. Intreg acest popor păstra cea mai adâncă reculegere şi urmărea cu evlavie desfăşurarea sfintei Liturghii. Răspunsurile liturgice le-a dat şi în anul acesta corul din Făgăraş, sub foarte iscusita conducere a Dlui Prof. Roşeală, iar troparul Invierii, Hristos a înviat, răsuna ca un strigăt de biruinţă din miile de piepturi ale închinătorilor.

Predicarea Evangheliei

Vatra Mânăstirii dela Sâmbăta a ajuns astăzi un puternic amvon de propovăduire. Obişnuit pelerinii vin la mânăstire pentru a se împărtăşi cu sfintele Taine şi pentru a asculta cuvânt de învăţătură şi de zidire sufletească. Aceste daruri li se împărtăşesc în toată vremea. Mânăstirea dela Sâmbăta în această privinţă corespunde pe deplin cerinţelor vremilor de astăzi: Ea este o şcoală de luminare a poporului, de deşteptare din somnul păcatelor, de orientare la o viaţă curată şi de folos oamenilor şi plăcută lui Dumnezeu. Nu numai la marile praznice, ci Duminecă de Duminecă şi sărbătoare de sărbătoare, slujitorii Mânăstirii, ieromonahi cuvioşi ca *Arsenie*, *Mihail*, *Serafim*, ierodiaconul *Nicolae*, toţi licenţiaţi şi doctori în teologie, ţin sus predicarea cuvântului Evangheliei, dând cu putere învăţătură poporului. Ba unii din părinţii Mânăstirii au ţinut cicluri întregi de predici, pentru tot poporul în general şi pentru studenţi şi tineret în special. In felul acesta predicarea Evangheliei la Mânăstire e socotită ca ceva de sine înţeles şi aşteptată cu sete de închinători.

In ziua praznicului, rostirea cuvântului fu începută de către I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*. Mulţimea s'a strâns şi mai mult în jurul altarului. Era în faţa noastră o mare de capete, mii de perechi de ochi atârnau de figura senină, impunătoare, brăzdată de cei 66 de ani, dar plină de părintească iubire, a I. P. S. Sale Mitropolitului nostru. Predica I. P. S. Sale curgea natural, ca o apă limpede din izvorul său. A mânecat dela cuvintele Mântuitorului: „De însetează cineva, să vină la mine şi să bea“ (Ioan 7, 37), punând în faţa ascultătorilor icoana vie, plină de lumină şi de putere dumnezeiască a Mântuitorului Hristos. Mulţimea asculta mişcată şi sorbea cu nesaţiu din cuvintele vieţii.

Au urmat apoi la rând alţi opt predicatori, protopopi, preoţi şi diaconi: Părintele prof. Dr. D. *Stăniloae* a vorbit cu adâncime despre Hristos, fântâna vieţii şi a nemuririi. Părintele consilier *Nanu* din Sibiu, cu strălfulgerări de lumină, a mărturisit despre realitatea Invierii lui Hristos şi despre datoria noastră de-a învia cu El. Protopopul Făgăraşului, Tr. *Ciocănelea*, a zugrăvit icoana duioasă a unei cete de femei, în frunte cu o bătrână de 70 de ani, cari au ţinut să facă pe jos, refuzând de a se urca în camion, pelerinajul la Mânăstire. Părinţii ieromonahi: *Arsenie*, *Serafim* şi *Mihail* au vorbit despre marile daruri ale Mânăstirii şi despre trebuinţa înnoirii sufleteşti a închinătorilor.

Părintele *Mladin* a evocat în cuvinte de foc mucenicia pentru Hristos a celor credincioşi, arătând că ctitorii dela Sâmbăta fac parte din ceata mucenicilor credinţei lui Hristos.

In încheiere, părintele consilier *Secaş* din Sibiu a lăudat râvna închinătorilor, mai ales a femeilor, a căror râvnă este cu totul deosebită. A îndemnat apoi pe ascultători să -şi păstreze credinţa şi să împlinească cu sfinţenie datinele strămoşeşti. In fine a adus mulţumiri tuturora pentru osteneala ce şi-au dat venind în pelerinaj.

Cele nouă predici, prin frumuseţea şi puterea lor, au înviorat pe ascultători, lucrând adânc în sufletul fiecăruia.

Fântâna „cea frumoasă“.

Ca şi altădată s'a făcut sfinţirea apei la fântâna de lângă altarul bisericii şi taina sf. Maslu pentru bolnavi. Lucrul deosebit al acestui an a fost sfinţirea fântânei, botezată „*Cea frumoasă*“ din partea I. P. S. Sale. Această fântână, clădită în mijlocul grădinii de pomi, este o nouă înfăptuire după desenele şi planurile părintelui Arsenie. Este o lucrare de mare artă. Numele primit la botez şi l-a dobândit pe bună dreptate.

Martor

Patria pe toţi fiii îi socoteşte deopotrivă, precum o maică, deşi are mai mulţi fii, pe toţi îi iubeşte şi îi nutreşte deopotrivă, fără preferirea unuia sau altuia. Aşa suntem noi convinşi că stăm şi faţă de patria noastră şi zicem: noi credem tare, că şi patria nu face nicio deosebire între fiii săi şi nu tratează pe unul cu preferinţă şi pe altul cu sclavie.

*

Fiţi cu dragoste către deaproapele vostru, ori de ce neam sau limbă va fi acela.

*

Să trăim în pace şi în dragoste cu celelalte popoare.

*

Popoarele mai înainte au putut trăi fără literatură; astăzi însă aşa ceva este curat peste putinţă. Feudalismul aristocratic s'a înlăturat prin desvoltarea puterii morale şi cunoaşterea legilor firesti; a păşit în locul aceluia egalitatea de drepturi şi egala îndreptăţire. Să nu uităm însă că puterea minţii şi a geniului, ştiinţele şi artele sunt acelea care, în zilele noastre, dau popoarelor tăria şi le asigură viitorul.

*

Ştiind eu ce lipsă mare are poporul nostău de a căpăta învăţătură, de a se desăvârşi şi a se lumina, poftesc pe întreaga iubită preoţime să se nevoiască... a învăţa şi a lumina pe poporenii noştri, ca prin aceea din necovârşire la covârşire şi din ruginita negură a neştiinţelor, în care, prin curgerea nenumăratelor veacuri spre paguba universală până în ziua de astăzi se află, la limanul cel liniştit al ştiinţelor şi al luminării să se aducă şi aşa să se preschimbe în popor cultivat.

*

Rămân credincios devizei mele: „Inainte!“ Face-ţi şi preacinstiile voastre aşa; nu vă speriaţi de greutăţi, ci cu bărbăţie dovedită păşiţi înainte pe terenul colţuros, neteziţi-l, cultivaţi-l, căci va rodi fructe nobile, fructe de luminarea fraţilor şi fiilor noştri.

*

Ajută Dumnezeu, unde este cuget bun şi unde puterile se ştiu întrebuinţa cu scumpătate şi înţelepciune.

*

Non omnis moriar.

Din cuvintele Mitropolitului Andrei Şaguna

Cea mai mare parte a norocirii mele pururea în osteneală mi-a fost... şi cea mai mare bucurie mi-a fost a învinge piedecile.

*

Eu cuget că aş păcătui când aş lăsa nefolosit cel mai neînsemnat mijloc spre mântuirea neamului meu.

*

Desbinarea unui popor îl slăbeşte.

*

Oare e cu putinţă ca dorinţele acestui popor, care după însăşi opinia publică sunt destul de moderate şi înţelepte, fără de a fi băgate în seamă să se arunce la o parte şi el să rămână nemângâiat, gemând sub jugul străinului, în timpul libertăţii tuturor popoarelor? Nu, aceasta nu e voia lui Dumnezeu.

*

Acei care nu voiesc să recunoască demnitatea naţiunilor fac un păcat anticonstituţional, căci aduc vălul întunecimii asupra sfinţeniei celei mai preţioase pentru popoare.

Poezie închinată lui Şaguna de Andrei Mureşanu

La inaugurarea tipografiei arhidiecezane din Sibiu, în luna August 1850, după sfinţirea apei cu solemnitate în localul tipografiei, prima tipăritură care ieşi de sub teascurile nouii tipografii fu o poezioară ocazională, dedicată lui Şaguna de poetul Andrei Mureşanu. Această poezie s'a cântat apoi în toate ocaziile ca un imn al lui Şaguna. Iată textul poeziei.

„Respiră Românime, dedată'n suferinţe,
Văzând că aspra-ţi soartă începe-a se schimba
Destul căzuşi în umbră, în oarba neştiinţă,
Trecută cu vederea, dar nu din culpa ta.

Respiră căci Pronia, ce poartă cârma'n lume,
Mişcată de durerea şi vechiul tău suspin,
Trimise turmei sale Păstor al cărui nume
Insuflă reverinţă, respect şi la străin!

In el româna gintă priveşte-al său părinte,
Renăscător d'un popul, înfrânt de jugul greu,
Ce'n semn de mulţumire, îi strigă 'n dulci cuvinte:
Trăiasc 'Andrei Şaguna, prea demnul Arhiereu!“

VIRGO DOLOROSA

Sufletul mi-i lacrimă
Intre gene gemene.
Porumbeii sacri mă
Inzilesc în cremene

Peste toate lumile
Cânt cu grai şi degete;
Azi suspinul nu mi le
Face să mai pregete.

Cugetul îmi lunecă
Harnic pe sub plânsele
Răsmeriţi şi-mi spune că
M'oiu sorbi într'însele.

Fulguiri de harismă
Lin spre mine flutură,
Adieri sub cari-s mă
Umple ca pe-o ciutură.

Taina mea e limpede:
Razele luminii mă
Aromesc; un ghimpe de
Dragoste e'n inimă.

Din durere rodnică
Urc spre viaţă trainică:
Ieri i-am fost logodnică,
Azi mireasă tainică.

VALERIU MUŞAT

Cartea pentru popor

Spiritul nou al vremurilor impune cu străşnicie grija deosebită pentru ridicarea nivelului cultural al poporului, ca pe una din problemele de căpetenie.

Cea mai nimerită unealtă de ridicare şi de formare culturală a maselor, este cartea. De eaceea, lozinca vremii noastre trebue să fie: «*Carte, cât mai multă carte bună pentru popor!*»

Cartea e cu adevărat o hrană. După cum pânea şi celelalte alimente constituesc hrana trupească a omului, tot aşa cartea este hrana lui spirituală. Şi pentrucă cele spirituale sunt mai presus de cele trupeşti, hrana spirituală a cărţii nu-i îngăduit a fi mai puţin preţuită şi căutată decât hrana trupului.

Istoria culturii noastre ne arată că cele d ntâi cărţi tipărite în limba română, au fost *cărţi religioase destinate poporului* pe care mulţimea credincioşilor le căuta cu o sete nepotolită. De aceea, «cele mai frumoase perioade ale tiparului în cultura noastră veche le-a ilustrat *cartea de conţinut religios*, iar Biserica a stăruit mereu să realizeze o legătură vie între popor şi această carte. Şi cartea aceasta «sfântă» a reuşit în momente grele, să păstreze şi să întărească unitatea sufletească a neamului românesc, sfărâmând tainic stavila graniţelor politice»

Această subliniere justă a cuiva indică o nevoie reală şi impune un program. Setea poporului după cartea religioasă este şi azi tot aşa de puternică, iar *datoria Bisericii este să-i dea poporului cartea religioasă potrivită cu nevoile şi cu aspiraţiunile lui actuale.*

Drept aceea, alături de cartea populară profană, menită să satisfacă celelalte trebuinţe materiale şi spirituale ale poporului, *cartea religioasă pentru popor trebue să împlinească funcţia unui factor de ridicare religios-morală a maselor populare.*

Setea poporului pentru cartea religioasă şi interesul pentru această carte sunt mai presus de orice discuţie. Rămâne doar ca Biserica să pună la îndemâna poporului această carte. A făcut, ce i drept, acest lucru şi până acum, dar *astăzi trebue să-şi sporească râvna şi truda în această direcţie*, oferind din plin poporului cea mai aleasă şi mai potrivită carte religioasă.

O mare grije trebue să aibă Biserica cu privire la forma în care se toarnă cartea religioasă pentru popor. Aceasta trebue să fie atrăgătoare şi pe înţelesul poporului. Să nu se uite niciodată că poporul cere un *stil simplu* şi întreţesut cu cuvinte care au darul să evoce imagini vii şi potrivite a fi folosite ca direcţii de orientare în viaţă.

Simplitatea stilului constă în alcătuirea lui din fraze scurte, care au darul de-a reţine mai mult timp încordată atenţia unui cetitor fără multă experienţă în arta cetitului asupra fiecărei idei exprimate în frază. De simplitatea stilului ţine şi evitarea capitolelor lungi, care ar descuraja pe cititor.

Pe de altă parte, stilul accesibil poporului este cel care foloseşte *cuvinte în general cunoscute de el.* De aceea, acolo unde nu se pot evita nicidecum provincialismele sau noţiunile şi termenii tehnici ştiinţifici, le vom explica cu cuvintele cunoscute de ţăran. Alte calităţi ale stilului în care trebues scrise cărţile pentru popor sunt: claritatea, vioiciunea şi folosirea de imagini cât mai concrete şi mai familiare ţăranului.

Din cele de mai sus se poate vedea uşor, că nu oricine e chemat să scrie o carte religioasă pentru popor, ci numai cei care au vocaţie în această direcţie. De aceea, preoţii şi credincioşii miruiţi de sus cu acest dar, să pună neîntârziat mâna pe condeiu

I. P.

Psalm

In geana dimineţii mie gândul plin de Tine,
O Doamne al iubirii, ce sameni mângâere
In obiditul suflet ce năzueşte 'n bine,
De câte ori din slavă trimiţi a Ta putere.

Şi-aşa precum albina din flori nectar culege,
Sburând pe 'n miresmata câmpie 'n miez de vară,
Tot astfel al meu suflet din viaţă-acum alege
Polenul fericirii din veşnica-ţi comoară.

Iar dorul meu Te cheamă din luminiş de cuget,
Privirea 'nrourată genunchi-mi înconvoaie,
Cununa umilinţei aştern pe-al vieţii muget
Să spăl greşala zilei cu lacrime 'n şiroaie.

Sărmane mâini cerşesc din sfânt potir vieaţă,
La poarta casei Tale, clădită 'n jertfă sfântă,
Pe buze şoapta rugii destramă orice ceaţă
Şi 'n suflet dalb azi îngeri un imn de slavă cântă.

Preot ŞTEFAN TAŞCIANU

Valoarea unui preot

In ultimă analiză, preoţia, din punctul de vedere al subiectului, este o profesiune. Ea cuprinde în cadrul ei toate posibilităţile optime şi toate alternativele pessime ale unei profesiuni. Chemaţi special, adică neprofesionişti, au fost doar sf. Apostoli şi primii creştini, pentru care sacrul dilentantism al preoţiei, ca şi apartenenţa la creştinism în general era un nobil vis. Mai târziu, când preoţimea devine o tagmă socială bine stabilită, când omul vine el însuşi, din liberă voinţă, la treapta preoţiei, fără îndoială că preoţia nu mai poate fi considerată decât, cel puţin parţial, o profesiune.

Multora li se pare însă că termenul profesiune ar fi impropriu pentru preoţie, că este un calificativ pejorativ, care ar degrada demnitatea celestă a preoţiei. Analizând însă mai bine lucrurile, ne putem convinge de faptul că preotul, avându şi ogorul său de muncă şi rosul său specific în angrenajul social, *ipsofacto* aparţine unei profesiuni. Această condiţie profesională, de esenţă socială, nu exclude însă implicaţiile superioare, harice, ale misiunii sale supra lumeşti. De altfel cine priveşte cu ochii limpezi lucrurile, nu se poate să nu descopere în orice profesiune, cât de umilă şi cât de comună, alături de caracterul pur profesional, un anumit sens de transcendenţă etică, sens care transfigurează munca brută, profesională, înălţând-o până la rangul superior al unei misiuni. Orice profesiune legitimă, cerută de nevoile autentice ale mediului social, implică într'un anumit sens o misiune, adică naşte dintr'un ideal, se nutreşte cu devotament, pretinde un ethos şi impune o jertfă. Aceasta, cu atât mai mult cu cât sunt profesiuni care pe lângă aptitudini cer vocaţie.

O profesiune îndeplinită mecanic, fără suflet, adică fără conştiinţa unei misiuni, o profesiune lipsită de sensurile mai adânci ale muncii sale, fără transfigurarea unui ideal şi fără un efort al depăşirii de sine, este o profesiune eşuată, ratată. De aceea, nu profesionalismul în sine e de dispreţuit, ci spiritul fals în care este înţeleasă şi practicată o profesiune. Preoţia poate fi foarte bine judecată din unghiul de vedere profesional, fără a se scădea prin aceasta cu ceva prestigiul ei de purtătoare a unei taine şi a unei misiuni dumnezeeşti.

Considerarea preoţiei din punctul de vedere profesional are privilegiul de a ne cobori pe pământ, spre a vedea lucrurile real. Intr'adevăr, aşa după cum cea dintâi condiţiune pentru a fi un mare pictor este să ştii să faci un desen corect, spre a fi un vrednic împărţitor de dar ceresc trebue să fii mai întâi bine întemeiat din punct de vedere profesional. Trebue, ca orice meşteşugar, să ai aptitudini potrivite cu profesiunea ta, să ai măcar o umbră de vocaţie, sau măcar voinţa statornică de a corespunde chemării tale preoţeşti, trebue să te îngrijeşti de o cât mai bună pregătire profesională, iar mai presus de toate să fii om întreg şi fără îndoială că „toate celelalte se vor adăuga vouă". Respectarea condiţiilor profesionale şi umane mărunte este fundamentul inebranlabil al preoţiei adevărate, după care unii aleargă fără să ţină seama că numai cine e credincios în cele mici „şi neînsemnate" poate fi credincios şi în cele mari. — Abea după ce şi-a îndeplinit obligaţiile elementare, preotul poate trece mai departe în desfăşurarea „misiunii" sale. Această misiune, implicată în structura profesională a vieţii preoţeşti, este determinată de locul social şi de aspiraţiunile sociale pe care este chemat să le satisfacă activitatea unui preot.

Inlăuntrul vieţii sociale preotul îşi are funcţia lui bine stabilită de factor propulsiv de energie spirituală. El este chemat să activeze şi să desvolte energiile sufleteşti care zac în stare de latenţă, sau chiar în proces de desagregare în sufletul poporului.

In primul rând, preotul îndeplineşte funcţia de medic sufletesc, de păstrător şi propagator al igienei morale în mijlocul enoriaşilor săi. Pentru aceasta trebue ca el însuşi să fie perfect sănătos sufleteşte, să fie moral şi să cunoască cu deamănuntul metehnele sufleteşti şi medicaţia lor elementară. Astfel, preotul, mai ales în scaunul mărturisirii, este cel dintâiu chemat să ofere un sprijin sufletesc, o mângâiere, o rază de speranţă, un punct de sprijin, o soluţie în crize sufleteşti. şi să insufle: curaj, optimism, încredere şi tot ce ar putea tonifica un suflet „căzut între tâlharii" patimilor şi ai disperării.

In al doilea rând, preotul este un educator al poporului, un animator spiritual, un sol al biruinţei spiritului în viaţa de toate zilele. Educator prin cuvânt, prin prestigiu personal şi prin propriu exemplu, el este chemat să împrăştie total desinteresat în jurul său razele iubirii şi ale umanităţii superioare.

In al treilea rând, preotul este un rugător, o adevărată cale vie spre Dumnezeu. Viaţa lui, atitudinile lui, fiinţa lui întreagă împrăştie în lume cu o miraculoasă forţă de contagiune credinţa în atotputernicia şi bunătatea divină şi înduplecă poporul să accepte umilinţa fierbinte şi înălţătoare a rugăciunii cu har şi putere.

In al patrulea rând, preotul este îndemn permanent la faptă creştină. El este icoana vie a desinteresului, a biruinţei sufletului asupra egoismului cărnii, este garanţia incontestabilă a posibilităţii omului de a depăşi egoismul feroce al animalităţii, prin dăruire de sine şi prin generozitatea iubirii şi a credinţei în Hristos.

Preotul nu-şi poate justifica, nu numai prezenţa harică, ci şi prezenţa socială, dacă nu este în stare să deslănţue în sânul societăţii care îl reclamă, energiile spirituale care se cer mereu reactivate şi aliementate din seva eternă a doctrinei creştine, dar şi din activitatea vie, animatoare a preotului. Un preot bun este nu numai un simplu om, ci este în acelaşi timp un argument: poate unul din argumentele hotărîtoare pentru dovedirea existenţei lui Dumnezeu. Preotul poartă în el garanţia posibilităţii de aplicare practică a normelor ideale de viaţă ale creştinismului în viaţa de toate zilele. De aceea, un preot care nu este un factor de energie spirituală în mijlocul poporului, din punct de vedere profesional este nul, iar din punct de vedere social inutil şi indezirabil. El este un argument viu împotriva existenţei lui Dumnezeu şi împotriva lucrării harice a creştinismului în lume.

Iată deci elementele care califică valoarea profesională a unui preot, indicând perspectivele înalte ale misiunii lui. Ele se pot concentra în exigenţa şi implicit în imperativul trezirii, menţinerii şi propagării continue a energiei spirituale în sânul vieţii sociale. Un preot care el însuşi nu posedă această energie nu poata fi bun pentru cariera preoţească. Nu va reuşi să fie decât o asurzitoare „aramă sunătoare" şi un desagreabil „chimval răsunător" printre celelalte inutilităţi şi parazitisme ale acestei lumi.

Dreptul la viaţă al creştinismului este legat, astăzi mai ales, de funcţia lui socială, iar această funcţie constă în posibilitatea lui de a impune în lume forţa energiei spirituale, forţă ale cărei efecte depind de valenţele etice şi de capacitatea profesională a preoţimii.

Preot Ioan Opriş

Episcopia Ortodoxă Rom. a Maramureşului
Sighet

Nr. 738/1948 4 1—3

Concurs

„Pentru ocuparea postului de Protopop al Tractului Baia Mare, „Cetatea de Piatră", parohia centrală Baia-Mare, judeţul Satu-Mare, se publică concurs prin alegere cu termen de 45 zile, dela 15 Mai la 1 Iulie 1948.

Beneficiile sunt următoarele:

I. Dela parohia centrală:

1. Sesie parohială de 17 jug. cadastrale.
2. Stolele obişnuite.
3. Salar dela Stat.

II. Dela protopopiat:

1. Diurna de Protopop.
2. Pauşal pentru cheltuielile de cancelarie, conform prevederilor bugetului aprobat de corporaţiunile protopopeşti.
3. Diurna dela parohii pentru vizitaţiuni canonice.
3. Locuinţă în natură.

Protopopul ales va suporta toate impozitele după sesiune şi beneficiul său.

Noul ales este obligat să predice regulat în Dumineci şi sărbători şi să catehizeze regulat la toate şcolile din Parohia centrală.

Cererile se vor înainta Consiliului Eparhial Ortodox Român din Sighet, anexând următoarele acte:

1. Extras de naştere şi botez.
2. Certificatele şcolare şi de qualificaţie preoţească precizate în Statutul organic şi concluzelor congresuale, precum şi în Legea şi statutul de organizare, art. 64 şi anume:

a. Diplomă de bacalaureat sau diplomă de seminar.

b. Diplomă de qualificaţie preoţească pentru parohii de clasa primă.

c. Diplomă de absolvirea unei Academii Teologice sau Licenţa în Teologie.

d. Dovadă că a împlinit cel puţin cinci ani în serviciul Bisericii cu o activitate rodnică în cariera preoţească.

3. Certificatul de serviciu.
4. Autobiografia.

Concurenţii vor anexa litere de admitere dela Prea Sfinţitul Episcop al Eparhiei noastre, iar celor din alte Eparhii le trebuie şi încuviinţarea dela Preasfinţiţii Chiriarhi respectivi şi aprobarea dela Consilul nostru Eparhial de a candida.

Din şedinţa Consiliului Protopopesc Ortodox Român al Protopopiatului Baia-Mare, judeţul Satu-Mare, ţinută la 17 Februarie 1948.

Preşedinte: Protopop Stavr. (ss.) Alexiu Latiş. Notar, (ss.) A. Grobei Dir. Şcolar.

Aprobat în şedinţa Consiliului Eparhial Ortodox Român al Maramureşului din 21 Aprilie 1948.

Episcop † SEBASTIAN

Consilier Referent Preot V. PUŞCARIU

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Mulţumiri. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit *Nicolae* mulţumeşte pe această cale celor care i-au trimis urări creştineşti din prilejul sfintei Invieri şi împărtăşeşte tuturor arhiereşti binecuvântări.

In 24 Mai a. c., va fi alegerea noului Patriarh al României.

Vinerea Mare şi slujba învierii s'au oficiat la sf. Patriarhie cu mare fast. Au participat membri ai Inaltului Prezidiu, în frunte cu d. Preşedinte, dr. C. I. Parhon, membri ai Guvernului, între care d. prof. Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, reprezentanţii autorităţilor civile şi militare etc. In curtea Patriarhiei, o companie cu muzică şi drapel a dat onorul. După oficierea serviciului religios, Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Locotenent Justinian şi d. general Mihail Lascăr, ministru adjunct al Apărării Naţionale, au făcut trupei tradiţionalele urări.

1 Mai, ziua internaţională a muncii, a ost sărbătorită anul acesta, la noi în ţară şi în străinătate, cu un fast deosebit. Sute de mii de muncitori de toate categoriile au defilat pe străzile capitalei şi ale oraşelor din provincie. In cuvântările ce s'au ţinut, munca — cinstită şi înnobilată de Biserica creştină — a fost proslăvită sub toate formele ei şi ridicată la rang de înaltă virtute.

Ordinul „Steaua Republicii Populare Române", în diferite clase, a fost conferit unui mare număr de reprezentanţi ai vieţii politice, sociale şi culturale româneşti, cu prilejul zilei de 9 Mai.

Ordinul Muncii este un nou ordin, înfiinţat cu prilejul zilei de 1 Mai. Cu acest Ordin au fost decoraţi numeroşi muncitori din toate categoriile, între care şi 38 femei.

O largă amnistie a fost acordată cu prilejul zilei de 1 Mai.

Linia ferată Bucureşti-Snagov a fost construită într'un timp foarte scurt, prin muncă voluntară şi dată întrebuinţării în ajunul zilei de 1 Mai.

Un puternic medicament împotriva tuberculozei, preparatul I. 2 — streptomicină plus alitiacinat şi sulfosalicilat — a fost realizat de un grup de medici români. Acest preparat, experimentat, a dat rezultate neaşteptate acolo unde streptomicina, folosită până acum, ajunsese complet ineficace.

Biserica în slujba poporului. Sub titlul de mai sus, s'au pus sub tipar cele 14 conferinţe publice ţinute de profesorii Facultăţii de teologie „Andreiane" în anul universitar 1947—48.

Internatul teologic din Bucureşti a organizat un ciclu de şapte conferinţe religioase în Duminecile Postului mare. Conferinţele au fost ţinute de profesorii Facultăţii de Teologie din Bucureşti.

Profesorii Facultăţii de Teologie din Bucureşti au predicat în fiecare Duminecă din Postul mare la biserica „Kreţulescu" din Capitală.

† **Gheorghe Ştefan**, cunoscutul binefăcător din Braşov, a trecut la cele veşnice, Vineri în 7 Mai a. c., în vârstă de 73 de ani. Dintre binefacerile lui mai însemnate amintim numai donaţiile făcute Bisericii „Sf. Adormire" din Braşov-Cetate, constătătoare din 1 hotel şi 1 local pentru a servi de cămin şcolar, precum şi 2 vile lăsate episcopiei Clujului. Dumnezeu să-l odihnească cu drepţii săi!

† **Emil Neuzil**. In ziua de 28 Dec. 1947 a răposat conducătorul senior al compactoriei „Franz Neuzil" din oraşul nostru. Spirit întreprinzător şi harnic, E. N. şi-a înzestrat întreprinderea cu cele mai bune mijloace de funcţionare. Conştiincios şi gata totdeauna a servi cu tot interesul, priceperea şi destoinicia sa, E. N. şi-a risipit energia şi în slujba cărţilor şi publicaţiilor scoase la lumina zilei de harnica tiparniţă şăguniană din centrul Ortodoxiei ardelene. Cu el a dispărut un luminos exemplu de împlinire conştiincioasă a datoriei faţă de societate.

EXTERNE

Guvernul sovietic a lansat al treilea împrumut naţional de refacere şi consolidare a economiei U. R. S. S. Acest împrumut, în valoare totală de 20 miliarde ruble, pe termen de 20 ani, a fost acoperit şi depăşit în 24 ore.

Noua Constituţie a Statului cehoslovac a fost votată cu unanimitate de Adunarea Naţională legislativă Duminecă 9 Mai a. c.

Einulla Mahraliev se numeşte un bătrân în vârsta de 118 ani, care trăieşte în satul Pelicheş (Regiunea Astarinsk, R. S. Azerbaidjan), bucurându-se de o perfectă sănătate şi muncind ca un flăcău.

Guvernul Statelor Unite ale Americii a făcut guvernului Uniunii Sovietice propuneri pentru examinarea relaţiilor sovieto-americane, în vederea unei destinderi a raporturilor încordate dintre cele două state. Guvernul sovietic a răspuns că primeşte aceste propuneri, exprimându-şi totdeodată speranţa că va fi posibil să se găsească mijloace pentru eliminarea divergenţelor existente şi pentru stabilirea bunelor relaţii între cele două ţări.

Nr. 200/1948 prot. 1 (3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Iarăş** din protopopiatul Sf. Gheorghe, jud. Treiscaune, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele:

1. Salarul dela stat.
2. Locuinţă în casa parohială, două camere cu bucătărie, bucătărie de vară, grajd, şură, toate în bună stare.
3. Sesiune parohială, 18 jug. arabil.
4. 3 stânjeni lemne de foc, transportate la casa parohială.
5. Stola obişnuită în protopopiat.

Obligaţiuni:

Noul ales preot va predica în Duminici şi sărbători şi va catehiza la şcoala primară pe elevii ortodocşi.

Candidaţi îşi vor înainta cererile împreună cu documentele prescrise în termenul sus arătat, la oficiul protopopesc Sf. Gheorghe, şi se vor prezenta, cu învoirea prea abilă a susnumitului oficiu, în una din Dumineci sau sărbători, în parohie, spre a liturghisi, a predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

(Parohia este la 5 km. de gara Feldioara-Braşov).

Oficiul protopopesc, în înţelegere cu Consiliul parohial.

Sf. Gheorghe, 24 Februarie 1948.

Ioan Ludu
Protopop

Nr. 2 3 3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Senereuş**, protopopiatul Târnava Mare, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat, dacă paroh a devine bugetară.
2. Locuinţă în natură.
3. Sesiune parohială 4 jug. arător, pământ bun.
4. Lemne de foc după trebuinţă dela primăria comunei.
5. Venitele stolare obişnuite în parohie
6. Dela 200 familii ortodoxe române din parohie câte 1/2 feldără grâu, 1/2 feldără porumb şi una feldără cartofi pe an.

Cel ales va predica în Dumineci şi sărbători şi va catehiza la şcoala primară, pe lângă celelalte îndatoriri pastorale. Cererile de concurs, însoţite de acte şi binecuvântarea arhierească de candidare, se vor trimite Oficiului protopopesc ortodox român din Dumbrăveni, jud. Târnava Mică.

Concurenţii se vor prezenta în parohie, într'o zi de Duminecă sau sărbătoare, cu încuviinţarea prealabilă a Oficiului protopopesc, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc Târnava Mare, în înţelegere cu Consiliul parohial din Senereuş.

Dumbrăveni, la 16 Martie 1948.

Ioan Dragolea
Protopop

Subiecte de conferinţe

Pentru actualitatea lor şi ca sugestii pentru cuvântările ocazionale ale preoţilor, dăm mai jos lista subiectelor pentru conferinţe la şedinţele publice ale centrelor parohiale din Arhiepiscopia Craiovei:

1. Misiunea Bisericii în mersul spre progres al societăţii.
2. Rolul slujitorilor Bisericii în noua formă de organizare a Statului. (Republica Populară Română).
3. Anul 1848 în lumina timpurilor noastre.
4. Justiţia şi poporul.
5. Neştiinţa de carte şi starea progresului.
6. Cooperaţia şi viaţa nouă a societăţii.
7. Indrumarea vieţii prin cetirea cărţilor ziditoare.
8. Rostul Căminelor Culturale şi datoria cetăţeanului de a ajuta şi folosi lucrarea lor.
9. Rânduiala cea bună în gospodărie. Cum să muncim? Cum să trăim?
10. Munca, pilduire şi îndemn creştin.
11. Viaţa sindicală şi lucrarea Bisericii.
12. Modele de viaţă închinată muncii şi ajutorării semenului.
13. Femeia în lupta cetăţenească pentru bine, pentru dreptate şi pentru adevăr.
14. Momente de seamă în luptele şi biruinţele cetăţeneşti. La noi şi în alte părţi.
15. Figuri de preoţi în Cooperaţie.
16. Evanghelia şi democraţia.
17. Pacea şi condiţiunile asigurării ei.
18. Grija pentru sănătatea corpului şi pentru sănătatea sufletului.
19. Cum poate fi tineretul pregătit pentru viaţă.
20. Munca neorganizată dă rezultate slabe. Datoria de a folosi uneltele perfecţionate şi metodele cele noui de lucru.

Nr. 3166 Ep.

Circulară

către toate oficiile protopresbiteraie şi parohiale din Arhiepiscopia ort. română de Alba-Iulia şi Sibiu

On. Minister al Cultelor, cu adresa Nr. 4538/948, din 17 Aprilie a. c., ne-a trimis următorul ordin circular:

„In legătură cu adresa Băncii Naţionale a României, Direcţiunea Creditelor, Serviciul Depunerilor spre fructificare, Nr. 133,063, din 1948, înreg. sub Nr. 4538/948, avem onoare a Vă face cunoscut că pentru menţinerea succesului stabilizării monetare şi desăvârşirea întregului plan legat de această operaţiune de interes general şi care necesită o acţiune continuă pentru încurajarea spiritului de economie în scopul de a se crea un curent cât mai puternic al depunerilor spre fructificare către Institutele de Credit, este nevoie ca şi Biserica, prin prestigiul şi autoritatea morală a clerului ei, în predicile şi cuvântările ocazionale, să fie prezentă în această acţiune de lămurire a maselor, la formarea convingerii necesare creerii unui curent puternic pentru depunerile spre fructificare către Institutele de Credit.

Pentru completă lămurire şi edificare spre atingerea scopului propus, Vă înaintăm alăturat rezumatul normelor pentru colectarea, restituirea şi contabilizarea depunerilor de economii şi argumente pentru stimularea depunerilor spre fructificare de livrete de economii, referitoare la aceasfă problemă, rugându-Vă să dispuneţi organelor în subordine, protoiereii şi preoţii, să desfăşoare o activitate intensă în spiritul celor arătate, comunicându-ni-se cât mai des, prin rapoarte informative şi cu date precise, despre această campanie de lămurire a maselor de depunători, arătându-ne eventual greutăţile întîmpinate de preoţi, cu sugestii şi propuneri".

P. C. protopopi şi preoţi sunt îndrumaţi a se conforma celor de mai sus.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice de la 28 Aprilie 1948.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 9772/1947. 1—3

Concurs din oficiu

Având în vedere împrejurarea, că la primul Concurs publicat pentru întregirea protopopiatului vacant **Sfântul Gheorghe**, nu s'au prezentat candidaţi,

Publicăm un Concurs repetit pentru întregirea protopopiatului *Sf. tul-Gheorghe*, deastădată cu termin *numai* de **15** zile dela apariţia lui în Telegraful Român.

Beneficii:

1. Salar şi diurnă dela Stat.
2. Diurnele cuvenite la vizitaţiile în parohiile din protopopiat.
3. Locuinţă în casele protopopeşti.
4. Sesiune parohială-protop. 30 jug. pământ arabil şi de cosit pe hotarul comunei Aninoasa.
5. Venitele stolare dela parohia protopopească Sf. Gheorghe I.

Indatoriri.

Noul protopop va conduce şi Oficiul parohial din Sf. Gheorghe, va catehiza până când se va întregi şi parohia a doua, va predica şi va inspecta învăţământul religios din parohiile protopopiatului.

Cererile de candidare şi de concurs, însoţite de acte necesare, vor fi trimise la adresa Consiliului arhiepiscopesc în Sibiu.

Sibiu, din şedinţa plenară, ţinută la 15 Ianuarie 1948.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 1080/947 prot.

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Aita-Medie**, cu filiile Aita-seacă şi Valea-Zălanului din protop. Sf. Gheorghe, se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.
2. Locuinţă închiriată de parohie, din fondurile ei, sau din repartiţie.
3. Sesiune parohială: 15 jug. arabil în hotarul Aita-mare, şi 20 jug. fânaţe în hotarul com. Aita-seacă (12—14 km).
4. Taxele stolare obişnuite în protop. Sf. Gheorghe.
5. O feldără cereale de fiecare cap de familie mai înstărit, dela văduvi şi cei săraci câte 1/2 feldără.
6. Câte un car lemne de foc, transportate la locuinţa preotului dela credincioşii cari au vite de jug.

Indatoriri:

1. Cel ales va predica în fiecare Duminecă şi sărbătoare în biserică.
2. Va catehiza elevii din şcoala primară.
8. Va ţine săptămanal patru seri instrucţie cu tinerimea pentru însuşirea limbii române.
4. Vor fi preferaţi candidaţii cari vorbesc limba maghiară.

Cererile de candidare, însoţite de documentele prescrise şi de autorizaţia de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc, vor fi înaintate în termin oficiului protopopesc Sf. Gheorghe.

Candidaţii se vor prezenta în parohie, spre a celebra şi predica şi a face cunoştinţă cu poporul, într'una din Dumineci sau sărbători, cu prealabila încuviinţare a oficiului protopopesc.

Sf. Gheorghe, 3 Septemvrie 1947.

Of. protopopesc ort. rom. Sf. Gheorghe, în înţelegere cu Consiliul parohial din Aitamedie.

Ioan Ludu
Protopop

Alegeri de deputaţi eparhiali

Mitropolia ortodoxă română a Banatului ţine alegeri de deputaţi în congresul naţional-bisericesc al acelei Mitropolii, upă cum urmează: Joi 20 Mai a. c pentru deputaţii din cler şi Duminecă 23 Mai a. c. pentru deputaţii mireni. Despuierea scrutinului se va face Duminecă 30 Mai a. c.

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI — SIBIU, 30 Mai 1948 — Preţul unui ex. Lei 5.— — Nr. 9—10

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAŢIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în anul 185[illegible] [illegible]gruna

ROMANIA 1 LEU POSTA

Onor. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român Sibiu
Str. Şaguna 8

Ahonamentul pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorităţi şi străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500 Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Cuvântarea

I. P. S. Mitropolit NICOLAE la serbările dela Blaj

Se împlinesc azi o sută de ani de când pe această Câmpie a Libertăţii cele patruzeci de mii de Români, ca trimişi ai întregii naţii româneşti din Ardeal, fremătau de o viaţă nouă ce răsărea în conştiinţa lor, cum răsărea în conştiinţa tuturor popoarelor europene.

O naţie robită multe sute de ani politiceşte şi economiceşte, o naţie împotriva căreia se încercaseră toate mijloacele de nimicire, un popor căruia i se contestase dreptul firesc de a se socoti o naţiune şi se căutase a i se stinge cu totul conştiinţa naţională, se ridică acum ca un singur om, trezită la conştiinţa unităţii sale, a destinului său propriu, a drepturilor sale la viaţă, cerând să fie lăsată să hotărască ea însăşi de existenţa şi de forma politică a existenţei sale.

Dacă în Apusul Europei mişcarea de eliberare a anului 1848 însemna aproape numai o mişcare de eliberare socială, lipsind opresiunea unor naţii întregi, prin feudalii altor naţii, în Răsăritul Europei ea primea şi caracterul unei mişcări de trezire şi de eliberare naţională. Un şir întreg de popoare oprite până atunci să-şi trăiască destinul şi să-şi valorifice puterile lor speciale în mod autonom, un şir întreg de popoare ţinute sub tutela apăsătoare a altora, izbucnesc acum la lumina istoriei. Aşa s'au petrecut lucrurile şi în Ardeal. De aceea la noi mişcarea anului 1848 şi-a găsit expresia cea mai adecvată în cântarea lui Andrei Mureşanu „Deşteaptă-te Române". Iar marele discurs al lui Simion Bărnuţiu, *care a fost reprezentativ pentru aspiraţiunile poporului român din acel timp, desvoaltă aproape numai tema dreptului naţiei noastre de a-şi conduce în mod liber şi independent destinele sale.*

. . . . . .

Pe baza discursului programatic al lui Bărnuţiu, Adunarea Naţională de pe Câmpia Libertăţii a formulat o moţiune în 16 puncte cu adevărat revoluţionare pentru vremea de atunci, prin cari poporul român cerea pe toate tărâmurile egalitate deplină cu celelalte naţiuni din împărăţia austriacă. *Moţiunea nu proclama independenţa absolută a naţiunii române, cum ceruse cu îndrăzneală Bărnuţiu, nici unirea cu fraţii din Balcani până la Tisa, ci accepta rămânerea în cadrul împărăţiei austriace, dar pretindea cea mai largă libertate şi deplină egalitate cu celelalte naţiuni; mai pretindea ştergerea iobăgiei, abolirea dijmei, desfiinţarea cenzurei şi a oricărei oprelişti a cuvântului vorbit, scris şi tipărit, libertate personală, deputaţi proprii în dieta ţării, gardă naţională, tribunale proprii, şcoale româneşti până la Universitate, dotarea clerului român, reînfiinţarea Mitropoliei etc.*

Dacă privim azi în urmă, vedem că hotărârile Adunării Naţionale dela Blaj n'au fost produsul unei însufleţiri trecătoare, ci ele au avut rădăcini adânci în convingerile şi aspiraţiunile nestrămutate ale poporului român din Ardeal. Aşa se explică de ce lupta pornită atunci nu s'a mai oprit nici o clipă, ci a continuat condusă de Mitropolitul Şaguna până aproape de moartea lui şi pe urmă până la înfăptuirea deplină a tuturor dorinţelor exprimate atunci. Lupta aceasta neostenită a schimbat ătâtea în viaţa poporului român din Ardeal, încât azi ni se pare că n'au trecut dela acel început de luptă numai 100 de ani, ci multe sute.

Astfel poporul român din Ardeal şi-a câştigat libertatea naţională şi nu numai în cadrul unei împărăţii streine, ci într'un stat propriu, în unire cu fraţii săi de pretutindeni. Desigur aceasta nu ne desleagă pe noi de orice grijă în legătură cu libertatea naţională, ci trebue să stăm treji la orice ameninţări ale ei. Cu poporul maghiar, azi avem raporturi limpezi de bună vecinătate, cu respectul libertăţii reciproce.

Iobăgia s'a şters. Ultimul pas în direcţia aceasta s'a făcut sub regimul actual. Azi nimeni nu mai e rob pe pământul altuia şi nimeni nu mai exploatează munca altuia.

Azi avem şcoli româneşti de toate gradele până la Universitate pentru crearea unei culturi proprii şi pentru exploatarea bogăţiilor pământului nostru. S'ar părea că întreg visul celor dela 1848 s'a înfăptuit şi noi nu mai trăim în umbră şi în chip, ci în realitatea coborâtă întreagă printre noi.

Şi totuşi, iubiţi fraţi, mai este o parte din visul înaintaşilor noştri, neînfăptuită încă. Mai lipseşte unirii noastre naţionale ceva ca să fie deplină. Mai avem de realizat unitatea noastră bisericească, *în Biserica strămoşilor noştri dinainte de 1700, în Biserica şi'n credinţa de totdeauna a neamului nostru, în credinţa neştirbită a lui Hristos Domnul şi a Bisericii vechi. Habsburgii au rupt naţia noastră din Ardeal în două ca să ne slăbească şi să ne poată mai uşor stăpâni. Azi ei nu mai au putere asupra noastră, deci nu ne mai pot împiedeca de a ne readuce iarăşi toţi la un loc. Ca urmaş al vechilor mitropoliţi ai Bălgradului, cari aveau sub oblăduirea lor toată naţia românească din Ardeal, îndrept, acum ca şi altă dată, către voi, cei pe cari interese streine V'au amăgit despărţindu-Vă de maica Voastră cea bună, de Biserica ortodoxă, o chemare caldă de Părinte:* să Vă întoarceţi acasă.

Aceea va fi ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim într'însa. Aceea va fi ziua celei mai mari biruinţe naţionale. Va fi ziua învierii naţionale în care ne vom îmbrăţişa şi ne vom zice cu toţii: Fraţilor! Veniţi, căci noi Vă aşteptăm cu braţele deschise. In extaz de fericire va sălta sufletul neamului întreg strâns din nou în jurul altarului Bisericii strămoşeşti, ne vor binecuvânta strămoşii pentru împlinirea unui vis al lor şi ne vor mulţumi urmaşii pentru moştenirea neştirbită ce le vom lăsa în păstrare.

Rupeţi peceţile cu cari v'au încătuşat străinii, veniţi acasă şi faceţi deplină unitatea şi solidaritatea sufletească a Neamului.

Bunul Dumnezeu să binecuvinteze cu isbândă această chemare ieşită din sufletul Neamului şi să-şi reverse darul Său peste această adunare.

I. P. S. Mitropolit Justinian

a fost ales Patriarh al Bisericii ortodoxe române

— Solemnitatea dela Palatul Marei Adunări Naţionale —

Luni, 24 Mai a. c., s'au întrunit, în Palatul Marei Adunări Naţionale, membrii Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea noului Patriarh. Au fost de faţă membrii Inaltului Prezidiu, în frunte cu dl Prof. Dr. C. Parhon, preşedintele Prezidiului, dnii prof. P. Constantinescu-Iaşi şi Ion Niculi, vice-preşedinţi, şi membrii guvernului, în frunte cu dl Dr. Petru Groza, preşedintele Consiliului de Miniştri, dl Gh. Gheorghiu-Dej, prim vicepreşedinte al Consiliului, dnii Prof. Traian Săvulescu şi Ştefan Voitec, vice-preşedinţi.

Şedinţa s'a deschis la orele 10.30 sub preşedinţia I. P, S. Justinian, Lt. Patriarh. I. P. S. Sa elogiază memoria defunctului Patriarh, arătând motivul convocării Colegiului Electoral Bisericesc. După apelul nominal se trece la votare. La despuierea scrutinului prezidează I. P. S. Mitropolit Nicolae. Anunţând rezultatul votului (383 voturi pentru I. P. S. Justinian Marina, 40 voturi pentru I. P. S. Nicolae Bălan, care n'a fost între candidaţi; P. S. Nicolae Popovici, 3 voturi; P. S. Chesarie Păunescu, 1; I. P. S. Emilian Antal, 1), I. P. S. Sa spune:

In conformitate cu acest rezultat, proclam ales ca Arhiepiscop al Arhiepiscopiei Bucureşti, ca Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi ca Patriarh al Bisericii noastre pe I. P. S. Mitropolit Justinian (aplauze puternice).

Inalt Prea Sfinţia Voastră,

Am deosebita bucurie de a Vă aduce la cunoştinţă că Măritul Colegiu Bisericesc Electoral, prin votul şi prin încrederea sa, v'a chemat la Scaunul de Arhiepiscop al Bucureştilor, de Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi de Patriarh al Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române. Vă exprim cu această ocazie, în numele Măritului Colegiu Naţional Bisericesc, felicitările sale şi totodată cele mai călduroase urări pentru o păstorire plină de rod şi de realizări duhovniceşti.

Scaunul la care aţi fost chemat astăzi a fost ilustrat vreme de 600 de ani de ierarhi vrednici, ca Teodosie Veştemeanul, care ne-a dat cea dintâi Biblie românească, tipărită complet la 1688; ca Antim Ivireanul, cel cu nume nepieritor, prin talentul său multilateral şi prin Didahiile sale curajoase; şi în deosebi de harnicul şi evlaviosul ierarh dela Căldăruşani, Grigorie IV; iar în zilele noastre, după ridicarea scaunului de aici la rangul de Patriarhie, de cei doi patriarhi de evlavioasă pomenire, I. P. S. Miron şi I. P. S. Nicodem, scaunul acesta, care are merite nepieritoare pentru Biserica şi Neamul Românesc, vă îmbie astăzi, Inalt Prea Sfinţite, tot atâtea îndemnuri, pentru a căuta cu înţelepciune şi cu demnitate să purtaţi cârma supremă a Sfintei noastre Biserici.

Având sprijinul Clerului şi al poporului, precum şi sprijinul Onoratului Guvern al ţării, nu mă îndoiesc că speranţele pe care le pune, prin votul său de astăzi, Măritul Congres Naţional Bisericesc în Inalt Prea Sfinţia Voastră, vor fi pe deplin satisfăcute.

Noi rugăm pe bunul Dumnezeu să vă stea în ajutor cu darul Său, ca să puteţi conduce Sfânta noastră Biserică, spre gloria Neamului său, spre binele Ţării şi spre fericirea tuturor.

Să trăiţi întru mulţi ani (vii aplauze).

Cuvântarea I. P. S. Patriarh Justinian

In cuvântarea rostită de noul Patriarh, Inalt Prea Sfinţia Sa, după ce arată greutatea misiunii la care Duhul Sfânt l-a chemat prin votul Congresului Bisericesc, socotind alegerea persoanei sale „nu numai ca o preţuire a muncii mele încordate timp de 25 ani", ci şi ca o răsplătire plugărimii din sânul căreia s'a ridicat, continuă:

Mărit Colegiu,

Biserica este chemată azi să purifice, să înnoiască şi să înnobileze viaţa omenească, propovăduind dreptatea şi omenia, tuturor muncă paşnică, cinste şi ordine; este chemată să împuternicească sufletul poporului drept credincios cu tăria iubirii, a solidarităţii şi a unirii. (Apost. Soc. pag. 152), ce trebue să trăiască în regimul democratic al tinerii noastre Republici Populare.

Pentru înfăptuirea acestor idealuri cel dintâi şi cel mai de seamă lucru pe care îl voiu avea de făcut, în hotarul tradiţiilor bisericeşti, este păstrarea credinţei, care în decursul istoriei s'a arătat a fi o piatră de temelie tare. Inlăturând dureroasa spărtură, provocată de duşmani acum 250 de ani, credinţa unitară ortodoxă va deveni „un chivot de mântuire şi izvor nesecat de fapte rari şi de propăşire duhovnicească şi morală pentru poporul nostru" (Bis. Ort. Rom., LXIV, pag. 462).

Iar „pentru lămurirea şi întronarea poporului dreptcredincios, pregătirea cât mai bună a clerului va fi una din grijile de căpetenie ale sarcinei mele patriarhiceşti (Idem. pag. 462).

Dar în deosebi mă voiu strădui ca sfânta noastră Biserică Ortodoxă Română să facă faţă aşteptărilor şi nădejdilor ce şi le pune poporul dreptcredincios în contribuţia ei la noua sa aşezare socială.

Niciodată în viaţa ei, în curs de aproape două milenii, Biserica lui Hristos nu a avut un prilej mai potrivit pentru a-şi pune în practică învăţăturile Evangheliei, ca cel de azi, datorită regimului popular instaurat în ţara noastră.

„Obiectivul misiunii Bisericii este omul, temelia Patriei şi societăţii. Inălţarea omului condiţionează îmbunătăţirea tuturor celorlalte realităţi ale vieţii omeneşti. Formarea unui om nou, a unui om conştient de rosturile lui pe pământ, pătruns de nepieritoarele adevăruri ale dreptăţii şi păcii, iată o vastă lu-

Cuvântarea I. P. S. Patriarh Justinian

(Urmare din pagina 1-a)

crare la săvârşirea căreia este chemată să contribue şi Biserica.

„Strigătul omenirii după o viaţă nouă, mai dreaptă şi mai bună, liberă şi stăpână pe munca ei, este strigătul celui căzut între tâlhari după samarineanul izbăvitor. Lăsată pradă tuturor rătăcirilor şi tuturor suferinţelor, omenirea strigă şi cere pace, înfrăţire şi dragoste. Biserica trebue să răspundă acestei strigări şi să fie prezentă acolo unde se dă lupta pentru cucerirea dreptăţii şi libertăţii, ştiut fiind că nu poate fi pace, înfrăţire şi fericire într'o lume cu oameni robiţi, exploataţi şi ţinuţi în întuneric" (Ap. Soc., pag).

Slujitorilor Bisericii le revine toată datoria de a îndepărta din sufletele oamenilor toate zgura lăsată de păcatele trecutului şi de a-şi da şi viaţa pentru apărarea păcii şi libertăţii oamenirii, după pilda dată nouă de Iisus.

Numai în felul acesta slujind omenirea, ajutând noroadele în lupta lor pentru pace şi libertate, Biserica va putea să contribue la zidirea unei lumi mai bune, care să fie demnă de Creatorul ei.

Pe drumul acesta vom îndrepta şi vom îndruma paşii Bisericii Ortodoxe Române şi ai slujitorilor săi, — pe drumul deschis înaintea noastră de Iisus Mântuitorul.

Amintind apoi de strălucitii înaintaşi în Scaun, I. P. S. Justinian făgăduieşte a continua tradiţia lui Antim Ivireanu, a lui Grigorie Dascălul şi să adâncească legăturile dintre Biserica rusă şi română, reluate de fericitul Patriarh Nicodim. In continuare, I. P. S. Sa spune:

Crescut în învăţăturile şi predaniile sfintei noastre Biserici Ortodoxe, care dela început a respins şovinismul şi prozelitismul, ca pe nişte lucruri care nu sunt potrivite cu duhul creştin, vom avea inima larg deschisă pentru celelalte confesiuni din ţara noastră. Deasemenea voiu întinde mâna iubirii şi a prieteniei de frăţie întru Hrist s tuturor Bisericilor Ortodoxe surori întru Ecumenicitate, luptând pentru înflorirea ortodoxiei, care zideşte şi întăreşte popoarele.

Acestea sunt simţămintele care stăpânesc, în această clipă istorică inima mea. Acestea sunt pe scurt făgăduielile şi asigurările date in vederea lucrării pe care o iau asupra mea.

Mărit Colegiu,

Biserica Ortodoxă română trăieşte azi cea mai măreaţă zi din viaţa ei, din istoria ei, — când pentru prima oară clerul şi poporul ei dreptcredincios a fost aşa de măreţ reprezentat, la alegerea primului Patriarh în Republica Populară Română, prin tot ce are poporul nostru mai bun dela Vlădică până la opincă, dela meşteşugar până la cărturar. Prezenţa în acest preamăreţ Colegiu Bisericesc a întregului Guvern, în frunte cu toţi membrii Inaltului Prezidiu al Republicii Populare Române, a membrilor Marei Adunări Naţionale, a tuturor conducătorilor instituţiilor de cultură din ţară, alături de Inaltul Cler, delegaţii Eparhiilor din ţară şi membrii Adunării Eparhiale a Bucureştilor, ne arată cât interes poartă regimul democraţiei populare române Bisericii Ortodoxe şi slujitorilor ei.

Infrăţiţi şi însufleţiţi de această dragoste reciprocă, clerul şi poporul binecredincios să ne dăm mâna şi uniţi într'un efort comun de muncă să consolidăm viaţa şi orânduirile democratice ale tinerei noastre Republici, purtând în minţi şi în inimi deviza sf. Apostol Pavel: „Hristos ne-a izbăvit să fim liberi; rămâneţi dar tari şi nu vă plecaţi iarăşi sub jugul robiei" (Galat. V-1).

Cu credinţa nesdruncinată în această unitate, în cuget şi faptă a clerului şi poporului, rog pe Cel de Sus ca să păzească şi să dăruiască zile îndelungate Guvernului, Inaltului Prezidiu şi distinşilor lor colaboratori. Dumnezeu să le dea putere de muncă să poată lucra fără preget, pentru bunăstarea noastră a tuturor şi pentru gloria Patriei.

Trăiască Biserica Ortodoxă Română.

Trăiască, crească şi înflorească Republica Populară Română.

Amin!

Cuvântarea d-lui prim-ministru dr. P. Groza

Inalt Prea Sfinţite Patriarh,

In numele Guvernului Republicii Populare Române, vă urez sănătate şi putere de muncă, pentru a vă putea împlini misiunea, care, după cum spuneaţi, este plină de atâtea griji şi răspunderi, dar care vă rezervă şi mari satisfacţii.

Cuvântarea clară a ministrului Cultelor şi cuvântarea Inalt Prea Sfinţiei Voastre trasează linia de colaborare a noastră a tuturor, în slujba poporului şi recomandă o muncă coordonată şi intensă pentru consolidarea Republicei noastre Populare, pentru consolidarea unui regim din care să fie înlăturată pentru totdeauna exploatarea omului de către om, sub orice formă s'ar prezenta ea.

Această muncă este şi pe linia învăţăturilor creştine. Aţi spus adineaori că nu poate fi pace şi muncă constructivă, acolo unde mai persistă încă exploatarea muncii omului şi acolo unde omul mai este ţinut încă în întuneric. De aceea, pentru a ridica demnitatea omului care munceşte şi pentru a-l feri de exploatare din partea semenilor lui, noi vom merge înainte.

Eu prevăd zile frumoase pentru ţara şi patria noastră iubită. Şi mai prevăd cum Inaltul Cler, împreună cu clerul ortodox, se va solidariza în jurul Tronului Patriarhal, având tot sprijinul în această muncă a Bisericii şi din partea Guvernului Republicii Populare Române (aplauze puternice).

Prezentându-ne astfel, noi vom binemerita dela acest popor şi dela naţionalităţile conlocuitoare din această ţară, fiindcă suntem pe linia propovăduirii înfrăţirii între oameni, între toţi cetăţenii acestei ţări, fără deosebire de religie şi de naţionalitate.

Pacea va sălăşlui atunci în sufletele oamenilor şi toţi vor munci încordat pentru prosperitatea acestei ţări, punându-se astfel temelia pentru un minunat viitor al poporului nostru.

Să trăiţi şi să păstoriţi în pace! (vii aplauze).

Cuvântarea d-lui Stanciu Stoian, ministrul Cultelor

Dupăce scoate în evidenţă deosebita însemnătate a actualelor alegeri de Patriarh, când Patriarhul trebue „să fie alături de popor", dl Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, arată nedreptatea ce s'a făcut sub vechiul regim Bisericii ortodoxe prin cunoscutul Concordat şi situaţia de acum a acestei Biserici, când:

„Constituţia... face din Biserica ortodoxă română în adevăr cea dintâi dintre bisericile ţării, pentrucă îi dă putinţa să se desvolte liber, potrivit cu numărul credincioşilor săi şi cu serviciile pe care ea le poate aduce Republicei, în mai mare măsură decât altele.

Biserica a rămas legată de Stat, aşa cum au dorit slujitorii ei, şi a rămas mai departe să fie ajutată de Stat, din bugetul său.

Când afirmăm că poporul este astăzi mulţumit şi liniştit, din punct de vedere religios, noi nu ignorăm, se înţelege, că în ţară se agită totuşi unele curente potrivnice acestui spirit de înfrăţire şi colaborare, în cadrul libertăţilor populare. Trebue însă să se recunoască de toată lumea că aceste manifestări duşmănoase nu sunt decât bureni otrăvitoare, care nu fac parte din flora firească a solului nostru. Ele sunt neghină de vrajbă, aruncată cu gând rău, de peste graniţă, de vrăjmaşii poporului nostru. Ele sunt pornite toate din intenţiile acaparatoare ale acelora care, în acest ceas de răscruce al lumii, n'au altceva mai bun de făcut decât să croiască blocuri reacţionare, să făurească planuri de ajutor imaginar şi înşelător, să agite gogoriţe atomice şi să se complacă în sofisme cu care vor să încătuşeze minţile, nu numai ale altora, dar chiar şi ale propriilor lor popoare.

Toţi aceştia sunt cuibăriţi la conducerea unor state apusene şi transoceanice şi p ntru ei Biserica a rămas o unealtă şi o speranţă.

De două instituţii religioase încearcă, în deosebi, să se folosească azi reacţiunea mondială: de biserica romano-catolică şi de aşazisa mişcare ecumenică. Biserica romano-catolică o vedem, în adevăr, atât în Italia, cât şi în restul lumii, conjug ndu-şi tot mai mult tendinţele de dominaţie cu acelea ale imperialismului iancheu; iar mişcarea ecumenică, iniţiată şi susţinută de biserica anglicană, este văd t sub influenţa imperialismului britanic, puţin la strâmtoare.

Trebue să ne înţelegem şi să fim înţeleşi. Nu este vorba aci de credincioşii romano-catolici sau de cei de confesiune anglicană. Nu este vorba chiar nici de bisericile lor, ca biserici. Pentru toţi şi pentru toate nu putem avea decât respectul şi consideraţia cuvenită oricărui cult religios. Este vorba de vinovata imixtiune a acelora care vor să facă din aceste instituţii culturale arme de luptă şi dominaţie, împotriva popoarelor dornice de pace şi libertate.

Nouă nu ne este şi nu ne poate fi indiferentă nicio acţiune care s'ar încerca să se iniţieze sub astfel de inspiraţii. Nu ne este indiferentă acţiunea Vaticanului, când pe căi piezişe caută să se amestece şi să judece regimul nostru democratic. Nu ne este mai ales indiferent, şi ne întristează chiar, când acest lucru este operat chiar prin elemente cari ar trebui să nu se rupă de trunchiul naţiunii prin acţiunea lor.

Nouă nu ne este indiferent apoi dacă aşa isă mişcare ecumenică vrea să remorcheze ortodoxia la carul imperialismului apusean, anglo-saxon.

Nouă nu ne sunt indiferente toate aceste lucruri pentrucă ele sunt în strânsă legătură cu însăşi fiinţa poporului nostru, cu unitatea lui de gândire, simţire şi acţiune, cu dorinţa lui fierbinte de colaborare laolaltă cu toate naţiunile iubitoare de pace şi libertate, în fruntea cărora stă astăzi Uniunea Sovietică.

Poporul astăzi s'a deşteptat şi nu vrea să mai fie din nou adormit şi înşelat. El este astăzi liber în ţară liberă şi independentă.

Respectăm toate credinţele. Vrem să păstrăm cele mai corecte şi mai bune raporturi cu toate cultele. Punem tuturor însă o condiţie: să fie cu toate gândurile lor adunate acasă; să nu fie cu alte cuvinte, nici pe faţă nici în ascuns, cu gândurile fugare peste hotare.

Cetăţenii conştienţi ai Republicei, — muncitorii, ţărănimea muncitoare şi cărturarii cu adevărat luminaţi — merg pe acest drum Biserica Ortodoxă Română în marea ei majoritate este şi ea laolaltă cu poporul. Aceasta este drumul cel just, drumul Patriei celei noui, drumul Republicei Populare Române.

Formulând această condiţie nu împietăm cu nimic asupra deplinei libertăţi de conştiinţă la care fiecare cetăţean are dreptul potrivit cu litera Constituţiei. Biserica şi cultele în general, atunci au fost pe drumul cel bun şi atunci au fost mai de folos când s'au încadrat mai bine în efortul comun al noroadelor.

Şi a mai fost nevoie de ceva, pentruca Biserica să fie cât mai de folos pentru massele de credincioşi: să fie în pas cu vremea, — mereu şi cât mai atent în pas cu vremea.

Căci Biserica numai pe acest temei principial s'a putut menţine vie în trecut; numai pe el se poate menţine şi azi şi în viitor.

Şi apoi nu trebue să ne scape a observa că Biserica are azi de îndeplinit un rol dintre cele mai importante pentru însăşi afirmarea şi justificarea existenţei sale. Alături de cei ce văd limpede, alături de toate popoarele şi de sutele de milioane de „oameni simpli" doritori de pace şi muncă paşnică şi constructivă, ea trebue să lupte hotărît pentru pace.

Zilele acestea chiar marele conducător al popoarelor sovietice, Generalissimul Stalin a arătat putinţa şi necesitatea acestui lucru, în acest moment istoric, când agitatorii unui nou război vor să împingă marile puteri şi popoarele lumii într'un nou măcel. Generalissimul Stalin a arătat, după cum ştim, că reglementarea paşnică între marile puteri ale lumii „nu este numai posibilă, dar şi absolut necesară în interesul păcii generale".

Biserica în genere şi Biserica ortodoxă în special, îşi poate găsi aci un loc de luptă dreaptă şi sfântă.

Dimpreună cu celelalte Biserici ortodoxe şi în primul rând cu pravoslavnica Biserică rusească, Biserica ortodoxă română poate să contribue la crearea, pe plan religios. a unei solidarizări sufleteşti care poate servi pacea în mod efectiv.

In momentul când suntem chemaţi să alegem pe Arhiepiscopul Bucureştilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, toate aceste lucruri trebue să ne fie prezente în minte. Alegerea pe care o vom face trebue să răspundă tuturor acestor comandamente. Ea trebue să se oprească asupra aceluia care prezintă cele mai multe nădejdi şi cele mai sigure garanţii din toate aceste puncte de vedere.

Patriarhul cel nou trebue să fie şi al Bisericii, dar trebue să fie şi al poporului, cu aspiraţiile lui de azi. El trebue să-şi păstorească în cinste turma ce i se încredinţează, dar prin Biserică trebue să ajute poporului, să ajute la desvoltarea democraţiei populare şi libertăţilor populare, să fie în sprijin Patriei noastre scumpe, pentru asigurarea independenţei şi suveranităţii Republicei Populare Române; să fie un iubitor şi luptător pentru pace şi pentru consolidarea democraţiei în lume.

Personalitatea noului Patriarh al României, I. P. S. Justinian Marina

Născut la *22 Februarie 1901*, în satul Cermegeşti din jud. Vâlcea, dintr'o familie de plugari, a intrat în 1915 la Seminarul teologic din Râmnicul Vâlcea, absolvindu-i cursurile în anul 1923 în chip strălucit, obţinând în acelaşi an şi diploma de învăţător. Printr'o chemare tainică, Inalt Prea Sfinţitul a început lucrarea sa pe tărâmul social, mai întâi ca luminător al copiilor de ţară şi anume ca învăţător la şcoala primară din satul Olteanca judeţul Vâlcea. Câţiva ani apoi, Patriarhul de azi al ţării a îngemănat slujba de dascăl cu cea de preot dela Băbeni jud. Vâlcea, unde s'a dovedit un adevărat apostol şi îndrumător. Episcopul Vartolomeu a remarcat însă în tânărul preot şi învăţător însuşiri care depăşeau ogorul de activitate al unui slujitor de sat şi astfel, după ce obţinuse titlul de licenţiat în teologie al Facultăţii din Bucureşti a fost chemat ca preot în oraşul Râmnicul Vâlcea la Parohia sf. Gheorghe, încredinţându-i apoi la 1 Noemvrie 1932 şi postul de director al Seminarului Sf. Nicolae.

Osârdia sa de bun chivernisitor al treburilor duhovniceşti ca director de seminar a fost tot aşa de aleasă şi folositoare poporului drept credincios, ca tagmei preoţeşti, la Sfatul de împăciuire, la Societatea Renaşterea la Cooperativa Corpului Didactic, la Căminul Cultural şi la Tipografia Eparhială din Râmnicul Vâlcea.

Pentru meritele sale prisositoare, în luna August 1945, a fost chemat de răposatul Mitropolit al Moldovei Irineu Mihălcescu în postul de Vicar-Arhiereu la Iaşi.

Ca arhiereu-Vicar şi apoi ca locţiitor de Mitropolit al Moldovei, Inalt Prea Sfinţia Sa şi-a închinat toată puterea sa de muncă şi neostenită slujire a ajutorării celor loviţi de urgia războiului şi secătuiţi de seceta ce a pârjolit timp de doi ani ogoarele Moldovei.

La 19 Noemvrie 1947, Marele Colegiu Electoral Bisericesc l-a ales Mitropolit al Moldovei, iar după trecerea la cele veşnice a Patriarhului Nicodim a fost chemat ca Patriarh Locotenent în trebile Bisericii Ortodoxe Române.

Pentru inaltele sale merite a fost ales Luni, 24 Mai 1948, Arhiepiscopul Bucureştilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi Patriarh al Bisericii ortodoxe române.

Stema şi drapelul R. P. R.

Stema şi drapelul Republicii Populare Române au fost definitiv precizate. Stema reprezintă păduri de brazi, o sondă, munţi înalţi, dintre cari răsare soarele. In jur e o coroană de spice de grâu, legată jos cu tricolorul, pe care sunt imprimate literele R. P. R. Drapelul se compune din culorile: albastru, galben şi roşu, aşezate vertical, în mijloc (pe galben) având stema Republicii Populare Române. Cu executarea şi multiplicarea stemei în culori a fost însărcinat Ministerul Artelor şi Informaţiilor

După serbările dela Blaj

Implinirea a 100 ani dela marea Adunare Naţională de pe Câmpia Libertăţii, din 3/15 Mai 1848, şi serbările ce s'au desfăşurat cu acest prilej la Blaj au avut un puternic răsunet în presa românească. Două lucruri însă ne-au reţinut atenţia în chip deosebit în articolele şi comentariile consacrate de ziare şi reviste acestui important eveniment: criticile ce s'au adus atitudinii pe care a avut-o Andrei Şaguna în desbaterile marei Adunări Naţionale dela Blaj şi primirea favorabilă de care s'a bucurat apelul adresat de I. P. S. Mitropolit Nicolae credincioşilor greco-catolici de a se întoarce la ortodoxie.

In ceea ce priveşte atitudinea politică a lui Şaguna — care într'adevăr a preconizat calea „legiuită", a petiţiilor către împăratul Austriei şi dieta transilvană pentru rezolvarea problemelor naţionale, politice şi sociale ale Românilor ardeleni — observăm că această atitudine a fost judecată aspru şi condamnată, în lumina principiilor revoluţionare, pentru care milita un Nicolae Bălcescu şi care impuneau colaborarea Românilor cu Ungurii, împotriva duşmanului comun: monarhia austriacă. Dar chiar din comentariile presei reiese că soluţia aceasta, a luptei comune româno-maghiare împotriva monarhiei austriace, „nu s'a impus" în desbaterile Adunării dela Blaj şi, date fiind împrejurările din vremea aceea, nici nu putea să se impună.

Oprindu-ne numai la un foarte important articol al d-lui prof. P. Constantinescu-Iaşi, vice-preşedinte al Inaltului Prezidiu, publicat în ziarul „Naţiunea" cu data de 17 Mai 1948, sub titlul „N. Bălcescu, un precursor al înţelegerii româno-maghiare", observăm că marea greşeală nu a fost a lui Şaguna, care la un moment dat a fost chiar acuzat de conaţionalii săi ca „maghiorofil", ci a conducătorilor revoluţionari maghiari, care „au apăsat prea mult pe pedala naţionalistă". Iată înseşi cuvintele d-lui prof. Constantinescu Iaşi: „Semnalul revoluţiei a fost dat contra stăpânirii habsburgice. Conducătorii revoluţiei maghiare au apăsat prea mult pe pedala naţionalistă, imprimând mişcării lor un caracter şovin. Au subtilizat astfel tâlcul social al revoluţiei. Dacă fruntaşii revoluţionari, în cap cu Kossuth, s'ar fi putut integra spiritului de eliberare generală şi s'ar fi lepădat de prejudecăţile şovine, ar fi reuşit să constitue frontul unic revoluţionar, angajând astfel toate naţionalităţile în mişcarea de scuturare a jugului austriac, dând în acelaşi timp lovituri grele feudalităţii de toate felurile. Sârbii, Croaţii şi Românii, văzându-se părăsiţi, au constituit fronturi separate, hotărîţi a lupta mai dârz împotriva asupririi maghiare decât împotriva dominaţiei habsburgice".

Aceasta era realitatea. Bălcescu însuşi recunoştea că „mişcarea Românilor este dreaptă, pentru că ciocoii unguri le refuză naţionalitatea", deşi această mişcare „profita reacţiunii monarhice".

„In Ardeal, constată mai departe d. prof. Constantinescu-Iaşi, problema socială era complicată şi cu problema naţională, pentrucă grofii maghiari făcuseră din deosebirile de naţionalitate un mijloc de exploatare economică a maselor populare".

Şi, dacă înşişi revoluţionarii maghiari aveau atât de puţină înţelegere pentru nevoile poporului român, ce să mai zicem despre marii reacţionari maghiari, conţii, grofii şi latifundiarii de toate categoriile, care nu înţelegeau să scoată poporul român din robie şi să-l pună pe picior de egalitate cu naţiunile conlocuitoare. La stăruinţele de pacificare şi colaborare româno-maghiară depuse de Bălcescu, „Kossuth se opuse oricăror concesii care ar fi atins cât de cât supremaţia elementului maghiar", constată d. prof. P. Constantinescu-Iaşi. Şi chiar şi mai târziu, după înnăbuşirea revoluţiei prin armatele combinate ţariste şi austriece, când Bălcescu se străduia la Paris, împreună cu emigraţii maghiari, să pună temeliile unei confederaţii dunărene, sub denumirea „Staturile unite ale Dunării", „fruntaşii unguri pretindeau ca federalizarea să se facă în starea de atunci a popoarelor", temându-se adică de eventuala „desmembrare a Ungariei istorice".

Iată, spus limpede, cine poartă vina greşelilor, reale, ce s'au comis de către conducătorii mişcărilor revoluţionare dela 1848 din Ardeal.

Că Şaguna n'a fost un entusiast, de talia lui N. Bălcescu, este foarte adevărat. Poetul Mihail Eminescu l-a acuzat chiar de... „pesimism", spunând că acest „om politic dela creştet până în tâlpi" era, „ca toţi politicii de talent, pesimist şi a calculat totdeauna cu împrejurările cele mai rele, nu cu cele mai bune". „De altfel, continuă Eminescu, lipsa lui de încredere, nu în energia, dar în judecata sănătoasă şi oarecum realistă a conluptătorilor săi a fost în parte adeverită de vreme" (Opere complete, Iaşi 1914, p 593).

Şi Nicolae Iorga recunoştea că Şaguna „n'a fost un entusiast", „dar, zicea el, un neam n'are nevoie numai de entusiaşti. Ar fi mare greşeală să se creadă că un neam poate să meargă fără entusiaşti, dar ar fi o şi mai mare greşeală să se creadă că un neam poate să meargă numai cu dânşii. Şi neamul nostru bine înzestrat a avut pe rând, când trebuia, pe marii săi entusiaşti — pe marii săi nebuni — şi pe marii săi cuminţi — pe marii săi oameni politici" („Neamul Românesc", 11 Octomb. 1909, p. 1946).

Intr'adevăr, entusiaştii dela 1848, Bărnuţiu, Ilarian, Laurian, învinşi, văzând cum li se spulberă visul, au trecut peste munţi, în Principatele Române. Din fericire a rămas în Ardeal Şaguna, „acest om, care singur era cât un întreg partid" — cum se exprima tot N. Iorga — şi care era un atât de bun „socotitor", încât, „când a venit sorocul ca împăratul să plătească", a ştiut „să-i aducă aminte pentru ce avem dreptul să cerem şi să impună cât avem dreptul a cere pentru ca socoteala să fie făcută deplin" (Ibidem, p. 1948).

Lucrurile acestea credem că este bine să fie reamintite astăzi şi atitudinea lui Şaguna să fie judecată în ansamblul împrejurărilor politice şi sociale în care s'a desfăşurat activitatea sa; o activitate într'adevăr prodigioasă şi binefăcătoare pentru poporul român ardelean.

* * *

In ce priveşte apelul adresat de I. P. S. Mitropolit Nicolae credincioşilor greco-catolici, de a se întoarce „acasă", de a se realipi trupului Bisericii dreptmăritoare, socotim că nici nu se putea o inspiraţie mai fericită şi un moment mai potrivit pentru a rechema lângă noi pe cei care ne-au fost smulşi prin amăgire şi cu gând viclean de spargere a unităţii naţionale, de slăbire şi subjugare a Românilor ardeleni. Căci astăzi, ca şi acum 100 de ani şi ca totdeauna în clipele mari ale celor aproape trei veacuri de desbinare între fraţii de aceeaşi credinţă, se simte nevoia adâncă, stăruitoare, de „a fi fraţii împreună", cum se spune în Sf. Scriptură.

Acum 100 de ani, când s'a dus vlădica Andrei Şaguna la Adunarea Naţională dela Blaj, a fost întrebat pe drum că unde va găzdui şi el a răspuns în glumă că-şi va face un cort în piaţa Blajului şi se va adăposti acolo. Lucru care, firește, nu s'a întâmplat, ci a fost întâmpinat de trimişii vlădicăi Leményi şi găzduit după cuviinţă la episcopia greco-catolică. Iar în timpul şederii sale acolo atât de mare a fost apropierea sufletească între cei doi vlădici, înfrăţiţi în lupta lor comună pentru binele poporului, încât, după slujba divină din preziua Adunării, la ieşirea din biserică, s'au îmbrăţişat în faţa poporului şi s'au mărturisit fraţi întru Hristos şi fraţi Români, îndemnând poporul să uite toate neplăcerile şi să se socotească asemenea

Iată cum redă Nicolae Iorga acest impresionant episod: „Inaintea unei mulţimi fără de număr, ţărani din toate unghiurile ardelene, veniţi ca la [illegible] propoveduirea unei noui Evanghelii, apărură vlădicii, amândoi vlădicii, în câmpul de pe Târnavă, lângă Blaj. Cine ştie ce va fi avut de gând să spu[illegible] unul celuilalt, dar vorbele pregătite rămaseră nespuse; căci din suferinţa, din nădejdea, din adânca iubire gata de jertfă a acestor săraci şi necărturari se desfăcu deodată, ca o neoprită suflare a Duhului Sfânt, care făcu pe cei doi păstori să se mărturisească fraţi înaintea lui Hristos Mântuitorul şi a sărmanului lor popor umilit ce-şi aştepta mântuirea dela Dânsul şi dela dânşii" („Sămănătorul", 14 Decemb. 1903, p. 788).

Armonia în care au colaborat cei doi vlădici, unit şi neunit, şi sentimentul de frăţietate pe care l-au încercat toţi Românii în timpul acelei memorabile Adunări au impresionat adânc poporul, dându-i nădejdea că va veni şi ziua aceea mare a înfrăţirii religioase. A. Papiu Ilarian, martor ocular al acestor evenimente, istoriseşte cum, înaintea primei şedinţe a Adunării, Şaguna înalţă o rugăciune către Dumnezeu, cerându-I să îndrepteze paşii poporului „pe calea înţelegerii şi a iubirii frăţeşti". „Andrei Şaguna, spune A. Papiu Ilarian, urmând datinei celei pioase a strămoşilor noştri *al Jove principium*, înainte de toate îndreptă rugăciuni fierbinţi... pentru naţiunea română către Cel Atotputernic, ca să lumineze mintea a toată naţiunea şi să-i îndrepteze paşii pe calea înţelegerii şi iubirii frăţeşti, până va ajunge la scopul său cel dorit, la libertatea naţională. Frumos exemplu de iubire frăţească şi de cultură într'adevăr omenească! Eri sluji sfânta Liturghie episcopul unit pentru toată naţiunea şi astăzi înalţă rugăciuni cel neunit iarăşi pentru toată naţiunea. De această pietate nu numai

---

FOIŞOARA

Feminism şi feminitate

S'ar părea că a vorbi despre feminism, într'o vreme în care femeia nu mai are ce să revendice, este ceva cu totul inutil. Intr'adevăr, nu există domeniu de activitate umană în care să nu fi pătruns femeia şi în care să nu fi izbutit să secundeze sau chiar să înlocuiască bărbatul, fără să i se poată reproşa vreo lipsă în posibilităţi, zel sau rezultate.

Mai are deci rost să vorbeşti despre egalitatea femeii cu bărbatul, despre drepturile femeii şi despre sclavia în care a fost ţinută până acum? Credem că da. Şi nu atât pentru a elogia imensele posibilităţi ale femeii, nici pentru a cere noui şi meritate drepturi, cât pentru a pune feminismul în adevărata lui lumină şi a-l feri de exagerările la care se poate ajunge în mod firesc, ori de câte ori se reacţionează împotriva unei rânduieli nedrepte.

Pe de altă parte, lupta feministă se află încă într'o fază de început, adică într'o fază în care controversa nu este închisă şi în care animozităţile nu s'au domolit. Cea mai mare parte a moraliştilor adoptă o poziţie de mijloc faţă de doctrina şi de mişcarea feministă, aprobându-i unele puncte şi contestându-i altele.

Filosoful antic Aristotel, pentru care, firește, această problemă nu exista, găsea într'adevăr că punctul de perfecţiune al tuturor virtuţilor omeneşti se află la mijlocul distanţei dintre două vicii sau două excese contrare. Categoria moralului se situează totdeauna între prea mult şi prea puţin, este măsura justă care evită căderea în extreme.

Aplicând problemei ce ne preocupă criteriul moral al lui Aristotel, am putea spune că feminismul moral, feminismul just este şi el linia de mijloc între două excese contrare: tăgăduirea şi călcarea demnităţii morale a femeii, de o parte, şi tăgăduirea şi călcarea vocaţiei prime, a destinului femeii, de altă parte.

In general vorbind, feminismul este o mişcare socială care are scopul de a îmbunătăţi situaţia materială şi spirituală a femeii.

Inceputul acestei mişcări, firească şi legitimă, se leagă istoric de eforturile creştinismului pentru a ridica femeia la rangul de om, pe care, în unele locuri şi în unele perioade, nu l-a avut. Se cunoaşte destul starea de sclavie, mai rău chiar, de unealtă sau de animal de muncă şi reproducţie, în care a fost ţinută femeia. Feministele de azi şi de mai înainte, dornice să arboreze cununa martiragiilor trecute, au trâmbiţat destul de mult situaţiile nenorocite prin care au trecut bravele lor strămunice.

Cercetătorii obiectivi ai feminismului şi în special moraliştii deosebesc două principale forme de feminism: un feminism moderat şi un feminism integral.

Feminismul moderat urmăreşte ridicarea femeii la gradul de persoană morală, adică de fiinţă dotată cu raţiune şi libertate. Demnitatea morală este valoarea specifică a persoanei morale. Ea există întreagă şi aceeaşi la toţi oamenii, indiferent de sexul, vârsta şi situaţia lor socială, materială sau intelectuală. Astfel, copii sau oameni maturi, bărbaţi sau femei, sălbateci sau civilizaţi, savanţi sau oameni simpli, criminali sau oameni de bine, păcătoşi sau sfinţi, toţi aceştia au aceeaşi esenţă de fiinţe dotate cu raţiune şi libertate, adică de persoane morale (E. Baudin: Cours de philosophie morale, Paris, 1936, p. 128).

Feminismul moderat, luptând să câştige pentru femeie recunoaşterea personalităţii sale morale, egale prin grad şi natură celei a bărbatului, cere pentru femeie: dreptul de a-şi face o cultură intelectuală, dreptul de a exercita profesiunea dobândită prin această cultură, dreptul la un salariu egal cu al bărbatului pentru o muncă egală şi altele (E. Baudin: o. c., p. 379).

In afară de aceste drepturi pe care femeia le pretinde în virtutea persoanei morale, în virtutea valorii sale de om, feminismul mai apără şi unele drepturi specific feminine. Acestea sunt drepturile care rezultă din demnitatea sa de soţie şi mamă. Femeia de azi nu mai poate tolera situaţiile înjositoare în care erau puse femeile de odinioară: de a fi cumpărate şi vândute, de a fi părăsite sau aruncate, de a li se alunga sau omorî copiii. Nouile campanii de protecţie a mamei şi a copilului sunt cuceriri ale luptei feministe.

Deosebit de acest feminism moderat, moral şi îndreptăţit, este feminismul integral, care vede în femeie un individ egal bărbatului şi nimic altceva. Ţinută în sclavie sau sub tutelă de către bărbat, femeia trebue să-şi cucerească independenţa deplină şi toate drepturile din care bărbaţii şi-au făcut până acum un privilegiu: drepturi domestice, economice, politice, dreptul la o viaţă sexuală liberă. Revendicările acestui feminism încep însă să devină imorale şi primejdioase, de îndată ce fac abstracţie de vocaţia primă a femeii, aceea de a fi soţie şi mamă. Aceste revendicări merg împotriva naturii, a moralei şi a societăţii, ori de câte ori ajung să desorganizeze familia, căsătoria şi ordinea socială (Ibidem).

Feminismul integral care, fără să o mărturisească, tinde să facă din femeie nu o colaboratoare ci o concurentă a bărbatului, greşeşte din capul locului, nu pentrucă socoteşte femeia egală bărbatului — această egalitate nici nu i se contestă — ci pentrucă socoteşte femeia identică cu bărbatul. Dar toate ştiinţele antropologice sunt de acord în a afirma fundamentala deosebire, de constituţie, nu de grad, între cele două sexe.

Organismul femeii este ca o mare în continuă mişcare, în continuă turburare, el

mulţimea de oameni se bucura, ci se bucura şi cerul" (Istoria Rom. din Dacia superioară, vol. II, ed. II-a, Viena 1852, p. 230—231).

Colaborarea armonioasă şi frăţească dintre ortodocşi şi uniţi în această împrejurare a făcut o impresie atât de adâncă, încât primele informaţii sosite la Braşov despre Adunarea dela Blaj subliniau atmosfera ce a domnit acolo astfel: „Armonia şi prietenească înţelegere între ambele confesiuni aduse şi pe străini la mirare, iar în inima Românului cultivat şi ridicat peste opinia poporului lăsă o dulce nădejde că nu mult va trece şi păretele de vrajbă, mărul scârbei, ce-l aruncă încă din secoli trecuţi duşmanul Românilor, cu scop politic, de [illegible] a-i [illegible] şi înlătura pentru de-a-pururi" (Cf.: *Silviu Dragomir*, Studii şi documente privitoare la Revoluţia Românilor din Transilvania în anii 1848-1849, vol. V, Buc. 1946, p. 200).

Prin urmare, Românii îşi dădeau seama atunci, cum îşi dau seama şi acum, că spărtura sufletească produsă la 1700 în viaţa poporului român ardelean nu era în fond altceva decât o manevră politică pentru dominare, după vechiul principiu: *divide et impera*. Habsburgii nu s'au dat înapoi dela folosirea celor sfinte pentru a rupe în două şi slăbi naţiunea română din Ardeal. Căci dacă poporul a rămas până acum în vechile sale tradiţii, neştiind nici azi mare lucru în ce priveşte unirea sa cu Roma, apoi nu puţine au fost şi sunt amărăciunile acestui popor de pe urma nefericitului act de trădare religioasă şi naţională dela 1700.

De aceea, apelul I. P. S. Mitropolit Nicolae se află pe linia de cugetare şi simţire a conducătorilor revoluţionari dela 1848 şi a zecilor de mii de ţărani români, care alergaseră la chemarea vlădicilor lor, încredinţaţi că aceştia le doresc numai binele şi bucurându-se că la nevoile mari ale naţiunii conducătorii bisericeşti sunt alături de popor.

Şi este întru totul acest apel pe linia marilor năzuinţe actuale ale poporului românesc, de unire, de înfrăţire şi colaborare a întregului popor, pe care nimeni nu mai are interesul să-l desbine şi să-l învrăjbească.

Dee Domnul ca acest apel cinstit, părintesc, creştinesc, să-şi aibă răsunetul şi roadele mult dorite.

Emilian Vasilescu

APELUL

I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae adresat credincioşilor greco-catolici

Apelul adresat de I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae credincioşilor greco-catolici, cu prilejul serbărilor centenare dela Blaj, a avut un puternic ecou în sufletul poporului român ardelean, adunat cu zecile de mii pe Câmpia Libertăţii pentru a comemora acel moment de mare însufleţire, 15 Mai 1848, când 40.000 de Români ardeleni s'au înfrăţit în lupta lor comună pentru libertate şi o viaţă mai bună.

La 100 de ani dela acea memorabilă Adunare şi la aproape 250 ani dela regretabila ruptură sufletească survenită în viaţa poporului român ardelean, aruncând o privire în urmă, ne îngrozim de câtă înveninare şi câtă pagubă sub toate raporturile a produs acea rupere dela dreapta credinţă, operată cu viclean gând politic de către Habsburgi în rândurile Românilor ardeleni.

Chemarea pe care I. P. S. Mitropolit Nicolae le-a făcut-o acum credincioşilor greco-catolici nu e ceva nou, ci înaltul nostru Ierarh a făcut-o în multe rânduri, în mod solemn, dela tribuna Senatului, în faţa ţării întregi. Iar mergând de data aceasta pe Câmpia Libertăţii dela Blaj, ne aşteptam să o auzim din nou din gura care a rostit-o cu atâta căldură consecvent şi până acum. Eram convinşi că Ierarhul nostru nu va merge la Blaj numai ca să amintească ceeace s'a făcut înainte cu o sută de ani, ci va pune degetul pe rana încă nevindecată din sufletul naţiei noastre: unaţia. A vorbit ceeace trebuia să spună. Altfel nici nu avea rost să facă act de prezenţă pe Câmpia Libertăţii.

Chemarea, însoţită ca totdeauna de gândul cel bun al dragostei frăţeşti, a avut un deosebit ecou şi în presa românească; marile cotidiane, „Univesul", „Naţiunea", „Semnalul" etc., închinându-i substanţiale articole de fond şi comentarii largi, cari vădesc în chip hotărît însemnătatea şi oportunitatea ei. „Asemenea îndemnuri au mai venit în trecut din partea clerului ortodox, constată ziarul „Semnalul", dar acum chestiunea devine iarăşi de actualitate". „Drept şi puternic a răsunat glasul Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae Bălan! Puţini vor fi aceia cari nu-l vor asculta şi nu-i vor împlini calda chemare!" constată şi ziarul „Naţiunea", iar d. M. Sevastos, într'un foarte frumos articol de fond din „Universul", intitulat „Apelul I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan", spune că „nu se poate ca aceste cuvinte (ale I. P. S. Nicolae) să nu fi pătruns în sufletul fiecărui creştin. Nu se poate ca acest apel la unitate religioasă să nu găsească ecoul dorit în toate inimile Românilor".

Şi noi credem şi nădăjduim că ceea ce n'a fost cu putinţă până acum oamenilor va fi cu putinţa lui Dumnezeu, împlinindu-se astfel cea mai mare dorinţă a credincioşilor ortodocşi ardeleni.

T. R.

Necesitatea cunoştinţelor de istorie locală

Ca urmare a unei foarte importante dispoziţii dată de ministerul învăţământului, în toate şcolile secundare din cuprinsul ţării s'au ţinut în zilele de 11 şi 15 Mai a. c. concursuri între elevi cu subiectul: *Răsunetul revoluţiei din 1848 în judeţul nostru.*

Pentru a reuşi la acest concurs, elevii aveau nevoie de o cantitate apreciabilă de cunoştinţe culese din domeniul istoriei locale. In şcolile noastre secundare nu s'a dat însă până acum destulă atenţiune cunoştinţelor de istorie locală. Fapt care constitue un real scăzământ al învăţământului nostru secundar.

De aceea credem că ar fi bine ca profesorii de istorie să caute a da elevilor, la începutul anului şcolar, răspunsuri potrivite cu vârsta şi priceperea lor, la următoarele întrebări: Cât de veche este comuna (târgul sau oraşul) în care se află şcoala noastră? A scris cineva vreun studiu, *vreo monografie* despre ea? De când există aici bisericile, şcoalele şi celelalte aşezăminte culturale, filantropice, artistice sau economice? Ce se ştie despre întemeierea lor? Dacă există biblioteci sau arhive, ce fel de cărţi, acte sau corespondenţe mai însemnate se păstrează în ele? Există vreun monument istoric în localitate sau în judeţ? Cu ce prilej a fost ridicat? Ce reprezintă şi ce valoare educativă are?

In felul acesta, elevii vor poseda un mănunchiu de preţioase informaţii de istorie locală. Cultivând cu pricepere şi iubire istoria locală şi aducând monumentele ei în legătură organică cu istoria generală a ţării, ori de câte ori li se iveşte prilejul, profesorii vor contribui să transforme istoria României în studiul cel mai plăcut pentru elevi, trezind în sufletul lor un interes viu şi durabil pentru toate valorile vieţii din trecut şi din timpul de faţă.

Biserica ortodoxă franceză

„Universul" din 24 Mai a. c. aduce informaţii interesante despre trecerea unui mare număr de francezi la Ortodoxie. Incă din 1936 un grup de credincioşi francezi de rit roman, în frunte cu episcopul Mgr. Winnaert, au făcut profesiune de credinţă ortodoxă. Ei au cerut însă să-şi menţină ritul latin, aşa cum era înainte de schizmă ceiace li s'a şi aprobat.

Azi Biserica ortodoxă franceză de rit latin are în Paris două parohii şi o mănăstire: parohia „Inălţării" str. d'Alleray 26 Paris XV, „Sf. Irineu" str. Blanqui, Paris XIII şi mănăstirea de benedictini (convertiţi la ortodoxie) „sf. Dionisie şi Serafim", care are de staret pe Dom Denis Chambault. De curând s'au deschis şi cursurile unei şcoli franceze de teologie ortodoxă: „Institutul sf. Dionisie", unde au fost invitaţi să ţie cursuri teologi de valoare din toate ţările ortodoxe.

Deşi săracă, fără subvenţii materiale duhul misionar al acestei Biserici „a cuprins întreaga Franţă şi sunt în câteva oraşe întemeiate noi parohii stabile". De aceea s'a simţit nevoia transpunerii ritului latin în limba franceză. El a fost tradus şi în limbile engleză şi italiană.

Biserica ortodoxă franceză stă sub oblăduirea I. P. S. Serafim, episcop al Bisericii ruse din Franţa.

N.

Pr. Gala Galaction academician

Academia Română a ţinut, în prezenţa Inaltului Prezidiu, a I. P. S. Patriarh Justinian şi a altor personalităţi, şedinţa solemnă de recepţie, ca membru activ, a preotului Gala Galaction, la 28 Mai a. c., orele 13 jum. Răspunsul la discursul de recepţie a fost dat de pr. prof. Nicolae Popescu.

Asociaţia Clerului — Secţia Sibiu

Anunţ

Preoţii membri ai Asociaţiei Clerului, cari doresc a li-se reţine camere pe Iulie la „Căminul preoţesc din Bazna, sunt poftiţi a se anunţa până la 26 Iunie la Asociaţia Clerului din Sibiu, iar după această dată la P. C. Prot. I. Crăciun din Mediaş.

Odată cu cererea se va anticipa suma de Lei 500, ca acont. Prezentarea la Cămin e obligatorie în curs de 2 zile; în caz că renunţă, să comunice telegrafic păr. prot.

Biroul Asociaţiei

---

nu prezintă stabilitatea fiziologică a bărbatului. Şi aceste variaţii de ordin fiziologic au importante repercursiuni asupra constituţiei sufleteşti a femeii. Firește, cărţile scrise de bărbaţi şi îndreptate împotriva feminismului ţin să accentueze aceste inegalităţi sufleteşti ale femeii, subliniind „iritabilitatea, impulsivitatea, ciudatele bizarerii ale caracterului, tristeţea fără motiv" şi alte extravaganţe sentimentale şi nu văd în aceste fluctuaţii sufleteşti posibilitatea pe care o are femeia de a încerca o nesfârşită gamă de sentimente, nu văd în aceasta însăşi feminitatea ei.

Tot ceea ce caracterizează femeia din punct de vedere biologic şi psihologic este îndreptat spre maternitate. Atât de mult este creată femeia pentru maternitate, încât medicii şi biologii afirmă că organismul ei nu îşi atinge deplina desvoltare decât prin maternitate. Funcţiunea generatoare este absolut necesară pentru buna desvoltare fiz că a femeii. Acelaşi lucru se poate spune şi despre desvoltarea psihologică, despre experienţa sufletească. Femeia care n'a încercat infinitele nuanţe de sentimente pe care le dă maternitatea, nu va şti niciodată ce este adevărata, marea fericire a femeii, chiar dacă, pentru a ajunge la aceste momente de intensă fericire, trebue să plătească vămile tuturor grijilor, temerilor şi durerilor.

Putem spune deci, că ceea ce în regnul animal nu este decât fenomenul biologic al reproducţiei, în ordinea umană se ridică la nivelul moral şi social al maternităţii. Iată de ce în creştinism, prin cultul Maicii Domnului, femeia mamă a fost iluminată, transfigurată până la sfinţenie.

*

Din cele spuse până aici s'ar părea că nu facem deloc apologia feminismului, ci dimpotrivă, că am vrea să demonstrăm incapacitatea femeii pentru tot ceeace nu este maternitate. Cu toate acestea, din accentuarea constituţiei psiho-fizice specifice a femeii, ca şi din accentuarea rolului său prim în propăşirea vieţii şi progresul civilizaţiei, nu rezultă deloc că femeia trebue să renunţe la drepturile şi datoriile pe care le are orice om, drepturi care decurg din însăşi natura umană. Dacă nu trebue să uităm că femeia este femeie şi că între ea şi bărbat există ireductibile deosebiri, tot aşa nu trebue să se uite că femeia este om şi că are motive deci să revendice toate drepturile de om. Femeia nu renunţă la misiunea ei de soţie şi mamă, mai ales pentrucă este conştientă că rolul ei în civilizaţia omenirii este mult mai mare decât al bărbaţilor. Dar ar fi nedrept ca neglijându se toate exigenţele naturii ei umane, personale, să fie considerată, pur şi simplu, doar ca un mijloc al conservării şi perpetuării speciei. Şi trebue să recunoaştem, a fost lungă şi neagră perioada în care femeia n'a avut alt rol decât pe acela de a fi sclava soţului şi a copiilor ei.

Din recunoaşterea unui alt fel de constituţie psihică şi fizică, a unui alt fel de inteligenţă chiar, nu rezultă deloc că femeia este inferioară bărbatului. Femeia este altfel constituită, dar egală bărbatului şi deci îndreptăţită de a cere şi drepturi egale.

Dreptul cel mai greu şi mai târziu obţinut de femei a fost dreptul de a face politică. In acelaşi timp, participarea femeii la conducerea statului din care face parte este dreptul cel mai mult discutat şi privit cu foarte mult scepticism. Dar a întreba dacă femeia poate să se intereseze de politică, înseamnă a întreba dacă femeia poate să trăiască viaţa omenească. Pentrucă, într'adevăr, viaţa umană are multiple aspecte, dintre care aspectul social şi cel politic sunt dintre cele mai importante. Politica însăşi este o manifestare a vieţii colective şi femeia nu poate fi înlăturată dela ea, pentru simplul motiv că nu poate fi împiedecată să trăiască viaţa omenească sub toate aspectele ei. Un cercetător iezuit al problemei feminismului spune că a refuza femeii drepturile politice, ar fi o opresiune şi o crimă politică.

Acelaşi cercetător, este vorba de profesorul Sertillanges, membru al Academiei Franceze, arată că religia creştină, în numele căreia vorbeşte el, nu se opune deloc drepturilor politice ale femeii. In primele veacuri creştine, în sinoadele formate din clerici şi laici, puteau lua parte, cu drept de vot chiar, şi femeile, deşi la aceste sinoade se discutau numai chestiuni de doctrină, morală sau administraţie bisericească. In evul mediu Biserica a admis electoratul feminin şi accesul femeilor în funcţiuni politice şi administrative. Papa Inocenţiu al IV-lea, de exemplu, recunoştea dreptul electoral tuturor majorilor, bărbaţi sau femei

Unul dintre motivele — prejudecăţile mai bine zis — care a făcut ca femeia să fie îndepărtată dela activitatea politică este faptul că femeia nu poate fi soldat. Dar a acorda drepturi politice numai celor ce pot purta armele înseamnă a reduce viaţa de Stat şi raporturile dintre oameni numai la necesitatea de apărare sau la dorinţa de cuceriri. Pe de altă parte, astăzi cel puţin, nu se mai poate spune că femeia nu poate fi soldat. Participarea activă a femeilor în acest ultim război mondial a dovedit că totuşi femeia poate fi şi soldat, fără să-şi altereze câtuşi de puţin gingăşia sufletească sau sentimentele umanitariste care o caracterizează. Cât despre aşa zisele lipsuri ale sexului slab, biata femeie a renunţat de mult la avantagiile duioase şi comode ale acestei aşa zise slăbiciuni organice, dovedind adesea mult mai multă forţă fizică decât bărbaţii.

Se vede deci că niciun principiu, nici religios, nici social şi nici chiar vreo inferioritate fizică, nu se opune la egalitatea politică a celor două sexe. Cât despre diferenţa psihică între bărbat şi femeie, aceasta pledează şi mai mult cauza femeii. Toate

Creştinismul şi dreptatea socială

Una din problemele care frământă mai mult societatea vremurilor noui este problema dreptăţii sociale, a repartiţiei mai juste a bunurilor şi a preţuirii omului în raport cu munca pe care o depune.

De altfel, după dreptate a flămânzit şi a însetat omenirea totdeauna. Dar azi, mai mult ca oricând, ideea de dreptate pare a fi un „leit motiv" al noilor transformări sociale.

In faţa acestei probleme se naşte în mod firesc întrebarea: Care este atitudinea creştinismului? A ajutat el la realizarea dreptăţii sociale sau a stat împotrivă? Mai precis şi mai aproape de noi: Cum izbuteşte credinţa în Dumnezeu să infiltreze şi să întărească în mediul social ideea de dreptate?

Ca să dăm un răspuns, nu ne vom adresa atât trecutului. Roadele sociale ale credinţei creştine sunt atât de numeroase, încât ele nu pot fi cuprinse în câteva coloane. E destul să amintim că ideile mari ale vremii noastre, ca ideea de apărare a demnităţii omeneşti, ideea de eliberare din apăsarea robiei şi a speculării omului de către om, ca şi ideea de afirmare a armoniei sociale între oameni şi popoare au format, la apariţia creştinismului în lume, „revoluţia socială" pe care acesta a adus-o şi prin care a schimbat faţa păgână a lumii. Din contribuţia creştinismului la instaurarea dreptăţii sociale, amintim numai aceste câteva roade: contribuţia la desfiinţarea sclavajului, la eliberarea femeii din robia faţă de „pater familias" şi preţuirea dreptului la viaţă al copilului.

Trebue să recunoaştem însă că dreptatea a fost şi a rămas pentru oameni o redută foarte greu de cucerit. Şi când li s'a părut că au cucerit-o, atunci s'au văzut fără de ea. E tipic cazul imperiului roman din vremea apariţiei creştinismului. Era imperiul în care noţiunea de drept şi dreptate avea cea mai mare circulaţie. Şi cu toate acestea stăpânea o mare nedreptate între oameni. Aceasta pentrucă dreptatea se baza pe principii subiective şi nevalabile. Era, cum am zice în limbaj modern, o dreptate în etaje. Un drept şi o dreptate pentru patrician şi nobil; un drept şi o dreptate pentru ostaş; un drept — dacă mai poate fi numit drept —ceea ce se acorda sclavului. Era în imperiul roman de atunci o justiţie care susţinea şi apăra nedreptatea. Şi lucrurile au mers multă vreme aşa în societatea omenească.

Credinţa creştină a adus ideii de dreptate un corectiv şi o radicală transformare. A luat-o de pe solul subiectivismului, unde o aşezase clasele privilegiate, şi a aşezat-o pe principiul moralităţii. Astfel dreptatea a căpătat o valoare universală.

Dar creştinismul nu numai că a salvat dreptatea, aşezând-o pe temelia moralităţii, ci a ajutat şi la realizarea ei în societate. Şi iată cum aplicarea dreptăţii în organismul social se poate face din două direcţii: dintr'una externă, pornind dela societatea organizată însăşi, prin legi şi organe rânduite anume pentru aplicarea dreptăţii între oameni. Această metodă au aplicat-o statele în decursul timpului. Dar, deşi ea a fost necesară, totuşi s'a dovedit a fi insuficientă. O dreptate susţinută numai de legi externe şi forţă este asemenea unei clădiri construite după toate regulile technicei, în care însă nu e viaţă. Metoda aceasta trebue complectată cu o alta care năzueşte să instaureze dreptatea pornind dinlăuntrul sufletului omenesc, dela formarea acestuia în lumina unor principii, care să-l determine să vrea dreptatea nu numai pentru sine, ci şi pentru semenul său, şi nu o dreptate văzută prin ochelarii intereselor personale, ci o dreptate adevărată.

Contribuţia credinţei creştine în acest sector e nespus de mare: Credinţa creştină e asemenea unui reflector, care arată calea adevăratei dreptăţi. Creştinismul a făcut pe acest teren o adevărată revoluţie spirituală. A făcut ceeace n'au putut face toate legiuirile de până atunci.

Documentul aplicării metodei creştine la realizarea dreptăţii sociale de către primii creştini îl constitue scrisoarea sf. Apostol Pavel către Filimon. Acest document se compune dintr'un singur capitol, cu douăzecişicinci de versete, dar el a deschis drumul pentru desfacerea peceţilor nedreptăţii strigătoare la cer în care erau ţinuţi sclavii în numele lui „jus romanum". Onisim, sclavul despre care scrie sf. apostol Pavel lui Filimon, este trimis din nou la stăpânul său, de astă dată „nu ca rob, ci mai presus de rob, ca frate prea iubit... şi după trup şi în Domnul".

Documentul acesta nu a rămas unic. Cei ce vor să retăiască acest minunat proces de instaurare a dreptăţii fără ajutorul războaielor, uciderilor, constrângerilor, nu au decât să citească „Actele martirilor" sau două cărţi mai noui, aflate şi în graiul nostru: „Fabiola" de Cardinal Wiseman şi „Cămaşa lui Hristos" de Loyd C. Douglas.

Şi în vremea mai nouă creştinismul a contribuit şi contribue imens de mult la realizarea dreptăţii sociale prin recunoaşterea şi susţinerea dreptăţii ce se cuvine muncii şi muncitorului. Multă vreme acest drept a fost nesocotit şi călcat în picioare. Dar nu din vina adevăraţilor mărturisitori ai credinţei. Creştinismul adevărat — în sânul căruia socotim cu toată convingerea şi pe al nostru — nu a pactat nici când cu nesocotitorii muncii şi cu asupritorii muncitorilor. Noi Românii ardeleni am fost un popor de iobagi, la care credinţa în Dumnezeu a fost veacuri dearândul singurul sprijin al dreptăţii noastre împilate. Când nimeni nu voia să audă de dreptatea acestor pălmaşi, ea era susţinută numai de cuvintele Evangheliei, ce se citea din faţa sfintelor altare. In numele credinţei s'a arătat în toată vremea că asuprirea omului de către om, oprirea plăţii muncitorului şi disprețul muncii sunt păcate strigătoare la cer.

Astăzi, când întreg pământul răsună de imnul muncii, e bine să ştim care e cuvântul Bibliei asupra acestui sector al vieţii sociale: dreptatea pentru omul muncii. E adevărat că Hristos n'a venit să înveţe pe oameni o teorie sau alta despre dreptate şi muncă, despre tehnică, producţie sau altele de acest fel. El n'a venit să împartă diferitele feluri de munci în grele, uşoare, superioare, inferioare, productive sau degradatoare. Nu! El a venit să mântuiască lumea. Dar, din învăţătura Lui despre mântuire se desprind raze care luminează şi sfinţesc sectorul muncii, chiar dacă ea s'ar petrece în adâncurile pământului. Hristos a sfinţit munca şi a arătat-o ca pe o cale de sfinţire a vieţii. In lumina credinţei, munca nu mai e o ruşine, ci este „rugăciunea faptei", iar muncitorul un „slujitor al lui Dumnezeu". Prin aceasta Hristos a dat muncii cea mai înaltă preţuire, iar muncitorului dreptatea ce i se cuvine pe urma muncii lui. Străduinţa reprezentanţilor muncitorimii din zilele noastre, de a da muncitorului dreptatea cuvenită, a fost precedată şi uşurată de însuşi Mântuitorul lumii prin cuvintele: „Vrednic este lucrătorul de plata sa" *(Matei 10, 10). Şi trebue să amintim că sf. apostol Pavel scria Tesalonicenilor aceste cuvinte, care stau la baza noilor constituţii:* „Cine nu munceşte să nu mănânce" *(II. Tes. III. 10).*

Că nu a fost ascultat de toată lumea acest îndemn venit din partea creştinismului, nu e de vină nici Hristos, nici Evanghelia, nici Biserica, precum nu sunt de vină razele soarelui ori aerul dacă nu sunt lăsate să intre într'o casă.

Credinţa creştină aduce, în lupta ce se dă în omenire pentru realizarea dreptăţii sociale, o iluminare. Fără credinţă dreptatea socială va continua să fie o „lege de aramă" sau o iluzie.

Prin credinţă dreptatea devine vie şi creatoare de pace, ca să se împlinească un alt cuvânt al Scripturii, care zice:

„Dreptul prin credinţă va fi viu". (Romani I, 17).

Preot Dr. V. COMAN

Dăruire

La poarta slavei Tale trimit a mea gândire,
Sol alb înveşmântată în floare de iubire.
In ea a Ta mărire se oglindeşte, Doamne,
Ca 'ntr'un cleştar al viaţi-mi, umbrit de-atâtea toamne.

Spre cerul Tău cu stele îmi port buchet de vise,
Noian de doruri sfinte pe aripe întinse.
Le-aştern în cânt angelic, cu el să înflorească
Nădejdi de viaţă nouă din slava Ta cerească,

Spre Tine-mi sui în dar tot sufletul, Părinte,
Veşmânt de crin crescut în rugăciuni prea sfinte.
Prinos aduc eu ţie şi suflet şi credinţă
Şi trupul meu de tină trăit în umilinţă.

Părinte-al îndurării, primeşte dăruire
Pe robul Tău ce'n viaţă cătat-a nemurire.
Sub crucea suferinţei el a găsit iubire
Şi drumul care duce în veci spre mântuire.

Preot ŞTEFAN TASCIANU

Bătălia pentru pace

Marea bătălie pentru pace se continuă. D. H. Wallace, preşedintele celui de-al treilea partid din U. S. A., a adresat o scrisoare deschisă Generalissimului Stalin, în care arată în concret posibilitatea unei înţelegeri între U. R. S. S. şi U. S. A. Generalissimul Stalin, răspunzând acestei scrisori, o caracterizează ca „o încercare deschisă şi cinstită de a da un program concret pentru o reglementare paşnică" a diferendelor existente şi afirmă din nou „că guvernul Uniunii Sovietice crede că, în ciuda deosebirilor între sisteme ideologice şi ideologii, *coexistenţa acestor sisteme şi reglementarea paşnică a divergenţelor dintre Uniunea Sovietică şi Statele Unite, nu sunt numai posibile, dar şi absolut necesare în interesul păcii generale*". Departamentul de stat al Statelor Unite, în urma acestui schimb de scrisori, a dat un comunicat, în care nu acceptă nici această ofertă.

---

calităţile sufleteşti ale femeii, agerimea ei mintală, sentimentalismul ei chiar, pot face un echilibru perfect cu însuşirile sufleteşti şi intelectuale ale bărbatului De altfel, atâtea femei, în toate perioadele istoriei, au demonstrat în mod practic, că femeia poate guverna cel puţin tot atât de bine ca şi bărbatul. Pe de altă parte, indirect, femeia a făcut totdeauna politică şi încă în proporţii imense. De ce atunci să rămână mai departe să tragă pur şi simplu sforile din culisele politicei şi să nu intre cinstit, pe faţă, în scena, în arena politică, pentru a avea o responsabilitate şi pentru a plăti în faţa opiniei publice eventualele greşeli sau insuccese.

Am încercat să arătăm până aici ce trebue să înţelegem prin feminism, prin acel feminism inteligent, firesc şi moral, căutând să risipim unele idei false preconcepute sau să condamnăm pur şi simplu exagerările la care s'ar putea ajunge. Feminismul nu însemnează şi nu trebue să însemneze o luptă între sexe, nici un individualism egoist pentru femeie, ci o emancipare efectivă a persoanei morale a femeii, o ridicare a valorii sale şi o folosire a acestei valori pentru realităţile actuale.

Poate că multe dintre semenele noastre sufăr de nostalgia unor idilice vremuri în care femeia, diafană şi angelică fiinţă, trăia închisă în castele de basm, prin ale căror vitrouri lumina prea tare de afară pătrundea estompată, pastelată, colorată ireal şi împrumutând lucrurilor şi fiinţelor tot atât de ireale aspecte. Dar dincolo de zidurile acestor castele, în care rafinamentul artistic nu ştia ce să mai inventeze pentru a denatura realitatea, dincolo de zidurile acestor castele mureau de mizerie fiinţe care aveau totuşi aceeaşi valoare de *oameni*. Şi în timp ce stilul rococo pulveriza în aer cele mai suave parfumuri, dincolo de zidurile acelor castele putreziciunea fizică şi morală infecta viaţa a milioane de oameni. Dincolo de zidurile acelor castele în care câteva femei îşi plimbau spleen-ul şi superba lor gingăşie, mişunau flămânzii, săracii, bolnavii, mişunau oamenii goi şi înfrigurati de existenţa cărora suavele domniţe nu ştiau sau nu voiau să ştie nimic, deşi Iisus spusese cândva că în aceşti desmoşteniţi plânge şi suferă El însuşi.

Dacă este adevărat că femeia are în sufletul ei o întreagă comoară de gingăşie, de blândeţe, de frumuseţe, de dragoste mai ales, atunci să nu închidă în ea aceste sentimente ci să le reverse, să le dăruiască celor ce au atâta nevoie de ele. Insuşirile acestea specific feminine trebue să se alăture calităţilor bărbatului. Femeia trebue să împlinească pe bărbat care, fără ea, este incomplet. Diferenţele care deosebesc biologic şi spiritual femeia şi bărbatul sunt deci complementare şi nu negative.

Iată dece războiul, oribilul război dintre bărbat şi femeie trebue să înceteze şi să fie înlocuit cu dragostea, cu colaborarea armonioasă, cu completarea unuia prin altul. In feminism nu este vorba deci de o schimbare a femeii, ci de o desvoltare a ei.

Renunţă oare femeia emancipată de de azi la feminitate, adică la însuşirile specifice naturii sale biologice şi spirituale şi la rostul prim al ei: acela de a transmite viaţa? Nicidecum. A renunţa ar însemna să răstoarne ordinea providenţială a lumii, să sugrume viaţa. Idealul, atât pentru femeie cât şi pentru societate este folosirea calităţilor specifice care formează feminitatea, pentru a realiza cel mai înalt scop al feminismului: o lume mai bună, mai umană, mai frumoasă, o lume în care valoarea nici unui om să nu mai sufere ştirbiri.

Spuneam mai înainte că unul din motivele pentru care nu se acordau drepturi politice femeii este lipsa ei de însuşiri războinice. Intr'adevăr femeia nu iubeşte războiul. Ea naşte viaţa, veghiază la progresul ei şi nu o poate distruge, fie şi într'un război just, cu uşurinţa cu care o distruge bărbatul. Avem aici unul dintre cele mai sugestive exemple pentru a arăta nevoia completării celor două sexe. In bărbat primează spiritul de dreptate, raţiunea rece, eroismul, femeia înclină spre iertare, spre dragoste, spre bucurie. Şi nu ştiu care dintre cele două feluri de însuşiri sunt mai constructive, mai folositoare. In războiu chiar, bărbatul loveşte, răneşte, ucide; femeia pansează, mângâie, ajută.

Şi dacă până astăzi războiul era socotit drept inevitabil, necesar chiar, femeia nu avea ce căuta alături de bărbat, era un balast chiar. Acum însă e rândul femeii să deslănţue şi să ia parte activă într'un alt războiu: războiul paşnic împotriva războiului. Acesta este supremul ideal social al ceasului de faţă al unei omeniri care prea mult, prea greu şi prea nedrept a sângerat în cel din urmă războiu.

Pacea pe care toţi oamenii o doresc şi asupra căreia bărbaţii discută cu inima rece, femeile ar realiza-o cu preţul celor mai mari sacrificii. O pace pornită nu din laşitate, ci din dreptate, din conştiinţa superioară a binelui, a adevărului, a frumosului şi mai ales a valorii divine a vieţii. Femeia este creatoare de viaţă şi de aceea nu poate înţelege şi nu poate admite cumplitele războaie care sfâşie lumea din ce în ce mai barbar.

Astfel, dublând pe bărbat, politica femeii sprijinită pe marea putere a simpatiei, a iubirii de oameni, va izbuti poate cândva să realizeze idealul după care însetează de veacuri sufletul omenesc: pace pe pământ şi între oameni bună învoire.

Mariana Vasilescu

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Pe toate şantierele naţionale brigadierii au depăşit planurile de lucru.

„In regimul nostru de democraţie populară, omul se găseşte astăzi în centrul preocupărilor noastre de fiecare zi, pentru că noi socotim omul centrul dela care pleacă tot ceea ce e destinat să stăpânească şi să schimbe natura, mediul în care trăieşte, pentru a construi o nouă lume şi pentru a asigura progresul şi bunăstarea oamenilor muncii" — a declarat d. Emil Bodnăraş, ministrul Apărării Naţionale. De aceea şi în armată se pune accentul pe formarea omului nou, capabil să apere pacea, suveranitatea naţională şi drepturile poporului.

In cursul acestei luni s'au ţinut la Bucureşti şedinţele Comitetului executiv al Uniunii Internaţionale a Studenţilor, care a evidenţiat lupta studenţimii democrate pentru pace şi progres.

Campania de însămânţări s'a terminat cu un succes deplin şi la timp. S'au însămânţat 6.660.083 ha. Ploile din luna Mai îndreptăţesc cele mai optimiste nădejdi.

Pentru descoperirea avuţiilor subsolului, 70 de specialişti vor face cercetări geologice în întreaga ţară.

Editura Partidului Muncitoresc Român a răspândit în massele muncitoare aproape 12 milioane de volume.

Din U. R. S. S. s'au repatriat un mare număr de prizonieri români, ofiţeri şi soldaţi.

In cadrul schimburilor comerciale cu străinătatea, guvernul a importat 100 vagoane fire de bumbac, care au început să fie distribuite populaţiei dela sate.

Consiliul de miniştri din 22 Mai a. c. a aprobat proiectul de decret prin care toate bunurile fostei case domnitoare intră în proprietatea Statului şi a hotărît retragerea naţionalităţii române membrilor fostei familii regale.

Alegerea I. P. S. Patriarh Justinian a fost sărbătorită Marţi 25 Mai a. c. de preoţimea din Capitală în cadrul unei şedinţe a Societăţii clerului „Ajutorul".

50 orfani de război sunt întreţinuţi în mânăstirea Plumbuita din apropierea Capitalei, sub supravegherea I. P. S. Patriarh Justinian.

Un grup de cinci cămine pentru 300 de copii orfani a fost inaugurat în comuna Mogoşoaia, prin grija Direcţiei Generale a Asistenţei din Ministerul Muncii, a Comitetului Naţional pentru Ocrotirea Copilului, Uniunii Femeilor Democrate şi Crucii Roşii. Cel mai mare dintre ele, Căminul „Donca Simu", care adăposteşte 120 copii, a fost instalat în fostul castel Bibescu.

Preotul Simion Macarie a fost instalat Luni 3 Mai a. c. (a doua zi de Paşti) ca paroh al parohiei Sibiu-Trei Stejari. Instalarea s'a făcut într'un cadru festiv, de către P. C. Prot. M. Neagu.

Paştile anului 1949 cad pe data de 24 Aprilie.

EXTERNE

La 14 Mai a. c. s'a constituit în Palestina Statul Israel. El a fost recunoscut de Uniunea Sovietică, Statele Unite, Polonia etc. Armatele engleze s'au retras, dar au intrat pe teritoriul Palestinei forţe armate din Siria, Transiordania şi Egipt. Sunt în curs lupte crâncene. Ierusalimul este teatrul central. Ţara sfântă, în care Mântuitorul a propoveduit iubirea şi pacea, a devenit iarăşi ţara războiului şi urii. In acelaşi timp Consiliul de Securitate îşi pierde vremea în discuţii, fără să ia nicio măsură concretă de încetare a ostilităţilor.

Conferinţa partidului laburist a aprobat cu majoritate de voturi politica externă a d-lui Bevin. S'au înregistrat însă peste două milioane de abţineri.

Comisia O. N. U. pentru energia atomică a hotărît suspendarea discuţiunilor privitoare la energia atomică.

A 32-a universitate din Uniunea Sovietică va fi inaugurată în curând la Stalinabad, capitala R. S. S. Tadjice.

Programul

serviciilor religioase la sfânta Biserică Catedrală din Sibiu pe luna Iunie 1948

1. In fiecare zi dimineaţa la ora 6½ Utrenie şi în continuare *Sfânta Liturghie.* In fiecare seară la ora 6 Vecernie. *Marţi* seara după Vecernie se slujeşte „Acatistul Sf. Antonie cel Mare". *Vineri* seara, după Vecernie, se slujeşte *Acatistul Maicii Domnului.*

2. *In Dumineci şi Sărbători* dimineaţa la ora 8½ Utrenia, în continuare la ora 9½ Sfânta Liturghie. La Liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului *Gheorghe Şoima.*

3 *Duminecă în 6 Iunie 1948,* servesc: prot. Mihail Neagu, Octavian Mureşan şi cons. Gheorghe Secaş; diaconii Iosif Bolog şi Vasile Gârbu, Predică: *prot. Mihail Neagu.*

4. *Joi în 10 Iunie 1948 la Înălţarea Domnului* servesc: Cons. Emilian Cioran, Dr. Andreiu Gâlea, Ieronim Grovu, prot. Mihail Neagu şi Oct. Mureşan; diaconii: Dr. Nicolae Mladin şi Eugen Muntean. — Predică: *profesor Dr. Nicolae Mladin.*

5. *Duminecă în 13 Iunie 1948* servesc: prot. Mihail Neagu, Oct. Mureşan şi prof. Dr. Grigorie T. Marcu; diaconii: Ioan Circov, prof. Dr. Emilian Vasilescu — Predică: *prof. Dr. Grigorie T. Marcu.*

6. *Dumineca Rusaliilor, la 20 Iunie 1948,* serveşte: *I. P. S. Mitropolit Nicolae,* înconjurat de un mare sobor de preoţi şi diaconi. Predică: *Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit.*

7. *Lunia Rusaliilor, la 21 Iunie 1948,* serveşte *P. S. Sa Arhiereul Vicar Teodor,* înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. Predică: *Prea Sfinţitul Arhiereu-Vicar.*

8. *Joi în 24 Iunie 1948, la Naşterea Sf. Ioan Botezătorul,* servesc: prot. Mihait Neagu, Oct. Mureşan şi duhovnicul Nicodim Belea; diaconii: Ioan Circov şi Emilian Vasilescu. Predică: *duhovnicul Nicodim Belea.*

9. *Duminecă în 27 Iunie 1948,* servesc: Cons. Ieronim Grovu, prot. Mihail Neagu şi Octavian Mureşan; diaconii: Iosif Bolog şi Vasile Gârbu. Predică: *prot. Mihail Neagu*

10. *Marţi în 29 Iunie 1948, la Sf. Apostol Petru şi Pavel,* servesc: prot. Mihail Neagu, Octaviau Mureşan şi Simion Iacob; diaconii: Dr. Nicolae Mladin şi Dr. Emilian Vasilescu. Predică: *preotul Simion Iacob.*

Nr. 9772/1947. 2—3

Concurs din oficiu

Având în vedere împrejurarea, că la primul Concurs publicat pentru întregirea protopopiatului vacant Sfântul Gheorghe, nu s'au prezentat candidaţi,

Publicăm un Concurs repetit pentru întregirea protopopiatului *Sfântul-Gheorghe,* **deastădată cu termen** *numai* **de 15 zile dela apariţia lui în Telegraful Român.**

Beneficii:

1. Salar şi diurnă dela Stat.
2. Diurnele cuvenite la vizitaţiile în parohiile din protopopiat.
3. Locuinţă în casele protopopeşti.
4. Sesiune parohială protop. 30 jug. pământ arabil şi de cosit pe hotarul comunei Aninoasa.
5. Venitele stolare dela parohia protopopească Sf. Gheorghe I.

Indatoriri:

Noul protopop va conduce şi Oficiul parohial din Sf. Gheorghe, va catehiza până când se va întregi şi parohia a doua, va predica şi va inspecta învăţământul religios din parohiile protopopiatului.

Cererile de candidare şi de concurs, însoţite de acte necesare, vor fi trimise la adresa Consiliului arhiepiscopesc în Sibiu.

Sibiu, din şedinţa plenară, ţinută la 15 Ianuarie 1948.

Consiliul arhiepiscopesc

Episcopia Ortodoxă Rom. a Maramureşului
Sighet

Nr. 738/1948 4 2—3

Concurs

„Pentru ocuparea postului de Protopop al Tractului Baia Mare, „Cetatea de Piatră", parohia centrală Baia-Mare, judeţul Satu-Mare, se publică concurs prin alegere cu termen de 45 zile, dela 15 Mai la 1 Iulie 1948.

Beneficiile sunt următoarele:

I. Dela parohia centrală:

1. Sesie parohială de 17 jug. cadastrale.
2. Stolele obişnuite.
3. Salar dela Stat.

II. Dela protopopiat:

1. Diurna de Protopop.
2. Pauşal pentru cheltuielile de cancelarie, conform prevederilor bugetului aprobat de corporaţiunile protopopeşti.
3. Diurna dela parohii pentru vizitaţiuni canonice.
3. Locuinţă în natură.

Protopopul ales va suporta toate impozitele după sesiune şi beneficiul său.

Noul ales este obligat să predice regulat în Dumineci şi sărbători şi să catehizeze regulat la toate şcolile din Parohia centrală.

Cererile se vor înainta Consiliului Eparhial Ortodox Român din Sighet, anexând următoarele acte:

1. Extras de naştere şi botez.
2. Certificatele şcolare şi de calificaţie preoţească precizate în Statutul organic şi concluzelor congresuale, precum şi în Legea şi statutul de organizare, art. 64 şi anume:

a. Diplomă de bacalaureat sau diplomă de seminar.

b. Diplomă de qualificaţie preoţească pentru parohii de clasa primă.

c. Diplomă de absolvirea unei Academii Teologice sau Licenţa în Teologie.

d. Dovadă că a împlinit cel puţin cinci ani în serviciul Bisericii cu o activitate rodnică în cariera preoţească.

3. Certificatul de serviciu.
4. Autobiografia.

Concurenţii vor anexa litere de admitere dela Prea Sfinţitul Episcop al Eparhiei noastre, iar celor din alte Eparhii le trebuie şi încuviinţarea dela Preasfinţiţii Chiriarhi respectivi şi aprobarea dela Consilul nostru Eparhial de a candida.

Din şedinţa Consiliului Protopopesc Ortodox Român al Protopopiatului Baia-Mare, judeţul Satu-Mare, ţinută la 17 Februarie 1948.

Preşedinte: Protopop Stavr. (ss.) Alexiu Latiş. Notar, (ss.) A. Grobei Dir. Şcolar.

Aprobat în şedinţa Consiliului Eparhial Ortodox Român al Maramureşului din 21 Aprilie 1948.

Episcop † SEBASTIAN — Consilier Referent Preot V. PUŞCARIU

Nr. 3189—948

Concurs

La Şcoala ortodoxă română de cântăreţi bisericeşti „Dimitrie Cunţan" din Sibiu se publică concurs pentru ocuparea cu titlu provizoriu a catedrelor de:

1. Cântarea bisericească şi Tipic (Muzică religioasă);
2. Religia (Ştiinţe religioase);
3. Limba română (cu Istoria şi Geografia);
4. Muzica vocală şi instrumentală;
5. Aritmetica (catedra de partea ştiinţifică).

Pentru ocuparea catedrelor se cere pregătire teologică academică. Candidaţii pentru ocuparea catedrei de Cântări bisericeşti şi Tipic trebue să fie absolvenţi cu licenţă ai Academiei teologice „Andreiane" din Sibiu (Art. 38 din Regulamentul şcoalei).

Persoanele cu pregătire inferioară licenţei în teologie pot fi numite la catedre numai cu titlu de suplinitori.

Cererile însoţite de acte corespunzătoare vor fi înaintate Consiliului arhiepiscopesc în termin de 30 de zile dela publicarea concursului în ziarul „Telegraful Român".

Sibiu, din şedinţa bisericească dela 14 Mai 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 4153/1948.

Comunicat

Intre 30 Mai şi 10 Iunie a. c., Ministerul Sănătăţii a organizat o campanie de combatere a pelagrei.

Indemnăm pe părinţii protopopi şi preoţi din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre să colaboreze intens cu delegaţii Onoratului Minister al Sănătăţii la această campanie.

Sibiu, din şedinţa secţiei bis. dela 1 Iunie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Episcopul Moulton

condamnă aţâţarea la războiu

Intr'o adunare convocată de Consiliul Naţional pentru prietenia sovieto-americană, Episcopul Moulton dela Salt Lake City a pledat călduros pentru pace, condamnând aspru orice aţâţare la războiu.

Nr. 1080/947 prot. (2—3)

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Aita-Medie,** cu filiile Aita-seacă şi Valea-Zălanului din protop. Sf. Gheorghe, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.
2. Locuinţă închiriată de parohie, din fondurile ei sau din repartiţie.
3. Sesiune parohială: 15 jug. arabil în hotarul Aita-mare, şi 20 jug. fânaţe în hotarul com. Aita-seacă (12—14 km).
4. Taxele stolare obişnuite în protop. Sf. Gheorghe.
5. O feldără cereale de fiecare cap de familie mai înstărit, dela văduvi şi cei săraci câte ½ feldără.
6. Câte un car lemne de foc, transportate la locuinţa preotului dela credincioşii cari au vite de jug.

Indatoriri:

1. Cel ales va predica în fiecare Duminecă şi sărbătoare în biserică.
2. Va catehiza elevii din şcoala primară.
3. Va ţine săptămânal patru seri instrucţie cu tinerimea pentru însuşirea limbii române.
4. Vor fi preferaţi candidaţii cari vorbesc limba maghiară.

Cererile de candidare, însoţite de documentele prescrise şi de autorizaţia de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc, vor fi înaintate în termen oficiului protopopesc Sf. Gheorghe.

Candidaţii se vor prezenta în parohie, spre a celebra şi predica şi a face cunoştinţă cu poporul, într'una din Dumineci sau sărbători, cu prealabila încuviinţare a oficiului protopopesc.

Sf. Gheorghe, 3 Septemvrie 1947.

Of. protopopesc ort. rom. Sf. Gheorghe, în înţelegere cu Consiliul parohial din Aitamedie.

Ioan Ludu
Protopop

Nr. 28/948 (5) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a II-a **Moşna,** din protopopiatul Mediaş, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima apariţie în „Telegraful Român".

Beneficii:

1. Salar dela Stat.
2. Casa parohială nouă cu toate supraedificatele economice.
3. Sesiune parohială: 14 jug. arător şi 3 jug. fânaţ.
4. Una vie plantată pe rod pe 400 st.□
5. Stola uzitată în parohie.

Indatoriri:

Cel ales va predica regulat în Dumineci şi sărbători şi va catehiza regulat la şcoala primară.

Cererile de concurs însoţite de toate documentele necesare se vor înainta în termen-Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc întrucât întregirea parohiei se va face prin numire.

Mediaş, 12 Februarie 1948.

Ioan Crăciun
Protopop

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI — SIBIU, 13 Mai 1948 — Preţul unui ex. Lei 5.— — 11—12

Telegraful Român

Organ naţional - bisericesc. — Intemeiat în anul 1853 de Mitr... ...reiu Şaguna

Ahonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorităţi şi străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500 Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Onor. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român Sibiu
Str. Şaguna 8

CUVÂNTAREA
I. P. S. Mitropolit NICOLAE
la înscăunarea noului Patriarh, I. P. S. Justinian

Indeplinite fiind în bună rânduială lucrările pregătitoare cerute de legile noastre bisericeşti, am ajuns astăzi la momentul solemn al orânduirii I. P. S. Voastre în scaunul de arhiepiscop al Bucureştilor, de mitropolit al Ungro-Vlahiei şi de patriarh al sfintei noastre Biserici ort. române.

In numele Sfântului Sinod, am onoarea să îndeplinesc eu acest act sărbătoresc prin care I. P. S. Voastră intraţi în şirul ierarhilor cari au păstorit vreme de veacuri de pe acest scaun, poporul nostru dreptcredincios, spre mântuirea lui. Urcând cu pietate acest venerabil scaun, de care este legată o moştenire scumpă unui neam întreg, I. P. S. Voastră primiţi apostolatul care vine dela Hristos Domnul şi care, prin succesiune apostolică, curgând ca un râu viu dealungul veacurilor, se opreşte în clipa de faţă la misiunea ce Vi s'a încredinţat.

Cu ziua de azi această misiune a I. P. S. Voastre creşte în mărimea ei şi răspunderea cu care sunteţi îndatorat faţă de Capul nevăzut al sfintei Biserici, Hristos Domnul şi Stăpânul sufletelor noastre, devine şi mai covârşitoare. El, mai marele Păstorilor, ne-a lăsat spre propovăduire evanghelia mântuirii şi idealul de viaţă ce se desprinde din ea. E cel mai măreţ, mai înalt şi mai cuprinzător ideal ce a strălucit în istoria lumii. E şi astăzi tot pe atât de actual şi necesar ca şi în prima zi a răsăririi lui, căci e valabil pentru vecinicie. Iar puterile divine ale evangheliei sunt şi pentru noi tot atât de vii şi de mântuitoare, ca şi atunci când jertfa izbăvitoare a lui Hristos Domnul a revărsat asupra lumii belşugul harului său sfinţitor. Deschizându-ne sufletele şi primind razele de lumină şi căldură ale lui, noi pornim înviorati la propovăduire în mijlocul turmei noastre dreptcredincioase, bine ştiind că suntem ajutaţi de Mântuitorul nostru care a zis şi pentru noi: „Iată eu cu voi sunt, în toate zilele, până la sfârşitul veacului" (Mat. 28, 20).

Cu sufletele înălţate şi aţintite spre idealul evangheliei, noi păstorii bisericii, în frunte cu I. P. Sf. Voastră, vom depune toată râvna ce ne însufleţeşte, pentru a-l coborî cu dragoste în mijlocul realităţilor vieţii dela noi, făcând din el cheagul armoniei sociale, al frăţiei tuturora şi al păcii pentru care luptăm. Prin această lucrare a noastră ne străduim să realizăm acea operă uriaşă de înoire a forţelor morale ale neamului nostru, *care să-l facă capabil să se entusiazmeze de toate bunurile culturii şi ale civilizaţiunii şi care să-i garanteze pentru viitor progresul aşezat pe cele mai sănătoase temelii.*

Bucuria noastră este deplină văzând cum se deschide sufletul poporului nostru pentru a primi, în aceste zile, şi a îmbrăţişa cu tot mai multă căldură propovăduirea noastră. Sfintele lăcaşuri sunt astăzi mai pline ca niciodată, scaunul mărturisirii este căutat cu tot mai multă încredere şi, peste tot, alipirea poporului faţă de altarul Bisericii străbune este mai caldă ca oricând. Noi binecuvântăm aceste vremuri, pe cari Dumnezeu ne-a hărăzit să le trăim, pentrucă vedem ce ogor larg de lucru ni se deschide în via pe care a sădit-o Dreapta Sa.

Intru îndeplinirea acestei opere înălţătoare de adâncire a lucrării lui Dumnezeu în mijlocul poporului nostru credincios, Vă făgăduesc, Inalt Prea Sfinţite, în numele fraţilor mei din Sfântul Sinod, tot sprijinul şi tot ajutorul nostru călduros. Ştim că alături de noi avem şi întreg clerul şi poporul, care şi-a manifestat încrederea şi nădejdile în I. P. S. Voastră cu prilejul alegerii în Marele Colegiu Electoral.

Suntem încredinţaţi că prin desăvârşirea acestei opere folosim în cea mai mare măsură Patria noastră, pe care o iubim şi pe care vom stărui fără preget în mijlocul obştei credincioase s'o facem iubită cu toată ardoarea sufletului românesc.

Noi suntem o Biserică vie, o Biserică a poporului. Caracterul acesta determinant pe care Biserica noastră îl are dela originea sa şi pe care şi l-a păstrat nefalsificat în toată curgerea veacurilor, noi, slujitorii altarului, îl considerăm ca o obligaţie permanentă şi fundamentală a conştiinţei noastre, de a-l conserva şi întări prin lucrarea noastră.

Convinşi fiind că programele tehnice de sporire a producţiei, de repartizare mai dreaptă a bunurilor şi de înzestrare a aşezămintelor puse în slujba prosperării poporului sunt bune şi folositoare, Biserica adaugă acestor eforturi de îmbunătăţire a vieţii obşteşti silinţele ei generoase de a înnoi cele din lăuntru ale oamenilor. In legătură cu aceasta, înţelegem să acordăm sprijinul nostru înaltei stăpâniri a Ţării, care după cuvântul sf. Apostol Pavel „dela Dumnezeu este rânduită" (Rom. 13, 1). Acestei stăpâniri noi îi suntem mulţumitori pentru solicitudinea pe care a arătat-o şi o arată statornic Bisericii noastre, prin Guvernul în fruntea căruia se află omul de noi toţi mult preţuit, Dl. Prim-ministru Dr. Petru Groza.

Cu ajutorul Celui de sus şi cu înţelegătorul concurs al înaltelor deregătorii pământeşti, Biserica noastră având-Vă în frunte pe I. P. Sfinţia Voastră va sta „stâlp şi întărire a adevărului" (I Timotei, 3, 15), în mijlocul problemelor şi a îndatoririlor vremii noastre.

Solemnitatea instalării
I. P. S. Justinian, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

Duminecă, 6 Iunie a. c., a avut loc solemnitatea înscăunării şi a instalării canonice a I. P. S. Justinian, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Şedinţa solemnă a început la orele 10.20 a. m., în sala Marei Adunări Naţionale. Au fost de faţă: membrii Inaltului Prezidiu, în frunte cu dnii: Prof. Dr. C. I. Parhon, Preşedintele Inaltului Prezidiu, Prof. P. Constantinescu Iaşi, Mihail Sadoveanu şi Ion Niculi; membrii Guvernului, în frunte cu dnii: Dr. Petru Groza, preşedintele Consiliului de Miniştri, Gh. Gheorghiu-Dej, prim-vicepreşedinte, Teohari Georgescu, ministru de Interne, Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, ş. a.; corpul diplomatic, reprezentat prin dnii S. I. Kavtaradze, ambasadorul U. R. S. S. în România, ambasadorii Bulgariei, Jugoslaviei, Cehoslovaciei, Poloniei, Ungariei, Statelor Unite, Franţei, Italiei etc., membrii delegaţiei Bisericii Ortodoxe Ruse: I. P. S. Nicolae Crutitschi, Mitropolitul Moscovei, P. S. Arsenie, episcopul Calininului, P. C. Protoiereu Constantin Rujinski, administratorul afacerilor Patriarhiei din Exarhatul Ucrainei şi dl Serghie Ivanovici Filipov, secretarul particular al Mitropolitului Nicolae; delegaţia Bisericii Ortodoxe Bulgare: P. S. Mitropolit Chiril al Plovdivului şi P. S. Partenie de Lovshi, vicarul Exarhatului Sofiei, reprezentanţi ai tuturor Eparhiilor, ai autorităţilor civile şi militare, membrii Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureştilor ş. a.

Dl Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, a citit Decretul de confirmare de către Inaltul Prezidiu a alegerii I. P. Sf. Patriarh Justinian.

I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a predat dlui prof. Dr. C. I. Parhon, preşedintele Prezidiului, cârja Patriarhală, care a înmânat-o I. P. S. Patriarh Justinian, rostind următoarele:

Inalt Prea Sfinte Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române,

In numele Prezidiului Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Române, vă înmânez cârja de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Vă urez să păstoriţi în pace şi pentru binele poporului şi al Bisericii.

Să trăiţi!

Cuvântarea I. P. S. Patriarh Justinian

Dând expresie sentimentelor de recunoştinţă faţă de Inaltul Prezidiu şi de încredere desăvârşită în sprijinul Onoratului Guvern, după ce constată că „astăzi mai mult decât oricând viaţa politică şi viaţa religioasă a poporului nostru dreptcredincios sunt contopite", fiii Bisericii, fiind cetăţeni ai Statului şi „cârmuitorii Republicii Populare Române, cei mai mari ocrotitori ai Bisericii noastre", I. P. S. Sa enunţă cele „patru mari si capitale propleme" pe care Biserica le are de rezolvat în lumina noilor idealuri sociale:

In primul rând, misionarii Bisericii noastre, din mijlocul poporului dreptcredincios, sunt pregătiţi în mentalitatea şi atmosfera vremilor de până ieri.

In această situaţie ei constitue o piedecă în noua activitate socială a Bisericii. După un program bine chibzuit şi cu un corp de îndrumători bine pregătiţi, poporul nostru trebue îndrumat, orientat şi convins pentru acest apostolat social cerut de oamenii vremurilor noui. In mod firesc deci, urmează o selecţionare şi o promovare a elementelor dovedite apte şi pregătite pentru noua misiune, cum şi eliminarea celor ce nu mai corespund misiunii lor evanghelice, bineînţeles după normele unor şcolarităţi aplicate de cei mai de seamă profesori de misiune.

In al doilea rând, Biserica Ortodoxă Română, pentru a putea răspunde cu folos acelorași idealuri şi năzuinţe ale poporului nostru dreptcredincios, trebue să-şi reorganizeze pe alte baze, păstrând regulile canonice şi monahale, clerul monahal, care trebue să fie în slujba luminii, culturii şi ajutorului societăţii, conduşi de spiritul evanghelic al jertfelniciei pentru aproapele, făcând din schiturile şi mânăstirile lor izvoare curate cu apa răcoritoare a Evangheliei lui Hristos pentru sufletul atât de însetat de lumină şi de adevăr al poporului român dreptcredincios.

Pentru aceasta însă tot clerul monahal trebue să treacă prin aceeaşi şcoală ca şi clerul de mir, prin acelaşi foc curăţitor care să topească toată sgura unor păcate ale trecutului, care încă mai dăinuesc în Sf. Mânăstiri, redând Bisericii Ortodoxe Române un monahism nou şi luminat, care să îmbine viaţa duhovnicească cu cea socială şi culturală.

In al treilea rând trebuesc revizuite armele acestor misionari şi înarmarea lor cu armele duhului celui nou, pentru a ajuta în năzuinţele lui pe omul păcii, pe omul unei societăţi paşnice şi plină de iubire. In lumina acestor postulate urmează să fie organizată toată predicarea cuvântului evangheliei, cea scrisă prin reviste, fie prin cărţi de studii sau predici, fie prin cărţi de literatură religioasă. Reorganizarea acestui arsenal de misiune se impune poate mai degrabă decât celelalte măsuri amintite mai înainte, atât pentru orientarea şi îndrumarea clerului de mir şi monahal, cât şi pentru luminarea poporului dreptcredincios pe calea vieţii celei noui.

Şi însfârşit, în al patrulea rând Biserica noastră trebue să se preocupe şi de formarea clerului ei de mir şi monahal în viitor. In acest scop trebue să-şi reorganizeze instituţiile pentru formarea clerului, care să poată răspunde tuturor năzuinţelor şi nevoilor poporului dreptcredincios, un cler cu dragoste pentru ridicarea poporului şi cu zel pentru câştigarea sufletului poporului, sufletul enoriei, un cler cu drag de muncă pentru propăşirea Bisericii şi Patriei.

I. P. S. Justinian încheie cu făgăduinţa că-şi va împlini cu devotament şi

Insufleţit de această convingere, în numele meu şi al fraţilor mei din Sfântul Sinod, urez I. P. Sfinţiei Voastre o păstorire îndelungată, plină de roade duhovniceşti, spre lauda lui Dumnezeu, spre preamărirea sfintei noastre Biserici şi spre propăşirea dreptcredinciosului popor român!

sfinţenie misiunea de Patriarh pe linia acestor postulate şi cu mulţumiri pentru încrederea ce i-a arătat Inaltul Prezidiu prin întărirea alegerii I. P. S. Sale ca Patriarh.

Cuvântarea d-lui Prof. Dr. C. I. Parhon, Preşedintele Inaltului Prezidiu

I. P. S. Părinte Justinian, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române,

Am ascultat cu o deosebită mulţumire cuvântarea înţeleaptă a Inalt Prea Sfinţiei Voastre şi ni s'a umplut sufletul de bucurie văzând drumul luminat şi sănătos pe care voiţi să îndrumaţi Biserica Ortodoxă din ţara noastră.

Prezidiul Marii Adunări Naţionale a R. P. R. vă mulţumeşte pentru încrederea ce-i arătaţi şi vă asigură de sincera afecţiune ce vă păstrează şi de toate speranţele ce îşi pune în modul cum înţelegeţi să păstoriţi pe credincioşii Bisericii ce conduceţi.

Alegerea Inalt Prea Sfinţiei Voastre ca Patriarh a fost o mare sărbătoare nu numai pentru Biserică ci şi pentru Prezidiu, Guvern şi întreaga Republică Populară Română.

Ca şi Inalt Prea Sfinţia Voastră constatăm cu mulţumire că viaţa religioasă din ţara noastră este legată în mod indisolubil de statul democrat român şi credem ca şi I. P. S. Voastră că Statul şi Biserica trebue să se ajute reciproc, deoarece „toată ţara care se desbină înăuntrul său nu dăinueşte". Să căutăm dar cele ce înlesnesc pacea şi slujesc spre a ne ajuta unul pe altul.

După aceea dl Prof. Dr. C. I. Parhon reliefează cele patru probleme capitale enunţate de I. P. S. Patriarh şi aprobă întru totul soluţiile preconizate. „Desigur că veţi găsi în membrii Prezidiului, ai Guvernului, ai Sf. Sinod şi ai Marei Adunări Naţionale tot sprijinul pe care îl bine meritaţi.

Să trăiţi întru mulţi ani Inalt Prea Sf. Patriarh!

*

I. P. S. Patriarh Justinian a primit apoi felicitări din partea membrilor Inaltului Prezidiu, a membrilor guvernului şi a autorităţilor civile şi militare.

Asistenţa, încolonată într'un lung cortegiu, a coborît Dealul Patriarhiei, însoţind pe I. P. S. Patriarh Justinian până la Biserica Sf. Spiridon Nou, din str. Şerban Vodă. Pe trotuarele căii de parcurs erau aşezaţi preoţi, călugări, călugăriţe, corurile seminariilor etc. S'au intonat imnuri religioase.

Solemnitatea instalării canonice a I. P. S. Patriarh Justinian

In biserica Sf. Spiridon Nou s'a celebrat o slujbă religioasă de către un sobor de înalţi chiriarhi, în frunte cu I. P. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului, I. P. S. Vasile, Mitropolitul Banatului, şi I. Pr. S. Firmilian, Mitropolitul Craiovei. Apoi P. Gh. Vintilescu, directorul Sf. Sinod, a citit gramata sinodală de aşezare în Scaun a I. P. S. Patriarh Justinian. La sfârşitul ei, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a învestit, în numele sf. Sinod, pe noul Patriarh, conducându-l pe scaun şi dându-i crucea, engolpioanele, omoforul şi mitra. Apoi I. P. S. Sa a rostit o cuvântare, pe care o publicăm în fruntea ziarului nostru.

Cuvântul Bisericii ruse:

I. P. S. Nicolae Crutitschi, Mitropolitul Moscovei, a citit scrisoarea de felicitare trimisă de I. P. S. *Alexei,* Patriarhul Moscovei. Aducând un inalt omagiu memoriei fostului Patriarh Nicodim, care prin „lucrările lui de vastă cultură teologică" s'a situat „în rândul celor mai de seamă teologi pe care i-a dăruit Bisericii ortodoxe şcoala teologică rusă" şi în persoana căruia a apreciat sincera dragoste de Academia Teologică din Kiev, de Biserica Ortodoxă Rusă şi de poporul rus, I. P. S. Alexei al Moscovei dă expresie bucuriei prilejuite de alegerea I. P. S. Justinian ca Patriarh şi continuă:

Cred şi sunt convins că I. P. S. Voastră veţi binevoi a onora cu prezenţa în fruntea delegaţiei Bisericii Ruse solemnitatea noastră bisericească cu ocazia aniversării a 500 ani de autocefalie a Bisericii Ortodoxe Ruse, cum şi a lua parte la lucrările congresului, în chestiuni bisericeşti, ce va avea loc în luna Iulie a. c.

Uniţi în rugăciuni comune şi cu gânduri de sinceră şi curată prietenie, să se întărească şi să se cimenteze cu cele mai strânse şi solide legături unirea noastră frăţească şi spirituală, care să fie atât pentru binele şi prosperitatea Bisericilor noastre, cât şi pentru binele şi folosul popoarelor noastre.

După predarea scrisorii de felicitări, I. P. S. Nicolae Crutitschi, Mitropolitul Moscovei, a prezentat în numele său personal şi în numele delegaţiei Bisericii Ortodoxe Ruse felicitări cu prilejul intronizării I. P. S. Justinian ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

I. P. S. Nicolae Crutitschi, Mitropolitul Moscovei, a menţionat vechile legături dintre Bisericile ortodoxe române şi ruse, stăruind în special asupra semnificaţiei ultimelor vizite, a fostului Patriarh Nicodim în URSS în Iulie 1946 şi a I. P. S. Alexei, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Ruse, în România în anul trecut.

In acest chip — a spus I. P. S. Mitropolit Nicolae Crutitschi — se formează o unitate de vederi, care consolidează forţele de neînvins ale Bisericei Ortodoxe.

Cuvântul Bisericii Bulgare:

In numele Bisericii Ortodoxe Bulgare, I. P. Sfinţitul Mitropolit *Chiril* arată că *„ambele biserici (română şi bulgară) prin vecinătatea lor" trebue „să colaboreze la învierea şi întărirea duhului ecumenic în sânul ambelor popoare".* In spiritul acestei unităţi ecumenice Biserica Ortodoxă Bulgară participă şi la durerea pierderii Patriarhului Nicodim şi la bucuria alegerii şi instalării noului Patriarh. *„Noi suntem convinşi* — zice I. P. S. Sa — *că Inalt Prea Sfinţia Voastră veţi avea iniţiativa generoasă ca pe calea bisericească să fie întărită prietenia între cele două popoare ale noastre", ca astfel „cele două Republici populare, română şi bulgară, să progreseze în buna stare spirituală şi materială".*

Cuvântarea dlui Stanciu Stoian, ministrul Cultelor

Prezentând, conform unui „străvechiu obiceiu", urarea Guvernului Republicii Populare Române, dl Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, afirmă că *bunele tradiţii trebuesc păstrate şi cultivate. Tradiţiile cele bune – datinile sau predaniile, cum li se spune în Biserică — sunt memoria vie a obştei, comoară de experienţă şi înţelepciune, pe care ne-au lăsat-o înaintaşii şi care împiedecă omenirea de a reîncepe învăţătura individual şi cu fiecare generaţie.*

Putem spune, pe drept cuvânt, că tradiţiunea cea bună este înţelepciune, ieşită din nevoi şi pătrunsă în obiceiurile obştei, identificându-se cu obştea. Ea devine astfel unealtă de preţ în mâna progresului, contribuind efectiv la micşorarea suferinţei în lume şi la aşezarea păcii şi bunei înţelegeri între noroade.

Aceasta este tradiţia cea bună a Bisericii ortodoxe române şi a Bisericii ortodoxe în general. Peste faptele mai puţin vrednice de laudă ale unora dintre slujitorii ei a trecut vremea.

La instalarea în scaun a noului Patriarh al Bisericii ortodoxe române, tradiţia aceasta bună ne stărue în minte şi pe ea o invocăm.

Nimeni nu ar putea să întoarcă înapoi carul istoriei. De vremuri apuse pe veci şi nedorite, pline de împilări şi suferinţe, poporul nu se înduioşează. Biserica şi ea nu poate să lucreze decât după cuvintele Ap. Petru, care spune: „După făgăduială (noi) aşteptăm cer nou şi pământ nou, în care locueşte dreptatea". In trecut căutăm pilde, dar fapta ne duce spre viitor. Poporul aşa cugetă şi Biserica trebue să stea lângă popor.

După aceea dl ministru Stanciu Stoian urează noului Patriarh să meargă „pe urmele înaintaşilor buni şi drepţi", să fie „neclintit în dragostea de patrie şi popor", să ţină la „unitatea turmei" încredinţate spre păstorie „şi la înfrăţirea cu Bisericile ortodoxe, în cadrul luptei pentru pace şi bună înţelegere între popoare". Evidenţiind noile aşezări ce şi le-au dat poporul român şi celelalte popoare vecine, care „şi-au creat Republici populare libere şi independente, înfrăţite cu marea ocrotitoare a lor şi a democraţiei adevărate de pretutindeni, Uniunea Sovietică", dl ministru Stanciu Stoian încheie astfel: „Iţi urăm Inalt Prea Sfinţite, ca păstorirea pe care o inaugurezi să fie spre întărirea Republicii Populare Române, spre întărirea păcii şi spre slava ideilor de libertate şi dreptate pentru popoare".

Cuvântarea I. P. S. Patriarh Justinian

Prin ajutorul lui Dumnezeu şi sprijinul Sf. Sinod, care L-a asigurat, „prin cuvântul I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, de toată colaborarea", urmând pilda înaintaşilor în Scaun, I. P. S Patriarh Justinian nădăjduieşte „că şi noi vom putea merge pe urmele înaintaşilor noştri, cu puteri unite, servindu-ne Biserica şi Ţara". Apoi continuă:

Inalt Prezidiu,
Onorat Guvern,
Inalt Prea Sfinţiţi şi Prea Sfinţiţi Părinţi,
Onorată asistenţă,

In urechile tuturor stărueşte încă ecoul ultimelor cuvinte ale Sf. Evanghelii de astăzi: „Şi mai am şi alte oi, cari nu sunt în staulul acesta şi pe acelea mi se cade să le aduc" (Ev. Ioan, 10, v. 6).

Iarăşi, vrând nevrând, gândul nostru sboară la fraţii noştri români greco-catolici, care până acum 250 de ani erau în staulul Bisericii noastre, erau cu noi. Răpiţi din staul de „furul care nu vine decât numai să fure şi să junghie şi să piarză" (Ev. Ioan 10, 10), folosind la început amăgiri deşarte ca „beneficii şi privilegii", pentru a le cumpăra sufletele, ca apoi „să junghie şi să-i piarză", dacă ar fi îndrăznit să vină acasă, în staulul lor.

Dureroasele sbuciumări sufleteşti, care au transformat viaţa românească transilvană într'o mare tragedie, cum se exprimă istoricul Gheorghe Barițiu, încep odată cu instaurarea stăpânirii feudale, a dinastiei Habsburgilor hipercatolici, asupra Transilvaniei. Consolidarea tronului dinastiei Habsburgilor, cât şi puterea lor de exploatare, erau socotite în funcţie de tăria catolicismului. Politica prozelitismului catolic în Transilvania şi mai cu seamă între Români era pe prim plan. De aici, obligaţiunea pentru regii Habsburgi de a depune jurământ pe Sf. Evanghelie să extirpeze pe toţi cei ce se vor împotrivi.

In continuare I. P. S. Patriarh Justinian arată cum în faţa formidabilei puteri a imperiului Habsburgic, s'a ridicat credinţa neclintită a preoţilor smeriţi dela sate şi a poporului dreptcredincios. Astfel pe fresca veacului al XVII-lea „sunt imortalizaţi mii de martiri, fie stinşi în pribegie şi captivitate, ca Inochentie Klein, fie că le-au putrezit oasele în temniţa dela Kufstein.„ fie că au fost frânţi pe roată"... şi sutele de schituri şi mânăstiri nimicite din ordinul Mariei Tereza. Totuşi „o parte din turma Bisericii ortodoxe transilvane, ameninţată cu moartea", a trecut la catolicism şi nu s'a mai întors în staulul din care a plecat.

Ce s'a urmărit — se întreabă I. P. S. Justinian — *prin actul politic „al unirii" cu Roma, smuls de habsburgi şi de biserica catolică cum şi prin concordatul hohenzollernilor? In primul rând s'a urmărit o spărtură sufletească în sânul neamului nostru, pentru ca să-l stăpânească şi să-l exploateze mai uşor, şi în al doilea rând s'a urmărit desnaţionalizarea Românilor. De o trecere la catolicism a Românilor, iezuiţii s'au îndoit încă din primii ani ai unirii şi au acceptat un compromis tot de natură politică, nu religioasă, mulţumindu-se numai cu recunoaşterea de stăpân a Papei. Oricât de slab ar fi fost sporul pe care Românii uniţi puteau să-l aducă bisericii catolice, sortită de habsburgi să devină dominantă în Transilvania, politica vieneză îl socotea drept arvună a viitoarelor sale cuceriri sufleteşti. Nu erau nicidecum înclinaţi să renunţe la gândul de a izbuti mai târziu să smulgă pe toţi Românii din Transilvania din străvechile lor legături cu fraţii de peste munţi, izolându-i de aceştia şi îndupleçându-i să se întoarcă deplin nu numai cu faţa, ci şi cu inima spre Viena împărătească.*

Prin asemenea mijloace, cezaro-papismul şi imperialismul habsburgic v'a putut ţine pe voi, fraţi Români greco-catolici, despărţiţi de fraţii voştri ortodocşi timp de 220 ani. Odată cu revenirea Transilvaniei la patria mumă, în 1918, toată suflarea românească v'a aşteptat să veniţi şi voi în sânul Bisericii mame. Aţi fost din nou împiedicaţi de imperialismul bisericii catolice, care-şi găsise sprijin în dinastia hohenzollernilor, care spre o mai deplină siguranţă, au impus ţării noastre concordatul. Sunt destule mărturiile chiriarhilor despre străduinţele lui Ferdinand în acest sens, el afirmând adesea că sprijină pe catolici, fiindcă el este catolic. Nimeni n'a mai îndrăznit să vorbească de unirea fraţilor români transilvăneni.

Ultimul stâlp al cezaro papismului şi imperialismului în aceste locuri, ultimul hohenzollern a abdicat.

Suntem în curent cu ultimele svârcoliri ale cezaro-papismului, instrument al noilor imperialişti, de a menţine desbinarea între fraţi, de a folosi clerul bisericii greco catolice ca instrument de slujire a scopului lor de dominaţie în ţara noastră, singura lor nădejde, întrucât poporul greco-catolic este alături de întregul nostru neam în lupta lui de păstrarea libertăţilor câştigate, de apărarea suveranităţii şi independenţii Statului român.

Către clerul greco-catolic, singura nădejde a cezaro-papismului nouilor imperialişti în ţara noastră, şi către Românii greco-catolici îmi îndrept părinteasca grijă, însoţită de o caldă rugăminte:

„Nu vă mai lăsaţi amăgiţi. Fiţi vrednici Români ca şi înaintaşii voştri, cari au păstrat cu viaţa lor tezaurul comun neamului românesc, „toată legea şi credinţa ortodoxă din liturghiile şi slujbele Bisericii ortodoxe", şi cari au murit cu nădejdea eliberării din jugul umilitor al tiraniei, când acest tezaur va înlesni revenirea voastră într'o singură Biserică, într'o singură credinţă, temelie nesdruncinată neamului şi patriei".

Ce ne mai desparte? Nimic altceva, decât credincioşia pe care încă o mai acordaţi cu supunere Romei! Întoarceţi-vă această credincioşie către Biserica neamului nostru, a strămoşilor noştri şi ai voştri.

Energiile pe care le-am cheltuit cu toţii până acum în lupta defensivă pentru salvarea fiinţei religioase şi naţionale a neamului nostru, să le întrebuinţăm de azi înainte, sub scutul părintesc al Statului român, al Republicii Populare Române, numai pentru consolidarea suveranităţii, libertăţii şi independenţii naţionale în Statul nostru democrat.

Cele mai largi perspective ni se deschid pentru activitatea noastră în viitor, când nu vom mai munci izolaţi, părăsiţi şi prigoniţi ca în trecut, ci vom fi închegaţi într'o Biserică puternică naţională, care să cuprindă în sânul său tot clerul şi tot poporul român din scumpa noastră patrie.

Odată cu inima plină de dragoste de părinte, vă întind şi mâna mea frăţească, chemându-vă cu cuvintele nemuritoare ale poetului:

„Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inima română"...

I. P. S. Patriarh Justinian îşi încheie cuvântarea aducând mulţumiri Inaltului Prezidiu, Inalt Prea Sfinţiţilor reprezentanţi ai Bisericilor Ortodoxe Rusă şi Bulgară, Guvernului Ţării, în deosebi dlui ministru al Cultelor, Inalţilor Ierarhi ai Bisericii ortodoxe Române, în special I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, şi întregei asistenţe.

Apoi cortegiul a plecat spre Patriarhie în aceeaşi ordine ca la venire.

In Palatul Patriarhal s'a făcut Polihroniul obişnuit de încheiere.

Seara la orele 18, a avut loc la Ateneul Român un concert cu caracter religios, dat de Societatea corală „Carmen" pentru sărbătorirea I. P. S. Justinian, cu prilejul înălţării în scaunul de Patriarh.

La concert au participat membrii Prezidiului Marii Adunări Naţionale, membrii Guvernului, I. P. S. Patriarh Justinian, membrii corpului diplomatic, membrii delegaţiilor Bisericilor străine, mitropoliţii şi episcopii Bisericii Ortodoxe Române, membrii Sf. Sinod, şefii de autorităţi, civile militare, culturale şi bisericeşti, numeroşi preoţi etc.

Programul a cuprins numeroase bucăţi religioase de compozitori români şi străini.

1848 Aspectul creștin al revoluției din Muntenia 1948

Revoluția română din 1848 a fost studiată sub diferite aspecte: istoric, politic, economic, social, etc. Nu știm însă să fi fost studiată și sub aspect religios. Și totuși o încercare de felul acesta nu trebue să surprindă pe nimeni, căci, pe de o parte, revoluțiile iau uneori înfățișeri guasi-religioase, iar, pe de altă parte, religiile înseși sunt caracterizate printr'o dublă polaritate, de tradiționalism și spirit revoluționar în același timp, înrâurind adânc evoluția socială a popoarelor.

Lucrul acesta este adevărat mai ales în ce privește religia creștină și popoarele devenite creștine, a căror istorie e legată prin fire nevăzute de Evanghelia lui Hristos, nu numai în faptele mari, cum sunt revoluțiile, ci și în cele mai neînsemnate manifestări de viață.

Referindu-ne la poporul românesc, popor care s'a născut creștin și a trăit atâta vreme sub înrâurirea credinței ortodoxe, era cu neputință ca fondul său sufletesc creștin să nu se fi făcut simțit și în revoluția dela 1848, oferindu-ne astfel îndreptățirea de ordin psihologic și sociologic de a cerceta aspectul creștin al acestei revoluții. Lucru pe care am încercat să-l facem într'un mic studiu ce va apare în curând în *Anuarul Academiei teologice „Andreiane"*, sub titlul: *O latură necercetată a revoluției române din 1848*. In cele ce urmează nu facem decât să spicuim din acel studiu câteva note creștine ale revoluției din Muntenia; revoluție pe care presa românească și întreg poporul românesc o cinstesc după cuviință zilele acestea, la împlinirea a 100 ani.

•

Iată, de pildă, mărețul tablou al celor câteva mii de țărani, târgoveți și militari, adunați în ziua de 9 Iunie 1848 pe piața satului Islaz, îngenunchind în jurul unei mese pe care stă Evanghelia și crucea, iar de o parte și de alta stau înșirate douăzeci de sfeșnice cu lumânări aprinse. Preotul Radu Șapcă din Celeiu, îngenunchiat și el, rostește o rugăciune caldă, răscolitoare, în care cere lui Dumnezeu să-și arate milostivirea față de obiditul popor românesc. Intr'un glas mulțimea jură împreună cu preotul să lupte și să moară pentru izbăvirea de nedreptăți și împilări. Se citește apoi celebra proclamațiune dela Islaz, care avea ca motto: Dumnezeu e Domnul și s'a arătat nouă; bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului.

Proclamația aceasta, numai ea dacă ar fi fost și tot s'ar fi putut vorbi despre spiritul creștin al revoluției române dela 1848. Ea e opera unui suflet de creștin în cea mai nobilă accepțiune a cuvântului, fie că acesta va fi fost Nicolae Bălcescu, fie că va fi fost Ioan Eliade Rădulescu. Căci Bălcescu și-a petrecut câțiva ani din frageda sa tinerețe în pușcărie, având ca singură lectură cartea sfântă, iar într'una din scrisorile sale își arăta credința fermă în nemurirea sufletului. Cât despre Eliade Rădulescu, acesta era cunoscut de toată lumea ca un suflet adânc religios și aplecat spre studii biblice.

Proclamația dela Islaz nu folosește numai simple moduri de adresare și formule evanghelice iubite de popor, ci este străbătută dela un capăt la altul de un duh evanghelic. „Pace vouă, pentrucă vi se vestește libertate vouă!" începe proclamația, parafrazând cuvintele Evangheliei. La lupta pentru fericirea întregului popor sunt chemați toți Românii, fără deosebire de clasă socială, de funcție, cultură, etc., pe temeiul principiului că „tot românul este un atom al suveranității poporului... și, după sfânta noastră credință, e și mai mult, e fiu al lui Dumnezeu". Prin urmare, principiul fundamental dela care emană egalitatea tuturor oamenilor și egala lor îndreptățire în stat este acela că toți oamenii sunt frați, ca fii ai aceluiași Părinte: Dumnezeu. Pe baza acestui înalt principiu proclamația decretează „aceleași drepturi politice și civile pentru tot românul", „emanciparea clăcașilor", „desființarea pedepsei degradatoare cu bătaia", „desființarea atât în vorbă cât și în faptă a pedepsei cu moartea" etc. Și dacă poporul vrea să facă dreptate, să nu mai suporte toate sarcinile țării numai cei săraci, este pentrucă „dreptatea e a lui Dumnezeu".

Tot asemenea, proclamația declară libertatea presei, a cuvântului și a întrunirilor pe temeiul principiului foarte interesant, după care „adevărul, ideile, cunoștințele vin dela Dumnezeu, în folosul general al oamenilor, ca soarele, ca aerul, ca apa și prin urmare sunt proprietate universală". Ca o consecință a acestui principiu, „a înneca adevărul, a stinge luminile, a împiedeca foloasele, prin împiedecarea tiparului, este o vânzare către patrie, o apostazie către Dumnezeu".

„Astăzi, spune mai departe proclamația, se proclamă niște legi pe temeiul Evangheliei". De aceea cuviosii egumeni, protopopii și preoții sunt cei dintâi chemați să le sprijine, pentrucă ei „țin locul apostolilor".

In fine, adresându-se țăranilor proclamația ia un mișcător accent evanghelic: „Și voi, o binecuvântați săteni, frați ai lui Hristos, munca voastră, pâinea și vinul, se prefac în trupul și sângele Domnului; voi sunteți fiii cerului, fiii păcii și ai țăriei; voi sunteți hrănitorii noștri; voi ați plâns și vă veți bucura; voi ați însetat de dreptate și vă veți răcori; pe voi v'a fericit Mântuitorul lumii. Fericiți sunteți în lumea aceasta și în cealaltă!"

Proclamația dela Islaz se încheie cu următoarele entusiaste îndemnuri la îmbărbătare: „Cu noi este Dumnezeu, fraților! In numele Lui sculați-vă. N'aveți nicio temere decât temerea de Dumnezeu, și atunci vouă cu adevărat vi se cuvine a striga fără rușine: „Cu noi este Dumnezeu!"... La arme români! la armele mântuirii!"

Scrisă în astfel de termeni și făcând apel necontenit la sentimentele creștinești ale poporului, proclamația dela Islaz a stârnit un mare entusiasm în popor, în rândurile preoțimii și chiar printre călugări. De aceea vedem printre revoluționari, chiar dela început, nu numai pe preotul Radu Șapcă din Celeiu, ci și pe alți preoți și călugări cari duc lupta alături de revoluționari și, până la urmă, împărtășesc soarta acestora: persecuții, închisoare, surghiun etc. Așa e cazul cu arhimandritul Ioasăf Snagoveanu, care în timpul guvernului provizoriu a fost în fruntea „Comisiei pentru eliberarea robilor" și a făcut parte și din „Comitetul regenerației", împărtășind la urmă surghiunul cu fruntașii revoluției. Alți clerici se evidențiază în calitatea de „comisari de propagandă", cutreierând satele, luminând poporul și înflăcărându-l pentru noile orânduiri. Preotul Neagu Benescu, șeful deputaților țărani, duce și el o luptă grea cu marii proprietari în „Comisia proprietății". Un alt preot, Ambrozie, dela sf. episcopie a Buzăului, a rămas cu porecla de *Popa Tun*, pentrucă în timpul contrarevoluției încercată de proprietari în ziua de 19 Iunie 1848 a sculat populația Capitalei împreună cu alți câțiva revoluționari și, în iureșul hărțuelii cu armata, s'a asvârlit asupra tunurilor și le-a stins fitilurile, încât guvernul provizoriu, mulțumind poporului într'o proclamație, se adresa și „tuturor preoților și ieromonahilor, ce în capul poporului, cu peptele goale, se puseră înaintea tunurilor și le smulseră din mâinile inamicilor libertății..." Și tot preoții se aflau în fruntea „deputațiunilor poporale" care veneau din toate județele în capitală pentru a felicita guvernul provizoriu revoluționar.

Interesant însă în revoluția munteană din 1848 nu este atât zelul, elanul clericilor, cât spiritul însuși în care a decurs revoluția și felul cum privea poporul noile reforme. In această privință, sunt numeroase documente din care reiese că atât conducătorii revoluției cât și poporul se credeau executorii unui mandat superior, împlinitorii unor porunci evanghelice. Peste tot constituția este numită „sfântă" — „sfânta constituție" — peste tot este invocată autoritatea Evangheliei pentru a întări legitimitatea reformelor, peste tot se face apel la sfintele legăminte și la jurămintele depuse pe sfânta Evanghelie și pe sfânta cruce.

Astfel într'o *Proclamațiune către moșnenii dela sate* se spune: „Legile cele nouă sunt legi după sf. Evanghelie, cu care aici, pe pământ, să trăim în dragoste și frăție, și pe lumea cealaltă să avem raiul". De asemenea, într'o cuvântare pe care Ioan Voinescu II, ministrul „trebilor din afară", o ține pe câmpia Filaretului, în fața a 30.000 oameni din popor, a membrilor guvernului și a întregului cler din capitală — care adusese acolo si moaștele sf. Dimitrie, patronul orașului — spune: „Fraților, noi astăzi nu suntem adunați la această solemnitate pentru a celebra vreun sfânt sau vreo altă sărbătoare obișnuită, ci pentru sfințirea acestor steaguri naționale, care se înalță pentru asigurarea drepturilor celor mai scumpe, celor mai sfinte ale unei nații — pentru sfințirea, zic, a steagurilor celor mai potrivite cu mântuitoarele învățături ale Evangheliei. Pentrucă, dacă aceste mărețe steaguri au proclamat egalitatea, oare Evanghelia nu a proclamat și ea tot aceea zicând: „Cel ce voește să fie mai mare să fie tuturor serv!" Dacă steagurile acestea au proclamat egalitatea, zdrobirea fiarelor, izbăvirea de sclavie și tiranie, apoi și Mântuitorul nostru Iisus Hristos nu a venit între oameni decât pentru ca să proclame acestea și, cu sângele său, să întărească frăția, dreptatea și sfânta libertate și egalitate".

Deosebit de emoționant pare să fi fost mai ales momentul când, cu prilejul vizitei de felicitare a guvernului din partea cetățenilor județului Ilfov, Ioan Eliade Rădulescu a invitat pe un preot ortodox și pe cel romano-catolic din satul Cioplea să-și dea mâna în semn de înfrățire confesională.

Rugăciunea

rostită de preotul Radu Șapcă

în ziua de 9 Iunie 1848, la adunarea dela Islaz

Dumnezeule al puterii și al dreptății, ochiul tău este deschis asupra noastră! Privește poporul tău îngenunchiat înaintea Evangheliei și a crucii tale. El nu cere decât dreptatea ta dumnezeiască. Ascultă-i și-i binecuvintează rugăciunea. Dă tărie brațelor sale și vrășmașii tăi vor fi învinși. Varsă în pieptul său curajul, în inima sa blândețea și în sufletul său pacea.

Dumnezeule al luminii, tu ai înălțat stâlpul de foc care a călăuzit pe Moise în pustie. Zi, Doamne, ca îngerul sfătuitor de bine să se coboare în mijlocul nostru și să ne călăuzească pe căile tale. Binecuvintează din înaltul cerului stindardele noastre încununate de crucea Fiului tău prea iubit; fă-le să fâlfâe pe calea bunei orânduieli și a adevăratei glorii.

Doamne! fiul tău unic a fost trimis de tine ca să se jertfească pentru mântuirea oamenilor. In iubirea sa, el ajunse anatemă, *pentru ca să sfințească munca săracului; ajunse prada morții, pentru ca să dea viață și libertate oamenilor. Tu ești același Dumnezeu: biruința și libertatea sunt în mâinile tale. Izbăvește și mântuește pe tot omul care sufere; ridică și însuflețește pe acest popor care moare, ca să facă să trăiască pe apăsătorii săi. Scapă-l de abuzurile care se fac cu așezămintele și chiar cu virtuțile sale. Izbăvește-l de abuzul* clăcii, *de ticăloasa* iobăgie, *pe care n'au cunoscut-o părinții noștri, de podvada drumurilor și a șoselelor, de aceste munci ale Faraonilor, de orice prigonire, de orice silnicie și de toată nedreptatea. Redă-i timpul și locul, cu care tu ai înzestrat pe om. Fă-l să se bucure de roadele muncii sale.*

Mângâie, Doamne, pe un popor zdrobit de suferință, scoală-te și fă știut lumii că ești Dumnezeul celor harnici și al oricărui om ce se apropie de tine prin muncă, singura rugăciune pe care tu o binecuvintezi și o asculți. Arată că ești Tatăl sărmanilor, al orfanilor și al văduvelor, mângâietorul celor asupriți. Noi numai numele tău îl chemăm și nu cerem ca lege decât numai Evanghelia ta. Fiul tău a făgăduit celor asupriți dreptate, celor flămânzi pâine, celor desnădăjduiți mângâiere. Redă copiilor tăi bunurile și pâinea lor, după dreptatea ta. Spiritul tău de mângâiere și de dreptate să le lumineze sufletele.

Bucurându-ne de lumina ta, de iubirea ta, de dreptatea și de puterea ta, te vom slăvi, de trei ori sfânt. Căci ale tale sunt stăpânirea și puterea și slava; ale tale, Tatăl și Fiul și Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Tot la sentimentele creştineşti ale românilor făcea apel şi generalul Magheru atunci când revoluţia era ameninţată să fie înnăbuşită de Turci: „ O fraţii mei Români, le spunea el, Hristos ne aduce aminte de jurămintele ce am săvârşit spre păzirea şi apărarea cu braţele noastre a sfintei şi creştineştei constituţii, în care sunt consfinţite adevărurile ce El, mai întâi, le-a proclamat în lume".

Pentru a reda în mod corect aspectul creştin al revoluţiei muntene din 1848, ar trebui de sigur să urmărim şi documentele de după înnăbuşirea revoluţiei, arătând prigoana şi exilul pe care le-au îndurat numeroşi preoţi, protopopi, călugări şi egumeni de mânăstiri, cari au luat parte la revoluţie. Până acolo s'a mers, încât s'a interzis şi tragerea clopotelor la biserici, pentrucă izbucnirea revoluţiei şi toate momentele ei principale au fost vestite poporului prin tragerea „în dungă" a tuturor clopotelor bisericilor, începând cu marele clopot al Mitropoliei. Credem însă că şi din cele câteva spicuiri de mai sus se poate vedea rolul pe care l-a avut credinţa creştină în revoluţia munteană din 1848.

Rândurile de mai sus nu vor să fie decât un îndemn în acest sens şi o modestă cinstire a revoluţiei muntene din Iunie-August 1848.

EMILIAN VASILESCU

Mama

Mamă, ochii tăi înrouraţi,
In grădina inimii crescură
Lujeri, anii 'n floare semănaţi
Pe răsad zambile şi răsură.

Cântul lângă leagăn tors din in,
Il ţesură zânele 'n livadă,
Scutec pentru sufletul de crin,
Strălucind în stele de zăpadă.

Primăvara'n crâng l-a înfăşat
Şi sub vraja lumii râde'n floare,
Chipul tău pe leagăn aplecat,
Mă culege blând în sărutare.

Sub căldura cerului deschis,
Mă topesc duios cu tine'n minte,
Pe cărările de-argint şi vis,
In icoana Preacuratei Sfinte.

Preot IOAN IONESCU

Noi membri ai Academiei R. P. R.

Printre noii membri ai Academiei Republicii Populare Române se află, la secţia literară, d-nii Victor Eftimiu şi prof. univ. G. Călinescu. Acesta din urmă a fost ales în locul profesorului Sextil Puşcariu, decedat în ziua de 5 Mai a. c. Printre noii membri corespondenţi ai aceleiaşi înalte instituţii amintim pe d. Const. Daicovici, profesor la Universitatea din Cluj şi ministru adjunct al Invăţământului public.

Aspectul social al revoluţiei din 1848

Revoluţia dela 1848 din ţara noastră a fost, aşa cum o caracterizează Nicolae Bălcescu, cel mai de seamă doctrinar al ei, o revoluţie democrată cu nuanţă socială. Rostul acesta social al revoluţiei, rostul ei democratic, se vădeşte în toate cele trei provincii româneşti.

In Moldova, începând cu acea „conjuraţie confederativă" din 1839, pusă la cale de burghezi şi boiernaşi, se precizează sensul mişcării de mai târziu: conspiratorii voiau o reorganizare a ţării pe baze echitabile. Voiau desfiinţarea deosebirilor de rang dintre boieri, îmbunătăţirea justiţiei, desfiinţarea cenzurii, eliberarea robilor. Tot aşa în jalba către cârmuire, întocmită de cei o mie de oameni adunaţi în 27 Martie 1948 la hotelul Petersburg din Iaşi, se cereau reforme sociale adânci.

Cu toate acestea, mişcarea din Moldova are mai mult aspectul unei opoziţii îndreptată împotriva lui Mihail Sturza, decât al unei reforme sociale. Ea mai are şi defectul că în formularea cererilor de schimbări nu atinge prea mult interesele poporului. De aceea norodul de clăcaşi nici nu a luat parte la mişcare, lucru care a făcut, cum spune Xenopol, ca revoluţiei din Moldova să-i lipsească „acel caracter de seriozitate pe care îl impune mulţimea întârâtată" (Ist. Rom., t. XII, p. 48).

De fapt a existat şi în Moldova o revoluţie, dar o revoluţie a ideilor, declanşată şi dirijată, uneori din umbră, de Mihail Kogălniceanu. Că aceste idei reprezentau de altfel lupta tacită a întregului popor din Moldova, o arată predica ţinută de preotul Gheorghe Bădescu din Bârlad în ziua de Rusalii a aceluiaşi an revoluţionar. Intre altele el spune: „Au doară nu locuim cu toţii acelaşi pământ? Nu suntem toţi fraţi după trup şi duh? Sculaţi-vă dar zic, fraţii mei, uniţi-vă toţi să ne facem un trup şi un suflet şi să strigăm împreună cu acei buni patrioţi, cari au venit la cunoştinţa adevărului de a nu mai ţine pe popor în robie, ci de a se cunoaşte cu toţii ca fraţi, ca unii ce suntem zidiţi de unul şi acelaşi Dumnezeu, tot un pământ locuim şi tot de un sânge suntem".

Spre deosebire de cea din Moldova, mişcarea din Muntenia a găsit un adânc răsunet în masele populare. Şi era firesc, deoarece revoluţia e făcută în interesul ţărănimii, căreia i se făgăduia uşurarea de greutăţi şi dobândirea de drepturi. Conducătorii revoluţiei, în loc să discute doct despre revoluţie şi să întocmească utopice proiecte, au pornit să răscoale poporul.

Proclamaţia dela Islaz, alcătuită se pare de N. Bălcescu, cerea între altele pentru popor: egalitatea drepturilor civile şi politice, contribuţia proporţională după venitul fiecăruia, alegeri libere pentru adunarea obştească, libertatea presei, a cuvântului, a întrunirilor, suprimarea boieresculuı şi a robiei ţiganilor.

Inaintea citirii proclamaţiei, legendarul Popa Şapcă a binecuvântat mulţimile, rostind o rugăciune de mare frumuseţe, de înaltă şi revoluţionară semnificaţie socială. Publicăm în gazeta noastră această rugăciune smulsă dintr'un suflet de apostol al lui Hristos, care nu suferea numai pentru el, ci pentru tot poporul dreptcredincios.

In spontaneitatea şi adânca ei sinceritate această rugăciune zugrăveşte, mai bine ca oricare act oficial, caracterul social al revoluţiei paşoptiste. Gloatele de împovăraţi şi osteniţi din revoluţia dela 1848 luptau într'adevăr pentru pâine şi pentru dreptate socială.

Pentru aceste drepturi s'a convocat la Bucureşti în 9 August o comisie alcătuită din deputaţi ai sătenilor clăcaşi şi ai boierilor, spre a hotărî raporturile dintre aceste două clase. Prin graiul preotului Neagu Benescu, deputaţii ţărani arată cum sunt trataţi clăcaşii de proprietari, cum sunt bătuţi cu biciul, luaţi din sânul familiilor lor în timpurile cele mai grele şi duşi la munca câmpului. Nevasta secerând de dimineaţa până la prânzul cel mare, nu este s'obodă să-şi alăpteze copilul ; că adeseori săptămâna întreagă de lucru se socoteşte numai drept o zi de muncă, etc.

Ţăranii cer deci, ca îmbunătăţire a soartei lor, desfiinţarea clăcii şi împroprietărirea lor. Boierii se opun însă. Singur Radu Ceauşescu sprijină pe clăcaşi. Conflictul dintre cele două tabere creşte, comisia de proprietate este disolvată. Totuşi boierii, speriaţi de eventuala pierdere a privilegiilor, cer intervenirea armatelor streine împotriva „comuniştilor". Intervin străinii, dornici să pescuiască în apele tulburi ale ţării Clăcaşii, descurajaţi, nu mai sprijină revoluţia. De aceea armatele străine, ajutate de reacţiunea internă, după trei luni de frământări înnăbuşesc revoluţia. Cârmuirea ia iarăşi partea boierilor şi norodul de clăcaşi este iarăşi părăsit. Radu Ceauşescu şi Popa Şapcă sunt arestaţi. Clăcaşii din Teleorman, Prahova şi Dolj încearcă să se opună cu forţa la reintroducerea clăcii nerespectate în timpul revoluţiei, dar împotriva lor au fost trimise tunurile străine. Lupta pentru pământ, libertate şi drepturi a celor ce erau lipsiţi de toate acestea, fusese iarăşi înnăbuşită. Ea avea să izbucnească mai puternică, peste mai bine de o jumătate de veac, în marea revoluţie ţărănească dela 1907.

In Ardeal, împrejurările fiind schimbate, lupta Românilor a avut un caracter preponderant naţional. Românii ardeleni doreau în primul rând să fie recunoscuţi ca naţionalitate egală celorlalte naţiuni, cu care trăiau în cuprinsul aceluiaşi stat, fără să lase la o parte însă revendicările de ordin social, cu atât mai mult, cu cât situaţia socială a ţărănimii şi a muncitorimii era aici cel puţin tot atât de grea ca şi în principate.

Revoluţia din Ardeal a avut aspectul unui tumult. Aceleaşi revendicări sociale, politice şi naţionale au ridicat toate naţionalităţile care populau acest Ardeal înglobat în absolutismul monarhic austriac. Au început Ungurii, urmaţi îndată de Sârbi, Croaţi, Saşi, Secui şi Români.

Situaţia socială a Românilor în momentul primei izbucniri revoluţionare era cumplit de grea. După revoluţia lui Horia, Iosif al II-lea, prin decretul din 21 August 1785, desfiinţează iobăgia. Trebuia însă ca această măsură să fie încuviinţată şi de dieta ţării, care amână întocmirea unui urbariu în acest sens până în 1846. Totuşi, întocmit de nobili, acest urbariu nu putea fi decât codificarea şi îmbrăcarea abuzului secular în formă de lege. La vestea votării lui, o mişcare se făcu în toată populaţia satelor, semn al revoluţiei ce avea să izbucnească. Pornită politiceşte, revoluţia Românilor a căpătat repede şi un caracter de luptă pentru revendicări sociale.

Caracterul acesta social-politic s'a afirmat chiar dela prima adunare a Românilor, cea dela Blaj, din Dumineca Tomii, unde s'a afirmat că nu se pot discuta chestiunile politice, înainte de a se fi dobândit libertatea tuturor cetăţenilor. „Iobagi jurăm să nu mai fim, s'au legat Românii, ori vor şterge domnii iobăgia, ori nu".

In cuvântarea pe care Simion Bărnuţiu a ţinut-o în 2 Mai în biserica din Blaj, la întrunirea pregătitoare ce precedă deschiderea adunării, se revoltă împotriva autocraţilor care au toate bunătăţile şi onorurile, iar pe popor îl încarcă cu greutăţi ca pe vite. „Sunt şi aristocraţi, spune el, care bagă pe oameni în jug şi grapă cu ei". In şedinţa din 4/16 Mai, ca urmare a celor discutate, s'au precizat drepturile pentru care naţiunea română deschidea lupta. In afară de revendicările de ordin politic şi naţional, cele de ordin social erau: destiinţarea iobăgiilor şi a dijmelor fără nicio despăgubire, libertatea personală, libertatea tiparului şi a întrunirilor, înfiinţarea de şcoli de toate gradele, etc.

Aceasta este atmosfera ideologică a luptei sociale a Românilor ardeleni în revoluţia dela 1848. Se cunosc amănuntele acestei lupte, ca şi direcţia greşită în care ea a fost îndrumată. Deşi înnăbuşită, ca şi în principate de altfel, revoluţia din Ardeal rămâne totuşi cea mai izbutită, deoarece poporul câştigă cea mai mare parte din drepturile pentru care a luptat. Aşa se explică dece revoluţia din 1907 are loc numai în principate.

Paralel cu opera de distrugere şi cu sentimentele de ură ale maselor, revoluţiile au o semnificaţie purificatoare şi regeneratoare. Chiar când sunt înnăbuşite şi aparent nereuşite, consecinţele lor în viaţa popoarelor sunt nelimitate şi aproape totdeauna sunt urmate de o renaştere: culturală, morală, religioasă mai ales. Şi dacă de cele mai multe ori mişcările revoluţionare româneşti n'au izbutit să introducă imediat o ordine socială echitabilă şi liberă, apoi ele au izbutit cel puţin să elimine un mare număr de neadevăruri şi nedreptăţi sociale, au izbutit să înfăptuiască o ridicare a straturilor sociale de jos, creând oameni noi, care să creeze la rândul lor, vremurile noui, pentru care au luptat revoluţionari din atâtea locuri şi atâtea timpuri.

MARIANA VASILESCU

FOIŞOARA

Rolul Sibiului
în Revoluţia din 1848—49

Astăzi, când întreaga ţară românească aniversează măreţele zile ale revoluţiei din 1848—49, se cuvine să spunem câteva cuvinte şi despre „cetatea Sibiului", care a avut rolul important de a dirija, prin reprezentanţii săi, întreaga mişcare revoluţionară.

Nu vom căuta aici să expunem toate faptele care se leagă de Sibiu, ci le vom aminti în treacăt, pentru ca apoi să expunem două episoade grăitoare despre rolul Sibiului în revoluţia din 1848.

Astfel, planurile naţionale de luptă, proclamaţia contra uniunii, conferinţele din Sibiu, delegaţii Sibiului la adunările naţionale şi în delegaţiile către guvernul din Cluj şi către împărat, comitetul român de pacificaţiune, purtător de război şi apărător de ţară, toate acestea scot în evidenţă rolul pe care l-a jucat Sibiul în această împrejurare. De asemenea numele lui S. Bărnuţiu, titan al românismului transilvănean, este legat de Sibiu.

Vom expune însă, două fapte: Conferinţa din Sibiu din 8 Mai 1848 şi eliberarea lui A. Tr. Laurian şi a lui N. Bălănescu.

* * *

In vârtejul frământărilor care au precedat marea Adunare Naţională de pe Câmpia Libertăţii din 3/15 Mai 1848, conferinţa din Sibiu, ţinută în ziua de 8 Mai (deci numai câteva zile înaintea Adunării), este actul cel mai important şi care pune Sibiul într'o lumină deosebită. Cu ocazia acestei conferinţe, Sibiul, prin reprezentanţii săi, avea să-şi spună cuvântul.

Motivul ţinerii conferinţei era discutarea programului naţional, care urma să fie expus în marea Adunare Naţională.

Cine a avut ideea ca această conferinţă să se ţină în Sibiu? Presupunem că a fost ideea lui Bărnuţiu, de vreme ce, după ce s'a sfătuit cu T. Cipariu, canonicul blăjean, acesta propune capitlului să trimită doi reprezentanţi la Sibiu. De ce a ales acest loc, este lesne de înţeles. Bărnuţiu făcuse experienţe dureroase în Blaj şi apoi conferinţa care hotărâse ziua ţinerii Adunării Naţionale îi dovedise că tot Sibiul e mai potrivit. Mai ales că acum problemele care se desbăteau erau foarte importante. De asemenea în Sibiu avea pe prietenii săi pentru a-l sprijini.

Conferinţa s'a ţinut în sălile Cnsistorului ortodox.

Din partea Blajului au luat parte canonicii Timoteiu Cipariu şi Teodor Sereni. Papiu Ilarian, singurul isvor contemporan, ne dă ştiri puţine şi foarte laconice. Canonicii din Blaj aveau a se înţelege cu membrii consistorului ortodox din Sibiu şi cu ceilalţi oameni ai poporului aflători în Sibiu, fără distincţiune de confesiune. Intre aceştia era Bărnuţiu cu prietenii săi, protopopul Nicolae Maniu, profesorii înlăturaţi dela Blaj Demetriu Boer şi Nicolae Barbu, poate şi cei doi prieteni dela tezaurariat, Paul Dunca şi Petre Maniu. Tineretul era reprezentat prin Alex. Papiu Ilarian şi I. Buteanu. August Tr. Laurian, ce tocmai sosise din Principate, a luat şi el parte.

Nu cunoaştem precis care au fost discuţiile conferinţei. Papiu ne spune doar rezultatul lor, anume că naţionaliştii se învoiră în 3 puncte: 1. Proclamarea naţiunii române. 2. Depunerea jurământului naţional. 3. Protestul contra uniunii.

Incă din 5 Mai, guvernul, dându-şi seama de greşeala făcută, reprobă episcopilor că au chemat în acelaşi loc şi pe ortodocşi şi pe uniţi, „aceea ce nicidecum n'a fost intenţiunea guvernului regesc". Această „reprobaţiune machiavelistică", cum o numeşte Papiu, sosi în Sibiu în ajunul conferinţei. Conferinţa a discutat şi problema reprobaţiunii, dar zice Papiu că „de abia se afla un român, care se părea că ar vrea să zică, că ar fi întemeiată reprobaţiunea guvernului. Toţi ceilalţi, în unire frăţească, steteră nemişcaţi pe lângă adunarea naţională, la care uniţi neuniţi împreună să se înfăţişeze şi să se consulteze asupra cauzei naţionale". *(Alex. P. Ilarian,* Istoria Românilor din Dacia Superioară, tom. II, Viena 1852, p. 195).

Presupunem că în conferinţă vor fi avut loc discuţiuni vii, dar rezultatul la care s'a ajuns ne arată că punctul de vedere naţional nu a avut adversari, dat fiind uşurinţa cu care s'au votat punctele care

Popa Şapcă

Sărbătorim 100 de ani dela revoluţia din 1848. Intre cei care au luptat pentru înlăturarea nedreptăţilor sociale sunt şi reprezentanţii Bisericii. Documentele vremii pomenesc, în diferitele comitete şi delegaţii, mulţi preoţi şi protopopi. Şi tot preoţii şi protopopii erau cei care, mai ales la sate, întreţineau conştiinţa drepturilor poporului.

Astfel, nu se poate vorbi de revoluţia din Muntenia, fără a aminti figura legendară a părintelui Radu Şapcă sau, cum i-a zis apoi poporul, Popa Şapcă. Rolul lui a fost înfăţişat cu înţelegere şi dragoste de dl Prof. P. Constantinescu-Iaşi, vice-preşedinte al Inaltului Prezidiu al R. P. R., în 1945, într'o frumoasă conferinţă la Bucureşti, tipărită apoi în broşură.

Nu cunoaştem prea multe despre viaţa păr. Radu Şapcă. Fiu al preotului din satul Celei, jud. Romanaţi, părintele Şapcă n'a avut învăţătură prea multă, dar şi-a iubit Biserica şi ţara, iar sufletul lui era lângă ţăranii în mijlocul cărora trăia. El însuşi o fi mânuit toate uneltele muncii câmpului, iar Dumineca şi sărbătorile, cu palmele bătătorite de muncă, slujea liturghia şi-şi împărtăşea iobagii cu sf. Cuminecătură a Celui ce suferise pentru pacea şi dreptatea tuturor.

Când a socotit c'a venit vremea dreptăţii, păr. Şapcă s'a alăturat fruntaşilor mişcării revoluţionare. Incă din 1843 îl găsim ca membru al unei societăţi secrete numită, cu aromă evanghelică, *Dreptate şi Frăţie*. In ziua memorabilă de 9 Iunie îl găsim la Islaz, alături de ceilalţi fruntaşi. Câmpia din jurul oraşelului era plină de ţărani, care veniseră să asiste la croirea unei alte soarte şi pentru ei. Lucrul începu cu Dumnezeu. Sub cerul senin, „pe o masă mare, aşternută, stau 20 de sfeşnice aprinse, sf. Cruce şi Evanghelia. Alături, un hârdău mare cu apă sfinţită, din care un preot aghesmueşte mulţimea. Este preotul Radu Şapcă..." (Op. cit. p. 19).

După sfeştanie şi sfinţirea steagului tricolor, Ioan Eliade Rădulescu dădu citire vestitei Proclamaţii dela Islaz, pătrunsă de mult spirit creştin, din care redăm pasajul adresat clerului: „Cuvioşi egumeni, protopopi, preoţi, voi împliniţi locul Apostolilor şi astăzi se proclamă nişte legi pe temeiul Evangheliei. Este sarcina voastră, datoria voastră, a ieşi cu crucea în mână şi a pecetlui cu dânsa tunurile şi ţevile purtătoare de moarte. Hristos a înviat şi s'a doborît moartea şi robia. Voi trebue să spuneţi lumii că este antihrist tot omul ce face moarte asupra fratelui său, tot ce mai voesce robia, tot omul ce n'are milă de sărac, de văduvă şi orfan. Luaţi veştmintele voastre, armaţi-vă cu Crucea şi cântaţi psalmul 108 împotriva oricărui vânzător al patriei!"...

Cu siguranţă că aci este şi colaborarea părintelui Şapcă. După citirea Proclamaţiei, părintele ţinu adunării o predică frumoasă, încheiată cu o splendidă rugăciune, care îşi păstrează şi astăzi întreaga actualitate (O redăm în întregime în numărul de faţă. N. R.).

Preotul Şapcă face apoi parte dintre membrii guvernului provizoriu, care pleacă la Bucureşti, în sunetul clopotelor dela bisericile satelor pe unde treceau. Părintele Şapcă nu merse însă la Bucureşti, ci rămase în satele Olteniei, bătând „drumurile satelor, pe jos şi în căruţă, pe ploaie şi pe vreme rea, ca să adâncească în sufletul ţăranilor concepţia luptei pentru apărarea intereselor lor".

Pentru meritul său de a fi luat crucea în mână şi a fi chemat poporul spre lumină, dreptate şi frăţie, guvernul provizoriu îl citează pe preotul Şapcă într'un decret, numindu-l „Nastavnic" la mânăstirea Sadova (16 Aug. 1848) şi e propus ca membru pentru constituantă.

După potolirea mişcării, păr. Radu Şapcă a fost arestat şi, după cum arată dl Prof. P. Constantinescu-Iaşi, a fost dus la închisoarea Văcăreşti. Nu se ştie cât a stat acolo. Numai în timpul lui Cuza îl găsim stareţ la mânăstirea Brâncoveni, unde a murit şi a fost înmormântat.

Documentele nu pomenesc mai mult despre preotul Radu Şapcă, dar numele lui a rămas neşters în sufletul şi amintirea poporului, pentru binele căruia s'a ridicat şi a luptat. Ţăranii îl pomenesc în versuri ca acestea:

„Vine, vine, nu-ş ce vine
Popa Şapcă din Celei
Cu Goleştii câte trei!"

Sau:

„Să trăiască Popa Şapcă
C'a scăpat ţara de clacă!"

Fericit preotul de care poporul păstorit îşi aduce aminte şi-i poartă bună pomenire!

Se comemorează evenimentele dela 9 şi 11 Iunie 1848. Intre cei care au luptat atunci pentru democraţie şi progres stă cu cinste părintele Radu Şapcă.

Am ţinut să amintim chipul şi faptele sale, pentru noi, preoţii, şi pentru alţii, spre a nu se uita că şi în revoluţia munteană din 1848 au fost „preoţi cu crucea'n frunte".

Gh. C. Diaconu

Adunarea Eparhială a Timişoarei

Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Timişoarei, ţinută în ziua de 30 Mai a. c., a luat un caracter festiv, comemorându-se în cadrul ei 100 ani dela hirotonirea întru Episcop a lui Andrei Şaguna, „care a pus piatra de temelie a Mitropoliei Banatului", şi 100 ani de când, în marea Adunare naţională de pe Câmpia Libertăţii din Lugoj, Eutimie Murgu, neînfricatul luptător al Românilor bănăţeni, în fruntea celor 30.000 de bănăţeni, cerea ca Banatului să i se dea „obişnuitul său mitropolit românesc". Cu acest prilej, I. P. S. Mitropolit Vasile a rostit o importantă cuvântare.

„Unitatea credinţei"

— Intervenţia I. P. S Lt. Mitropolit Emilian al Sucevei —

Sub titlul de mai sus, I. P. S. Lt. Mitropolit Emilian al Sucevei a făcut începutul unei serii de patru importante articole, pe care le-a publicat apoi succesiv în ziarul „Semnalul", în legătură cu apelul adresat de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului credincioşilor greco-catolici.

Semnalăm aceste articole ca o contribuţie foarte bine venită pentru lămurirea marelui public, a intelectualilor mai ales, asupra problemei unaţiei. I. P. S. Emilian cunoaşte temeinic problema din studii şi din propria experienţă făcută ca diacon, preot şi protopop la Sibiu, Reghin şi Cluj. In calitate de revizor eparhial, I. P. S. Sa a cutreierat Ardealul şi şi-a putut da seama ce nefericite au fost urmările actului dela 1700, care n'a schimbat credinţa poporului, dar a băgat desbinarea între Români. După ce analizează într'un articol „Actul unirii cu Roma", I. P. S. Sa constată că unirea s'a făcut numai din unele meschine interese materiale şi sub tot felul de presiuni politice. „La temelia acestui act, spune I. P. S. Sa, nu stă nici un dram de convingere, dovadă că s'a păstrat toată ortodoxia. S'a ajuns la unirea cu Roma cu mijloace silnice şi cu făgăduieli mincinoase, după cari nu s'a ales aproape nimic, decât o vrajbă între fraţii de acelaş sânge, care nici astăzi nu este potolită".

Cercetând în alt articol „Cele patru puncte ale unirii cu Roma", I. P. S. Sa constată că poporul nu ştie mai nimic despre ele şi a rămas în vechea sa credinţă, în practicile şi obiceiurile sale ortodoxe. „Cu toată încercarea clerului unit de a catoliciza Biserica unită, prin simţul tradiţional al poporului, ea a rămas tot atât de ortodoxă în rit, obiceiuri, în cărţi de slujbă, veşminte, icoane, calendare, ca şi în 1700", încât „poporul credincios greco-catolic, în majoritatea lui covârşitoare, este şi astăzi ortodox în sufletul şi credinţa lui".

Cu perfectă onestitate, I. P. S. Emilian recunoaşte că în trecut unaţia a adus şi unele foloase spirituale poporului românesc ardelean, dar „capitolul acesta s'a încheiat de mult. Drumurile de aici înainte nu mai merg toate la Roma".

In articolul de încheiere, „Reîntoarcerea acasă", I. P. S. Emilian adresează fraţilor uniţi un vibrant apel, plin de înţelegere pentru greutatea cu care aceştia s'ar hotărî să facă marele pas, dar punându-le înainte unitatea, dragostea, pacea, buna înţelegere şi solidaritatea frăţească ce ar izvorî din revenirea lor la Ortodoxie. Numai de dragul bucuriei de nedescris ce ar cuprinde ţara de-a-lungul şi de-a-latul, în deosebi Ardealul, când s'ar întâmpla cu adevărat ruperea peceţilor de pe actul unirii dela 1698, „numai de dragul acestei bucurii şi încă ar merita rupte peceţile", spune I. P. S. Emilian.

Suntem încredinţaţi că intervenţia I. P. S. Emilian va contribui la netezirea drumului pentru „reîntoarcerea acasă" a fraţilor uniţi, reîntoarcere pe care şi-a pus-o la inimă nou alesul nostru Patriarh, I. P. S. Iustinian.

De asemenea, aşteptăm ca întreaga presă bisericească şi, în oarecare măsură, cea laică să se mobilizeze pentru limpezirea problemei unaţiei şi pentru pregătirea fericitului eveniment, pe care poporul românesc ortodox îl doreşte şi-l aşteaptă de atâta amar de vreme: reîntoarcerea acasă a fraţilor „dincealtă strană". **T. R.**

Reducerea datoriilor de război

Guvernul sovietic, la cererea Guvernului român, a redus, cu 50%, datoriile noastre de război faţă de U. R. S. S., aducând astfel o contribuţie substanţială la opera de refacere economică şi de progres social a Republicii Populare Române. Marea Adunare Naţională, în şedinţa din 11 Iunie a. c. a exprimat „adânca recunoştinţă a întregului popor muncitor" Generalismului Stalin şi poporului sovietic pentru acest ajutor. Mari meetinguri muncitoreşti şi adunări populare au dat expresie aceleiaşi gratitudini, ce există în sufletul poporului faţă de marele popor vecin dela Răsărit.

Dela Redacţia Telegrafului Român

Repetăm rugămintea către P. C. Protopopi şi Preoţi de-a ne trimite dări de seamă despre activitatea socială pe care o desfăşoară, pentru a o face cunoscută prin „Telegraful Român" şi a o da ca pildă celorlalte protopopiate şi parohii. E o datorie a noastră să nu trecem sub tăcere opera samariteană a Bisericii şi este o datorie a celor care o împlinesc să treacă peste firească şi creştinească modestie, servind drept pildă şi îndemn confraţilor.

Dorim însă numai fapte precise, realizări concrete — fie şi de dată mai puţin recentă — nu proiecte, hotărâri, dorinţe frumoase şi, poate, nerealizabile.

In al doilea rând, rugăm pe P. C. Preoţi să-şi revizuiască dosarul cu predici ţinute sau cu proiecte de predici şi, dacă vor găsi în ele idei care ar merita să fie difuzate în ziua de azi, să ne trimită scurte rezumate, de una sau două pagini de caiet, menţionând Dumineca, sărbătoarea sau alt prilej cu care s'au ţinut sau ar fi bine să se ţină predicile respective.

Incă mai mulţumiţi am fi dacă P. C. Preoţi ne-ar trimite regulat, pe mai multe săptămâni sau chiar luni înainte proiecte de predici bine cumpănite şi în legătură cu actualitatea, pe care să le publicăm în „Telegraful Român", pentru a servi confraţilor lor ca sugestii de predicare creştină.

Nădăjduim că acest dublu apel al nostru nu va rămâne fără răspuns.

Redacţia **TELEGRAFULUI ROMÂN**

---

formau baza rezoluţiunii ce avea să fie prezentată adunării naţionale". Votarea lor de către adunare însemnează că cei de faţă au ajuns la un acord în privinţa principalelor puncte de orientare a politicii româneşti. De acum politica lui Bărnuţiu se poate considera deplin biruitoare, drepturile naţiunii române se vor cere integral, fără nicio tranzacţiune". (*Silviu Dragomir:* Studii şi documente privitoare la Revoluţia Românilor din Transilvania în anii 1848—49, Cluj 1947, p. 165).

După cum reiese din paginile lui Papiu, conferinţa s'a ţinut într'o atmosferă de cald naţionalism.

Nu greşim, spune Dl Prof. S. Dragomir, „atribuind diapazonul ridicat al simţămintelor naţionale mai ales concepţiei intransigente a lui Bărnuţiu şi a tineretului grupat în jurul lui".

Papiu ne mai relatează un episod caracteristic al conferinţei, episodul venirii lui Constantin Romanul la conferinţă, care „intră în mijlocul conferinţei, şi abia s'a aşezat pe scaun şi începu îndată a cuvânta cu mare însufleţire — provocându-i pe români ca să şteargă diferenţa religioasă şi să fie toţi una" (*Alex. Papiu:* Op. cit. p. 194). Constantin Romanul era ardelean de origine. Fusese profesor la Blaj şi, îndepărtat odată cu Bărnuţiu, plecă la Bucureşti. Aceasta era şi ideea lui A. Tr. Laurian. Ceea ce ne face să presupunem că n'ar fi exclus ca ei, care erau înainte la Bucureşti, să-şi fi pus amândoi problema unirii religioase a Românilor. Conferinţa n'a luat în desbatere problema, pentru a nu se compromite cauza naţională. Dar gândul celor doi fruntaşi era şi gândul tuturor bunilor români dela 1848.

Astăzi, când unitatea politică a Românilor este făcută, problema revenirii la ortodoxie a credincioşilor greco-catolici nu mai ameninţă unitatea naţională, ci dimpotrivă. De aceea apelul adresat credincioşilor greco-catolici de către I. P. S. Mitropolit Nicolae nu vine decât să confirme năzuinţele conducătorilor revoluţionari dela 1848, fiind întru totul pe linia de cugetare a lor.

Din cele de mai sus ne dăm seama ce importanţă considerabilă a avut conferinţa din Sibiu din 8 Mai 1848. Dacă această conferinţă ar fi eşuat, înţelegem cât de dezastruoase ar fi fost urmările. Poate chiar adunarea naţională ar fi fost compromisă. Dar Românii cari au luat parte la conferinţă, conştienţi de acest lucru, au acceptat în unanimitate punctele care aveau să formeze pilonii întregei politici româneşti din timpul revoluţiei. „Membrii conferinţei din Sibiu vor fi resimţit în deplină conştiinţă tragicul acestei situaţii, care le impunea sarcini nespus de grele şi o răspundere istorică. In aceasta constă măreţia hotărârilor luate de ei. Ele vor constitui pentru totdeauna unul din temeiurile pe care se va clădi naţionalitatea română" (*S. Dragomir:* Op. cit., p. 167).

Din toate acestea reiese maturitatea politică de care au dat dovadă membrii conferinţei, în majoritate sibieni, şi importanţa conferinţei, ale cărei hotărâri au fost pecetluite prin prezenţa şi jurământul celor 40.000 de români pe Câmpia Libertăţii.

Spre deosebire de primul fapt, în care s'a dovedit maturitatea politică a conducătorilor revoluţionari dela Sibiu, faptul al doilea, pe care-l vom expune, ne va arăta legătura strânsă dintre conducători şi poporul condus. De astă dată, ţărănimea, massele populare din jurul Sibiului îşi vor spune cuvântul, acolo unde numai vigilenţa şi numărul impresionant mai puteau face ceva.

Către sfârşitul lui August persecuţiile guvernului maghiar, împotriva intelectualilor români şi mai ales împotriva membrilor comitetului permanent, al cărui sediu era în Sibiu, deveniră din ce în ce mai mari. Goana după aceşti „Bujtogató" era una din preocupările importante ale guvernului. In acest scop, trimisese la Sibiu o comisiune care să cerceteze pe membrii comitetului. In 15 August, baronul Vay, în calitate de comisar plenipotent al ministerului în Transilvania, trimise la Sibiu pe supremul comite Francisc Béldi, pentru a aresta pe şefii comitetului. Ştirea aceasta se răspândi repede printre români. Unii membri ai comitetului erau plecaţi la Bucureşti. Simion Bărnuţiu a fost întâlnit la „Curtea Mediaşului", într'o odaie dela parter, de către conducătorul arestatorilor, anume Dobokay, vameşul dela Turnu-Roşu. Acesta, necunoscându-l îl întrebă despre Bărnuţiu. Până să cerceteze prin celelalte odăi, Bărnuţiu sări în stradă, pe fereastră şi scăpă, ducându-se în com. Racoviţă.

NICOLAE STREZA, stud. teolog

(Sfârşitul urmează)

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Marea Adunare Naţională, aplicând art. 6 şi 11 din Constituţie, a votat legea privitoare la naţionalizarea marilor intreprinderi industriale, bancare, de asigurări, miniere şi de transporturi. Sunt deci naţionalizate un număr de 690 intreprinderi, 352 vase fluviale şi maritime, Soc. Rom. de Telefoane, Radiodifuziune, căile ferate particulare. Au rămas nenaţionalizate celelalte industrii, pădurile, apele şi izvoarele naturale. In prezent se lucrează la legea de naţionalizare a pădurilor. Totuşi statul va putea în mod excepţional acorda concesiuni particularilor şi în industriile naţionalizate. Proprietarii şi acţionarii vor primi despăgubiri pentru întreprinderile naţionalizate. Astfel s'a făcut un nou pas în schimbarea structurii economice a Republicii Populare Române în drumul dela democraţia populară spre socialism.

Guvernul român a recunoscut oficial Statul Israil şi Guvernul său.

Delegaţia Bisericii Ortodoxe Ruse la înscăunarea I. P. Sf. Patriarh Justinian a vizitat în ziua de 5 Iunie a. c. pe d. dr. Petru Groza, preşedintele Consiliului de Miniştri, şi pe d. prof. Stanciu Stoian, ministrul Cultelor. Delegaţia a fost însoţită de d. V. A. Lâsikov, secretar la Ambasada U. R. S. S.

Un Recensământ al întregului personal medical şi auxiliar se organizează de către Ministerul sănătăţii, în scopul unei repartizări mai potrivite.

Institutul de studii româno-sovietic a sărbătorit Joi, 3 Mai a. c., într'un cadru festiv, împlinirea unui an de activitate. Au fost de faţă membrii Inaltului Prezidiu, ai guvernului şi alte personalităţi.

Academia Republicii Populare Române a ţinut Joi, 27 Mai a. c., a doua şedinţă pentru comemorarea anului 1848. Dl profesor Silviu Dragomir a făcut o comunicare cu titlul: „Ţărănimea din Transilvania în revoluţia dela 1848".

In comuna Bălceşti, judeţul Argeş, s'a inaugurat de curând, în conacul familiei Bălcescu, căminul de odihnă şi creaţie pentru scriitori „Nicolae Bălcescu".

AVIZ. In numărul următor al Telegrafului Român vom da lista abonaţilor (parohii) care au plătit abonamentul pe anii 1947 şi 1948. Mai târziu vom remarca şi pe cei care nu ne înţeleg şi nu ne ajută să apărem regulat şi în bune condiţiuni tehnice.

ADMINISTRAŢIA
„TELEGRAFULUI ROMÂN"

EXTERNE

In Palestina, la propunerea mediatorului O. N. U.-lui, Bernadotte, evreii şi arabii au acceptat armistiţiul de 4 săptămâni, începând cu 11 Iunie a. c. Totuşi mai sunt lupte izolate.

D. Dr. Eduard Beneş, Preşedintele Republicii Cehoslovace, a demisionat. Noul Perşedinte ales de Adunarea Naţională în 14 Iunie a. c este d. Clement Gottwald.

La Sofia au avut loc Luni, 24 Mai a. c., de ziua sfinţilor Metodiu şi Ciril, marile serbări ale culturii poporului bulgar.

Camera reprezentanţilor a votat reducerea cu 25% a ajutorului american acordat unor ţări prin aşa numitul „plan Marshall".

Nr. 4445/948.

Comunicat

In atenţiunea oficiilor noastre protopopeşti şi parohiale

In Nr. 18—20 al gezetei „Lumina Satelor" s'a publicat din partea redacţiei şi administraţiei, o chemare către preoţimea, către prietenii, cititorii şi abonaţii acestei publicaţii. Atragem binevoitoarea atenţiune a P. C. părinţi protopopi şi preoţi din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre asupra acelei chemări, ca ea să nu rămână fără urmare.

Intr'adevăr, mult preţuita gazetă de propagandă misionară, care a apărut regulat la Sibiu timp de un sfert de veac, este primejduită astăzi în existenţa ei din lipsă de mijloace materiale. „Lumina Satelor" se va stinge, dacă nu i-se va veni urgent în ajutor.

Apelăm la P. C. părinţi, protopopi şi preoţi, să-şi facă o problemă din ajutorarea gazetei „Lumina Satelor". Acţiunea o va începe fiecare din momentul primirii acestui comunicat şi până la 29 Iunie, sf. Apostoli Petru şi Pavel. Se va utiliza cu deosebire răstimpul de 10 zile, dela Rusalii şi până la ziua apostolilor. In acest răstimp avem 5 sărbători, în cari, făcându-se apel la credincioşi, se pot strânge sume cât de modeste din multe părţi, şi „Lumina Satelor" va putea fi ajutată şi salvată.

Preoţimea noastră va avea ocazie să verifice, câte abonamente la gazetă sunt în parohie, dacă parohia e abonată? Se va trece la faptă şi mai întâi va face parohia un abonament, apoi în parohiile până la 1000 suflete ar fi de dorit să se facă cel puţin 10 abonamente; în cele cu 1000—1500 suflete, cel puţin 15 abonamente, în cele cu 2000—2500, 3000—4000 suflete, cel puţin 20, 25, 30, 40 abonamente.

Este de folos şi de trebuinţă să punem în mâna credincioşilor noştri o gazetă bună duhovnicească. Vom considera ca o realizare misionară preţuită activitatea P. C. părinţi protopopi şi preoţi, cari vor fi realizat în parohiile lor abonamente pentru „Lumina Satelor" în proporţia amintită. In orice caz, trebue abonată, acum urgent, fiecare parohie. Abonamentul pe un an costă Lei 200, pe o jumătate de an Lei 100. Sumele de bani vor fi expediate pe adresa Administraţiei „Lumina Satelor", Sibiu str. Mitropoliei Nr. 45.

Din partea conducerii gazetei, au fost organizate 3 întruniri misionare, de sprijinire a ei.

1. De Sânziene (24 Iunie), la Blăjel, jud. Târnava mică.
2. Duminecă 27 Iunie, la Gurarâului.
3. Marţi 29 Iunie, la sf. Petru şi Pavel, în Braşov, bis. sf. Nicolae.

Preoţimea noastră este rugată să sprijinească aceste întâlniri misionare, pregătind din timp sume cât de modeste, pentru a contribui la faţa locului cu câte ceva pentru ajutorarea gazetei „Lumina Satelor".

In cele 5 sărbători din răstimpul misionar dela Rusalii până la sf-ţii Petru şi Pavel, se va purta în biserici un disc special, pentru sprijinirea „Luminii Satelor". Obligăm oficiile noastre parohiale să raporteze către oficiile protopopeşti cum au îndeplinit aceste dispoziţiuni şi câte abonamente au făcut în acest răstimp la „Lumina Satelor". Oficiile protopopeşti, la rândul lor ne vor raporta până la 15 Iulie a. c., ce s'a realizat în întregul tract în această cauză.

Sibiu, la 9 Iunie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 349/1948. (6) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Sâmbăta de jos,** din protopopiatul ort. rom. Făgăraş, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat.
2. Locuinţă în casa parohială cu 4 camere şi una bucătărie, grajd, şură, grădină mare, situate pe şosea, lângă vale.
3. Sesiune parohială 7 jugăre pământ arabil cl. I (într'o tablă).
4. Stola obişnuită în protop. şi parohie.

Obligaţiuni:

Preotul ales va predica în Dumineci şi sărbători şi va catehiza gratuit la Şcoala Primară, pe lângă celelalte îndatoriri.

Cererile de concurs însoţite de acte şi de binecuvântarea arhierească de candidare, se vor înainta Oficiului protopopesc ort. român Făgăraş, în termenul sus arătat.

Concurenţii se vor prezenta în parohie într'o zi e Duminecă sau sărbătoare, cu încuviinţarea prealabilă a Oficiului protopopesc, spre a liturghisi, a predica şi a face cunoştinţă cu credincioşii parohiei.

Făgăraş, la 25 Aprilie 1948.

Oficiul protopopesc ort. român Făgăraş, în înţelegere cu Consiliul parohial din Sâmbăta de jos.

Traian Ciocănelea
protopop

Nr. 3772/1948.

Comunicat

Aducem la cunoştinţa P. C. Preoţimi şi a cântăreţilor bisericeşti din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre, că pentru acordarea ajutoarelor de naştere, de căsătorie şi de înmormântare, Onor. Minister al Cultelor, cu adresa Nr. 16.727/1948, cere următoarele acte:

I. Ajutoare de naştere

1. Extrasul de naştere al copilului, eliberat de primăria respectivă, *timbrat legal.*

2. Declaraţie *în dublu exemplar, timbrată legal,* dată în scris de tatăl copilului, din care să se constate că soţia *este* sau *nu* funcţionară şi că n'a *primit* ajutorul de naştere dela instituţia unde lucrează. Ambele exemplare ale declaraţiei trebuesc certificate de primăria respectivă sau de Oficiul protopopesc.

II. Ajutoare de căsătorie

1. Extrasul de căsătorie, eliberat de primăria respectivă, *timbrat legal.*

2. Declaraţie, *în dublu exemplar, timbrată legal,* certificată de primărie, din care să se constate că soţia *este* sau *nu* funcţionară şi că *n'a primit* ajutorul de căsătorie dela instituţia unde lucrează.

III. Ajutoare de înmormântare

1. Extrasul de deces al capului familiei — preot sau cântăreţ — soţiei sau al unui copil, eliberat de primăria respectivă, *timbrat legal.*

2. Certificat, *în dublu exemplar,* eliberat de primăria respectivă, din care să se constate cine a suportat cheltuielile de înmormântare, având dreptul la rambursarea lor. La certificat SE POT anexa acte doveditoare despre cheltuieli.

P. C. Preoţime se va conforma întocmai în cazurile când adresează Consiliului arhiepiscopesc cereri de asemenea ajutoare. Ajutoarele nu se pot cere direct dela Onor. Minister al Cultelor.

Sibiu, 25 Mai 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 3931/1938.

Comunicat

Prin deciziunea Ministerului Cultelor Nr. 17.302/1948, publicată în Mon. Oficial Nr. 112, din 17 Mai a. c., preoţii parohi dela toate parohiile de pe întreg teritoriul R.P.R. ai tuturor cultelor, *se numesc gestionari,* însărcinaţi cu conservarea bunurilor publice mobile şi imobile aflate în păstrarea lor.

C. Preoţi gestionari au obligaţiunea de a lua măsurile ce le vor socoti necesare pentru păstrarea bunurilor încredinţate, spre a nu fi sustrase, distruse sau schimbate, revenindu-le obligaţiunile şi răspunderile conform Legii Contabilităţii Publice şi Legii Patrimoniului public.

C. Preoţi sunt îndrumaţi a se conforma întocmai acestei deciziuni ministeriale, cu adausul că consiliul şi epitropia parohială rămân şi pe mai departe cu atribuţiunile şi responsabilitatea lor.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice, ţinută la 1 Iunie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 28/948 (5) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a II-a **Moşna,** din protopopiatul Mediaş, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima apariţie în „Telegraful Român".

Beneficii:

1. Salar dela Stat.
2. Casa parohială nouă cu toate supraedific tele economice.
3. Sesiune parohială: 14 jug. arător şi 3 jug fânaţ
4. Una vie plantată pe rod pe 400 st.□
5. Stola uzitată în parohie.

Indatoriri:

Cel ales va predica regulat în Dumineci şi sărbători şi va catehiza regulat la şco. la primară.

Cererile de concurs însoţite de toate documentele necesare se vor înainta în termen Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc întrucât întregirea parohiei se va face prin numire.

Mediaş, 12 Februarie 1948.

Ioan Crăciun
Protopop

Se întorc acasă

Este timpul ruperii peceţilor nedrepte. Orice îngenunchiere trebue să i ceteze! Este acum vremea de strălucire a libertăţii în democraţie. Poporul îşi dă seama de acest lucru şi se grăbeşte să culeagă roadele acestor vremi.

Fraţii noştri români uniţi încep şi ei să se întoarcă acasă. Mişcarea de reîntoarcere a început de mult, dar lucrul mergea mai greu sub regimurile dictatoriale.

Astfel, într'o comună din jud. Făgăraş, în decurs de câţiva ani, parohia unită şi-a pierdut pe toţi credincioşii, cari cu însufleţire au revenit la Biserica lor strămoşească, Biserica neamului. A rămas unul singur la strana stângă, ca un fel de piatră de poticnire, semn al rătăcirii în care fuseseră atraşi o parte din Românii din Ardeal, de împăraţii dela Viena şi de mulţimile papistaşe.

Proaspăt ne-au venit ştiri din părţile Zarandului, Târnavei Mici, Alba, *unde mulţime de credincioşi au înţeles să se întoarcă acasă. Biserica ortodoxă, cu braţele dragostei deschise, primeşte pe cei ce se întorc, ştiind bine că de această defecţiune n'au fost vinovaţi fraţii noştrii, ci vremurile de întunerec, de apăsare şi de nedreptate ale trecutului. Toate acelea astăzi s'au dus, au pierit, iar poporul în plină libertate, îşi poate îndrepta aspiraţiunile lui spirituale către maica lui cea adevărată, Biserica ortodoxă.*

Referent

Episcopia Ortodoxă Rom. a Maramureşului
Sighet

Nr. 738/1948 4 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de Protopop al Tractului Baia Mare, „Cetatea de Piatră", parohia centrală Baia-Mare, judeţul Satu-Mare, se publică concurs prin alegere cu termen de 45 zile, dela 15 Mai la 1 Iulie 1948.

Beneficiile sunt următoarele:

I. Dela parohia centrală:

1. Sesie parohială de 17 jug. cadastrale.
2. Stolele obişnuite.
3. Salar dela Stat.

II. Dela protopopiat:

1. Diurna de Protopop.
2. Pauşal pentru cheltuielile de cancelarie, conform prevederilor bugetului aprobat de corporaţiunile protopopeşti.
3. Diurna dela parohii pentru vizitaţiuni canonice.
3. Locuinţă în natură.

Protopopul ales va suporta toate impozitele după sesiune şi beneficiul său.

Noul ales este obligat să predice regulat în Dumineci şi sărbători şi să catehizeze regulat la toate şcolile din Parohia centrală.

Cererile se vor înainta Consiliului Eparhial Ortodox Român din Sighet, anexând următoarele acte:

1. Extras de naştere şi botez.
2. Certificatele şcolare şi de qualificaţie preoţească precizate în Statutul organic şi concluzelor congresuale, precum şi în Legea şi statutul de organizare, art. 64 şi anume:

a. Diplomă de bacalaureat sau diplomă de seminar.

b. Diplomă de qualificaţie preoţească pentru parohii de clasa primă.

c. Diplomă de absolvirea unei Academii Teologice sau Licenţa în Teologie.

d. Dovadă că a împlinit cel puţin cinci ani în serviciul Bisericii cu o activitate rodnică în cariera preoţească.

3. Certificatul de serviciu.
4. Autobiografia.

Concurenţii vor anexa litere de admitere dela Prea Sfinţitul Episcop al Eparhiei noastre, iar celor din alte Eparhii le trebuie şi încuviinţarea dela Preasfinţitii Chiriarhi respectivi şi aprobarea dela Consilul nostru Eparhial de a candida.

Din şedinţa Consiliului Protopopesc Ortodox Român al Protopopiatului Baia-Mare, judeţul Satu-Mare, ţinută la 17 Februarie 1948.

Preşedinte: Protopop Stavr. (ss.) Alexiu Latiş. Notar, (ss.) A. Grobei Dir. Şcolar.

Aprobat în şedinţa Consiliului Eparhial Ortodox Român al Maramureşului din 21 Aprilie 1948.

Episcop
† SEBASTIAN

Consilier Referent
Preot V. PUŞCARIU

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI — SIBIU, 27 Iunie 1948 — Preţul unui ex. Lei 5.— — Nr. 13—14

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNEA" SIBIIU

Telegraful Român

Organ naţional - bisericesc. — Intemeiat în anul 1853 de [illegible] Andreiu Şaguna

Onor. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român Sibiu
Str. Şaguna 8

Ahonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorităţi şi străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500 Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45 — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Cum au făcut alţii reunirea [1]

S'au împlinit doi ani de când întreaga lume ortodoxă s'a bucurat de vestea bună venită dela Chiev, că soborul Bisericii greco-catolice din Galiţia-Ucraina de Vest a hotărît să se desfacă de Roma şi să se reîntoarcă la sf. credinţă şi Biserică Rusă ortodoxă, după 350 de ani de unaţie.

Iată cum a decurs acest epocal eveniment, după descrierea apărută în „Jurnalul Patriarhiei din Moscova", din Aprilie 1946, cuprinsă în articolul P. C. Pr. Dr. Paul Mihail, din revista „Candela", anul LVII-1946, p. 516-528:

Iniţiativa revenirii la ortodoxie au făcut-o un grup de preoţi, cari la 20 Februarie 1946 au prezentat dorinţa de revenire la Mitropolia din Chiev. Reprimirea lor după rânduiala prescrisă s'a săvârşit în cadrul unei sfinte liturghii la Lavra Pecersca. Cu acest prilej au fost tunşi şi în monahism preotul Antonie Pelivetchi, fostul decan al eparhiei unite de Stanislav şi dr. Mihail Malnic, fostul vicar al eparhiei unite de Peremâşli. La 24 Februarie ei au primit hirotonirea întru arhierei în catedrala Sf. Vladimir din Chiev. Cu acest prilej au mai fost reprimiţi în ortodoxie încă 13 preoţi uniţi.

Grupul de iniţiativă, având în frunte pe pr. dr. Costelnic, au pregătit şi convocat un mare sobor spiritual greco-unit la Lvov, în zilele de 8—10 Martie 1946, după ce au primit declaraţii personale de adeziune dela 997 preoţi, din totalul de 1270 preoţi gr. catolici din Ucraina de Vest.

La soborul ţinut în biserica Sf. Iurii au luat parte ca delegaţi, cu drept de vot, 216 preoţi şi 19 reprezentanţi mireni, ca oaspeţi. Au fost invitaţi şi preoţii contrari reunirii, dar nu s'a prezentat niciunul.

Şedinţa de deschidere a fost onorată de prezenţa Episcopilor Macarie al Lvovului, Nestor al Muncaciului şi secretarul exarhatului Patriarhiei, Pr. C. Rujiţchi.

Episcopul Antonie Pelivetchi a rostit cuvântul de deschidere, iar preşedintele soborului, Pr. dr. Costelnic, într'o documentată cuvântare, a arătat motivele politice şi istorice cari au forţat unaţia din anul 1596 la Brest-Litovsc, care n'a adus decât vrajbă şi desbinare în Biserică şi popor.

Au urmat la cuvânt şi alţii cari toţi au propus desfacerea de Roma şi revenirea la Biserica ortodoxă. „Asemenea fiilor risipitori, noi trebue să ne întoarcem în casa părintească", spunea unul dintre vorbitori, Preotul Iosif Griunac.

La sfârşit, preşedintele a formulat pentru deciziune următoarele: 1. Lichidarea Unirii din 1596; 2. Ruperea de Roma; 3. Inapoierea la strămoşeasca credinţă ortodoxă; şi 4. Reunirea cu Biserica ortodoxă rusă.

Deciziunea propusă s'a votat în unanimitate într'o mare însufleţire.

A urmat împlinirea rânduielii primirii celor ce se reunesc cu Biserica ortodoxă. Toţi participanţii s'au mărturisit şi după cetirea rugăciunii de deslegare de către Episcopi, preoţii au intrat în slujbă după Heruvic.

A fost o slujbă unică cu 204 preoţi.

Sfârşindu-se sfânta liturghie, soborul s'a continuat, aprobând telegramele de anunţare a reunirii, de trimis Prea Fer. Patriarh Maximos al Constantinopolului, Prea Fer. Patriarh Alexei al Moscovei şi Generalisimului Stalin, apoi pastorala adresată clerului şi poporului. La urmă preşedintele, pr. dr. Costelnic, a înmânat cheile şi toate drepturile I. P. S. Mitropolitului Ioan, destinat ca întâiul mitropolit al Galiţiei.

In Dumineca Ortodoxiei, 10 Martie 1946, s'a săvârşit o slujbă solemnă de către I. P. S. Mitropolit Ioan, cu toţi episcopii amintiţi şi un mare sobor de preoţi. Cuvântarea ţinută de către Episcopul Mihail Melnic s'a încheiat cu o rugăciune pentru *reunirea tuturor uniţilor din lume* într'o mare familie ortodoxă. Celor reveniţi, ca amintire şi binecuvântare, Mitropolitul Ioan le-a dat icoana Maicii Domnului din Lavra Pecersca din Chiev, înaintea căreia s'a rugat odinioară Bogdan Hmelniţchi.

In acest cadru sărbătoresc s'a desfăşurat marele eveniment de revenire la ortodoxie a preoţilor şi credincioşilor greco-catolici din Galiţia, după 350 de ani de forţată unire cu Roma. De neasemănată fericire au avut parte şi multe lacrimi de bucurie au vărsat cei ce s'au învrednicit de reîntoarcerea la casa părintească a dreptei credinţe. La fel de pline de bucurie au fost şi inimile celor ce i-au primit.

Va avea oare parte şi poporul nostru de o asemenea bucurie?

Convingerea noastră este că da, chiar dacă ar fi să aşteptăm până la 7 Octomvrie 1948, când se împlinesc 250 de ani, dela actul unirii dela Belgrad.

»Iată acum ce este bun sau ce este frumos, fără numai a locui fraţii împreună« (Psalm 132 v. 1)

† EMILIAN
Lt. Mitropolit al Sucevei

[1] Reproducere din ziarul „Semnalul", cu data de 21 Iunie 1948.

Părintele Gala Galaction

Biserica noastră ortodoxă românească are un motiv de mare bucurie şi chiar de îndreptăţită mândrie în alegerea Părintelui Gala Galaction ca membru al Academiei R. P. R. Este o consacrare care n'a venit nicidecum prea de vreme pentru tâlcuitorul Bibliei şi pentru marele scriitor care ne-a fermecat şi înfiorat prin schiţele şi nuvelele din: Biserica din răzoare, Clopotele dela mânăstirea Neamţu, Caligraful Terţiu, Răboj pe bradul verde, Copila rădvanului, Dela noi la Cladova, In grădinile sfântului Antonie, Gloria Constantini, etc.

Sunt puţini care ştiu că Părintele Gala Galaction a scris şi poezii şi teatru — Rita Craiţa — *şi o foarte bună* Viaţă a lui Eminescu. *Dar încă mai puţini sunt, chiar printre teologi, aceia care cunosc o lucrare teologică de mare valoare a Părintelui Gala Galaction,* Piatra din capul unghiului, *scrisă în toiul frământărilor iscate în presa bisericească acum un sfert de veac, în jurul nefericitei întâmplări dela biserica „Cuibul cu barză" din Bucureşti, când un preot ortodox s'a lăsat târît în apele sectarismului. Cartea aceasta este o prea frumoasă şi temeinică apologie a lui Iisus şi a adevăratei Biserici întemeiată de El.*

Dar ceea ce interesează mai mult la Părintele Gala Galaction, mai mult chiar decât opera sa literară şi teologică — pe care n'avem nicidecum intenţia s'o analizăm aici — este omul însuşi, este această apariţie unică în felul ei în câmpul literelor şi chiar al vieţii româneşti. Este această figură patriarhală, cu o impunătoare barbă albă, cu nişte ochi mari, negri, scânteietori şi cu o pereche de cisme solide, ce răsar surprinzător, iarna şi vara, de sub reverenzile lungi. Şi este mai ales interesantă la Părintele Gala Galaction acea continuă revărsare de generozitate, care l-a făcut, din fiu de boier ce era, să trăiască sărac, în înţelesul strict al cuvântului, şi să-şi facă din condeiu armă de luptă împotriva tuturor felurilor de asupritori şi ţiteră pentru alinarea suferinţelor tuturor felurilor de asupriţi.

„M'am pomenit suferind cu cei ce sufereau şi plângând cu cei ce plângeau", mărturiseşte Părintele Gala Galaction într'o fişe auto-biografică din revista Contemporanul. *„Când am ajuns să ţin condeiul în mână, s'a produs o separare treptată dar sigură, între mine şi aceia care purtau pe faţă trufia bogăţiei. Am preferat şi cercetat cu deosebire pe nevoiaşi şi pe prigoniţi şi nu făceam altceva decât să continui primele mele atitudini de copil, din târgul Roşiorilor, iubind prietenia dintre oameni pacea tuturor şi dreptatea".*

Intre multiplele cauze care l-au determinat să fie aşa cum a fost şi aşa cum este, Părintele Gala Galaction pune şi „marele, hotărâtorul motiv al doctrinei creştine". Aici mai ales am fi dorit ca fişa auto-biografică amintită să fie mai bogată în amănunte, să se transforme într'o amplă mărturisire a acestui suflet, pe care gloria literară nu l-a împiedecat, la vârstă matură, să vie şi să-şi plece genunchii pentru a primi, smerit, harul preoţiei creştine. Ne-ar trebui destăinuiri mai ample din partea acestui Tolstoi al literaturi româneşti, care n'a căzut în greşelile doctrinale ale celuilalt, ci a dus până la capăt, consecvent, consecinţele unei providenţiale alipiri la Hristos.

Căci într'adevăr, ca şi Tolstoi, Părintele Gala şi-a întors privirile dela lumea bogată, din care a descins, spre lumea celor umili şi asupriţi. Ca şi Tolstoi va fi trecut printr'una sau mai multe crize sufleteşti, ce l-au adus la Hristos. Dar nu a golit creştinismul de tot ce face puterea lui: dogma hristologică, aşa cum a făcut marele său contemporan şi înaintaş.

„A fost o preocupare a vieţii mele aceea de, dacă nu a armoniza, a pune în paralelă pe marii dascăli ai cugetării revoluţionare, cu propovăduitorii de azi şi de altădată ai concepţiei şi ai vieţii creştine", mărturiseşte mai departe Părintele Gala. Este de sigur aceasta o frumoasă năzuinţă, care i-a atras simpatii, dar şi antipatii, şi de o parte şi de cealaltă. Căci oamenii aşa sunt ei făcuţi: să te vrea integral de o parte sau de alta, lovind în sufletele mari şi larg cuprinzătoare, care năzuiesc spre armonizare, împăciuire, colaborare a tuturor celor ce se cred pe poziţii ireductibile, deşi luptă pentru acelaşi scop: binele.

Generozitatea Părintelui Gala s'a revărsat în deosebi spre asupriţii din neamul lui Israel şi de aceea el se străduieşte acum să-şi adune într'un volum, ce va purta titlul Pro Israel, *toată literatura sa apologetică pentru drepturile, suferinţele, aspiraţiile şi luptele amicilor săi evrei. De asemenea se gândeşte la un volum în care ar aduna articolele scrise „ca mitant democrat, pe socoteală proprie..." Cartea aceasta s'ar intitula, cu numele săracului care zăcea plin de bube la poarta bogatului din Evanghelie,* Pro Lazare.

Din imensa publicistică a părintelui Gala Galaction s'ar putea aduna însă şi alte volume. Ne gândim în primul rând la minunatele impresii din călătorii *şi la numeroasele articole şi conferinţe cu caracter religios răspândite în reviste şi ziare.*

Aşteptând publicarea acestor cărţi şi mai ales unul sau mai multe volume de memorii şi mărturisiri, pe care ni le datoreşte un om ca Părintele Gala Galaction, ne asociem tuturor celor care l-au cinstit după cuviinţă, de curând, în şedinţa solemnă a Academiei R. P. R. şi rugăm pe Dumnezeu să-l dăruiască, plin de vigoare, încă foarte mulţi ani Bisericii şi culturii româneşti.

EMILIAN VASILESCU

NOSTALGIE

Doamne,
Nu este bine să fie omul singur.
Sunt gură de izvor, fără izvor.
Deasupră-mi, stei de apă dătător
Mă face vistiernic de rubine
Pecetluite sub zăvor.
Singurătatea împânzită'n mine
Mi-a'năbuşit putinţele din fund
Şi-mi aşternu pe rădăcini
Un întunerec sterp, rotund.
Simt c'aş putea să izvorăsc lumini
Ce s'ar preface'n sfinte scăldători
Pentru rănite-aripe de cocori
Căzute prin ruini.
Simt c'aş putea să zămislesc scântei
Jucându-şi umezeala peste vad,
Pentru plăpânde lujere de brad,
Pentru tomnatecul răsad
De tei.
Din sucul meu ar prinde vlagă
Făptura ta întreagă.
Lăcătuind în veşnicie clipa,
Ingerul tău şi-ar pogorî aripa
Cu vreme,
Fără vreme,
Şi'n stropii jucăuşi în soare
S'ar vindeca duhovniceştile blesteme
Din biblicele foişoare.

Nu este bine, Doamne,
Să fie omul singur.
Sunt gură de izvor, fără izvor.
Sădeşte-mi împrejur răzor
Şi fă s'ajungă'n mine-o rădăcină
Flămândă de scânteie,
Să se prefacă'n cheie
Şi să-mi deslege'ncuietorile
Sub care-mi zac, ruină,
Comorile.

VALERIU MUŞAT

Intoarcerea acasă

Toate despărţirile sânt grele — chiar dacă-s pentru un scurt timp — şi mai dureroase, cu cât sunt neaşteptate şi fără rămas bun. De aceea, în aceeaşi măsură revederea este mai caldă, întoarcerea acasă este dătătoare de negrăite bucurii.

Tristă şi dureroasă a fost despărţirea de credinţă a fraţilor noştri în 1698. Cu atât mai mult, cu cât a fost din cauze străine şi datorită unor agenţi din afara intereselor neamului şi Bisericii noastre. Unii i-au zis „unire", dar ce unire este aceasta, să te asociezi cu cineva din afara intereselor tale, cu care să lupţi apoi împotriva fraţilor, cu care ţi-ai împărţit până ieri bucuria şi amarul? Nu, nu e unire, ci desbinare. Nu, „unirea" dela 1700, ci „desbinarea" dela 1700.

Noi întotdeauna am privit actul acesta cu înţelegere şi bunăvoinţă şi ne pare rău când acestea lipsesc dincolo, mai ales când adevărul este aşa de evident. Cunoaştem starea socială a bieţilor Români, iobagii de altădată. Intre cele 3 naţiuni şi 4 confesiuni, cele 7 păcate ale Ardealului, cum le-a numit Şaguna, românii nu figurau nici ca neam, nici ca Biserică. Dar ce ruşinos este să profiţi de sărăcia şi de impasul greu în care s'ar afla cineva, pentru a-i cumpăra sufletul şi a-l minţi cu nişte coji de drepturi, ce ar fi fost elementare!

Au fost deci cauze materiale, sociale pentru unii, politice pentru alţii, iar nicidecum religioase. N'a fost o frământare religioasă, n'a fost conştiinţa românilor că ortodoxia este inferioară catolicismului. Dacă a fost totuşi o frământare, un sbucium, a fost ca ei să câştige drepturile, fără a ceda din credinţă: ...„pre noi şi rămăşiţele noastre dinu obiceaiulu Bisearicii noastre a Răsăritului să nu se clătească, ci toate ţărămoniile, sărbătorile, posturile, cumu până acumu, aşa şi de-acumu nainte să fimu slobozi a le ţinea, după călendariulu vechiu", glăsueşte actul.

„Nu se poate, din partea unor clerici, o mai vădită urmărire a interesului material, o mai mare neîncredere faţă de aceia cărora le întind mâna spre unire şi o mai mare iubire pentru rosturile îndătinate, de care în ruptul capului nu se pot despărţi, ale vechii biserici în care trăise neam de neamul lor, luptându-se cu puterea sau cu vicleşugul, pentru păstrarea lor, ca fiind cea mai sigură scară spre Dumnezeu şi „spăşenia sufletului", spunea N. Iorga (Ist. Bis. rom., vol. II, p. 23) Si tot el caracteriza actul dela 1700, prin care se perfecta zisa unire, ca „cel mai înjositor act public săvârşit până atunci de vreun vlădică românesc, un arhiereu uitător de datoriile şi jurămintele sale, ale unui român fără simţ de neamul său" (Ibidem, p. 34).

Faptul s'a consumat. Ispita habsburgică prin vicleşug iezuit a prins. Târgul a fost ruşinos. Defecţiunea s'a produs. Este pentru prima dată când un vlădică şi nişte preoţi români se despart de popor. S'a verificat însă într'un secol întreg de prigoane şi suferinţe că biserica nu este numai a preoţilor, ci a celor mulţi, a credincioşilor, a poporului, care înţelege s'o apere şi singur. „Nici focul, nici sabia, nici moartea nu ne despart de credinţa şi biserica noastră" este mărturisirea braşovenilor, săpată şi azi pe frontispiciul bisericii sf. Nicolae din Scheii Braşovului.

Straşnică lecţie, dată pentru acei preoţi care n'au ştiut să descifreze în ispitele veacului rostul permanent al bisericii şi poporului, în fruntea cărora şedeau.

Ce-a fost, a fost, dar orice păcat se iartă, afară de cele împotriva Duhului Sfânt. Şi nu că Dumnezeu nu le ar ierta şi pe acestea, dar nu le poate ierta din pricina împietririi inimii celui ce le-a comis şi care nu şi le recunoaşte şi nu-şi cere iertare. Ceea ce s'a făcut la 1700 este un păcat împotriva Bisericii şi neamului. Biserica iartă, neamul iartă. *Tunc intelligat altera pars!*

Noi, Românii, n'am avea decât de câştigat, dacă am avea aceeaşi credinţă religioasă; mai ales că am avut-o odată. Te doare inima când vezi că la şcoală copiii învaţă împreună limba română, istoria ţării, geografia patriei, dar la religie se despart, deşi se închină aceluiaşi Dumnezeu. Duminecа şi în sărbători se despart din nou: unii merg la biserica ortodoxă, iar alţii la cea unită. Oare să ne despărţim prin ceea ce ar trebui să ne unească mai mult? Ne-am unificat din punct de vedere naţional, de ce să stăm desbinaţi din punct de vedere religios, când, desbinaţi înainte, tocmai credinţa şi biserica ne uneau?

De aceea, la serbarea celor o sută de ani dela adunarea din 1848 de pe Câmpia Libertăţii dela Blaj, păstorul Ardealului, I. P. S. Mitropolit Nicolae, urmaşul lui Atanasie Anghel dela 1700 şi al lui Andrei Şaguna dela 1848, a exprimat încă odată dorinţa de realizare a unităţii noastre bisericeşti: „Ca urmaş al vechilor mitropoliţi ai Bălgradului, care aveau sub oblăduirea lor toată naţia românească din Ardeal, îndrept către voi, cei pe care interese streine v'au amăgit, despărţindu-vă de maica voastră cea bună, de Biserica ortodoxă, o chemare caldă de părinte: să vă întoarceţi acasă".

Chemarea caldă a Inaltului Ierarh a avut un viu răsunet în presa noastră, ca şi în sufletul tuturor românilor. Am dori să aibă ecou mai ales în sufletele celor care pot astupa această spărtură. Duşmanii au lovit puternic cu securea în trunchiul neamului. O aşchie a sărit. Din fericire mică. Precum, tot din fericire, această aşchie n'a căzut departe de tulpină, încât, readusă, lecuirea se face repede.

Putem nădăjdui într'o revedere grabnică? Ne pregătim oare să tăiem viţelul cel mai gras pentru a ne veseli la praznicul acestei întoarceri acasă?

Gh. C. Diaconu

Festivităţile centenarului 1848

Luna Iunie a fost proclamată „Lună comemorativă 1848". De aceea în toată ţara s'au dat festivaluri în şcoli, în uzine, în sindicate, în sate şi oraşe, închinate revoluţiei din 1848. Guvernul a organizat festivităţi deosebit de impozante la Islaz şi la Bucureşti.

In ziua de 9 Iunie s'a ţinut o mare adunare la Islaz, în cadrul căreia au vorbit: dl P. Constantinescu-Iaşi, prim-vicepreşedinte al Inaltului Prezidiu, dl Emil Bodnăraş, ministrul Apărării Naţionale, ş. a. In seara zilei de 10 Iunie dl prim ministru Dr. Petru Groza a făcut o amplă expunere la Ateneul Român. In 11 Iunie s'a inaugurat Aşezământul Cultural „N. Bălcescu" şi muzeul „Momente din lupta pentru libertate a poporului român". Cu această ocazie s'a citit o scrisoare a dlui Teohari Georgescu, ministrul Afacerilor Interne, preşedinte de onoare al Aşezământului cultural, care n'a putut participa personal la solemnitate. In aceeaşi zi şcoalele n'au ţinut cursuri şi au avut loc serbări comemorative în toată ţara. Programul festivităţilor a continuat cu conferinţa dlui N. Popescu-Doreanu, vicepreşedinte al Arlus-ului, despre: „Nicolae Bălcescu" (16 Iunie) şi cu mari concursuri de cântece şi dansuri naţionale (27 Iunie), în cadrul cărora a vorbit dl Octav Livezeanu, ministrul Artelor şi Informaţiilor.

Toţi vorbitorii au remarcat evenimentele revoluţiei din Muntenia în lumina claselor sociale din 1848, scoţând în evidenţă figura de vizionar a lui N. Bălcescu, şi au arătat că revendicările revoluţionare de atunci au devenit realitate deplină şi au fost chiar depăşite de-abia în vremea noastră.

*

La Sibiu, între festivităţile şcolilor şi sindicatelor remarcăm şedinţa dela Academia teologică, în cadrul căreia au vorbit Păr. Rector N. Neaga, Păr. Prof. Dr. T. Bodogae şi N. Streza, student an. III. Tot la Academia teologică s'a deschis expoziţia comemorativă 1848, sub auspiciile Sindicatului Corpului Didactic şi ale celorlalte instituţii de cultură din Sibiu (Regionala de Informaţii, Mitropolia, Astra, Arhivele Statului, Bruckenthal). Cu adunarea şi aranjarea materialului s'a ocupat Păr. Prof. Dr. T. Bodogae, ajutat de d. Gherasim (Astra), d-nii Dr. Bielz şi Horedt (Bruckenthal), Păr. Prof. Dr. Şt. Lupşa ş. a. Deschiderea expoziţiei a avut loc în 16 Iunie, prin cuvântul dlui Cristinoiu, preşedintele Sindicatului Corpului Didactic şi conferinţa Păr. Prof. Dr. Şt. Lupşa. Corul Primăriei, dirijat de Păr. Prof. Gh. Şoima, a executat câteva bucăţi muzicale. Expoziţia are 3 despărţăminte: I. Presa din 1848, care cuprinde Manifestul comunist, presa română (Gazeta Transilvaniei, Organul luminării, Foaie pentru minte, inimă şi literatură ş. a.) ungară, săsească şi austriacă din 1848, plus ziarele de perete comemorative 1848—1948. II. Oameni şi fapte din 1848, care cuprinde: Revoluţia din Muntenia cu N. Bălcescu, proclamaţia dela Islaz şi Guvernul provizoriu, revoluţia din Moldova cu M. Kogălniceanu, revoluţia din Ardeal cu Avram Iancu, Adunarea dela Blaj, luptele din Ardeal (arătate pe hartă), desfiinţarea iobăgiei şi plângerile ţăranilor (Preotul N. Rădoi din Vulcan foloseşte în Iunie 1848 cuvântul: comunismus), E. Varga, arme, monede, cărţi despre 1848 ş. a. III. Sibiul în 1848, care cuprinde: un tablou al Sibiului în sec. XIX, Comitetul român din Sibiu, Grănicerii din Orlat, documente ale ţăranilor din judeţ, luptele pentru Sibiu — un tablou al rolului Sibiului în 1848 ş. a. Expoziţia, deosebit de instructivă, este cercetată zilnic de şcolari, muncitori, intelectuali etc. Ea e deschisă până lasfârşitul lunii Iunie.

O însemnare despre revoluţia din 1848

„Istoria poporului nostru este în primul rând o istorie a satelor", a spus undeva marele nostru istoric Nicolae Iorga, iar cronicele acestei istorii sunt adesea cărţile de ritual, în care umilii dascăli (cantori) şi preoţii însemnau cu multă grije evenimentele importante ce se iveau în viaţa satelor. Aceste cărţi au ajuns cu vremea să formeze pentru istoria noastră o preţioasă colecţie de documente. Greutatea cu care se procurau în trecut cărţile de ritual şi pietatea cu care erau păstrate au făcut din ele adevărate bunuri spirituale ale vieţii satelor. O faptă, un eveniment, ca să se bucure de a fi înscris pe filele lor, trebuia să fi avut o deosebită importanţă pentru viaţa satului, iar pietatea cronicarilor constitue un bun criteriu de cenzură, fiindcă nu oricine era îndreptăţit să scrie şi nu orice se putea scrie pe cărţile sfinte.

Cărţile de slujbă religioasă erau aduse cu multă trudă de peste munţi, din Moldova sau din Ţara Românească, dela Buzău, Bucureşti sau R.-Vâlcea, iar costul lor de zeci şi sute de coroane era acoperit din contribuţia întregului sat.

Pe filele vechilor cărţi de ritual se întâlnesc adesea mărturii ale unui trecut de sânge şi lacrimi, dar şi dovezi de credinţă nezdruncinată în dreptatea lui Dumnezeu şi în viitorul poporului românesc. Dacă persecuţia religioasă habsburgică distrugea mânăstirile, închidea bisericile ortodoxe din Transilvania, întemniţa preoţii şi dreptcredincioşii, credinţa ortodoxă lumina cu atât mai viu din focul persecuţiilor.

Am avut bucuria ca, deschizând o Evanghelie veche din biserica Blăjeni Plaiu com. Blăjeni, jud. Hunedoara, protopopiatul Zarandului, se găsesc următoarea însemnare, scrisă cu litere cirilice, pe ultima pagină, la marginea de jos:

„La anul 1848 sau început revoluţia toamna două săptămâni până în Simedru şi au ţinut până în 849 în luna Iunie după Rusali(i) şi au arsu Unguri(i) în satul numit Blăjeni două Biserici, în Sat şi Plai."

Evanghelia este bine păstrată, legată în piele, cu scoarţe tari din lemn, încheiată cu două copci de aramă. A fost tipărită la Sibiu, în anul 1859, la Tipografia diecezană, „supt priveghierea şi cu binecuvântarea Prea Sfinţiei Sale Domnului *Andreiu Baron de Şaguna*, Episcop al Bisericii greco-răsăritene ortodoxe, în Marele principat al Ardealului".

Comuna Blăjeni, vecină cu Abrudul şi Vidra, a făcut parte din focul revoluţiei dela 1848. Cele două biserici din Cătunele Sat şi Plaiu au căzut pradă focului. Aceste biserici nu au fost însă nimicite complet, fiindcă zidurile lor erau construite din piatra, ce se găseşte din abundenţă pe albia Crişului Alb. Peste câţiva ani, când interiorul şi acoperişurile bisericilor vor fi fost reparate şi se vor fi procurat cărţi noui de ritual, cronicarul, al cărui nume nu-l ştim şi care probabil să fie preotul respectiv, va fi însemnat lapidar pe sfânta Evanghelie lucrurile petrecute

Evanghelia din Biserica Blăjeni Plaiu stă de atunci pe tetrapodul iconostasului şi generaţii după generaţii credincioşii satului vin să i se închine

Pr. Prof. IOAN IONESCU

Opera socială a Bisericii

Pentru a face cunoscută opera socială a Bisericii, am adresat în numărul precedent al *Telegrafului Român* un apel către P. C. Protopopi şi Preoţi să ne trimită dări de seamă despre activitatea socială pe care o desfăşoară. Primul răspuns la acest apel ne-a venit din partea tânărului preot Avram Petric din Deva, cunoscut cititorilor *Telegrafului Român* din articolele sale publicate în acest ziar. Părintele Avram Petric ne trimite un articol — dare de seamă, din care extragem următoarele:

In calitatea de duhovnic onorific al Şcoalei Normale din Deva, C. Sa a urmat un „Curs de prim ajutor", înfiinţat în această şcoală de Crucea Roşie, în colaborare cu Ministerul Invăţământului public. In acelaşi timp, a avut şi sarcina de infirmier al şcoalei. In curând şi-a dat seama că atât în şcoală cât şi în parohie nu putea fi de vreun folos deosebit bolnavilor fără o mică trusă cu medicamente de primă necesitate. De aceea a făcut tot ce a putut şi şi-a procurat tifon, vată, gutapercă, tinctură de iod, apă oxigenată, protargol, apă boricată, piramidoane, aspirine, prontozile, eşarfe, argirol, colir, cocaină, oleu camforat, alifie mercurială bedalonată, alifie sulfurată, ventuze, spirt denaturat, spirt medicinal, precipitat galben, carbonat de potasiu, sare amară, formalină, alifie pură, etc. etc. De asemenea, folosind sfaturile din cartea d-rului A. Buia, „Plantele noastre medicinale", a colectat şi uscat următoarele plante de leac: flori de teiu, flori de soc, flori de salcâm, muşeţei, coada şoricelului, muguri de flori de brad, aşmăţ, lumânărică şi busuioc sălbatec.. La cursurile de prim ajutor, Părintele Avram Petric s'a folosit mult de cartea d-rului A. Filitti „Noţiuni de prim ajutor medical" şi de lucrarea „Cartea sănătăţii", a d-rului I. Glăvan.

Posedând o trusă cu medicamente de prim ajutor, plantele medicinale amintite şi Molitvelnicul, Părintele Avram Petric se simte în stare să păşească „pe drumul însănătoşirii sufleteşti şi trupeşti a enoriaşului şi semenului de pretutindeni".

Dar Părintele Avram Petric, ştiind că „sectorul asistenţei sanitare din marele sector social este cel mai compatibil cu chemarea preoţească", dă şi unele sugestii, pe care le transcriem întocmai:

1. Mitropolia să iniţieze cursuri speciale de prim ajutor, la care C. Preotime să fie obligată a lua parte.

2. Introducerea acestor cursuri şi la studenţii Aademiei Teologice „Andreiane", pentru ca odată cu absolvirea cursurilor teologice să absolve şi cursul de prim ajutor.

3. Crearea de fonduri speciale în fiecare parohie pentru procurarea medicamentelor de primă necesitate, precum şi a materialelor şi instrumentelor medicale de prim-ajutor, creându-se în acelaşi timp un mic dispensar medical pe lângă fiecare casă sau oficiu parohial sătesc — mai ales.

4. Dirijarea acţiunii de colectare, selecţionare şi uscare, după perioade de timp, a plantelor medicinale, fiecare parohie având grija ca, în colaborare cu copiii dela şcoala primară, să-şi procure plantele de leac mai însemnate.

Inceputul de asistenţă socială pe tărâm sanitar, făcut de tânărul preot Avram Petric dela Dava, ni se pare foarte meritoriu, iar sugestiile date de C. Sa sunt vrednice de luat în seamă. Aşteptăm răspunsuri şi dela alţi păstori sufleteşti care au desfăşurat o activitate socială vrednică de dat ca pildă.

T. R.

Pomenirea revoluţionarilor ucişi la 29 Iunie 1948

In prezenţa I. P. S. Patriarh Justinian şi a d-lui prof. Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, s'a săvârşit Sâmbătă pomenirea revoluţionarilor ucişi cu prilejul ciocnirii dintre poporul Capitalei şi armată, la 29 Iunie 1848. Serviciul religios a fost oficiat de soborul de preoţi şi diaconi ai catedralei, în frunte cu P. S. arhiereu Veniamin. La mormântul eroilor, aflat chiar pe dealul Patriarhiei, în stânga catedralei — s'au citit rugăciunile pentru odihnirea sufletelor celor ucişi în lupta pentru libertate.

Pastoraţia familiei

Pastoraţia familiei este o problemă vitală a Bisericii, căci de felul cum vom şti ndruma viaţa căsătoriţilor, atârnă viitorul Bisericii şi al poporului nostru.

Sf. Ioan Gură de Aur, vorbind despre familia creştină, o numeşte „Biserica mică", exprimând prin acest cuvânt duhul ce trebue să însufleţească viaţa celor căsătoriţi. Căci familia este căminul sfânt al tuturor virtuţilor creştine. La baza ei stă nu atât dorinţa de plăcere simţuală, ci mai ales nevoia ce o simte omul de comuniune, de raporturi sufleteşti, de înţelegere şi încredere reciprocă. In sufletele tinerilor trebuesc cultivate acele însuşiri, cari îi fac să se apropie sufleteşte, înlesnindu-le comuniunea spirituală, fără de care nu e cu putinţă închegarea vieţii de familie. In această privinţă, trebue să recunoaştem că tineretul e prea puţin ajutat să-şi netezească drumul spre viaţa familială, fiind lăsat la voia întâmplării. Taina căsătoriei e înţeleasă de tinerii noştri prea uşor, fiind socotită de unii ca o datorie dela care nu te poţi sustrage, iar de alţii ca un mijloc de câştigare a bunurilor materiale. Despre raporturile sufleteşti şi unitatea de conştiinţă ce trebue să stea la baza vieţii de familie prea puţin îşi dau seama tinerii candidaţi la căsătorie. Din pricina nepregătirii sufleteşti se întâmplă acele crize de viaţă familială, care duc de multe ori la destrămarea căminului conjugal şi în cele din urmă la divorţ. Te surprind nenumărate cazuri de neînţelegere şi despărţire a celor ce s'au legat înaintea lui Dumnezeu să fie uniţi pe totdeauna.

Pe cât de înaltă este comuniunea de iubire când o privim în lumina sf. taine, pe atât de grozavă este ruptura ce se pregăteşte în sufletele celor nărăviţi cu păcatele. Neîncrederea, bănuiala, suspiciunea, sunt agenţii care contribue efectiv la desagregarea vieţii familiale. Viermele care distruge în mod sigur viaţa de familie este imoralitatea, practicată atât înainte cât şi după căsătorie. Duşmanii cei mai mari ai vieţii conjugale sunt: patima beţiei şi a desfrânării. De aceea o acţiune de îmbunătăţire a căminului conjugal trebue să urmărească combaterea viciilor sociale şi o educaţie mai stăruitoare pe linia pozitivă a virtuţilor creştine Aici e rolul important al preotului duhovnic, care va chema cu timp şi fără timp pe tinerii din primăvara vieţii să-şi călăuzească paşii după poruncile lui Dumnezeu. O catehizaţie privitoare la viaţa socială e cea mai bună şcoală a moralităţii. Convorbirea intimă făcută cu scopul de a-i face atenţi cu privire la aşa numitele „păcate neiertate", este cred un memento ce-i va păzi de multe căderi. Cea mai binefăcătoare influenţă a preotului este în sf. taină a mărturisirii. Aici are ocaziunea potrivită să toarne în sufletul tinerilor mântuitoarele învăţături, care îi vor scoate din valul păcatelor şi le vor arăta frumuseţea vieţii curate. Se va atrage atenţia tinerilor asupra păcatelor ce veştejesc floarea vieţii şi vor fi îndemnaţi să-şi păzească fecioria neîntinată de păcate ruşinoase.

Căsătoria, taină a comuniunii sfinte, cere integritatea trupească şi sufletească a celor ce s'au hotărît să-şi aparţină toată viaţa. In vasele curate şi neştirbite de loviturile păcatului, îşi trimite Dumnezeu harul său sfinţitor, care uneşte pe cei căsătoriţi într'un gând şi într'o comunitate de destin. Ca această comuniune să fie cât mai trainică, tinerii ce se căsătoresc îşi unesc nu numai zestrea lor materială ci mai ales cea sufletească, chezăşia sigură a dăinuirii legăturii lor sfinte. De aceea cel dintâi pas spre viaţa familială este cunoştinţa sinceră ce trebue s'o aibă despre sine tinerii ce vor să se căsătorească. In taina sf. Spovedanii, pe care tinerii sunt povăţuiţi s'o facă înaite de căsătorie, preotul va cerceta substratul sufletesc al vieţii lor trecute şi-i va învăţa cele de cuviinţă în vederea sf. Taine. Va insista în chip deosebit asupra vieţii lor intime, făcându-i atenţi să păstreze buna cuviinţă în ce priveşte moralitatea înainte de cununie.

Aşa pregătit sufleteşte, cu încredere uţ ajutorul lui Dumnezeu, păşesc cei aleşi ai darului să primească pe capetele lor cununa dragostei dumnezeeşti, menită să le sfinţească viaţa în duhul lui Hristos. Cât de frumoase sunt rugăciunile prin care preotul invocă harul dumnezeesc peste cei „cu slavă şi cu cinste încununaţi". Preotul se roagă Domnului: „Dă-le lor roadă pântecelui, prunci buni, înţelegere sufletească şi trupească, şi bineplăcând înaintea ta să strălucească ca luminătorii pe cer întru tine Domnul nostru". La această bucurie iau parte sfinţii şi mucenicii, care bine s'au nevoit şi s'au încununat, ca să le trimită din cerul milostivirilor dar de viaţă şi de luptă duhovnicească. In rugăciunea sa preotul se roagă Domnului să arate nunta lor cinstită, patul lor neprihănit şi să petreacă traiul lor fără de prihană. „Şi-i învredniceşte pe dânşii să ajungă întru bătrâneţe fericite, cu inima curată, lucrând poruncile Tale".

Aşa încep cei uniţi prin harul sfintei cununii să-şi ţeasă pânza vieţii lor, cu trudă şi jertfă, păzind hotarele legii. Ei vor avea să împartă pâinea bucuriilor şi necazurilor vieţii, nădăjduind şi rugând pe bunul Dumnezeu să le ajute. Viaţa de familie ridică multe greutăţi în şirul anilor rânduiţi de Dumnezeu celor căsătoriţi. O luptă aprigă şi de multe ori neînţeleasă au să ducă soţii în năzuinţa lor spre împlinirea rostului lor în lume. De multe ori necazuzile vor să îngenunche credinţa şi dragostea vieţii familiale, dar mâna ocrotitoare a lui Dumnezeu va păzi pe cei nevinovaţi.

Pomul familiei creşte şi rodeşte în pruncii cei nevinovaţi, care sunt un semn al binecuvântării lui Dumnezeu pentrn familia credincioasă. „Pruncul — după cum zice un tânăr şi entuziast teolog — este fereastra neprihănirii, prin care lumina pură a cerului pătrunde în casa părinţilor" „Copilăria este prelungirea cerului pe pământ". Cât de mult se bucură părinţii când văd cum creşte şi înfloreşte viaţa în jurul lor! Câtă nădejde nu leagă ei de micii lor copii pe care vor să-i vadă mari şi bine educaţi! Tocmai grija aceasta a educaţiei şi a creşterii copiilor îi face pe unii părinţi să fie îndoielnici şi să-şi încarce sufletul cu păcatul aşa de greu al lepădării, asemenea celui ce a vândut pe Domnul pentru treizeci de arginţi. Astfel de părinţi sunt potrivnici providenţei dumnezeeşti, nesocotind cu ştiinţă şi voinţă legământul sfânt al cununiei. Din pricina acestei nelegiuiri se sapă prăpastia adâncă între Dumnezeu şi om. Din adâncuri de conştiinţă se aude glasul mustrător: Omule unde eşti? Cu ce drept ai oprit viaţa? Oare tu ai dat-o? Sunt întrebările cerului care urmăresc toată viaţa pe cei vinovaţi. Din pricina acestui păcat de moarte şi a altor păcate care bat mereu la uşa conştiinţei, neliniştea şi îndoiala pun stăpânire peste viaţa familiei, făcând-o să tânjească şi să se veştejească. „Copilul şi dragostea reciprocă trebue să meargă mână în mână fără să se vrăjmăşească". Fecunditatea trupească, arătată într'un număr limitat de copii, nu este cuprinsă în legea căsătoriei. Renunţarea la fecunditatea trupească nu e justificată, decât prin consacrarea unei vieţi spirituale.

La răspântiile vieţii familiale: boală, necaz, moarte, omul se vede silit să-şi facă un examen de conştiinţă şi să se întrebe de ce pătimeşte. Sunt ocaziunile cele mai potrivite a face pe om să se gândească la Dumnezeu şi să-şi revizuiască viaţa. Preotul va folosi aceste prilejuri să dea sfaturi înţelepte, mângâind sau mustrând pe credincios, după cum cere nevoia bunului lor progres duhovnicesc. La astfel de ocaziuni intră preotul în intimităţile vieţii de familie, sfătuindu-i pe căile cele bune ale mântuirii. La naşterea pruncului este un prilej binecuvântat de vizită pastorală în mijlocul familiei, bucurându-se împreună cu părinţii pentru noul venit în lume. Dar mai ales în încercări şi suferinţe, prezenţa preotului în mijlocul familiei este de mare însemnătate. Nimenea altul nu poate să înţeleagă şi să aline durerile sufleteşti, ca preotul, trimisul lui Dumnezeu către sufletele ostenite şi încercate. Credinciosul nu uită vizitele preotului în familie. Astfel de vizite în familie au o importanţă capitală în lucrarea de întărire duhovnicească a credincioşilor noştri.

Pe lângă acţiunea directă de pastoraţie a familiei, se poate desfăşura o binefăcătoare influenţă mijlocită de credincioşii noştri. Mai ales în certurile şi necazurile vieţii familiale, o mijlocire binefăcătoare din partea unui credincios poate să aducă pace şi bună înţelegere. Ce ne-ar împiedeca pe noi să facem un cerc al prietenilor familiei? Mă gândesc la cei mai buni credincioşi ai Bisericii, care ar primi însărcinarea să intervină cu duhul păcii şi al bunei voiri în mijlocul familiilor bântuite de tot felul de năpăstuiri. Această intervenţie cere mult tact şi înţelepciune.

Dar mijlocul cel mai bun de influenţă în familie este cunoştinţa şi prietenia ce ne-o întind la tot pasul copiii. Prin ei cunoaştem spiritul ce domină în familie. Copilul deschide uşa sufletului părinţilor. O înnoire a vieţii familiaţe începe dela vlăstarele tinere care vor fi crescute în frica de Dumnezeu şi ascultare de Biserică. La vârsta adolescenţei, când viaţa se revarsă ca un râu gălăgios, e nevoie de intervenţia preotului care ştie îndruma energiile tinereşti spre scopuri nobile. Un cor bisericesc întroduce multă armonie şi dragoste de biserică în sufletul tineretului. Cu aceasta am încheiat ciclul vieţii familiale, sesizând doar actele mai importante din viaţa familiei.

Oricâte ar fi mijloacele practice de refacere a moralităţii familiale, ele trebuesc miruite de duhul dragostei lui Hristos şi de râvna de a creşte fii devotaţi ai Bisericii. Ori latura aceasta a înduhovnicirii omului şi a familiei nu stă în stăpânirea noastră, ci a Domnului. De aceea adeseori trebue să îngenunche preotul la rugăciune pentru fiii parohiei sale şi să ceară dela Dumnezeu să păzească turma sa de vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi cari vor s'o prade.

Familia creştină este plămada vieţii adevărate în lume. De ea atârnă o nouă orânduire a vieţii sociale. Fi-va ea în stare să reziste ispitelor veacului? E marea întrebarea ce apasă pe umerii noştri, celor ce avem să răspundem de mântuirea oamenilor şi a familiei. De felul cum vom şti turna duh de viaţă nouă în inima famliei, atârnă comunitatea de iubire a Bisericii şi o nouă viaţă socială. „Dumnezeu şi-a interzis să populeze cerul fără concursul nostru", a spus un cugetător creştin.

Regenerând familia prin duhul vieţii creştine, Biserica va spori binele şi fericirea mult dorită de toţi şi va înmulţi fiii împărăţiei lui Dumnezeu în lume.

Ieromonahul Serafim

Nr. 4615/1948.

Comunicat oficial

Sfântul Sinod, cu adresă Nr. 706 din 12 Iunie a. c., comunică următoarele:

In conformitate cu hotărîrea luată de Sfântul Sinod în şedinţa sa dela 24 Mai a. c., pe baza Constituţiei votată de Marea Adunare Naţională a Republicii Populare Române la 13 Aprilie a. c., formula de pomenire a Capului de Stat în biserici şi la slujbele religioase este următoarea:

„...Membrii Prezidiului Republicii Populare Române, pentru sănătatea şi mântuirea lor...",

Cucernica noastră preoţime va executa întocmai aceste dispoziţiuni.

Sibiu, 23 Iunie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

La Buşteni s'a inaugurat în ziua de 30 Mai a. c. căminul de orfani de războiu „9 Mai", instalat în localul hotelului „Palace". Căminul are o capacitate de 400 copii, având 12 dormitoare mari, săli mari de clasă, unde vor funcţiona curs primar şi gimnaziu unic, etc.

FOIŞOARA

Rolul Sibiului
în Revoluţia din 1848—49

(Urmare din Nr. 11—12)

Soldaţii care păzeau în stradă, văzându-l, l-au lăsat să fugă. Bărnuţiu a scăpat ca prin minune, căci afară îl aştepta căruţa unuia Şandor din Cenade, cu care voiau să-l transporte la Cluj.

August Treboniu Laurian locuia în cvartir la Nicolae Bălăşescu, amândoi fiind urmăriţi. O ceată de grenadiri îl aşteptau pe Laurianu la gazda lui. Dar el aflând, se pregătea să plece din Sibiu la Braşov şi de acolo în Ţara Românească. Dobokay auzi de aceasta şi împreună cu locotenentul Bánffy şi o patrulă numeroasă merseră la Hessler, de unde trebuia să plece Laurian. Îl prinseră tocmai în momentul când voia să se despartă de mama sa — căci părinţii lui erau din Fofeldea Sibiului, tatăl lui fiind preot acolo. A fost arestat şi escortat la cazarmă. De asemenea a fost arestat şi Bălăşescu, confiscându-li-se şi corespondenţa.

Arestarea acestor doi fruntaşi produse o vie agitaţiune printre românii din Sibiu şi din împrejurimi, ba chiar şi saşii se scandalizară de această arestare arbitrară, făcută fără ştirea magistratului şi poliţiei din localitate.

Arestarea s'a făcut Vineri în 18 August. Poporul din satele din jurul Sibiului s'a răsculat sub conducerea lui Bărnuţiu şi a tatălui lui Laurianu. Ca la 400 oameni au venit la Sibiu, înarmaţi, şi au cerut, prin o delegaţie, dela generalul Gedeon, să ştie pentru ce sunt arestaţi conducătorii, care le aduc lumină, şi să fie eliberaţi cât mai repede.

Înţelegând apoi că ungurii vor să-i ducă peste noapte pe arestaţi din Sibiu la vreo închisoare ungurească, grănicerii români rămaseră noaptea de pândiră în apropierea cazarmei, iar ţăranii păzeau drumurile, oprind şi cercetând toate căruţele ce treceau, ca nu cumva să fie transportaţi arestaţii.

In săptămâna următoare tumultul crescu în Sibiu şi mai mult, pentrucă venise ştirea că se apropie de Sibiu un număr de 8.000 de români, venind de către Apold. Acestora li se adăugară şi grăniceriî din com. Veştem, aşa că numărul mulţimii se ridică la 10.000. Printr'o nouă petiţiune cerură generalului Gedeon eliberarea conducătorilor, spunându-i printre altele: „Am înţeles că ungurii vreau să ducă pe oamenii noştri în ţara lor, la închisoare, şi noi am venit, ca dacă vor vrea să-i ducă să-i scoatem din mâinile lor" (*Gh. Bariţiu:* Părţi alese din Istoria Transilvaniei, Sibiu 1850, vol. II, p. 182).

Béldi, văzând acestea, fugi la Cluj. Generalul Puchner plecă la Alba-Iulia să ceară baronului Vay eliberarea arestaţilor, lăsând vorbă că, dacă până Vineri 25 August nu se întoarce, sau el sau o stafetă, arestaţii să fie eliberaţi.

Poporul se retrase la Orlat, unde în 27 August era adunarea Regimentului II de grăniceri. In 25 seara, nesosind nimic dela Alba-Iulia, au trimis trăsura colonelului cu fiul său şi cu locotenentul Novac, urmaţi de alte trăsuri şi popor, că să ridice pe arestaţi şi să-i ducă la Orlat. Mulţimea, care se adunase în faţa cazărmii — „Mihai Viteazu", de azi — era în număr impresionant, ceea ce neliniştea armata. Colonelul Pfersman, neprimind nimic dele Alba-Iulia, eliberă pela orele 8 seara pe arestaţi, care fură purtaţi în triumf până la Orlat, în strigătele mulţimii de „Trăiască naţiunea română", „Trăiască Laurianu".

Astfel, prin vigilenţa poporului au fost eliberaţi cei doi conducători. Legătura strânsă dintre conducători şi popor s'a dovedit mai puternică decât vicleşugul şi teroarea unor stăpânitori lipsiţi de scrupule. Conducătorii românilor şi-au însuşit cuvintele lui Bărnuţiu, adresate cu ocazia adunării din Dumineca Tomii: „Ţineţi cu poporul, ca să nu rătăciţi" — iar poporul a înţeles să-i apere pe aceşti conducători, care şi-au pus viaţa în slujba lui.

* * *

Aceste două episoade pun în lumină favorabilă oraşul Sibiu, care prin reprezentanţii săi a înţeles momentul istoric, l-a trăit din plin, a luptat şi a cules, mai târziu — mai ales datorită tenacităţii lui Şaguna — roadele luptei, în limita posibilităţilor încuviinţate de împrejurările vremii.

Din expunerea sumară a acestor două episoade caracteristice, credem că se poate scoate încheierea că Sibiul a avut un rol prepoderent şi determinant în revoluţia din 1848—49.

NIC. STREZA, stud. teol.

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Duminecă, 20 Iunie a. c., s'a făcut la Bucureşti instalarea d lui dr. Moses Rosen ca Şef-Rabin al populaţiei evreeşti din Republica Populară Română.

La această solemnitate, d. prof. Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, vorbind în numele guvernului, a evidenţiat personalitatea d-lui dr. Moses Rosen, apoi a arătat că Guvernul a înţeles să pună în practică egalitatea în drepturi a tuturor naţionalităţilor conlocuitoare din Republica Populară Română.

In numele I. P. S Patriarh Justinian a vorbit P. S. arhiereu Pavel Şerpe, vicarul sf. Patriarhii.

Dl Prof. Stanciu Stoian ministrul Cultelor, a ţinut la Bucureşti în ziua de 16 Iunie a. c., în Aula Fundaţiei Universitare din Piaţa Republicii, o importantă conferinţă cu subiectul: „Probleme pedagogice şi şcolare în preocupările generaţiei dela 1848".

Dl Gh. Vasilichi, ministrul învăţământului public, a acordat absolvenţilor seminariilor teologice ortodoxe dreptul de a se înscrie şi prezenta direct la bacalaureat, fără examen de diferenţă.

Ministerul Sănătăţii a înfiinţat, cu începere dela 20 Iunie a. c., o şcoală de tehnicieni radiologi şi o şcoală de geniu sanitar. Elevii acestor şcoli, recrutaţi dintre absolvenţii a 4 clase de liceu teoretic sau industrial, sunt întreţinuţi absolut gratuit de ministerul sănătăţii pe toată durata cursurilor (18 luni cei dintâi; 8 luni cei de-al doilea).

Sfatul Sanitar creat de ministerul sănătăţii este format din profesori universitari şi are sarcina de a elabora legile şi regulamentele necesare în acţiunea de rezolvare a marilor probleme sanitare. Comandamentul unic al sănătăţii va lucra în strânsă legătură cu acest sfat sanitar.

Pensiunea dela Schitul Păltiniş, va fi deschisă dela 1 Iulie până la 15 Septemvrie 1948. Situată în cea mai frumoasă regiune climaterică din munţii Sibiului, înzestrată cu tot confortul, este o casă de elită. B că tărie îngrijită, preţuri convenabile. Informaţiuni la Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu — Telefon 413

Delegaţia Bisericii ortodoxe române, care pleacă la începutul lunei Iulie la Moscova, spre a participa la sărbătorirea împlinirii a 500 de ani dela dobândirea autocefaliei Bisericii ortodoxe ruse şi la conferinţa panortodoxă ce va avea la Moscova tot în luna Iulie, va fi alcătuită din I. P. S. Patriarh Justinian, I. P. S. Firmilian, arhiepiscopul Craiovei, P. S. Nicolae Colan, episcopul Clujului, Pr. P. Vintilescu, prof. universitar, Pr. Neaga, interpret, D. Stanciu Stoian ministrul Cultelor, va reprezenta guvernul ţării la serbări şi la conferinţa interortodoxă.

Luni, 14 Iunie a. c., s'a deschis la Facultatea de Medicină din Bucureşti „Expoziţia Medicinei Române", organizată de Institutul Român de Cultură Universală. Cu prilejul Expoziţiei s'a organizat şi o Săptămână Medicală, între 14—21 Iunie a. c., în cadrul căreia au avut loc importante conferinţe şi comunicări ştiinţifice.

Ambulatorul policlinic Sibiu a dat într'un an (1947) 40.000 consultaţii.

EXTERNE

La Varşovia s'a ţinut o conferinţă a miniştrilor de externe ai U. R. S. S., Albaniei, Bulgariei, Cehoslovaciei, Jugoslaviei, Poloniei, României şi Ungariei. Conferinţa a fost consacrată chestiunii recomandărilor conferinţei londoneze referitoare la Germania. Conferinţa dela Varşovia a făcut propuneri concrete, rezumate în 5 puncte, pentru soluţionarea problemei germane şi în interesul păcii şi securităţii tuturor popoarelor.

Polonia şi Ungaria au semnat un tratat de prietenie colaborare şi asistenţă mutuală.

Grevele se ţin lanţ în Franţa, Belgia, Italia, Anglia şi Statele Unite ale Americii.

Dela Administraţia Telegrafului Român

Potrivit angajamentului ce ne-am luat într'unul din numerele precedente ale Telegrafului Român, menţionăm mai jos Parohiile care au răspuns apelului nostru, achitând abonamentul pe anii 1947 şi 1948. Mulţumim călduros P. C. Parohi respectivi.

Sunt unele Parohii care au plătit abonamentul pe 1948, dar nu l-au plătit pe 1947 sau au trimis numai aconturi în lei nestabilizaţi. Rugăm pe P. C. Parohi să pună în bună rânduială şi această datorie.

Recipisele de plata abonamentului servesc ca acte justificative la gestiunea parohiilor.

Nădăjduim ca toate Parohiile şi toţi abonaţii Telegrafului Român să ne înţeleagă şi să ne ajute ca să apară ziarul regulat, în bune condiţiuni tehnice şi cu număr sporit de pagini.

Lista Parohiilor care au achitat abonamentul pe 1947 şi 1948

Sibiu-Iosefin, Petroşani, Biscaria, Hunedoara, Mediaş, Petrila-Lunca de sus, Petrila-Poeni, Sighişoara (trei parohii), Agârbiciu, Alţina, Archita, Aita-medie, Băcel, Baciu, Bârghiş, Boholt-Deva, Boian, Bruiu, Budila, Bungard, Cacova, Cacovişa, Căstău, Cernatu, Chesler, Cigmău, Costeşti, Covasna, Crişeni, Daia-română, Drâmbariu, Felmer, Ghimbav, Hurez, Iacobeni, Ighişul-nou, Ighişul-vechiu, Limba, Lunca, Luncoiul de jos, Mărgineni, Mateiaş, Mihăileni, Mohu, Nădăştia de jos, Poplaca, Porumbacul-de jos, Preşmer, Pricaz, Râşnov-Olt, Sâmbăta de jos, Săsăuş, Satulung-Sf. Adormire, Satulung-Sf. Arhangheli, Sibiel, Sibişelul-vechiu, Şesuri, Şinca-nouă, Şura-mare, Tău, Tilişca, Turnişor, Văleni, Veseud-Agnita, Veseud-Mediaş, Viştea de jos, Zârneşti, Zizin, Orlat, Mândra, Ludişor, Loman, Porceşti, Vulcez, Şomârtin, Micfalău, Săcădate, Ungra, Vecerd, Bogata Olteană.

Rectificări

Datorită unei greşeli tipografice, numărul precedent al „Telegrafului Român" a apărut cu data de 13 Mai, în loc de 13 Iunie. De asemenea, cuvântul „răsură" din versul al patrulea al poeziei „Mama" a apărut, la un număr de exemplare, „răsună". *Errare humanum est...*

Nr. 245/1948. 1—2

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. I TELIU din protopopiatul Oituz, jud. Braşov, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegr. Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul dela Stat, conform gradului de pregătire.
2. Locuinţă în casa parohială cu 4 camere, bucătărie, bucătărie de vară, grajd şi şură în stare bună.
3. Sesiune parohială de 3 jug. $^3/_4$ st. p. arabil şi 7 jug. fânaţ.
4. Patru stânjeni de lemne de foc transportaţi în curtea parohială.
5. Stola obişnuită în parohie.

Obligaţiuni:

1. Cel ales va predica în Dumineci şi sărbători în mod regulat.
2. Va preda catehizaţia la elevii dela şcoala primară din Teliu şi Teliu-Vale
3. Va lucra în mod activ cu societăţile religioase din parohie: Reuniunea femeilor şi Societăţile tineretului.

Cererile de concurs, împreună cu documentele prescrise, precum şi binecuvântarea de candidare din partea P. V. Cons. arhiep., se vor înainta Oficiului protopopesc Oituz, cu sediul în Tg.-Săcuesc, jud. Treiscaune, în termenul prescris.

Concurenţii se vor prezenta în parohie într'o zi de Duminecă sau sărbătoare, cu încuviinţarea prealabilă a Oficiului protopopesc, spre a liturghisi, predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc Oituz, în înţelegere cu Consiliul parohial din Teliu.

Tg.-Săcuesc, la 27 Mai 1948.

Ioan I. Rafiroiu
Adm. protopopesc

Rusaliile la Sibiu

In Dumineca Rusaliilor a slujit I. P. S. Mitropolit NICOLAE, înconjurat de un sobor de protopopi, preoţi şi diaconi. In timpul sf. Liturghii I. P. S. Sa a hirotesit pe Păr. Prot. Teronim Grovu ca protopop stavrofor şi pe Păr. Prof. Dr. N. Terchilă şi Dr Gr. T. Marcu ca protopopi onorari şi a hirotonit ca preot pe diaconul V. Câmpean dela Stănija de sus. Răspunsurile le-a dat corul Catedralei, condus de Prof. Gh. Şoima.

La sfârşitul slujbei a predicat I. P. S. Mitropolit NICOLAE, pornind dela cuvintele Mântuitorului: „Eu sunt lumina lumii...". Hristos este lumina vieţii, care a cuprins toate popoarele şi le-a transformat sufletul, înnobilându-l şi călăuzindu-l spre desăvârşire. Aceasta a fost ideia centrală a predicii.

Atât slujba, cât şi predica, au produs o impresie de mare sărbătoare asupra credincioşilor.

In Lunea Rusaliilor a slujit P. S. TEODOR, Arhiereu-Vicar al Arhiepiscopiei noastre, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. P. S. Sa a predicat despre Rusalii ca praznic al Bisericii. Biserica nu e numai formă, ci ea e vie în sufletele noastre, a afirmat P. S. Sa. De Rusalii a fost distins cu brâu roşu Păr. Prof. Dr. T. Bodogae.

Astfel şi la aceste Rusalii flăcările Duhului Sfânt s'au revărsat peste credincioşi prin lucrarea „apostolilor" în Biserica lui Hristos.

Nr. 4592/1948.

Circulară

către toate parohiile din Arhiepiscopie

Având în vedere că suntem la jumătatea anului curent şi Oficiile parohiale n'au achitat nimic din darea generală de cult şi foarte multe parohii n'au achitat-o nici pe anul trecut, Consiliul arhiepiscopesc a ajuns în situaţia neplăcută de a nu mai putea face faţă necesităţilor curente de plată.

De aceea îndrumăm Oficiile noastre parohiale să trimită imediat Casseriei noastre sumele restante şi curente pentru darea de cult.

Aşteptăm ca acest ordin să fie executat de Cucernicii Voştri conducători ai Oficiilor parohiale fără nicio întârziere.

Sibiu, la 17 Iunie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 4696/1948.

Comunicat

Individul Titus Sirca, originar din comuna Mănerău, jud. Arad, fiul învăţătorului pensionar de acolo şi fost „frate" în mânăstirea Hodoş-Bodrog, — *„fără a avea hirotonirea întru preot"* — sub denumirea de protosinghel Teoctist Sirca, a săvârşit mai multe servicii dumnezeeşti în parohiile vacante Tomnatecul de jos şi Tomnatecul de sus din judeţul Hunedoara, în care a făcut şi unele escrocherii şi apoi a dispărut în loc necunoscut.

Il denunţăm opiniei publice şi dacă va fi descoperit să fie dat pe mâinile organelor de Siguranţă ale Statului.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 4455/1948

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de secretar şi bibliotecar dela Academia teologică „Andreiană" din Sibiu, se publică concurs, cu termen de 15 zile, invitând doritorii de a ocupa unul din aceste posturi să înainteze cerere de concurs la Consiliul arhiepiscopesc. La cerere să anexeze actele personale şi de studii. Candidaţii la posturile de secretar şi bibliotecar trebue să aibă licenţa în teologie şi vor beneficia de salariu dela Stat, secretarul având coeficientul de salarizare 3,50, iar bibliotecarul coeficientul 2,90.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 15 Iunie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Asociaţia Clerului — Secţia Sibiu

Comunicat

Având în vedere că Fondul de ajutorare preoţesc a fost reactivat cu data de 1 Septemvrie 1947 şi prin faptul că o parte din Cucernicii preoţi nu răspund la circulările noastre Nr 13— 947 şi 2 - 1948 şi la înştiinţările făcute prin oficiile protopopeşti ca să achite regulat cotizaţiile lunare de Lei 100, pentru membru, şi Lei 50 pentru soţie sau văduvă suntem puşi în situaţia de a nu putea achita în caz de moarte ajutoarele statutare cuvenite celor în drept.

Rugăm din nou pe această cale pe P. C. protopopi şi C. preoţime a se pune la curent cu cotizaţiile lunare de regie, iar pe viitor imediat la primirea salariilor să depună la Oficiile protopopeşti sumele cuvenite, — care centralizându-le le va înainta cât mai urgent Oficiului nostru de casă cu raport şi tablou nominal

Constatăm din rapoartele înaintate până în prezent că unii protopopi au trecut în tablou şi au încasat cotizaţiile şi dela o parte din preoţi şi văduve cari n'au fost membri ai acestui fond, ceea ce denotă că nu cunosc regulamentul şi deci precizăm:

Membri ai Fondului de Ajutorare preoţesc sunt în mod obligatoriu toţi preoţii cari au fost în activitate la 1 Iunie 1932, precum şi cei pensionaţi sau numiţi după această dată, iar soţiile sunt considerate membre numai acelea al căror soţ a fost în activitate la 1 Ianuarie 1930 sau au rămas văduve după această dată. Restul preoţilor sau văduvelor pensionaţi înainte de datele de mai sus, în baza prevederilor regulamentare, nu pot fi primiţi membri ai acestui fond.

De asemenea mai constatăm că sunt unii preoţi cari n'au achitat cotizaţiile lunare pe anul 1947 şi deci au depăşit termenul de 6 luni, cât prevede art. 6 din regulament, ceea ce a tras după sine pierderea calităţii de membru. Deci, pentru aceştia, reînscrierea se poate face numai în cazul că odată cu cotizaţiile lunare curente vor depune din nou taxa de fondare de Lei 200 pentru membru şi Lei 100 pentru soţie sau văduvă. In caz contrar, cotizaţiile achitate fără taxa de fondare nu dau drept erezilor să beneficieze de ajutorul de înmormântare statutar. De asemenea şi membrii noi înscrişi sunt obligaţi să achite taxa de fondare.

Rugăm stăruitor C. Preoţime a fi cu multă punctualitate la achitarea cotizaţiilor, pentru a feri familia sau erezii celor decedaţi, ca din lipsă de numerar să nu poată ridica la caz de moarte ajutorul cuvenit.

Biroul Asociaţiei Clerului

Nr. 349/1948. (6) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a II-a **Sâmbăta de jos,** din protopopiatul ort. rom. Făgăraş, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat.
2. Locuinţă în casa parohială cu 4 camere şi una bucătărie, grajd, şură, grădină mare, situate pe şosea, lângă vale.
3. Sesiune parohială 7 jugăre pământ arabil cl. I (într'o tablă).
4. Stola obişnuită în protop. şi parohie.

Obligaţiuni:

Preotul ales va predica în Dumineci şi sărbători şi va catehiza gratuit la Şcoala Primară, pe lângă celelalte îndatoriri.

Cererile de concurs, însoţite de acte şi de binecuvântarea arhierească de candidare, se vor înainta Oficiului protopopesc ort. român Făgăraş, în termenul sus arătat.

Concurenţii se vor prezenta în parohie într'o zi de Duminecă sau sărbătoare, cu încuviinţarea prealabilă a Oficiului protopopesc, spre a liturghisi, a predica şi a face cunoştinţă cu credincioşii parohiei.

Făgăraş, la 25 Aprilie 1948.

Oficiul protopopesc ort. român Făgăraş, în înţelegere cu Consiliul parohial din Sâmbăta de jos.

Traian Ciocănelea
Protopop

Răspândiţi Telegraful Român

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI — SIBIU, 1 Iulie 1948 — Preţul unui ex. Lei 8.— — Nr 15—16

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNEA" SIBIU

Telegraful Român

Organ naţional - bisericesc. — Intemeiat în anul 1853 [illegible] Şaguna

Onor. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român Sibiu
Str. Şaguna 8

Ahonamentul pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorităţi şi străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500 Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45 — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Conferinţa panortodoxă dela Moscova

Am anunţat, în numărul precedent al *Telegrafului Român*, alcătuirea delegaţiei române care ia parte la sărbătorirea împlinirii a 500 de ani dela dobândirea autocefaliei Bisericii ortodoxe ruse şi la conferinţa panortodoxă ce se ţine tot în acest timp la Moscova.

E mult îmbucurător faptul că, după atâta vreme dela conferinţa panortodoxă dela Muntele Atos (1930) şi dela primul congres al profesorilor de teologie ortodoxă ţinut la Atena între 29 Noembrie—4 Decembrie 1936, împrejurările au devenit în sfârşit favorabile ţinerii unei conferinţe pan-ortodoxe la Moscova. Căci, dacă există o veche rană sângerândă a ortodoxiei, aceea este a lipsei de legături mai strânse între diferitele Biserici ortodoxe naţionale, care dobândindu-şi autocefalia — cele mai multe în secolul trecut — s'au lăsat antrenate în acelaş timp într'o izolare foarte primejdioasă pentru unitatea spirituală şi de orientare generală a ortodoxiei.

Ştim că autocefalie nu înseamnă nicidecum rupere de unitatea dogmatică, morală şi cultică a ortodoxiei şi ne dăm seama de realele foloase practice ale autocefaliei în ordinea administrativă şi a adaptării Bisericii la realităţile locale, dar autocefalia trebue dublată de un simţ sporit al unităţii spirituale, doctrinale, morale şi cultice a ortodoxiei. Altfel se ajunge la o politică bisericească izolaţionistă, care îndreptăţeşte în oarecare măsură atacurile îndreptate împotriva Bisericii ortodoxe pe tema unităţii sale.

Sunt destul de cunoscute tristele împrejurări istorice care au făcut ca Biserica noastră ortodoxă, încă de pe vremea luptelor iconoclaste, a marei schisme (1054) şi mai ales a căderii Constantinopolului (1457), să-şi împuţineze până aproape de istovire forţele sale de sistematizare şi adâncire a doctrinei în sinoade ecumenice. Sinoade ca cel dela Iaşi (1642) care s'a pronunţat pentru mărturisirea de credinţă alcătuită de Mitropolitul Petru Movilă al Kievului, sau chiar ca cel dela Ierusalim (1672), care a întărit mărturisirea de credinţă a Patriarhului Dositei, sunt de sigur momente importante în istoria Bisericii ortodoxe, dar de aici şi până la o circulaţie vie în toate arterele ortodoxiei, începând dela Patriarhul ecumenic dela Constantinopol şi până la ultimul protopop şi paroh de sat, este o mare distanţă. Şi cu toate că duhul ortodoxiei n'ar fi putut şi nu va putea niciodată să îngădue o organizare quasi-militară ca aceea a romano-catolicismului, totuşi o mai strânsă legătură între Bisericile ortodoxe orientale, a fost totdeauna de dorit.

Lucrul acesta l-au înţeles destul de bine în primul rând conducătorii actuali ai Bisericii ortodoxe ruse, care folosesc toate prilejurile pentru strângerea legăturilor dintre diferitele Biserici ortodoxe naţionale, cum a fost acela al instalării I. P. S. Patriarh Alexei al Moscovei, când s'au adunat la Moscova delegaţi din toate ţările ortodoxe, apoi vizitele înalţilor chiriarhi al Bisericii ortodoxe ruse în ţările ortodoxe şi viceversa, iar acum sărbătorirea împlinirii a 500 ani dela dobândirea autocefaliei Bisericii ortodoxe ruse şi mai ales conferinţa panortodoxă, pregătită din vreme cu delegaţi din toate ţările ortodoxe.

Ne amintim cum, pentru pregătirea lucrărilor conferinţei pan-ortodoxe ce se ţine acum la Moscova a fost plecată la Moscova, între 20 Martie— 9 Aprilie a. c, o delegaţie a Bisericii ortodoxe române compusă din: dl prof. Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, P. S. Nicolae al Oradiei şi P. C. Pr. Petre Vintilescu, decanul Facultăţii de teologie din Bucureşti.

Nu cunoaştem lucrările pregătitoare ale Conferinţei pan-ortodoxe dela Moscova şi când scriem aceste rânduri, nu cunoaştem nici ordinea de zi a conferinţei. Atunci când vor fi date publicităţii desbaterile şi rezoluţiile acestei foarte importante conferinţe, vom reveni pentru a le discuta. Am ţinut totuşi să subliniem importanţa acestui eveniment cu totul deosebit în viaţa Bisericii ortodoxe.

Căci nu e puţin lucru să izbuteşti a pune să discute în comun pe reprezentanţii ierarhiei, administraţiei bisericeşti şi ştiinţei teologice din ţările ortodoxe, asupra marilor probleme ce stau astăzi în faţa Bisericii. Cel de al doilea congres al profesorilor de teologie ortodoxă, plănuit pentru anul 1939 la Bucureşti, s'a amânat mereu şi, până la urmă, nu s'a putut ţine. Ar fi fost un foarte bun prilej de verificare a forţelor ortodoxiei şi de adâncire a unora din problemele — prea multe — pe care şi le pusese primul congres.

E foarte probabil ca actuala conferinţă pan-ortodoxă dela Moscova să fi reluat unele dintre problemele discutate la primul congres al profesorilor de teologie ortodoxă, ca:) Problema convocării unui sinod ecumenic;) Modul unei înţelegeri pozitive a diferitelor Biserici ortodoxe şi al hotărârilor lor în chestiuni mai generale şi de natură urgentă;) Ortodoxia şi problemele actuale ale vieţii: 1. Biserica şi cultura; 2. Biserica şi Statul; 3. Biserica şi problemele sociale.

De asemenea credem că unul din cele două *deziderate* discutate la acel congres, acela al unei „reviste teologice interortodoxe", va fi figurând pe ordinea de zi a conferinţii pan-ortodoxe dela Moscova, de pe care suntem siguri că n'a lipsit problema „misiunii sociale a Bisericii", care forma a patra şi ultima problemă ce trebuia discutată la al doilea congres al profesorilor de teologie ortodoxă la Bucureşti.

Cerându-ne scuze pentru aceste anticipări pripite, aşteptăm cu încredere rezultatele conferinţei pan-ortodoxe dela Moscova, socotindu-le de pe acum drept un câştig real pentru propăşirea Bisericii ortodoxe.

Emilian Vasilescu

Pacea[1]

de

I. P. S. Mitropolit Nicolae de Crutitchi şi Colomenschi

„Pace tuturor"...

Auziţi de mai multeori în timpul slujbelor de seara şi al sfintei Liturghii vestirea aceasta a Bisericii, însoţită de binecuvântarea preotului sau a arhiereului slujitor. Care pace vă doreşte sfânta noastră Biserică? Ce fel de pace se coboară în suflete prin binecuvântarea aceasta? — Biserica vă doreşte pacea, pe care au cântat-o în noaptea Crăciunului îngerii din cer, cari s'au arătat păstorilor înfricoşaţi, zicând: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire" (Lc. 2, 14); pacea pe care a făgăduit-o Domnul nostru Iisus Hristos ucenicilor Săi după Cina cea de taină, în preajma răstignirii Lui: „Pacea Mea las vouă, pacea mea dau vouă" (In. 14, 27); pacea, care a dăruit o Hristos apostolilor Săi, când li s'a arătat în ziua învierii şi în a opta zi a învierii şi le-a zis: „Pace vouă!" (In. 20, 19). Aceasta este pacea pe care o coboară Biserica în inimile voastre.

Dar unde este pacea aceasta, lăsată de Dumnezeu pe pământ, când împărăţii se ridică împotriva altor împărăţii, popoare împotriva altor popoare, când cutremure, furtuni, catastrofe obişnuite pe pământ şi tot felul de suferinţe, nenorociri şi boale ne înconjoară ca nişte fiare sălbatice de pretutindeni, gata oricând să ne sfâşie cu dinţii? Unde este pacea aceasta făgăduită de Domnul şi încredinţată oamenilor?

*

Să ne închipuim o mare în furtună. Valurile se ridică, spumegând ca nişte ziduri uriaşe şi se ciocnesc într'un clocot asurzitor. Ai impresia că marea întreagă este în mişcare şi că e răscolită până în adâncuri de vijeliile furtunii. Dar aceasta e o simplă impresie. In realitate toată această frământare cuprinde numai suprafaţa mării, straturile de apă de deasupra, şi, dincolo de ele, la o adâncime relativ mică, începe împărăţia liniştei şi tăcerii netulburate, unde nu pătrunde niciodată vuetul sau vârtejul nici unei furtuni.

Un alt exemplu. In scorbura unui copac bătrân este un cuib de pasăre. In cuib stau sub aripi ocrotitoare puii. O furtună puternică se abate asupra pădurii: copacii se îndoesc, pământul se cutremură. Puii însă, sub aripile mamei lor, nu simt nimic: ei dorm liniştiţi în cuibul cald şi moale, păzit cu devotament de mamă.

Aşa e şi pacea lui Hristos. Ea nu e de pe pământ. Domnul nostru Iisus Hristos a prevestit pământului războaie şi ridicarea unui neam asupra altuia, a unei împărăţii asupra altei împărăţii (Mat. 24, 7), iar credincioşilor suferinţe inevitabile în viaţa omenească: „In lume necaz veţi avea" (In 16, 33), dar tot el a zis: „Împărăţia Mea nu este din lumea aceasta" (In. 18, 36) şi „Împărăţia lui Dumnezeu înlăuntrul vostru este" (Lc. 17, 21): Pacea lui Hristos — unul din atributele împărăţiei lui Dumnezeu — se găseşte acolo unde e şi împărăţia lui Dumnezeu, adică înlăuntrul nostru, în inima noastră, în sufletul fiecărui creştin adevărat.

Această pace dată omenirii de Mântuitorul înseamnă înainte de toate pace cu Dumnezeu, pacea celui ce iubeşte pe Domnul. Ea sălăşlueşte în inima care nu cunoaşte cârtire împotriva lui Dumnezeu, care primeşte tot ce i se întâmplă în viaţă ca din mâna lui Dumnezeu, cu deplină încredere, cu totală supunere de fiu faţă de voia Tatălui său din ceruri. „Fă cu mine, Doamne, voia Ta" este glasul inimii curate. Pacea aceasta aparţine sufletului plin de iubire fără de margini către Domnul Său, pentru toate binefacerile ce le revarsă Dumnezeu în viaţa lui şi întru carele nu află loc nerecunoştinţa ucigaşă, asemeni celei a lui Iuda. Pacea aceasta nu se află însă, în sufletul care a căzut în păcat şi crede că, dacă păcatele lui nu sunt cunoscute de oameni, pot fi ascunse şi de Dumnezeu atotştiutorul, sau în sufletul care petrece în păcat şi-şi linişteşte conştiinţa, zicând că Domnul, fiind milostiv, toate le iartă, fără a-l pedepsi sau a-i cere în schimb nici o pocăinţă. Prin aceasta el vrea să se înşele pe sine şi pe Domnul său. Pacea viază numai în sufletul curat şi fără vicleşug, deschis până în adâncuri înaintea privirii atotvăzătoare a lui Dumnezeu. Cu o astfel de pace sfântă cerea deslegarea dreptul Simeon, după ce l-a primit pe Domnul: „Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace".

Pacea lui Dumnezeu mai însemnează pace cu propria conştiinţă. Cunoaştem din paginile sfintei Scripturi cum cel dintâi ucigaş, Cain, după uciderea fratelui său, Avel, nu-şi mai găsea odihnă pe pământ, rătăcind din loc în loc, mereu neliniştit, până la moarte: „Cei răi n'au pace", zice Domnul (Is. 48, 22). De asemenea cunoaştem din vieţile sfinţilor aceleaşi remuşcări ale conştiinţei la cei ce au fost mari păcătoşi, ca: Maria Egipteanca, Varvara, Bonifaciu, cari se mistuiau în focul conştiinţei pedepsitoare şi cari au primit iertarea la picioarele Crucii şi prin iertare alinarea deplină a suferinţelor lor, iar în viaţa sfântă pe care au dus-o după aceia pacea cea adevărată.

In sfârşit, pacea lui Hristos este pacea sufletului creştin în relaţie cu aproapele. Pacea este comoarea acelui suflet, care n'are în sine setea răzbunării sau mândria dispreţuitoare faţă de semen, care nu ţine minte răul şi întru care duhul clevetirii, al invidiei, al urii n'are nici un loc. Iubirea frăţească şi inima deschisă spre aproapele sunt izvorul păcii lăuntrice şi al bucuriei adânci. „Iar cei blânzi vor moşteni pământul şi se vor desfăta de binefacerile păcii", zice cuvântul lui Dumnezeu (Ps. 36, 11).

Aşadar creştinul ştie cum să dobândească pacea. Dumnezeul nostru este „Dumnezeul păcii" (1 Cor. 14, 33), iar „roadele Duhului sunt: dragostea, bucuria, pacea"

[1] Predică din vol. *„Predici, Cuvântări, Pastorale"*, Moscova 1947 p. 22—26.

Luca, Arhiepiscop de Simferopol şi Crimea — profesor de chirurgie

Ştiinţa şi religia nu se contrazic, ci se armonizează. Amândouă tind să realizeze binele pentru omenire; prima mai mult în domeniul vieţii materiale, a doua mai ales în domeniul vieţii spirituale. Armonia aceasta se constată nu numai din rezultatele practice, ci şi din viaţa reprezentanţilor mai de seamă ai ştiinţei şi religiei. Adevăraţii creatori în ştiinţă au tost credincioşi cu adevărat. Oamenii Bisericii, la rândul lor, au adus contribuţii preţioase în toate domeniile ştiinţifice.

„Jurnalul Patriarhiei din Moscova", Nr. 5 din 1946, ne aduce vestea că marele Premiu I. V. Stalin, în sumă de 200 mii ruble, a fost acordat pentru anul 1946 Arhiepiscopului de Tambov, Luca (Valentin Voino Iasenetschi) pentru deosebitele lui merite ştiinţifice. Şi anume, prin cercetări originale, Arhiepiscopul Luca (numele e semnificativ!) a descoperit noui metode de vindecare a plăgilor supurate. Rezultatele cercetărilor sale le-a expus în lucrările: „Technica operatorie a plăgilor supurate" (1943) şi „Rezecţia ulterioară a plăgilor împuşcate dela nivelul articulaţiilor" (1944). Prin aceste lucrări el aduce o importantă contribuţie la alinarea suferinţelor omeneşti.

Duhul creştin al dragostei a făcut din Arhiepiscopul-doctor al sufletelor şi un Arhiepiscop-doctor al trupurilor, chinuite de devastările războiului. Din premiul primit Arhiepiscopul Luca a donat 130 mii ruble orfanilor de război. Creştinismul îşi manifestă astfel vigoarea în mijlocul ruinelor materiale, trupeşti şi sufleteşti pe pe care lăsat războiul.

Dăm aici articolul: „Luca, Arhiepiscop de Simferopol şi Crimeea", publicat de D-na Antonia Sapovalova în „Jurnalul Patriarhiei din Moscova" (Nr. 5 din 1946), pentru a face cunoscută şi la noi în ţară şi mai ales preoţimii marea personalitate a Arhiepiscopului Luca.

*

Matei 25, 20—21

Atribuirea premiului Stalin cl. I de 200.000 ruble profesorului Valentin Voino Iasenetschi — pentru descoperirea ştiinţifică de noui metode chirurgicale în tratamentul plăgilor împuşcate de război, ulterior infectate, descoperire expusă în lucrările: „Tehnica operatorie a supuraţiilor" (schiţă ştiinţifică) şi „rezecţia ulterioară a plăgilor împuşcate dela nivelul articulaţiilor" — este o mare bucurie pentru Biserica ortodoxă rusă. Profesorul Iasenetschi este de 25 de ani în slujba Bisericii ortodoxe, iar de 23 ani (1923) are şi darul arhieriei. Astăzi e Arhiepiscop de Simferopol şi Crimeea.

S'au emis multe păreri contradictorii despre personalitatea Arhiepiscopului Luca. Unii sunt foarte entuziasmaţi de liniştea lui sufletească şi de înţelepciunea lui luminată. Alţii cari îl cunosc foarte puţin, îl socotesc din contră ca un desechilibrat, un om arogant şi ambiţios. Dacă unii dau mărturii despre neîntrecuta lui bunătate şi modestie, alţii spun că e mândru şi plin de sine, Laicii se miră cum se pot îngemâna în acelaşi om pe deoparte anatomistul şi chirurgul, care a cunoscut până în cele mai mici amănunte trupul omenesc, pe de altă parte Arhiepiscopul care totdeauna în predicile sale s'a arătat un neîntrecut apărător al dogmei despre concepţia neprihănită a Mântuitorului prin Duhul Sfânt.

De altfel pentru oameni există încă multe taine. Poţi diseca trupul omenesc, poţi cunoaşte toţi nervii, muşchii, oasele şi organele (ficat, inimă etc.). Sufletul omului: totalitatea gândurilor, simţămintelor şi vrerilor — cu toată contrazicerea aparentă — rămâne un întreg. Arhiepiscopul Luca e un om care posedă multe daruri: o putere de muncă extraordinară, o minte perspicace şi sentimente foarte alese. De aceea psihologia acestui om e foarte complexă. De aici probabil decurg şi impresiile variate, pe care le au oamenii cari l-au văzut şi cunoscut.

Valentin Voino Iasenetschi s'a născut în 1877. Tatăl lui a fost farmacist. Copilăria, adolescenţa şi tinereţea şi le-a petrecut la Kiew. Prima lui pasiune a fost pictura. De aceea el face paralel atât liceul cât şi Academia de Belles Artes din Kiew, pe care le termină deodată în 1896.

In vremea aceasta curentul poporanist era foarte puternic în oraşele de provincie. Tineretul studios avea un interes deosebit pentru ridicarea claselor de jos. In pictură, Nestopov şi Vasneţov erau reprezentanţii cei mai de seamă ai acestui curent, care cu siguranţă a avut o influenţă deosebită asupra tânărului Iasenevschi. Iată ce spune el însuşi în „Autobiografia" sa: ...„Am ajuns la putinţa de a picta destul de bine, am înţeles procesul creaţiei artistice; mai mult, mi-am format şi direcţia activităţii mele artistice: un drum pătruns de ideea religioasă. Neîncetat mergeam pela bisericile din Kiew şi Piecerscaia-Lavra, unde am făcut multe chipuri de pelerini, pentru care am şi luat premiu la expoziţia ce s'a organizat de către şcoală".

Se părea că s'a hotărît definitiv drumul vieţii lui. In toamna anului 1896 pleacă să facă examenul de admitere la Academia de Belles Artes din Petersburg.

Aici însă încep frământările sufleteşti: profesiunea aleasă foloseşte sau nu poporului? Concepţiile încurcate despre slujirea poporului, pe care le citise în cărţile lui Lew Tolstoi şi concepţia ascetică de renunţare la tot ceea ce ne atrage simţurile, duc pe tânăr la frământări foarte mari. Adevărat, că există pictori celebri, a căror pensulă a jucat un rol foarte important în răspândirea ideii de democraţie. Pânzele lor sunt isvoare nesecate de bucurie şi mândrie pentru massele populare. Mai mult, ele sunt isvor nesecat de inspiraţie şi creaţie, izvoare care dau avânt extraordinar gândului şi sentimentelor alese. Nu putea oare în felul acesta să servească poporul?

Ascetismul! E adevărat provoacă o stimă deosebită, mai ales atunci când e activ, când omul pentru un ideal renunţă la toate cele ce-i sunt date de natură, numai şi numai să atingă idealul care îl atrage.

Gânditorii dela sfârşitul secolului trecut au cugetat însă altfel Inzestrat cu darul de a înregistra idealul vremii sale, cât şi cu o putere de muncă şi de rezistenţă puţin obişnuită, tânărul Iasenetschi renunţă la pictură şi îşi alese profesiunea de medic. Deşi, pentru a o realiza, — după propria lui mărturisire — trebuia să lupte „pe de o parte împotriva dragostei extraordinare pe care o aveam pentru studiile clasice şi filosofice, pe de altă parte împotriva lipsei de interes şi antipatiei pe care o aveam faţă de ştiinţele naturale". Mai ales fizico-chimicele — obligatorii pe acea vreme la Facultatea de Medicină — îi produceau un adevărat coşmar.

Trecerea dela pictură la medicină nu s'a făcut tocmai aşa de uşor. El pierde 2 ani. Se gândea la început să se facă medic de circumscripţie (mai bine zis Feldscher) apoi învăţător la ţară. Urmează un an de zile cursurile Facultăţii de drept. Hotărîrea luată în urmă cu 2 ani îl urmărea. In 1898 se înscrie la Facultatea de Medicină din Kiew, cu gândul de a se face medic de plasă.

Fiind foarte înzestrat, îndată s'a dovedit a fi un element strălucit. Iată ce scrie în autobiografie: „Dragostea şi mai ales înţelegerea pentru formă, s'a manifestat în iubirea pe care am avut-o pentru anatomie. Prepararea artistică a pieselor anatomice şi mai ales tehnica operatorie pe cadavru m'au captivat în deosebi. Chiar în cursul anului II de medicină colegii au hotărît în unanimitate că voiu fi profesor de anatomie. Au avut dreptate, deşi eu am fost împotriva profeţiilor lor".

In 1903 Iasenetschi termină Facultatea de Medicină, fiind notat cu „distincţie". In Ianuarie 1904 pleacă cu un spital din Kiew în extremul Orient. Se începuse războiul ruso-japonez. El lucrează în oraşul Cita ca medic şef al secţiei chirurgicale de pe lângă un spital al Crucii Roşii. Pentru un tânăr absolvent, era o cinste deosebită. Era o mărturie nesdruncinată că tinărul Iasenetchi era un chirurg talentat şi nici decum un chirurg de rând. I se deschidea o carieră strălucită. Toată această vreme tânărul Iasenetschi e obsedat de ideea înaltă şi nobilă a slujirii poporului de jos, pe care acum o înţelegea ca un contact nemijlocit cu acest popor de robi. In felul acesta realiză intenţia sa de a deveni medic de plasă, aşa cum îşi propusese la întrarea în Facultate.

In spitalul din Cita cunoaşte pe viitoarea lui soţie, care lucra tot acolo în calitate de soră de spital. Răniţii -o numiau „sora cea sfântă", atât pentru feminitatea şi delicateţa ei, cât mai ales pentru bunătatea ei. Se căsătoresc şi în curând părăsesc Cita.

Incepu să lucreze în circumscripţii, şi anume în judeţul Ardanov (guvernământul Simbirsc), după aceea în judeţul Fatej (guvernământul Cursc) şi în sfârşit în oraşul Fatej. Apucându-se de lucru, Iasenetschi se sacrifică fără măsură pentru muncă. Era un mare pasionat. La Universitate, în anul al III-lea ajunsese odată până la completă epuizare. Şi de data aceasta se arătă tot aşa de plin de râvnă. Spitalele de circumscripţie lucrau după vorba lui: „Dela 9 dimineaţa până la 1 noaptea, cu întrerupere numai pentru masa de amiază", pe care o luau la repezeală.

„Pe neobservate — spune el — s'a ivit în mine tendinţa de a prelucra cazurile rare". In anii 1907—8 s'au tipărit primele mele articole în revista „Chirurgia".

După revoluţia din 1905 ţarismul întărît a avut o influenţă asupra vieţii tânărului medic democrat. După un conflict răsunător pe care-l-a avut cu poliţia ţaristă, „l-au alungat din Fatej", după cum spune el însuşi.

Iasenetschi e om de linie. El acţionează numai din convingere, chiar dacă momentan e în detrimentul lui. Nu cunoaşte nici linguşirea şi nici diplomaţia în drumul vieţii lui. Talentul şi puterea creatoare domină celelalte caracteristici ale personalităţii lui.

După conflictul dela Fatej, îl vedem pe Iasenetschi la Moscova în clinica profesorului Diaconov. Aici e preocupat de lucrări ştiinţifice. Referatele lui la „Asociaţia chirurgilor din Moscova" despre „Anestezia locală şi regională", care pe vremea aceea nu era cunoscută chiar multora dintre profesori, a stârnit un interes deosebit în sânul acelei societăţi medicale. El îşi alege ca subiect pentru teza de doctorat tocmai „Anestezia locală şi regională".

După ce lucrează 8 luni în clinica profesorului Diaconov, e numit la spitalul public din Romanov (judeţul Balaşev, guvernământul Caratov). Aici face foarte multe operaţii, conduce consultaţiile la Ambulanţa extrem de cercetată a spitalului. Concediile şi permisiile pe care şi le ia, le foloseşte pentru călătorii de studii la Moscova, unde mereu lucrează pe cadavre, căutând noui metode de anestezie locală şi regională. Peste câţiva ani, pentru teza sa de doctorat „Anestezia regională", primeşte cel mai mare premiu al acelei vremi: „Premiu Hoinaţchi".

Primul război mondial îl găseşte pe Iasenevschi medic şef al spitalului public din Periaslavl — Zalessc. Secţia chirurgicală cu cele 25 de paturi, e permanent plină. El e printre primii chirurgi din Rusia, care fac operaţii pe rinichi, căile biliare, stomac, inimă şi creer. Munca de spital nu-l împiedecă să continue observaţiile sale ştiinţifice şi să scrie mereu noui şi noui articole. In fiecare an el tipăreşte darea de seamă asupra activităţii spitalului public din Periaslavl, urmând pilda clinicii profesorului Diaconov. In timpul războiului, are şi conducerea spitalului de răniţi.

In această vreme, fiind foarte mult preocupat de munca de spital şi de lucrările lui ştiinţifice, Iasenetschi e departe de Biserică. Predispoziţia lui religioasă din tinereţe e reînviată în ultimii ani ai războiului. E lucru cunoscut că nenorocirile mari care se abat asupra unui popor contribue la reînvierea credinţii şi aprofundarea ei. Iasenetschi începe să cerceteze regulat Biserica, ceea ce produce mirarea colegilor şi bucuria locuitorilor din Periaslavl,

In 1917 reuşeşte la concursul de medic-şef chirurg la spitalul public din oraşul Taşchent. Iasenetschi se mută cu familia în Uzbechistan. In acea vreme avea patru copii, trei băieţi şi o fată. In timpul călătoriei constată că soţia sa, pe care a iubit-o foarte mult, s'a îmbolnăvit de o tuberculoză ce progresa cu repeziciune.

Deşi cu soţia—pe care o îngrijea personal neîntrerupt — el continuă o activitate tot aşa de febrilă ca şi până acum. Conduce serviciul în spitalul enorm al oraşului, pregăteşte materialul pentru o nouă lucrare: „Tehnica operatorie a supuraţiilor", ia parte la înfiinţarea şi organizarea Universităţii din Asia de mijloc, unde va şi ocupa catedra de Anatomie topografică şi tehnică operatorie.

In 1919 soţia sa e răpusă de nemiloasa boală. Deşi medic, care ştia prea bine că nu se putea întâmpla altfel, totuşi lovitura a fost atât de mare încât se poate spune pe drept cuvânt, că despică în două drumul vieţii lui. Treisprezece nopţi în şir stă lângă patul muribundei. Incepând din propria iniţiativă să citească Psaltirea, e străfulgerat în sufletul său de versetele Psalmului 112, 8: „El dă casă de locuit celei ce mai nainte era stearpă, ca mamă ce se bucură de copiii săi". Şi dimineaţa se duce la o femeie pe care o cunoştea foarte puţin, dar pe care o ştia singură, şi o aduce în casa sa. Aceasta i-a crescut copiii. Toţi patru au avut parte de studii superioare, toţi devenind medici. Cel mai mare are titlul de doctor în ştiinţele medicale (titlu ce se decerna numai după ce în viaţă, ca medic, cineva se dovedea deosebit de destoinic. Titlul era dat de Aca-

---

(Gal. 5, 22). Unde este Hristos, izvorul păcii, acolo e şi pacea; unde e Duhul sfânt, acolo e şi roada prezenţei Lui, pacea. A nizui spre pacea aceasta este a tinde ca Domnul să sălăşluiască în inima noastră şi să vieze în ea, după făgăduinţa Sa (In. 14, 23), este a preface inima noastră în biserică a Duhului sfânt, celce vieţuieşte în noi (1 Cor. 6, 19) şi păstrând cu grijă această comoară fără de preţ, a se bucura de roadele Duhului lui Dumnezeu, care sunt bucuria şi pacea. A tinde spre pacea lui Hristos înseamnă a-ţi pune toate forţele duhovniceşti în slujba poruncilor lui Dumnezeu, în primul rând în slujba iubirii şi luptei de eliminare a păcatului din viaţa ta.

Biserica, întâmpinându-vă cu dorirea: „Pace tuturor", împreună cu binecuvântarea preoţească sau arhierească, coboară pacea lui Hristos în inimile credincioase, ce se deschid înaintea ei, iar voi, prin plecarea capului, arătaţi că primiţi cu smerenie şi bucurie binecuvântarea păcii.

*

Să ne dăm, dar, silinţa de-a ajunge la această pace. Să o căutăm cu credinţa noastră, cu supunerea deplină la voia lui Dumnezeu, cu iubirea noastră faţă de Tatăl ceresc, cu pocăinţa pentru păcatele noastre, cele de voie şi cele fără de voie, cu rugăciunea, cu fapta cea bună şi cu inima curată către aproapele nostru. Pacea aceasta este izvorul puterii sufletului şi stâlp de întărire în toate furtunile vieţii, în nenorociri şi boale. Peste capetele noastre se'nvârtesc înfricoşatele furtuni ale vieţii, dar dacă avem pe Hristos în inimă, avem cu El şi pacea, şi împreună cu pacea şi lumina, căldura şi seninătatea.

Această pace a lui Hristos fie cu voi cu toţi!

Pace tuturor!

(In româneşte de **Arhidiacon Ioan**).

demia de Ştiinţe din Moscova. De aceea abia 1-—3% din medici erau doctori în medicină. Restul erau licenţiaţi ai Facultăţii şi purtau titlu de medic). Acesta ajunge şi profesor universitar.

In această vreme Iasenetschi găseşte pe zi ce trece tot mai multă mângâiere în credinţă. Cercetează societatea religioasă locală şi aprofundează studiul teologiei. Se împrieteneşte cu tot mai mulţi clerici şi se interesează îndeaproape de treburile bisericeşti. După o cuvântare la o adunare eparhială, episcopul Inochentie îi adresează aceste cuvinte: „Doctore, ar trebui să fiţi preot". Iată ce scrie însuşi Iasenetschi în această privinţă în amintita Autobiografie: „La preoţie nu m'am gândit nici măcar în vis. Cuvintele Arhiepiscopului însă le-am primit ca o chemare dela Dumnezeu. Căci îndată mi-am adus aminte de o întâmplare dela terminarea liceului. Era obiceiul ca odată cu diploma de bacalaureat să se dea fiecărui absolvent şi un Nou Testament, în care era pusă diploma. Şi îndată l-am cetit întreg; pare că mi s'a rupt inima când am cetit cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos adresate ucenicilor lui: „Secerişul este mult, iar lucrătorii puţini; deci rugaţi pe Domnul secerişului să scoată mai mulţi lucrători la secerişul său" (Luca 10, 2). Aceste cuvinte s'au întipărit aşa de mult în mintea mea încât acum le socotesc ca prima chemare a mea la preoţie din partea lui Dumnezeu".

„Tot acum mi-am adus aminte şi de o altă întâmplare a mea din Periaslavl când în anul 1915, începând să scriu tratatul despre: „Tehnica operatorie a supuraţiilor", deodată mi-a trecut prin minte, fără să-mi dau seama cum, un gând: „Când lucrarea mea va fi terminată se va scrie pe ea numele unui episcop". Atunci am înţeles, amintindu-mi cele întâmplate, în ce chip minunat mă conduce Domnul spre această ţintă. Cu un an înainte îmi murise soţia, lăsând patru copii mici. A murit în chip cu totul straniu, fiind de o sănătate cu totul înfloritoare. A murit de tuberculoză. Aceasta trebuia să se întâmple aşa, deoarece Domnul mi-a rânduit calea monahală dintru început. Fără nicio îndoială am răspuns afirmativ Arhiepiscopului Inochentie şi astfel în ziua de 2 Februarie, de Întâmpinarea Domnului a anului 1921, fiind profesor la Universitatea din Taşchent, am fost sfinţit diacon, iar la o săptămână presbiter. Indată m'a numit preot ajutător la catedrala oraşului".

In felul acesta, pe lângă multiplele îndatoriri de medic şi profesor se mai adăuga şi îndatorirea de slujitor al Bisericii. In această calitate el desvoltă o activitate de predicator, foarte pasionat de noua sa îndatorire. In luna Mai 1923 s'a săvârşit hirotonirea lui întru Arhiepiscop, fiindu-i încredinţată eparhia Taşchent şi Turchestan.

Intru cât cu ocazia hirotonirii ca preot a primit dela Patriarhul Tihon o poruncă — care de altfel a fost repetată şi de Patriarhul Serghie — şi anume să nu părăsească activitatea ştiinţifică şi practicarea chirurgiei, Isenetschi continuă să lucreze, deşi era episcop.

Sistematic, zi de zi, el adună observaţie lângă observaţie pe care analizându-le şi clasificându-le, făcea să crească tot mai mult materialul operei sale. In orice condiţii s'ar fi aflat, oricât de grele, el folosea orice clipă pentru adunarea acestor noui şi noui observaţiuni de cazuri rare.

Valentin Iasenetschi era un medic minunat. Mâinile lui delicate şi agere pare că erau create anume pentru aceasta, să se atingă fără durere de rănile deschise ale trupului omenesc. După mărturia multora, a celor ce l-au văzut lucrând: operaţiile, tehnica, felul de a pune diagnosticul sunt uimitoare. E un maestru al diagnozei şi un cunoscător perfect al anatomiei topografice. La consultaţiile dela ambulanţa spitalului lui bolnavii vin ca un torent neîntrerupt. Şi cred că în toată activitatea lui n'a fost niciun caz pe care să-l refuze de a-l trata, sau vreun suferind pe care să nu-l ajute în suportarea durerii.

In anul 1934 vede lumina tiparului prima ediţie a lucrării lui: „Tehnica operatorie a supuraţiilor". Cartea aceasta ocupă un loc de frunte în literaiura medicală rusă. Iată ce scrie în prefaţa cărţii profesorul Levit: „Majoritatea medicilor tineri se duc fără nicio poftă de lucru în secţia supuraţiilor şi cum termină stagiul se grăbesc a se întoarce în secţiile aseptice. In manualele de învăţământ şi chiar în cele de specialitate, la capitolul „plăgi supurate" se descrie mai mult procesul îmbolnăvirii diferitelor organe. Insuşi Voino Iasenetschi scrie: „Când am început să lucrez ca medic de circumscripţie am constatat cât sunt de insuficient pregătit în stabilirea diagnosticului şi tratamentului plăgilor supurate, care însă m'am convins foarte repede că sunt cele mai importante, cele mai dese, aproape în fiecare zi având cazuri pentru medicul care lucrează între ţărani şi muncitori".

Idealul slujirii poporului de jos, ideal care-l stăpânea cu patimă încă din tinereţe pe Valentin Voino Iasenetschi, a fost demonstrat pe deplin în cartea scrisă de el. Valoarea ei medicală va fi judecată de către specialişti. Pe noi ne impresionează altceva din această carte, şi anume „umanitatea" ei adâncă. La pag. 205 scrie: „Chirurgul în faţa unei operaţii nu trebue să aibă în vedere bună oară numai regiunea stomacului şi cazul ce se prezintă de operat, ci trebue să ia în considerare întreg omul bolnav — care cu părere de rău trebue să spunem că pentru mulţi medici nu e decât „un caz" — aşadar trebue să ne gândim totdeauna că avem în faţă un om cutremurat şi înspăimântat de moarte, a cărui inimă bate nu numai la propriu ci şi la figurat".

Chiar în prezentarea şi descrierea fiecărui „caz" în parte, înaintea cititorului se ridică mai întâi omul cu suferinţele şi neputinţele lui, fie o bătrână, fie un copil, fie un ţăran rus sau chirchiz. De aici reiese plenitudinea şi claritatea descrierii detailate a fiecărei îmbolnăviri, totdeauna documentată cu o splendidă cunoaştere a anatomiei topografice.

Dacă în chirurgia aseptică reuşita operatorie atârnă mai mult de metoda şi tehnica de operare pe care o utilizează, apoi în chirurgia septică vindecarea fiecărei operaţiuni atârnă de priceperea operatorului de a o executa cum e mai potrivit dela caz la caz. Numai un medic, care mai întâi s'a gândit la binele omului, la uşurarea suferinţelor lui, a putut scrie o astfel de carte. Varietatea şi mulţimea cazurilor redate i-au dat posibilitatea unei sinteze, care a îmbogăţit literatura medicală ştiinţifică rusă cu o carte de valoare reală. După apariţia acestei cărţi Iasenetschi continuă cu aceeaşi râvnă activitatea lui ştiinţifică, prin observări şi descoperiri de fiecare zi. Acestea nu-l împiedecă câtuşi de puţin de a-şi vedea de activitatea lui pastorală şi de-a aprofunda cunoştinţele teologice.

Din primele zile ale marelui război pentru apărarea patriei îl vedem pe Arhiepiscopul Luca şef chirurg al spitalelor evacuate din Crasnoiarsc. Până la această dată prelucrează ediţia a II-a a lucrării sale „Tehnica operatorie a supuraţiilor", îmbogăţind-o aşa încât a dublat numărul paginilor. In această nouă ediţie cartea a fost apreciată în mod deosebit, acordându-se autorului Premiul Stalin cl. I.

Cu materialul adunat din experienţa şi observaţiile făcute în spitalul din Crasnoiarsc, el scrie lucrarea „Rezecţia ulterioară a plăgiilor împuşcate dela nivelul articulaţiilor". Şi la citirea acestei lucrări ai aceeaşi impresie şi anume că autorul n'a avut în vedere numai „cazul", ci pe omul viu, cu toate particularităţile şi neputinţele lui. Chirurgul găseşte aici îndrumări precise pentru stabilirea diagnosticului şi tratamentul necesar. Totodată sunt prezentate metodele terapeutice utilizate înainte, fie de chirurgii din ţară, fie de cei din străinătate, la fiecare fel de rănire în parte. La urmă compară aceste metode şi le arată pe cele mai bune.

In total profesorul Iasenetschi are până la 55 lucrări şi tratate din domeniul chirurgiei. In toamna anului 1942 a fost ridicat la rangul de Arhiepiscop de Crasoiarsc, iar la începutul anului 1944 a fost mutat în eparhia Tambov. In „Jurnalul Patriarhiei din Moscova" din anii 1943—45 au apărut mai multe articole-predici ale Arhiepiscopului Luca. Inima lui caldă se revoltă cu toată patima împotriva fascismului şi în cuvinte pline de însufleţire şi căldură cheamă pe credincioşi la luptă contra cutropitorilor hitlerişti. După cum în domeniul vast al medicinei, tot aşa în ogorul duhovnicesc, arhiepiscopul Luca se străduieşte să slujească cu mult spor pentru poporul şi patria lui. De unde are atâta putere de a munci!

In nenumăratele predici pe care le-am cetit, se observă ca un fir roşu gândul şi ideea exprimată aşa de frumos de sf. Isaac Sirul: „Pentru tainele duhovniceşti pe care ochiul nu le poate vedea şi celelalte simţuri nu le pot percepe, pe care nici mintea cea mai înţeleaptă nu le poate pătrunde, pentru aceste taine Dumnezeu ne-a dat credinţa".

Prin această credinţă are Vlădica Luca putere. Această credinţă îl conduce pe calea cea dreaptă, spre viaţa cea adevărată. Având nădejde în înţelepciunea divină, armonizează în personalitatea sa aparentele contraziceri trupeşti şi sufleteşti. Cu ajutorul aceleiaşi Înţelepciuni lucrează cu talanţii săi în slujba folositoare a omenirii.

Antonina Sapovalova

Traducere de Arhidiacon **Ioan Circov**, consilier onorific Sibiu,

VITRINA CĂRŢII

Vasilescu Emilian Dr. Diacon: *O latură necercetată a Revoluţiei române din 1848.* Extras din Anuarul Academiei Teologice „Andreiane" Sibiu 1948, p. 30

E surprinzător faptul că până acum nu avem nici o lucrare de sinteză în care să se oglindească toată contribuţia Bisericii ortodoxe la progresul poporului român dealungul veacurilor. Căci — cum cu dreptate afirmă Părintele prof. Em. Vasilescu — nu e suficient să repetăm mereu că Biserica e „mama poporului românesc", ci e necesar să se arate documentat rolul Bisericii în viaţa acestui popor. E o obligaţie pe care ar putea-o împlini cu succes numai un specialist în istoria Bisericii şi poporului român. Până atunci ne mulţumim să încrestăm articole şi studii, cari scot în evidenţă în diferite împrejurări acţiunea preoţimii şi caracterul creştin al mişcărilor populare. In această privinţă — după a noastră cunoştinţă — Popa Şapcă este figura care s'a bucurat de cea mai multă atenţie.

Studiul Profesorului de Teologie Fundamentală dela Academia Teologică din Sibiu ne oferă o sinteză clară şi documentată asupra aspectului religios al Revoluţiei române din 1848 în toate provinciile Ţării. Aspectul religios al acestei revoluţii este explicabil nu numai prin faptul că revoluţiile iau uneori caracter quasi-religios sau că religia însăşi, şi în special creştinismul, are şi ceva revoluţionar în fiinţa sa, ci şi prin „fondul sufletesc creştin" al poporului român. După aceste consideraţii principiale, autorul trece la evidenţierea elementelor creştine în revoluţia din Moldova, Muntenia şi Transilvania. In Moldova, în fruntea revoluţiei era şi Mitropolitul Meletie. De remarcat e apoi predica preotului catehet Gh. Bădescu în Biserica Domnească din Bârlad, care a doua zi a şi fost arestat. Revoluţionarii erau convinşi că luptă nu numai în numele Moldovei şi al omenirii, ci şi în numele lui Dumnezeu, cum zicea Vasile Alecsandri. Aceeaşi convingere o aveau şi revoluţionarii din Muntenia. De altfel caracterul creştin al revoluţiei apare cu mai multă vigoare în Muntenia. El se manifestă şi în participarea preoţimii şi călugărilor, ca preotul Radu Şapcă, preotul Ambrozie dela Buzău (poreclit Popa Tun), preotul Neagu Benescu, arhimandritul Ioasaf Snagoveanu ş. a., dar — ceea ce este mai important — şi în „duhul evanghelic", care străbate acţiunile şi proclamaţiile revoluţionarilor munteni. De o însemnătate deosebită este „Proclamaţia dela Islaz", al cărei caracter creştin îl evidenţiază autorul prin citate caracteristice. Era şi firesc, deoarece Nicolae Bălcescu şi Eliade Rădulescu, socotiţi ca autori ai Proclamaţiei, erau profunzi cunoscători ai Sfintei Scripturi. In tot cursul revoluţiei conducătorii şi poporul socotesc că „legile cele nouă sunt legi după Sf. Evanghelie". Autorul aduce în acest sens fapte semnificative.

In Ardeal, aspectul religios răzbate prin contribuţia vlădicilor, în special a lui Şaguna şi prin rolul de călăuzitori ai preoţilor „părinţi şi păstori ai poporului", în tot timpul revoluţiei. Autorul enumeră jertfele preoţimii ardelene în slujba dreptăţii poporului român.

Acesta este rezumatul studiului, pe care îl recomandăm tuturor cetitorilor noştri. E o contribuţie la cinstirea anului 1848, care e plină de învăţăminte şi pentru vremea de azi.

Ierodiacon **N. Mladin**

„Păstorul Ortodox". *Număr festiv — 1897—1947 — la împlinirea a 50 de ani de existenţă a Societăţii „Frăţia" a clerului din Eparhia Argeşului.*

Ceva mai târziu decât am fi dorit, notăm aici frumoasa biruinţă pe care a repurtat-o clerul din Eparhia Argeşului, prin publicarea unui impunător *Număr festiv* al revistei *Păstorul Ortodox*, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de existenţă a Societăţii „Frăţia".

E vorba de un volum de 208 pagini compacte, în care ierarhi ai Bisericii noastre, în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop Nicolae al Clujului, P. S. Episcop Iosif al Argeşului, şi numeroşi profesori de teologie, clerici şi laici îşi dau concursul pentru cinstirea celor 50 ani de rodnică activitate a Societăţii „Frăţia".

Remarcăm în deosebi calda *„Urare"* pe care I. P. S. Nicolae al Ardealului o face „Frăţiei" argeşene şi „Păstorului Ortodox", pentru o viaţă lungă şi pentru o activitate tot mai rodnică. Această „Urare", care a sosit *cea dintâi*, ca răspuns la apelul lansat de redacţia *„Păstorului Ortodox"*, a produs o mare bucurie şi încurajare în sufletul P. S. Iosif şi a admirabilului P. S. Sale colaborator, Pr. Marin S. Diaconescu, directorul *„Păstorului Ortodox"* şi animatorul întregului lucru bun, duhovnicesc şi cultural, ce se realizează cu asiduitate în sf. Eparhie a Argeşului

Remarcăm de asemenea articolul viu şi plin de miez *Actualitatea creştinismului*, al dlui Profesor Teodor M. Popescu, dela Facultatea de teologie din Bucureşti, articolele studii documentate *Biserica, vatră de iubire şi lumină*, al Părintelui Prof. Ioan Gh. Coman, dela aceeaşi Facultate, şi *Preoţia creştină*, al Preotului Gh. T. Tilea, articolul *Chemarea preotului în vremurile actuale*, al Părintelui conferenţiar C. Sârbu de la Academia teologică „Andreiană", şi micul studiu *Vinerea Patimilor la Ierusalim, în veacul al patrulea*, semnat de Diaconul Ene Branişte, asistent la Facultatea de teologie din Bucureşti.

Mai semnează interesante studii şi articole ocazionale I. P. S. Mitropolit Efrem, P. S. Vicar Veniamin Pocitan, Pr. Gh. C. Diculescu (Bucureşti), Prof. M. Mihăileanu (Piteşti), dl I. Gr. Oprişan, Părintele Marin S. Diaconescu şi numeroşi alţi preoţi din Piteşti şi din judeţul Argeş.

Dintre poezii merită o menţiune deosebită acele semnate: Dimitrie Albotă, şi dintre recenzii cele semnate de tânărul student Simion Bărbulescu, care nu e teolog, dar are foarte frumoase preocupări teologice.

Subsemnatarul acestor rânduri a contribuit cu un articol întitulat *Ordinea divină şi desordinea umană*, ocupându-se de congresul ecumenic ce era anunţat să se ţină în vara aceasta la Amsterdam.

Numărul festiv al *Păstorului Ortodox* reprezintă, cum am spus, o însemnată biruinţă, dacă ţinem seamă de greutăţile tipăritului, dar ne face şi dovada că acolo unde este zel se pot realiza oricând lucruri mari. Şi Părintele Marin S. Diaconescu, directorul *Păstorului Ortodox*, este omul dela care se pot aştepta oricând lucruri mari.

E. V.

Note bibliografice

Foaia Diecezană, organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeşului, cu data de 20 Iunie a. c. (Nr. 24—26), este închinată revoluţiei din 1848. Articole substanţiale semnează: Dr. M. Bănescu, Preot Prof. Virgil Ţurcan, I. B. etc.

A apărut Anuarul Academiei teologice „Andreiane" Sibiu pe 1947—1948, p. 178, Lei 250. Semnează studii Păr. Profesori: Em. Vasilescu, N. Neaga, C. Sârbu, N. Mladin.

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Luni 5 Iulie, I. P. S. Iustinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, însoţit de o delegaţie oficială, a plecat cu un avion special la Moscova pentru a lua parte la aniversarea a 500 de ani dela antocefalia Bisericii Ortodoxe Ruse şi la conferinţa panortodoxe ce va avea loc cu acest prilej. Delegaţia va sta la Moscova trei săptămâni.

Cu acelaş avion au mai plecat: delegaţia Bisericii ortodoxe Bulgare, în frunte cu exarhul Ştefan: delegaţia Patriahiei de Antiohia, în frunte cu Mitropolitul Ilie Karan şi A. Livanski, Mitropolitul Serafim al Bisericii ortodoxe ruse din Sofia.

I. P. S. S. Iustinian, Patriarhul Bisericii ort. române, după ce a sosit la Moscova pentru a partieipa la sărbătorirea a 500 ani dela înfiinţarea Bisericii ortodoxe ruse, a făcut următoarea declaraţie:

„La invitaţia I. P. S. S, Patriarh Alexei am răspuns cu o profundă bucurie, cu atât mai mult cu cât pentru a doua oară eu am prea fericita ocazie de a vizita ţara atât de scumpă nouă, marea noastră vecină şi prietenă URSS".

Mii de studenţi s'au înrolat voluntari în brigăzile de lucru de pe toate şanterele naţionale.

Particularii nu sunt obligaţi să marcheze obiectele din metale preţioase, decât dacă le vând, cumpără sau le dau la reparat.

Toţi producătorii agricoli, afară de ceice au 1 hectar teren arabil sau 1—3 hectare cu o producţie mai mică de 600 kgr. la hectar, vor preda cote de cereale din recolta 1948, contra cost, Statului. Cotele vor fi calculate după numărul hectarelor şi după recolta la hectar.

De două luni Ministerul Sănătăţii a iniţiat o campanie antimalarică în 15 judeţe. Cel mai mare procent de malarici sunt în judeţele: Tulcea, Covurlui, Iaşi. Compania continuă.

La Timişoara a luat fiinţă un institut pentru reeducarea copiilor vagabonzi.

S'a înfiinţat Comisiunea de Stat a Planificării pentru întocmirea unui plan de producţie în toate ramurile industriei naţionalizate.

Monitorul Oficial din 8 Iulie a. c. publică noua lege a cetăţeniei române. Ea înlătură orice descriminare de sex, naţionalitate, rasă, religie, grad de cultură, copii legitimi şi nelegitimi. Cetăţenia se dobândeşte de drept (filiaţie sau locul naşterii) sau prin încetăţenire şi se pierde prin dobândirea cetăţeniei unui alt stat sau prin pedeapsă.

EXTERNE

Joi au început la Moscova solemnităţile organizate cu prilejul împlinirii a 500 de ani de existenţă a bisericii autocefale ruse.

Biroul Informativ al Partidelor comuniste şi muncitoreşti a criticat atitudinea antisovietică şi naţionalistă burgheză a conducerii Partidului comunist din Jugoslavia.

In Germania vestică s'a făcut reforma monetară separată, consfinţându-se astfel scindarea Germaniei apusene de cea răsăriteană.

Mediatorul ONU-lui, Bernadotte, a prezentat propunerile de împărţire a Palestinei, pentru aplanarea conflictului dintre evrei şi arabi. Atât Liga arabă, cât şi Statul Israel au respins aceste propuneri.

La 1 Iunie a apărut „Viaţa Românească", revistă lunară de literatură a Soc. Scriitorilor din România.

Buletinul Eparhiei Argeşului, revistă de cultură creştină şi foaie oficială, reproduce în întregime în numărul de pe Iulie 1948 (Nr. 7), după ziarul „Universul", toate cuvântările ţinute cu prilejul alegerii şi înscăunării I. P. S. Patriarh Justinian. Textul este însoţit de numeroase clişee.

Dela Administraţia Telegrafului Român

Publicăm în continuare lista parohiilor, cari şi-au plătit abonamentul pe anul 1947 şi 1948, în ultimele două săptămâni:

Reciu, Toderiţa, Ciugud, Drâmbar. Vărmaga, Lunca-Câlnicului, Cristian-Sălişte, Diacon Ioan Mihu, Teliu, Laz, Avrig, Şelimbăr, Slimnic, Belini, Almaş-Sălişte, Noul-român, Curciu, Ocna-Sibiului de sus, Câlnic, Meşindorf, Ţopa, Arpaşul de jos, Vale, Braşov-Cetate, Luţa, Valea-mare, Rodbav-Făgăraş, Şercăiţa, Teiu, Săcărâmb, Alma, Apoldul de jos, Oarda de jos, Roşia, Codreni.

Mulţumim călduros P. C. Parohi, cari ne-au înţeles şi ne ajută. Nădăjduim că pilda acestora va fi urmată de toate parohiile şi de toţi abonaţii **Telegrafului Român.** E o datorie de conştiinţă pentru fiecare preot să sprijinească, prin plata abonamentului la timp, singura foaie de orientare preoţească a arhiepiscopiei noastre.

Nr. 4680/1948.

Comunicat

In conformitate cu Circulara Ministerului Cultelor Nr. 22.375/948, din 12 Iunie a. c, toate Oficiile parohiale sunt obligate să ceară tuturor furnizorilor ce au de executat în continuare contracte sau comenzi încheiate pe bază de oferte, date înainte de 1 Aprilie 1948, să reducă preţurile în raport cu nouile preţuri, tarife şi noua fiscalitate puse în aplicare după această dată, cunoscându-se că Decizia Ministerului Comerţului Nr. 6934/948, publicată în Mon. Of. Nr. 101 din 30 Aprilie 1948, prevede sancţiuni severe pentru cei cari nu se conformează măsurilor date de Guvern.

P. C. Protopopi şi C. Preoţi se vor conforma dispoziţiunilor legale de mai sus.

Sibiu, din şedinţa secţiunii economice ţinută la 30 Iunie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 245/1948. 1—2

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. I TELIU din protopopiatul Oituz, jud. Braşov, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegr. Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul dela Stat, conform gradului de pregătire.
2. Locuinţă în casa parohială cu 4 camere, bucătărie, bucătărie de vară, grajd şi şură în stare bună.
3. Sesiune parohială de 3 jug. $^3/_4$ st. p. arabil şi 7 jug. fânaţ.
4. Patru stânjeni de lemne de foc transportaţi in curtea parohială.
5. Stola obişnuită în parohie.

Obligaţiuni:

1. Cel ales va predica în Dumineci şi sărbători în mod regulat.
2. Va preda catehizaţia la elevii dela şcoala primară din Teliu şi Teliu-Vale
3. Va lucra în mod activ cu societăţile religioase din parohie: Reuniunea femeilor şi Societăţile tineretului.

Cererile de concurs, împreună cu documentele prescrise, precum şi binecuvântarea de candidare din partea P. V. Cons. arhiep., se vor înainta Oficiului protopopesc Oituz, cu sediul în Tg.-Săcuesc, jud. Treiscaune, în termenul prescris.

Concurenţii se vor prezenta în parohie într'o zi de Duminecă sau sărbătoare, cu încuviinţarea prealabilă a Oficiului protopopesc, spre a liturghisi, predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc Oituz, în înţelegere cu Consiliul parohial din Teliu.

Tg.-Săcuesc, la 27 Mai 1948.

Ioan I. Rafiroiu
Adm. protopopesc

Albina, minunata foaie săptămânală pentru popor, care apare de 51 ani închină un frumos număr special revoluţiei din 1848. In acest număr dl Gh. I. Georgescu-Buzău semnează un articol: *Preoţi luptători*, în care evidenţiază meritele mai multor preoţi în revoluţia munteană din 1848.

Nr. 4895/1948 Bis.

Notificare oficială

despre primirea în Şcoala de cântăreţi bisericeşti „Dimitrie Cunţan" din Sibiu

Şcoala ortodoxă română de cântăreţi bisericeşti „DIMITRIE CUNŢAN" din Sibiu, întemeiată în anul 1927, sub grija Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, are menirea să crească, pe seama sfintei noastre Biserici, cântăreţi pricepuţi, conducători de coruri sătesti şi credincioşi luminaţi.

In afară de cântarea bisericească, elevii acestei şcoli primesc o educaţie religioasă-morală cât mai îngrijită şi au prilej să se iniţieze şi în câte o deprindere practică folositoare pentru toată viaţa lor. Programa şcoalei prevede cursuri de albinărit, pomărit, legumărie, agricultură raţională, etc.

Cu începerea noului an şcolar, Şcoala de cântăreţi bisericeşti din Sibiu se recomandă din nou celor mai aleşi fii ai dreptcredinciosului nostru popor şi cu deosebire acelora dintre ei, cari urmăresc să-şi creeze o carieră liniştită, o viaţă frumoasă şi pusă în slujba preamăririi lui Dumnezeu prin cântarea bisericească.

Tinerii, cari doresc să fie primiţi în această şcoală pentru anul şcolar 1948/49, îşi vor înainta cererile, până la 25 Sept. 1947, pe adresa: *„Direcţiunii Şcoalei de cântăreţi bisericeşti „D. Cunţan" în Sibiu"*, însoţindu-le de următoarele acte:

1. Carte de botez,
2. Certificat de naştere,
3. Certificat şcolar (cel puţin patru clase primare),
4. Certificat de bună purtare dela parohul local,
5. Certificat medical, dovedind că solicitantul nu sufere de boli contagioase şi nu are defecte corporale.

In această şcoală se primesc numai fii ai Bisericii noastre având vârsta de 15 ani împliniţi. Examenul de admitere se va ţi ea Luni 27 Sept. 1948, iar începerea cursurilor se va face Marţi 28 Sept. 1948.

Elevii primiţi vor aduce cu sine: două schimburi, haine de pat (saltea, pătură sau plapomă, perină, două rânduri de cearciafuri), două ştergare, etc., cuţit, furculiţă, lingură şi o ceaşcă pentru ceai. Tacâmurile trec în proprietatea şcoalei. Fiecare elev va aduce cu sine şi o pereche de pantofi simpli de casă, spre a-şi cruţa încălţămintea

Uniforma şcoalei este costumul naţional românesc.

Taxele de întreţinere pentru anul întreg este de 12.000 Lei.

Pentru întreţinerea în internatul şcoalei, elevii vor preda economutului; 125 kg. făină de grâu cernută, 120 kg. cartofi, 5 kg. untură de porc topiiă, 2 kg. ulei comestibil, 4 kg. brânză de oaie, 10 kg. fasole uscată, 10 kg ceapă, 60 ouă, 2 kg. săpun, 1 buc. ştergar de vase de 60 cm. lungime.

Din 125 kgr. făină de grâu, 25 pot fi înlocuite cu 40 kgr. făină de porumb.

Fiecare elev va mai achita la înscriere următoarele taxe: Lei 500 pentru baie, Lei 300 pentru spălat, Lei 400 pentru stricăciuni, Lei 300 pentru bibliotecă. Total: 1500 Lei. *Atragem atenţia tuturor elevilor că nu vor putea fi primiţi în internatul şcoalei înainte de a face dovada achitării integrale a taxelor în bani şi cel puţin a unei jumătăţi din alimente.*

Direcţiunea şcoalei îşi rezervă dreptul de a mări sau micşora taxa de întreţinere după cum vor fi preţurile pieţii.

Cursurile durează *trei* ani de teorie şi *un* an de practică.

După absolvirea şcoalei se eliberează Diploma de cântăreţ bisericesc. Pe baza acestei diplome cântăreţii bisericeşti vor fi retribuiţi din bugetul Statului cu un salar lunar fix. Această măsură s'a pus în aplicare încă din 1 Aprilie 1937 şi astăzi sunt retribuiţi lunar aproape toţi absolvenţii şcoalei. Pe lângă aceasta, cântăreţii vor avea uzufructul sesiunii cantorale, obţinută din reforma agrară.

Onorata Preoţime e poftită a ceti această Notificare credincioşilor noştri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive şi a îndemna părinţii să-şi trimită fiii buni la Şcoala de cântăreţi bisericeşti.

Totodată mai dispunem Oficiilor parohiale spre ştire şi strictă conformare următoarele:

a) Parohiile care angajează absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, până la introducerea acestora în statele de salarizare, să le asigure din casieria parohială un salar lunar potrivit, conform hotărîrii Aadunării eparhiale din 1933 emisă de Noi cu Nr. 6621/933.

b) Cântăreţii cu diplomă dela Şcoala de cântăreţi din Sibiu să fie angajaţi pe lângă cei bătrâni *calificaţi* din parohiile noastre, Consiliul parohial având obligaţia să le asigure jumătate din uzufructul sesiunii cantorale.

c) Cântăreţii cu diplomă dela Şcoala de cântăreţi angajaţi în parohii cu cântăreţi necalificaţi, să se bucure de dreptul de a ocupa strana dreaptă, având Consiliul parohial îndatorirea a le asigura două treimi din sesiunea cantorală şi din toate venitele cantorale.

Posturile de cântăreţi bisericeşti devenite vacante nu se vor mai putea întregi decât cu absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi.

Parohiile noastre, care dispun de mijloace materiale, întrucât vor avea tineri săraci dar dornici de a ajunge cântăreţi bisericeşti, sunt poftite a vota pe seama acestora taxele de întreţinere la şcoală.

Cunoscând că Biserica are lipsă de fii treji şi luminaţi, care pot fi aţât de minunat pregătiţi pentru misionarismul dumnezeeştilor sale învăţături şi în şcoala noastră de cântăreţi bisericeşti dela Sibiu, apelăm la iubita noastră preoţime şi la bunul nostru popor, să nu nesocotească chemarea de faţă, ci — dimpotrivă, — să facă din ea o datorie a sufletului.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti dela 6 Iulie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 4733/1948

Comunicat

Aducem la cunoştinţa P. C. Părinţi protopopi, preoţi şi celor interesaţi, că Sf. Sinod, din Bucureşti, cu ordinul Nr. 848/948, a decretat suspendarea tuturor autorizaţiilor de colportaj pentru cărţi, iconiţe şi obiecte religioase

Pe data publicării acestui Comunicat, Consiliul nostru arhiepiscopesc anulează toate autorizaţiile de colportaj, eliberate până în prezent, iar colportorii cari le-au avut nu mai sunt îngăduiţi să facă uz de ele.

Cu privire la organizarea în viitor a colportajului religiös, Sfântul Sinod din Bucureşti va veni cu noi dispoziţiuni, pe cari le vom publica la timpul său.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, dela 28 Iunie 1948

Consiliul Arhiepiscopesc

Pagina Bisericii din ziarul „Universul" a publicat succesiv două temeinice articole ale dlui Teodor N. Manolache, intitulate: *Preoţii şi călugării Bisericii strămoşeşti în revoluţia dela 1848* şi *Chipuri de revoluţionari din 1848, Ieromonahul Ambrozie (Popa Tun).*

Nr. 349/1948. (6) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a II-a **Sâmbăta de jos,** din protopopiatul ort. rom. Făgăraş, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat.
2. Locuinţă în casa parohială cu 4 camere şi una bucătărie, grajd, şură, grădină mare, situate pe şosea, lângă vale.
3. Sesiune parohială 7 jugăre pământ arabil cl. I (într'o tablă).
4. Stola obişnuită în protop. şi parohie.

Obligaţiuni:

Preotul ales va predica în Dumineci şi sărbători şi va catehiza gratuit la Şcoala Primară, pe lângă celelalte îndatoriri.

Cererile de concurs, însoţite de acte şi de binecuvântarea arhierească de candidare, se vor înainta Oficiului protopopesc ort. român Făgăraş, în termenul sus arătat.

Concurenţii se vor prezenta în parohie într'o zi de Duminecă sau sărbătoare, cu încuviinţarea prealabilă a Oficiului protopopesc, spre a liturghisi, a predica şi a face cunoştinţă cu credincioşii parohiei.

Făgăraş, la 25 Aprilie 1948.

Oficiul protopopesc ort. român Făgăraş, în înţelegere cu Consiliul parohial din Sâmbăta de jos.

Traian Ciocănelea
Protopop

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI — SIBIU, 25 Iulie 1948 — Preţul unui ex. Lei 8.— — Nr. 17—18

Telegraful Român

Organ naţional - bisericesc. — Intemeiat în anul 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

BIBLIOTECA CENTRALĂ AGRICOLĂ SIBIU

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorităţi şi străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500 Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45 — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 5171/1948.

Notificare oficială

In Academia teologică „Andreiană“ din Sibiu, se pot înscrie absolvenţii cu diplomă ai Seminariilor teologice, precum şi absolvenţii liceelor teoretice cu bacalaureat.

Cererile de primire pentru anul academic 1948/49 şi de reînscriere pentru anii II-IV în Academia teologică «Andreiană» pentru toţi studenţii, chiar şi pentru cei ce au frecventat anul şcolar trecut, se vor adresa Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu până cel mai târziu la 1 Septemvrie 1948 însoţite de următoarele acte în original:

1. Extras de botez;

2. Extras de naştere;

3. Diploma de bacalaureat seminarial sau liceal;

4. Dovadă de purtare dela oficiul parohial local.

5. Toţi studenţii din toţi anii vor aduce o declaratie a părinţilor sau tutorelui că au luat cunoştinţă de condiţiunile de primire în Academie a fiului lor şi se vor conforma întocmai şi la timp. Declaraţia va fi semnată şi de preotul locului ca martor.

6. Foştii studenţi cărora le lipseşte vr'un act original dela Rectorat, îl vor aduce la înmatriculare.

Toţi studenţii sunt obligaţi a locui în Internatul Academiei şi a nu interprinde nimic contra dispoziţiunilor regulamentului şi a ordinelor Internatului.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 1-9 Octomvrie 1948; în 9 – 10 Octomvrie studenţii se vor mărturisi şi cumineca. Intre 1—9 Octomvrie se vor ţinea şi examenele sesiunii de toamnă, diferenţă, anuale şi licenţă.

Deschiderea solemnă a anului academic se va face Duminecă în 10 Octomvrie 1948, iar începerea cursurilor Luni în 11 Octomvrie, ora 8 dimineaţa.

Studenţii vechi sau noui cari nu şi vor înainta cererile la timpul indicat, sau nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi consideraţi retraşi din Academie.

Inainte de înscriere, fiecare student va achita la Oficiul de casă al Consiliului Arhiepiscopesc suma de 3000 lei ca primă rată din taxa de nternat plus 2850 didactru şi uzaj. Taxa de Internat este de 9000 lei pe anul şcolar 1948—49. La Rectorat studenţii vor achita tot la înscriere, suma de 1000 lei înscriere şi taxă de anuar.

Cei primiţi în Internat vor mai aduce următoarele alimente în natură, din care vor depune la înscriere $^1/_2$ parte, iar restul la Crăciun:

130 kgr. făină de grâu, cernută
6 „ grăsime de porc topită
150 „ cartofi cal. I.
18 „ ceapă „ „
140 bucăţi ouă.
5 kgr. unt de lemn rafinat
15 kgr. porumb boabe (un ddl); poate fi înlocuit şi cu orz calitatea I.
5 „ brânză curată de oaie
15 „ fasole albă
3 „ prune uscate
1 „ săpun de rufe
4 „ slănină afumată
1 buc. ştergar de vase

Se atrage atenţiunea să nu se cheltuiască în zadar cu transportul de alimente necorespunzătoare, căci aceste se refuză.

Inscrierea se face la Rectoratul Academiei, după ce studenţii vor dovedi cu chitanţe, că au achitat rata I plus didactrul şi au depus la Internat $^1/_2$ parte din cota de alimente. Tot la înscriere studenţii anului I din Arhiepiscopie sunt obligaţi să prezinte o declaraţie subscrisă şi de părinţi ori tutori, la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra şi vor servi cel puţin 5 ani în clerul Arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restitui ajutoarele de cari vor fi beneficiat din partea Arhiepiscopiei Studenţii din alte eparhii sunt obligaţi să achite deodată cu rata I de întreţinere, un adaos de 2000 Lei peste taxa de întreţinere în internatul Academiei, drept cheltueli cari nu pot fi acoperite din fondul Arhiepiscopiei de Sibiu.

Cei primiţi în Academia teologică (an I sau in alţi ani veniţi din altă parte) vor fi supuşi înainte de înmatricolare, unei vizite medicale generale la medicul şcoalei. Tinerii anului I vor trece şi un examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară, precum şi hainele de pat cu schimburile de trebuinţă, pentru spălatul cărora se vor îngriji singuri. Deasemenea vor aduce toţi câte o *saltea pentru paie.*

Părinţii protopopi, preoţii şi profesorii de religie sunt învitaţi a sfătui pe tinerii buni, ieşiţi din şcolile secundare, ca să îmbrăţişeze chemarea preoţească.

Absolvenţilor Academiei teologice „Andreiane» li se acordă titlul de licenţiat în teologie.

Preoţia a fost slujba cea mai de cinste şi mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este şi astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viaţa unui om. Pentru omul de studiu, teologia deschide cele mai vaste şi mai atrăgătoare perspective cu problemele ei vitale, cu realităţile cele mai esenţiale, spre care se îndreaptă preocuparea omului. Pentru omul de acţiune, care vrea să joace rol important în direcţionarea vieţii neamului şi a societăţii, preoţia oferă marile ei posibilităţi şi necesităţi misionare cu cuvântul şi cu fapta.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 6 Iulie 1948

Consiliul Arhiepiscopesc

Serbările dela Moscova

Telegrama I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae

Din prilejul serbărilor dela Moscova, privind a 500-a aniversare a autocefaliei Bisericii ortodoxe a Rusiei, I. P. Sfinţitul nostru Mitropolit, a trimis următoarea telegramă I. P. S. Sale Patriarhului Alexie din Moscova:

I. P. Sf. Patriarh Alexie
Moscova

Cu ocazia împlinirii alor 500 de ani dela înfiinţarea autocefaliei marei Biserici ortodoxe a Rusiei, în numele Mitropoliei Transilvaniei şi al meu personal Vă rugăm Inalt Prea Sfinţite să binevoiţi a primi felicitările Noastre şi cele mai călduroase urări de prosperitate pentru persoana I. P. Sfinţiei Voastre nouă prea preţuită, cum şi pentru clerul şi poporul pravoslavnic pe care-l păstoriţi.

Nicolae, Mitropolitul Transilvaniei

Astfel îşi exprimă Ardealul, care are motive speciale de recunoştinţă, participarea la serbările iubiliare dela Moscova. De altfel Ardealul şi-a trimis reprezentant demn şi de înaltă conştiinţă ortodoxă şi română, ca un nou Simeon Ştefan, pe P. S. Nicolae Colan al Clujului.

Serbările acestea ne aduc aminte de marile merite ale Bisericii Ortodoxe Ruse pentru poporul rus, pentru ecumenicitatea ortodoxă şi pentru misionarismul expansiv ortodox.

Pentru poporul rus convertirea la Ortodoxie în 988 „a însemnat trecerea la o fază mai înaintată“ de evoluţie: el intră în cercul de influenţă al culturii bizantine şi se împărtăşeşte din adevărul creştin în forma lui autentică, eliberându-se de negura credinţelor deşarte... Pe de o parte Ortodoxia a ridicat societatea rusă la un nivel spiritual, moral, social-politic mai înalt, de pe altă parte poporul rus a dat Ortodoxiei un suflet de o fervoare religioasă neobişnuită şi de profunzimi tulburătoare. Simbioza aceasta dintre Ortodoxie şi spiritul rus s'a dovedit fecundă dealungul veacurilor. Ea s'a verificat puternică şi creatoare până in vremea de azi. Isvoarele vitalităţii ei uimitoare sunt după cum afirma Patriarhul Serghie: fidelitatea faţă de duhul autentic al lui Hristos şi contactul necontenit cu massele populare şi cu năzuinţele lor spre progres.

Biserica rusă s'a menţinut pe linia dogmatică şi canonică primar-creştină, dând din sânul ei o mulţime de sfinţi, cari strălucesc ca tot atâtea întruchipări ale iubirii lui Hristos în lume. Ea însă a fost totodată animată de un luminat patriotism şi o caldă aplecare peste durerile şi vrerile poporului. Una din cele mai specifice manifestări ale spiritului Bisericii ruse este stareţismul, adică apariţia marilor personalităţi duhovniceşti, cari deveneau „tată“ al poporului, revărsând lumină, mângâiere, putere peste toate rănile şi suferinţele masselor populare. Asemeni lui Hristos, aceşti „stareţi“, cărora poporul li se adresa: „Tătucule“, vindecau „toată boala şi toată neputinţa din popor“.

Iar patriotismul Bisericii s'a dovedit efectiv în vremea războiului de apărare a Patriei Sovietice împotriva cotropitorilor hitlerişti. Ea a mobilizat sufleteşte massele şi a dat contribuţii materiale importante pentru front. Mulţi episcopi, în frunte cu I. P. S. Patriarh Alexei, mulţi preoţi au fost decoraţi pentru faptele de eroism, săvârşite în acest război.

Pentru ecumenicitatea ortodoxă, Biserica rusă a fost ca un scut şi un îndreptar permanent. Ea este o mândrie a Ortodoxiei şi a ţinut mereu treaz, fie prin relaţii spirituale, fie prin consfătuiri pan-ortodoxe, fie prin vizite sau cărţi de teologie, fie prin ajutoare materiale, spiritul ecumenic.

Astăzi tot datorită Bisericii ruse au devenit posibile consfătuirile pan-ortodoxe, pentru lămurirea problemelor esenţiale ale vremii.

Pentru expansiunea Ortodoxiei, spiritul misionar al Bisericii ruse a avut succese remarcabile nu numai în Răsăritul îndepărtat (Japonia, Coreia etc.), ci şi în Apusul catolic. Prin marii ei teologi, Ortodoxia a devenit cunoscută în Apus. Prin lucrarea ei s'au convertit dela Catolicism la Ortodoxie o mulţime de credincioşi, întemeind parohii noui în America, Franţa, Germania etc.

Aceste merite pentru poporul rus, pentru ecumenicitatea ortodoxă şi pentru expansiunea Ortodoxiei, fac din serbările iubiliare dela Moscova serbări ale întregii Ortodoxii. De aceea la ele participă delegaţi din toate ţările ortodoxe. In mijlocul vremilor de azi, Ortodoxia păşeşte înainte, călăuzită de adevărul divin, de spiritul sănătos al popoarelor şi de duhul iubirii, păcii şi dreptăţii sociale. Hristos este mereu viu pe altarele ei strămoşeşti. In comuniunea acestei vitalităţi ortodoxe neistovite, trimitem urarea noastră a Ardealului Bisericii Ortodoxe Ruse cu ocazia împlinirii celor 500 de ani de autocefalie: Hristos, Capul Bisericii, să o conducă şi în viitor pe drumul glorios al tradiţiilor ortodoxe necontenit creatoare.

1448 La iubileul autocefaliei 1948
Bisericii Ortodoxe Ruse

In 8 Iulie a. c. au început la Moscova serbările iubiliare de împlinire a 500 de ani de când soborul ierarhilor ruşi a ales în fruntea Bisericii Ortodoxe Ruse un mitropolit rus, proclamând astfel autocefalia, adică dreptul de organizare bisericească autonomă faţă de Patriarhia din Constantinopol. Soborul a hotărât totodată ca procedura aceasta de alegere a mitropolitului propriu şi conducerea de sine stătătoare a Bisericii ruseşti să se permanentizeze.

Acest eveniment crucial în istoria Bisericii Ortodoxe Ruse, aprobat ulterior de Patriarhul din Constantinopol şi ceilalţi Patriarhi răsăriteni, n'a fost rezultatul unei întâmplări; el a fost pregătit de toată desvoltarea Bisericii din Rusia, care, în decurs de aproape 500 de ani, a ajuns la maturitate, declararea autocefaliei fiind astfel expresia firească a acestei maturităţi. Prof. E. E. Golubinschi, în scrierea sa: „Istoria Bisericii ruse" (v. II. p. 513),[1] susţine că Biserica rusă avea drept la autocefalie mult înainte de proclamarea ei. Aceasta se vede şi din istoria Bisericii ruse. Odată creştinismul, cu toată moştenirea spirituală a Bizanţului, transplantat în solul fertil al poporului rus, un popor bine dotat şi mai ales cu un profund sentiment religios, a dat roade bogate atât în domeniul desăvârşirii morale, cât şi în cel al conducerii bisericeşti şi păstoririi credincioşilor. Din plămada creştină a sufletului rusesc s'au ridicat ierarhi luminaţi şi adevăraţi următori ai învăţăturii lui Hristos, ca s. ex. Mitropolitul Ilarion. Nu putem însă, trece cu vederea mai ales ceata călugărilor şi marilor pustnici dela Pecerscaia Lavra din Chiev, cari au strălucit ca nişte minunaţi luceferi ai ortodoxiei. Ei au fost mari atleţi ai dreptei credinţe şi ai poporului rus. De aceia Patericul Lavrei Pecerscaia, care cuprinde viaţa de desăvârşire creştină a acestor călugări, este una din cele mai populare cărţi din Rusia. Ea arată până la ce grad înalt spiritul rusesc a asimilat şi a întrupat adevărurile de credinţă, transmise lumii de Hristos.

La fel trebuesc amintiţi numeroşii sfinţi din Rusia răsăriteană, cari s'au ridicat pe aceleaşi culmi de trăire duhovnicească. Astfel: sf. mitropolit Petru, sf. Alexei, sf. Ştefan din Permi şi marele rugător şi luptător pentru pământul Rusiei, Prea Fericitul Serghie din Radonej, care a întrunit în sine toate idealurile înalte de atunci ale poporului rus. Ei au fost mari rugători şi mari oameni de acţiune pentru Biserica ecumenică, pentru poporul şi patria din care au răsărit.

Tot acum se pun bazele sistematizării filosofic-teologice, care şi-a găsit expresia deplină în sec. XVII—XIX.

Toate aceste elemente, de puternică lucrare a Duhului sfânt, dovedesc maturitatea, la care ajunsese Biserica rusă în sec. XV-lea.

Dar, prin creşterea şi întărirea ei, Biserica ajuta activ şi la creşterea şi întărirea Statului. Astfel că în sec. al 15-lea Statul rus câştigă în putere şi strălucire culturală şi începe să joace un rol important în arena istorică. De aceia colaborarea dintre Stat şi Biserică, împletirea armonică a activităţii lor, a devenit o tradiţie. Totuşi Biserica era încă dependentă de patriarhia din Constantinopol. E adevărat că şi în perioada în care Chievul era centrul bisericesc al Rusiei, mitropoliţii în mod excepţional începuseră a fi aleşi de soborul ierarhilor şi confirmaţi de Patriarhul din Constantinopol. Intre aceştia se numără sf. Ilarion (1051) şi Climent Smoleatici (1147), mitropoliţi de Chiev. Dar de obiceiu mitropoliţii erau trimişi direct dela Constantinopol, cari — în majoritate — sunt greci. Totuşi din sec. al XIII-lea se ridică din ce în ce mai des pe scaunul mitropolitan personalităţi ruse, cari erau mai bine pregătite decât cele greceşti în decadenţă. Aşa mitropoliţii: Ciril II, sf. Petru, sf. Alexei ş. a. Patriarhia de Constantinopol, din cauza permanentei ameninţări turceşti, începe a se desorganiza. Aceasta s'a văzut şi în faptul, că după moartea sf. Alexei (1378), Patriarhul numia adesea doi sau chiar trei mitropoliţi deodată, creind astfel tulburări în buna administrare a Bisericii ruse şi în poporul dreptcredincios (cf. Macarie: Istoria Bis ruse v. V c. 2 p. 277). Tulburarea s'a accentuat în 1476, când e numit mitropolit grecul Isidor, un aderent convins al unirii cu Roma şi participant la Sinodul unionist din Florenţa. De fapt între anii 1410—1453 şi scaunul patriarhal din Constantinopol era ocupat de unionişti.

Toţi aceşti factori şi toate aceste împrejurări istorice: maturitatea Bisericii ruse, întărirea Statului rus, decadenţa Constantinopolului, care în curând (1453) avea să fie cucerit de Turci, au pregătit terenul pentru realizarea autocefaliei. Vasile Vasilievici, Marele Principe al Moscovei, scrie în anii 1441 şi 1443 două scrisori Împăratului bizantin şi Patriarhului, în care le cere permisiunea ca episcopatul rus să poată alege şi instala un mitropolit rus. Scrisorile însă n'au ajuns la destinaţie, pentrucă Principele a fost informat că Impăratul şi Patriarhul au trecut la catolicism. Delegaţiile trimise s'au întors din drum. Dela Constantinopol nu se mai putea aştepta nimic. La Moscova circulau svonuri că Impăratul şi Patriarhul au fost puşi sub supraveghere, că între uniţi şi ortodocşi există mari divergenţe, că la sf. Sofia şi în biserica palatului se pomeneşte la slujbe numele papei ş. a. In aceste împrejurări marele Principe Vasile Vasilievici adună sinodul episcopilor ruşi, ca să aleagă mitropolit pe scaunul rămas vacant. Cercetând canoanele Bisericii şi istoria, soborul ajunge la concluzia că alegerea unui mitropolit rus independent este în conformitate şi cu canoanele ortodoxe şi cu desvoltarea Bisericii ruse. Astfel soborul alege ca mitropolit de Chiev şi a toată Rusia, în 15 Decemvrie 1448, pe sf. Iona. Aşa s'a săvârşit acest eveniment de epocală însemnătate în Biserica Ortodoxă Rusă. Aşa s'a început o pagină nouă în istoria acestei Biserici: mitropolia autocefală, devenită în sec XVI, patriarhia de Moscova. Patriarhatul, înlocuit vreme de 200 de ani prin conducerea sinodală (sf. Sinod), este restabilit în 1917, în timpul marilor frământări sociale din Rusia.

Sf. Mitropolit Iona a lăsat urmaşilor săi pilda unui ierarh străbătut de spiritul ecumenic al solidarităţii ortodoxe şi de neînfricată dragoste de ţară şi popor. Astfel el, cel dintâi, a întărit legăturile cu Biserica din Constantinopol care după căderea Bizanţului era în suferinţă, dându-i ajutoare importante. Tot el s'a arătat neîncovoiat şi clarvăzător în mijlocul neînţelegerilor dintre principii ruşi şi a năvălirii Tătarilor la Moscova. E acesta un început de tradiţie, ce s'a transmis tuturor ierarhilor ruşi în aceşti 500 de ani de autocefalie. In tot acest timp nu găsim nici un arhipăstor din fruntea Bisericii Ortodoxe Ruse, care să fi trădat ortodoxia sau poporul rus. Dimpotrivă istoria poate arăta multe figuri de ierarhi tari în dreapta credinţă şi de un patriotism luminat. Astfel citâm pe: Mitropolitul Macarie (1542—1564), neostenitul şi modestul savant al vremii sale; fericitul Patriarh Iov; fericitul Patriarh Ermogen, care a mucenicit pentru credinţa ortodoxă a poporului rus; fericitul Patriarh Filaret, care a dus la înflorire Biserica şi în deosebi fericitul Patriarh Nicon, marele reformator al Bisericii ruseşti.

Tot în acest timp de 500 de ani Biserica Ortodoxă Rusă s'a preamărit pe deoparte prin numărul cel mare al sfinţilor (între cari sf. Serafim de Sarov — sec. 18-lea — e unul din cei mai mari sfinţi ai Ortodoxiei şi ai creştinătăţii), pe de altă parte prin înflorirea ştiinţei teologice ruse, care ocupă loc de frunte în teologia creştină şi influenţează întreg Orientul ortodox. Traducerile ce s'au făcut în româneşte ne-au desvăluit numai un colţ din bogăţia şi profunzimea acestei ştiinţe teologice.

Aceasta este moştenirea, pe care au primit-o conducătorii mai noui ai Bisericii Ortodoxe Ruse: Patriarhul Tihon, Patriarhul Serghie şi Prea Fericitul Patriarh Alexei al Moscovei şi a toată Rusia. Pe linia acestor glorioase tradiţii, în mijlocul marilor prefaceri sociale de azi, arhipăstorii Bisericii ruse înscriu noui pagini de lumină în istoria ortodoxiei şi poporului rus.

Arhidiacon Ioan

[1] Toate datele sunt luate din „Jurnalul Patriarhiei din Moscova" Nr. 4/948 p. 22—25 [articol de N. Muraviev].

Un rău de înlăturat: Unirea cu Roma

La sfârşitul secolului al XVIII-lea, Românii ardeleni din amândouă bisericile, ortodoxă şi unită, făcuseră cerere la împărăţia din Viena să le permită a se reuni bisericeşte, spre a pune capăt desbinării dintre fiii aceluiaş neam. Consilierii împăratului îl sfătuiră pe acesta să nu admită cererea, motivând că menţinerea Românilor în desbinare e un rău necesar, *malum benepositum*, spre mai uşoara stăpânire a lor, conform principiului politicii vieneze: *divide et impera*, uniţii fiind necesari ca Gegengewicht pentru ţinerea în frâu a ortodocşilor şi viceversa.

Ca un rău inevitabil, spre scăparea de alte rele, au acceptat unii dintre Românii ardeleni la sfârşitul veacului al XVII-lea unirea cu Roma, precum ne convinge analiza motivelor care au dus la acea desbinare bisericească.

Urmărirea desfăşurării evenimentelor ne convinge apoi că răul a adus şi el rele, chiar dacă a înlăturat alte rele. Relele pentru înlăturarea cărora au acceptat unii Români desbinarea bisericească, azi sunt complet înlăturate, încât e natural să ne punem chestiunea: La ce să mai menţinem azi dezbinarea?

Cei ce au primit unirea au făcut-o din nevoia, că numai cu acest preţ puteau spera uşurarea relelor de care sufereau. Azi însă nevoia şi sila aceea nu mai există.

Relele pe care voiau să le înlăture prin vânzarea intregrităţii bisericeşti şi religioase erau: lipsirea de drepturi a Românilor ortodocşi sub stăpânirea de alt neam şi de altă lege. Lipsirea aceasta de drepturi era mai simţită de clerul român, supus iobăgiei în rând cu poporul, în timp ce clerul maghiar şi german nu numai că era scutit de iobăgie, dar avea şi privilegii, averi bisericeşti, salar, drepturi şi scutiri. In anii ce au urmat ocupări de Austrieci a Ardealului clerul român a simţit mai greu ca oricând diferenţa aceasta de tratament, fiind încărcat an de an cu dări speciale în bani şi în natură pentru cheltuielile războiului de 16 ani (1683—1699) austro-turc, preoţii români fiind impuşi anume ca Românii cei mai înstăriţi, în timp ce preoţii altor neamuri, deşi cu sesii şi salare şi cu venituri mai mari, erau scutiţi pentru motivul că aparţineau unei biserici recepte, pe când a Românilor era numai tolerată.

Dietele din 13 II şi 18 XI 1687 din Făgăraş impuseră preoţimea română cu darea extraordinară pentru războiu: 6000 fl., 1000 cubule grâu, 1700 cubule ovăs, 120 buţi (à 40 ferii) vin, 240 vite, 600 care fân, cea din Iernut, 26 Iulie 1787 cu încă 2000 fl. Dieta din Făgăraş 24 Ian 1688: 100 cubule ovăs, 10 III. 1688: 100 kg. grâu pe fiecare preot român. 2 I 1689: 6250 fl., 300 cubule grâu, 500 c. ovăs, 15 buţi vin, 20.000 kg. carne, 150 cară fân. In 15 Iulie 1689: preoţii români 5000 fl., 4000 cubule grâu, 10.000 kg. carne, 14 buţi de vin, 400 c. ovăs, 50 cară fân, şi aşa an de an. In 1698, când protopopii români s'au înjugovoiat sub povară, darea de ovăs a preoţilor români era 2000 de câble, iar din darea în bani de un milion de florini pe ţară partea cea mai mare o plăteau ei, pe cei din pământul crăiesc căzând 1500 fl. Dieta din 1702 se plângea că prin unirea preoţilor români cu Roma fiscul pierde şi darea lor regulată (ordinară) de 9—10.000 fl anual.

Presiunea economică i-a impins pe preoţii români la actul unirii cu Roma, în primul rând. Bărnuţ în discursul din 14 Mai 1848 o evoca plastic, prin icoana celor doi preoţi întâlniţi de vlădica Teofil mânând porcii proprietarului şi strigându-i cu lacrimi, să-i scape că pier. (Maior Ist bis. p. 82): Il sileau domnii locurilor să le ierneze câinii de vânătoare în aceeaşi casă cu sine.

In al doilea rând, i-a împins presiunea politică. Anume, stăpânirea austriacă le promitea uşurarea stării economice numai cu condiţia unirii cu Roma.

Motivul stăpânirii pentru această condiţionare era faptul că avea nevoie de partizani în Ardeal şi casa de Habsburg fiind catolică, nu putea conta decât pe catolici ca partizani. Ungurii şi Secuii erau calvini, Saşii luterani, Românii ortodocşi, în Ardeal. Mijlocul prin care urma să-i câştige pentru catolicism era cumpărarea prin avantaje materiale, conform parolei cardinalului Kollonici: Faciam Hungariam captivam, deinde mendicam, postea catholicam. (Să cuceresc Ungaria, apoi s'o săracesc şi pe urmă o convertesc). Treaba mergea mai uşor cu Românii, decât cu celelalte neamuri, căci ei erau săraciţi gata. Era şi mai rentabilă cu ei, căci erau cei mai numeroşi. Câştigându-i pentru catolicism, partidul catolic, deci austriac, devenea cel mai numeros în Ardeal şi totodată slăbea cel calvin, atotputernic până atunci, pierzându-i pe Români din tutela lui de până atunci.

Deodată cu trupele de ocupaţie, în 1687 şi 1688, veniră deci în Ardeal iezuiţii şi începură a le spune Românilor să se unească cu catolicii, căci aşa vrea împăratul şi că în schimb împăratul le va da drepturi egale cu ale catolicilor. Propaganda aceasta o denunţa la Moscova în 13 IX 1688 arhimandritul din Athos Isaia, precizând că Iezuiţii le spuneau Românilor şi aceea, că în zadar s'ar opune, căci împăratul îi va sili prin decret la unire.

Statul catolic ardelean l-a şi rugat pe împărat în Sept. 1697 să dea acel decret prin care să-i provoace pe Români la unire şi să le promită drepturi în schimbul unirii.

Impăratul ar fi dat bucuros acel apel, dar nu-i permiteau raţiuni de stat: războiul cu Turcii mergea greu şi apelul putea ridica împotriva sa partidul calvin, puternic încă în Ardeal, şi putea primejdui succesul războiului.

A trebuit deci să amâie acel apel către Români pentru unire 10 ani încheiaţi, până ce a câştigat războiul prin lupta dela Zenta în 11 Sept. 1697.

Atunci plecă la Viena Baranyi cu misiune dela statul catolic. Primul ministru Kinski ceru învoirea guvernatorului şi a cancelarului Ardealului, Bánfi şi Bethlen, pentru lansarea acelui apel. Cei doi demnitari calvini se opuseră din răsputeri, dar peste jumătate de an, petrecută de Baranyi în Viena, împăratul lansă totuşi apelul. El e conceput în termeni cari menajau susceptibilitatea protestanţilor şi uşurau primirea lui de către Români, reducând condiţiile unirii la una singură: primirea primatului papal. Apelul nu cerea decât unirea preoţilor, şi numai lor le şi promitea în schimb avantaje materiale, poporul nu era pomenit, el urmând a fi atras de preoţi cu ei fără ştirea lui şi fără a primi vre-o uşurare.

Iată acel apel, din 14 April 1698, prin care porni împăratul din Viena acţiunea pentru desbinarea Românilor ardeleni, care durează şi azi deşi nu mai există factorii cari au avut interesul de a o porni şi menţine: „Acei preoţi români de rit grec, cari păstrându-şi ritul, vor recunoaşte pe papa, se vor bucura de privilegiile preoţilor catolici, cei ce se vor uni cu altă religie receptă, vor primi privilegiile preoţilor acelei

PACE IN PAROHIE

— Insemnări dintr'un jurnal pastoral —

Părintele Iosif își începuse lucrarea pastorală într'o parohie de munte. De multă vreme nu mai fusese acolo preot anume. Din pricina aceasta, oamenii tare s'au abătut dela cele bune și dela rânduelile lui Dumnezeu. Părintele era tânăr și voia cu orice chip să îndrepte pe oameni, și asta cât mai în grabă. De aceea n'a zăbovit a le spune Dumnecă de Duminecă năravurile rele și a lovi cu biciul mustrării când în unul când în altul. Caci nu știa, sau uitase părintele, că viermele se scoate din floare nu rupându-i petalele. N'a trebuit multă vreme ca activitatea părintelui să se aleagă cu o stare răsboinică între el și credincioși. Oamenii îl ocoleau, se temeau de vorba lui ascuțită și dacă n'ar fi fost iubitori de Dumnezeu și biserică mai că l-ar fi lăsat singur să se certe cu pereții. Aceasta până la un timp. Odată unul dintre ei, întâlnindu-l pe părintele pe o cărare, puse mâna pe frâul calului și opri pe părintele din mers, zicându-i: „Ascultă părinte, noi suntem neam de ciobani și știm că păstorul nu-și ocărăște oile, chiar când ele sunt rele. Și-apoi nici la lupi nu se strigă atâta, cât strigi sfinția ta la noi. De aceea te rugăm să-ți schimbi vorba și sfatul de vrei să te urmăm, de unde nu ne-om căuta un alt păstor"...

Insemnarea aceasta o întâlnesc pe primele file ale jurnalului meu pastoral. Întâmplarea mi-o spusese, în șoaptă, chiar în ziua instalării, unul din cei mai vechi membri ai Consiliului parohial. O știa și el de mult și voia, poate, în acest chip să mă prevină. De atunci îmi vine mereu în minte, ori de câte ori aud de vreo neînțelegere între preot și poporul său. Imi vine să sărut mâna moșneagului, care m'a făcut să înțeleg, dela primii pași în pastorație, că apropierea oamenilor de altar se poate câștiga și menține numai cu duhul păcii. Că preotul trebue să aibă o capacitate de iubire superioară pentru toți, chiar și pentru cei ce nu-l înțeleg și îl urăsc Că în pastorație nu se poate porni pe cale negativă, ci pe una pozitivă. Chiar dacă e vorba de o „pastorație drastică", și aici trebue lucrat prin iubire și din iubire.

Desigur, făcător de pace se cuvine să fie orice creștin, însă în primul rând și în chip special preotul. El este slujitorul păcii între oameni și al împăcării lor cu Dumnezeu. Calea mântuirii nu e alta decât calea păcii. De aceea pastorația nu se poate folosi de mijloace care duc la neînțelegere, discordie și vrajbă. Ceea ce Hristos a făcut pe cruce pentru toți — împăcând pe oameni cu Dumnezeu — aceea se cade să facă preotul în parohia sa, în numele lui Iisus și cu ajutorul Lui. Doar credincioșii nu-i cer preotului să se răstignească, dar îi cer și lui o jertfă: jertfa ambiției, a amorului propriu, a egoismului. Credincioșii vreau să vadă în preot un om al păcii, un om care să aibă o picătură din iubirea pe care Iisus a avut-o pentru noi toți. Toate privirile sunt îndreptate spre el când e vorba de pace și împăcare între oameni. Pe el l-au auzit mereu rugându-se „cu pace" lui Dumnezeu și „pentru pacea a toată lumea".

El e chemat de atâtea ori să facă pace în familii, între soți, între părinți și copii, între atâția și atâția dintre ei. Căci el este îngerul și solul păcii în parohie.

Însă, pentru a-și putea împlini această înaltă misiune pastorală, preotul trebue să fie el însuși un om cu duhul păcii, un om al cărui temperament, chiar când e mai voiițional, să fie condus de iubirea iertătoare și creatoare de pace. Această iubire îi dă puterea să ierte chiar anumite atitudini pornite împotriva lui, din neștiință sau răutate.

Ce fericită este parohia unde domnește pacea, pacea între oameni, pacea între păstor și turmă, pacea în toate sufletele. Ce fericit păstorul, care poate spune cu Iisus: „Vă dau vouă pacea" (Matei 14, 27). „Și pacea lui Dumnezeu, ceea ce covârșește orice minte, va păzi inimile voastre și cugetele voastre, în Hristos Iisus" (Filipeni 4, 7).

Părintele VASILE

Hramul dela Sâmbăta

Anul acesta, ca și în anii trecuți, sfânta Mânăstire „Brâncoveanu" dela Sâmbăta de sus se pregătește pentru prăznuirea hramului ei: *Adormirea Maicii Domnului (15 August).* **Munții, dealurile și câmpurile se împodobesc deosebit, ca să primească în această „gură de rai" pelerinii ostenitori în ale Domnului. Căci și făptura laudă pe Domnul! Mânăstirea își primenește vestmântul, ca să i găzduiască pe toți. Dar mai ales călugării, sub călăuzirea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, starețul acestei sf. Mânăstiri, își pregătesc armele duhului ca hramul mânăstirii să fie o cuviosă închinare Maicii Domnului și amintire a ctitorului ei, Constantin Brâncoveanu și un îmbelșugat ospăț duhovnicesc pentru toți credincioșii.** *Va sluji I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, înconjurat de un mare sobor de preoți;* **se vor face privegheri, spovedanie, sf Impărtășanie ș. a.**

Ca la o nouă Vitezdă să vie tot sufletul necăjit și dosădit să primească darurile lui Hristos cele tămăduitoare. Ca la un praznic de bucurie, să vie tot sufletul înseninat de pacea lui Hristos, cuprins de valurile iubirii Lui, ca să preamărească împreună pe Maica Domnului, ocrotitoarea pământenilor și isvorul bucuriei. Să vie preoții în fruntea turmei lor dreptcredincioase, să vie credincioșii, urmând glasul de chemare al păstorilor lor, care e glasul lui Hristos, să vie și greco-catolicii, ca într'un duh să preamărească pe Mântuitorul, celce dorește ca toți „una să fie", și să cinstească pe Voevodul Brâncoveanu, luptătorul drepteicredințe și chemător la unitatea cea dintâi. Să se înfrățească toți, dela Vlădică până la opincă, păstor și turmă, ortodocși și greco-catolici, în aceiași credință, în aceiași rugăciune, în aceiași dragoste. Sufletul poporului să se adape din „isvorul tămăduirilor", care de veacuri i-a fost înviorare, întărire și mântuire. Mânăstirea „Brâncoveanu" este un centru viu de dinamizare duhovnicească a sufletului românesc pe linia curată a Ortodoxiei strămoșești. Acțiunea ei spirituală și socială este totdeodată conformă cu năzuințele și trebuințele sufletești ale vremilor de azi. Căci Ortodoxia, având spiritul autentic al lui Hristos, este permanent actuală: ea e viață, e dialectică vie, contribuind astfel la progresul neistovit al omului și al societății omenești.

Mânăstirea „Brâncoveanu" se pregătește de marele praznic al Adormirii Maicii Domnului! Ea cheamă pe toți credincioșii la ospățul bucuriilor cerești. Maica Domnului, cu pruncul Iisus în brațe, îi cheamă pe toți sub acoperemântul rugăciunilor ei. Să mergem, să vedem — și să ne bucurăm duhovnicește.

T. R.

VITRINA CĂRȚII

I. P. S. **Mitropolit Nicolae de Crutițchi și Colomenschi:** *Predici, Cuvântări. Pastorale.* Moscova 1947, p. 256.

In editura Patriarhiei din Moscova a apărut de curând volumul de predici, cuvântări și pastorale al unuia din cei mai populari predicatori ai Bisericii Ortodoxe ruse, I. P. S. Mitropolit Nicolae de Crutițchi și Colomenschi. De la prima vedere te impresionează plăcut execuția tehnică ireproșabilă, cu vignete și figuri de artă bisericească, din care respiră o atmosferă spirituală de sobrietate și simplitate primar-creștină.

Volumul cuprinde, în 256 de pagini, 26 de predici, 17 cuvântări ținute în anii 1941—1946 și 5 pastorale către credincioși din anii 1941—1943, când era exarh al Ucrainei. In anii aceștia I. P. S. Sa a rostit cel puțin 200 de predici și cuvântări anual. Cum însă ele n'au fost scrise, în volumul de față a adunat pe acelea care au fost stenografiate de ascultători din inițiativă proprie și au fost publicate apoi în „Jurnalul Patriarhiei din Moscova".

Din conținutul predicilor, cuvântărilor și pastoralelor se desprind: limpezimea stilului, profunzimea ideilor, cunoașterea vie a Sfintei Scripturi, prospețimea perspectivelor, grija de mântuirea sufletească a credincioșilor, sentimentul patriotic și bunătatea și iubirea arhipăstorului, care se identifică cu toate năzuințele turmei sale. In predici se expun clar și pe înțelesul tuturor, cu numeroase citate din Sf. Scriptură, diferite adevăruri de credință. Expunerea este vie, logică, plină de imagini și comparații concrete, apropiind astfel învățăturile divine de sufletul poporului și de nevoile lui de astăzi. Ca și Mântuitorul, I. P S. Sa îndreaptă atenția ascultătorilor spre frumusețile naturii, pentruca să le ridice gândul spre zările vieții veșnice. Iată titlurile câtorva predici, care arată pe de o parte varietatea subiectelor, pe de alta caracterul lor de probleme actuale: Pace (pe care am publicat-o în traducere). Lumină, Frumusețe, Sufletul, Sfârșitul, Pocăință, Viața nouă, Bucuria, Legea iubirii, Nu există moarte, Mucenicii, Biserica, Intâlnire cu Hristos, Jug și sarcină, Sete, Viața și moartea, etc. Din toate iradiază lumina optimismului creștin. In deosebi evidențiază necesitatea iubirii dintre indivizi și popoare, întrucât toți sunt fiii aceluiași Tată ceresc.

Cuvântările și pastoralele au caracter patriotic. In ele se reflectă adânca iubire de patrie, din care izvorăște capacitatea de jertfă pentru salvarea și binele poporului. E un fragment din contribuția clerului ortodox la apărarea patriei sovietice.

In toate se simte sufletul mare, bun și plin de iubire, al unui Ierarh, care propoveduește „cu timp și fără timp" pentru slava Bisericii, izbăvirea patriei și mântuirea poporului dreptcredincios. Dacă ținem seama de cele 200 predici pe an, activitatea aceasta excepțională nu poate veni decât dintr'un zel cu adevărat apostolic. Nu există niciun număr din „Jurnalul Patriarhiei din Moscova", în care să nu se publice o predică sau o cuvântare a I. P. S. Sale.

Dacă Dumnezeu ne va ajuta, intenționăm a traduce și a publica în românește predicile I. P S. Mitropolit Nicolae Crutițchi, ca să cunoaștem astfel mai direct și mai bine pe unul din marii Ierarhi ai Bisericii ortodoxe ruse.

Arhidiacon **Ioan**

*

Note bibliografice

Un strănepot al Preotului Radu Șapcă din Celeiu-Romanați, în revista *„Albina"* din 18 Iulie a. c., oferă date noui despre viața străbunicului său. Radu Șapcă s'a născut în Ianuarie 1784, la Galatisa (Macedonia). Tatăl său era preot macedonean. In 1804, R. Șapcă e hirotonit preot. Din pricina persecuțiilor turcești, se refugiază în 1821 la Celeiu. Aici muncește ca orice clăcaș, fiind foarte iubit de popor pentru bunătatea, modestia și înțelepciunea lui. Activitatea lui revoluționară e cunoscută. După revoluție e arestat de Turci și trimis într'o închisoare din Asia-Mică. De aici evadează și în 1857 devine egumen al mânăstirii Brâncoveni. Moare în 1860, la vârsta de 76 ani. Mormântul lui e în cripta mânăstirii.

(Continuare din p. 2)

religii, cei ce nu se vor uni cu niciuna, vor rămânea în starea de până acum".

Apelul avu efectul că în 7 Oct. 1698 iezuitul din Alba-Iulia, Baranyi, putu lansa între protopopii români spre semnare un manifest de unire, redactat de el cu unii din ei (cel din Daia și cel din Sebeș) în sensul că primesc unirea în numele lor, al vlădichii și al preoților, în sensul propus de împărat, adică primind un singur punct, primatul papal, dar și acela redus numai la confirmarea vlădichii, ales de ei și sfințit de patriarhul ortodox din Carlovița, de papa, orice amestec sau schimbare în biserica românească din Ardeal fiindu-i interzisă sub sancțiunea anulării unirii. In schimbul acestei uniri ei așteaptă „privileghiomurile" promise de împărat.

Manifestul circulă pentru semnare la protopopi și-l semnară 38 din cei 54, unii după ce luară întâi autorizarea preoților lor, cum mărturisea peste două luni protopopul Mihai din Călata.

Așa s'a început unirea ardeleană, care mai târziu a devenit desbinarea Românilor ardeleni și care și inițial însemna desbinarea lor de cei din afara Ardealului și de cei nesemnați.

Motivele cari au produs acest compromis nu sunt suficiente pentru a scuza acțiunea protopopilor, supuși „schimbării acestii lumi înșelătoare" cum spun în manifestul lor. Prin iobăgie și dări insuportabile i-a silit stăpânirea străină pe fruntașii preoților români să-și vândă integritatea legii strămoșești spre a cumpăra oarecare ușurare.

Dar adevărata vinovată de acest târg, e stăpânirea habsburgă care a căutat să-și întărească partidul, cumpărând suflete. E vina pe care o mustră Iisus, zicând: „Vai celor ce încunjură marea și uscatul spre a face prozeliți". Vina e mărită prin viclenia de a nu plăti decât preoților spre a câștiga întregul popor. Ba nici preoților nu le-a plătit decât după ce vlădica Inochentie i-a cerut stăpânirii socoteală în 1744, spunându-i răspicat: „Eu și clerul meu m'am unit sub condiția de a obține acele beneficii și foloase, de cari se bucură romano-catolicii, altminteri ne-am face chiar și Turci". Abia după această intervenție amenințătoare a lui Micu și după și mai amenințătoarea criză a unirii provocată în același an de Visarion, s'a îndurat stăpânirea a ordona să li se dea preoților uniți sesii (terenuri de hrană) „acolo, unde e pământ de ajuns".

Dar nu numai în acest punct i-a tras pe sfoară stăpânirea vitregă pe cei cu cari încheia târgul din 1698, ci și în cel al pretențiilor ce formula pentru sine în schimbul foloaselor promise:

Apelul împăratului cerea numai declarație de recunoaștere a papii și răspunsul protopopilor preciză că ei acceptă târgul în condițiile oferite „de înălția sa împăratul în milostenia decretumului înălții sale" adăugând și două postscripte, ca încolo toată legea să stea pe loc și autonomia bisericii române să nu sufere altă știrbire decât confirmarea de împărat și de papă a mitropolitului, ales de soborul protopopilor.

Cum au falsificat agenții stăpânirii pactul în acest punct vom arăta în alt articol.

Pentru încheierea celui de față constatăm că pactul din 1698 a fost rezultatul unei silnicii economice, o încercare de ușurare a iobăgiei în care cufundaseră oligarhii exploatatori ai regimurilor străine clerul și poporul român dela 1438 până la 1698, regimul imperialist austriac nepermițându-le strămoșilor noștri altă portiță de scăpare.

Astăzi, în sfârșit, iobăgia a dispărut și sila unionistă, menținută și de ultimii regi hohenzollerni ai României prin concordatul impus regelui Ferdinand in timpul agoniei sale, în 1927, prin amenințări duhovnicești abuzive, și susținut prin acțiunea diplomației catolice internaționale, întărită mult de Mussolini, a dispărut și ea.

Avantajele ce ni le-ar mai îmbia organizația internațională papală sunt azi mai discutabile ca oricând. E momentul deci ca urmașii protopopilor dela 1698 să aplice clauzula dirimentă a pactului: „de nu ne vor lăsa pe noi și pe rămășițele noastre într'această așezare, pecețile și iscăliturile noastre care am dat să n'aibă nicio tărie". Să rupem deci aceste peceți care aservesc o parte a bisericii române unei puteri străine, politice în primul rând, care în 1940, în timpul atotputerniciei fasciste, a arătat ce bine îi vrea acelei părți a Ardealului unde sunt credincioșii bisericii unite, cum arătase și în 1913 prin înființarea episcopiei de Hajdudorogh Să rupem pecețile care mențin spărtura în unitatea și independența noastră și țin deschisă portița spre exercitarea unei jurisdicții de peste hotare în interiorul țării, acum când ne avem patriarhia noastră care ne asigură completa independență. Să le rupem, pentrucă pactul a fost alterat de stăpânire prin falsuri și călcări pe care le vom expune în articolul viitor, despre primele acte ale unirii.

Răspândiți
Telegraful Român

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Consiliul de Miniştri din 17 Iulie a. c. pentru a se putea aduce la îndeplinire dispoziţia constituţională cu privire la libertatea deplină a cultelor religioase, a aprobat abrogarea legii din 12 Iunie 1929 referitoare la concordatul cu Vaticanul, denunţarea concordatului şi încetarea aplicării dispoziţiunilor lui odată cu această denunţare.

Foaia diecezană a eparhiei Caransebeşului din 11 Iulie a. c. descrie vizitele arhiereşti ale P. S. Veniamin în cele 16 comune de pe Valea Almajului din jumătatea a doua a lunei Mai a. c. E o misiune plină de bogate roade duhovniceşti.

Consiliul eparhial al Caransebeşului a hotărât să adăpostească peste vară în Internatul teologic copii de muncitori dela mai multe fabrici din Timişoara.

Un grup de preoţi ploeşteni (între cari amintim pe: Pr. A. Slăvescu, Pr. V. Iliescu, Pr. N. Balotescu, Pr. C. Galeriu, d. I. Teodorescu), venind prin Piteşti, Curtea de Argeş, pe Valea Oltului, au sosit Joi, 15 Iulie a. c. la Sibiu. Aici au fost găzduiţi la Academia teologică; au fost primiţi în audienţă de I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care le-a vorbit despre specificul ortodoxiei ardelene şi le-a împărţit cărţi; au vizitat Răşinarul, Dumbrava, Astra, Şcolile normale, Biblioteca Academiei, Muzeul Bruckenthal etc. Din Sibiu şi-au continuat călătoria deplin satisfăcuţi de cele văzute, spre Braşov.

Consiliul superior al Tuberculozei a hotărât ca alături de cele 21 centre antituberculoase judeţene, să se înfiinţeze alte 13. De asemenea se vor înfiinţa secţii pe lângă fiecare spital judeţean. Se vor da şi suplimente de raţii alimentare pentru cei ce sunt în tratament.

In regiunea Lunca Prutului s'au făcut descoperiri de aşezări omeneşti preistorice (casă, vase de lut ars, cimitir — din a. 2300—2000 a. Hr. —) la Dealul Movilelor. In com. Frumuşica s'au găsit vase din sec. V a. Hr, cari arată influenţa greacă în părţile acelea.

S'a înfiinţat la Ministerul Sănătăţii „Direcţia Ocrotirii Mamei şi Copilului". Misiunea ei e să organizeze case de naştere, case ale copilului, creşe, bucătării de lapte (există pentru 485.000 copii), sanatorii pentru copii, colonii de vară. Tot în acest scop iau fiinţă „oficiile de ocrotire judeţene", spre a reduce mortalitatea infantilă şi a creşte copii sănătoşi.

EXTERNE

Luni, 12 Iulie, de sf. apostoli Petru şi Pavel (stil vechiu), sf. Liturghie a fost celebrată de I. P. Fericitul Patriarh Alexei al Moscovei şi întregii Rusii, asistat de I. P. S. S. Lor Iustinian al României, Calistrat al Georgiei, Gavril al Serbiei şi de şefii celorlalte delegaţii streine. După aceea a avut loc o recepţie, cu prilejul căreia I. P. Fericitul Patriarh Alexei a mulţumit călduros Generalissimului Stalin şi guvernului sovietic pentru atitudinea lor favorabilă faţă de aceste festivităţi.

In Italia s'a atentat la viaţa Secretarului Partidului Comunist, Palmiro Togliatti. Din pricina aceasta sunt mari frământări în toată ţara.

In Palestina a intrat în vigoare un nou armistiţiu.

In problema Berlinului occidental a avut loc un schimb de note între anglo-franco-americani şi U. R. S. S. Guvernul sovietic arată că rezolvarea acestei probleme depinde de întreg complexul problemei germane şi că prin acţiunea separatistă anglo-americanii şi-au redus la zero dreptul lor de-a participa la ocuparea Berlinului.

Fruntaşii „Acţiunii catolice" din Ungaria au fost acuzaţi de activitate subversivă împotriva guvernului.

Intre Bulgaria şi Ungaria s'a semnat un tratat de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală.

In Bulgaria pe şantiere lucrează şi brigăzi de preoţi. O ceată de 38 preoţi, ce sapă un şanţ de 600 m. pentru construirea unui dig, a depăşit norma cu 62%.

Abrogarea Concordatului

Hotărârea Consiliului de Miniştri din 17 Iulie a. c. de-a abroga legea pentru aprobarea Concordatului din 1929 este o reparaţie, ce o aşteptam de mult, a nedreptăţii ce s'a făcut Bisericii ortodoxe majoritare. La vremea sa Biserica ortodoxă şi-a spus părerea, prin glasul autorizat al I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. Amintim numai că în şedinţa senatului din 23 Mai 1929 I. P. S. nostru Mitropolit, într'o cuvântare magistrală care a impresionat profund şi opinia publică română, a dovedit; 1. *Că încheierea Concordatului este anticonstituţională; 2. Că prin Concordat Statul se pune în slujba prozelitismului catolic; 3. Că prin Concordat se creiază privilegii unei Biserici minoritare în dauna Bisericii majoritare; 4. Că statul îşi nesocoteşte astfel propriile sale drepturi.*

Denunţarea Concordatului desfiinţează privilegiile ilegale şi nedrepte acordate Bisericii catolice, deschizând calea spre aplicarea libertăţii şi egalităţii de tratament faţă de toate cultele religioase din România. Vom reveni în Nr. viitor mai pe larg. T. R.

Dela Administraţia Telegrafului Român

Publicăm în continuare lista parohiilor, cari şi-au plătit abonamentul pe anul 1947 şi 1948, în ultimele două săptămâni:

Blăjel, Sibişelul-nou, Aciliu, Părău, Stejerel. Araci, Jibert, Boşorod, Sohodol-bis.-veche, Josani, Săsciori, Brad, Ilia, Cernatul de jos. Boiu, Rapoltel, Galeş, Apaţa, Chişcădaga, Boholt-Făgăraş, Guşteriţa, Armeni, Vulcan-Jiu, Berivoii-mari, Tg.-Săcuesc, Feldioara-Făgăraş, Rapolt, Albeşti, Sebeşul-de-sus.

Mulţumim călduros P. C. Parohi, cari ne-au înţeles şi ne ajută. Nădăjduim că pilda acestora va fi urmată de toate parohiile şi de toţi abonaţii **Telegrafului Român.** E o datorie de conştiinţă pentru fiecare preot să sprijinească, prin plata abonamentului la timp, singura foaie de orientare preoţească a arhiepiscopiei noastre.

Programul

serviciilor religioase la sfânta Biserică Catedrală din Sibiu pe luna August 1948

1. In fiecare zi dimineaţa la ora 6½ Utrenie şi în continuare *Sfânta Liturghie.* In fiecare seară la ora 6 Vecernie. *Marţi* seara după Vecernie se slujeşte „Acatistul Sf Antonie cel Mare". *Vineri* seara, după Vecernie, se slujeşte *Acatistul Maicii Domnului.*

2. *In Dumineci şi Sărbători* dimineaţa la ora 8½ Utrenia, în continuare la ora 9½ Sfânta Liturghie. La Liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului *Gheorghe Şoima.*

3. *Duminecă în 1 Aug. 1948,* servesc: prot. Mihail Neagu, Octavian Mureşan şi cons. Gheorghe Secaş; diaconii Iosif Bolog şi Vasile Gârau. Predică: *co s. Gh. Secaş*

4. *în 6 August 1948 la Schimbarea la faţă,* servesc: Prot. Mihail Neagu, Octavian Mureşan şi preotul Anatolie Scurtu; diaconii: Iosif Bologa şi Eugen Muntean Predică: *prot. Mihail Neagu*

5. *Duminecă în 8 August 1948* servesc: prot. Mihail Neagu, Oct. Mureşan şi prof. Dr. Grigorie T. Marcu; diaconii: Ioan Circov şi Vasile Gârbu. Predică: *prof. Dr. Grigorie T. Marcu.*

6. *Duminecă în 15 August 1948, la Adormirea Maicii Domnului,* servesc: Prot. M. Neagu, Oct. Mureşan şi preotul Ioan Langa; diaconii: Iosif Bolog şi Vasile Gârbu. Predică: *prot. Mihail Neagu.*

7. *Duminecă în 22 August 1948,* servesc: Prot. Mihail Neagu, Oct Mureşan şi duhovnicul Nicodim Belea; diaconii: Iosif Bolog şi Eugen Muntean. Predică: *duhovnicul Nicodim Belea*

8. *Duminecă în 29 August 1948,* servesc: Prot. Mihail Neagu, Oct. Mureşan şi preotul Anatolie Scurtu; diaconii: Ioan Circov şi Vasile Gârbu. Predică: *prot. Mihail Neagu.*

Nr. 4895/1948 Bis

Notificare oficială

despre primirea în Şcoala de cântăreţi bisericeşti „Dimitrie Cunţan" din Sibiu

Şcoala ortodoxă română de cântăreţi bisericeşti „DIMITRIE CUNŢAN" din Sibiu, întemeiată în anul 1927, sub grija Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, are menirea să crească, pe seama sfintei noastre Biserici, cântăreţi pricepuţi, conducători de coruri sătesti şi credincioşi luminaţi.

In afară de cântarea bisericească, elevii acestei şcoli primesc o educaţie religioasă-morală cât mai îngrijită şi au prilej să se iniţieze şi în câte o deprindere practică folositoare pentru toată viaţa lor. Programa şcoalei prevede cursuri de albinărit, pomărit, legumărie, agricultură raţională, etc.

Cu începerea noului an şcolar, Şcoala de cântăreţi bisericeşti din Sibiu se recomandă din nou celor mai aleşi fii ai dreptcredinciosului nostru popor şi cu deosebire acelora dintre ei, cari urmăresc să-şi creeze o carieră liniştită, o viaţă frumoasă şi pusă în slujba preamăririi lui Dumnezeu prin cântarea bisericească.

Tinerii, cari doresc să fie primiţi în această şcoală pentru anul şcolar 1948/49, îşi vor înainta cererile, până la 25 Sept. 1947, pe adresa: *„Direcţiunii Şcoalei de cântăreţi bisericeşti „D. Cunţan" în Sibiu"*, însoţindu-le de următoarele acte:

1. Carte de botez,
2. Certificat de naştere,
3. Certificat şcolar (cel puţin patru clase primare),
4. Certificat de bună purtare dela parohul local,
5. Certificat medical, dovedind că solicitantul nu sufere de boli contagioase şi nu are defecte corporale.

In această şcoală se primesc numai fii ai Bisericii noastre având vârsta de 15 ani împliniţi. Examenul de admitere se va ţi ea Luni 27 Sept. 1948, iar începerea cursurilor se va face Marţi 28 Sept. 1948.

Elevii primiţi vor aduce cu sine: două schimburi, haine de pat (saltea, pătură sau plapomă, perină, două rânduri de cearceafuri), două ştergare, etc., cuţit, furculiţă, lingură şi o ceaşcă pentru ceai. Tacâmurile trec în proprietatea şcoalei. Fiecare elev va aduce cu sine şi o pereche de pantofi simpli de casă, spre a-şi cruţa încălţămintea

Uniforma şcoalei este costumul naţional românesc.

Taxele de întreţinere pentru anul întreg este de 12.000 Lei care se va achita în trei rate de câte 4000 Lei fiecare.

Pentru întreţinerea în internatul şcoalei, elevii vor preda economutului; 125 kg. făină de grâu cernută, 120 kg. cartofi, 5 kg. untură de porc topiiă, 2 kg. ulei comestibil, 4 kg. brânză de oaie, 10 kg. fasole uscată, 10 kg ceapă, 60 ouă, 2 kg. săpun, 1 buc. ştergar de vase de 60 cm. lungime.

Din 125 kgr. făină de grâu, 25 pot fi înlocuite cu 40 kgr. făină de porumb.

Fiecare elev va mai achita la înscriere următoarele taxe: Lei 500 pentru baie, Lei 300 pentru spălat Lei 400 pentru stricăciuni, Lei 300 pentru bibliotecă. Total: 1500 Lei. *Atragem atenţia tuturor elevilor că nu vor putea fi primiţi în internatul şcoalei înainte de a face dovada achitării integrale a taxelor în bani şi cel puţin a unei jumătăţi din alimente.*

Direcţiunea şcoalei îşi rezervă dreptul de a mări sau micşora taxa de întreţinere după cum vor fi preţurile pieţii.

Cursurile durează *trei* ani de teorie şi *un* an de practică.

După absolvirea şcoalei se eliberează Diploma de cântăreţ bisericesc. Pe baza acestei diplome cântăreţii bisericeşti vor fi retribuiţi din bugetul Statului cu un salar lunar fix. Această măsură s'a pus în aplicare încă din 1 Aprilie 1937 şi astăzi sunt retribuiţi lunar aproape toţi absolvenţii şcoalei. Pe lângă aceasta, cântăreţii vor avea uzufructul sesiunii cantorale, obţinută din reforma agrară.

Onorata Preoţime e poftită a ceti această Notificare credincioşilor noştri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive şi a îndemna părinţii să-şi trimită fiii buni la Şcoala de cântăreţi bisericeşti.

Totodată mai dispunem Oficiilor parohiale spre ştire şi strictă conformare următoarele:

a) Parohiile care angajează absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, până la introducerea acestora în statele de salarizare, să le asigure din casieria parohială un salar lunar potrivit, conform hotărîrii Aadunării eparhiale din 1933 emisă de Noi cu Nr. 6621/933.

b) Cântăreţii cu diplomă dela Şcoala de cântăreţi din Sibiu să fie angajaţi pe lângă cei bătrâni *calificaţi* din parohiile noastre, Consiliul parohial având obligaţia să le asigure jumătate din uzufructul sesiunii cantorale.

c) Cântăreţii cu diplomă dela Şcoala de cântăreţi angajaţi în parohii cu cântăreţi necalificaţi, să se bucure de dreptul de a ocupa strana dreaptă, având Consiliul parohial îndatorirea a le asigura două treimi din sesiunea cantorală şi din toate venitele cantorale.

Posturile de cântăreţi bisericeşti devenite vacante nu se vor mai putea întregi decât cu absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi.

Parohiile noastre, care dispun de mijloace materiale, întrucât vor avea tineri săraci dar dornici de a ajunge cântăreţi bisericeşti, sunt poftite a vota pe seama acestora taxele de întreţinere la şcoală.

Cunoscând că Biserica are lipsă de fii treji şi luminaţi, care pot fi aflat de minunat pregătiţi pentru misionarismul dumnezeeştilor sale învăţături şi în şcoala noastră de cântăreţi bisericeşti dela Sibiu, apelăm la iubita noastră preoţime şi la bunul nostru popor, să nu nesocotească chemarea de faţă, ci — dimpotrivă, — să facă din ea o datorie a sufletului.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti dela 6 Iulie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 4734/1948.

Comunicat oficial

Sfântul Sinod a dispus prin decizia cu Nr. 830 din 18 Iunie a. c. privitoare la inscripţiile din pisaniile bisericilor cu caracter dinastic şi anume: „Toate cazurile de pisanii cu numele foştilor membrii ai familiilor domnitoare vor fi semnalate On. Minister al Cultelor spre a le cerceta prin organele sale şi a lua măsurile de rigoare".

Oficiile parohiale sunt îndrumate a se conforma dispoziţiunilor arătate, iar P. C. Protopopi vor raporta aici despre executarea acestui ordin.

Sibiu, 10 Iulie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 245/1948. 2—2

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. I TELIU din protopopiatul Oituz, jud. Braşov, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegr. Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul dela Stat, conform gradului de pregătire.

2. Locuinţă în casa parohială cu 4 camere, bucătărie, bucătărie de vară, grajd şi şură în stare bună.

3. Sesiune parohială de 3 jug. ¾ st. p. arabil şi 7 jug. fânaţ.

4. Patru stânjeni de lemne de foc transportaţi în curtea parohială.

5. Stola obişnuită în parohie.

Obligaţiuni:

1. Cel ales va predica în Dumineci şi sărbători în mod regulat.

2. Va preda catehizaţia la elevii dela şcoala primară din Teliu şi Teliu-Vale

3. Va lucra în mod activ cu societăţile religioase din parohie: Reuniunea femeilor şi Societăţile tineretului.

Cererile de concurs, împreună cu documentele prescrise, precum şi binecuvântarea de candidare din partea P. V. Cons. arhiep., se vor înainta Oficiului protopopesc Oituz, cu sediul în Tg.-Săcuesc, jud. Treiscaune, în termenul prescris.

Concurenţii se vor prezenta în parohie într'o zi de Duminecă sau sărbătoare, cu încuviinţarea prealabilă a Oficiului protopopesc, spre a liturghisi, predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc Oituz, în înţelegere cu Consiliul parohial din Teliu.

Tg.-Săcuesc, la 27 Mai 1948.

Ioan I. Rafiroiu
Adm. protopopesc

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI — SIBIU, 8 August 1948 — Preţul unui ex. Lei 8.— — Nr. 19—20

„ASOCIAŢIUNEA" SIBIIU

Telegraful Român

Organ naţional - bisericesc. — Intemeiat în anul 1853 de Mitro

Onor. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român Sibiu
Str. Şaguna 8

Ahonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorităţi şi străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1510 Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45 — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Denunţarea
Concordatului român cu Vaticanul

În şedinţa din 17 Iulie a. c., Consiliul de Miniştri a luat hotărîrea fericită de a denunţa Concordatul încheiat în 10 Iunie 1927 la Roma de către cardinalul Gaspari, ca reprezentant al Vaticanului, şi V Goldiş, ca reprezentant al Statului român; Concordat ratificat de corpurile legiuitoare româneşti în 27 şi 29 Mai 1929, fiind Ministru al Cultelor Dr. A. Vlad.

Hotărîrea aceasta este îndreptăţită din toate punctele de vedere şi salutată în deosebi de Biserica ortodoxă română ca un act de reparaţie a umilirii la care a fost supusă timp de 20 de ani.

Căci, dacă în general concordatele încheiate de Vatican cu diferitele state, începând dela faimoasa „Concordie" dela Worms (1122) şi până astăzi, sunt nişte compromisuri abil montate şi cel mai adesea păgubitoare pentru statele contractante, apoi Concordatul încheiat cu Statul român poate fi socotit pe drept ca un mare succes al Vaticanului şi o patentă dovadă de slăbiciune a politicienilor noştri de pe acea vreme; atât de bine a ştiut Vaticanul să tărăgăneze lucrurile timp de 7 ani (1920—1927), după vechea sa metodă verificată ca eficace, şi atât de bine a ştiut să-şi aleagă oamenii şi momentul pentru a-şi da curs năzuinţelor sale medievale de dominare a statelor.

Intr'adevăr, un studiu comparativ al Concordatului român şi al celorlalte concordate încheiate de Vatican cu diferite ţări catolice şi ortodoxe, duce la încheierea că niciun alt stat nu şi-a apărat mai slab interesele decât Statul român în faţa năzuinţelor de subjugare şi dominare ale catolicismului. E destul să amintim energicul şi documentatul discurs rostit de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului în şedinţa dela 23 Mai 1929 a Senatului român, cu prilejul discuţiei pentru ratificarea Concordatului, discurs în care I. P. S. Sa a dovedit, într'o formă magistrată, că încheierea Concordatului a fost păgubitoare sub toate raporturile pentru Statul român, care se punea în slujba prozelitismului catolic şi-şi nesocotea propriile sale drepturi, creând în acelaşi timp privilegii unei Biserici minoritare în dauna Bisericii majoritare.

I. P. S. Sa a dovenit în primul rând că Concordatul este anticonstituţional, deoarece, conform art. 22 din Constituţia atunci în vigoare, raporturile dintre diferitele culte şi Stat trebuiau să fie stabilite „prin lege", aşa cum au fost stabilite raporturile dintre Biserica ortodoxă şi Stat, nu printr'o convenţie dela egal la egal, cum s'a procedat faţă de cultul catolic, jignind astfel pe credincioşii Bisericii ortodoxe, cari constitue majoritatea covârşitoare a cetăţenilor ţării.

Apoi I. P. S. Sa a arătat marea nedreptate ce se săvârşea pe seama Bisericii ortodoxe prin sporirea diecezelor catolice cu încă două, încât Biserica catolică avea, la un număr de 2.500.000 credincioşi, 12 dieceze, în vreme ce Biserica ortodoxă, la un număr de 13.000.000 credincioşi, n'avea decât 18 eparhii. La protestul Bisericii ortodoxe faţă de această nedreptate, Guvernul a răspuns în chip ipocrit că vina este a Bisericii ortodoxe, care n'a cerut mai multe eparhii. Adevărul este însă că Biserica ortodoxă ceruse în mai multe rânduri sporirea eparhiilor, dar i se refuzase şi, pe de altă parte, Biserica ortodoxă nu putea stărui prea mult în aceste cereri, fiindcă ea ţinea seamă de greutăţile poporului românesc, cu ale cărui aspiraţii se indentifica, spre deosebire de Biserica catolică, ale cărei interese prozelitiste şi de dominare îi impuneau sporirea cu orice preţ a eparhiilor.

Intenţiunile cu care Vaticanul a încheiat Concordatul cu Statul român răsar de altfel din felul cum au fost formulate toate articolele Concordatului.

Astfel, art. 10 din Legea Cultelor prevedea că titularii eparhiilor să fie cetăţeni români. In contrazicere cu această dispoziţie, Concordatul român prevede la art. V, alin. 1, că, printr'un acord comun, pot fi instituiţi şi *cetăţeni străini*. Niciunul dintre statele care au încheiat concordate cu Vaticanul n'au admis o astfel de derogare, nici chiar mica Republică letonă, care avea 1.600.000 locuitori, şi aceasta a ştiut să-şi apere interesele, neadmiţând ca episcopii să fie de altă naţionalitate decât cea letonă. La noi, în schimb, s'a acceptat ca nu numai episcopii să fie numiţi dintre străini, ci şi canonicii, profesorii de seminar şi preoţii de parohie.

De asemenea, Legea cultelor declara la art. 27 că episcopii trebue să obţină *aprobarea* Regelui înainte de a fi introduşi în funcţiuni. Art. V. din Concordat prevedea însă că „Sfântul Scaun, înaintea numirii lor (a episcopilor) va notifica guvernului Regal persoana de a fi numită pentru a constata, de comun acord, dacă nu cumva ar exista în contra aceleia rezoane de ordin politic. Ori, între a *aproba* alegerea unui episcop şi a *constata, de comun acord*, dacă nu este vreo piedecă la numire, este o mare deosebire. In afară de Statul român, niciun alt stat concordatar n'a acceptat formula aceasta, toate rezervându-şi dreptul de a hotărî singure dacă aprobă sau nu numirea unui episcop făcută de Papa.

La fel de slabi sau nepricepuţi s'au arătat exponenţii politici ai ţării noastre la încheierea Concordatului şi în ce priveşte numirea celarlalţi demnitari şi slujitori catolici, ca: prepoziţi, canonici, abaţi, etc. Statul nu şi-a rezervat niciun drept, niciun amestec în numirea acestora, el având numai datoria de a-i plăti, în vreme ce alte state concordatare, Bavaria, Polonia, Italia, n'au îngăduit să se facă nicio numire de preot fără învoirea guvernului.

Chiar şi în chestiunea jurământului cerut de Legea Cultelor ca să fie depus de episcopi înainte de a-şi ocupa scaunele se observă iezuitismul şi reaua credinţă a reprezentanţilor catolici la făurirea Concordatului. Căci, în vreme ce în alte Concordate, ca cel italian şi cel polon, episcopul se obligă, în numele clericilor săi, că nu va participa la nicio acţiune împotriva Statului, în Concordatul român este omisă această parte, ca şi aceea în care episcopul se obligă să se preocupe de binele şi interesele Statului.

In ce priveşte regimul şcolar, deşi problema învăţământului confesional era reglementată de Stat în mod amănunţit, prin legi speciale, Vaticanul a reluat problema în Concordat, smulgând Statului român un regim de favoare. De pildă, în vreme ce pentru Biserica ortodoxă art. 34 din Legea Cultelor atribuia Statului dreptul de a stabili, de acord cu Sf. Sinod, programa de studii şi normele numirii profesorilor în seminariile teologice, prin art. XV din Concordat cultul catolic obţinea dreptul de a avea în fiecare eparhie câte un seminar, condus *numai* de episcop, excluzându-se orice intervenţiune din partea Statului, cu excepţia programei de predare a limbii române şi a istoriei României, care erau alcătuite de Stat, cu o serie de îngrădiri puse de Concordat.

De asemenea, potrivit unei tradiţii constante în toate ţările, Legea învăţământului particular cerea prin art. 37 ca şcoalele particulare conduse de ordine călugăreşti şi congregaţii şcolare recunoscute să aibă ca limbă de predare limba română. Dar iată că, prin art. XIX din Concordat, şcolile ordinelor şi congregaţiilor religioase erau puse sub dependenţa episcopului local, cu dreptul de a-şi fixa limba de predare. Urmarea firească a acestei măsuri a fost că, din numărul de 45 şcoli secundare călugăreşti, abia *una singură* (şcoala civilă de fete din Sighet), a introdus româna ca limbă de predare, iar din cele primare *nici una*, păgubind astfel imens de mult cultura românească.

O problemă încă şi mai spinoasă în legătură cu Concordatul este aceea a regimului averilor, regim prin care catolicismul a intrat în posesiunea unor imense averi, asupra cărora nu avea niciun drept legal. Căci, aşa cum Legea de organizare a Bisericii ortodoxe române a constituit *sesii* pe seama mitropoliilor şi episcopiilor, dându-le *în uzufruct*, iar Statul rămânând de fapt proprietarul acestor bunuri, tot asemenea şi în Statul ungar episcopiile şi capitlurile posedau, cu titlul de uzufruct, mari latifundii, care n'au aparţinut niciodată de drept Bisericii catolice. Ei bine, prin art. XIII din Concordat, Statul român a făcut imensa greşeală de ordin juridic de a consacra în formă legală dreptul de proprietate al Bisericii catolice asupra acestor latifundii. Şi astfel, cu prilejul reformei agrare de după primul război mondial, Statul a plătit uzufructuarilor acestor latifundii, so. cotite ca „proprietate bisericească", enorme preţuri de expropriere.

Şi greşeala nu s'a oprit numai aici, ci, prin Concordat, Statul român a consimţit ca toată renta aceasta de expropriere, în sumă de mai mult de o jumătate de miliard, să fie concentrată într'un fond unic, (Patrimoniul sacru), pus sub administraţia exclusivă a episcopilor catolici şi folosit, firesc, nu odată, pentru acţiuni alăturea sau împotriva Statului român.

Aceeaşi greşeală a făcut-o Statul român, când prin art. XIII din Concordat a trecut „Fondul religionar" şi „Fondul de studii" în administraţia Bisericii catolice. Aceste fonduri, create pe vremuri de Ungaria pentru susţinerea şi expansiunea catolicismului maghiarizant, erau de fapt un

Maica Domnului

Din icoana cu ştergar înflorit de-o mână dalbă,
Maica Domnului veghează şi din ochi privirea-i caldă
Se răsfrânge'n stropi de tihnă când cu mâini de rugăciune
Noi cerşim milostivire în genunchi la'nchinăciune.

Candela răsfrânge raze peste chipul de lumină,
Busuiocul din icoană dă mireasmă de odihnă
Şi-i atâta pace'n suflet lângă Maica Preacurată,
Incât firea omenească la icoană-i împăcată.

Maica Domnului, Te roagă Celui Sfânt născut din Tine,
Cel ce poate omenirea cu cuvântul s'o aline,
Să presare'n lume pace, dragoste şi înfrăţire,
Sub un veac de înnoire să primim noi mântuire.

Preot ŞTEFAN TASCIANU

patrimoniu al Statului, administrat de Stat. Noi, în loc să ne întrebăm dacă nu s'ar da mai bine o altă întrebuințare acestor Fonduri, am încredințat catolicilor, prin Concordat, chiar și administrarea lor, lucru pe care li l-au refuzat în chip constant guvernele Ungariei catolice.

Acolo însă unde abilitatea alcătuitorilor Concordatului răsare mai viu, este de sigur în formularea articolului privitor la averile patronale. Căci deși Statul român n'a putut admite existența instituției medievale, primejdioasă din punct de vedere național, a *patronatului*, desființând-o prin Legea de organizare a Bisericii și prin Legea Cultelor, totuși făuritorii Concordatului au găsit mijlocul ca o foarte mare avere, constând din clădiri sfinte, case parohiale și alte bunuri, asupra cărora dreptul de proprietate era al patronului (respectiv al Statului), să fie cedate în posesiunea perpetuă a Bisericii catolice. Și doar se știe că parohiile patronate nu erau altceva decât posturi înaintate ale asaltului de maghiarizare și catolicizare a poporului românesc.

In sfârșit, prin toate articolele sale și mai ales prin cel privitor la personalitatea juridică a Bisericii catolice (art, IX), Vaticanul a izbutit să asigure Bisericii catolice *„ea mai privilegiată situație juridică și economică din România«*, cum se exprima profesorul I. Matei în lucrarea sa „Valoarea Concordatului încheiat cu Vaticanul" (Sibiu, 1929, p. 80), pe care am folosit-o mult la alcătuirea acestui articol.

Pentru toate motivele înșirate mai sus și pentru încă multe altele, orice guvern român, gelos de suveranitatea sa și conștient de drepturile sale, avea datoria să denunțe Concordatul încheiat cu Roma sau măcar să-i limiteze urmările dezastroase, prin legiuiri speciale ulterioare, cum s'a procedat cel mai adesea în alte state, unde Concordatele n'au fost aplicate ca atare, ci încadrate în alte legiuiri care le diminuau importanța sau le contraziceau în părți esențiale. Așa a fost cazul cu Concordatul încheiat de Napoleon și cu cel bavarez, publicat la 26 Mai 1818.

La noi s'a făcut, ce-i drept, o încercare de abolire a Concordatului. La 2 Aprilie 1932, un grup de 27 parlamentari români au prezentat Camerei Deputaților un temeinic proiect de lege pentru denunțarea Concordatului, dar timp de trei ani, până în 1935, acest proiect a trebuit să treneze prin tot felul de comisii și contencioase, pentru ca la urmă să nu

Opera socială a Bisericii

II

Între propunerile pe care Părintele Avram Petric dela Deva le făcea pentru opera socială a Bisericii în sectorul foarte important al asistenței sanitare, propuneri pe care le-am publicat într'un număr precedent al *„Telegrafului Român"*, era și următoarea: „Crearea de fonduri speciale în fiecare parohie pentru procurarea medicamentelor de primă necesitate, precum și a materialelor și instrumentelor medicale de prim-ajutor, creându-se în același timp un mic dispensar medical pe lângă fiecare casă sau oficiu parohial sătesc — mai ales".

In privința aceasta există însă o inițiativă mai veche, din 1943, a I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care a sesizat nevoia ca preoții să vie în ajutorul bolnavilor și în circulara cu Nr. 9285—943, a pus la inima fiecărui preot „să se îngrijească, a întocmi pe lângă oficiul parohial și cu concursul organelor parohiale o mică *„Farmacie parohială"* cu articole medicamentare de prim ajutor pentru cei ce se îmbolnăvesc, ca: aspirină, piramidon, purgative, apă de plumb, tinctură de iod, bicarbonat, ceaiuri de tot felul de plante, etc. etc., cum și 2—3 termometre pentru luarea temperaturii bolnavilor, vată, pansamente, etc. La alcătuirea ei și la folosirea medicamentelor preotul va lua sfatul medicului de circumscripție ori al altui medic".

Dar I. P. S. Mitropolit Nicolae nu se oprea numai la acest îndemn foarte bine venit, ci trecea și la dispoziții precise pentru crearea fondurilor necesare înghebării farmaciei parohiale și ajutorării bolnavilor săraci: „Pentru a sări în ajutorul bolanvilor lipsiți de mijloace, spune I. P. S. Sa, dăm îndemn cucernicilor noștri preoți și prin ei organelor noastre parohiale și societăților creștinești de bărbați și femei din parohiile noastre, să folosească venitul pământurilor parohiale, fie că sunt date în arândă, fie că sunt lucrate de credincioși. Incepând cu anul acesta pământurile parohiei nu vor mai fi date în arândă, ci se va angaja *obștea credincioșilor să le lucreze ea* și din venitul produselor vor fi ajutați bolnavii săraci, apoi copiii, neputincioșii ori oamenii năpăstuiți din orice pricină (incendiu, inundații, grindină, etc.). Cei cu plug vor ara pământul, cei cu car vor căra bucatele, cei cu coase vor cosi, cei cu mâna de lucru vor secera, plivi, etc. etc., și astfel prin munca de bună voie a tuturora va fi lucrat pământul, fânațul etc. parohial și roadele lui vor fi întrebuințate cum am spus aici. Cine va înțelege acest îndemn al Nostru, va ști prețui *foloasele de ordin moral* cari vor rezulta din o asemenea muncă obștească pentru ajutorarea celor lipsiți în orice chip".

I. P. S. nostru Mitropolit nu pierdea din vedere nici îndemnul către preoți de „a-și cumpăra pentru biblioteca parohială unele cărți cari să-i orienteze în lucrarea de ridicare a stării sanitare a poporului nostru" și îndatora pe fiecare preot „să raporteze din șase în șase luni despre felul cum a pus în aplicare îndemnurile cuprinse în această circulară și despre rezultatele activității ce a desfășurat pe terenul îngrijirii de sănătatea poporului".

Firesc ar fi deci să nu mai cerem dări de seamă dela parohii și protopopiate pentru activitatea socială, ci să cercetăm arhiva Sf. Arhiepiscopii pe ultimii 4—5 ani și să extragem din rapoartele parohiilor și protopopiatelor realizările concrete ce au izvorit din aceste prea frumoase îndemnuri și porunci. Cum însă fierarul, dacă are clește, nu mai bagă mâna în foc..., preferăm, deocamdată, să așteptăm răspunsuri la apelul nostru, din care să extragem și să dăm publicității opera socială a Bisericii în Arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu.

Mărturisim însă că, în nerăbdarea noastră și în credința noastră că răspunsurile la apelul ce au făcut, vor sosi prompt și din abundență, încercăm o oarecare decepție, mai ales că acum toate ziarele sunt pline de rezultate pe tărâm practic, difuzate cu promptitudine de responsabilii de presă ai tuturor organizațiilor muncitorești din câmpul muncii manuale și intelectuale.

Să fim bine înțeleși: nu ne îndoim nici o clipă de existența operei sociale a Bisericii, dar am voi s'o facem cunoscută cât mai curând și cât mai complet.

*

Al doilea răspuns care a sosit în urma apelului nostru este tot al unui colaborator al *Telegrafului Român*, Părintele Ștefan Tascianu, autorul atâtor frumoase poezii, care ar merita să fie adunate cu vremea într'un volum.

Părintele Tascianu este preot în satul Toderița, la 12 km. de Făgăraș. Credincioșii acestei parohii au reparat casa parohială, au închis cimitirul bisericii, au ridicat în răstimp de doi ani trei troițe pe hotarul comunei și au ajutat cu suma de 11.828 lei pe credinciosul Gheorghe Țibelea, care a fost timp de șase ani prizonier în URSS. Cu acești bani, săteanul Gheorghe Țibelea, a cărui gospodărie a suferit mult în lipsa sa de acasă, și-a cumpărat o vacă și 'n tovărășie cu câte un alt sătean credincios, își lucrează pământul.

Al treilea răspuns este al Părintelui Petre Căruntu din Parohia Micfalău-Treiscaune. C. Sa avea obiceiul, încă pe vremea studenției, să culeagă plante medicinale, orientându-se după cartea d-lui V. Voiculescu: „Toate leacurile la îndemână", și să cumpere medicamente pentru cei nevoiași. Obiceiul acesta îl păstrează și astăzi. Astfel, „pe lângă slujbele din Molitvelnic, dau celui ce vine la mine și un leac tămăduitor, îmbinând puterea credinței și a științei întru tămăduirea sufletului și trupului bolnav", ne scrie Părintele. De asemenea a participat activ la compania antitifică, cercetând cu echipa casă de casă.

Un alt obiceiu bun al Părintelui P. Căruntu este că ori de câte ori e „învitat la un botez sau la cununie, spre a binecuvânta masa", în loc de orice cadou, dărueste la botez Noul Testament, la cununie Biblia. Așa se creează legătura între credincioși și Păstor și credincioșii ajung „să se adape din izvorul cel nesecat al Domnului". Dania o desăvârșește prin tâlcuirea Sf. Scripturi" la școala duminecală și în alte ocazii".

Mulțumim Părintelui Ștefan Tascianu și Părintelui Petre Căruntu pentru răspunsurile trimise și credem că și ceilalți P. C. Preoți și Protopopi vor învinge modestia sau, fie-ne iertat, grija de cele multe, trimițându-ne cât mai curând scurte dări de seamă despre activitatea socială pe care o desfășoară împreună cu credincioșii.

T. R.

se aleagă nimic. Căci doar nunții papali, cari au venit la noi cu toată aroganța proprie catolicismului și agenților lui, nu trebuiau să doarmă. Aceștia s'au amestecat totdeauna în chestiunile Statului și Bisericii noastre, depășindu-și cu totul limita modestiei, ca reprezentanți diplomatici ai Scaunului papal. Să nu amintim decât de cunoscutul caz Marmagi, care a făcut atâta vâlvă la vremea sa.

In astfel de condițiuni, Statul român și Biserica ortodoxă au trebuit să îndure până acum consecințele slăbiciunii și greșelilor unor politicieni cari, la strâmtoare, au aruncat vina unii pe alții, dar n'au îndrăznit să ia taurul de coarne, cu toate protestele reprezentanților Bisericii ortodoxe și ale foarte multor alți oameni de bună credință.

De aceea Biserica ortodoxă română a primit cu vie satisfacție hotărîrea Consiliului pe Miniștri, prezidat de bunul fiu al Bisericii, dl Dr. Petru Groza, de a abroga legea pentru aprobarea Concordatului din 1929, considerând acest gest ca o reparație de mult așteptată a nedreptății ce s'a făcut Bisericii ortodoxe majoritare.

Emilian Vasilescu

FOIȘOARA

Primele acte ale unirii

Primul act oficial autentic în chestia unirii Românilor ardeleni cu Roma e cererea statului catolic ardelean din Sept. 1697: „Cu supunere cerem dela M. Sa o diplomă pentru unirea Românilor cari locuiesc în Transilvania și cari nu pretind altceva ,decât ca M. Sa să se îndure a-i face părtași pe preoții și călugării de rit grec de aceleași privilegii și drepturi, de care se bucură acum nu numai preoții romano-catolici, dar chiar și preoții unitari, luterani și calvini" (Popovici Gh., *Uniunea*, 1901, p. 39).

Pentru a susține această cerere pleca Baranyi la Viena (Nilles 193. Cult. Cr. 1913, p. 464—5).

Deodată cu el sosea acolo și vestea despre câștigarea războiului la Zenta, care făcea posibilă darea diplomei cerute, fără frică de indispunerea prin ea a protestanților ardeleni. Totuși curtea s'a decis greu la pornirea acțiunii riscate, cerute de statul catolic ardelean. In 8 X 1697 (Hurm. Fragm. 1900, p. 26), chemă la sine pe șefii guvernului ardelean, pe guvernatorul Gh. Banfi și pe cancelarul N. Bethlen, calvini, și pe tezaurarul Șt. Apor, catolic și șeful statului catolic ardelean, ca să stoarcă și învoirea celor doi dintâi la darea diplomei cerute de al treilea. Ei au plecat în 7 XI. „Aceasta a fost începerea unirii Românilor din Ardeal și părțile Ungariei împreunate, despre care Bethlen Miklos scrie: „Atunci în anul 1697 noi trei inși (...) eram în Viena sau Beciu și odinioară fiind în conferințe, Kinski luă înainte instanța statului catolic în care punctul cel dintâiu suna despre unirea aceasta... Noi amândoi, eu și guvernatorul ziserăm, că noi nici de vestea instanței aceleia n'am auzit, și precum vedem, este împotriva celor trei religii din Ardeal, și mai vârtos împotriva religiei calvinești, căreia noi numai mădulari îi suntem, măcar că suntem cei mai de frunte, pentrucă în religie nu este guvernator. nici cancelar, că dreptaceea noi nu putem grăi la aceea ș. c. l. Zice Kinski: „Nu grăiți ca calvini, ci grăiți ca consilieri împărătești" ș. c. Noi destul am tudumănit și instanță încă am dat împăratului în contra instanței ace(le)ia, dară nemica am isprăvit, că resoluția tot s'a dat". Dintru acestea poți culege cât s'au nevoit dușmanii spre stricarea neamului românesc, dară la anii viitori și mai chiar o vei vedea aceasta. Iesuiții încă așa lucra pentru folosul Românilor, ca ei apoi să oblăduiască preste Români..." (Șincai la 1697, Iași 1853, p. 180).

Opoziția consilierilor calvini și prudența lui Kinski († 1699, Bethlen, 176), pe lângă tărăgănarea rezolvării cererii au adus rezultatul că rezoluția, apelul imperial pentru unirea preoților români din 14 April 1698, (Arhivele statului Sibiu, sertarul 20 și cartea NB maius G. Haner, 1701—2, p. 795), s'a redactat în termeni cari menajau susceptibilitatea protestanților ardeleni (admițând și răsplătind egal și unirea cu ei) și cari îi nemulțumeau pe solicitanți, reducând condițiile catolicizante ale unirii la una singură: recunoașterea papii. Infrângerea suferită de Colonici aci prin Kinski (Nilles 195) avea să-i silească pe iezuiți să fabrice și să interpoleze acte cari să cuprindă toate cele 4 puncte fixate de sinodul florentin, de papa Urban VIII (1623—44) și de alți papi drept condiție sine qua non a unirii ortodocșilor cu Roma, ba încă și întreaga credință catolică, a cărei acceptare de către uniți o prescrise Propaganda Fide în 1669 (Nilles 111).

Spre a-și micșora înfrângerea și a repara eșecul, Colonici publică și el un apel pentru unire în 2 Iunie 1698, în care scria că împăratul în 14 April a făcut apel pentru unirea preoților ortodocși cu Roma, dându-le privilegiile celor catolici în schimbul depunerii mărturisirii de credință (?) cu recunoașterea Papii (nu spune că admitea și unirea cu protestanții cu aceeași răsplată) și că el, cardinalul-mitropolit primat, oferă protecția sa celor ce se vor uni, dacă ei vor învăța, mărturisi și crede tot ce învață, mărturisește și crede biserica romană, în special cele 4 puncte diferențiale.

Protopopii români n'au primit ca bază de tratare oferta cardinalului, ci pe a împăratului, nu numai pentrucă împăratul le cerea mai puțin, dar și pentrucă împăratul singur și putea să le dea „privilegiomurile", prețul pentru care trebuiau să-și vândă ceva din religia și biserica lor. Au avut prevederea de a răspica aceasta în manifestul lor din 7 X 1698: „Precum înălția sa împăratul și coronatul craiul nostru în milostenia decretumului înălții sale ne face părtași". In postscripte își îngrădesc pactul contra primejdiei de a li-se impune mai mult decât le-a cerut împăratul și restrâng și conținutul acelui unic punct admis numai la confirmarea mitropolitului și de papă, încolo toate „să se ție cum și până acum; eară de nu ne vor lăsa pre noi și pre rămășițele noastre într'acea așezare, Pecețile și iscăliturile noastre care am dat să n'aibă nicio tărie".

Ei n'au tratat însă direct cu împăratul, ci cu iezuitul din Alba-Iulia, Baranyi, care primind manifestul după iscălirea lui de protopopi în cursul lunii Octomvrie 1698, spre a împlini dorința șefului său de a-i prezenta un act de unire cu condițiile cerute

Liturghia în genunchi

— Insemnări dintr'un jurnal pastoral —

Lângă parohia mea se afla o carieră de piatră. De multe ori am trecut pe lângă ea şi priveam cum lovesc pietrarii în blocul de stâncă, pentru ca să facă din el bucăţi bune de construit. Se apropiau dintr'o parte a stâncii, pătrundeau în adâncul ei şi aprindeau focul. Apoi aşteptau retraşi să vadă rezultatul. Şi, dacă nu se arăta, începeau din nou aceeaşi lucrare ostenitoare, până când aveau rodul dorit..

..De atâtea ori am luat pildă dela aceşti pietrari. Căci parohia era, la început, ca o carieră de piatră, cu sufletul oamenilor împietrit de multe obiceiuri rele. Mai ales cu un obiceiu rău aveam să mă lupt şi se părea că nu-i chip să-i desbăr pe oameni de el. Era, adică, obiceiul în parohie să se vorbească în biserică în decursul slujbei. Credincioşii. împrăştiaţi pe dealuri şi văi, veneau la biserică, în dumineci şi sărbători, mai mult să audă veşti din lumea mare, decât să se roage.

Astfel că, în biserică era multă vorbărie. Un an de zile am încercat în diferite chipuri să smulg această buruiană. Am explicat pe înţelesul poporului sfânta liturghie, le-am vorbit despre felul cum se cuvine să mergem şi să stăm în biserică, am încercat să-i îndemn să ia parte la cântarea liturgică, învăţătorul făcuse un cor, la mărturisire am pus apăs pe acest păcat şi totuşi rezultatul a fost nemulţumitor. Căci povestirea lor era întreţinută de un alt obiceiu al locului, după care femeile tinere trebuiau să meargă în biserică la rudele mai bătrâne să le sărute mâna şi de aci prilejul de vorbă, încât, la femei, erau tot felul de pâlcuri.

Aproape că era să mă dau bătut, în această luptă, mai ales că şi unii credincioşi mă sfătuiau să renunţ, „că-i un obiceiu bun şi părintele Nicolae din satul vecin nu l-a putut schimba, măcar că a şi lovit cu evanghelia pe cei ce vorbeau"...

Dar pietrarii îmi stăteau mereu pildă. Ei nu se lăsau până nu sfărâmau stânca, oricât de tare ar fi fost. Deci va trebui să caut alte căi spre sufletul oamenilor, pentru ca să-i conving că ceea ce fac eu nu e bine. Voiu începe să fac liturghia în genunchi cu tot poporul, mi-am zis. Şi într'o Duminecă dimineaţa aşa am făcut Uşile împărăteşti le-am lăsat deschise şi părţi însemnate din liturghie le-am săvârşit în genunchi cu credincioşii. La auzul ecteniei: „Iară şi iară, plecând genunchii noştri, Domnului să ne rugăm", cei mai atenţi îngenunchiau îndată împreună cu mine şi pe rând şi ceilalţi. Astfel oamenii au băgat de seamă că s'a schimbat ceva în mersul slujbei; că ea cere mai multă ascultare şi evlavie. Nici unul n'ar fi voit să se vadă dovedit de neatenţie. Am urmat aşa în trei Dumineci, fără altă explicare, decât aceea că Dumnezeu vrea să ne rugăm cu mai multă cucernicie. Oamenii au rămas foarte impresionaţi. Aşa ceva nu s'a mai pomenit la ei. Era o măsură neobişnuită. In a treia Duminecă le-am explicat că ne-am rugat în genunchi, pentru ca Dumnezeu să le dea puterea de aici înainte să asculte cu evlavie sfânta liturghie. De atunci fiecare s'a făcut un apărător al liniştei în biserică, iar obiceiul tinerelor de-a merge pela rudeniile mai în vârstă l-am rânduit la sfârşitul liturghiei, când veneau la mir.

Am însemnat acestea spre pildă altora care au întâlnit sau vor întâlni asemenea piedeci în ogorul lor pastoral. Căci oricât de prins ar fi sufletul oamenilor în chingile unor deprinderi sau patimi, el nu trebue părăsit de păstorul sufletesc, ci slobozit prin mijloace care pot părea neobişnuite, dar ducătoare la scop.

Părintele VASILE

Fecioara Maria

Născătoarea de Dumnezeu, în cântările bisericeşti

Invăţătura că Fecioara Maria este născătoare de Dumnezeu este una din dogmele fundamentale ale Bisericii ortodoxe. De aceea, Biserica a apărat această învăţătură de credinţă, luptând cu înverşunare contra nestorianismului, care socotea pe Maria născătoarea omului Hristos (χριστοτόκος), şi adopţianismului, care contesta dumnezeirea lui Iisus, socotindu-l fiu adoptiv al lui Dumnezeu, precum şi contra tuturor ereziilor asemănătoare acestora.

In pasiunea cu care apăra învăţătura sa de credinţă, Biserica nu se mulţumea a se opune contrarilor numai cu cuvântul, ci le arăta credinţa sa şi prin cultul pe care-l observa cu conştiinţiozitate în fiecare zi.

In cele ce urmează vom încerca să arătăm modul în care imnologii exprimă în sfintele cântări bisericeşti învăţătura că Fecioara Maria este Născătoarea de Dumnezeu — ca o atitudine de serioasă opunere contra tuturor învăţăturilor eronate.

Cercetând cu băgare de seamă, vedem cum cântările bisericeşti exprimă clar această învăţătură, atât direct, numind — foarte des — pe Fecioara Maria Născătoare de Dumnezeu: „Bucură-te... Născătoare de Dumnezeu Feciară, că din tine a răsărit soarele dreptăţii, Hristos Dumnezeul nostru" (Mineiu: Troparul dela vecernia mică din 2 Febr.), cât şi indirect, când numeşte pe Dumnezeu născut din femeie: „Auzi cerule şi ascultă pământule... că Dumnezeu şi Ziditorul în zidire trupească s'a îmbrăcat, şi cela ce cu mâna tare a zidit făptura, din pântecele zidirii se vede" (Mineiu: Troparul dela ceasul al 6-lea din ajunul Naşterii Domnului) sau: „Astăzi se naşte din Fecioara Cela ce are în mână toată făptura, cu scutece ca un prunc se înfaşă Dumnezeu, cel ce din fire este nepipăit"... (Stihira dela ceasul al 9-lea).

Uneori cântările bisericeşti arată pe Fiul cel fără de ani născut sub ani: „Ce te minunezi Marie, de lucrul ce este întru tine? Că pe Fiul cel fără de ani, sub ani l-am născut, zice" (Mineiu: Stihologia 1 dela utrenia din ziua Naşterii Domnului). Alteori arată pe cel neîncăput încăput în pântece: „Cel neîncăput nicăirea, cum s'a încăput în pântece? Cel ce este în sânurile Tatălui, cum stă în braţe de Maică? Cu adevărat precum a voit". (Mărire dela aceeaşi Stihologie).

In fine, cântările bisericeşti atribue Născătoarei de Dumnezeu numiri metaforice, ca: „Viţa mlădiţei celei neveştejite, scaun de Heruvimi, scară pe care s'a pogorît Dumnezeu, Maica stelei neapuse, uşă prin care a trecut singur Cuvântul, sălaşul înţelepciunii lui Dumnezeu, ladă poleită cu Duhul" etc. (Triod: Utrenia de Sâmbătă a cincia săptămână din postul mare).

Incheiu cu unul din cele mai frumoase imnuri care arată nespus de clar pe Maria Născătoare de Dumnezeu: „O, fericit pântecele tău, fiica lui Dumnezeu. Care cu înţelegere mai mare decât ceriul te-ai arătat, că Acela pe carele nu-l încape cerul, tu îl cuprinzi purtându-l! O fericite ţâţele Fecioarei din care suge cel ce hrăneşte toată suflarea, Hristos cel ce trup şi-a alcătuit din Fecioara" (Mineiu: Stihira 8-a dela Lăudările utreniei din 24 Decemvrie).

Din cele tratate mai sus tragem următoarea concluzie: Cântările Bisericii ortodoxe, ca parte constitutivă a sf. Tradiţiuni scrisă, sunt un bogat izvor de argumente pentru fiii Bisericii spre întărirea şi apărarea credinţei adevărate despre Fecioara Maria, Născătoarea-Dumnezeu-Cuvântului Iisus Hristos.

Pr. Petru Comaniţă

La Sf. Mânăstire Brâncoveanu

Am văzut întâia oară sf. mânăstire Brâncoveanu într'o seară de început de August. Şi, nu ştiu, faima rar întâlnită a acestei mânăstiri, minunata ei aşezare, peisajul lunar care o făcea să pară mai albă în întunerecul pădurilor de munte, suflul de viaţă de o anacronică simplitate creştină sau toate acestea laolaltă mi-au dat, chiar dela porţi, fiorul emoţiei pe care o simt, de ani de zile, toţi cei ce vin să vadă această oază de spiritualitate românească.

Porneşti la drum lung, cu piciorul, cu desagii în spate. Osteneşti de cale, pentru ca la capătul acestui drum să ţi se deschidă un luminiş între munţi şi păduri şi, tocmai atunci când nu te aşteptai, din acest luminiş să-ţi surâdă alb voevodala ctitorie a lui Brâncoveanu. Fie că o vezi scăldată în soare, fie că o poleieşte argintul lunii, fie că luminează ea în clarobscurul amurgului sau în zorii dimineţii, încântarea este aceeaşi. Sălbateca frumuseţe a naturii a fost încălzită de mâini evlavioase încât, deşi aşezată în mijlocul munţilor şi al unor păduri seculare, totuşi, în fiecare colţ te îmbie la odihnă bănci confortabile, ochiul ţi-se încântă de podoaba florilor străjuind elegante alei, de poezia lacurilor încadrate de sălcii, de graţia şerpuitoare a pârâiaşelor de munte, care apar zglobii pretutindeni.

Dacă la aceste frumuseţi, care încântă ochiul şi sufletul, adaugi atmosfera spirituală dela Sâmbăta, înţelegi uşor de ce vin acolo miile de oameni de toate categoriile sociale şi intelectuale, şi de toate vârstele. In iurul altarului din pădure se adună ţânci de-o schioapă, aduşi în copăiţele lor de părinţii veniţi cu căruţa cale de zile întregi, copilandri şi tineri, moşnegi cu plete şi femei de toate vârstele. Din oraşe îndepărtate vin acolo profesori şi medici, artişti şi studenţi, atraşi şi ei de mirajul „Sâmbetei".

Şi prin această mulţime pestriţă zăreşti necontenit figurile senine şi prietenoase ale monahilor. Ici un călugăr zâmbitor, mărunt că de abia îl vezi, strânge o mână sau mângâie un obraz de copil. Dincolo, un altul se încruntă zadarnic, pentrucă sub fruntea încruntată lucesc cald luminile ochilor buni. Uneori, la capătul unei alei apare figura de patriarh biblic a I. P. S. Nicolae. Mulţimea se apropie la început timid; apoi, încurajată de zâmbetul cald şi de blândeţea ochilor, vine să capete binecuvântarea arhierească. Copiii, mulţi şi ei ca iarba, se îmbulzesc în jurul Vlădicului cu barbă şi plete ninse, care împarte înveselit mângâieri şi vorbe bune.

In această atmosferă de senină pietate, de dragoste şi frăţie între oameni, se petrece în fiecare an la Sâmbăta postul Sfintei Marii. Nu se poate închipui ceva mai potrivit cu sărbătoarea Prea Curatei Maici, decât acest amestec de poezie, fior religios şi profundă evlavie. Cei ce au fost o singură dată la mânăstirea Sâmbăta se vor duce mereu. Pentru cei ce n'au fost şi n'o cunosc, am scris aceste rânduri: îndemn slab de a merge să vadă această minune.

Mariana Vasilescu

Legea pentru reforma învăţământului a fost aprobată de Consiliul de Miniştri şi dată publicităţii. Prin această lege, şcolile particulare sau confesionale de orice fel devin şcoli de Stat. Actualele şcoli normale se transformă în şcoli pedagogice. Orientarea întregului învăţământ este spre ,disciplinele ştiinţifice şi practice.

---

de el şi de congregaţia de propaganda fide, le vârî prin fraudă în manifestul protopopilor.

Cele 4 file de hârtie din care era format manifestul (Densuşianu, *An. Ac. R.* S. II, T. II, Buc. 1881, p. 199) aveau gol dosul filei întâi, care conţinea în pagina I textul terminat cu data, şi postscriptul I, terminat cu sigilul mitropoliei. (Ultimele două şire ale postscriptului arată că el a fost grămădit acolo după ce s'a pus în colţul drept de jos sigilul. (V. fotografia în Nilles 208 şi în Lupaş: *Doc. ist. trans.* I, 1940, p. 465). Argumentarea lui Bunea (*Cestiuni*, Blaj 1893, II, 26), că grămădirea s'a făcut din cauza că exista deja pe dos traducerea interpolată, nu e deci convingătoare). Pe p. III şi IV urmau 27 iscălituri protopopeşti, cu transcrierea latină sub fiecare, pusă de colectorul iscăliturilor (nefacsimilate de Nilles, p. 210), pe p. V alte 11 iscălituri şi postscriptul final, întărit numai cu un sigil protopopesc. Fila ultimă şi p. II şi VI erau goale. In p. II scrise Baranyi, cu ocazia transcrierii latine a iscăliturilor, un text latin al manifestului, cu aparenţa de traducere a celui românesc din p. I (fără postscript, jumătatea de jos a p. II lăsând-o goală) şi cu aparenţa voită de a fi şi el întărit prin iscăliturile ce urmau pe filele următoare.

Textul latin vârît astfel în corpul manifestului nu era însă traducere întocmai, ci pe lângă unele adause de mică importanţă („din bună voia noastră" e amplificat: „libere ac sponte impulsu Divini Numinis"), după declaraţia „ne unim cu Beserica romei cea catolicească şi ne mărturisim a fi mădulările aceştii Biserici sfte catolicească a romei prin ceasta carte de mărturie a noastră", continua interpolarea: Omnia admittentes, profitentes ac credentes, quae illa admittit, profiletur ac credit, praesertim vero illa quatuor puncta, in puibus hactenus dissentire videbamur, quae etiam in clementissimo Suae Sacratissimae Majestatis Decreto ac Diplomate nobis insinuantur. Primind, mărturisind şi crezând tot ce primeşte, mărturiseşte şi crede ea, mai vârtos însă cele patru puncte în care ne deosebeam până acum, pe care ni-le indică şi Decretul preaînţelept al Maiestăţii Sale Preasfinţite şi Diploma". Decretul imperial nu indică cele patru puncte şi „omnia...", numai diploma, care e apelul din 2 Iunie 1698 al cardinalului, cum arată varianta şi mai interpolată a acestei pseudo-traduceri, trimisă dietei Ardealului şi curţii imperiale, unde după Majestatis se mai adaugă ac Eminentissimi Ordinarii. Minciuna cu privire la decretul imperial din 14 Apr. 1698 agravează încă delictul interpolatorului.

Descoperitorul acestui fals, unitul N. Densuşianu, îl condamnă în termeni aspri: „Intenţiunea frauduloasă este aşadară evidentă. Avem înaintea noastră o traducţiune din cele mai mişelesci şi criminale, falsificarea unui document public, a unui tractat politico-bisericesc, pentru a supune pe poporul român catolicilor şi a desfiinţa biserica română de Alba-Iulia"" (*Independenţa bisericească*, Braşov, 1893, p. 28). Iar primul său comentator, profesorul de istoria bisericii dela Teologia din Sibiu, I. Crişan (în *Anuarul* şcolii sale din 1887/8, p. 18), precizează: „Deosebirea ce există între traducere şi original, nu se poate reduce la nişte simple variante, care s'ar putea a scrie bunăoară cunoştinţei mance a limbei române, în care s'a concipiat actul de unire în original. Din contră, deosebirea este un adaus volnic, făcut cu intenţiune, deoarece corespundea scopului urmărit, un adaus făcut la spatele şi fără ştirea şi consensul Românilor".

Baranyi tipări traducerea interpolată a manifestului (Fiedler, Die Union der Walachen in Sieb. în Sitzungsb. der Ak. Wien, 1858, p. 373) şi-l trimise curţii prin Heveneşi, cu raport şi cu originalul întreg, şi dietei Ardealului din 20 X—12 XII 1698 cu cerere în numele preoţimii române, ca să i-se acorde pe baza ei scutirea promisă de împărat în 14 Apr. 1698. Nici dieta, nici curtea n'au primit drept act autentic vrednic de credinţă traducerea aceea (Originalul care ar fi trădat frauda fu îngropat până în 1879 între hârtiile lui Heveneşi înPesta).

Dieta în art. X, despre contribuţia preoţilor români, hotărî: „La petiţia preoţilor români, vedem din milostiva rezoluţie a M. Sale, că M. Sa aşa a dispus cu milă despre contribuţia lor obişnuită până acum, ca anume aceia dintre ei cari părăsindu-şi religia de până acum ar îmbrăţişa vreuna din cele 4 religii recepte, să poată trăi cu libertăţile obişnuite până acum ale preoţilor acelei religii, iar dacă rămân în religia lor de până acum, să trăiască în libertatea (?) de până acum. Departe să fie şi gândul, că noi am vrea să contravenim milostivei dispoziţii a M. Sale, totuşi deoarece în această materie nu atât religia trebue s'o privim, am decis despre ea, să ne adresăm cu supunere M. Sale şi să-l rugăm, ca M. Sa acea naţiune şi pe preoţii ei, pe care înaintaşii noştri de demult niciodată n'au primit-o între cele trei naţiuni, n'au încorporat-o între ei, cu atât mai puţin au lăsat-o să trăiască în aceeaşi libertate ea şi preoţii ei, să n'o împărtăşească de mai mare libertate, decât a avut până acum, spre injuria, prejudiciul şi marea supărare a celor trei naţiuni. Iar până-l vom consulta pe M. Sa şi-i vom obţine rezoluţia, preoţii români să contribuie ca până acum, chiar dacă şi-au schimbat religia, ba încă şi proprietarilor lor să le dea ca până acum obişnuitul onorar, aşa am decis unanim".

In continuare articolul ordonă ca gu-

VITRINA CĂRŢII

Jurnalul Patriarhiei din Moscova, Nr. 3/1948, cuprinde:

Partea oficială: Mulţumirile Patriarhului Alexei pentru felicitările de ziua onomastică (12/25 Februarie); Cuvântarea Patriarhului Alexei la investirea episcopului Andreiu din Cernăuţi şi Bucovina.

Viaţa bisericească: Trei ani dela înscăunarea Patriarhului Alexei; Ziua onomastică a Patriarhului Alexei; 12/25 Februarie — ziua Sf. Alexei la Academia Teologică şi Seminarul Teologic din Moscova; Inmormântarea Patriarhului Nicodim din România; Moartea episcopului Sofronie din Crasnoearsch.

Cuvântări, predici: Mitropolitul Nicolae: Chemare (predică despre împărăţia lui Dumnezeu).

Articole: Prot. N. A. Ilariuzov: Femeia-mamă (un imn pentru ziua femeii); Arhiepiscop Vartolomeu: Sfinţii din Siberia — făcători de minuni (sfârşitul); Prof. V. V. Cetârchin: Canonicitatea cărţilor Noului Testament în traducerea veche bisericească şi critica biblică în timpurile noi; S. M. Alfeev: Vechea pictură bisericească rusă; Prof. protop. A. A. Ocunov: Necrolog † V. V. Cetârchin.

Din viaţa parohiilor: C iev: 30 ani dela întemeierea puterii sovietice în Ucraina; Cursc: Conferinţa protopopească; Saratov: Boboteaza în Saratov; Ulianov: Moartea fostului episcop Serafim; Tambov: Solemnitatea punerii pietrii fund mentale (14, IX-1947) şi sfinţirea bisericii de lemn (6, I-1948), clădită în cimitirul Sf. Petru şi Pavel din Tambov.

CHEMARE

la praznicul dela Sf. Mânăstire Brâncoveanu

Şi anul acesta, continuând o frumoasă tradiţie ce s'a statornicit, hramul sf. Mânăstiri Brâncoveanu, ce se prăznueşte în ziua Adormirii Maicii Domnului (15 August), va fi un prilej de înalte trăiri şi bucurii spirituale pentru C. Preoţi şi credincioşii cari îşi vor da osteneala să vină la Sf. Mânăstire (Sâmbăta de Sus).

Zilele de pregătire şi praznicul însuşi, în acea natură binecuvântată, aduc mireazmă din viaţa sfântă a primilor creştini. Monahii Sf. Mânăstiri, în frunte cu stareţul lor, însuşi I. P. S. nostru Mitropolit NICOLAE, dau hrană sufletească trainică multelor mii de suflete flămânde de pâinea vieţii veşnice. Toată pregătirea celor două săptămâni culminează însă în praznicul din ziua Adormirii Maicii Domnului, care nu are asemănare în frumuseţea sa duhovnicească.

De aceea facem chemare stăruitoare către C. Preoţime şi către toţi credincioşii Bisericii noastre să-şi dea osteneala drumului până la Sf. Mânăstire Brâncovcanu, pentru a se împărtăşi din marile binefaceri duhovniceşti ale acestui incomparabil praznic creştinesc de cinstire a sfintei Maici a Domnului nostru Iisus Hristos T. R.

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

In şedinţa Consiliului de Miniştri din ziua de 31 Iulie a. c., a fost aprobată noua Lege pentru regimul general al cultelor religioase. Ea cuprinde dispoziţiuni generale în legătură cu libertatea organizării cultelor, raporturile dintre Stat şi cultele religioase, activitatea şi patrimoniul cultelor, raporturile dintre culte, situaţia învăţământului religios şi unele dispoziţiuni finale şi transitorii deosebit de importante.

Numărul prezent al Telegrafului Român fiind încheiat la apariţia acestei legi de o importanţă capitală, vom reveni în numărul viitor cu o discuţie mai largă a principiilor şi dispoziţiilor pe care le cuprinde.

In ziua de 3 August a. c. s'a întors în Capitală delegaţia Bisericii ortodoxe române, în frunte cu I. P. S. Patriarh Justinian, venind dela sărbătorirea a 500 de ani dela întemeierea Bisericii ortodoxe ruse şi dela Conferinţa Panortodoxă.

Cu acelaşi avion s'a întors şi delegaţia Bisericii ortodoxe bulgare, în frunte cu I. P. S. Ştefan, Exarh al Bulgariei, care a plecat la Sofia. Delegaţia Bisericii ortodoxe române a fost primită de numeroase notabilităţi, în frunte cu d. Stanciu Stoian, ministrul Cultelor

„Biserica bănăţeană" din 18 Iunie a. c. prezintă darea de seamă asupra primului congres naţional-bisericesc al mitropoliei Banatului, ce a avut loc la Timişoara în 11—12 Iulie a. c. In cuvântul de deschidere, I. P. S. Mitropolit Vasile, după ce arată temeiurile istorice ale mitropoliei Banatului, închină „un gând de duioasă recunoştinţă filială mitropoliei Ardealului, mama ocrotitoare a Bisericii... bănăţene timp de aproape un secol, ca şi prealuminatului şi cu vrednicie încununatului ei mare Ierarh, pentru toată părintească iubire şi pilduitoarea purtare de grije, cu care au îmbrăţişat Biserica Banatului în tot timpul cât făcea parte din acea provincie mitropolitană".

Pe ordinea de zi a congresului, afară de problemele curente, a fost şi cererea episcopiei Aradului de a fi afiliată mitropoliei Banatului.

La telegrama ce i s'a adresat din partea congresului, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a răspuns printr'o telegramă de mulţumire „pentru simţămintele alese exprimate mitropoliei Ardealului şi mie personal, rugând pe bunul Dumnezeu să binecuvinteze lucrările mitropoliei Banatului".

Prin îngrijirea P. S. Episcop Dr. Antim Nica, a luat fiinţă la începutul anului 1948 Orfelinatul Eparhial „Cuvioasa Paraschiva" din Galaţi, pentru ocrotirea fetelor orfane şi sărace din cuprinsul eparhiei. Capacitatea de cazare a localului este de 120 ocrotite. In prezent adăposteşte 26 orfane recomandate de diferiţi parohi şi 27 copile primite dela Centrul de Ocrotire al Copiilor din Galaţi. Orfelinatul este pus sub îngrijirea monahiei Xenia Secăreanu, cu studii superioare şi cu experienţă în materia conducerii unui orfelinat, ajutată de alte 8 călugăriţe şi surori. Intreţinerea orfelinatului este asigurată prin colecte în parohii. E vorba deci de o instituţie a caritătii creştine, ce se orientează după modelul celei dela Sibiu.

La Academia teologică „Andreiană"-Sibiu s'a deschis Marţi, 20 Iulie a. c., tabăra de vară a liceelor de fete din Giurgiu. Sunt 45 de eleve, sub conducerea d-lui prof. D. Brătoiu şi a altor 7 profesoare. Ele vor sta în tabără aproape o lună.

Dl Dr. *Ioan P. Papp*, prim preşedinte de curte de apel în pensie, unul dintre cei mai buni fii ai Bisericii, descendent din strămoşi preoţi şi membru în adunările parohiale, protopopeşti şi eparhiale ale Bisericii ardelene, ctitor al bisericii din Sovata şi binefăcător sub diferite forme, a donat pentru biblioteca Arhiepiscopiei ortodoxe române din Sibiu 1481 lucrări, în 2210 volume, cu caracter juridic, bisericesc, istoric, filosofic, beletristic şi literar. Cărţile sunt frumos legate, cele mai multe în piele. Fapta aceasta mare a d-lui Dr. Ioan P. Papp vorbeşte dela sine şi nu mai are nevoie de laude.

Congresul eparhial al Episcopiei armene, care s'a ţinut în Bucureşti la 25 Iulie a. c., a ales pe I. P. S. Arhimandrit Vaskhen Balgian ca episcop al Eparhiei armene. Guvernul şi Ministerul Cultelor au avut ca reprezentant la această alegere pe P. C. Pr. Dr. I. Vască, Secretar general al Ministerului Cultelor.

EXTERNE

Ziarele din Moscova arată că patriarhii şi reprezentanţi Bisericilor ortodoxe au discutat următoarele probleme bisericeşti de actualitate: 1. Vaticanul şi Biserica ortodoxă; 2. Mişcarea ecumenică şi Biserica ortodoxă; 3. Ierarhia clericală în Anglia; 4. Calendarul bisericesc.

La prima chestiune s'a adoptat în unanimitate o rezoluţie, prin care se condamnă rolul activ al Vaticanului în aţâţarea la un nou război şi la luptă împotriva democraţiei în general.

Delegaţiile Bisericilor creştine ortodoxe, care au stat trei zile la Leningrad, au luat parte la slujbele religioase oficiate în catedralele acestui oraş şi au făcut apoi o vizită la Petrodvorez (fostul oraş Peterhoff), unde au admirat fântânile refăcute.

La Leningrad delegaţii au vizitat Muzeul Apărării, Ermitage-ul, Academia eclesiastică şi au luat parte la un concert al corului municipalităţii

In interview-uri acordate corespondentului Agenţiei „Tass", I. P. S. Justinian, Patriarhul României, I. P. S. Ciril, Mitropolitul Plovdoviv-ului şi I. P. S. Timotei, Arhiepiscopul de Bialistok (Polonia), s'au arătat încântaţi de repeziciunea cu care s'a refăcut Leningradul, greu atins de războiu, şi au admirat pietatea vie a credincioşilor ortodocşi dela Moscova şi Leningrad.

Arhiepiscopul de Canterbury a declarat, la conferinţa pentru pacea mondială, că e împotriva aţâţătorilor la un nou războiu, împotriva bombei atomice şi socoteşte necesară o alianţă economică-comercială cu Uniunea Sovietică.

Luni 19 Iulie a c., d. prof. G. Vlădescu-Răcoasa, Ambasadorul R. P. R. în U. R. S. S., a dat o recepţie în onoarea I. P. S. Patriarh Jnstinian şi a delegaţiei bisericeşti române. Au participat: I. P. S. Patriarh Alexei al Moscovei şi întregii Rusii, alţi fruntaşi ai Bisericii ruse, reprezentanţii Bisericilor ortodoxe veniţi la Moscova; d. Karpov, preşedintele comitetului pentru chestiunile Bisericii ortodoxe ruse şi locţiitorul său, Belisev, şi membrii Ambasadei române.

Dela Administraţia Telegrafului Român

Publicăm, în continuare, lista parohiilor care şi-au plătit abonamentul pe anii 1947 şi 1948 în ultimele două săptămâni:

Orăştie, Tărlungeni, Streza-Cârţişoara, Ţânţari, Drăguş, Bobohalma, Gurarâului, Laslăul-român, Calbor, Ardeu, Sebeşel, Săcel-Săliste, Cristian-Braşov, Nădăştia de sus, Vurpăr, Agnita, Nocrich Braşov-Stupini, Cincşor, Prihodişte, Crizbav, Corbi Răhău, Răchita-Purcăreţi, Poplaca. Sibiu-Inferior II.

Mulţumim călduros P. C. Parohi respectivi şi nădăjduim că pilda acestora va fi urmată de toate parohiile şi abonaţii **Telegrafului Român.** Altfel, ne vom vedea siliţi să trimitem ziarul cu ramburs, în primul rând pentru abonamentul pe 1947, încărcând astfel plata abonamentului cu cheltuelile de ramburs.

Nr. 2813/1948. 7 1—1

Comunicat

La cancelariile Cons. eparhial din Caransebeş este vacant postul de şef contabil.

Salariul este prevăzut în bugetul Statului cu coefic. de funcţ. 3,50, pentru care Episcopia ort. rom. a Caransebeşului nu-şi ia nicio răspundere în caz de neplată.

Recurenţii trebue să aibă la bază absolvirea şcolii superioare comerciale şi diploma de contabil.

Cererile vor fi înaintate pe adresa Consiliului eparhial până cel mai târziu la data de 30 August a. c.

Caransebeş, la 23 Iulie 1948.

Consiliul eparhial

vernul săconvoace din nou dieta pe Ianuarie 1699 şi până atunci să amâie repartizarea impozitelor, ca ea să se facă pe baze noi, după recensământul ce se va face până atunci. (Szilagyi, Monumenta comitialia regni Transylvaniae, XX, Bp. 1898, p. 407). Decizia în privinţa preoţilor români s'a adus în şedinţa din 23 XI 1698. Tot atunci însă se ordonă anchetă în tot Ardealul pentru conscrierea preoţilor care se unesc. „Au şi fost întrebaţi despre aceasta şi mulţi au făcut declaraţia dorită. Dar au fost mulţi şi de aceia, cari nu voiau să şi-l recunoască de cap pe papa nici în schimbul prospectelor favorabile" (Id. p. 59).

Ancheta s'a făcut exclusiv pe baza apelului imperial, manifestul trucat al lui Baranyi, cu cele 4 puncte + omnia, nu s'a luat în considerare. Pretorii şi asesorii juraţi aveau să le ceară preoţilor şi sătenilor numai unicul punct cerut de împărat, recunoaşterea papii. Dispariţia majorităţii actelor acestei anchete se datoreşte poate şi rezultatului ci neplăcut curţii prozelitiste. Din puţinele ei acte păstrate (din ţinutul Bistriţii (14 preoţi), comitatul Dobâcii (31 pr.), comitatul Clujului (23 pr.), Ţara Haţegului, Bârsii şi Oltului, cursul de sus al Murăşului (31 sate), districtul Orba şi Trei Scaune (30 sate) a constatat S. Dragomir (*Ist. desrobirii*, 1920, p. 15-18) că 29 preoţi au declarat că ţin cu vlădica, 27 au răspuns echivoc (ţinem cu vlădica, dacă nu ne schimbă legea, credem că şi el ne-o ţine) 58 au respins categoric ori ce unire. Nici un sat nu s'a declarat pentru unire, ci 276 categoric contra ei, 20 echivoc („ea e treaba popilor, dar dacă vom vedea că vreau să aducă între noi ceva înnoire, îi alungăm". Un sat dobâcan (Totor?) a declarat mai grav: „rămânem în legea în care ne-am născut, dar dacă vom fi siliţi, nu ne vom omori pentru ea", altul (Blaşfalău) „întrucât nu vedem scrisoare dela vlădica, să ne schimbăm legea, ne-o ţinem cea părintească aşa, ca până acum").

Dieta din 20 I. — 20 II. 1699 prin art. 2 repartiză dări şi pe preoţii români din comitate (suma cea mai mare din toate poziţiile, 4950 fl.) dar cu nota ulterioară în dreptul ei, pe marginea filei: N. B. Acest impozit aruncat pe preoţii români se suspendă usque ad cl-man S. Mtis rezoluţionem. (Szilágyi, p. 411).

La curte încă nu se primi ca act acceptabil de unire cel prezentat de Baranyi. Raportul său însă şi al dietei, precum şi încheierea păcii cu Turcii în 26 I. 1699 l-au îndemnat pe Colonici să le dea armă nouă agenţilor săi pentru făurirea unirii: aşa numita *diplomă I leopoldină*, care acceptă unirea cu condiţiile coloniciene din 2 VI. 1698, nu cu cele imperialc din 14 Aprilie 1698.

Ea nu se cunoaşte decât în ediţia autentificată de Colonici în 28 II. 1699 ca o copie a unui decret semnat de împărat, de Kollonicz însuşi şi de omul său, vicecancelarul ardelean (N. 258), Bethlen II, 161), S. Kalnocky în 16 II 1699 (Nilles 227, Fiedler 375). Impăratul în decretele ce le dă în 26 Aug. şi 12 Dec. 1699, în 19 III. şi 12 XII 1701 şi în alte dăţi în chestia unirii n'o pomeneşte, numai apelul său din 14 April 1698 îl susţine ca bază de unire. Diploma din 16—28 II. 1699 n'o cunosc decât agenţii lui Colonici, iezuiţii şi statul catolic ardelean, încât ne trezeşte bănuiala că ea e opera exclusivă a cardinalului, pentru uzul agenţilor săi, şi că forma întâi în care a văzut lumina zilei e cea de pretinsă copie din 28 II. 1699. (In 16 II. 1699 a ratificat împăratul pacea cu Turcii. (Arneth A.: Stahrenberg, 1853, p. 210. Cancelaria ardeleană era compusă din Colonici, Heveneşi şi Kalmoki. Bethlen, l. c).

Diploma evită a pomeni manifestul de unire al protopopilor români şi decretează unirea ca făcută în baza unor rapoarte neprecizate, dar o decretează în contradicţie cu stipulaţiunile ambelor părţi contractante: împăratul (14 April 1698) şi protopopii (7 X. 1698): „Ni-s'a relatat ca lucru sigur că neamul Românilor, Grecilor şi Rutenilor, care până acum tânjea în stricăciunea schismei, luând lumină dumnezeiască în diversele părţi ale regatelor noastre a Ungariei, Croaţiei şi Slavoniei, precum şi în Transilvania şi în părţile anexate ei, începe a reveni la unire şi la sânul Sfintei Biserici Romane şi a admite, mărturisiri şi crede tot ce admite, mărturiseşte şi crede Sfânta Maică Biserica Romano-Catolică şi anume cele patru puncte în cari diferea mai mult până acum. (Le înşiră, apoi:) Noi deci voind a răspunde misiunii îndemnătoare de Rege Apostolic, prin prezenta am binevoit a declara ca atât bisericile înseşi ale Uniţilor de rit grec cu Sfânta Biserică Romană, cât şi persoanele bisericeşti şi averile lor în numitele regate ale Ungariei, Croaţiei şi Slavoniei, precum şi în Transilvania şi în părţile anexate ei, să aibă a se bucura de acum înainte de scutirea bisericească de care se bucură şi se folosesc de fapt, precum se ştie, în baza sfintelor canoane şi a învoirii stăpânilor pământeşti, bisericile, persoanele bisericeşti şi averile credincioşilor Sfintei Biserici Romane de rit latin.

(Continuare în Nr. viitor).

Şt. Lupşa

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI SIBIU, 22 August 1948 Preţul unui ex. Lei 8.— Nr 21—22

Telegraful Român

Organul oficial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

Ahonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorităţi şi străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500 Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45 — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 43.

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

NOUA LEGE
PENTRU REGIMUL GENERAL AL CULTELOR

In „Monitorul Oficial" din 4 August a. c., s'a publicat noua Lege pentru regimul general al cultelor religioase. Elaborarea acestei legi se impunea, datorită procesului de transformare structurală prin care trece Statul român în momentul de faţă, dar şi prin faptul că vechea lege a cultelor, intrată în vigoare în Aprilie 1928, era rodul unor maşinaţiuni politice şi al unor umilitoare presiuni exercitate de Vatican asupra guvernelor române din perioada 1926—1929.

Intr'adevăr, în momentul în care ministrul cultelor din acea vreme, se prezenta în faţa corpurilor legiuitoare cu un proiect de lege pentru regimul general al cultelor, concordatul cu Vaticanul era semnat de predecesorul său, urmând ca legea cultelor, deşi prezentată corpurilor legiuitoare înaintea concordatului, să nu fie decât un suport pentru acea nenorocită convenţie internaţională, anticonstituţională şi profund păgubitoare pentru interesele Statului nostru, cum am arătat în numărul precedent al „Telegrafului Român".

Noua lege a cultelor, n'a mai fost elaborată şi promulgată în astfel de condiţiuni umilitoare, ci în deplină libertate faţă de o satrapie ca aceea a Vaticanului, al cărui nunţiu în România a găsit cu cale să facă o vizită „particulară" la Consiliul legislativ în momentul în care proiectul de lege a cultelor din 1928 era depus acolo spre cercetare.

Noua lege a cultelor a fost elaborată sub semnul schimbărilor structurale pe care le sufere Statul român şi cu grija de a preciza, uneori chiar în amănunt, atitudinea noului Stat român faţă de cultele religioase: o atitudine de perfectă egalitate de tratament a cultelor religioase, de libertate dogmatică şi organizatorică, dar şi de control atent al Statului asupra manifestărilor cultelor religioase, pentru ca acestea să nu nesocotească interesele superioare ale Statului şi ordinea democratică stabilită.

Intr'adevăr, prin noua lege — care se prezintă şi ca formă mai îngrijit redactată, mai logic structurată, materia mai firesc împărţită decât în vechea lege — se evită echivocurile create de formule ca acea care ar face din Biserica ortodoxă română o Biserică „dominantă" în Statul român, când de fapt această Biserică a suferit până acum o zdrobitoare inegalitate de tratament faţă de anumite culte minori tare, care moştenesc o situaţie privilegiată de pe vremea când şedeau sub excesiva oblăduire a Statului habsburgic. In faţa nouei legi a cultelor şi pe temeiul articolului 27 din Constituţia Republicii Populare Române, care garantează „libertatea conştiinţei" şi „libertatea religioasă", toate cultele sunt puse pe picior de reală egalitate, din moment ce sunt recunoscute de Stat şi câtă vreme „ritualul şi practica lor nu sunt contrarii Constituţiei, securităţii publice şi bunelor moravuri". Din analiza sumară pe care o vom întreprinde mai jos, credem că va reieşi limpede această lăudabilă intenţie a legiuitorului.

Menţionăm în treacăt că noua lege a cultelor nu schimbă cu orice preţ şi de dragul de a schimba cuprinsul vechei legi, ci menţine articolele care şi-au dovedit îndreptăţirea

In ce priveşte economia nouii legi a cultelor, cele 62 articole ale ei sunt repartizate în 7 capitole.

In cap. I se atestă libertatea conştiinţei şi libertatea religioasă, precizându-se că „ura confesională, manifestată prin acte care stânjenesc liberul exerciţiu al unui cult religios recunoscut, constitue un delict ce se pedepseşte conform legii".

In cap. II, referitor la raporturile dintre Stat şi cultele religioase, se reproduce, la art. 15, textul din Constituţie, potrivit căruia „Biserica ortodoxă este autocefală şi unitară în organizarea sa", precizări care au fost socotite ca necesare de către membrii clerului ortodox şi introduse în proiectul de Constituţie.

La art. 20, noua lege hotărăşte, ca şi cea veche de altfel, că „şefii cultelor, ierarhii şi în general întregul personal din serviciul cultelor trebue să fie cetăţeni români, bucurându-se de deplinătatea exerciţiului drepturilor civile şi politice". Dar legea veche admitea, sub presiunile exercitate de Vatican, că, „în mod excepţional, Ministrul cultelor poate admite ca membri ai clerului şi cetăţeni străini". Prevederea aceasta, de care avea să se abuzeze mai târziu, fusese introdusă în lege din pricina concordatului cu Vaticanul, încheiat, cum am spus, pe sub ascuns, şi care admitea că titularii eparhiilor pot fi şi cetăţeni străini. Şi astfel, în vreme ce niciun alt stat concordatar n'a admis o atare excepţie pentru ierarhi, vechea lege a clerului, mai mărinimoasă încă şi decât concordatul român cu Vaticanul, o admitea pentru toţi membrii clerului. Noua lege curmă acest abuz, care atingea suveranitatea Statului român, stabilind că membrii clerului şi întregul personal din serviciul cultelor trebue să fie cetăţeni români.

Mai important decât acest articol ni se pare articolul 22, în care se stabileşte o dreaptă proporţionalitate între numărul eparhiilor şi al credincioşilor la cultele cu organizaţii eparhiale. Moştenind situaţia privilegiată de pe vremea când credinţa religioasă era un puternic instrument de dominare şi desnaţionalizare în mâna habsburgilor catolici şi a principilor calvini, cultele romano-catolic, greco-catolic şi protestant au continuat să aibă un disproporţionat şi jignitor de mare număr de eparhii, protopopii şi parohii, în raport cu numărul credincioşilor lor, apăsând astfel greu asupra bugetului Statului, pe care îl alimentează, din munca lor, milioanele de credincioşi ai Bisericii majoritare ortodoxe. Problema aceasta, dureroasă pentru noi ortodocşii şi care nu şi-a putut găsi deslegare până acum, este rezolvată în mod fericit prin art. 22 din noua lege a cultelor, care stabileşte: „Cultele religioase cu organizaţii eparhialc pot avea un număr de eparhii în raport cu numărul total al credincioşilor". Şi, mai departe, se prevede în alineatul al doilea, că „pentru crearea şi funcţionarea de eparhii (dieceze, superintendenţe), se vor socoti în medie 750.000 de credincioşi de fiecare eparhie". Prin acest articol, noua lege a cultelor aduce deci Bisericii ortodoxe române o reparaţie de mult aşteptată.

La capitolul III, privitor la activitatea cultelor, ne vom opri o clipă numai la art. 25, care prevede că „pastoralele şi circulările de interes general vor fi comunicate în timp util Ministerului Cultelor", pentru a fi controlate. Nu trebue să vadă nimeni aici o imixtiune a Statului în treburile bisericeşti căci, s'au văzut cazuri când astfel de pastorale şi circulări de interes obştesc, emise de chiriarhi, au venit în flagrantă contradicţie cu interesele superioare ale Statului.

In cap. IV, noua lege a cultelor se ocupă de patrimoniul cultelor religioase, stabilind, în art. 28, corespunzător art. 11 din vechea lege a cultelor, că sunt recunoscute ca persoane juridice atât cultele cât şi părţile lor componente locale. Prin urmare, se rămâne la principiul susţinut de Biserica ortodoxă română că eparhia, protopopiatul, parohia sunt persoane juridice, împotriva teoriei romano-catolice, după care numai Biserica, în totalitatea ei, este subiect de drept, nu şi părţile ei constitutive.

Pe tema aceasta s'au dat cele mai grele lupte cu prilejul trecerii vechii legi a cultelor prin corpurile legiuitoare; lupte care au dus la suprimarea faimosului articol 41 din proiectul de lege Lapedatu, prin care se hotăra soarta patrimoniului unei parohii în cazul trecerii credincioşilor dela o biserică la alta. Legiuitorul dorise, cum era şi firesc, ca averea unei parohii, în cazul că era părăsită în parte sau în total de credincioşii ei, să treacă împreună cu aceştia, parţial sau total, la noul cult adoptat. Romano şi greco-catolicii, sprijinindu-se pe principiul lor de drept canonic amintit mai sus — şi uitând de sigur că la 1700 fraţii noştri ortodocşi au trecut la unaţie cu întreg patrimoniul parohiilor respective, ba uneori şi cu al celor rămase ortodoxe — pretindeau ca, prin întoarcerea la Biserica mamă a unora dintre credincioşii uniţi, bunurile parohiilor lor să rămână tot Bisericii unite, de parcă aceasta ar fi contat mai mult ca orice. In faţa dârzeniei de o parte şi de alta, legiuitorul a suprimat articolul cu pricina, urmând ca litigiile de felul acesta să se soluţioneze prin procese dela caz la caz. Urmarea a fost un nesfârşit şir de neînţelegeri, cărora noua lege a cultelor le pune capăt în chipul cel mai fericit cu putinţă, stabilind, prin articolul 37, modul de procedare în cazul când cel puţin 10% majoritatea sau cel puţin 75% dintre credincioşii unei comunităţi locale trec la alt cult. Patrimoniul comunităţii urmează, în proporţie, soarta credincioşilor. Nimic mai just. Căci, după teoria romano-catolică, ar urma, cum a arătat cândva I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, ca averea unei parohii unite, desfiinţată prin revenirea credincioşilor la Biserica mamă, să treacă asupra capitlului; dacă şi capitlului se desfiinţează, averea să treacă asupra Romei. Ce uşor uită romano-catolicii cum şi-au însuşit ei locaşurile de cult şi celelalte bunuri ale religiilor păgâne şi ale mozaicilor, fără să se mai împiedece de canoanele care, consecvent aplicate, le-ar fi interzis să se atingă de acele bunuri!

Prin urmare, noua lege a cultelor aduce măsuri juste în cea mai litigioasă chestiune şi uşurează nespus de mult drumul spre întoarcerea la ortodoxie a fraţilor noştri uniţi, cari de acum înainte ştiu că pot reveni împreună cu biserica pe care şi-au construit-o şi cu toate bunurile pe care le-au agonisit pentru ea.

Dintre celelalte articole privitoare la patrimoniul cultelor remarcăm art. 34: „Salarizarea personalului cultelor se va face conform normelor generale în vigoare" — articol care alungă gogoriţa scoaterii personalului cultelor din bugetul Statului — şi art. 35, care stabileşte că instituţia de tristă amintire a patronatului rămâne desfiinţată.

Trecând peste cap. V, în care se tratează despre raporturile dintre culte, ne oprim la cap. VI, consacrat învăţământului religios. Aici avem, în 9 articole (44—52), o serie de dispozi-

23 August

23 August este ziua eliberării poporului român de sub apăsătoarea ocupaţie a nazismului german.

23 August este ziua întoarcerii poporului român spre marele său vecin dela Răsărit, care luptă pentru pacea între toate popoarele lumii.

23 August este ziua intrării Bisericii ortodoxe române pe făgaşul firesc al legăturilor frăţeşti cu celelalte Biserici ortodoxe naţionale.

23 August este deci zi hotărâtoare de destin în sbuciumata istorie a poporului românesc.

Praznicul dela Sâmbăta

Albă ca un crin apare Mânăstirea în luminişul pădurii de fagi dela poalele munţilor Făgăraş. Parcă şi munţii privesc cu mirată sfială la această minune, înflorită din tăriile credinţei şi luminile cerului. Iar sufletul pelerinului încearcă dintr'odată, aproape prin surpriză, nu numai admiraţia frumuseţii, ci şi cutremurările unei alte lumi. Căci Mânăstirea întruchipează toată neprihănirea Fecioarei Maria, Maica Domnului, căreia îi este închinată. In ea răsbate sufletul de taină şi har al Maicii sfinte. Incremenit în contemplaţie şi rugă, uiţi de toate, până şi de tine însuţi, ca să respiri miresmele cerului, miresmele neprihănirii...

Şi pelerinii urcă mereu: pe jos, în căruţe, cu maşini şi camioane, urcă mânaţi de arşiţa durerilor sau atraşi de imboldurile dorului după lumină. Căci fiecare pelerin este sau o rană ce caută vindecare, sau un suflet ce însetează după mai multă lumină, după mai intensă trezire în Dumnezeu. Toţi vin la Praznic, ca să se simtă mai aproape de Dumnezeu, să participe la bucuria tainică, ce izvorăşte din Dumnezeu. Câţi sunt pelerinii sosiţi din diferite regiuni, cu foamea cerului în suflet? Cine i-a numărat? Sunt câteva mii. Seara, în jurul altarului din pădure, cu făclii aprinse ca inimile lor, preamăresc pe Maica Domnului, bucurându-se împreună cu îngerii, că s'a înălţat la cer, de unde, stând la dreapta Fiului ei, ocroteşte — ca o maică — pe toţi fiii pământului. A doua zi dimineaţa, utrenie şi Liturghie arhierească. I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, înconjurat de un sobor de diaconi şi preoţi, slujeşte sf. Liturghie, într'o atmosferă de mare sărbătoare şi obştească înălţare sufletească. Un moment de-o deosebită intensitate în trăire, care a cutremurat profund, a fost tunderea în monahism a fraţilor Traian şi Gheorghe Tohăneanu. Făgăduinţa ce o fac de-a se lepăda de sine şi a se dărui cu totul lui Hristos, în deplină sărăcie, feciorie şi ascultare, aprinde entusiasmul credinţei în miile de suflete: e o clipă cu adevărat măreaţă. Cerul şi pământul şi-au oprit respiraţia ca să asculte cuvintele de dăruire totală în slujba lui Hristos. Fraţii primesc numele de Timotei şi Veniamin. Un alt moment impresionant este rugăciunea de deslegare dela sfârşitul sf. Liturghii, pe care o rosteşte I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae şi poporul o ascultă în genunchi, întru smerenia adevăratei conştiinţe de sine.

După aceste bucurii duhovniceşti deosebite, urmează predicile. Cuvântul Domnului este primit cu o atenţie şi o reculegere sfântă. Vorbeşte I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae despre bucuria creştină. Pornind dela îndemnul sf. ap. Pavel către Filipeni: „Bucuraţi-vă pururea în Domnul, bucuraţi-vă", I. P. S. Sa arată că a fi creştin nu înseamnă a avea fruntea mereu încreţită şi a fi supărat pe toţi, ci creştinul e un om cu sufletul împăcat cu Dumnezeu şi cu semenii săi, cu sufletul senin, luminat şi mereu plin de bucurie. De unde izvorăşte bucuria aceasta permanentă a creştinului în toate împrejurările vieţii? Din legătura lui cu Hristos. El se bucură în Domnul. Şi a trăi în Hristos este a avea în inimă bucuria cea mare şi adevărată. Bucuria creştină deci nu vine din afară: ea nu e produsă din bunurile externe, ci vine dinlăuntru. Ea este roada Duhului Sfânt. Ea se însoţeşte cu celelalte daruri ale Duhului Sfânt, cu dragostea, pacea, îndelungarăbdare, dreptatea ş. a.

Poţi poseda orice bunuri pământeşti, dacă nu le ai pe acestea n'ai nici bucuria creştină.

Acesta este şi rostul mânăstirii: a apropia sufletele cu mai multă putere de Hristos şi a le umplea de bucuria Lui. Mânăstirea „Brâncoveanu" progresează în fiecare an, înmulţindu-şi obştea călugărilor şi adâncind legăturile ei cu poporul. Maica Domnului o ocroteşte. Ea e şi ocrotitoarea noastră a tuturor.

Să fim dar cu sufletul senin, să ne împlinim datoria cu bucurie, să ascultăm de mai marii noştri şi să ne rugăm Maicii Domnului, ca să reverse harul ei peste ţara şi poporul nostru.

Acestea sunt ideile ce le-a împărtăşit I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae în magistrala predică, ascultată cu multă atenţie. Parcă bucuria cerului adia în suflete, luminându-le, înseninându-le, înălţându-le.

A urmat la predică P. C. protopop stavrofor Ieronim Grovu, Consilier Arhiepiscopesc, care a vorbit despre împărăţia lui Dumnezeu, mânecând dela cuvintele: „Căutaţi întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea lui şi toate celelalte se vor adăoga vouă". P. C. Prot. A. Nanu, Consilier Arhiepiscopesc, evidenţiază descoperirea lui Dumnezeu în natură, în istorie, în conştiinţă şi în Adormirea şi Înălţarea Maicii Domnului. P. C. Prot. T. Ciocănelea al Făgăraşului lămureşte motivele, cari determină pe credincioşi să vină la Mânăstire: ca să simtă mai intens prezenţa lui Hristos şi ca să aibă alinare în diferite dureri. P. C. Părinte Serafim Popescu arată rostul Mânăstirii: ea e grădina Maicii Domnului, în care cresc florile evlaviei şi dreptei credinţe. P. C. Diacon N. Mladin vorbeşte despre slujirea lui Dumnezeu, întru care pildă desăvârşită ne este Maica Domnului. Iar P. C. Prot. Gh. Secaş, Consilier arhiepiscopesc, încheie seria predicilor accentuând învăţătura despre Maica Domnului şi amintind mucenicia lui C. Brâncoveanu, ctitorul Mânăstirii.

A fost o împletire de învăţături duhovniceşti, care au zidit sufletele şi le-au hrănit cu mană cerească.

Pe urmă I P. S. nostru Mitropolit Nicolae a slujit sfinţirea apei la fântâna „Izvorul Tămăduirilor". In acelaşi timp preoţii au săvârşit sf. Maslu la altarul din pădure, iar P. C. Părinţi Serafim şi Mihail au împărtăşit pe cei spovediţi cu sf. Taine în biserica Mânăstirii.

După masă, sub conducerea P. C. Prot. Gh. Secaş, a avut loc o adunare creştinească, cu predici şi cântări bisericeşti.

Aşa a fost praznicul Mânăstirii din anul acesta. Un praznic plin de lumină şi de bucurii duhovniceşti. Nici nu ştii când ai trăit toate acestea: parcă şi timpul s'a oprit o clipă, ca să lase loc veşniciei. Şi cobori din luminişul, în care a înflorit crinul Mânăstirii, cum au coborît ucenicii de pe muntele Taborului: cu sufletul pătruns de lumina dumnezeirii.

N.

Trei sute de ani

dela tipărirea Noului Testament de Mitropolitul Simeon Ştefan

Transilvania, „care a dat neamului românesc în veacul al XV-lea şi al XVI-lea începuturile literaturii şi temelia limbii literare" (*N. Cartojan*, Istoria literaturii române vechi, vol. II, pag. 103), ne-a dat în veacul al XVII-lea traducerea Noului Testament, într'o limbă a tuturor Românilor, tipărit la Bălgrad (Alba Iulia) la 1648 de Mitropolitul Simeon Ştefan, „Arhiepiscop al Bălgradului, al Vadului, al Maramureşului şi a tot Ardealului, episcop de rit grecesc", — cu ajutorul lui „Silivestru tahigraful", fostul egumen de la Govora, din Ţara lui Matei Basarab. Fapta Mitropolitului Simeon Ştefan, dela care se împlinesc anul acesta 300 de ani, „nu e depăşită în măreţie decât de aceea dela 1688: Biblia lui Şerban" (*D. Murăraşu*, Istoria literaturii române, ed. II, pag. 52), iar împrejurările politice grele în care apărea tipărirea sa, cât şi conştiinţa luminată a înaltului Ierarh de opera ce-o îndeplinea în slujba poporului român de pretutindeni, fac ca acestei opere să-i crească şi mai mult însemnătatea.

Intr'adevăr, catolicismul pe de o parte, reformaţii luterani şi calvinii pe de alta, căutau să câştige cât mai mulţi prozeliţi şi arena de propagandă era ortodoxia. Succesul s'ar fi părut că le e asigurat, mai cu seamă că la Geneva apărea în 1633 o Confesiune de credinţă ortodoxă în limba latină, cu data de 1629 din Constantinopol, sub numele Patriarhului Chiril Lucaris, în care se făceau anumite concesiuni punctului de vedere calvin.

Cel care dădu semnalul şi mobiliză în acest timp conştiinţa de apărare a întregii lumi ortodoxe, fu Mitropolitul Kievului Petru Movilă, fiul domnitorului român Simeon Movilă — despre care învăţatul istoric rus Venelin spunea că se pune întrebarea cărui din cei doi bărbaţi cu numele Petru i se cuvine titlul istoric de „mare" — iar susţinătorii acestei lupte, cu cele materiale, sunt domnitorii ţărilor române, Matei Basarab şi Vasile Lupu. E deajuns să ne gândim la sinodul dela Iaşi (1642) şi Mărturisirea Ortodoxă, ca să ne înfăţişăm figura apostolică a Mitropolitului Petru Movilă în frământările vremurilor de atunci. Sub imboldul Său iau fiinţă în ţările române tipografii, cu material tipografic, meşteri tipografi şi cărţi model de tipărit trimise de el, cât şi Academia dela Trei Ierarhi, după modelul Academiei sale, care deveni centrul de cultură al Moldovei. Opera desfăşurată era o operă comună, în interesul întregii comunităţi ortodoxe, fiindcă duşmanul era acelaşi.

In acest timp apar tipărituri nu numai în dialectul comun slav, ci şi'n limbile fiecărui popor ortodox în parte (rus, român, etc.). La Govora, în 1642, apărea Cazania, „izvodită de eromonahul Silvestru" şi „primenită de pe limba rusească pe limba românească". La 1643 apare Cazania Mitropolitului Varlaam, „Carte românească de învăţătură,..," „dar limbii româneşti".

In Transilvania, cu tiparul venit dela Matei Basarab împreună cu tipograful Popa Dobre, în timpul Mitropolitului Ghenadie şi al lui Iorest, apare la 1641 retipărirea vechii Cazanii, „Evanghelie cu învăţături" a lui Coresi, din 1581. Aici însă situaţia Bisericii era mult mai grea. Principii calvini căutau să atragă pe Români forţat de partea calvinismului şi cultul ortodox să fie oprit. Mitropoliţii ortodocşi erau obligaţi să asculte de superintendentul calvin şi să respecte condiţiunile impuse la instalare. In 1640 se tipărea în limba română, pe ascuns, Catehismul calvinesc, care trebuia să fie călăuza de credinţă de acum a Românilor. A fost primit însă cu atâta aversiune, că în „cursul vremurilor l-au ars, — aşa s'ar explica de ce nu s'a găsit niciun exemplar până acum" (*N. Cartojan*, op. cit., pag. 105). Acestei tipărituri „plină de otravă" îi venea răspunsul din Moldova din partea Mitropolitului Varlaam, publicat la Iaşi 1644, „pentru cei cu noi de un niam Români, pretutindenea tuturor ce se află în părţile Ardealului".

In acest timp, după moartea Mitropolitului Ghenadie, veni Ilie Iorest, fost monah la mânăstirea Neamţu şi susţinut de Vasile Lupu, care deşi primise în chip formal condiţiunile calvine impuse, se împotrivi ca Mitropolit răspândirii reformei calvine şi Catehismului. Pentru aceasta însă fu scos din vlădicie, bătut cu vergi şi închis nouă luni, dându-i-se drumul numai cu condiţia de a plăti 1000 de taleri, pe chezăşia a 24 de creditori. Plecând în Moldova să-şi strângă răscumpărarea libertăţii, spunea că în temniţă cu el au stat „mulţi preoţi şi creştini" şi că a fost închis nu „pentru vreo vinovăţie, ci pentru credinţa creştinească, de oare ce nu voia să se întoarcă la luteranism" (*N. Iorga*, Istoria Bisericii româneşti, Ed. II, vol. I, pag. 328).

In astfel de împrejurări venea, după Ilie Iorest, ca Mitropolit, *Simeon Ştefan* (1643—1654), obligat de Gheorghe Rákóczy, principele calvin, şi de Ştefan Geley, superintendentul calvin, să respecte cele 15 condiţiuni impuse, care în fond se reduceau la recunoaşterea şi răspândirea calvinismului între Români. Prudenţa şi destoinicia Mitropolitului Simeon Ştefan fac din păstoria sa o cârmă sigură şi înţeleaptă pentru Biserica şi poporul român, cari în loc să slăbească s'au întărit şi mai multi. — „Să luaţi aminte, spunea el în prefaţa Noului Testament, că Românii nu grăiesc în toate ţările într'un chip, încă neci într'o ţară toţi într'un chip... cuvintele trebue să fie ca banii: că banii aceia sunt buni cari umblă în toate ţările, aşa şi cuvintele: acelea sunt bune, carele le înţeleg toţi. Noi drept aceea ne-am silit, den cât am putut, să izvodim aşa cum se înţeleagă toţi"...

Toate tipăriturile şi traducerile în limba română erau dăruite întregei comunităţi româneşti şi circulau din Maramureş până la Dunăre, fiindcă peste tot se întindea aceeaşi comunitate religioasă. Lucrul acesta îl vedem cu multă claritate în prefaţa Noului Testament al Mitropolitului Simeon Ştefan, unde ideea unităţii neamului românesc prin Biserică şi ideea unităţii limbii dăruită prin Biserică sunt cele două idei călăuzitoare de totdeauna şi pe care Mitropolitul Simeon Ştefan, mai mult ca oricare, le-a evidenţiat şi realizat prin traducerea Noului Testament, cât şi a Psaltirei tipărită la 1651. Prin traducerea şi tipărirea acestor cărţi, „Românii câştigară într'o limbă energică, sigură şi cuprinzătoare, într'o formă autentică, răzimată pe izvoade vechi latineşti şi pe izvodul slavonesc nou din Moscova, cele două cărţi mai de căpetenie din toată Scriptura, pentru sufletul creştin care caută mângâiere şi îmbunare, care vrea să se înalţe şi să se cureţe de păcatele pământului, pentru sufletul omenesc însetat de bunătate, de blândeţă, de iubire şi de ideal". (*N. Iorga*, op. cit., pag. 340).

La trei sute de ani, pomenim fapta Vlădicăi Simeon Ştefan cu bucuria împliniril. Limba „tuturor Românilor", îmbrăcată în costumul la care el a lucrat cu atâta migală, e prinsă azi în hora celorlalte limbi culte ale lumii.

Pr. Ioan Ionescu

ţiuni foarte importante. Astfel, legea aprobă organizarea de şcoli de cântăreţi şi şcoli pentru pregătirea clerului mirean sau monahal cu bază de gimnaziu unic sau şapte clase primare, apoi institute teologice având la bază absolvenţa liceului sau a şcolii normale (pedagogice) şi institute de grad universitar, având la bază bacalaureatul sau diploma de şcoală normală (pedagogică). Cultul ortodox va putea avea două institute de grad universitar, cel catolic unul şi cel protestant unul, acestea din urmă cu secţiile speciale necesare. Actualele Academii teologice se desfiinţează deci.

Intre dispoziţiunile finale şi tranzitorii, cuprinse în cap. VII al legii, remarcăm articolul 53, prin care se desfiinţează actualele seminarii teologice în care se predă şi cultura generală, art. 54, care transformă Facultatea de Teologie din Bucureşti în Institut Teologic, şi art. 58, prin care se abrogă dispoziţiile legii 68, din 19 Martie 1937, pentru organizarea clerului militar. Ostaşii vor primi, ori de câte ori vor cere, asistenţă şi servicii religioase dela membrii clerului tuturor cultelor, refuzul de a satisface astfel de cereri constituind o abatere ce se va sancţiona disciplinar.

In rezumat, noua lege a cultelor se caracterizează prin libertatea pe care o acordă conştiinţei şi cultelor religioase, egalitatea de tratament a cultelor, repararea unei serii de nedreptăţi pe seama Bisericii ortodoxe române şi, în general, firească grije a legiuitorului pentru respectarea din partea cultelor religioase a ordinei democrate stabilite.

Biserica ortodoxă română are toate motivele să fie recunoscătoare actualului regim şi d-lui prof. Stanciu Stoian, ministrul cultelor, pentru repararea nedreptăţilor pe care l-a suferit atâta vreme din pricina vechei legi a cultelor.

Poşta Redacţiei

Pr. Gh. C. Diaconu-Braşov. Scrisul P. C. Voastre ne este foarte preţios. Informat, actual, viu, corect. Am dori însă articole mai scurte. Altfel suntem nevoiţi să tăiem, cum am făcut la articolul „Sărbătorile creştine". Şi ne pare rău.

Pr. Avram Petric-Deva. Apreciem scrisul abundent şi plin de râvnă al P. C. Voastre. L-am vrea însă mai concentrat, mai redus la esenţial şi mai metodic. Vă publicăm articolele în limita spaţiului.

Cronica parohială

I

In organizarea socială, orice parte constitutivă, celulă sau comunitate, își duce o viață a sa proprie, determinată de așezarea pe care o are în această organizare, de mediu, de împrejurările specifice și de alte multiple și diverse condițiuni de viață.

O parohie, ca și un sat — cu care se confundă uneori — și-a creat de asemenea în cursul existenței ei o viață proprie, plămădită după zbucium și frământări de veacuri, trasându-și ea însăși în cursul acestora cadrul de organizare, mijloacele, idealurile, tradițiile și regulele de viețuire.

De aceea va fi totdeauna interesant și util să cunoaștem mai întâi trecutul unei parohii, cu faptele ei de desvoltare și organizare, cu factorii cari au condiționat realizările sau pierderile, precum și alcătuirea ei actuală, pentru ca din acestea să putem cunoaște, ca într'o desfășurare caleidoscopică, cursul vieții ei trecute. Din aceasta vom înțelege mai real situația de azi și din această înțelegere se vor putea întrezări lipsurile de acoperit, planurile de realizat, deci țintele pentru viitor.

Cunoașterea acestor elemente ar face-o posibilă o monografie completă a parohiei, care să analizeze și să stabilească în trecut și azi toate laturile vieții din parohie. Dar lucrarea unei monografii fiind mai anevoiasă, lipsa ei se poate împlini ușor prin alcătuirea unei cronici parohiale. Știm că autoritatea bisericească s'a ocupat de această lucrare atât de importantă pentru o parohie, pentru cunoașterea pulsației vieții religioase în satele noastre, și a dispus în mai multe rânduri alcătuirea unei cronici parohiale și purtarea mai departe a unei condici a evenimentelor vrednice de reținut. Și știm că în mare parte din parohiile noastre s'au și întocmit astfel de condici, care umplu un mare gol. Dar de cele mai multe ori aceasta nu s'a făcut pretutindeni, nici după o metodă bine stabilită, nici cu observarea strict obiectivă în înșirarea evenimentelor, având adeseori note personale, oglindiri subiective ale frământărilor de ieri, sau mulțumindu-se prea adeseori a încresta în o așa numită „*Carte de Aur*" numele ctitorilor și al binefăcătorilor, cu însemnarea ofrandelor lor.

Socotim că astfel de încrestări la răboj, oricât de binevenite ar fi, nu sunt suficiente. Mai mult decât un pomelnic al ctitorilor, cronica parohială socotim că trebue să tindă spre adunarea și coordonarea întregului material istoric privitor la viața și desvoltarea parohiei în trecut, spre strângerea tuturor datelor stalistice, spre adunarea elementelor specifice pentru cunoașterea vieții credincioșilor din punct de vedere moral, intelectual, etnografic, biologic, sanitar, economic ș. a. m. d. Aceste elemente atârnă de felul de viață, de caracterul ocupației, de mediul local, de natura înconjurătoare, de structura socială a satului, etc. Când toate acestea vor fi adunate, obiectiv, cu date precise, în cronica parohială, atunci ea va putea servi la alcătuirea unei monografii complete și metodice.

In o mulțime din parohiile noastre rurale și, în prima linie în acelea care au o vechime și o tradiție, se găsesc numeroase izvoare, din care se poate strânge material pentru cronicile parohiale. Iată aici câteva sumare indicațiuni:

1. *Matricolele* parohiei, protocoalele botezaților, al bunei învoiri, ale cununaților și morților, din care putem deslușì cel puțin șirul preoților în funcțiune în parohie cu durata serviciului lor, dar și alte diverse cunoștințe: epidemii, nume de boieri bejenari, etc.

2. *Arhiva* parohiei, toate actele, documentele, păstrate aproape totdeauna cu grije, în fascicole sau dosare, cercetând fiecare act și însemnând la cronică ceea ce e demn de păstrat.

3. *Protocoalele* pentru circulare, intitulate „*Protocolum pentru înaltele ordinațiuni*", în care preoții erau obligați să transcrie cu toată grija circulări ale autorității bisericești, precum și diferite decrete, legi, dispoziții, comunicate ale stăpânirii civile. Astfel de protocolum-uri se găsesc la parohii vechi în câte 10—15—20 volume, cari cuprind și interesante adnotații, date, observări în legătură cu rezolvarea ordinelor amintite.

4. Protocoalele cuprinzând procesele verbale ale comitetelor sau consiliilor parohiale și ale sinoadelor parohiale, oglindind toate grijile, luptele, frământările fruntașilor bisericii, pentru bunul mers al gospodăriei bisericești.

5. *Registrele de socoteli* ale parohiei, care cercetate cu atenție ne desvăluesc lucruri uimitoare din cele trecute vremi. Iată de pildă o astfel de însemnare veche: „Când a fost popa nostru Radu, luna Mai (1771) la sf. mănăstire Neamțu, de au adus cărți pentru biserică, Zloți 3".

6. *Inscripții:* pe zidurile sau turnul bisericii, pe clopote, pe policandre, pe potir, pe sfeșnice, pe iconostas, pe icoane, cruci, vasul de botez, cununii etc. Tot astfel inscripții pe crucile de morminte, pe pietrele obișnuite în trecut pe morminte, pe crucile de hotar, pe fântâni, etc.

7. *Insemnări* scrise de preoții vechi pe filele cărților bisericești, evanghelii, mineie, trioade ș. a., care însemnări începeau în josul unei pagini și se continuau apoi de-a-rândul pe foarte multe pagini, dedesubt, conținând mărturii vii despre vechii slujitori, binefăcătorii, evlavia lor, legăturile lor peste munți, formula de jurământ etc. Atât inscripțiile cât și aceste însemnări trebuesc scormonite, căutate și colectate, apoi transcrise cu deosebită atenție în cronică.

8. *Arhiva fostelor școli confesionale* cu actele, registrele, procesele verbale, cataloagele de inscriere, de clasificare, care toate, dacă nu mai sunt la parohie, se pot totuși ușor consulta în arhiva actualei școli primare de Stat, unde au fost predate la timpul său.

9. *Liste de credincioși* la diferite date, pomelnice de ctitori, contracte, cărți de dare, liste de colecte pentru diverse clădiri, reparațiuni sau cumpărări, coale de repartiții, a căror interpretare ne va desvălui fapte, lupte și preocupări din trecutul sbuciumat. Tot aici amintim necesitatea consultării arhivei primăriei comunale, în deosebi registrele de procese verbale, care de atâtea ori se ocupă cu chestii ale bisericilor și parohiilor.

10. *Extrase din publicații istorice*, privitoare la sat sau la biserica și preotul din sat, culese cu osârdie din cărți, reviste, colecții, și a căror culegere aruncă uneori cea mai vie lumină asupra trecutului unui sat, în cursul evenimentelor istorice trecute peste el. Nu e locul aici să dăm o bibliografie a cărților de cercetat, dar preoții noștri au posibilități nelimitate de cercetare.

In afară de aceste izvoare materiale pentru compunerea cronicei parohiale, preotul va trebui să cerceteze și să contureze în cronică însăși viața satului și a poporului, cu toate manifestările ei cele mai varii, în creațiile și exteriorizările ei complexe: limbă, idiom local, formele de exprimare, de agrăire, zicale, proverbe, strigături, forme de exprimare a credinței și religiozității, colinde locale (transcrise cu melodiile lor pe note), sărbători locale, obiceiuri de sărbători, procesiuni obișnuite, obiceiuri la botez, nuntă sau înmormântare, port, în trecut, numirea feluritelor părți de îmbrăcăminte, țesături, cusături, înfloriturì și întreaga comoară de folclor, atât de bogată, caracteristică și variată, balade, legende, tradiții, cântec, joc, chiuituri, bocete. Apoi tradițiile locale asupra satului, nuvele vechi, proveniența lui, nomenclatura părților de hotar, a văilor, dealurilor, munților din jur, cu credințele ce se leagă de ele. Asemenea amintiri bătrânești despre biserici, școli, preoți, învățători din vremuri trecute.

Cu deosebită grije se va cerceta felul de viață al credincioșilor, ocupațiile principale și secundare, (olerit, pădurărit, cărăușia, meșteșuguri speciale etc.). Va fi apoi necesar să se prezinte în tablouri aranjate cronologic, cu date statistice pe ani și decenii, numărul familiilor, sufletelor, nașteri, morți, pentru a cunoaște procentul de natalitate și mortalitate, cu evidențe despre mortalitatea infantilă, despre media de etate, dar mai ales date asupra trecerilor religioase, la noi și dela noi, în diferite epoci, precum și date procentuale despre cercetarea bisericii, numărul celor ce se mărturisesc și împărtășesc, al celor ce țin posturile în întregime sau parțial, al știutorilor și neștiutorilor de carte, mișcarea sectară, etc. etc. E interesant să se știe ce cărți religioase se găsesc și se citesc în casele credincioșilor. Trebuesc cercetate pentru trecut, dela descendenții foștilor preoți sau dascăli bisericești, rămășițele unor mosteniri scumpe, ediții rare de cărți bisericești manuscrise, còpii, însemnări de valoare. Ce icoane se păstrează de credincioși, ce vechime și origine au?

(Sfârșitul în nr. viitor).

Protopop Ioan Ludu

Cu prilejul unei sărbătoriri

Numărul 1000 al ziarului local „*România Viitoare*" a fost prilej de aleasă sărbătoare gazetărească. Acest ziar, pus în întregime dela primul număr în slujba poporului și a regimului de democrație populară, face cinste Sibiului și gazetăriei de provincie, aducând considerabile servicii de ordin politic, economic, social și cultural. Numărul 1000, bogat în pagini și conținut, a reunit semnăturile celor mai de seamă personalități ale Sibiului. Din cuvintele omagiale adresate ziarului cu acest prilej, desprindem pe cele ale I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae:*

„S'a spus cândva că dacă sfântul Apostol Pavel ar fi trăit în zilele noastre, se făcea ziarist. Neîntrecutul său apostolat ar fi avut în presă un instrument de căpetenie și de optimă eficacitate.

Intr'adevăr, astăzi nu se mai poate concepe lucrare de difuzare a ideilor care frământă și transformă lumea, fără ajutorul presei.

Presa este chemată să-și țină urechea mereu aplecată către popor, să-i înregistreze fidel năzuințele, să le încurajeze pe cele bune cu toată tragerea de inimă și să le corecteze cu osârdie și înțelegere pe cele care s'ar dovedi dăunătoare intereselor obștești.

„România Viitoare", ajunsă cu apariția la numărul 1000, se străduește să corespundă acestei meniri.

Atâta vreme cât ea va ține cu poporul, poate fi sigură că nu va rătăci dela calea cea dreaptă a orientării noastre pe cărările acestui veac înnoitor.

In aceste condițiuni, apariția ei este folositoare Republicii noastre populare și regiunii sibiene, pentru care se scrie în primul rând.

Cu arhierești binecuvântări pentru toți cei care muncesc cu scrisul lor nobil la „România Viitoare".

† *Nicolae*
Mitropolitul Ardealului

FOIȘOARA

Primele acte ale unirii

[Continuare din Nr. 19 - 20].

Drept ce pentru viitor sub amenințarea gravei Noastre mânii Regale ordonăm aspru și tare ca după publicarea declarată mai jos a prezentei, nimeni, de orice stare, autoritate, demnitate, prerogativă și putere ar fi, să nu îndrăznească a contraveni pe față sau în ascuns sub vreun pretext sau sub pretenția uzului și obiceiului dinaintea unirii, acestei scutiri bisericești a Uniților de rit grec, decretate mai sus, nici a-i trata ca iobagi pe preoții uniți cu Biserica Romei, să nu cuteze a-i sili la robote, munci și prestații țărănești, nici măcar sub titlul de onorarii, sau a-i aresta, cu atât mai puțin a-i persecuta pentru zisa Unire, a-i destitui din locul, beneficiul sau parohia lor, sub aceeași pedeapsă bisericească și civilă și chiar regală de va fi nevoie, cu care se pedepsesc după drept și obiceiu cei ce vatămă scutirea bisericească de rit latin". Ordonă proteguirea uniților de către autorități, publicarea diplomei în diete, denunțarea celor ce vor lupta contra ei, primirea cu aceeași credință ca a originalului a oricărei copii scrise sau tipărite, iscălite de vreo autoritate bisericească sau de vreun notar public. S'a întărit cu sigilul dublu secret de rege al Ungariei. S'a dat prin mâna cardinalului Colonici în Viena, 16 II. 1699. Semnături, L. S. Adeveresc că această copie consună în toate cu originalul său. Leopold Cardinal de Kolonicz, arhiepiscop de Strigoniu.

Primind această diplomă, statul catolic din Ardeal în 29 III. 1699 îl invită pe mitropolitul Atanasie ca spre a nu compromite opera unirii, începută și săvârșită prin ea, să-și îndemne prin circulară preoții, ca să respecte patru îngrădiri în utilizarea scutirii primite și să se unească în schimbul ei cu adevărat, nu cu vicleșug (Nilles, p. 228).

In 24 V. Apor, șeful statului catolic, însoțit de Baranyi, o publică în adunarea protopopilor, spre marea lor mângâiere (230). Pastorul contemporan din Sebeșul săsesc, A. Gunesch, scrie [illegible]usch, *Chronicon*, Br. 1898, II. 2[illegible] că preoții români în Mai 1699 trecând la catolicism primiră diplomă *dela cardinalul Colonici* și credeau că astfel nu numai vor scăpa de dări, dar vor și primi dijme dela credincioșii lor. Diploma mai e amintită în protestul iezuit din 30 IX. 1699 contra anchetei ordonate atunci din nou contra unirii. Acest protest întemeia unirea pe decretul din 14 IV. 1698, pe diploma M. Sale expediată în 16 II. 1699 și pe alt nou decret imperial trimis guvernului în 28 (Mag. Ist. 30) II. 1699. (N. 241, Mag. Ist. III. 299). Nu se cunoaște alt decret imperial unionist din 28 sau 30 II. 1699, decât diploma autentificată sau creată atunci de Colonici.

Impăratul Leopold însuși nu și-a însușit-o expres în nici un act al său, poate din aceleași cauze din care a refuzat, ascultând de Kinski, și în April 1698 impunerea celor 4 puncte + omnia. Dar se pare că tolera și el abuzarea de numele său, ca și Atanasie în Ardeal, în actele fabricate de iezuiți spre a toarce o istorie pe placul lor a unirii și a-i îndruma cursul mai târziu după aceste acte.

Astfel murind împăratul Leopold în 1705 și Colonici în 1707, diploma fu considerată autentică și confirmată ca atare de împăratul Iosif I în 30 III 1708 și mai târziu și de Maria Terezia în 4 IX 1743 (Maior *Ist. bis.* p. 84 N. 376-9). Chiar dacă ea a fost opera exclusivă a lui Colonici însă, ea și așa era act al stăpânirii austriece, el fiind părtaș la puterea de stat nu numai ca sfetnic de frunte al împăratului cresout de iezuiți pentru preoție, ci și ca plenipotențiarul său în deciderea controverselor religioase în țările nou-cucerite (N. 179).

In lumina acestei diplome însă, care e de fapt decretul de înființare a bisericii române unite, biserica română unită nu apare ca rezultatul unei uniri, al unui pact bilateral între reprezentanții bisericii române și ai celei romane, ci ca rezultatul unui decret unilateral al stăpânirii.

De aici noi nu tragem concluzii că desființarea unirii trebue făcută pe aceeași cale. Ortodoxia n'a folosit metode silnice pentru a-și spori aderenții, cum este în tradiția catolicismului medieval și modern, care întotdeauna s'a bazat pe combinații diplomatice și pe forța politică a statelor asupritoare. Biserica ortodoxă română, Biserica-mamă a fraților uniți, a făcut — prin glasul I. P. S. nostru Mitropolit — un apel repetat al dragostei creștine, ca ei — cei scoși prin silă și înșelăciune din comunitatea ortodoxă a poporului român — să se întoarcă în casa părintească. Ea așteaptă răspuns la acest apel de 30 de ani. Și așteptarea ei nu va fi zadarnică!

Șt. Lupșa

Sărbătorile creştine

Sărbătorile creştine comemorează anumite evenimente din istoria mântuirii, dar sunt şi zile de odihnă. Repausul duminecal, bunăoară, este trecut în coastituţiile şi legislaţiile de muncă. Să se odihnească omul şi dobitocul de munca celor şase zile, cum spune sf. Scriptură. Reconfortare trupească şi sufletească. In timpul iobăgiei, când poporul era supus unor greutăţi mari, Biserica uşura necazurile credincioşilor săi şi le mângâia sufletele lor chinuite prin sărbătorile fixate spre a fi ţinute. Ea „uşura traiul iobagilor, aşezând câte o zi de sărbătoare şi de popas printre cele multe de lucru şi de trudă crâncenă", spune un istoric ardelean (I. Lupaş: Ist. bis. a Rom. ardeleni, p. 58).

In zilele de muncă, iobagul îşi mângâia sufletul în cântec, mai ales doine, iar sărbătoarea, în rugăciune. „In Ardeal viaţa religioasă se confundă cu existenţa unui popor, care a stat 1000 de ani sub oprimarea unui regim feudal. Contra acestui regim poporul s'a apărat şi cetăţile de sprijin erau credinţa ortodoxă şi bisericuţele ei. Aceste bisericuţe — citadele naţionale — au avut un rol mai mare decât catedralele. Am crescut în aceste bisericuţe, cu prescură, în clopote de vecernie, în miros de busuioc", spunea primul ministru al ţării, Dl Dr. Petru Groza, acum un an. (Bis. Ort. Rom., Nr. 4—9, 1947, p. 152). Venea sărbătoarea, se ducea iobagul la bisericuţa lui, de cele mai multe ori de lemn, şi asculta mângâietoarea învăţătură a lui Iisus dela preotul-ţăran, care nu se deosebea de el nici la vorbă, nici la port. După amiază, într'o învârtită, iar în celelalte provincii, sârba sau bătuta, frământa pământul, pe care până ieri îl frământase cu braţele. Mă întreb uneori: cum de au mai putut oamenii aceştia să ne mai păstreze limba, cântecul, jocul, portul sau credinţa? Au trăit numai prin ele!

Rol deosebit în păstrarea acestui patrimoniu şi în mângâierea flămândului plugar, care tăia brazdă pentru hrana altora aveau de bună seamă „popa de sat, socotit ca un simplu iobag al moşiei străine, bietul dascăl dând puţina lui învăţătură prin şuri şi borbeie", care „se pierdeau uneori în timpul lecţiei", gândind la vremuri mai bune, la altă lege şi altă dreptate (N. Iorga, Oameni cari au fost, vol. II, p. 244).

Astăzi, dreptul la odihnă al celor ce muncesc este asigurat. Inainte, legi omeneşti, care să confirme acest drept elementar, nu erau, dar erau călcate şi legile divine. Sărbătorile nu erau respectate şi bieţii oameni trebuiau să presteze alte munci gratuite, clăci oricum s'ar mai chema, atunci când trebuiau să-şi odihnească trupurile istovite de muncă. De câte ori nobilii nu cereau fie desfiinţarea, fie călcarea sărbătorilor bisericeşti, socotind că prin ele iobagii români împiedecă lucrul câmpului. Ei cereau ca iobagii „să împlinească fără murmur poruncile domnilor feudali, să muncească din greu, să sufere şi să tacă". (I. Lupaş, op. cit., p. 92). De câte ori arendaşul, cu biciul, chema ţăranii la muncă în ziua marilor praznice bisericeşti!

Aceeaşi situaţie era şi în Rusia ţaristă de ieri. Marele iubitor de oameni Lew Tolstoi, apostolul dela Iasnaia Poliana, o descrie într'o nuvelă „Lumânarea". Vehilul de pe moşia unui boier băgase sărăcia în casa şi groaza în sufletul ţăranilor. Unii hotărîseră să-l omoare. Vehilul îi batjocorea mereu. Era Paştele. Ziua întâia, Duminecă, ţăranii fură lăsaţi în pace. Spre seară, primarul vesti însă porunca dela curte: Mihail Semenovici, vehilul, porunceşte ca a doua zi de Paşti toată lumea să iasă cu plugurile la câmp. Ţăranii se tânguiră, dar ieşiră. Arau şi blestemau. Clopotele anunţau departe sf. liturghie. Iscoada vehilului îi povesti că, în vreme ce toţi il blestemau, singur Petre Mikheev nu. El lipise o lumânare pe plug. Ara şi, cu glas uşor, cânta. Când l-a văzut, i-a zis: Hristos a înviat! Şi aşa a arat toată ziua, lumânarea ardea şi nu se stingea. Seara, întorcându-se ţăranii dela câmp, văzură pe vehil într'un par în poartă asvârlit de calu-i care se speriase. Era bătaia lui Dumnezeu, că răpise ziua de odihnă şi reconfortare a bieţilor oameni.

Care va să zică, sărbătorile erau singurele zile de odihnă, la noi şi aiurea, şi nu erau nici acestea respectate. Astăzi ţăranii sunt liberi, stăpâni pe pământul pe care-l muncesc. Sărbătorile creştine, departe de a fi un mijloc de împiedecare a producţiei, ele înnobilează pe om, care, la rândul lui, va înnobila munca. Influenţa lor este numai în bine. Când un om prestează o muncă fără istovire trupească şi cu împăcare sufletească producţia creşte cantitativ şi calitativ.

Prin urmare Biserica şi sărbătorile creştine au avut un mare rol social. In trecut sărbătorile ei erau singurele zile de odihnă ale iobagilor, iar astăzi încă refac şi stimulează forţele trupeşti şi sufleteşti ale muncitorilor liberi.

Gh. C. Diaconu

VITRINA CĂRŢII

Justinian, Mitropolitul Moldovei: *„Apostolat social", Pilde şi îndrumări pentru cler,* Bucureşti, Tip. Cărţilor Bisericeşti. 1948, vol. I 181 p. 8, vol. II 234 p.

Cele două volume, de curând apărute în Tipografia Cărţilor Bisericeşti cuprind gânduri, fapte şi realizări din activitatea preoţească şi arhierească a I. P. S. Justinian, Patriarhul Bisericii ortodoxe române.

Pe lângă valoarea lor documentară, ele au darul sa prezinte o viaţă de om pusă în slujba apostolatului creştin. Vol. I cuprinde: Studii şi cercetări istorice despre monahism şi Mânăstirea Govora; articole şi cuvântări, între care remarcăm pentru actualitatea lor: „Cooperaţia şi creştinismul, Ortodoxia română şi anticlericalismul liberal, şi altele pe care le-a rostit sau scris în timp ce era preot şi director al Seminarului din Râmnicul-Vâlcea.

Volumul al II-lea cuprinde fragmente din activitatea I. P. S. Sale, timp de doi ani, ca arhiereu-vicar al Mitropoliei Moldovei. Pe lângă îndătinatele cuvântări dela alegere, învestitură, deosebit şi de pastoralele programatice din acest răstimp, volumul reflectează starea precară a Mitropoliei Moldovei, după un război crunt şi după o secetă de doi ani, care i a oferit tânărului arhiereu un câmp vast de lucru duhovnicesc şi gospodăresc şi pe care a chemat-o la o viaţă cu adevărat nouă, printr'o muncă pe cât de laborioasă pe atât de rodnică.

Pe drept cuvânt cele două volume poartă titlul: „Apostolat social", pentrucă activitatea I. P. S. Justinian a fost dintre cele mai măreţe şi rodnice pe acest tarâm.

Toate acestea arată că întâiul stătător al Bisericii ortodoxe române e un cârmaciu bun, verificat, destoinic, viu şi dinamic, aşa cum o cer vremurile de prefaceri şi reconstrucţii sociale. **C.**

Anuarul XXIV(VI) al Academiei teologice „Andreiane" ort. rom. din Sibiu (1947—1948), publicat de Dr. *Nicolae Neaga,* rector. Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, 1948, 180 p.

Faţă de cel din anul trecut, al 24-lea Anuar al Academiei teologice „Andreiane" — dela ridicarea ei la rang universitar al 6-lea — prezintă o îmbucurătoare sporire de volum. Faptul acesta este demn de reţinut nu numai ca o subliniere a aptitudinilor gospodăreşti ale rectorului-editor, ci mai ales ca spor de posibilităţi pentru valorificarea lucrărilor ştiinţifice ale profesorilor acestei înalte instituţii de învăţătură şi educaţie creştină ortodoxă. Ştiut este că I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a asigurat ca nimeni altul nu numai pregătirea de specialitate a profesorilor actuali ai acestei instituţii, dar le-a creat astfel de condiţiuni de muncă şi productivitate ştiinţifică, încât ei s'au obicinuit oarecum *să scrie pentru tipar — şi nu pentru sertar* — pătrunşi fiind de toată răspunderea pentru slova ce picură din condeiele lor şi însufleţindu-se, tocmai datorită acestui fapt, pentru noui întreprinderi de şantier cărturăresc. De aceea, orice înlesnire a tipăririi manuscriselor lor nu poate decât să-i bucure.

Zestrea ştiinţifică a acestui volum cuprinde patru studii de specialitate: „O latură necercetată a revoluţiei române din 1848" (prof. Dr. Em. Vasilescu), „Baptismul" (conf. Dr. Corneliu Sârbu), „Cartea profetului Obadia" (rector Dr. N. Neaga) şi „Hristos viaţa noastră" (prof. Dr. N. Mladin). Fiecare dintre ele ar necesita o expunere amănunţită. Sunt însă atât de clar şi de frumos scrise, încât cel ce le citeşte cu atenţiune este răsplătit din plin pentru zăbava sa.

La compartimentul obicinuite'or date şcolare, se remarcă o creştere simţitoare a contingentelor de tineri cari studiază teologia. Şcoala noastră, în acest an şcolar, şi-a dublat numărul studenţilor.

Gr. T. M.

Anuarul Liceului „Andrei Şaguna" din Braşov, pe anii 1945—46, 1946—47, publicat de *Ion Nicoară,* sub irector, 130 p.

Liceul „Andrei Şaguna" din Braşov are o activitate de aproape 100 ani. E un altar al culturii, pe care marele arhiereu Andrei şi cu colaboratorii săi l-au ridicat în mijlocul poporului nostru. Anuarul celor doi ani din urmă ne arată că şcoala aceasta merge pe drumul sănătos al unei tradiţii făuritoare de progres. Pe lângă datele şcolare el cuprinde studii şi articole de educaţie şi de activitate şcolară. **C.**

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Sfânta Patriarhie comunică: La 23 August, ziua răsturnării dictaturii fasciste şi Ziua eliberării ţării, în toate bisericile ortodoxe din ţară, Cucernicii preoţi vor oficia slujba Tedeumului, la orele 11 a. m.

In ziua de 13 August a. c. a avut loc şedinţa solemnă de constituire a Academiei Republicii Populare Române. Şedinţa a fost prezidată de d. prim ministru Dr. Petru Groza.

Prezidiul Marei Adunării Naţionale a aprobat statutul de organizare şi funcţionare a acestei înalte instituţii, care reuneşte floarea ştiinţei şi în general a culturii româneşti.

Sarcina Academiei Republicii Populare Române este să contribue cu toate mijloacele la desvoltarea ştiinţei, literaturii şi artei în ţara noastră şi să studieze, să folosească şi să desvolte descoperirile ştiinţifice universale.

Fac parte din Academie 66 titulari activi şi 132 corespondenţi din ţară. Prezidiul este prezidat de d. prof. Traian Săvulescu. Secretar General este d. prof. ing. Gh. Nicolau. Dintre membrii de onoare fac parte eminenţi savanţi şi oameni de ştiinţă din toate ţările.

Prezidiul Marei Adunări Naţionale a dat un important decret, prin care întreprinderile bancare şi institutele de credit de orice fel, cu capital particular sau de Stat, se consideră de plin drept dizolvate şi intrate în stare de lichidare.

Se exceptează Banca Naţională a României, Societatea Naţională de Credit Industrial, Casa de Economii şi Cecuri Poştale (CEC), Casa de Depuneri şi Consemnaţiuni, precum şi întreprinderile bancare şi institutele de credit înfiinţate printr'o convenţie specială între Statul Român şi un Stat străin şi al căror capital aparţine ambelor State.

Toate bunurile mobile şi imobile ce au aparţinut bisericilor, congregaţiilor, comunităţilor religioase, asociaţiilor particulare, cu sau fără scod lucrativ, şi în general particularilor servind funcţionării şcolilor de învăţământ, trecut la Stat conform art. 35 din Legea învăţământului public, au trecut în proprietatea Statului, atribuindu-se Ministerului Învăţământului Public, care le va întrebuinţa pentru nevoile învăţământului.

Monitorul Oficial cu Nr. 165, din 20 Iulie a. c., publică Decretul Nr. 153, prin care se aduc modificări unor articole din legea privitoare la actele stării civile din 25 Februarie 1928. Extractele din registrele stării civile, ce se vor elibera în viitor de pe acte anterioare, vor cuprinde numai menţiunile prevăzute în art. modificate. In aceste articole, [illegible] căsătorii şi moarte nu se mai arată şi religia celor interesaţi.

Colectarea cerealelor decurge normal în toată ţara.

In toate capitalele de judeţ din ţară se ţin, între 14 şi 25 August a. c., cursuri de îndrumare pentru corpul didactic primar, secundar şi universitar.

Anumite categorii de lei vechi au fost deblocate.

† **Epitropul** Ioan Stan Herţia din Săliştea a adormit în Domnul. Acest vrednic ţăran, care a fost timp de 12 ani prim epitrop la Biserica Mare din vestitul sat de munte de lângă Sibiu, a fost cooptat, în 1919, membru al Marelui Sfat Naţional din Sibiu, în calitate de reprezentant al ţărănimii. La prohodire au participat toate societăţile şi reuniunile culturale, artistice, economice şi filantropice ale Săliştei. Din partea familiei s'au făcut în amintirea răposatului donaţiuni de aproximativ 12 - 15.000 lei.

EXTERNE

La Belgrad s'a ţinut Conferinţa Dunării. Discuţiile au fost aprinse, din pricină că delegaţii Statelor Unite şi Marei Britanii ţineau să exercite şi aici acţiunea de dominare a Statelor lor. Baza discuţiilor a format-o proiectul de convenţie asupra navigaţiei pe Dunăre prezentat de d. A. I. Vâşinski, delegatul U. R. S. S. D-na Ana Pauker, ministrul de externe al Republicii Populare Române, a apărat cu dârzenie interesele ţării noastre. Intre altele, s'a stabilit că numai ţările riverane au dreptul la administrarea Dunării, deoarece acest fluviu reprezintă o parte a teritoriului lor. De asemenea s'a interzis circulaţia pe Dunăre a vaselor de război ale ţărilor neriverane. Proiectul de statut al Dunării, prezentat de dl Vâşinski, a fost votat de toate statele riverane. Reprezentanţii Statelor Unite, Angliei şi Franţei n'au semnat noul statut dunărean.

La Varşovia s'a ţinut Conferinţa Internaţională a Tineretului Muncitoresc. Republica Populară Română a obţinut un mare succes la Expoziţia organizată în cadrul Conferinţei. S'a proiectat şi un film românesc, care a întâmpinat unanime aprecieri favorabile.

In Bulgaria au fuzionat partidele Social-Democrat şi Comunist.

In urma demisiei dlui Z. Tildy din funcţia de preşedinte al Republicii Ungare, toate partidele politice au căzut de acord, propunând ca preşedinte pe d. Arpad Szakasits, fostul vice preşedinte al Consiliului de Miniştri şi preşedinte al Partidului Muncitoresc. Parlamentul ungar a ales preşedinte de republică pe d. Arpad Szakasits, pietrar de meserie, fiu de ţărani săraci şi nepot de iobagi.

La Stockholm a avut loc zilele trecute Conferinţa internaţională a Cruşii Roşii.

Ziarul „Semnalul" dă informaţia că trei sute de episcopi ai Bisericii Anglicane, care au avut un congres zilele trecute, şi-au încheiat lucrările printr'o moţiune, în care între altele iau atitudine şi faţă de Papa dela Roma. Biserica anglicană, spun episcopii, luând notă de recentele declaraţiuni ale şefului Bisericii catolice, prin care acesta precizează că o colaborare a Bisericilor creştine nu se poate realiza decât prin recunoaşterea supremaţiei Romei, ţine să arate că Biserica Anglicană nu acceptă şi nu va accepta niciodată această supunere.

Un comitet franco-polonez a luat de curând iniţiativa de a organiza la Wroclav (fost Breslau), între 25 şi 28 August a. c., un congres mondial pentru pace al intelectualilor.

Dela Administraţia Telegrafului Român

Publicăm, în continuare, lista parohiilor care şi-au plătit abonamentul pe anii 1947 şi 1948 în ultimele două săptămâni:

Şona, Poiana, Jina, Movile, Topârcea I, Proştea, Viştea de sus, Orăştie [Pr. I. Vinţan], Şibot, Simeria-veche, Berivoii-mici, Rod.

Mulţumim călduros P. C. Parohi respectivi şi nădăjduim că pilda acestora va fi urmată de toate parohiile şi abonaţii **Telegrafului Român.** Altfel, ne vom vedea siliţi să trimitem ziarul cu ramburs, în primul rând pentru abonamentul pe 1947, încărcând astfel plata abonamentului cu cheltuielile de ramburs.

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI — SIBIU, 5 Septemvrie 1948 — Preţul unui ex. Lei 8.— — Nr 23—24

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNEA" SIBIU
10. IX. 948

Telegraful Român

Onor. Asociaţiunea pentru literatura
română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

Organul oficial al Arhiepiscopiei ortodoxe romane de Alba-Iulia şi Sibiu

Ahonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorităţi şi străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500 Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45 — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 43.

Reforma învăţământului

Una dintre cele mai importante legi, elaborate în cadrul schimbărilor structurale prin care trece Statul român, este legea pentru reforma învăţământului de toate gradele.

N'au lipsit de sigur nici în trecut reformele învăţământului. Ba uneori au fost atât de dese, în ritmul schimbării miniştrilor dela departamentul învăţământului, încât legile n'apucau să fie aplicate şi altele le luau locul. Dar spiritul în care erau elaborate acele legi şi principiile din care se inspirau variau, în cel mai bun caz, după preferinţele personale ale ministrului respectiv. Aşa s'a întâmplat că şcoala românească a fost când clasicistă, când modernistă, când filosofică şi nicidecum o şcoală a realităţilor, a nevoilor reale ale poporului românesc.

Acum însă este vorba de cu totul altceva. E vorba de un întreg ansamblu de măsuri unitare cerute învăţământului românesc de realităţi, de structura şi ideologia Statului român, nu de preferinţele sau fantazia unui ministru. In această lumină vom încerca să analizăm principiile generale ale nouei legi pentru reforma învăţământului, cuprinse în deosebi în art. 1 al legii, sub formularea următoare:

Invăţământul public în Republica Populară Română este învăţământ de Stat şi constitue un drept egal pentru toţi cetăţenii Republicii Populare Române, fără deosebire de sex, naţionalitate, rasă sau religie. El este organizat pe temeiul unităţii de structură şi este aşezat pe baze democratice, populare şi realist-ştiinţifice. Invăţământul public este laic.

Din acest articol şi din ansamblul legii reiese în primul rând grija pe care Statul român o are ca tot poporul românesc şă ştie carte şi să profite de binefacerile culturii, indiferent de sex, naţionalitate, rasă sau religie.

Şi e firesc să fie aşa. O democraţie reală, populară, nu se poate concepe cu un procentaj de 30% analfabeţi şi cu alţi 30% semianalfabeţi, adică trecuţi prin şcoala primară, dar abia dacă mai ştiu să-şi pună o semnătură. Această tristă moştenire a trecutului trebue lichidată în cel mai scurt timp cu putinţă. Regimul de democraţie populară sub care ne aflăm nu se va mai mulţumi că cele din trecut să declare pe hârtie învăţământul obligatoriu şi gratuit, ci va căuta să asigure şi mijloacele materiale necesare pentru împlinirea obligativităţii şi gratuităţii învăţământului. Ruşinea analfabetismului va fi ştearsă de pe obrazul ţării prin frecventarea şcolilor elementare de către toţi copiii şi prin organizarea unor cursuri de alfabetizare, cu durată de 1—2 ani, pentru persoanele între 14 şi 55 ani, iar absolvirea, prin examen, a acestor cursuri va echivala cu absolvenţa primilor patru ani ai învăţământului elementar.

Cât de importante vor fi rezultatele acestei campanii de masivă alfabetizare a ţării, poate înţelege oricine. Biserica noastră ortodoxă, care cea dintâi a pus cartea în mâna poporului şi l-a învăţat buchile, are o mie de motive să se bucure că toţi fiii ei duhovniceşti sunt chemaţi la lumina învăţăturii. Căci prin ştiinţa de carte a poporului se uşurează considerabil opera de propagare a Cuvântului Domnului, se zideşte în sufletul credincioşilor un creştinism luminat, se luptă cu mai mult succes împotriva credinţelor greşite şi practicilor superstiţioase etc. Iar prin introducerea limbii ruse în întreg învăţământul, începând dela clasa IV-a elementară, se dă studenţilor teologi şi întregului cler român posibilitatea de mult dorită de a se folosi de bogata literatură teologică şi bisericească a Bisericilor ortodoxe din ţările de limbă slavă, în frunte cu marea noastră vecină şi prietenă dela Răsărit Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice.

Un al doilea principiu al învăţământului actual este acela ca învăţământul să fie organizat exclusiv de către Stat. Intr'adevăr, nouă concepţie despre lume şi viaţă, care stă la temelia Statului român, nu poate îngădui ca o parte a învăţământului să se risipească ideologic şi organizatoric pe diferite linii de conduită, străine uneori de interesele superioare ale Statului. Nu e cazul, sunrem convinşi,cu şcolile confesionale ortodoxe, care, ca şi Biserica ortodoxă însăşi, s'au confundat totdeauna cu interesele superioare ale poporului românesc, al cărui bine l-au realizat cu nesfârşit de multe jertfe, ştiute şi neştiute, ci e vorba de unele şcoli confesionale şi particulare, care au manifestat totdeauna o vădită înclinare centrifugală sub raport naţional şi cultural, când nu au fost simple instituţii cu scop lucrativ, la adăpostul confesionalismului. Cu firească părere de rău, pe care ne-o provoacă deslipirea de Biserica noastră a şcolilor confesionale ortodoxe, deodată cu — şi mai ales din pricina — celorlalte şcoli confesionale şi particulare, mărturisim totuşi că înţelegem raţiunile pentru care s'a luat măsura generală a trecerii la Stat a tuturor şcolilor confesionale şi particulare.

A treia nevoie a învăţământului, este aceea ca învăţământul să fie aşezat pe baze democratice populare, în sensul ca, pe de o parte, toţi fiii poporului să aibă acces la toate treptele învăţământului, nu numai copiii celor bogaţi, iar pe de altă parte, învăţătura ce se primeşte în şcoli să fie pusă în slujba poporului, să mulţumească nevoile lui reale sufleteşti şi materiale, nu interesele sau gusturile unei pojghiţe sociale desrădăcinată, profitoare şi duşmănoasă faţă de popor.

Cât de dreaptă, cât de salutară este această nouă orientare a învăţământului, o pot spune, între alţii, preoţii Bisericii noastre ortodoxe, cari numai ei ştiu prin câte greutăţi au trecut părinţii lor, aproape toţi ţărani, pentru a-i ţine prin şcoli şi câte greutăţi întâmpină ei înşişi pentru a-şi instrui copiii la şcoli mai înalte. Te doare sufletul când ştii câţi copii deşteptaţi, care ar fi putut ajunge să facă cinste celor mai de seamă posturi de conducere, au fost ţinuţi pe loc, îngropaţi prin sătuleţe, din pricina sărăciei „lucii" a părinţilor lor, în vreme ce progeniturile secătuite de vlagă intelectuală şi fizică ale nobilimii „sângelui" şi banului străbăteau uşuratic învăţământul şi se cocoţau cu îndrăzneală în toate funcţiile înalte. A se curma această nedreptate înseamnă a face nu numai operă de democraţie populară, ci şi de morală creştină în cel mai strict înţeles al cuvântului.

De asemenea, nimic mai just decât a pune şcoala în slujba poporului, pe care nu-l pasionează problemele de filologie şi literatură clasică, nici istoria sistemelor filosofice care se doboară unele pe altele, fiindcă sunt toate neîntemeiate, nici beletristica desprinsă de viaţă şi de morală şi cu atât mai puţin simte poporul nevoia manierismului găunos ce se cultiva în pensioane pentru odraslele ce-şi pregăteau o viaţă de salon.

Poporul are nevoi mult mai mari şi mai urgente decât acestea. Cine cunoaşte viaţa satelor noastre — şi cine o cunoaşte mai bine decât preotul? — îşi dă seama în ce lipsuri cumplite a trăit de veacuri acest popor de desculţi şi cât de dreaptă, cât de umană şi necesară apare reforma care pune învăţământul în slujba poporului.

Tot în lumina acestor nevoi urgente de ridicare materială şi culturală a maselor muncitoreşti şi ţărăneşti trebue privit şi un alt principiu al nouei legi a învăţământului, potrivit căruia învăţământul trebue să fie realist, ştiinţific, practic. Nu e de conceput ca o ţară ca a noastră, „eminamente agricolă", cum se spunea de obiceiu, să nu aibă şcoli de agricultură, cum nu e de conceput ca o ţară cu un primejdios surplus de aşa zişi „intelectuali" — oameni cu studii, uneori superioare, dar fără putinţă de a fi folosiţi în funcţiile Statului sau în cele particulare — să aibă un procentaj de 80% şcoli teoretice. Popoarelor occidentale, în a căror subordine politică şi economică ne-am aflat atâta vreme, le-a plăcut să vadă cum înfloreşte la noi ciupercăria intelectuală, în schimb, la ele acasă, au desvoltat învăţământul practic, tehnic, agricol etc., pentru a ne robi cu atât mai bine economiceşte. Reformatorul învăţământului românesc vrea să curme cu această tradiţie, îndreptând învăţământul pe linie ştiinţifică, realistă, şi creând numeroase şcoli practice pentru diferitele nevoi ale industriei, agriculturii, comerţului românesc etc.

In fine, un alt principiu, cuprins în primul articol al legii pentru reforma învăţământului, este acela al laicizării învăţământului, prin care nu trebue să se înţeleagă că învăţământul va fi antireligios, ci numai că materiile de învăţământ se vor inspira dintr'o concepţie ştiinţifică despre lume şi viaţă, excluzându se adică orice cauzalitate transcendentă în înlănţuirea fenomenelor naturii, aşa cum de altfel s'a procedat şi până acum la materiile ştiinţifice, şi căutându-se în ştiinţă un îndrumător pentru conduita omenească, nu în autoritatea unei Fiinţe supreme, care întruneşte valorile absolute şi pe care noi o numim Dumnezeu. Profesorii, ca şi elevii, pot fi şi pot rămâne credincioşi religiei părinţilor lor sau religiei pe care vor dori s'o adopte. „Libertatea conştiinţei şi libertatea de manifestare sunt garantate şi de constituţie şi de noua lege a cultelor", a declarat d. prof. Stanciu Stoian, ministrul cultelor, într'un magistral articol din ziarul „Frontul Plugarilor" cu data de 23 August 1948. „Ceea ce se schimbă, explică d-sa în continuare, este numai faptul că se recunoaşte Statului, singur, dreptul de a se ocupa de instrucţiunea generală, care trebue să fie una pentru tot poporul, necolorată de diversitatea punctelor de vedere confesionale". De asemenea, d. ministru al cultelor a amintit că prin Constituţie se recunoaşte cultelor dreptul de a avea şcoli speciale pentru pregătirea clerului, iar „în cadrul şi prin organizaţiile sau comunităţile lor, cultele au toată libertatea să facă educaţia şi instrucţia religioasă a credincioşilor lor".

Ceea ce înseamnă, repet, că atât profesorii cât şi elevii pot fi şi pot rămâne credincioşi religiei lor. Oricine poate găsi în religia pe care o cultivă o sursă de bucurii interioare, un răspuns la problemele capitale ale cauzelor prime şi ale rostului întregei existenţe, orice suflet însetat de adevărul absolut, de binele absolut, de frumosul absolut, adică de valurile supreme, îşi poate oţeli energia morală în trăirea acestor valori prin Fiinţa care, după credinţa noastră, le întrupează, dar şcoala trebue să facă abstracţie de consideraţiunile de ordin metafizic şi religios, rămânând pe temelii ştiinţifice.

Faptul că religia nu se mai predă ca materie în învăţământ — şi ştim că felul cum se preda îi reducea uneori eficacitatea la zero, chiar şi sub zero — pune pe umerii noştri, ai clericilor din toate treptele, ai monahilor şi profesorilor de teologie, sarcina de a ne înzeci zelul, pentru ca trăirea religioasă să fie o realitate vie în sufletul nostru, al fiecăruia, în familie şi în Biserica noastră. Clericul zelos poate găsi o mie de căi pentru a ajunge la sufletul semenilor săi sau pentru a-i atrage la sine, împărtăşindu-le binefacerile spirituale ale credinţei. Numai zel să aibă şi încă mai mult să aibă.

Privită în ansamblul ei, noua lege pentru reforma învăţământului se prezintă deci ca un viguros efort de sistematizare a învăţământului în vederea desfiinţării analfabetismului, a unificării de structură, a democratizării şi aşezării învăţământului pe temelii ştiinţifice, realiste, pentru a se satisface nevoile urgente de înzestrare a ţării cu oamenii de ştiinţă şi tehnicienii de care are nevoie.

Prin urmare, e vorba de o reformă de cea mai mare importanţă, dela care suntem îndreptăţiţi să aşteptăm un real progres şi o cât mai deplină dreptate socială.

Emilian Vasilescu

Legea pentru regimul general al cultelor

In Monitorul Oficial Nr. 178 din 4 August 1948, a apărut următorul Decret pentru regimul general al cultelor religioase:

CAPITOLUL I

Dispoziţiuni generale.

SECŢIUNEA I

Despre libertatea religioasă.

Art, 1. — Statul garantează libertatea conştiinţei şi libertatea religioasă pe tot cuprinsul Republicii Populare Române.

Oricine poate să aparţină oricărei religii sau să îmbrăţişeze orice credinţă religioasă, dacă exerciţiul ei nu contravine Constituţiei, securităţii şi ordinei publice sau bunelor moravuri.

Art 2. — Ura confesională manifestată prin acte, care stânjenesc liberul exerciţiu al unui cult religios recunoscut, constitue un delict ce se pedepseşte conform legii.

Art. 3. — Nimeni nu poate fi urmărit pentru credinţa sa religioasă sau pentru necredinţa sa.

Credinţa religioasă nu poate împiedeca pe nimeni de a dobândi şi exercita drepturi civile şi politice şi nici nu poate scuti pe nimeni dela obligaţiunile impuse de legi.

Art. 4. — Nimeni nu poate fi constrâns să participe la serviciile religioase ale unui cult

Art. 5. — Nimeni nu poate fi constrâns, prin măsuri administrative de Stat, să contribue la cheltuelile unui cult sau să se supună unor hotărâri ale organelor religioase de judecată.

TECŢIUNEA II.

Despre libertatea organizării cultelor.

Art. 6. — Cultele religioase sunt libere să se organizeze şi pot funcţiona liber dacă practicile şi ritualul lor nu sunt contrare Constituţiei, securităţii sau ordinei publice şi bunelor moravuri.

Art. 7. — Cultele religioase se vor organiza după norme proprii, conform învăţăturilor, canoanelor şi tradiţiilor lor, putând organiza, potrivit aceloraşi norme, aşezăminte, asociaţiuni, ordine şi congregaţiuni.

Art. 8. — Cultele religioase recunoscute pot avea organe de judecată religioasă pentru disciplinarea personalului din serviciul lor.

Organele disciplinare de judecată se organizează prin regulamente speciale, în conformitate cu canoanele şi statutele cultelor respective. Regulamentele se alcătuesc de organele legale ale cultului respectiv şi se aprobă prin decret al Prezidiului Marei Adunări Naţionale, la propunerea ministerului cultelor.

Art. 9. — Părţile componente locale ale cultelor religioase recunoscute pot avea şi întreţine singure sau în asociaţie cu altele cimitire pentru credincioşii lor.

Comunele sunt obligate a crea cimitire comune sau locuri rezervate din terenurile cimitirelor existente, pentru înmormântarea celor ce nu aparţin cultelor ce au cimitire.

CAPITOLUL II

Raporturile dintre Stat şi cultele religioase

Art. 10. — Credincioşii tuturor cultelor religioase sunt obligaţi a se supune legilor ţării, a depune jurământul în forma şi în cazurile prevăzute de lege şi a face înscrierea actelor de stare civilă la oficiile de stare civilă în termen legal.

Art. 11. — Delictele şi crimele de drept comun săvârşite de şefii sau de ierarhii cultelor religioase se judecă de Curţi, cu recurs la Curtea Supremă.

Art. 12. — Cultele religioase recunoscute vor trebui să aibă organizaţie centrală, care să reprezinte cultul, indiferent de numărul credincioşilor săi.

Art. 13. — Cultele religioase, pentru a putea să se organizeze şi să funcţioneze, vor trebui să fie recunoscute prin decret al Prezidiului Marei Adunări Naţionale, dat la propunerea Guvernului, în urma recomandării ministrului cultelor.

In cazuri bine motivate se va putea retrage recunoaşterea în acelaşi mod.

Art. 14. — In vederea recunoaşterii, fiecare cult religios va înainta, prin Ministerul Cultelor, spre examinare şi aprobare, statutul său de organizare şi funcţionare, cuprinzând sistemul de organizare, conducere şi administrare, însoţit de mărturisirea de credinţă respectivă.

Art. 15. — Biserica Ortodoxă Română este autocefală şi unitară în organizarea sa.

Art. 16. — Organizarea de partide politice pe bază confesională este interzisă.

Art. 17. — Părţile componente locale ale cultelor religioase recunoscute, precum comunităţi, parohii, unităţi, grupe, vor trebui să fie înscrise într'un registru special al primăriei respective, cu arătarea nominală a organelor de conducere şi control şi cu indicarea numerică a membrilor cari fac parte din ele.

Art. 18. — Asociaţiunile civile şi fundaţiunile care urmăresc în total sau în parte scopuri religioase, trebue, pentru a fi recunoscute ca persoane juridice, să aibă încuviinţarea Guvernului, prin Ministerul Cultelor, fiind supuse întru totul obligaţiunilor ce decurg din legi cu privire la caracterul lor religios.

Art. 19. — Inscripţiunile şi semnele simbolice, precum şi sigiliile sau ştampilele arătând denumirea cultului, vor trebui să aibă în prealabil aprobarea Ministerului Cultelor.

Art. 20. — Şefii cultelor, ierarhii şi în general întregul personal din serviciul cultelor, trebue să fie cetăţeni români, bucurându-se de deplinătatea exerciţiului drepturilor civile şi politice.

Art. 21. — Şefii cultelor, precum şi mitropoliţii, arhiepiscopii, episcopii, superintendenţii, administratorii-apostolici, vicariiadministrativi şi alţii, având funcţiuni asemănătoare, aleşi sau numiţi în conformitate cu statutele de organizare ale cultelor respective, nu vor fi recunoscuţi în funcţiune decât în baza aprobării Prezidiului Marii Adunări Naţionale, dată prin decret, la propunerea Guvernului, în urma recomandăriii ministrului cultelor.

Inainte de intrarea în funcţiune, toţi aceştia vor depune jurământul de credinţă în faţa ministrului cultelor.

Formula de jurământ este următoarea:

„Ca slujitor al lui Dumnezeu, ca om şi ca cetăţean;

Jur de a fi credincios Poporului şi de a apăra Republica Populară Română, împotriva duşmanilor din afară şi dinăuntru;

Jur că voiu respecta şi că voiu face să se respecte de către subalternii mei, legile Republicii Populare Române;

Jur că nu voiu îngădui subalternilor mei să întreprindă şi să ia parte şi nici eu nu voiu întreprinde şi nu voiu lua parte la nici o acţiune de natură a aduce atingere ordinei publice şi integrităţii Republicii Populare Române.

Aşa să-mi ajute Dumnezeu!".

Această formulă de jurământ este obligatorie şi pentru conducătorii asociaţiilor civile cu caracter religios prevăzute la art. 18.

Ceilalţi membri ai clerului aparţinând diferitelor culte, cât şi preşedinţii sau conducătorii comunităţilor locale, vor depune înainte de întrarea lor în funcţiune, în faţa şefilor lor ierarhici, jurământul de credinţă după formula următoare:

„Ca slujitor al lui Dumnezeu, ca om şi ca cetăţean;

Jur de a fi credincios poporului şi de a apăra Republica Populară Română, împotriva duşmanilor din afară şi dinăuntru;

Jur a respecta legile Republicii Populare Române şi de a păstra secretul în serviciul orânduit de Stat.

Aşa să-mi ajute Dumnezeu!".

Ceilalţi funcţirnari din serviciul cultelor religioase vor depune, în faţa autorităţilor competente de Stat, jurământul de credinţă prevăzut de art. 8 din legea Nr. 363 din 30 Decemvrie 1947 pentru constituirea Statului Român în Republica Populară Română.

Art. 22. — Cultele religioase cu organizaţii eparhiale pot avea un număr de eparhii în raport cu numărul total al credincioşilor.

Pentru crearea şi funcţionarea de eparhii, (dieceze, superintendenţe), se vor socoti în medie 750.000 de credincioşi de fiecare eparhie.

Delimitarea eparhiilor şi repartizarea credincioşilor pe eparhii se vor face de către organele statutare ale cultului respectiv şi se vor confirma printr'un decret al Prezidialui Marei Adunări Naţionale, la propunerea ministrului cultelor.

CAPITOLUL III

Despre activitatea cultelor

Art. 23. — Activitatea cultelor religioase recunoscute se va desfăşura potrivit cu învăţătura lor religioasă, cu statutul de organizare aprobat şi în conformitate cu legile ţării şi bunele moravuri.

Art. 24. — Cultele religioase pot ţine congrese sau adunări generale, cu aprobarea Ministerului Cultelor, iar conferinţele şi consfătuirile locale (adunări eparhiale, protopopeşti) cu aprobarea autorităţilor locale respective.

Art. 25. — Ministerul Cultelor va putea suspenda orice hotăriri, instrucţiuni sau ordonanţe, precum şi orice ordin cu caracter administrativ-bisericesc, cultural, educativ, filantropic sau fundaţional, care ar contraveni statutelor de organizare a cultului respectiv, actelor de fundaţiune, actelor de constituire, securităţii şi ordinei publice sau bunelor moravuri.

Pastoralele şi circulările de interes general vor fi comunicate în timp util Ministerului Cultelor.

Art. 26. — Cultele pot întrebuinţa, în manifestările şi activitatea lor internă, limba maternă a credincioşilor. Corespondenţa cu Ministerul Cultelor se va face în limba română.

Art. 27. — La pomeniri, în legătură cu autoritatea supremă a Statului, care în mod obişnuit se fac cu ocazia diferitelor slujbe religioase, precum şi la solemnităţile oficiale prevăzute de legi şi deciziuni, se vor întrebuinţa numai formule aprobate în prealabil de Ministerul Cultelor. Cultele sunt ţinute, de asemenea, să nu întrebuinţeze formule şi expresii, în cărţile de ritual, contrare legilor şi bunelor moravuri.

CAPITOLUL IV

Despre patrimoniul cultelor religioase

Art. 28. — Cultele religioase recunoscute sunt persoane juridice. Sunt persoane juridice şi părţile lor componente locale, care au numărul legal de membri prevăzut de legea persoanelor juridice, precum şi aşezămintele, asociaţiunile, ordinele şi congregaţiunile prevăzute în statutele lor de organizare, dacă acestea din urmă s'au conformat dispoziţiunilor legii persoanelor juridice.

Art. 29. — Bunurile mobile şi imobile ale cultelor religioase, ale diferitelor părţi constitutive, aşezămintelor, asociaţiunilor, ordinelor şi congregaţiunilor, vor fi inventariate de organele lor statutare.

Organele centrale ale cultelor religioase vor comunica toate datele cu privire la aceste inventare Ministerului Cultelor, pentru exercitarea dreptului de verificare şi control.

Art. 30. — Cultele religioase, diferitele lor părţi componente, aşezămintele, asociaţiunile, ordinele şi congregaţiunile vor avea bugete proprii, cu arătarea veniturilor şi cheltuelilor.

Aceste bugete sunt supuse controlului Ministerului Cultelor.

FOIŞOARA

Unire sub Teofil?

Primii doi mitropoliţi sub noua stăpânire austriacă de după 1687, Varlaam † 1692 şi Teofil † 1697, au păstorit până la sfârşitul vieţii sub tutela superintendentului calvin, numai Atanasie (1698—1713) a schimbat acest călăritor — vorba lui I. M. Moldovan [1] — cu teologul iezuit, sau, după vorba lui Gh. Popovici, ursul cu lup.[2]

La sfârşitul vieţii, Teofil a fost asaltat de iezuiţi pentru a fi doborît în prăpastia unirii prin acelaşi mijloc, prin care l-au doborît pe Atanasie în 1701, şi poate că le-ar fi reuşit, Teofil nefiindu-i mult superior în calităţi urmaşului său, dacă moartea nu-l scăpa de uneltirile lor. Din aceste uneltiri ne-a rămas însă o istorie iezuită a unei pretinse uniri încheiate cu toate formele legale sub Teofil, aşa cum ar fi dorit-o iezuiţii, istorie ticluită de ei încă în 1697, cu ajutorul unor falsuri, în scopul de a promova prin propagarea ei propaganda unionistă însăşi.

Istoria sau povestea aceasta a unirii sub Teofil o aflăm mai întâi în cărticica tipărită de profesorul iezuit Andrei Illiia în Cluj, 1730, sub titlul *Ortus et progressus variarum in Dacia gentium et religionum*, p. 6—8.

Iat-o: „Baranyi a făcut că Teofil, şeful (antistes) Românilor de atunci, cu ai săi în 1696 lepădă schisma şi se împacă cu Biserica Romană. Adunând deci sinod în luna Februarie 1697, atât de fericit potrivi lucrurile Teofil, încât în luna Martie a aceluiaş an se primi de toţi mărturisirea religiei catolice, pe care o redau aci din cuvânt în cuvânt: „Noi, Teofil, din mila lui Dumnezeu episcopul Bisericii Româneşti în Transilvania şi'n părţile anexate ei şi întregul cler al aceleiaşi Biserici aducem prin prezenta la cunoştinţa tuturor cărora li-se cuvine, că ţinând în luna trecută Februarie sinod general în Alba Iulia, am decis unanim a ne întoarce în sînul Bisericii Mame Romano-Catolice şi a ne reuni cu ea, admiţând, mărturisind şi crezând toate cele ce le admite, mărturiseşte şi crede ea şi în primul rând cele patru puncte, în cari ne-am deosebit până acum, le mărturisim (1, 2, 3, 4) şi toate celelalte le admitem, mărturisim şi credem, pe care le admite, mărturiseşte şi crede sfânta maică Biserica Romano-Catolică".

După punerea înainte a mărturisirii de credinţă cerură în schimb trei dela M. Sa Preasfinţită Cezaro-Crăiască:

1. „Ca preoţii şi călugării de rit grec să-i împărtăşească de aceleaşi privilegii şi drepturi, de cari se bucură deja nu numai Preoţii Romano-catolici, ci şi cei Arieni, Luterani şi Calvinişti. 2. Ca în fiecare sat în care este paroh, biserica să aibă casă parohială, ca să nu fie silit parohul a locui în casă sau pe moşie străină. 3. Ca parohii să fie supuşi episcopului în mod potrivit şi nicidecum laicilor, ca până acum. (Aci uită să încheie cu ghilemele Illia, dar reia povestirea dela sine) Acestea în sfârşit le subscriseră astfel: „Noi — zic — cei numiţi mai nainte, Teofil Episcopul şi întregul cler, acestea le cerem prea supuşi dela M. Sa Preasfinţită Cezarocrăiască şi la punctele induse mai sus ne obligăm în faţa R. P. Pavel Baranyi, Parohul Bisericii Romano- Catolice din Alba Iulia. Spre credinţa şi întărirea acestui lucru am iscălit cu mânile noastre şi am întărit cu sigilul episcopiei şi al soborului (Universitatis). Dat în Alba Iulia, 1697 ziua 21 Martie. Teofil Episcopul şi întreg clerul". Aceasta a fost prima mărturisire a Românilor întorşi la autoritatea Bisericii Romane"...

Iezuitul Fasching, în cărticica sa *Nova Dacia*, Cluj, 1743, p. 21—22, scrie că'n 1698 Teofil adună sinodul preoţilor şi le propuse unirea; calvinii-i zădărniciră planul şi lucrară să-l destitue, statul catolic ardelean însă exoperându-i protecţia imperială şi ajutorul pentru adunarea din nou a sinodului, Teofil iscăli cu 12 protopopi unirea şi jură pe cele 4 puncte florentine, iar în 7 X 1698 acceptară unirea 80.000 de Români.

Altfel ne prezintă istoria unirii sub Teofil iezuitul Freyberger în 1702 şi contemporanii neiezuiţi.

Freyberger, care a scris în Nov. 1702 istoria unirii după actele şi informaţiile primite dela teologul lui Atanasie, Carol Neurauter, afirmă că Baranyi în Sept. 1697

[1] *Archivu*, 1872, p. 791.

[2] *Uniunea*, p. 100.

Bugetele şi gestiunile organelor şi instituţiunilor centrale, ale centrelor eparhiale şi ale aşezămintelor lor, se aprobă, se verifică şi se descarcă de Ministerul Cultelor.

Art. 31. — Cheltuelile pentru întreţinerea cultelor religioase şi a nevoilor lor, pot fi acoperite şi din contribuţiuni consimţite de credincioşi.

Art. 32. — Subvenţiile acordate de Stat vor fi contabilizate şi controlate, conform legii contabilităţii publice.

Art. 33. — Contravenirea la legile care privesc ordinea democratică a Republicii Populare Române poate atrage, în tolal sau în parte, retragerea subvenţiilor acordate de Stat. Deservenţii cultelor, care au atitudini antidemocratice, vor putea fi înlăturaţi, temporar sau definitiv, dela salarizarea acordată de Stat.

Art. 34. — Salarizarea personalului cultelor religioase se va face conform normelor generale în vigoare.

Art. 35. — Instituţia patronatului, privind bunuri patronale provenite dela persoane sau instituţii private de orice categorie, rămâne desfiinţată.

Art. 36. — Averea cultelor dispărute sau a căror recunoaştere a fost retrasă, aparţine de drept Statului

Art. 37. — Dacă cel puţin 10% din numărul credincioşilor comunităţii locale a unui cult trec la alt cult, comunitatea locală religioasă a cultului părăsit pierde de drept o parte din patrimoniul său, proporţională cu numărul credincioşilor care au părăsit-o şi această parte proporţională se strămută tot de drept în patrimoniul comunităţii locale a cultului adoptat de nouii credincioşi.

Dacă cei care părăsesc comunitatea locală alcătuesc majoritatea, biserica (locaşul de închinăciune, casa de rugăciuni), cum şi edificiile anexe, aparţin de drept comunităţii locale a cultului nou adoptat, cealaltă avere cuvenindu-se celor două comunităţi locale în proporţia arătată la alineatul precedent.

Dacă cei trecuţi dela un cult la altul reprezintă cel puţin 75% din numărul credincioşilor comunităţii locale a cultului părăsit, întreaga avere se strămută de drept în patrimoniul comunităţii locale a cultului adoptat, cu drept de despăgubire pentru comunitatea locală părăsită, proporţional cu numărul celor rămaşi, fără a se socoti biserica (locaşul de închinăciune, casa de rugăciuni) şi edificiile anexe; această despăgubire va fi plătită în termen de cel mult 3 ani dela stabilirea ei.

Cazurile prevăzute în acest articol vor fi constatate şi soluţionate de judecătoria populară a locului.

CAPITOLUL V

Raporturile dintre culte

Art. 38. — Trecerile dela un cult la altul sau părăsirea unui cult, sunt libere.

Declaraţia de părăsire a unui cult se comunică părţii componente locale a cultului părăsit, prin autoritatea comunală locală. La cerere autoritatea comunală respectivă este obligată să elibereze dovada facerii acestei comunicări.

Art. 39. — Niciun cult nu va putea înscrie noui adepţi, decât dacă cel ce solicită acest lucru face dovada că a anunţat de părăsirea cultului cultul căruia i-a aparţinut.

Art. 40. — Relaţiunile cultelor religioase cu străinătatea vor fi numai de natură religioasă.

Niciun cult religios şi niciun reprezentant al vreunui cult nu va putea întreţine legături cu cultele religioase, instituţiuni sau persoane oficiale în afara teritoriului ţării, decât cu aprobarea Ministerului Cultelor şi prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe.

Art. 41. — Jurisdicţia cultelor religioase din ţară nu se poate întinde în afară de teritoriului Republicii Populare Române şi nici cultele religioase din străinătate nu vor putea exercita jurisdicţiunea asupra credincioşilor din cuprinsul Statului Român.

Art. 42. — Ajutoarele sau ofrandele primite din străinătate de cultele religioase din ţară sau trimise de acestea în străinătate, vor fi controlate de Stat.

Art. 43. — Bunurile bisericeşti aflătoare în străinătate şi interesele religioase ale cetăţenilor români în străinătate pot constitui obiectul unor înţelegeri internaţionale pe bază de reciprocitate.

CAPITOLUL VI

Despre învăţământul religios

Art. 44. — Cultele ruligioase sunt libere a-şi organiza învăţământul pentru pregătirea personalului cultului sub controlul Statului.

Crearea şcolilor şi alcătuirea programelor şcolare se vor face de către organele competente ale cultelor religioase respective şi vor fi supuse spre aprobare Ministerului Cultelor.

Art. 45. — Membrii Corpului didactic se numesc de organele statutare ale cultului religios respectiv, în conformitate cu statutul şi normele aprobate de minister, având pentru cei salarizaţi de Stat recunoaşterea prealabilă a ministerului, iar pentru cei plătiţi de cult confirmarea în termen de 15 zile dela numire.

Ministerul Cultelor poate anula numirile făcute, când motive de ordine publică sau siguranţa Statului cer acest lucru.

Art. 46. — Diplomele şi certificatele eliberate de către şcolile de învăţământ pentru pregătirea personalului cultului, au valabilitatea numai în cuprinsul cultului respectiv.

Echivalarea diplomelor şi certificatelor din străinătate, în ceea ce priveşte pregătirea religioasă, va fi stabilită de comisiuni speciale recunoscute de Ministerul Cultelor.

Art. 47. — Cultele religioase sunt obligate a comunica Ministerului Cultelor toate datele cu privire la organizarea şi funcţionarea învăţământului pentru pregătirea personalului eclesiastic.

Art. 48. — Cultele religioase pot organiza, cu aprobarea ministerului, pentru pregătirea deserventilor cultului, şcoli de cântăreţi şi şcoli pentru pregătirea clerului.

Şcolile de cântăreţi vor avea la bază cel puţin gimnaziul unic sau şapte clase primare (învăţământul elementar de şapte clase).

Şcolile pentru pregătirea clerului mirean şi monahal pot fi seminarii teologice, având la bază gimnaziul unic sau şapte clase primare, institute teologice, având la bază absolvenţa liceului sau a şcolii normale (pedagogice) şi institute teologice de grad universitar, având la bază bacalaureatul sau diploma de şcoală normală (pedagogică).

Fiecare cult îşi va alege pentru formarea clerului una dintre aceste forme de aşezământ şcolar.

Pentru pregătirea monahilor, cultele pot organiza, cu aprobarea ministerului, seminarii speciale, cu bază de gimnaziu unic sau şcoală primară de şapte ani.

Art. 49. — Cultul ortodox va putea avea, pentru pregătirea clerului, două institute teologice de grad universitar.

Cultul catolic va putea avea un singur institut teologic de grad universitar, cu secţiile speciale necesare.

Cultele protestante de asemenea vor putea avea un singur institut teologic de grad universitar, cu secţiile speciale necesare.

Art. 50. — Cultele pot avea internate pentru elevii sau studenţii care urmează şcolile, respectiv institutele de pregătire a clerului, însă exclusiv pentru aceştia şi numai pe lângă şcoala sau institutul respectiv.

Art. 51. — Jurisdicţiunea canonică şi învăţătura dogmatică în şcolile de cântăreţi, seminarii şi institute, sunt pe seama cultului respectiv, iar controlul didactic şi administrativ aparţin Ministerului Cultelor, indiferent de felul şi gradul lor.

Art. 52. — Incadrarea profesorilor actuali se va face prin decret la propunerea Ministerului Cultelor.

CAPITOLUL VII

Dispoziţiuni finale şi tranzitorii

Art. 53. — Actualele seminarii teologice, în care se predă şi cultura generală, se desfiinţează. Corpul didactic de specialităţi laice dela aceste seminarii, împreună cu prevederile bugetare respective, trec dela Ministerul Cultelor la Ministerul Invăţământului Public. Profesorii care intră în această categorie vor fi încadraţi, după posibilităţi, la catedre de aceeaşi specialitate sau specialităţi înrudite.

Absolvenţii cu diplomă ai seminariilor teologice şi care au obţinut această diplomă până la data apariţiei legii de faţă, se bucură de aceleaşi drepturi de a urma învăţământul teologic superior ca şi bacalaureaţii liceelor teoretice sau diplomaţii şcoalelor normale (pedagogice).

Art. 54. — Facultatea de Teologie din Bucureşti se transformă în Institut Teologic de grad universitar, iar personalul didactic şi administrativ, împreună cu prevederile bugetare respective, trec dela Ministerul Invăţământului Public la Ministerul Cultelor.

Art 55. — Toate chestiunile cu privire la împărţirea bunurilor între diferitele comunităţi religioase locale ale cultelor, nerezolvate încă, se vor rezolva potrivit dispoziţiunilor art. 37 din legea de faţă.

Art. 56. — Toate cultele religioase sunt datoare a-şi înainta statutul lor de organizare, pus în concordanţă cu prevederile legii de faţă, în termen de 3 luni dela data publicării prezentei legii, Ministerului Cultelor, în vederea aprobării lor.

Aprobarea statutelor se face prin decret al Prezidiului Marei Adunări Naţionale, la propunerea Guvernului prin Ministerul Cultelor.

Art. 57. — Modificările ulterioare în statutele de organizare ale diferitelor culte religioase, se vor face în acelaşi mod.

Art. 58. — Dispoziţiunile legii 68 din 19 Martie 1937, pentru organizarea clerului militar, se abrogă.

Membrii clerului tuturor cultelor sunt obligaţi a acorda asistenţă şi servicii religioase ostaşilor, ori de câte ori li se cere. Refuzul de a satisface această obligaţie constitue o abatere ce se va sancţiona disciplinar.

Art. 59. — Bisericile şi capelele militare, cu întregul lor inventar, trec în proprietatea parohiilor de acelaşi cult, în circumscripţia cărora se află.

Catedrala Episcopală a clerului militar din oraşul Alba-Iulia, dimpreună cu patrimoniul său, trece în proprietatea Episcopiei ortodoxe române a Clujului, Vadului şi Feleacului.

Art. 60. — Membrii clerului militar, care la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial au cel puţin 20 de ani de serviciu public vor putea cere pensionarea prin derogare dela dispoziţiunile legii generale de pensiuni, beneficiind de un spor de 5 ani, utili la pensie, adăugaţi la timpul efectiv servit.

Membrii clerului militar, care nu vor beneficia de dispoziţiunile aliniatului precedent, vor fi încadraţi în posturi de preoţi, pe bază de cereri individuale, în Eparhiile unde au mai funcţionat sau în alte Eparhii care au posturi vacante.

Actualul Episcop al Armatei, păstrându-şi titlurile şi drepturile personale actuale, rămâne la dispoziţiunea Sfântului Sinod, care-i va fixa atribuţiuni potrivite rangului său.

Art. 61. — Plata acestui personal clerical, trecut la Ministerul Cultelor, se va face dintr'un credit extraordinar bugetar, ce se va deschide de Ministerul Finanţelor pe seama Ministerului Cultelor şi care se va acoperi prin anularea unei sume de valoare egală din bugetul Ministerului Apărării Naţionale.

Art. 62. — Legea Nr. 54 din 22 Aprilie 1928, pentru regimul general al cultelor, cum şi orice dispoziţiuni contrare prezentei legi, se abrogă.

---

merse la Viena cu însărcinare dela statul catolic de a scoate apelul imperial care să le promită privilegii preoţiior români pentru cazul că se vor uni.[1]

Pastorul luteran din Sebeşul săsesc, Andrei Gunesch † 1703, scrie că'n 1696 şi în 1697 nobilii îi cereau lui Teofil amendă, coborîtă în cele din urmă la 100 de galbeni, pentru concubinajul său. El îşi neagă păcatul şi refuză plata. Baranyi îi promise apărarea, cu condiţia să se unească cu tot poporul său. Vlădica răspunse că nu poate. Chiar dacă ar vrea să se unească el însuşi, nu i-ar putea face pe preoţi şi pe popor să-şi schimbe religia. Nici nu trebue, replică Baranyi, numai să iscălească nişte puncte, anume: 1. Ca părăsindu-l pe patriarhul C-polei, să-l recunoască pe papa Romei de cap al bisericilor lor. 2. Ca laicii să-i cuminece numai cu pâne, nu şi cu vin. 3. Preoţii însuraţi să se abţină de soţii pe restul vieţii, iar noi să nu se hirotonească decât celibi. 4. In loc de Miercuri să postească Sâmbăta, dar cu ouă şi lapte. (Pastorul din Noiştat, Ioan Ziegler † 1743, completă aci manuscrisul lui Gunesch cu adausul că alţii prezintă ca punctele cerute de Baranyi cele florentine). Teofil răspunse că acestea uşor le-ar iscăli, numai în celelalte articole ale bisericii greceşti să nu fie turburaţi. Baranyi promise. Episcopul strâns de nevoie promise că se va acomoda sfatului lui Baranyi. Deci sfătuindu-se cu protopopii din Daia şi Sebeş, amăgindu-se cu multe promisiuni şi fără a consulta ceilalţi preoţi români, înclinară spre unire. Isprăvindu-le acestea în mare taină, Baranyi plecă cu episcopul A. Illyési la Viena şi-i prezentă împăratului memoriul în numele preoţilor români:[1] „I-o suppliciter flagitamus Diploma a Sua S. C. Mtte pro unione..." la care a dat împăratul apelul din 14 IV 1698. Totuşi atunci rămase în suspens afacerea aceasta iar în timpul dietei în Alba Iulia (începute în 20 X 1698) cu mirare văzurăm concentrându-se cu grabă armată spre paza reşedinţii generalului. Curând urmară 5 companii de călăreţi adunate din diverse regimente, care fură aşezate parte'n Sebeş şi în satele vecine, parte'n alte locuri aproape de Alba-Iulia".[2]

Ca Gunesch descriu unirea sub Teofil şi contemporanii N. Bethlen † 1716 şi Gh Haner † 1740. Raportul lor îl redă învăţatul preot calvin din Ighiu, P. Bod, în 1764, aşa: Teofil, părît de ai săi pentru multe păcate: beţie, concubinaj, nepostire, tolerarea preoţilor căsătoriţi a doua oară, excese şi ilegalităţi arghirofile, ameninţat de Dindar, agentul din Braşov al lui Brâncoveanu, cu destituirea pentru ele, ameninţat şi de guvernatorul Banfi pentru că nu cumpărase dela el mia de câble de grâu date fiscului în darea preoţilor români, căută scut în tratări cu tezaurarul catolic Apor şi cu iezuiţii. Aceştia i-au promis protecţia cu condiţia să treacă la unire cu tot poporul. Teofil declară că nu poate, preoţii şi poporul neadmiţând schimbarea religiei. Baranyi răspunse că nici nu cere, decât cele 4 puncte: Papa, celibatul, omiterea vinului la cuminecarea laicilor şi postul catolic al Sâmbetei. In schimbul acestora promitea multe scutiri, libertăţi şi bunuri. Teofil le comunică acestea protopopilor din Daia şi Sebeş şi obţinu învoirea lor de a consimţi la unire. Cu acest rezultat plecă Baranyi (în Sept. 1697) la Viena, însoţind pe Illyeş spre a exopera apelul din 14 IV 1698, cerut de statul catolic ardelean, care s'a dat cu toată opoziţia lui Banfi şi Bethlen.[1]

Intimul lui Apor, M. Cserei, în cronica sa din 1709—12 nu ştie nimic de unire sub Teofil, ci începe istoria ei dela apelul din 14 IV 1698.[2] Nici iezuiţii M. Szentiványi la 1703[3] şi Timon la 1764[4] n'o amintesc, nici Feller în 1708,[5] iar alţi istorici până la Laurian ori n'o amintesc, ori se razimă pe Illia şi Fasching.[6]

[1] *Cult. Cr.* 1913, p. 464—5. O copie Fr., de N. Dobrescu, e la sem. de ist. bis. rom. în Buc., alta de N. Densuşianu la Ac. R. P. R. Nilles îl acuză că nu-l poate urma şi ia din el numai ce-i convine, cum face cu toate documentele. Id. p. 296—7.

[1] Am arătat în *„Primele acte ale unirii"* că cererea era în numele statului catolic, nu în al preoţilor români. O spune şi introducerea apelului din 14 IV, şi ordinul de publicarea lui în comitate, v. Ţiple: *Doc. la eppia de Maram.* Ac. R. 1914, anexa 45 (cu greşeala 1695 în loc de 1698).

[2] I. Trausch: Chronicon, Br. 1898, II, p. 277—80 şi 287,

[1] P. Bod: *Brevis Val. Tr. i. hist.*, litogr. Cluj 1890, p. 178—84.

[2] Ed. Kazinczy G., Bp. 1852, p. 286.

[3] *Diss... de ortu, progressu ac diminutione schismatis*, Tyrn. 1703, cap. IV.

[4] *Epitome*, Cluj 1764, p. 280.

[5] *Curiöse Nachricht.* Cölln, 1708, p. 38.

[6] Benkő: Transs Viena, 1778, II, 230 ss. Engel: *Ist. Ung.* Viena, 1814, V, 173.

(Continuare în Nr. viitor).

Noul regim al Cultelor şi al Invăţământului în R. P. R.

— Declaraţiile D-lui Prof. Stanciu Stoian, Ministrul Cultelor —

Dl prof. Stanciu Stoian, ministrul cultelor, a conferenţiat, Sâmbătă 21 August a. c., în aula Facultăţii de Farmacie din Bucureşti, despre noul regim al cultelor şi al învăţământului public în R. P. R.

Redăm, după ziarul „Naţiunea" cu data de 24 August a. c., rezumatul acestei importante conferinţe, publicat de P. C. Arhimandrit Valerian, redactorul paginii Bisericii din ziarul „Naţiunea":

D-sa a arătat în introducere că subiectul ce şi l-a propus comportă oarecare dificultate, deoarece înainte se vorbea despre culte într'un fel ca să se înţeleagă în altfel, ori acum noi vom spune lucrurile pe nume. Cnstituţia dela 1866 şi cea din 1923 prevedeau pentru culte libertăţi cu totul ideale, dar tot în aceleaşi Constituţii erau cuprinse şi discriminări rasiale, cari anulau libertăţile principiale. Prin Constituţia din 1923 se acorda Bisericii ortodoxe române titlul de „dominantă", dar prin Concordat Biserica ortodoxă era copleşită de dominaţia Concordatului, încât pe bună dreptate ierarhii ortodocşi au putut spune că ei nu cer altceva decât egalitate cu Biserica papală. Vechea orânduire a cultelor era plină de contradicţii, perfidă şi condamnabilă. Ea ar fi trebuit să servească drepturile poporului, realmente ea a servit scopurile imperialismului şi expansionismului puterilor apusene. Evenimentele dintre cele două războaie mondiale dovedesc aceasta. Pe plan internaţional s'a promovat teologia celor cari fugiseră din Rusia — Bulgakov, Berdiaev — masiv sprijinită de Vatican în scop de a lovi în U. R. S. S. Acelaşi lucru se poate spune şi de Mişcarea ecumenică, tot un reflex al capitalismului. Aceasta, prin Soc. Naţiunilor, a încercat să mobilizeze întreaga lume în contra Uniunii Sovietice. Vaticanul a încercat deasemenea să ajute opera de anihilare a U. R. S. S. prin încheierea de concordate cu Polonia, România, misiunile trimese în Finlanda, Japonia, Prusia, prin care urmărea politica de încercuire, faimosul cordon sanitar imaginat de imperialismul mondial contra U. R. S. S.

La noi s'au încurajat eforturile teologilor mireni, cari au cultivat un misticism bolnăvicios — Gândirea — cu scopul de a abate atenţia masselor dela adevăratele lor preocupări. Regimurile burghezo-moşiereşti au cultivat cu predilecţie diversionismul: antisemitism şi antisectarism, numai cu scopul de a abate atenţia opiniei publice. Pe aceste stări de lucruri s'a ridicat legionarismul şi cuzismul, ciuperci eşite din misticismul bolnav şi care n'aveau nimic comun cu ideologia bisericească.

La 23 August totul se schimbă. Se repune în fiinţă Constituţia dela 1866, se recunosc din nou cultele pe care automarealul Antonescu le interzisese. Preoţimea şi slujitorii celorlalte culte se antrenează în lupta democratică, se reiau legăturile cu Bisericile ortodoxe vecine şi în special cu Biserica rusă, vizitele celor doi patriarhi: Nicodem şi Alexei, au mijlocit cunoaşterea reciprocă şi spulberarea calomniilor privind regimul Bisericii în Rusia. Intre 23 August 1944 şi 23 August 1948 s'au realizat în ţara noastră reforme epocale, care au schimbat structural aşezarea noastră. S'a înlăturat monarhia, instrumentul imperialismului şi al capitalismului, s'a realizat R. P. R., iar denunţarea Concordatului, noul regim al cultelor şi al învăţământului public vor crea o mentalitate nouă într'un regim nou.

Concordatul

Concordatul ce ni s'a impus avea de scop să întărească poziţia duşmanilor U. R. S. S. Iniţiat de liberali, încheiat de averescani la insistenţele regelui Ferdinand, era anticonstituţional, pentrucă în Constituţia de atunci nu se prevedea niciun fel de avantagii deosebite pentru vreun cult. Maniu a fost bucuros să-l ratifice în 1929, întrucât ajuta la încercuirea Uniunii Sovietice.

Concordatul din punct de vedere politic punea ţara în situaţie de vasalitate, aducea o gravă atingere suveranităţii naţionale, ne obliga numai la acordare de avantagii faţă de Vatican, fără a ni se da vreun drept. prilejuia desarmonia dintre culte prin imensele avantagii acordate cultului catolic. Economiceşte eram păgubiţi, întrucât se dădeau cadou Vaticanului imensele averi care se cuveneau Statului român. Cultural ceşte eram deasemenea păgubiţi prin opera nefastă a şcoalelor şi călugărilor şi călugăriţelor catolice, care creşteau copiii în duh strein de idealurile poporului român.

N'avem nimic cu credincioşii cultului catolic, pentrucă de beneficiile Concordatului nu s'au bucurat ei, ci o clică de exploatatori şi mai ales exploatatorul cel mare: Papa dela Roma.

Legea regimului general al Cultelor

Aceasta cuprinde cadrul larg în care toate cultele sunt chemate să colaboreze cu Statul. Fiecare cult va trebui să-şi dea un Statut, care nu trebue să fie în contradicţie cu Constituţia şi să prilejuiască atingerea siguranţei Statului.

Principiile generale care conduc această lege sunt: Libertatea conştiinţei şi libertatea religioasă, ura de rasă este considerată delict, fiecare poate crede ce vrea, fiecare cult se va organiza după dogmele şi regulile sale, toţi credincioşii cultelor sunt datori să se supună legilor ţării, cultele sunt persoane juridice, având drept de a avea averi şi primi subvenţii, dar Statul îşi rezervă dreptul de a controla întrebuinţarea lor; Statul îşi mai rezervă dreptul de a înlătura pe slujitorii cultelor cari se împotrivesc şi luptă contra poporului; trecerea dela un cult la altul este absolut liberă; cultele nu pot întreţine raporturi în afară de graniţe decât prin Ministerul de Culte şi cel de externe.

Invăţământul religios este garantat tuturor cultelor, fiecare având libertate de a-şi alege forma care îi convine între seminar şi institut teologic de grad universitar.

Legea învăţământului public

Este o mare reformă care vine să creeze o situaţie şi o mentalitate nouă. Principiile care stau la baza ei sunt: învăţământul este egal pentru toţi, dându-se prilej elementelor din lumea muncitoare de a ajunge până la universitate, dându-se o ştiinţă nouă care să fie pusă în serviciul poporului. Invăţământul va fi realist ştiinţific, aşa cum spune Lenin: „Nu se poate construi o ţară nouă fără luminile ştiinţei moderne", pentru aceasta s'a redus numărul liceelor teoretice dela 286 la 138. S'a introdus limba rusă pentru a se pune la îndemâna masselor instrumentul de cercetare a lumii progresiste, aşa cum s'a întâmplat după revoluţia franceză, când limba acesteia a devenit limba universală. S'a înlăturat învăţământul particular şi confesional şi s'a creat un învăţământ unitar.

Situaţia Cultelor

Situaţia generală a cultelor este următoarea:

Culte cari n'au tendinţe centrifugale: Ortodocşii 70%, reformaţii 6 jumătate la sută, mozaicii 4 la sută, mahomedanii 1 la sută, aconfesionali 1 la sută.

Cultele cu tendinţe centrifugale: catolicii 4 la sută şi neoprotestanţii 1 la sută. O parte a clerului catolic şi o mare parte a credincioşilor catolici se îndreaptă cu credinţă către R. P. R., desolidarizându-se de conducerea lor.

Spre cinstea ei, Biserica ortodoxă şi slujitorii ei s'au orientat cel mai mult spre nouile idealuri de viaţă ale poporului. In ce priveşte pe catolici, sperăm că-şi vor revizui orientarea şi aşteptăm aceasta mai mult dela fraţii români uniţi, cărora le amintim exemplul înaintaşilor lor, cari au ştiut la vremea lor să fie alături de popor şi de suferinţele lui. Martorii lui Iehova fac o propagandă care atinge ordinea şi siguranţa, mai ales prin sprijinul material ce-l primesc din statele imperialiste. Sperăm că şi aceştia vor lua exemplu dela atitudinea cultelor din U. R. S. S., care toate s'au declarat alături de popor şi de năzuinţele acestuia.

Regimul democraţiei populare nu este contra cultelor. Lenin, ocupându-se de religie, arată că atitudinea partidului muncitoresc faţă de culte trebue să fie nu numai binevoitoare ci prietenească, pentrucă membrii acestora sunt oamenii din popor.

Amintim declaraţiile de acum doi ani ale d-lui Gheorghiu-Dej, care a arătat că partidul a trecut de perioada romantică. el făcând o politică realistă, iar Biserica este o realitate. De asemenea amintim declaraţiile d-lui Vasile Luca, care a spus că în R. P. R. nimeni nu este închis şi prigonit pentru credinţa lui religioasă.

Sperăm că toate aceste legiuiri vor găsi o înţelegere justă din partea tuturor cultelor, toţi slujitorii lor înţelegând să servească cu adevărat democraţia populară, muncind pentru popor, pentru libertate, pentru pace şi înfrăţire între toate popoarele lumii.

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Cu începere dela 23 August a. c., s'au făcut importante reduceri de preţuri la magazinele de Stat, la articolele monopolizate, la C. F. R., Telefoane, etc. Alte reduceri se vor face începând dela 15 Septemvrie a. c. Aceste reduceri vor mări puterea de cumpărare a salariaţilor şi vor ieftini produsele agricole.

1 Septemvrie, ziua reorganizării mişcării sindicale, a fost sărbătorită în toată ţara de oamenii muncii manuale şi intelectuale. Intre 1 Septemvrie 1944 şi 1 Septemvrie 1948, mişcarea sindicală din ţara noastră a parcurs un drum plin de realizări de prima mână, ajângând astăzi o forţă considerabilă în Statul Român.

S'au creat 120 circumscripţii sanitare rurale noui, iar alte sute s'au prevăzut pentru viitorul buget, ce va fi aplicat cu începere dela 1 Ianuarie 1949.

Toţi copiii între 3 luni şi 7 ani vor fi vaccinaţi împotriva tuberculozei.

In judeţul Someş au funcţionat 238 şcoli de alfabetizare, dintre care 229 în mediul rural, 7 în mediul urban şi 2 pe lângă instituţiile militare.

2.667.293.000 Lei reprezintă valoarea lucrărilor de electrificare şi canalizare întreprinse de Ministerul Afacerilor Interne. In această sumă intră atât fondurile proprii cât şi împrumuturile acordate pe termen lung de diverse instituţii bancare de Stat.

EXTERNE

In ziua de 31 August a. c. a încetat din viaţă, după o boală grea, generalul-colonel Andrei Alexandrovici Jdanov, fruntaşul de seamă al Partidului Comunist (bolşevic) şi al Statului Sovietic, membru al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Comunist (bolşevic) al Uniunii Sovietice, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist (bolşevic) al Uniunii Sovietice, deputat al Sovietului Suprem al U. R. S. S.

Fiu credincios al partidului lui Lenin şi Stalin, Andrei Alexandrovici Jdanov şi-a consacrat toată viaţa servirii marei cauze a comunismului. Prin moartea lui, Partidul Comunist (bolşevic) al Uniunii Sovietice pierde un teoretician marxist de frunte, un talentat propagandist al ideilor lui Lenin şi Stalin, pe unul dintre cei mai proeminenţi făuritori ai Partidului şi ai Statului Sovietic.

Intregul popor sovietic deplânge moartea marelui bărbat de Stat, generalul-colonel Andrei Alexandrovici Jdanov, care prin devotamentul său faţă de cauza partidului lui Lenin şi Stalin şi-a atras iubirea arzătoare a partidului şi a tuturor oamenilor muncii din Uniunea Sovietică şi din ţările democraţiei populare.

S'au împlinit 120 ani dela naşterea marelui scriitor rus Lew Tolstoi. Ziarele şi revistele i-au închinat numeroase articole.

In zilele de 25—28 August a. c. a avut loc la Wroclaw (fost Breslau), în Polonia, Congresul Mondial al Intelectualilor pentru apărarea păcii.

Acest Congres a fost convocat din iniţiativa unui comitet polon-francez, în care au intrat o serie de repre entanţi ai ştiinţei, culturii şi artei progresiste, şi s'a ales înadins Polonia ca loc al Congresului, pentrucă această ţară a suferit cel mai mult de pe urma războiului.

Congresul a întrunit 200 delegaţi din Polonia şi 500 din diferite alte ţări. Delegaţia sovietică a fost compusă din cei mai de seamă reprezentanţi ai intelectualităţii sovietice, având conducător pe d. Alexandru Fadeev, secretarul general al Uniunii Scriitorilor Sovietici. Dintre delegaţii celorlalte ţări amintim pe renumita fiziciană franceză Irène Jolliot-Curie, pe scriitorul danez Martin Andersen-Nexö, dirijorul ceh Rafael Kubelik, biologul englez Julien Huxley, fizicianul american O. Nathan (reprezentantul personal al lui Einstein), savantul american Toledano, marele poet chilian Pablo Neruda etc.

Rapoartele de bază ale Congresului au fost prezentate de câte un reprezentant al Uniunii Sovietice, al Poloniei şi al cercurilor progresiste din Marea Britanie şi Franţa. Discuţiile au fost pline de însufleţire şi învăţăminte. A fost remarcabil în deosebi discursul d-lui Al. Fadeev, conducătorul delegaţiei Sovietice şi acela al scriitorului Ilya Ehrenburg. Oratorii au arătat grozăviile războiului şi au condamnat pe aţâţătorii la un nou război.

Congresul Mondial al Intelectualilor pentru apărarea păcii s'a încheiat cu o vibrantă moţiune, în care sunt chemaţi toţi intelectualii din lume să lupte împotriva barbariei războaielor şi pentru pace şi progres.

Programul

serviciilor religioase la sfânta Biserică Catedrală din Sibiu pe luna Septemvrie 1948

1. In fiecare zi dimineaţa la ora 6½ Utrenie şi în continuare *Sfânta Liturghie.* In fiecare seară la ora 6 Vecernie. *Marţi* seara după Vecernie se slujeşte „Acatistul Sf Antonie cel Mare". *Vineri* seara, după Vecernie, se slujeşte *Acatistul Maicii Domnului.*

2. *In Dumineci şi Sărbători* dimineaţa la ora 8½ Utrenia, în continuare la ora 9½ Sfânta Liturghie. La Liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului *Gheorghe Şoima.*

3. *Duminecă în 5 Septemvrie 1948* servesc: prot. Mihail Neagu, Octavian Mureşan şi cons. Gheorghe Secaş; diaconii Iosif Bolog şi Eugen Muntean. Predică: *cons. Gh. Secaş.*

4. *Miercuri în 8 Septemvrie 1948, la Naşterea Maicii Domnului,* servesc: Prot. Mihail Neagu, Octavian Mureşan şi cons. Alexandru Popa; diaconii: Vasile Gârbu şi prof. Dr. Emilian Vasilescu. Predică: *prot. Mihail Neagu*

5. *Duminecă în 12 Septemvrie 1948* servesc: prot. Mihail Neagu, Octavian Mureşan şi prof. Dr. Grigorie T. Marcu; diaconii: Iosif Bolog şi Eugen Muntean. Predică: *prof. Dr. Grigorie T. Marcu.*

6. *Marţi în 14 Septemvrie 1948, la Înălţarea Sfintei Cruci,* servesc: Cons. Aurel Nanu, Prot. Mihail Neagu, Octavian Mureşan, preoţii: Moise Popovici şi Ioan Langa; diaconii: Iosif Bolog şi Vasile Gârbu. Predică: *cons. Aurel Nanu.*

7. *Duminecă în 19 Septemvrie 1948* servesc: Prot. Mihail Neagu, Oct. Mureşan şi preotul Simion Iacob; diaconii: Vasile Gârbu şi Eugen Muntean. Predică: *prot. Mihail Neagu.*

8. *Duminecă în 26 Septemvrie 1948* servesc: Prot Mihail Neagu, Octavian Mureşan şi duhovnicul Nicodim Belea; diaconii: Dr. Nicolae Mladin şi Iosif Bolog. Predică: *duhovnicul Nicodim Belea*

Aviz

Onor Oficii parohiale sunt rugate a trimite urgent abonamentul a „Telegraful Român" pe anul 1948, după cum urmează:

Parohii clasa I	*Lei 806*
„ „ *II*	„ *606*
„ „ *III*	„ *506*

Totodată Onor. Oficii parohiale sunt rugate a trimite şi abonamentul pe anul 1947, chiar dacă l-au plătit în Lei nestabilizaţi, parţial sau integral.

Abonamentul pe 1947 a fost stabilit după cum urmează:

Parohii clasa I	**Lei 506**
„ „ **II**	„ **406**
„ „ **III**	„ **306**

Administraţia „TELEGRAFULUI ROMÂN"

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI SIBIU, 19 Septemvrie 1948 Preţul unui ex. Lei 8.— Nr. 25—26

Telegraful Roman

Organul oficial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

Ahonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorităţi şi străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 35. — Articolele nepublicate nu se inapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 35.

BIBLIOTECA CENTR. ASOCIAŢIUNEA SIBIIU

„Pentru pacea a toată lumea"

Lucrările şi manifestul Congresului mondial al intelectualilor pentru apărarea păcii, care s'a ţinut la Wroclaw (Breslau-Polonia) între 25—28 August a. c., nu pot rămâne la periferia conştiinţei noastre creştineşti. Căci pacea, pentru care s'au strâns acolo aproape 800 de intelectuali din 45 de ţări, este „pacea pe pământ şi între oameni buna învoire" cântate de îngeri la naşterea Mântuitorului şi menite să pună stăpânire pe întreg pământul prin predicarea Cuvântului Său. Este „pacea a toată lumea", pentru care se roagă Biserica noastră în toate Duminecile şi sărbătorile de peste an; pacea în suflete şi în afară, între oameni şi între popoare, împăcarea cu noi înşine, cu semenii noştri şi cu Dumnezeu, năzuind spre realizarea împărăţiei iubirii şi a dreptăţii absolute, ţintă supremă a strădaniei creştine.

Tristeţea noastră, a creştinilor, este însă aceea că, după aproape două mii de ani de propovăduire a iubirii creştine, pacea cântată de îngeri la naşterea lui Hristos nu s'a coborît încă în sufletele oamenilor şi între popoarele lumii. De aceea nu trebue să ne mire cuvintele abatelui romano-catolic, profesorul Boullier, membru al delegaţiei franceze la Congresul dela Wroclaw, care a spus că dacă creştinismul n'a reuşit să creeze o lume fericită şi s'au găsit alţi ingineri mai buni care vor şi pot s'o construiască pe alte baze sociale, datoria oricărui creştin cinstit e să-i urmeze pe aceşti ingineri.

De sigur, preotul şi profesorul Boullier n'a afirmat prin aceasta inferioritatea învăţăturii creştine, ci numai a constatat faptul dureros că iubirea creştină n'a pătruns încă atât de adânc în sufletele oamenilor încât să-i aducă în stare să rezolve pe cale paşnică orice neînţelegere între indivizi şi între popoare. Şi dacă, în năzuinţa lor de a construi pacea şi fericirea oamenilor, creştinii se întâlnesc cu alţi „ingineri", care pornesc dela alte principii, dar urmăresc aceeaşi ţintă şi pot s'o atingă, ar fi nedrept, ar fi necinstit ca să fie ocoliţi sau împiedecaţi tocmai de creştini.

Căci, în fond, războiul e război, oricâte circumstanţe atenuante s'ar găsi celor care îl poartă. Conştiinţa creştină are oroare de vărsarea de sânge. Războiul este o crimă de lesumanitate. Popoarele sunt încredinţate astăzi că din războaie ies păgubiţi atât învinşii cât şi învingătorii. După calculele făcute de un ministru francez, primul război mondial s'a soldat cu 28 milioane cadavre omeneşti şi cu o cheltuială de 1000 miliarde franci francezi. Nu ştim dacă a fost cineva în stare să calculeze pagubele celui de al doilea război mondial şi cu siguranţă nimeni nu poate să-şi închipue imensitatea dezastrului pe care l-ar produce un al treilea război mondial.

Şi totuşi am văzut nu una ci mai multe cărţi, ba chiar şi tratate de morală, în care se lăudau însuşirile războiului. De sigur, nicio mirare că se vor fi găsit mai ales ofiţeri care, scriind cărţi despre război, vor fi găsit că acesta este o bună şcoală a virtuţilor militare, desvoltând bravura, spiritul de sacrificiu, simţul camaraderiei etc., dar e de mirare ca un moralist şi mai ales un moralist creştin să susţină că războiul stimulează apariţia invenţiilor şi descoperirea unor surse noui de energie, că războiul contribue la desvoltarea anumitor industrii, că prin războaie s'a realizat adesea evoluţia spre mai bine a omenirii şi că deci războiul este un important factor de progres. E de mirare zic, şi e dureros chiar că se pot întâlni astfel de expresii ieşite din pana unui gânditor creştin, care ştie că singurul război recomandat creştinului este războiul împotriva răului din lume. Vitejia, da, mult cântata vitejie a războaielor, poate căpăta o aureolă şi mai strălucitoare dacă se transformă în luptă vitează împotriva întunerecului şi suferinţei din lume. Progresul omenirii se realizează mult mai bine dacă popoarele, în loc să-şi declare războaie între ele, ar declara război necruţător ignoranţei şi puterilor încă ascunse ale naturii.

Nu ignorăm faptul că problema războiului, privită sub unghiu creştin, e mult mai complexă decât s'ar părea. Ştim că morala creştină nu îngădue sinuciderea şi că neopunerea la rău, propoveduită de pildă de L. Tolstoi în numele moralei evanghelice, echivalează cu o sinucidere în cazul că se porneşte împotriva noastră război nedrept de cucerire şi distrugere şi noi îl acceptăm fără a schiţa un gest de apărare, pe temeiul comandamentului „să nu ucizi" şi al preceptului că „cel ce scoate sabia de sabie va pieri". Dar conştiinţa noastră creştină ne comandă ca să facem tot ce ne stă în putinţă pentru a evita războiul, să ne rugăm, să luptăm pentru pace, să ne sacrificăm chiar, dacă acesta este preţul păcii, prin care se dobândesc bunuri atât de mari pentru omenire.

Căci nu în zadar se va fi adresat Mântuitorul totdeauna ucenicilor Săi şi mulţimilor cu cuvintele: „Pace vouă!" Şi nu în zadar va fi spus el apostolilor Săi: „Pacea mea o las vouă", înţelegându-se de sigur că e vorba de o pace a conştiinţei curate, a iubirii şi dreptăţii între toţi discipolii Săi mai apropiaţi şi mai îndepărtaţi.

Pacea creştină, pacea iubirii şi a dreptăţii, pentru care militează creştinii de pretutindeni şi de toate nuanţele, trebue să ajungă odată să nimicească prejudecăţile de rasă, de castă, de avere şi de dominaţie, prejudecăţi care ajung uneori să pună stăpânire şi pe oamenii Bisericii, cărora le stă foarte bine la un Congres mondial pentru pace, dar le stă foarte rău când se fac instrumentele urii între oameni şi între popoare.

Căci creştinismul, în esenţa sa, este o religie a păcii şi a iubirii de oameni, nu o religie a învrăjbirii popoarelor. Creştinismul preţueşte omul şi stă alături de cei care vor să-l salveze dela pieire. Creştinismul în general şi Biserica ortodoxă în deosebi, departe de a fi piedeci în progresul omenirii, dimpotrivă au contribuit mult la punerea temeliilor acestui progres şi se alătură cu căldură celor care îşi iau greaua sarcină de a-l duce mai departe. „Indată ce popoarele înţeleg învăţătura lui Hristos, se îndeletnicesc cu munca câmpului, în loc să se lupte, şi-şi împreună mâinile spre rugăciune, în loc să pună mâna pe arme", spune sf. Atanasie cel Mare.

Acum, după încheierea lucrărilor Congresului dela Wroclaw, Bisericii ortodoxe române îi revine datoria să fie alături de intelectualii progresişti din lumea întreagă, care vor continua în ţările lor lupta pentru pace. E o cinste pentru ţara noastră, că propunerea dlui Leonte Răutu, şeful delegaţiei române la acel Congres, de a se continua lupta pentru pace prin comitete naţionale şi congrese ale intelectualilor din toate ţările, a fost acceptată cu entusiasm de Congresul dela Wroclaw şi trecută în moţiunea care s'a votat acolo, dar este şi o datorie pentru reprezentanţii Bisericii noastre să sprijine cu tot zelul această iniţiativă, care urmăreşte, pe alte căi, împlinirea rugăciunii Bisericii noastre „pentru pacea a toată lumea".

EMILIAN VASILESCU

„A omorî războiul prin cuvânt, a obţine pacea, nu prin război, ci prin pace, e o glorie superioară celeia de a omorî oameni cu arme" (Fer. Augustin).

MANIFESTUL
Congresului mondial al intelectualilor

Congresul mondial al intelectualilor pentru apărarea păcii a lansat următorul manifest:

„Noi, oamenii muncii activând pe tărâmul culturii, ştiinţei şi artei, întruniţi în oraşul polonez Wroclaw, venind din 45 ţări, ne adresăm intelectualilor din întreaga lume:

Noi vă reamintim primejdia de moarte care a ameninţat nu de mult cultura omenirii. Am fost martorii barbariei fasciste, distrugerii valorilor istorice şi culturale, persecutării şi uciderii celor ce muncesc cu mintea, călcării complete în picioare a tuturor valorilor spirituale, călcare ce ameninţă înseşi noţiunile de conştiinţă, raţiune şi progres.

Cultura umană a fost salvată prin efortul suprem depus de toate forţele democratice — Uniunea Sovietică, ca şi popoarele din Anglia şi Statele Unite — şi prin eroica rezistenţă populară din ţările cucerite de fascism, cu preţul unor sacrificii şi privaţiuni fără de pereche.

Şi totuşi, împotriva voinţei şi aspiraţiilor popoarelor din toate ţările, o mână de oameni egoişti din America şi Europa, care au moştenit dela fascism ideile sale de discriminare rasială şi de negare a progresului, care şi-au însuşit tendinţa acestuia de a rezolva toate problemele prin forţa armelor, încearcă să atace din nou patrimoniul spiritual al naţiunilor de pe glob.

Cultura ţărilor europene, care au adus o enormă contribuţie la tezaurul omenirii, este în primejdie de a-şi pierde caracteristicile sale naţionale.

In mai multe ţări — Spania, Grecia, ca şi în America Latină — forţele ostile progresului nu numai că menţin, dar şi creează noui cuiburi de fascism.

Impotriva raţiunii şi conştiinţei, oprimarea fiinţelor umane şi a unor popoare întregi, pe care opresorii le denumesc naţiuni de culoare, continuă şi chiar se intensifică.

Oameni care au împrumutat metodele fascismului practică în ţările lor discriminarea rasială şi persecută pe oamenii muncii progresişti de pe tărâmul ştiinţei şi artei.

Descoperirile ştiinţifice, de pe urma cărora omenirea ar putea să tragă foloase, sunt utilizate pentru producţia secretă de mijloace de distrugere, care tinde să discrediteze şi să schimbe misiunea înaltă a ştiinţei.

Sub conducerea acestor oameni, cuvântul omenesc şi arta nu sunt folosite în scopuri educative şi pentru a apropia popoarele, ci pentru a desvolta patima josnică a urii de oameni şi pentru pregătirea războiului.

Crezând cu fermitate în nevoia unei desvoltări libere şi a difuzării realizărilor culturii progresiste, noi protestăm în numele păcii, progresului şi viitorului omenirii, împotriva oricăror restrângeri aduse acestei libertăţi şi subliniem necesitatea unei înţelegeri mutuale între culturi şi popoare în interesul civilizaţiei mondiale.

Dându-şi seama că ştiinţa modernă a eliberat mari şi noui forţe, care vor fi folosite de omenire, fie pentru binele său, fie pentru răul său, congresul protestează împotriva utilizării ştiinţei în vederea distrugerilor. Congresul cere popoarelor să facă toate eforturile în vederea aplicării ştiinţei pentru a se înfrânge cât mai repede sărăcia, ignoranţa, molimile şi lipsurile ce afectează majoritatea omenirii, ca şi spre a ajuta la slăbirea restricţiilor impuse liberei deplasări a oamenilor ce servesc cauza păcii şi progresului, publicării şi difuzării libere a cărţilor şi rezultatelor cercetărilor ştiinţifice şi culturale ce servesc aceloraşi ţeluri.

Popoarele de pe glob nu doresc război şi ele sunt destul de puternice pentru a apăra pacea şi cultura împotriva atacurilor unui nou fascism.

Intelectuali din întreaga lume! Aveţi o mare răspundere faţă de popoarele voastre, faţă de omenire şi faţă de istorie. Noi ne ridicăm glasul pentru pace, pentru liberul progres cultural al popoarelor, pentru independenţa lor naţională şi pentru o colaborare strânsă între ele.

Facem apel la toţi muncitorii intelectuali din fiecare ţară să discute următoarele propuneri:

In toate ţările să fie convocate congrese naţionale ale muncitorilor de pe tărâmul culturii pentru apărarea păcii.

Pretutindeni să fie instituite comitete naţionale pentru apărarea păcii.

Legăturile internaţionale ale muncitorilor de pe tărâmul culturii din toate ţările să fie întărite în interesul păcii".

Cronica parohială

(Urmare din Nr. 21—22)

II

Prima etapă în alcătuirea unei cronici fiind strângerea materialului, a doua urmează să fie *coordonarea metodică*, sistematică, a lui, după criterii stabilite. Ca model poate servi admirabila „Monografie a comunei Răşinar", a profesorului Victor Păcală. O cronică *parohială* însă va căuta în mod apriat şi consecvent să desluşească cu deosebire laturea bisericească a vieţii poporului din sat.

Astfel în coordonarea materialului adunat s'ar putea utiliza următoarea repartiţie pe capitole:

1. *Satul* (comuna). Numele vechi. Aşezarea şi alcătuirea lui. Descrierea. Cătune, crânguri. Obârşia satului. Evenimente istorice legate de acest sat. Desvoltarea lui. Hotarul.

2. *Locuitorii*, băştinaşi, proveniența lor. Date statistice de numărul lor la diferite epoci. Confesiunea lor. In comunele mixte, date de originea etnică, naţionalitatea, raportul procentual pe confesiuni şi naţionalităţi, ocupaţia. Felul de viaţă, starea lor morală, culturală, economică.

3. *Parohia* (sau parohiile). Infiinţarea, compoziţia, date istorice, date statistice.

4. *Biserica* (bisericile). Amintiri despre biserici anterioare. Date despre clădirea celei (celor) actuale. Planul. Pictura, cu date amănunţite. Inzestrarea ei. Inscripţii. Eventuale capele, cruci, clopotniţe etc. Fotografii.

5. *Obiecte de cult*, clopote, prapori, antimise, sf. aer, chivoturi, cruci, potire, etc., descrise, în deosebi cele vechi, cu grije.

6. *Cărţi rituale*. Proveniența lor. Consemnarea lor, cu titlul, editura, anul tipăririi. Insemnările pe aceste cărţi.

7. *Iconostasul*. Vechimea. Alcătuirea, descrierea sau fotografia lui. Data. Numele zugravului bisericesc. Icoanele din biserică.

8. *Preoţii* (protopopi, parohi, duhovnici, administratori, capelani, diaconi, ieromonahi etc.) cari au servit la acest altar. Şirul lor cronologic. Date biografice, cu anii de serviciu, hirotonia lor, slujba sau realizările lor. Eventuale fotografii.

9. *Cântăreţii bisericeşti* (dascăli, cantori, dieci) şirul lor; unde au deprins cântarea bisericească. Amintiri despre slujba şi lucrările lor.

10. *Epitropi* (gojmani) ai bisericii. Şirul lor. Realizările lor.

11. *Ctitori*, binefăcători, donatori, ajutători, sprijinitori ai bisericii. Un capitol foarte important, care ne revelează adesea legături strânse cu fraţii de dincolo de Carpaţi. Pomelnicul ctitorilor. Acte de danie. Se vor evidenţia şi toţi bărbaţii de origine din parohie, cari au jucat un rol important în slujba şi istoria neamului.

12. *Cimitire* parohiale. Proveniența. Descrierea, folosirea lor.

13. *Pământul bisericii*. Proveniența. Intinderea. Folosirea lui. Improprietăriri. Sesiuni.

14. *Casa parohială*, date despre acvirarea ei.

15. *Casa culturală*, date despre înfiinţare şi întrebuinţare.

16. *Şcoala confesională*. Date despre clădirea ei. Unde şi cum s'a ţinut şcoala înainte de înfiinţarea acestei şcoli. Şirul învăţătorilor, date despre funcţiunile şi realizările lor până la statificare. Numărul lor în acelaşi timp. Elevi, manuale, mijloace didactice.

17. *Alte averi* ale bisericii, clădiri, păduri, bunuri, drepturi, composesorate, târguri etc.

18. *Societăţi religioase*, care au existat şi care fiinţează: Reuniunea femeilor, Societatea tinerimii, a tinerelor fete, Oastea Domnului, coruri bisericeşti etc., cu însemnarea activităţii desfăşurate şi a contribuţiunilor pentru parohie şi scopuri obşteşti. Biblioteca parohială, alcătuirea şi funcţionarea ei.

19. *Alte societăţi:* de lectură, de muzică, fanfare, obşti, tovărăşii, cooperative, reuniuni economice, vecinătăţi, etc.

20. *Datini, obiceiuri*. In acest capitol încape întregul patrimoniu adeseori de o bogăţie nespusă şi de o frumuseţe neîntrecută a sufletului viu al poporului nostru. Tradiţii, legende despre munţi, râuri, văi, dealuri, păduri, balade, colinde, poezii populare, doine, cântece de dor, de jale, de nuntă, ocazii, strigături, chiuituri, bocete, proverbe, zicale, a grăi în descântece, nomenclaturi, proverbe, etc. etc., întreg folclorul ingenios al poporului nostru, care trebue strâns şi păstrat cu cea mai mare îngrijire.

III

Condica parohială este a treia etapă a cronicii. Ea urmăreşte încrestarea la răboj, zi de zi şi an de an, a tuturor acelor evenimente, care pot fi considerate de preot ca vrednice de reţinut pentru istoricul parohiei. E un jurnal al preotului, în care îşi va nota obiectiv întâmplări, evenimente deosebite, hotărîri importante, realizări, donaţiuni, începuturi de clădiri, sfinţiri, instalări, vizite pastorale, adunări memorabile, procesiuni în stil mare, sărbătoriri, realizări, calamităţi, pelerinaje, lupte, frământări, izbutite sau neizbutite; treceri religioase, mai însemnate, pagini din lupta contra prozelitismului sectar. Cu un cuvânt, se vor nota în această condică toate momentele, faptele sau împrejurările, care pot aduce lumină şi înţelegere a vieţii religioase-morale, a desvoltării culturale şi economice sau răsfrângerea altor evenimente de răsunet mai larg asupra vieţii credincioşilor noştri.

Socotim de o datorie morală a fiecărui preot atât alcătuirea cronicii parohiale pentru vremurile apuse, cât şi purtarea unei condici parohiale pentru prezent.

Protopop **Ioan Ludu**

Opera socială a Bisericii

III

In sfârşit, după atâta aşteptare, a sosit un al patrulea răspuns la apelul făcut în numărul de Sf. Paşti al „Telegrafului Român" şi repetat în numărul cu data de 13 Mai 1948, prin care rugam pe P. C. Protopopi şi Preoţi să ne trimită spre publicare dări de seamă despre activitatea socială pe care o desfăşoară.

Repetăm ceea ce am mai spus şi altă dată: Nu credem că Biserica ortodoxă română este absentă dela îndatorirea ei de ajutorare a aproapelui, dar suntem mâhniţi că P. C. Preoţime răspunde atât de slab la apelul nostru. Nu cred oare P. C. Preoţi că în felul acesta lasă să se întrevadă o serioasă doză de desinteres faţă de chemările urgente ale vremii? Şi nu li-i teamă să tăcerea poate fi interpretată şi altfel decât ca nepăsare faţă de apelul nostru? Căci dacă ar fi vorba de modestie, am stăruit şi stăruim că aceasta trebue lăsată la o parte acum, fiind nevoie să se vădească opera socială a Bisericii şi să servească drept pildă şi îndemn la realizări din ce în ce mai impunătoare.

Aşteptând încă răspunsurile P. C. Protopopi şi Preoţi, redăm mai jos, chiar cu cuvintele proprii, răspunsul P. C. Preot Teodosie Bogaciu, parohul comunei Codreni, jud. Târnava Mare, din care se vede că îndemnurile date preoţimii de către I. P. S. nostru Mitropolit NICOLAE, prin circulara Nr. 9285/943, au dat roade, unii preoţi oferind importante ajutoare medicale credincioşilor:

„De mult am început studiul plantelor medicinale şi aplicarea practică a cunoştinţelor dobândite — spune Părintele Teodosie Bogaciu. — *Pe lângă aceasta am avut în farmacia mea casnică unele medicamente procurate dela farmacie după indicaţiile date de către dl Dr. Teodoru V. în cartea sa „Prim ajutor", de Dr. V. Voiculescu în „Toate leacurile la îndemână" şi Dr. Paul Bergmann în „Praktizer Hausschatz der Heilkunde". Astfel am avut la îndemână peste 100 de plante medicinale adunate de mine, plus medicamente procurate ca: aspirină, chinină, antinevralgice, iod, camfor, amoniac, apă oxigenată, eter, sare amară, borax, colir, pucioasă, permanganat, a. salicilic, a. boric, piatră acră, bicarbonat etc. Din plante adunate am mai făcut unele preparate ca tincturi şi uleiuri.*

Am procurat şi unele instrumente medicale ca termometru, seringă, irigator, ventuze, pompe mici, precum şi unele materiale ca vată, tifon, etc.

Astfel înarmat am putut să viu în ajutorul oamenilor dela sate şi în lipsa medicului, dar câte odată în lipsa şi a agentului sanitar, am lecuit multe boli uşoare, ca d. ex.: răni provenite din tăietură, arsură sau opărire, boli de ochi, urechi, inimă, stomac, rinichi, ficat, icter, răceli, tuse, răguşeală, scabie, această plagă a satelor, eczeme, emoragii, diaree, dureri reumatice, constipaţie, răsucire, lipsa poftei de mâncare etc.

In fiecare an am ajutat până la 200 de persoane, oferindu-le medicamente. In felul acesta am scutit mai ales pe cei săraci de cheltuieli şi de greutăţile deplasării pe distanţe de 10—18 klm. şi de pierdere de timp.

In parohia actuală, unde sunt administrator parohial dela 1 Noemvrie 1947, am avut până în prezent 227 bolnavi din numărul total de 324 parohieni.

In activitatea aceasta de asistenţă socială am fost ajutat de către soţia mea, mai ales în tratarea femeilor bolnave.

Mărturisesc că din toate cunoştinţele mele, pe lângă cele teologice, mi-a ajutat foarte mult în activitatea pastorală cunoaşterea muzicii şi a plantelor medicinale.

Sunt de părere ca fiecare preot, dar mai ales preoţii din parohiile depărtate de oraşe să se ocupe cu studiul plantelor medicinale în primul rând şi apoi cu mijloacele de prim ajutor.

Şi aceasta nu pentru câştig, ci pentru a avea o cât mai strânsă legătură cu păstoriţii, pentru autoritatea morală a păstorului şi pentru a face misiunea noastră pastorală mai rodnică".

T. R.

Ectenie

Pentru ca iubirea noastră să'nfloreasca,
Albă, cum e crinul Bunelor Vestiri;
Pentru ca mlădiţa dragostei să crească,
Plină de miresme, dulce de rodiri;
Pentru ca din neaua grea de peste iarnă
Rod de viaţă caldă, iarăşi să legăm,
Pentru ca lumină peste noi să cearnă,
Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-şi verse binecuvântarea,
Ca un svon de vânturi line peste noi,
Pentru ca în suflet să-I simţim chemarea,
Când plecăm genunchii — seara — amândoi;
Pentru ca'n iubirea Lui să ne'mpreune,
Când cuprinşi de patimi, Numele-I strigăm,
Pentru ca'n vecia Lui să ne cunune,
Domnului să ne rugăm.

Pentru ca belşugul tarinilor grele
Să ne facă traiul rodnic şi umil;
Pentru ca răsfrângeri din surâs de stele
Să sclipească'n lacrimi ochii de copil;
Pentru ca sudoarea să ne miruiască
Şi'n lumina morţii viaţa s'o cercăm,
Pentru ca din muncă pacea să rodească
Domnului să ne rugăm.

Pentru ca'n mulţimea îndurării Sale,
Insu-Şi să-şi pogoare pasul către noi;
Pentru ca să-I ducem sufletul în cale,
Cu miros de smirnă şi cu ramuri moi;
Pentru ca'n lumina alb'a dimineţii,
Din strânsoarea cărnii să ne deslegăm
Şi'ntr'un pas să trecem pragul larg al vieţii
Domnului să ne rugăm.

ZORICA LAŢCU

FOIŞOARA

Unire sub Teofil?

(Urmare din Nr. trecut)

S. Micu reproduce în original şi în traducere românească, făcută de el, raportul lui Illia cu comentarul că sinoadele din Februarie şi Martie 1697 s'au ţinut în urma răspândirii în Ardeal a apelului imperial pentru unire, că Baranyi făcu mărturisirea unirii în limba latină, care limbă Teofil n'o înţelegea, că în ea nu-l întitula arhiepiscop şi mitropolit pe Teofil, că înainte de a întări împăratul acea mărturisire, Teofil a murit în Iulie, deaceea unii nu-l pun în numărul episcopilor uniţi.[12]

Şincai[13] la a. 1696 induce raportul lui Illia, Bethlen (red. ungurească, mai scurtă) şi Micu, cu nota că în cronologie sminteşte Klain, că rezoluţia de el adusă nu s'a dat în 1696, ci'n 1698. La anul 1697 citează iar pe Illia şi Bethlen.

P. Maior dă numai ştirea că Teofil începu a lucra pentru unire, dar fiind cuprins de moarte, o lăsă următorului său să o săvârşească.[14]

A. T. Laurian publică în 1846 în vol. III al Mag. ist. p. Dacia „după un manuscris vechiu latinesc", pretinsele acte ale sinodului unionist din Febr. 1697. După acest manuscris, sinodul ar fi ţinut 3 şedinţe în 3 zile. Manuscrisul nu se prezintă ca traducerea proceselor verbale ale sinodului, ci ca povestire a decurgerii sinodului: „Şedinţa întâi. Mitropolitul refereşte pe larg persecuţiunile bisericii româneşti sub Domnii calvini... (2 pagini)[15] iară acum de când a plăcut preabunului Dumnezeu să restituiască această ţară a Transilvaniei guvernului Augustissimei case Austriace, domnilor săi proprii şi ereditari, a încetat persecuţiunea bisericii române în cea mai mare parte, şi nu se mai cere nimica spre pacea dorită, decât să se trateze şi să se consulte despre unirea credinţei cu biserica romano-catolică, după dorinţa cea graţioasă a augustissimului împărat Leopold ce domneşte ferice. Şi cu mai multe altele asemenea îndemnă Mitropolitul pe cler, expuse starea de mai nainte a bisericii şi arătă folosul şi binele care ar rezulta din unirea oferită de împărat. Şi cu acestea se încheie şedinţa din acea zi. Şedinţa a doua. A doua zi s'au adunat mitropolitul şi ceilalţi din cler şi au început a se consulta despre modul de a se uni şi în special s'au consultat despre rit",... calendar, dreptul canonic, drepturile clerului şi poporului unit... „După ce au desbătut acestea, au promis că vor primi unirea, dară sub această declaraţiune: 1. Biserica românească să ţie pentru totdeauna cele 4 puncte care cuprind sfânta unire (se înşiră). 2. Dreptul canonic care se numeşte în limba românească pravilă, să rămâie în putere, afară de cele ce se află contrare sfintei uniri. 3. Preoţii, diaconii, cantorii, dascălii şi paraclisierii români să se bucure de aceleaşi drepturi şi scutiri, ca cei r.-catolici, după s. canoane şi după statutele regilor Ungariei. 4. Laicii uniţi să se primească în diregătorii, fiii lor în şcolile catolice. 5. Să se îngrijească de subsistenţa cuvenită a mitropolitului bisericii române. Cu acestea se fini şedinţa acestei zile. Şedinţa a treia. In această şedinţă se hotărî ca actele şedinţei din ziua din urmă să se trimită Augustissimului Impărat L. şi Em. Aepp-Pr. al U. Kollonici. După aceea se luară în desbatere cauzele de căsătorie şi de judecată şi în fine se încheiă sinodul".

Laurian nu spune, manuscrisul însuşi data din Februarie 1697 şedinţele, sau din Illia a luat datarea, cum e mai probabil, lipsind datele zilelor. Pretinsul decret din 21 III 1697, care data'n Februarie sinodul, îl ia din ed. 1764 a cărţii lui Illia.

Hintz în 1847, după Foaia din Braşov 1846 p. 539, scrie că în 17 III a adunat Teofil sinodul şi în 21 III a iscălit cu 12 protopopi actul unirii. Motivele credea că le-a expus în testamentul său din 18 Iulie 1697. Semnala însă şi actul numirii de protopop la Hunedoara din 9 IV 1697, semnat şi de superintendentul calvin pe lângă Teofil, că soborul era prezidat de superintendent şi că fără ştirea lui nu putea ordona nimic Teofil.[16]

Profesorii catolici dela univ. din Viena, Fiedler şi Fessler, în scrierile lor din 1858 despre unire, cu privire la Teofil dau ştirile din Illia şi Fasching. Fessler mărturi-

[11] Cipariu: *Acte şi fr.* 1855, p. 79—83. Mai pe larg în ms. din Oradea: *Ist. Bis.* IX, 1 (reprodus de Şincai la 1696), *Hist. Daco-R.* c. VI şi VII, în *Foaia...*, Br. 1862, p. 137 şi 145—7, şi în *Brevis not. de originis et progressu Nationis Daco-R.*, 1778, folosită de Rosenfeld.

[12] Ed. Iaşi 1853, p. 175—6 şi 179.

[13] *Ist. Bes. Rom.* 1813, p. 86.

[15] Rosenfeld dă'n paranteză pasajul despre S. Brancovici şi cătel, cu nota marginală că nu aparţine cuvântării lui T., ci e adaus de istorici. De fapt întregul ms. e opera unui istoric iezuit al unirii.

[16] *Gesch. des Bisthums... in Sieb.* S. 1850, p. 31—2.

La Inălțarea sfintei Cruci

Înfățișem câteva crâmpeie din învățătura sfinților Părinți și a marilor dascăli ai Bisericii asupra crucii Domnului.

Crucea este *plugul mântuirii* noastre:

„După cum plugarul își duce cu sine hainele și uneltele când merge la semănat, așa și-a luat cu sine și Hristos, plugarul cel ceresc, trupul ca haină și crucea ca plug și a arat ogorul înțelenit al sufletului nostru, stârpind mărăcinii patimilor și nimicind neghina păcatelor" (Sf. Macarie).

Pomul vieții:

„Acest pom al vieții îmi îmbie umbră împotriva tuturor relelor și mă hrănește cu poame care mă întăresc spre tot binele. Doresc a rămâne pururea în această umbră și a mă îndulci cu aceste poame" (Fer. Ieronim).

Cununa credinței:

„Taina crucii lui Hristos într'adevăr este cununa de onoare a credinței noastre" (Sf. Ambrosie).

Catedra lui Hristos:

„Crucea este nu numai catafalcul Mântuitorului Hristos, ci și catedra Învățătorului Hristos" (Fer. Augustin).

Jertfa iubirii:

Privește la Hristos, la rănile Răstignitului, la sângele Ispășitorului și la seninătatea Mântuitorului. Capul îi este aplecat, să te sărute, inima deschisă, să te iubească, și brațele întinse, să te îmbrățișeze. O, strânge-L și tu atât de tare la inima ta, cât de tare-i ținuit el de cruce" (Fer. Augustin).

Pironul păcatului:

„El fu jertfă, dar tot odată și mare arhiereu, jertfitor, dar și Dumnezeu; el aduse sânge lui Dumnezeu, dar curăți și lumea; a fost înălțat pe cruce, dar pironi și păcatul pe cruce" (Sf. Grigorie de Nazianz).

Robirea robiei:

„S'a răstignit, s'a înmormântat, s'a pogorît în iad cu dumnezeirea și cu sufletul său și a robit robia" (Sf. Epifanie).

Infrângerea morții:

„Invinse moartea prin crucea sa" (Sf. Ciprian).

Suire la cer:

„Ce-ar putea fi mai dulce și mai plăcut pentru gândire ori povestire, decât taina sfintei cruci, prin care nu numai ne-am mântuit de iad, dar ne-am suit chiar la cer" (Fer. Augustin).

Mângâierea întristaților:

„Nimic nu este mai folositor sufletelor întristate, decât crucea" (Sf. Ciril Alexandrinul).

Scutul creștinilor:

„Crucea este scut, armă și semn de biruință împotriva celui rău, înviere pentru căzuți, sprijin pentru cei cari stau drepți, ocrotire pentru cei slabi, toiag de păstor pentru pășuni, călăuză pentru cei căiți, desăvârșire pentru cei cari înaintează în bine, mântuire pentru trup și suflet, apărătoare de toate relele, izvor pentru tot binele, pomul vieții veșnice" (Sf. Ioan Damaschinul).

Temelia Bisericii:

„Crucea este nădejdea creștinilor, învierea morților, călăuza orbilor, viața întristaților, propta ologilor, mângâierea săracilor. Crucea este înțelepciunea celor mici, slobozenia robilor, catedra neînvățaților, legea nelegiuiților, departe vedere a profeților, predica apostolilor, scara mucenicilor, asprimea pustnicilor, curățenia fecioarelor, pacea preoților, temelia Bisericii" (Sf. Ioan Gură de Aur).

Bogăția roadelor:

„Crucea a îmblânzit mânia lui Dumnezeu împotriva oamenilor, a mijlocit împăcarea, a schimbat pământul în rai, a împreunat pe oameni cu îngerii, a zdrobit cetatea morții, a înfrânt puterea celui rău, a nimicit tăria păcatului, a scăpat lumea de rătăcire, a întronat din nou dreptatea, a îngrozit duhurile rele, a prăbușit capiștile idolilor, a sădit virtutea, a întemeiat Biserica. Ea este voia Tatălui, slava Fiului și bucuria Duhului Sfânt. Crucea a șters zapisul osândirii noastre, a deschis temnița morții și ne-a arătat în lumina cea mai deplină dragostea lui Dumnezeu față de noi" (Sf. Ioan Gură de Aur).

Roagă-te Celui Răstignit:

„Dacă auzi pe cineva întrebând: „Tu te rogi unui Răstignit?" atunci să nu te înroșești la față, să nu-ți apleci privirea la pământ, ridică-te drept, privește-l îndrăznet în ochi și răspunde-i cu privirea veselă și cu fruntea senină: „Da, eu mă rog" (Sf. Ioan Gură de Aur).

Să urmăm învățătura sf. Părinți întru cinstirea sfintei Cruci. Prot. **A. Nanu**

Sensul milosteniei creștine

Se istorisește cum, într'o zi, duiosul poet Rainer Maria Rilke, cunoscut prin caracterul profund religios al vieții și operei sale, își făcea obișnuita plimbare recreativă în grădina Luxenbourg din Paris, întovărășit de o prietenă. La întâlnirea cu această prietenă, poetul venise purtând în mână un trandafir superb. Doamna s'ar fi așteptat să i-l ofere, dar poetul își continuă plimbarea păstrând trandafirul. La grilajul de fier pe lângă care treceau, aștepta ghemuită, ca întotdeauna, o biată bătrână, cerșind fără cuvinte și fără gesturi. Când ajunseră în dreptul ei, poetul se opri și, înclinându-se cu cel mai firesc și elegant gest, îi oferi floarea. Bătrâna, cu ochii numai uimire și recunoștință, o luă și porni plină de fericire, renunțând să mai cerșească în ziua aceea.

Dacă reflectăm puțin asupra acestei întâmplări, ne dăm seama că poetul putea foarte bine să arunce bietei bătrâne un ban, cum facem noi de obiceiu. Dar nu, el i-a oferit ceva mai mult, ceva care s'o înalțe din trista situație de cerșetoare în care se afla: i-a dat un îndemn și i-a prezentat un sprijin de mii de ori mai eficace decât orice avere. A făcut-o să înțeleagă că e o ființă omenească, o femeie ca toate celelalte care-i treceau zilnic pe dinainte, în plimbări desfătătoare, pe aleile parcului. I-a dat sentimentul că face parte din aceeași umanitate.

Pentru cine va înțelege semnificația gestului lui Rilke, ceea ce se numește de obiceiu caritate, milă sau filantropie, va primi o accepțiune cu mult mai cuprinzătoare, mai profundă, decât cea care i se dă în mod obișnuit de către noi toți, fără deosebire.

Căci una este a face milostenie și alta a face pomană. „Mila creștină, spune atât de frumos cineva, nu trebue s'o confundăm niciodată cu pomana sau cerșetoria degradantă. Ea este expresia unui elan generos și desinteresat, care rezidește, după exemplul lui Dumnezeu, trupurile și sufletele sfârtecate ale nefericiților oameni. O asistență lipsită de substratul afectiv al iubirii poate acoperi, momentan, anumite lipsuri materiale, dar ea nu favorizează armonia socială, adică idealul oricărei fapte cu caracter social. O asemenea asistență umilește mai degrabă pe cei lipsiți și le ține permanent trează conștiința diferenței de stare materială față de cei avuți și ura contra acestora cari au fost mai favorizați de soartă decât ei". (*Ioan G. Coman*, Rolul social al milei creștine la Părinții cappadocieni, Beiuș, 1945, p. 58).

N'am priceput, în paranteză fie zis, până la pătrunderea acestor idei, adânca părere de rău a scriitorului Axel Munthe (cf.: „O carte de demult" și „Cartea dela San-Michele"), că unele spitale de azi au înlocuit pe bunele și iubitoarele călugărițe, cu așa zisele „surori de caritate", simple simbriașe în slu.ba unei misiuni ce impune desinteresare și completă lepădare de sine.

Așa se înțelege în creștinism caritatea: ca o acțiune de reînnoire fizică și sufletească în același timp. Așa numiților „cerșetori în haine negre", ca de altfel în general tuturor oamenilor în suferință, e necesar să li se acorde, pe lângă un codru de pâine ori un pumn de arginți, și suportul moral care să-i salte din desgustul de viață în care i-a prăbușit sărăcia. Cu buzele să le dai un sărut de frate, iar cu mâinile să le oferi sprijinul material care să-i salveze fără a-i jicni. Iată în ce constă pentru adoratorii lui Hristos esența milosteniei. Izvorîtă dintr'o nesfârșită iubire, ea se sfârșește și se încununează tot prin iubire, iubirea fiind aceea care închide, ca într'un cerc de foc, orice gând și fapte creștinești.

Așa dar, caritatea nu se reduce la un simplu ajutor în bani ori hrană, ci, în special, la acordarea unui sprijin de ordin moral, la încercarea de a se reface forțele sufletești ale celui năpăstuit. Toate celelalte vor constitui un adaus, necesar e adevărat, dar totuși un adaus.

Viața creștină de totdeauna și de pretutindeni confirmă cele afirmate aci. Membrii Bisericii știau să iubească și de aceea realizau piscuri de caritate, iar nu pentru simplul fapt de a fi avut averi pe cari le plăcea să le distribue celor oropsiți. Un document din sec. II d. Hr. ni-i descrie astfel: „Se iubesc reciproc, au grijă de văduve și proteguesc pe orfani, iar cel ce are dă și celui ce n'are, fără părere de rău. Dacă văd pe un străin, îl duc sub acoperemântul lor și se bucură de dânsul ca de un adevărat frate, căci nu se numesc frați după trup, ci după duh și întru Dumnezeu. Când unul dintre săracii lor trece din lumea aceasta și este văzut de cineva dintre ei, acesta poartă grijă, după putere, de îngroparea lui. Și când aud că unul dintr'a-i lor este întemnițat sau prigonit pentru numele lui Hristos, atunci toți se îngrijesc de el și, dacă le este cu putință, îl pun în libertate. Când printre ei se află vreun lipsit sau sărac și n'au nimic de prisos la'ndemână, postesc două sau trei zile pentru ca să poată da celui în lipsă atât cât îi trebue .." (*Aristide*, Apologia, XV, 7—9, ed. I. Geffcken, Zwei griechischen Apologeten, Leipzig-Berlin, 1907, p. 24. 25).

Caritatea deci e o faptă creștinească de înaltă ținută morală, cu care ar fi bine să se poată mândri oricine; nu însă pomana care e o desfigurare păgână a celei dintâi și care, în plus, nu reușește decât să permanentizeze o situație de mizerie, jignind demnitatea de om a aceluia față de care se exercită.

Diacon N. CORNEANU

„Lupi în blană de oaie"

Revista „Flacăra" cu data de 23 August a. c. publică articolul d-lui Andrei Sandu, „Lupi în blană de oaie", în care se înfierează activitatea unor „secte religioase nerecunoscute de lege, care-și fac mendrele pe la noi prin țară". Acestea, ca și o serie de alți „indivizi dubioși", răspândesc tot felul de broșuri în aparență nevinovate, dar care sunt în fond dușmănoase Statului român. „Sub titluri în aparanță nevinovate, ca: „De ce n'ar trebui omul să bea băuturi alcoolice", „Dieta și hrana", „Imbrăcămintea" și altele de acest soiu, se duce o acțiune sistematică de pervertire a mentalității omului din mulțime".

Orfelinatul Arhiepiscopiei noastre, cu toată averea sa mobilă și imobilă, a fost preluat de Stat, prin Inspectoratul școlar Sibiu.

---

seșteste că a căutat summo studio acte pentru întărirea acelor afirmații, n'a găsit însă.[17]

I. Crișan[18] neagă posibilitatea sinodului de unire înainte de 9 IV 1697 când Teofil apare încă sub tutela superintendentului.

Nilles[19] prezintă traducerea lui Klein ca originalul actelor dela Illia și Laurian. Identifică „manuscrisul vechiu latinesc" misterios al lui Laurian: un codice (cărțoiu) latinesc scris desigur de Baranyi, păstrat la episcopia latină din Alba-Iulia, în care în continuare e și povestea altui sinod foarte asemenea ticluit, din 4 și 5 Sept. 1700. Reproduce după acest manuscris sub titlul Acta et Decreta Synodi raportul Laurian despre 2 ședințe, a treia o omite și pune în loc „Decretum" din 21 III 1697 după Illia. Spre a dovedi contra lui Crișan existența sinodului, dă în fotografie singurul act ce putu găsi despre el, cunoscut încă de Fasching, scrisoarea latină din Alba-Iulia, 10 (sau 20?) Iunie 1697 către Colonici: „Deși punctele stabilite în sinod aici în Alba-Iulia și trimise Em. Voastre de P. S. nostru Episcop Teofil au fost întărite cu sigilul soborului și cu al P. S. D. Episcop însuși, totuși spre mai marea lor tărie și credință (întru cât atunci n'am fost de față), acum aceleași puncte le întărim și ratificăm noi subsemnații protopopi ai Bisericii românești cu semnătura și sigilul nostru și Vă rugăm să binevoiți a ne cere dela M. Sa milele și favorurile conform punctelor din cele precedente și a ni-le trimite cât mai curând la mâna S. S. Părintelui Baranyi la Alba-Iulia. Slugile și fiii cei mai mici ai E. V.: Vlădica Teofil ss. L S. Prot. Ion dela Vizogna, (O.-Sibiului), Prot. Costin din Țagul mare (j. Cluj), Pop(a) Gabor dela (numele satului e mâzgălit cu tuș), Prot. Gavril din Bistra (j. Turda), Ionașcu Orăștiei, Costin din Șinca (j. Făg.), Todor din Poșorta (id) sau Poșoaga (j. Turda), Iancul din Geomal (j. Alba), Simion din Săcal (j. Mureș), David din Iuiufalâiu (j. Cluj), Macavei din minice (j. Năsăud) și Simion din Slivaș (j. Hun.)", fiecare cu sigilul său.

Scrisoarea e iscălită așadar (dacă iscăliturile sunt într'adevăr de pe spatele scrisorii, cum le prezintă N.) de 11 protopopi, 1 preot și Teofil.

Iscălitura lui Teofil singură e'n josul scrisorii, cu un sigil protopopesc, deși dela Teofil ne-a rămas și sigilul său cu stemă, insignii vlădicești și inițialele T(heophilus) M(etropolita) B(elgradi).[20] Ea are literele egale și ascuțite, ca și scrisul latinesc și nu seamănă deloc cu iscălitura autentică din 1693 a lui Teofil,[21] însoțită de sigilul mitropoliei, ca și alte iscălituri ale lui.[22]

Ce caută iscălitura lui Teofil pe o scrisoare care spune că o iscălesc cei ce n'au fost în sinod? N'a fost nici el? Punerea ei arată că ticluitorul scrisorii urmărea s'o folosească în același scop, ca și falsificarea manifestului din 7 X 1698, de a face să se creadă că biserica română a acceptat în mod formal și legal unirea.[23] Scrisoarea afirmă că cei iscăliți acceptă punctele stabilite în sinod, pe care nu le cuprinde, dar afirmă că ele fixau milele și favorurile cerute dela împărat de protopopi în vederea tratării unirii lor, nu acceptarea celor florentine, cerute de propagandă, cum e'n pretinsele acte Illia-Laurian, și că actul care le înșira era întărit cu sigilul soborului și cu al lui Teofil. Rezultă că scrisoarea întărea alt act, nu cele Illia-Laurian, dar pe acela l-au făcut iezuiții să dispară, ca și manifestul din 7 X 1698, și i-au substituit, ca și acestuia, o contrafacere pe placul lor (cea Illia-Laurian). Dovadă e și cererea din Sept. 1697 a statului catolic pentru apelul din 14 IV 1698, care scrie numai ce cer preoții români pentru ei, nu că ar fi și acceptat ceva pentru catolicism. Baranyi putuse stoarce iscăliturile cu lămurirea că se referă la privileghiomurile râvnite. Izvoarele numai în privința fixării acestora consună, în privința cererilor lui Baranyi diferă, încât e semn că acestea din urmă n'au fost fixate, numai pretențiile de scutiri și favoruri de cerut dela împărat. Numai în scopul exoperării promiterii acestora se și adresa cardinalului scrisoarea. Ulterior, după ce au văzut cum exclud protopopii în 7 X 1698 punctele florentine, s'au gândit iezuiții s'o folosească pentru a sprijini construirea unei istorii pe placul lor a unirii, ticluind actele Illia-Laurian și referind-o la ele. Dovadă e asemănarea frapantă între pretinsul decret sinodal din 21 III 1697 și falsul vârît în manifestul din 7 X 1698.

Manuscrisul prezentat de Laurian și Nilles ca actele sinodului unionist se arată a fi scornitură iezuită prin însuși cuprinsul său. Termenii technici juridici folosiți în el

[17] *M. S. Ist.* Buc. 1942, p. 646.
[18] *Programa inst. teol.* S. 1888 p. 6—8, după Cipariu, o. c. p. 254—5.
[19] *Symbolae*, 1885, I. 165—174.
[20] *M. S. Ist.* Buc. 1932, p. 137.
[21] Hurm. XV p. 1455, Lupaș: *Ist. bis.* S. 1918 p. 79.
[22] Lupaș: *Doc.* 1940, p. 451.
[23] Acest scop îl mărturisește Nilles p. 207 scriind că manifestul prin iscălitura lui Atanasie deveni tot ce se poate mai solemn și mai firm.

VITRINA CĂRȚII

Jurnalul Patriarhiei din Moscova Nr. 4/1948 cuprinde:

Partea oficială: Mulțumirile Patriarhului Alexei pentru felicitările de ziua onomastică (12/25 Februarie); Cuvântarea Patriarhului Alexei la investitura episcopului Vladimir din Parhov.

Viața bisericească: Slujbele religioase săvârșite de Patriarhul Alexei în lunile Ianuarie - Februarie 1948; Moartea episcopului Gheorghe din Parhov.

Cronica: Numiri noui și permutări în scaunele episcopale.

Cuvântări, predici: Mitropolitul Nicolae: Mărire... (predică despre Maica Domnului).

Articole: G. Vasiliev: Bunăvestire; G. Alexandrov: Joia mare; Doc. N. Muraviev: 500 ani dela autocefalia Bisericii ruse 1448—1948; Preot Alexandru Prisadschii: Despre necesitatea unirii cu Biserica-Mamă ortodoxă rusă; Episcop Emoghen: Papalitatea și Biserica Ortodoxă; E. E.: Despre cartea V. S. Solovieva: Rusia și Biserica Ecumenică; Arhiepiscop Vartolomeu: Profesor Grigorii P. Gheorghievschii (necrolog)

Din viața Bisericilor ortodoxe din străinătate: Igumena Eugenia-Ierusalim: Nu pot tăcea (răspuns dat calomniilor aduse Bisericii ruse de Mitropolitul Teofil din America); Igumen Mitrofan: Parohia ortodoxă din Curiga—Maroco.

Din viața eparhiilor: Ivanov: Solemnitatea sfințirii bisericii din comuna Vozdvigenschi; Novosibirsc: Solemnitatea sfințirii celui de al doilea prestol în biserica Înălțării din orașul Novosibirsc; Crasnodar: Ziua onomastică a episcopului Flavian.

*

Revue d'histoire comparée Nr. 1 din 1948, Paris, 172 p., cuprinde următoarele studii istorice: *Bilanțul anului 1848*, de V. L. Tapié; *Revoluția din 1848 și țăranii*, de Andrei Oțetea; *Contribuție la istoria intervenției rusești în Ungaria la 1949*, de I. Perényi; *Clasa mijlocie-intelectuală în Ungaria dela 1780—1848*, de G. Heckenast, și *Istoria în Austria după al doilea război mondial*.

In afară de aceste studii, revista mai cuprinde numeroase dări de seamă (24) și cronici relative la viața literară-științifică din Germania, Austria, Statele balcanice, Danemarca, U. S. A.; Relațiuni franco-ungare; M. Britanie, Ungaria, Italia, România, Elveția, Cehoslovacia și U.R.S.S

Dela Administrația Telegrafului Român

Publicăm, în continuare, lista parohiilor care și-au plătit abonamentul pe anii 1947 și 1948 în ultimele două săptămâni:

Broșteni, Sebeșul de jos, Geoagiu-Joseni, Târnpa, Dobârlău, Hendorf, Perșani, Brețcu, Șugag, Mercurea, Căraciu, Bunești, Dâncul-mare, Băiești, Fizești, Daia, Cața, Crișcior, Cugir.

Mulțumim călduros P. C. Parohi respectivi și nădăjduim că pilda acestora va fi urmată de toate parohiile și abonații **Telegrafului Român.** Altfel, ne vom vedea siliți să trimitem ziarul cu ramburs, în primul rând pentru abonamentul pe 1947, încărcând astfel plata abonamentului cu cheltuielile de ramburs.

INFORMAȚIUNI

INTERNE:

Pentru întocmirea noului Statut de organizare al Bisericii Ortodoxe Române, potrivit prevederilor noului Legi pentru regimul general al cultelor, lucrează la Sf. Patriarhie, sub președinția I. P. S Justinian, Patriarhul României, o comisie alcătuită din: I. P. S. Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului, P. S. Antim Angelescu, episcopul Buzăului, prof. P. Constantinescu-Iași, vice-președinte al Prezidiului Marei Adunări Naționale, Prof. Gh. Arghiropol, secretar general al Președinției Consiliului de Miniștrii și Prof. Iorgu Stoian.

De asemenea, pentru a se pune de acord învățământul teologic cu prevederile legii pentru reforma învățământului și ale legii pentru regimul general al cultelor, lucrează o altă comisiune, tot sub președinția I. P. S. Patriarh Justinian, alcătuită din: I. P. S. Firmilian, arhiepiscop al Craiovei, P. S. Nicolae Colan, episcop al Clujului, Vadului și Feleacului, P. S. Antim Angelescu, episcopul Buzăului, și Pr. Prof. P. Vintilescu, decanul Institutului teologic universitar din București.

Dl Prof. Stanciu Stoian, ministrul cultelor, a fixat atribuțiunile celor 2 secretari generali ai ministerului după cum urmează:

Dl Dr. Petru Manu a fost autorizat să rezolve și să semneze în numele ministrului toate lucrările în legătură cu direcția a II-a, Direcția de Studii, Documentări și Artă Religioasă și Direcția Contabilității. De asemenea, d-sa rezolvă deciziunile de mișcări de personal administrativ clerical.

Dl Prof. Ion Nistor rezolvă și semnează toate lucrările în legătură cu Direcția I-a, Direcția Administrativă și a Personalului, Direcția Învățământului religios.

Examenele de licență și cele anuale dela Academia teologică „Andreiană" din Sibiu vor avea loc între 25 Sept. și 9 Oct. a. c. Data examenelor de diferență se va comunica ulterior.

Membrii delegației române la Congresul mondial al intelectualilor pentru apărarea păcii și culturii, ținut la Wroclaw — și anume: dl Leonte Răutu, publicist (conducătorul delegației), d-nii prof. univ. St. Nicolau, Emil Petrovici, Simion Stoilov și Gall Gabor, membri ai Academiei R. P. R., și d-nii M. Roller, istoric, Zaharia Stancu, scriitor, Marcel Breslașu, poet, Traian Șelmaru, ziarist, Const. Bugeanu, compozitor și dirijor — au făcut Vineri seara 10 Sept. a. c., în sala Ateneului Român din București, în fața Adunării intelectualilor din București, convocată de Institutul de Cultură Universală, expuneri asupra Congresului dela Wroclaw. La sfârșit s'a votat o moțiune. în care adunarea își da adeziunea la hotărîrile luate de acel Congres. De asemenea adunarea a decis ca delegația română la Congresul Mondial al Intelectualilor, laolaltă cu alți reprezentanți ai științei, literaturii și artei din țara noastră, să se constitue într'un Comitet de inițiativă în vederea convocării în scurtă vreme a unui Congres Național al Intelectualilor din R. P. R. pentru apărarea păcii și a culturii.

Dl Dr. Hewlett Johnson, decan de Kanterbury și președinte al Asociației Anglo-U. R. S. S., înapoindu-se dela Wroclaw, a venit în București pentru câteva zile, ca oaspete al A. R. L. U. S.-ului. D-sa a vizitat „Cartea Rusă" și a ținut o conferință, Luni 13 Sept., orele 18.30, în sala Dalles.

Sf. Mânăstire Tismana a adăpostit în vara aceasta colonia de copii a Manufacturii de tutun Târgu-Jiu. In adresa de mulțumire către sf. Arhiepiscopie a Craiovei, conducătorii Manufacturii spun: „Rezultatele fiind peste așteptările noastre, ținem de datorie a vă mulțumi cu toată căldura pentru bunăvoința ce ați arătat-o față de copiii salariaților noștri".

EXTERNE

Prezidiul Sovietului Suprem al U. R. S. S. a hotărît că toți cetățenii Uniunii Sovietice au dreptul să cumpere sau să-și construiască, atât în orașe cât și în afara orașelor, locuințe cu unul sau două etaje, având până la cinci camere. Repartizarea loturilor de pământ pentru construirea de locuințe individuale, atât în orașe cât și în afara orașelor, va fi făcută pe termen nelimitat.

Comitetul pentru controlul activității anti-americane a determinat autoritățile consulare americane să refuze viza de intrare în Statele Unite doctorului Hewlett Johnson, decanul de Canterbury, venerabilă figură conducătoare a Bisericii anglicane, care fusese invitat de către Asociația pentru prietenia dintre America și U. R. S. S. să țină o serie de conferințe în Statele Unite.

Poporul bulgar a sărbătorit în ziua de 9 Sept. a. c. a patra aniversare a eliberării sale de sub jugul hitlerismului.

Atelierele centrale de restaurare a vechilor obiecte de artă, înființate în U. R. S. S. în 1918, au alcătuit un plan de muncă și lucrările lor au dus la importante descoperiri, epocale în istoria artelor. De pildă celebra icoană a Maicii Domnului din Vladimirsc, restaurată după metodele sovietice, s'a dovedit a fi un monument de artă din secolul XI, fapt care a prilejuit o reconsiderare a tuturor ipotezelor privitoare la evoluția picturii europene. Ea a dovedit că prioritatea în redarea realistă a Maicii Domnului revine artei ruse, nu renașterii italiene. Prin aceleași mijloace științifice a fost descoperită „Troița" lui Rublev, un monument de artă picturală a secolului al XV-lea. Sub straturile suprapuse ale altor icoane vechi au fost găsite alte importante opere ale lui Andrei Rubiev, între care celebra icoană a lui Spas, cu un colorit minunat, întâlnit, mai târziu cu un secol, abia în opera lui Tizian.

De asemenea, restaurarea frescelor catedralei Sf. Dumitru din Vladimir sau ale Catedralei Sf. Sofia din Kiew au demonstrat că iconarii ruși, prin caracterul realist al operelor lor, au fost premergătorii pictorilor din Occident.

Cheltuelile militare ale Statelor-Unite pe 1947 reprezentau 54% din totalul bugetului, iar cele pe 1948 reprezintă 63,3%. Doar China Kuomintangului întrece în această privință Statele-Unite, alocând pentru cheltuelile de război 80% din buget. Guvernul Turciei a alocat cheltuelilor militare 44% din buget, Brazilia 42%, Franța 33%, Grecia 33%, Anglia 27%.

Astfel de cheltueli militare nu pot decât să arate și mai clar intențiile imperialiștilor.

Poșta Redacției

Pr. Petre Căruntu — Micfalău, Treiscaune. Apelul ce ne-ați trimis, sub titlul „Intoarceți-vă acasă"! nu-l putem publica. După apelul cu același scop, lansat de I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* pe Câmpia Libertății dela Blaj, în ziua de 15 Mai a. c., apelul P. C. Voastre face figură prea... modestă.

Pr. Ion I. Suciu — Sibișani. Timiteți-ne altceva mai aproape de realitate și actualitate.

Diacon N. Corneanu — Caransebeș. Cerem iertare pentru întârzierea publicării articolului și pentru tăieturile cerute de condițiunile tehnice ale ziarului. Trimiteți-ne și altceva, pe cât posibil lucruri mai personale, cu mai puține citații.

Pr. Prof. Ioan Ionescu-Curtea de Argeș. Ne dați o colaborare de foarte bună calitate. Vă mulțumim. Poeziile sunt de valoare inegală. Stăruiți. Recenziile vor mai aștepta puțin.

Pr. D. Mereț-Zagon, Treiscaune. Una din predici am dat-o să fie publicată în „Lumina Satelor"; cealaltă ne-a sosit prea târziu. De altfel noi n'am cerut predici, ci „proiecte de predici" și „scurte rezumate" din predicile ținute. Avem spațiu prea puțin pentru predici întregi. Totuși, dacă primim cu destulă vreme înainte predici model, le vom publica. Poeziile pe care ni le-ați trimis nu sunt destul de izbutite. Mai încercați și dați-le un caracter mai pronunțat religios.

Nr. 158—1948 (8) 1—2

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Gusu** din protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salariul dela Stat.
2. Locuință în casa parohială, care se află în stare bună, cu dependințe și în apropierea bisericii.
3. Sesiune parohială de 13 jug., din care 9 jug. arător și 4 jug. fânaț.
4. Stola obișnuită în protopopiat.

Obligațiuni;

Cel ales, pe lângă celelalte îndatoriri pastorale, va predica în Dumineci și sărbători.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare și binecuvântarea arhierească de candidare, se vor înainta, în termenul fixat, la oficiul protopopesc Mercurea, jud. Sibiu.

Concurenții se vor prezenta în parohie, într'o zi de Duminecă sau sărbătoare, cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Mercurea, 7 August 1948.

Dumitru Ciuchendea
Protopop.

---

nu sunt în stilul soboarelor noastre, ci în al iezuiților. Discursul kilometric al lui Teofil contra calvinismului e imposibilitate în acel timp când sinodul nu se putea ține decât în prezența superintendentului calvin, care și în 9 IV 1697 contrasemna ca episcop reformat ungur și român al Ardealului până și o biată numire de administrator protopopesc făcută de Teofil.[24]

Nilles însuși scrie (p. 195) că guvernatorul și cancelarul în Nov. 1697 în Viena au afirmat că Românii nici nu visează de unire, numai Baranyi scornește fleacuri despre ea. Baranyi îi combătu aducând dela cardinal „epistolele și dorințele Românilor, obținute'n 1696 și 1697", epistola din 10 Iunie așadar, nu decret și acte sinodale. Incidentul îi va fi servit lui Baranyi ca îndemn pentru a-și fabrica în viitor dovezile din care s'a compus apoi istoria iezuită a unirii.

Dacă Baranyi ar fi dus cu el în Sept. 1697, acte dovedind că unirea s'a făcut deja, de ce ar fi dat împăratul numai apel pentru facerea ei în viitor, și nu diploma de confirmare a ei? El avea numai punctele stabilite de Teofil cu protopopii din Daia și Sebeș, pe baza cărora, dacă le-ar promite împăratul prin decret oficial, ar putea sta de vorbă despre viitoarea unire, cum arată cererea statului catolic pentru susținerea căreia merse la Viena.

Altfel, ce nevoie ar fi avut împăratul să ceară unirea să nu afle alții dela Sfinția Ta ce n'ai pflat Sf. Ta din alții. în 14 IV 1698 și încă renunțând la punctele cerute de Roma, Aci să nu-l urnești pre Teofil au pre sobor, că la vremia afară de unul singur, dacă clerul român ar fi acceptat deja de apoi nu-ț va folosi neci Teofil (că n'are vină), neci toate 4 punctele + omnia? Dar Colonici, care cunoștea rezultatele obținute de B., cum de în apelul său din 2 VI popii".[26] Acest martor, informat cum nici Freyberger nu 1698 cere unirea clerului român ca lucru viitor, făcut posibil prin apelul din 14 IV: „Vi-s'a deschis calea, ca să puteți trece la unire"? Dacă protopopii ar fi primit în sinod în 1697 tot ce crede biserica Romei, cum de în 7 X 1698 își formulau unirea cu atâtea restricții? Cum de n'au aflat autoritățile ardelene de unire în 1697, când cea din 7 X 1698 o combătură îndată în dieta din 20 X—12 XII 1698? Și cum de nu știe diploma din 16—28 II 1699 de acceptarea unirii în toată forma, ci numai de svon sigur despre începutul ei?

Pe lângă lipsa actelor pretinsului sinod de unire (Quod non est in actis, non est in mundo) și pe lângă actul din 9 IV 1697, avem și alte dovezi de inexistența acelui sinod și de nevotarea unirii sub Teofil.

Testamentul din 12 Iulie 1697 al lui Teofil îi lasă mitropoliei cărți românești din Principate, odăjdii dela Brâncoveanu, etc., dar nu pomenește de unire.[25] Unul din martorii iscăliți sub acest testament, epitropul mitropoliei, Pater Ianoș, în 13 III 1701 îi scria mitropolitului Atanasie că Teofil și soborul n'au nicio vină în încheierea unirii: „Socotește

nu nu afle alții dela Sfinția Ta ce n'ai pflat Sf. Ta din alții.

Cancelaria ardeleană în 8 IV 1698 încă nota în protocolul său că Teofil voise unirea, dar moartea l-a împiedecat a o încheia.[27]

Gavril Nagszegi, secretarul mitropoliei pe vremea lui Teofil,[28] și perceptorul ei până în 1699, în 1701 îi atribuia exclusiv lui Atanasie adăugarea celor 4 puncte la legea înaintașilor săi.[29]

Concluzia este că Teofil a tratat cu Apor și Baranyi, s'a consultat cu doi protopopi ai săi, rezultatul n'a fost însă votarea unirii în sinod, ci îndrumarea statului catolic a exopera însușirea de către împărat, prin decret public, a promisiunilor de scutiri făcute de Baranyi și apoi, ca, pe baza acelui decret să poată fi începute tratative de unire.

[4] Misionarii iezuiți raportau în 1697 că episcopul n'are nicio jurisdicție peste supușii săi, cauzele clerului nu le judecă el, ci superintendentul. N. 151.

[25] *Rnv. Ist.* Buc, 1927, p. 149—51.

[26] Prinos lui Sturza, Buc. 1903, p. 308.

[27] Dragomir, I, p. 7.

[28] Șincai la 1698 și 1701, Cserei ed. 1852, p. 290—1, N. 262, Dragomir I, 42.

[29] Dragomir I, 53, anexe p. 3 și 8.

Șt. Lupșa

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI SIBIU, 3 Octomvrie 1948 Preţul unui ex. Lei 8 Nr. 27—28

Telegraful Român

Organul oficial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

Ahonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 500 Autorităţi şi străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500 Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 35 — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 35.

BIBLIOTECA ASOCIAŢIEI SIBIIU

Onor. Academia teologică «Andreiană» Sibiu

S'AU RUPT PECEŢILE

Tresaltă sufletul poporului român de bucurie şi preamăreşte pe Domnul pentru marea Lui înţelepciune şi milostivire! Tresar strămoşii în morminte şi sufletul lor se bucură, împreună cu îngerii şi sfinţii, în ceruri! Ziua marelui praznic, pentru care s'au rugat, pentru care au luptat, pentru care au suferit 250 de ani, a venit. Peceţile actului dela 1698 s'au rupt şi fraţii greco-catolici se întorc la sânul Bisericii ortodoxe, maica Neamului întreg. Este acesta un eveniment de importanţă epocală. El se încrestează în istoria zilelor de azi ca unul din actele decisive ale poporului român: refacerea unităţii lui spirituale.

Căci prea mult a suferit acest popor de pe urma desbinăriii adusă de stăpâniri şi interese streine, ca să nu dorească şi să nu primească cu entusiasm revenirea la unitatea cea dintru început. Acum zăgazurile au fost frânte. Cei 423 de protopopi şi preoţi greco-catolici au deschis calea întoarcerii la vatra părintească. Pe calea aceasta se vor revărsa cu bucurie valurile poporului credincios ca să-şi regăsească fraţii în îmbrăţişarea caldă a maicii comune, Biserica Ortodoxă Română.

Lungă a fost aşteptarea, mari au fost suferinţele acestei Biserici, — dar cu atât mai mare este bucuria astăzi. De altfel poporul niciodată n'a fost despărţit de Biserica Ortodoxă: el a păstrat nesmintită tradiţia strămoşească. Şi preoţimea, în mare parte, s'a simţit solidară cu preoţimea ortodoxă. In calea revenirii la Ortodoxie au stat numai împrejurările politice şi o mână de conducători, crescuţi în spiritul iezuitismului ultramontan, pe care-l biciuia aşa de vehement Petru Maior. Aceştia doreau să lărgească spărtura, să mărească distanţa, creând diferenţe artificiale între uniţi şi ortodocşi. Sufletul popular însă a rămas acelaşi. Şi el a biruit.

Acum, când forţele politice, care aveau interes să menţină desbinarea, s'au prăbuşit, când conducătorii iezuiţi au fost înlăturaţi, clerul şi poporul unit poate păşi liber spre înfăptuirea dorului străvechiu: revenirea în cadrele Bisericii Ortodoxe, din care au fost smulşi prin teroare şi amăgire. Aceasta explică mişcarea de masivă mărturisire ortodoxă a greco-catolicilor.

La 1 Octomvrie 1948 preoţimea greco-catolică a rupt peceţile de pe actul „unirii". La 3 Octomvrie Biserica Ortodoxă Română şi-a deschis larg porţile ca să primească pe aceia care sunt ai ei. La 21 Octomvrie, când se împlinesc 250 de ani dela actul „unirii", poporul întreg va trăi bucuria refacerii unităţii lui spirituale. Biserica Ortodoxă Română, în frunte cu I. P. S. Patriarh Justinian şi I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, al căror apel a avut rezultatul cerut, trăieşte zile de mare sărbătoare.

Dumnezeu să binecuvinteze cu roade bogate acest măreţ act, care încheagă sufletul românesc în unitatea aceleiaşi Biserici, în unitatea aceluiaşi crez!

TELEGRAFUL ROMÂN

Revenirea Bisericii Greco-catolice în sânul Bisericii Ortodoxe Române

Adunarea dela Cluj. Sosirea delegaţiei în Capitală. Solemntiatea dela biserica Sf. Spiridon Nou

Adunarea dela Cluj

Sâmbătă, 2 Octomvrie a. c., posturile de radio româneşti au transmis mult îmbucurătoarea veste că 36 protopopi şi preoţi greco-catolici, reprezentând 423 canonici, protopopi şi preoţi greco- catolici din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş, s'au întrunit la Cluj, în sala liceului „Gh. Barițiu", în ziua de 1 Octomvrie a. c., pentru a discuta atitudinea ce trebue luată faţă de apelul I. P. S. Patriarh Justinian şi acela al I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, de a reveni în Sânul Bisericii Ortodoxe Române.

In urma discuţiilor s'a luat în unanimitate hotărîrea revenirii la ortodoxie şi s'au semnat o proclamaţiune şi un apel către preoţii şi credincioşii gr.-catolici din România. O delegaţie, formată din 36 protopopi şi preoţi prezenţi la Adunarea dela Cluj, a plecat la Bucureşti pentru a prezenta Sfântului Sinod permanent al Bisericii Ortodoxe Române hotărîrea Adunării.

Sosirea delegaţiei în Capitală

Delegaţia protopopilor şi preoţilor greco-catolici a sosit în Bucureşti Sâmbătă 2 Octomvrie, fiind întâmpinată în Gara de Nord de consilierii Sf. Patriarhii, de protopopii Capitalei şi de numeroşi preoţi.

A luat cuvântul P. C. Pr. Petre Vintilescu, rectorul Institutului Teologic Universitar din Bucureşti, care a urat bun sosit delegaţiei în numele clerului Capitalei.

In numele delegaţiei a răspuns P. C. Pr. Traian Belaşcu, protopop de Ţichindeal şi preşedinte al Adunării dela Cluj.

„Este impresionant acest moment — a spus P. C. Prot. Traian Belaşcu — când privesc atâtea feţe bisericeşti venite pentru a ne saluta în Capitală, pe noi, care prin actul de ieri din Capitala Ardealului am rupt cu Biserica greco-catolică şi am revenit la sânul Bisericii ortodoxe mame.

Am văzut căldura părintească cu care ne-aţi primit aci şi, vă asigurăm, cu aceeaşi căldură intrăm şi noi în drepturile Bisericii ortodoxe. E foarte semnificativ că acest act, expresie a dragostei noastre pentru Biserica ortodoxă, s'a întâmplat în Capitala Ardealului, Cluj. Noi suntem trimişii acestei preoţimi care şi-a dat adeziunea pentru acest act, veniţi să aducem I. P. S. Patriarh omagiul, devotamentul şi toată supunerea noastră.

Vă asigurăm, Sfinţiile Voastre, că preoţii care vin în ogorul Bisericii strămoşeşti vor fi plini de dragoste şi credinţă.

Asigurăm şi Inaltul Guvern de tot devotamentul nostru; după cum muncim pe ogorul Bisericii noastre, aşa vom muncii pentru întărirea Republicii Populare Române.

Fie binecuvântat ceasul de ieri din Capitala Ardealului, când preoţimea a avut curajul să se deslipească de Biserica greco-catolică şi să se alipească de Biserica Ortodoxă Română.

Mulţumesc întregului public pentru primirea făcută.

Să ne ajute Atotputernicul Dumnezeu să înălţăm pe culmi tot mai înalte Biserica sufletului românesc".

Solemnitatea dela biserica Sf. Spiridon Nou

Astăzi, 3 Octomvrie 1948, delegaţia celor 36 protopopi şi preoţi greco-catolici au prezentat Sfântului Sinod permanent, la Bucureşti, hotărîrea Adunării dela Cluj din 1 Octomvrie 1948, de revenire la Biserica Ortodoxă Română şi de rupere a oricăror legături cu Vaticanul.

Membrii Sfântului Sinod, adunaţi în şedinţă, au luat act cu negrăită bucurie de această hotărîre epocală.

După şedinţă, la ora 11,15, membrii Sf. Sinod, în frunte cu I. P. S. Patriarh Justinian, însoţiţi de delegaţii greco-catolici, de consilierii referenţi şi de preoţii Capitalei, în sfită şi cu epitrahil, au pornit în procesiune solemnă spre biserica Sf. Spiridon Nou, unde s'a oficiat Doxologia de mulţumire lui Dumnezeu. A slujit I. P. S. Mitropolit al Ardealului, N i c o l a e înconjurat de un sobor de protopopi şi preoţi ortodocşi şi greco-catolici. Erau de faţă: I. P. S. Patriarh Justinian, I. P. S. Arhiepiscop şi Mitropolit Vasile al Banatului, I. P. S. Arhiepiscop Firmilian al Craiovei, I. P. S. Arhiepiscop Sebastian al Sucevei şi Maramureşului, precum şi o mare mulţime de protopopi şi preoţi greco-catolici şi ortodocşi.

In cadrul Doxologiei s'a citit Apostolul dela Efeseni 5, 8-21, şi Evanghelia dela Ioan 17. De asemenea I. P. S. Mitropolit Nicolae a citit rugăciunea de mulţumire către Dumnezeu, pentrucă prin Harul Său a întors inimile fraţilor greco-catolici, ai căror înaintaşi, apăsaţi de urgia vremilor, s'au despărţit de Biserica ortodoxă. Prin această întoarcere, ei pot slăvi, de acum înainte, cu un glas şi cu o inimă, adevărata credinţă păstrată prin grele lupte de-a-lungul veacurilor. Dumnezeu să le binecuvinteze hotărîrea, să o facă neschimbată, ca astfel să devină un izvor de viaţă nouă pentru binele neamului şi sfintei noastre Biserici.

La sfârşitul Doxologiei, s'a citit proclamaţia clericilor greco-catolici adunaţi la 1 Octomvrie 1948 în sala liceului „Gheorghe Barițiu" din Cluj. In această proclamaţie, clerul greco-catolic afirmă că s'a împlinit vremea refacerii unităţii spirituale a poporului român. In consecinţă, decid:

1. Să se reintoarcă în sânul Bisericii Ortodoxe Române, dela care înaintaşii lor s'au despărţit datorită vitregiei vremurilor;

2. Să se străduiască pentru a lumina conştiinţa credincioşilor greco-catolici, ca astfel toţi fiii poporului român „una să fie", după cuvântul Domnului.

Ei au luat această hotărîre sacră, pentrucă despărţirea de Biserica Ortodoxă nu a fost determinată de motive spirituale, ci de împrejurări politice şi economice, care apăsau greu asupra clerului şi poporului român de atunci. Strămoşii noştri însă—sună mai departe proclamaţia — nu au renunţat nici la practica ritualului, nici la învăţătura Bisericii Ortodoxe Române. Astăzi motivele de atunci nu mai există. Constituţia şi legile Republicii Populare Române asigură drepturi politice, economice, culturale şi religioase egale tuturor cetăţenilor ţării, iar Biserica Ortodoxă Română, nu numai că nu se găseşte faţă de Stat în situaţia grea dela 1700, ci este într'o situaţie deosebită, care îndreptăţeşte nădejdea într'un viitor tot mai bun. Pe de altă parte, ruperea cu Biserica Romei — Biserică străină de interesele poporului român — refacerea unităţii spirituale şi îndreptarea tuturor forţelor spre lupta pentru pace, întărirea democraţiei şi progres, e o datorie sfântă a vremilor de azi. In consecinţă, în numele a 423 protopopi şi preoţi, cei 36 delegaţi hotărăsc să rupă legăturile cu Vaticanul, să revină în sânul Bisericii Ortodoxe Române şi să fie de acum înainte ascultători faţă de iararhia acestei Biserici. „Avem conştiinţa împăcată, că prin aceasta slujim cauza lui Dumnezeu în lume şi interesele poporului nostru. Aşa să ne ajute Dumnezeu" !

Aşa se încheie proclamaţia iscălită de protopopii şi preoţii greco-catolici, în frunte protopopul Traian Belaşcu, preşedintele Adunării dela Cluj.

După aceasta s'a dat citire hotărârii sinodale de acceptare a revenirii protopopilor şi preoţilor greco-catolici la Biserica Ortodoxă. Hotărîrea Sinodală din 3 Octomvrie 1948, după ce arată că Sfântul Sinod permanent al Bisericii Ortodoxe a ţinut şedinţă solemnă în sala Sinodului pentru primirea delegaţiei celor 36 protopopi şi preoţi greco-catolici şi a luat la cunoştinţă proclamaţia dela Cluj, ia act cu negrăită bucurie de

acest act măreț, menit să înlăture spărtura de acum 250 de ani, și decide să fie primiți în sânul Bisericii Ortodoxe toți protopopii și preoții greco-catolici care au declarat că doresc revenirea la Ortodoxie și toți cei care — clerici sau credincioși — vor declara că vreau să rupă legăturile cu Biserica Romei și să revină la Biserica Ortodoxă Română. Decid totodată că acest act, împreună cu proclamația, să fie scris în condica Sf. Sinod și întărit cu pecetea și iscălitura I. P. S. Patriarh Justinian, a I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, I. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit Vasile al Banatului, I. P. S. Arhiepiscop Firmilian al Craiovei, I. P. S. Sebastian al Sucevei și Maramureșului și a celor 36 protopopi și preoți greco-catolici.

Apoi, protopopul Traian Belașcu a citit un apel către clerul și poporul Bisericii Române Unite. Apelul constată că poporul român se află la o răscruce luminoasă a existenței sale. Frații de aceeași obârșie nu pot sta desbinați, luptând în tabere opuse unii împotriva altora. Imprejurările vitrege care au produs desbinarea dela 1700 nu mai există. Republica Populară Română garantează drepturi egale întregului popor. Reîntoarcerea în unitatea Bisericii ortodoxe e o sfântă datorie pentru toți, nu numai ca buni fii ai poporului, ci și ca următori ai cuvântului Evangheliei Mântuitorului, care vrea „ca toți să fie una". „Noi, mai jos semnații clerici, răspunzători în fața lui Dumnezeu și a poporului nostru, am hotărît și am înfăptuit întoarcerea noastră la sânul Maicii noastre, Biserica Ortodoxă Română. Vă îndemnăm și vă rugăm să ne urmați pilda cu încredere. Intorcându-ne în sânul Bisericii Ortodoxe Române, să avem conștiința împăcată că prin acest act slujim și voia lui Dumnezeu și interesele maselor populare". Apelul este iscălit de cei 36 protopopi și preoți greco-catolici.

După acesta a luat cuvântul I. P. S. Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, adresându-se protopopilor, preoților și poporului Bisericii Unite Române. I. P. S. Sa a mulțumit lui Dumnezeu pentru lumina ce a revărsat-o în sufletele clericilor greco-catolici care au revenit la Biserica ortodoxă, ca urmare a apelului făcut de I. P. S. Sa cu ocazia instalării ca Patriarh. Apoi și-a îndreptat din nou chemarea cu dragoste părintească spre clerul și credincioșii greco-catolici, cu cuvintele sf. apostol Pavel: „Gura noastră s'a deschis către voi, inima noastră s'a lărgit. In inima noastră nu sunteți strâmtorați. Ca unor copii vă grăiesc: lărgiți-vă și voi inimile" (II. Cor. 6, 11—13).

Făcând istoricul desbinării dela 21 Octomvrie 1698, I. P. S. Sa a arătat în continuare că preoții care au iscălit actul unirii de atunci și-au exprimat voința ca, în schimbul privilegiilor promise, toată legea, slujba, liturghia, posturile și calendarul „să stea pe loc", recunoscând doar autoritatea Papei, iar dacă acelea n'ar sta pe loc, nici aceste peceți să n'aibă tărie". Unirea dela 1698 a fost un „act de disperare", pe care o parte din Românii ardeleni l-au făcut sub presiunea nevoilor economice. Este un fapt explicabil pentru timpul de atunci. Condițiunea însă n'a fost respectată și, dacă actul n'a fost desființat, aceasta s'a întâmplat în speranța că totuși Românii uniți vor putea odată să se bucure de privilegiile promise. „Nu-i un semn de sus că în 250 de ani de despărțire separația confesională s'a păstrat numai la suprafață"? Poporul român a rămas același. Dela credința lui s'au îndepărtat numai acei îndrumători care s'au rupt de popor. Poporul însă a luat parte și a luptat alături de ortodocși pentru timpuri mai bune și pentru înlăturarea oricăror încătușeri.

Este o minune a istoriei că neamul românesc s'a născut creștin ortodox. In această credință ortodoxă au trăit și au luptat moșii și strămoșii noștri. Prin credința ortodoxă ne-am găsit uniți ca popor și am făcut față tuturor împrejurărilor. Prin credința ortodoxă ne-am înfrățit cu popoarele din sud-estul Europei și am format un singur front împotriva dușmanilor comuni: Roma și Semiluna.

Astăzi, când poporul român a scuturat jugul tuturor vrăjmașilor și pășește unit spre un viitor mai bun, se cade să dispară toate desbinările din trecut, ca să slujim fără frică, cu inima senină, înaintea Domnului.

De aceea, la răscrucea aceasta a istoriei, când se împlinesc 250 de ani de când prin teroare și promisiuni fățarnice s'a făcut desbinarea, I. P. S. Patriarh îndreaptă rugămintea inimii sale părintești către întregul cler și popor al Bisericii Române Unite de a urma pilda dată de cei 423 protopopi și preoți greco-catolici, revenind la sânul Bisericii Ortodoxe și simțindu-se în ea ca acasă. Ca în pilda Evangheliei, Biserica Ortodoxă se îmbracă în haină de sărbătoare, taie vițelul cel gras și poftește pe toți la ospățul bucuriei. Mare va fi bucuria și în ceruri.

Iar pe ierarhii, preoții și credincioșii Bisericii Ortodoxe, I. P. S. Sa îi îndeamnă să primească pe acești frați cu toată dragostea, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate. Ziua de 21 Octomvrie 1948 să devie astfel ziua bucuriei celei mari, când întregul popor român va fi unit într'o singură lege, într'o singură Biserică. 21 Octomvrie 1948 să fie ziua dreptății, după care au râvnit înaintașii noștri.

După această energică și impresionantă cuvântare a I. P. S. Patriarh Justinian, solemnitatea a luat sfârșit.

In numărul viitor al *Telegrafului Român* vom reveni asupra acestui eveniment epocal și vom da *in extenso* proclamația și apelul semnate de protopopii și preoții greco catolici adunați la Cluj în ziua de 1 Octomvrie a. c., precum și actul de acceptare a revenirii lor la Ortodoxie și cuvântarea I. P. S. Patriarh Justinian, pe care le-am rezumat mai sus după emisiunea radiofonică a solemnității dela biserica Sf. Spiridon Nou, din ziua memorabilă de 3 Octomvrie 1948.

O singură turmă

Declarațiile I. P. S. Patriarh Justinian la Caransebeș

In ziua de 12 Sept. a. c., I. P. S. Justinian a vizitat Caransebeșul, făcându-i-se o primire grandioasă din partea P. S. Episcop Veniamin și a autorităților locale. Cu acest prilej, I. P. S. Sa a declarat între altele:

Dacă s'a anulat Concordatul, alte acte vor urma.

Pot să anunț deci, că dacă păstori mincinoși și români trădători de neam mai caută să țină sub amăgire oile, ne vom duce noi să ne adunăm oile,

Dacă primul patriarh al țării, Miron, a legiferat și a făcut unirea politică și națională, al treilea patriarh va avea rolul de a face unificarea Bisericii cu o singură turmă.

Vă asigur că toate angajamentele care le-am luat vor fi respectate. Căci nu suntem preocupați decât de propășirea, ridicarea și întărirea Bisericii Ortodoxe Române.

Vocația de preot

Socot că o sinceră și plină de responsabilitate verificare a vocației de preot se impune, cu o necesitate categorică, fiecăruia dintre frații preoți.

Două mi se par a fi problemele principale și veșnic actuale, la care trebue să răspundem și să ne răspundem, întrebându-ne fiecare în parte: 1. Ce este un preot și 2. Care este misiunea lui în zilele noastre.

La prima întrebare capitală și de o covârșitoare însemnătate pentru noi, ne răspunde însuși Duhul Sfânt (Evrei 5, 1): „Orice preot, fiind luat dintre oameni, este pus pentru oameni, în cele ce-l privesc pe Dumnezeu ca să aducă daruri și jertfe, pentru păcate". Măreață definiție!

Preotul este deci omul lui Dumnezeu. El este consacrat lucrurilor lui Dumnezeu. Lui îi incumbă administrarea cultului divin.

Dar preotul este în același timp și omul consacrat ajutorării semenilor săi. Căci dacă preotul vorbește cu Dumnezeu, prin pioasele și sincerile sale rugăciuni, dacă aduce un cult lui Dumnezeu, aceasta nu o face numai pentru el, ci pentru toți semenii săi. El îndeplinește o funcțiune sacerdotală necesară, indispensabilă, o funcțiune a vieții eterne, de mântuire universală. Și această misiune este atât de înaltă, încât ea nu poate conveni, în esența ei, cu săracele existențe, cum suntem și noi. Nu poate fi, deci, în adevăratul sens al cuvântului, decât un singur preot, și acesta este Iisus Hristos. „Tu ești preot în veac, după rânduiala lui Melhisedec"... (Evrei 5, 6).

Atunci, cum se explică misterul că, deși nu există decât un singur preot, Iisus Hristos, totuși sunt și alții cari primesc și poartă acest titlu sublim?

Nimic mai ușor de înțeles decât acest fapt. E adevărat că nu există decât Iisus Hristos care să fie demn de a fi preot. Dar el a binevoit ca, printre nedemni, cum suntem noi, printre păcătoși și infirmi, așa ca noi, să-și aleagă colaboratori și continuatori.

Intr'adevăr atunci când Iisus Hristos a spus apostolilor săi „...veniți după mine..." (Mt. 4, 19), a dat naștere preoției derivate.

Din momentul acela, apostolii sunt aleși pentru a nu-l mai părăsi, pentru a trăi mereu în societatea sa și în intimitatea sa. Toate paginile Evangheliilor sunt pline de evidente mărturii ale iubirii sale deosebite față de apostolii săi. Un Ioan, un Petru, Andrei, Iacob și alți tovarăși de-ai lor au pus în uimire și nedumerire pe mulți dintre păcătoși.

Dar, ceea ce a făcut Iisus Hristos, atunci, pentru apostoli, continuă a face și'n zilele noastre și n'a încetat această lucrare, vreme de douăzeci de secole, cu urmașii lor.

Evanghelia nu este o istorie îndepărtată, perimată și inactuală. Nu, ea este veșnică.

Preoția lui Hristos este eternă: „Tu ești preot în veac"; voi sunteți preoți pentru eternitate.

Adevărata preoție cere însă ca preotul să se consacre lui Dumnezeu, să nu trăiască decât pentru Iisus Hristos, în tovărășia lui Iisus Hristos.

Și acum, a două întrebare pe care ne-am pus-o: care este funcția preotului, rolul lui în zilele noastre?

Funcția preotului constă în aceea de a continua pe Iisus, de a predica Evanghelia — charta mântuirii universale — de a o face să pătrundă în suflete, în inimi, în așa fel încât să devină regula întregii existențe umane. Funcția preotului constă deci în a dărui pe Dumnezeu oamenilor și a dărui oamenii lui Dumnezeu.

Acest lucru e necesar cu atât mai mult cu cât atâția oameni, fascinați de interese efemere, de prejudecăți sau de plăceri prezente, nu se mai gândesc la Dumnezeu, la sufletul lor și la viața viitoare. Acestora preotul trebue să le vorbească și iar să vorbească, prin cuvânt, prin scris sau prin exemplul său. El trebue să-i facă să simtă în univers prezența lui Dumnezeu și să le explice sensul creștin al vieții.

Dar nu numai în felul acesta poate preotul să dea pe Dumnezeu oamenilor. Prin mijlocirea sa dela sf. altar, el trebue să fie un conștient administrator al tainelor sf. Biserici. De când Iisus Hristos a vorbit în numele său, zicând: „Acesta este trupul meu". „Acesta este sângele meu...", de-atunci sfânta jertfă se reproduce fără încetare și se va reproduce până la sfârșitul lumii. Hristos, Domnul nostru este deci mereu prezent în mijlocul oamenilor. El descinde prin sfânta Cuminecătură în trupurile și în sufletele noastre și acest mare favor tot preotul îl prilejuește. Preotul dă pe Iisus Hristos oamenilor, făcându-l să devină oaspetele cel mai intim al fiecărui creștin fervent.

Se poate spuue, deci, cu tot adevărul, că preotul dă pe Dumnezeu lumii.

Dar preotul împărtășește pe Dumnezeu oamenilor și prin sf. Taine. Astfel îl dă copilului la naștere, prin harul botezului; îl dă prin taina mirului fortificator de suflete; îl dă penitenților, cari cu sinceritate își recunosc starea lor păcătoasă și se hotărăsc de îndreptare, prin taina spovedaniei și cuminecăturii; îl dă tinerilor soți când vin pentru a-și consacra, înaintea Lui, unirea lor conjugală, indisolubilă, prin nuntă, și îl dă, în sfârșit, tuturor celor ce au nevoie de întărire sufletească și trupească, prin sf. maslu.

Dar preotul dă în același timp pe oamenii lui Dumnezeu.

Faptul că preotul vorbește oamenilor despre Dumnezeu, că îi face să vadă în Dumnezeu originea a tot ce există și a însăși existenței noastre, contribue la pregătirea credincioșilor în a înțelege că nimic durabil nu putem face fără el și că speranța și mântuirea nu se pot obține decât prin el.

Căutând să adâncească cu toată ființa sa Evanghelia, preotul trebue să facă pe oameni să înțeleagă, că dacă Dumnezeu ne-a iubit atât de mult, încât a venit în lume și a suferit pentru noi, și noi, la rândul nostru, îi datorăm maximă iubire.

A dărui oamenilor pe Dumnezeu și a da pe Dumnezeu oamenilor, înseamnă a înțelege iubirea divină și a o face să țâșnească în inimile oamenilor.

A dărui pe Dumnezeu oamenilor și a da oamenii lui Dumnezeu, iată o splendidă ambiție, iată o imensă datorie actuală, căreia merită să i se consacre viața unei ființe umane.

Aceasta este chemarea preotului.

Preot Avram Petric

Monitorul Oficial din ziua de 7 Sept. a. c. a publicat un decret al Prezidiului Marii Adunări Naționale a R. P. R., conform căruia preoții din cadrele de rezervă ale clerului militar se șterg din controalele confesionale de rezervă, încetându-le și drepturile de asimilare în grad.

In Franta, „bugetul educației naționale, în întregimea lui, nu depășește 6% din bugetul general, în timp ce în Anglia el se ridică la 15%, în Statele Unite la 23,5%, iar în Uniunea Sovietică la 25%. Franța se plasează astfel în locul 29, după Spania franchistă și Turcia", mărturisea cu indignare savantul francez Marcel Prenant, în cuvântarea rostită la Congresul mondial al intelectualilor pentru apărarea păcii și culturii, ținut la Wroclav între 21—28 August a. c.

Abatele Jean Boulier, profesor de științe juridice, membru al delegației franceze la Congresul dela Wroclaw, a afirmat că pentru un creștin, singurii oameni „fără Dumnezeu" sunt cei ce se închină banului.

† Iconom Stavrofor Dr. Șt. Munteanu, fost profesor timp de 25 ani și rector (1936—39) al Academiei teologice ortodoxe din Oradea, membru al Adunării Eparhiale și al Congresului Național Bisericesc, consilier eparhial, fost deputat și vrednic purtător al mai multor decorații românești și străine, a trecut la cele veșnice în ziua de 14 Septemvrie a. c., lăsând regrete adânci în sufletul celor care l-au cunoscut. Dumnezeu să-i odihnească sufletul în pace!

† Preotul-învățător Dumitru Trifan, vrednicul administrator parohial al Bicsadului, prot. sf. Gheorghe, a adormit întru Domnul în ziua de 11 Septemvrie a. c. Decedatul, în vârstă de 50 ani, a realizat, prin truda sa, școala primară românească din localitate, una din cele mai frumoase biserici din Secuime și casa parohială respectivă. Sub ocupație a fost alungat, iar munca sa a văzut-o împrăștiată.

Dumnezeu să-l răsplătească împreună cu cei drepți!

Casa parohială

Buletinul Eparhiei Argeşului publică în Nr. 8–9 de pe Aug.-Sept. a. c. un interesant articol despre necesitatea construirii de case parohiale pe seama parohiilor. Autoarea articolului, care este preoteasă, după ce arată importanţa casei parohiale, pentru preot şi enoriaşi deopotrivă, îşi sprijină argumentarea şi pe constatarea că, *„în alte ţări, ca şi în Ardealul nostru“*, există asemenea case parohiale în multe parohii, ele fiind de un real folos atât pentru întreţinerea vieţii familiale a preotului, cât şi pentru promovarea lucrării lui pastorale.

De fapt, problema clădirii de case parohiale a fost una din problemele de seamă pe care Inalt Prea Sfinţitul nostru mitropolit *Nicolae* le-a pus, în repetate rânduri, la inima preoţimii. Din rapoartele Cucernicilor preoţi, la Ordinul circular Nr. 853 din 23 Ianuarie 1946, s'a constatat că existau, până la acea dată, case parohiale în 396 parohii din Arhiepiscopie, 116 parohii posedau terenuri pentru clădit, iar 263 parohii nu aveau nici case parohiale, nici terenuri. Prin Circulara Nr. 7623 din 5 Iunie 1946, I. P. S. Sa revine asupra acestei însemnate îndatoriri a preoţimii noastre şi o îndeamnă să păşească *„fără întârziere“* la luarea de măsuri pentru clădirea caselor parohiale. Existenţa caselor parohiale, spune circulara amintită, asigură o viaţă mai omenească, mai liniştită pentru familia preotului; o mai bună păstrare a bunurilor materiale ale parohiilor: biblioteca, arhiva, matricolele etc., o stabilitate a preoţilor în anumite parohii şi, în deosebi, un temeiu pentru o mai vie şi rodnică activitate pastorală.

Cât de just şi prevăzător a fost îndemnul I. P. S. nostru Mitropolit, se poate vedea în deajuns în împrejurările de astăzi, care cer slujitorilor altarului o îndoită râvnă şi activitate în slujba binelui obştesc. Pentru a-şi putea împlini misiunea cum se cuvine, preotul are şi el nevoie de condiţii de viaţă omenească, pusă la adăpostul unor privaţiuni care ar împiedeca activitatea lui. Casa parohială este una din condiţiile principale, care ar asigura liniştea unui traiu familial statornic. Ceea ce este, de pildă, terenul de aterizare pentru un avion, ori cuibul pentru pasăre, aceea este pentru un preot şi pentru parohie casa parohială. Ea este locul unde se aşează păstorul sufletesc al satului, cuibul în care stă „părintele“, cu familia lui, spre a servi îndemn şi pildă atâtor familii creştine. Biserica şi casa parohială sunt cele două faruri care luminează şi transfigurează sufletul unei parohii. Existenţa şi starea lor îngrijită sunt mărturii sigure despre vrednicia preotului şi a credincioşilor. O parohie cu o biserică îngrijită, curată şi împodobită şi cu o casă parohială corespunzătoare, e semn că există interes, armonie şi colaborare între preot şi credincioşi.

Fără îndoială că preotul este acela care se cuvine să ia iniţiativa, să convingă şi chiar să muncească pentru zidirea unei biserici sau a casei parohiale. Aceasta nu pentrucă ar fi ale lui, într'o formă oarecare, ci pentrucă sunt locaşuri ale comunităţii, locaşuri de învăţătură, pilduire şi sfinţire a oamenilor.

Nu ştim în ce măsură a fost împlinit îndemnul I. P. S. nostru Mitropolit şi câte case parohiale s'au zidit în ultimii doi ani, *dar simţim că el este tot mai actual şi că ori câtă trudă şi jertfă ar cere realizarea lui, trebue împlinit*. E vremea acum să se păşească la întocmirea planurilor pentru înzestrarea parohiei cu casă parohială, acolo unde nu există. Trăim în vremea unor însemnate realizări de interes obştesc. Cu colaborarea maselor populare se ridică atâtea instituţiuni. Biserica noastră a avut şi până acum această colaborare şi e chemată să o folosească şi de aici înainte pentru construirea caselor parohiale, cum o foloseşte la ridicarea locaşurilor de închinare. Iată, se apropie toamna şi strânsul recoltei unui an destul de dăruit de Dumnezeu se încheie. Un început se poate face. Să se purceadă la strângerea materialului. Din contribuţia fiecărei familii, prin munca benevolă a credincioşilor, casa parohială poate fi începută şi, într'un an doi, dată destinaţiei. Scriem acestea pentru cei ce ar avea îndoieli şi lipsă de curaj. Credincioşii vor asculta de păstorul lor, dacă îl vor vedea că depune suflet şi dacă el va şti să-i convingă că *ridică un aşezământ din care se vor revărsa binefaceri şi asupra lor*. La urma urmelor, casa parohială nu e a preotului, ci a credincioşilor. E darul şi recunoştinţa pe care ei o arată faţă de preot. Rostul ei este să adăpostească viaţa aceluia care-şi pune sufletul pentru luminarea, binele şi progresul lor. In ea se adăpostesc bunurile materiale şi spirituale ale parohiei; în ea se poate face locaş pentru educaţia religioasă a generaţiilor tinere, în ea poate funcţiona „sfatul păcii“, şi se ţin şedinţele corporaţiunilor bisericeşti şi ale asociaţiunilor religioase. In afară de aceasta, casa parohială e chemată să fie de atâtea ori *„casa de oaspeţi din Ierihon“*, în care se tămăduesc ranele atâtor bolnavi sufleteşte. Ea e „altarul cel mic“ al parohiei, pentrucă în ea locueşte cel rânduit să se roage şi să sfinţească viaţa oamenilor.

Nu sunt sculiţi de obligaţia de a înzestra parohiile cu casă parohială nici chiar preoţii care au casa lor proprie. Intâi, pentrucă ei nu sunt decât pentru un timp în viaţa parohiei şi, în al doilea rând, pentrucă ea este chemată să îndeplinească un rost obştesc tot mai hotărîtor în cadrul activităţii pastorale.

De aceea, clădirea casei parohiale este o problemă de conştiinţă pentru preoţime şi un imperativ al vremii.

C.

Cu gândul la Ierusalim

Problema palestiniană ne priveşte şi pe noi creştinii, iar motivele care ne obligă a avea la inimă soarta vechiului Canaan, sunt pe cât de multe, pe atât de sublime.

Căci ce poate fi mai înalt, ca faptul că aici s'a născut, a trăit, a predicat, a suferit, a murit, a înviat şi s'a arătat după înviere Domnul nostru Iisus Hristos!

Şi apoi, adevărul că Mântuitorul a fost şi om adevărat, legat de timp, de spaţiu şi de o genealogie anumită, are pentru dogmatica noastră o importanţă esenţială.

La fel şi faptul că lucrul acesta îl poate verifica oricine pe teren, chiar şi astăzi.

Geografia, arheologia, etnografia, istoria, psihologia şi peisagiul Palestinei ne ajută mult la înţelegerea lui Iisus şi a religiei Lui.

Să nu ne mire deci că însuşi Renan a spus că-i mult mai uşor să intuieşti şi să descrii viaţa lui Iisus după ce ai călătorit prin ţara Lui.

Aici e raţiunea obişnuinţei ca sfânta Scriptură să aibă anexată şi harta locurilor sfinte. Văzând-o şi utilizând-o la înţelegerea textelor, un creştin conştient îşi aduce imediat aminte, că de acolo ni se trage neamul nostru creştinesc. Că acolo ni-s protopărinţii sufleteşti. Acolo leagănul, acolo scăldătoarea. Acolo ni s'a deschis cerul şi ni s'au transmis urările lui.

De acolo ne-a venit şi scumpul nostru Testament, care ne dă dreptul a ne numi fii ai lui Dumnezeu şi a moşteni împărăţia Lui. Testament despre a cărui realitate şi autenticitate rămâne sublim impresionat oricine călătoreşte la faţa locului.

Căci, cum am mai spus: locurile sfinte garantează şi ilustrează veracitatea Noului Testament.

Pe urmă, să nu uităm că Palestina trebue să ne preocupe în chip deosebit şi pentru faptul că tot în cadrul ei, pe absolut toate dimensiunile ei, se localizează şi se desfăşoară şi economia Vechiului Testament, ai cărui profeţi i-au mâncat pâinea şi au anticipat nespusa bogăţie de har a Noului Testament.

Prin gura acestora a zis Domnul: *„Am ales Ierusalimul, pentru petrecerea numelui meu“* (III Regi 8, 16). Ierusalimul, în care s'a înjghebat prima comunitate creştină şi dela care au pornit primii predicatori creştini.

Şi încă nu numai despre Betel ci şi despre întreaga Palestină se poate spune că-i loc sfânt, loc înfricoşător (Facere 28, 17).

Frumoasă ţară de teofanii! Ţară pe ale cărei drumuri arse de soare s'au recules şi şi-au oţelit puterile, cu gândul la Ierusalimul cel ceresc, atâţia credincioşi! Pământ care a absorbit sângele, sudoarea şi lacrimile Domnului!

Ne întrebăm: mai poate fi pusă la îndoială îndatorirea noastră imperioasă de a fi cu ochii aţintiţi spre Palestina şi de a striga, atunci când se pun la cale mişelii pe seama ei?

Evreii s'au angajat trup şi suflet în lupta pentru Palestina, fiindcă e în joc însuşi destinul lor.

Noi, dacă nu putem face mai mult, trebue cel puţin să nu ne desinteresăm de cele ce se petrec în Palestina. Să fim cu gândul la Ierusalim, pentrucă „din Ierusalim a ieşit cuvântul Domnului“ (Isaia 12, 2 şi 3).

Dacă în timpul războiului am învelit cu saci de nisip Louvrou-l şi alte comori artistice ale lumii, cum ne vom desinteresa acum de prăpădul ce s'a abătut asupra celor mai scumpe comori ale creştinătăţii — locurile sfinte?

„De te voiu uita Ierusalime, uitată să-mi fie dreapta mea. Să mi se lipească limba de gâtlej de nu mă voiu gândi la tine“ (Psalm V, 5 şi 6).

Să zicem deci, împreună cu profetul Isaia: „Pentru Sion nu voiu tăcea şi pentru Ierusalim nu voiu avea linişte până ce dreptatea lui nu va străluci măreţ (62, 1).

Pr. Al. Enache

Un muncitor chemat la un post de răspundere în Ministerul Cultelor. E vorba de numirea d-lui Dobogan în postul de director al administraţiei Ministerului. In felul acesta se continuă opera de democratizare întreprinsă de dl Ministru Stanciu Stoian, atât în ce priveşte factorii interiori ai Ministerului cât şi cei exteriori.

Cu prilejul instalării d-lui Dobogan, dl Ministru Stanciu Stoian a ţinut o însufleţită cuvântare.

FOIŞOARA

Creştinismul şi munca

Niciodată nu s'a vorbit şi scris mai mult decât astăzi despre muncă. Angajaţi într'un adevărat iureş al reconstrucţiei, oamenii muncii de toate categoriile se grăbesc să repare ce se mai poate repara din stricăciunile pricinuite de războiu. In acelaşi timp ei se străduesc să clădească pe temelii nouă o lume mai confortabilă pentru toţi, mai bună şi mai fericită.

Cultul muncii a luat proporţii atât de mari în ziua de azi, încât munca a devenit aproape singurul criteriu de valorificare a omului şi dela care se aşteaptă o aşezare mai dreaptă a omenirii. Cuvintele sf. apostol Pavel: „Cine nu munceşte acela să nu mănânce“ sunt astăzi mai actuale decât oricând, putând fi socotite ca deviza vremii noastre.

In dorinţa lor de a vedea mobilizate toate forţele pentru redresarea generală, oamenii muncii ar dori însă să ştie care este atitudinea Bisericii creştine faţă de muncă şi faţă de schimbările adânci, structurale, pe care le suferă societăţile moderne. Pluteşte parcă în aer întrebarea dacă Biserica aprobă sau socoteşte ca o străduinţă prea pământească şi zadarnică ofensiva muncii în care sunt angajate toate popoarele lumii. Şi poate că nu puţini sunt aceia care au luat cunoştinţă de acuzaţiile aduse creştinismului în a doua jumătate a secolului trecut, cum că Iisus ar fi disprefuit munca şi că creştinismul, îndreptând privirile oamenilor spre transcendent, n'ar fi contribuit cu nimic la progresul omenirii. Scrierile lui Renan, ale lui Nietzsche, ale lui Kautscky sunt răspândite în lumea întreagă şi citite încă şi astăzi, făcând pe mulţi să creadă că Iisus a fost într'adevăr un visător, care îndemna lumea să imite lipsa de grijă a păsărilor cerului şi a crinilor câmpului, şi că doctrina creştină n'a contribuit cu nimic la propăşirea materială a omenirii. Unora ca aceştia trebue însă să li se arate că nimeni pe lume n'a contribuit mai mult decât Iisus la preţuirea muncii şi nicio altă învăţătură religioasă n'a stimulat mai mult decât ceia creştină cizilizaţia şi cultura omenirii.[1]

Intr'adevăr, toată lumea ştie că în antichitatea greco-romană munca, cea manuală mai ales, era o îndeletnicire disprefuită şi ca atare lăsată pe seama celei mai năpăstuite clase sociale, pe seama sclavilor. Pentru un om liber, pentru un nobil mai ales, constituia o scădere a demnităţii faptul de a se coborî până la o îndeletnicire oarecare manuală. Omul liber se ocupa cu războaiele, cu vânatul sau cu petrecerile. Şi ne putem închipui cu ce dispoziţie sufletească munceau şi sclavii înşişi, acele nesfârşite mii şi milioane de nenorociţi, însemnaţi cu fierul roşu pe frunte sau pe obraz şi mânaţi cu biciul la cele mai istovitoare munci.

A trebuit însă să vie Iisus, pentru ca munca şi muncitorul însuşi să capete o demnitate deosebită. A trebuit să se răspândească creştinismul în lume, pontru ca munca să devie o datorie morală pentru orice om. Căci era imposibil să rămână fără nicio înrâurire asupra sufletului muncitorimii faptul că el, Messia cel aşteptat ca un eliberator plin de putere şi strălucire, a binevoit totuşi să ia trup omenesc în cele mai umile condiţiuni. Nu putea fi puţin lucru pentru milioanele de sclavi muncitori faptul că Dumnezeul în care ei credeau, Mântuitorul care îi mângâia de toate suferinţele lor, deşi era descendent după trup din familie regească, alesese totuşi înjosita clasă socială a muncitorilor pentru a veni în lume şi îşi petrecuse anii copilăriei în căsuţa unui bătrân teslar. Se uită astăzi poate prea adesea că întemeietorul creştinismului a fost muncitor cu braţele, „teslar“ (Marcu, 3, 3), înainte de a începe propoveduirea Impărăţiei lui Dumnezeu.

Iar după ce a părăsit lucrul manual, pentru a se consacra în întregime misiunii sale, Iisus n'a apărut ca un visător fără ţintă şi fără vlagă. Caracterul său voluntar, realizator, apare pe fiecare filă a sf. Evanghelii. Dinamismul persoanei sale pune în mişcare pe toţi cei care îl înconjoară. El străbate în lung şi în lat Galileea, propoveduind cu zel învăţătura sa. Mângâie pe cei în suferinţă, vindecă pe bolnavi, înviază chiar şi morţi, fiindcă îi este „milă de popor“ (Matei 9, 36). Iar în această străduinţie a sa, în această alergare şi dăruire de sine nu cunoaşte odihnă, nu ştie ce e cruţare pentru trupul său. Se istoveşte (Ioan 4, 6), flămânzeşte şi însetează (Matei 4, 2; Marcu 9, 12), pentru ca seara să cadă în genunchi şi să se roage uneori toată noaptea pentru uşurarea suferinţelor omeneşti (Luca 6, 12).

Chiar moartea pe care a primit-o Iisus n'a fost moartea unui om liber, a unui cetăţean roman, ci moartea oamenilor muncii, a sclavilor: moartea pe cruce.

Gândească-se orcine la completa răsturnare de valori, pe care o producea Iisus prin viaţa şi moartea sa. Intr'o lume în care nu preţuia altceva decât bogăţia şi strălucirea, puterea şi vaza socială, el, umilul teslar, răstignit pe cruce ca ultimul sclav, ajunge dintr'odată pilda vie a adevăratei vieţi, modelul de viaţă, pe care milioane şi milioane de oameni îl vor urma. Lucrul acesta părea atât de

[1] *G. Diessel*, Die Arbeit betrachtet im Lichte des Glaubens, Ein Beitrag zur Lösung der sozialen Frage, 3 Aufl., Regensburg, Fr. Pustet, 1904, passim.

I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae
în mijlocul poporului

Prezența Inalt Prea Sfințitului nostru Mitropolit *Nicolae* în mijlocul poporului e întotdeauna un praznic de bucurie și de înviorare duhovnicească. Poporul își primește Ierarhul cu sufletul în sărbătoare, mărturisind astfel dragostea ce-l leagă de Biserica ortodoxă, Biserica poporului. Iar Inaltul Ierarh, mișcat de dragostea aceasta a poporului, revarsă har și lumină, dăruindu-se deplin pentru sufletele însetate de cer.

Cronica lunii Septemvrie este bogată în acest sens. Amintim numai: praznicul „Inălțării Sf. Cruci" (14 Sept.), sfințirea Bisericii din Agnita (19 Sept.) și sfințirea Bisericii din Belini, Trei-Scaune (26 Sept).

La Sâmbăta de sus:

Cine n'a auzit despre sf. Mânăstire dela Sâmbăta de sus? Cunoscută nu numai pentru frumusețea așezării, ci mai ales pentru lucrarea ei duhovnicească, ea primește an de an zeci de mii de credincioși din toate părțile țării. Nu așa era însă cu 20 de ani în urmă. Biserica era în ruină, locurile părăginite, chilii și case nu existau. Aici însă s'a oprit privirea I. P. S. nostru Mitropolit și sufletul lui a văzut peste ani ridicată din aceste ruine mânăstirea călugărilor cărturari și misionari. Și viziunea aceasta — în 20 de ani — a devenit faptă. Se cuvenea deci ca la acest popas sărbătoresc să se cinstească ctitorul și ostenitorii acestei sf. Mânăstiri. Această cinstire a dat praznicului Inălțării sf. Cruci (14 Sept.) dela Mânăstire o atmosferă cu totul deosebită. Mii de pelerini erau de față la sf. Liturghie slujită în sobor, în prezența I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. La sfârșitul sf. Liturghii, soborul sf. Mânăstiri a oferit P. C. Sale părintelui Prot. stavr. Ieronim Grovu, consilier mitropolitan, o cruce de argint drept recunoștință pentru munca stăruitoare de ani de zile pentru zidirea Mânăstirii și aranjarea celor din jurul ei.

In cuvântarea ocazională rostită de păr. Ierom. Serafim Popescu, starețul sf. Mânăstiri, s'a arătat cu modestie toată buna-purtare de grije pe care P. Cuc. Păr. consilier I. Grovu a avut-o zi de zi, față de Mânăstire.

Crucea oferită, e numai un semn al dragostei noastre, dar nicidecum o răsplată pentru munca depusă aci, a spus Cuv. Sa, muncă pe care nimeni n'o poate răsplăti decât prin iubire și prețuire vecinică.

Dela cea dintâi brazdă de desțelenire P. Cuc. Sa păr. Prot. stavr. I. Grovu a fost mereu în fruntea tuturor ostenelilor pentru refacerea acestui lăcaș sfânt.

La aceste cuvinte de prețuire, P. Cuc. Sa Pár. Prot. stavr. I.Grovu, adânc mișcat, a spus următoarele:

„Nu am așteptat nici un fel de răsplată pentru ceea ce am făcut aci.

Eu nu mi-am făcut decât datoria.

Nu sunt meritele mele și dacă astăzi trebue să fie cineva răsplătit, pentru tot ce vedeți aci, apoi acesta este I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae, ale cărui inițiative, planuri și dorinți le-am executat cu toată conștiențiozitatea. I. P. S. Sa este vrednic de toată dragostea noastră și de tot devotamentul nostru al tuturora.

Când am început să refacem sf. Mânăstire, I. P. Sf. Sa a fost și inginerul și arhitectul lucrării.

I. P. S. Sa a fost acela, după gustul artistic al căruia s'au executat toate aceste lucrări mărețe de artă și așezări, cari le vedem și de cari toată lumea spune că numai așa puteau fi executate, ca să cuprindă toată frumusețea posibilă până la desăvârșire.

Inaltul nostru Arhipăstor a fost grădinarul, care a schițat, cu ochiul său, toate straturile acestea minunate de flori și a ales fiecare floare în parte.

I. P. S. Sa este deci marele arhitect al acestei Mânăstiri, inginerul care a supravegheat zi de zi executarea tuturor lucrărilor de restaurare și grădinarul care a așezat toate în locurile cele mai potrivite, iar eu am executat sugestiile și îndrumările ce mi se dădeau.

In vremea restaurării sf. Mânăstiri, ani de zile de muncă, eram chemat spre consultare câte odată de 3—4 ori pe zi, întrebându-mă, ce să mai facem, așa trebue făcut cutare lucru, piatra cutare e bună în locul cutare, răpindu-I ore și zile întregi de liniște și odihnă, astfel ca astăzi să vedem refăcut acest loc sfânt, în toată frumusețea. Mie mi-ați oferit o cruce, o voi purta cu cinste și dragoste.

Dar ce-i putem oferi noi toți I. P. S. Sale pentru tot ce a făcut și realizat aci? Dragostea noastră nețărmurită, devotamentul nostru neprecupețit, ascultarea noastră desăvârșită".

Intreaga lume de credincioși prezenți, mii de credincioși au rostit un Amin, din adâncurile sufletului, întomând, Intru mulți ani Stăpâne.

Căci adevărul acela era.

Sfințirea Bisericii din Agnita:

De mari bucurii duhovnicești s'au învrednicit bunii și harnicii noștri credincioși de pe Valea Hârtibaciului, cari au avut fericitul prilej să vadă, la ei acasă, Duminecă 19 Septemvrie a. c. pe I. P. S. nostru Arhiepiscop și Mitropolit *Nicolae.*

Această împrejurare fericită a fost prilejuită de evenimentul târnosirii bisericii parohiale din *Agnita.*

Acest nou Sion al credinței străbune înșiruit în cele peste șase sute de biserici noui clădite în stil curat bizantin în Mitropolia noastră din dragostea, jertfelnicia și truda poporului dreptcredincios, în perioada dela primul război de eliberare națională și până astăzi, stă în veac, ca o mărturie a credinței poporului nostru în Evanghelia mântuitoare a Domnului Iisus Hristos.

I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* a sosit la Agnita Duminecă dimineața pe la ora 8 și jum. venind dela Sibiu, însoțit de P. Cuc. prot. stavr. *Ieronim Grovu,* consilier mitropolitan, și Cuc. preot *I. Munteanu,* secretar Arhiepiscopesc.

In drum spre Agnita I. P. S. Mitropolit *Nicolae* a fost întâmpinat în toate parohiile din prot. Agnitei de preoții tuturor confesiunilor locale, cu grupuri de parohieni, cari au ținut să aducă salutul lor I. P. Sf. Sale și să primească binecuvântări arhierești.

Intr'un mod cu totul deosebit a fost întâmpinat I. P. S. Sa în parohia Alțina, unde la marginea comunei a fost binevenitat de consiliul parohial în frunte cu epitropul parohiei, de unde a fost apoi condus cu un grup numeros de călăreți cu cai frumos împodobiți, până în mijlocul satului, unde întreg poporul, în frunte cu P. Cuc. preot Belașcu, titularul protopopiatului român unit Țichindeal, a făcut o călduroasă manifestare de dragoste I. P. S. Mitropolit Nicolae.

Deși era la o oră destul de timpurie, întreg poporul din Alțina se găsea la porți pe ulițele satului, îmbrăcat de sărbătoare, cu cele mai frumoase covoare la ferestre, porți și garduri. Dela un capăt al satului și până la celalalt, din 20 în 20 metri, zeci de lanțuri de coroane și ștergare frumos chindisite apăreau în drumul pe unde trecea I. P. S. Mitropolit. Tineretul arunca flori în calea I. P. S. Sale. Că doar odată trece vlădica pe la ei!

Insuflețită și frumoasă manifestare a dragostei credincioșilor noștri față de întâiu stătătorii Bisericii.

Cuvintelor rostite din inimă de păr. Belașcu, le răspunde părinteste I. P. S. Mitropolit *Nicolae,* îndemnând pe toți cei de față la dragoste, înțelegere față de toți semenii noștri, ascultare față de conducerea statului nostru, pe care trebue s'o sprijinim din tot sufletul, în efortul de mai bine pentru toți cetățenii țării noastre.

Cu icoana în suflet a acestei manifestări de dragoste a poporului credincios de pe Valea Hârtibaciului, a ajuns apoi I. P. S. Mitropolit Nicolae în fața bisericii noui din Agnita, unde era așteptat de un sobor de preoți din prot. Agnitei, în frunte cu P. C. prot. *C. Marcu,* titularul acestui protopopiat, prot. pens. E. Păcală, C. Pr. E. Pora și de poporul credincios din parohie.

După cuvântul de bun sosit rostit C. prot. C. Marcu, înconjurat de soborul preoțesc, de Cuc. Arhid. I. Circov, V. Gârbu, de la Sibiu, I. P. Sf. Mitropolit a săvârșit actul sfințirii bisericii și sf. Liturghie, la sfârșitul căreia I. P. S. Sa a rostit într'un grai popular o frumoasă predică, bogată în învățăminte duhovnicești și brodată pe cuvintele Mântuitorului: *„De însetează cineva să vină la Mine și să bea"* (I. 6, 36). I. P. S. Sa a arătat între altele că sufletul nostru însetează după bunătățile cele mai înalte, după bucurii și fericire.

„Aceste bunuri le putem găsi la Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Prin sfințirea acestei biserici s'a deschis un nou isvor de apă vie, în această casă a Domnului, în care s'au așezat sf. moaște. Aci să veniți, aci să vă rugați, aci să îngenunchiați, de aci să luați întărire vieții voastre duhovnicești Mărturisiți-vă în fața sf. Altar, căci Dumnezeu Ta'al pe nimeni din cei ce se apropie de Dânsul nu-l lasă nemângâiat.

In rugăciunea de sfințire a acestei biserici, m'am rugat ca bunul Dumnezeu să asculte glasul rugăciunii voastre, al copiilor voștri. Să vă fie milostiv Domnul, de câte ori tinerii voștri își vor uni viața în Domnul.

Când veți fi împovărați de păcate, fie și numai o dată pe an, sau de mai multe ori, aci Domnul vă desleagă. La acest Altar vă împărtășiți cu Domnul, care e prezent în sf. Impărtășanie cu trupul și sângele Său.

Ce ați face dacă ar trece pe la voi un om mare? Ați sta ascunși sau în pădure? Nu!

Apoi, când vine Domnul prin sfânta Impărtășanie, pe sfântul Altar al acestei biserici, se cade cu atât mai vârtos să fiți prezenți, să-l întâmpinați cu rugăminți fierbinți ale sufletelor voastre

---

pardoxal, încât ne putem explica pentru ce predica sf. apostol Pavel despre Hristos era socotită de Iudei ca „sminteală" și de păgâni ca „nebunie" (I Cor. 1, 23). Sminteala și nebunia constau de fapt într'o fundamentală răsturnare a valorilor prețuite în lumea antică. Adevărata valoare a omului nu mai consta în noblețea clasei sale sociale, în averea și strălucirea sa, ci în puterea sa spirituală, în munca și jertfa sa pentru binele aproapelui. Lucrul acesta avea să fie înțeles mai târziu, mult mai târziu. Că Iisus nu s'a ocupat în predicile sale de problemele muncii și n'a dat ucenicilor săi instrucțiuni speciale pentru organizarea muncii, este foarte adevărat. Dar nu era aceasta misiunea sa. El nu venise pentru a stabili un nou cod social, ci pentru mult mai mult decât atât. El pregătea venirea împărăției lui Dumnezeu. Și aceasta însemna o transformare atât de radicală a raporturilor dintre oameni și a oamenilor înșiși, încât problemele muncii își găseau o deslegare dela sine într'o lume transfigurată, în care voia Tatălui ceresc avea să se împlinească „precum în cer, așa și pre pământ".

Din numeroase locuri ale Noului Testament reiese indirect că Iisus împărtășea în privința muncii concepția vechiu-testamentară, în care munca era lăudată și socotită ca poruncă divină.[2] Astfel, el vorbește despre muncă așa cum ar vorbi despre ceva dela sine înțeles. Laudă pe servitorul care împlinește voia stăpânului său (Luca, 12, 42-44), socotește ca un lucru firesc ca cel care nu vrea să moară de foame să muncească (Luca, 16, 3), aprobă purtarea servitorilor care au înmulțit prin muncă talanții primiți dela stăpânul lor și condamnă pe servitorul care îngropase talantul în pământ (Mat. 25. 14—30). Și, în general, nu găsim în sf. Evanghelie niciun cuvânt în care munca să fie disprețuită sau condamnată, dar întâlnim numeroase locuri în care străduința pentru cele materiale este pusă în rândul al doilea față de mântuirea sufletului. Iar pentru cei aleși, pentru cei puțini, care aveau să fie „sarea pământului" și „lumina lumii", desbrăcarea de grijile materiale devine chiar o necesitate.

Rupându-se dela munca sa de teslar și chemându-și ucenicii dela muncile lor pescărești sau plugărești, pentru a-i face „pescuitori de suflete", nu însemna deci că Iisus chema întregul popor să-și părăsească munca și să se lase muritor de foame, ci numai că un mănunchiu de oameni trebuia să se consacre pe cât posibil exclusiv propoveduirii Evangheliei. Și aceasta nu pentru cine știe ce satisfacții deosebite în această viață, ci dimpotrivă, pentru a se supune unor strădanii mai mari decât munca obișnuită și pentru a sfârși, poate, prin martiriu.

Dovadă că lucrurile așa trebue înțelese stă faptul, grăitor dela sine, că sfinții apostoli, recrutați de Iisus dintre muncitorii manuali[3], își părăsesc numai în parte munca lor, pentru a nu deveni povară nimănui, iar sf. apostol Pavel îndeamnă pe Tesaloniceni să lucreze „cu mâinile lor", să-și mănânce pâinea „de ei agonisită" și să nu aibă „trebuință de nimeni". Marele apostol se dă pe sine ca exemplu: „Când am fost la voi, spune el, n'am fost fără de rânduială, nici n'am mâncat dela cineva pâine în dar, ci cu muncă și cu trudă am lucrat noaptea și ziua ca să nu împovărăm pe nimeni dintre voi. Nu doară că nu avem puterea aceasta ci ca să vă dăm o pildă cu noi înșine, ca să faceți ca noi" (II Tes. 3, 7—9). „Am muncit mai mult decât ei toți", spune el în altă parte (I Cor. 15 10), referindu-se de data aceasta la munca sa de răspândire a cuvântului Evangheliei.

De asemenea, în cartea ce poartă titlul *Invățătura celor doisprezece apostoli* se consideră ca o datorie dela sine înțeleasă ca fiecare creștin să lucreze. Comunitatea, se spune în acea carte, trebue să aibă grijă să găsească de lucru pentru frații care vin din altă localitate[4]. Și tot asemenea *Așezămintele apostolice* îndeamnă pe părinți să învețe pe copii „meserii folositoare"[5], iar tinerilor le dă sfatul să lucreze, folosind chiar termenii de exprimare ai sf. apostol Pavel: „Voi, cei mai tineri ai bisericii, la toate trebuințele dați-vă osteneala să slujiți fără preget, îndeletnicindu-vă cu toată seriozitatea de treburile voastre, ca în tot timpul vieții voastre să fiți îndestulați și pentru voi și să aveți să dați și celor săraci, pentru a nu împovăra biserica lui Dumnezeu, căci și noi, deși ne îndeletnicim cu predica Evangheliei, în același timp nu neglijem nici lucrul. Astfel, unii dintre noi sunt pescari, alții făcăiori de corturi, alții muncitori de pământ, ca să nu fim niciodată fără lucru... Lucrați prin urmare neîncetat, căci cusurul leneșului e fără leac. Cine nu lucrează, acela, la voi, nici să nu mănânce, pentrucă pe leneși îi urăște și Domnul

---

[1] *Friederich Hauck,* Die Stellung des Urchristentums zu Arbeit und Geld, Gütersloh, C, Bertelsmann, 1921. p. 71. sqq.

[3] Petru, Andrei și frații Zevedei erau pescari, Filip conducător de măgari, Bartolomeu grădinar Iacob al lui Alfeu pietrar.

[4] „Dacă este drumeț cel care vine, ajutați-l pe cât puteți, să nu rămână însă la voi decât două sau, dacă e nevoie, trei zile. Dacă vrea să rămână la voi, dacă este meseriaș, să lucreze și să mănânce. Iar dacă n'are meserie, faceți după socotința voastră, ca nu în nelucrare să trăiască cu voi creștinul. In caz că nu vrea să facă așa, este negutător de Hristos; feriți-vă de unii ca aceștia" (Invățătura celor doisprezece apostoli, XII, în lucrarea Scrierilor Părinților Apostolici, dimpreună cu Așezămintele și Canoanele apostolice, trad. de *Pr. I. Mihălcescu; Ec. M. Pâslaru și Ec. G. N. Nițu,* vol. I, Chișinău 1927, p. 90—91].

[5] Așezămintele și Canoanele apostolice, IV 11, în aceeași lucrare, vol. II, Chișinău 1928, p. 109.

pentru iertarea păcatelor şi primirea harului său mângâietor. Veniţi la El, căci El e milostivire şi bunătate. Cărbunii la un loc dau căldură mai mare, ard cu văpaie. Tot aşa şi sufletele noastre adunate în sf. biserică se topesc în rugăciune către Domnul, arzând toată zgura păcatelor.

Primeneşte-ţi sufletul iubite creştine în ziua a 7-a, care e a Domnului.

Dumnezeu ne vorbeşte în multe feluri, în multe chipuri.

Numai să avem urechi să putem auzi acest grai.

Să alungăm dintre noi păcatul, ura, răzbunarea, minciuna şi toate fărădelegile cari apasă greu asupra sufletelor noastre.

Vă îndemn iubiţii mei fii sufleteşti, mai vârtos să vă daţi copiii la şcoală ca să-şi lumineze mintea, să devină cetăţeni buni ai patriei noastre şi buni credincioşi ai Bisericii noastre.

Să fiţi cu ascultare deplină faţă de stăpânire, faţă de guvernul ţării noastre.

In fruntea Guvernului nostru stă un fiu al Ardealului, fiu de preot din părţile Hunedoarei. Să privim cu deplină încredere în viitorul poporului nostru.

Bunul Dumnezeu a ocrotit în vremuri grele neamul nostru şi nu ne va părăsi niciodată.

După aceste îndemnuri şi poveţe duhovniceşti, ascultate de mulţimea credincioşilor cari umpleau până la refuz biserica, I. P. S. Sa a rugat pe Părintele ceresc să trimită binecuvântarea Sa peste familiile, copiii, munca şi întreagă viaţa poporului nostru, mulţămind tuturor celor cari au ostenit la zidirea bisericii.

Tot cu acest prilej a fost întrodus în postul de protopop al tractului Agnitei P. C. păr. Chirion Marcu, căruia i s'a înmânat Singhelia cuvenită prin Prea Cuc. Sa Păr. Prot. stavr. I. Grovu, consilier mitropolitan.

La agapa care a avut loc după aceea, pe lângă I. P. S. Sa, au mai vorbit cuvinte ocazionale dl pretor Imbăruş. reprezentantul dlui Prefect din Sighişoara, prot. E. Gresser, titularul evanghelic al districtului Cincul, Dr. Curta, deputat eparhial, cari toţi au făgăduit tot sprijinul lor Bisericii noastre, accentuând spiritul tolerant al preoţimii noastre, care este rugată să colaboreze ca şi până acum cu organele de Stat pentru redresarea şi prosperitatea poporului nostru.

Sfinţirea bisericii din Belini

Credincioşii parohiei Belini din prot. Sf. Gheorghe sunt oameni cu inimă, treji la minte şi cu sufletul plin de bunătate. Limba românească o cunosc în puţină măsură, din pricina vremurilor trecute, care le-au răpit-o.

Aveau o bisericuţă mică. De aceea preoţii parohiei din ultimii 15 ani, N. Belea (actualul duhovnic al Academiei Teologice din Sibiu), Gh. Iacob şi I. Florea, împreună cu întreg poporul au ridicat o biserică nouă în stil bizantin de toată frumuseţea. De remarcat că la zidirea ei au contribuit băneşte şi prin muncă şi unitarienii şi reformaţii din comună. Ca semn al frăţiei şi dragostei creştineşti dintre cele trei confesiuni conlocuitoare, lăcaşul bisericii ortodoxe a fost înălţat pe aceeaşi colină cu celelalte două biserici, de unde străjuieşte măreţ cursul Oltului pe zeci de kilometri.

Ziua mare a predării locaşului Domnului a fost în 26 Sept. a. c., când însuşi I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, însoţit de P. C. părinte consilier Aurel Nanu şi Arhidiaconul Circov, cu un sobor de 22 preoţi, a săvârşit actul sfinţirii.

După ce în după amiaza zilei precedente întregul popor şi-a luat rămas bun dela vechiul lăcaş de închinare prin litia săvârşită acolo de păr. N. Belea, însoţit de câţiva preoţi, în dimineaţa zilei de 26 Sept. a. c. Inaltul Ierarh a sosit în localitate, fiind întâmpinat în plin câmp de o echipă de călăreţi, cari au condus pe Arhipăstor până în faţa noului lăcaş. Aici a fost întâmpinat de P. C. protopop al locului, I. Ludu, care într'un cuvânt scurt a salutat pe I. P. S. Sa în numele poporului care era de faţă. E mare biserica cea nouă, dar poporul cel mult din loc şi din toate satele din jur n'a putut încăpea la înconjurare şi la sf. slujbă. Se puteau vedea lacrimi de bucurie şi se puteau auzi şoapte ca: „Acum slobozeşte Doamne"...

La sfârşitul sf. Liturghii, I. P. S. Sa a vorbit poporului dela inimă, pentrucă acel ţinut îi este unul dintre cele mai dragi. „Bucuraţi-vă întru Domnul şi pururea zic, bucuraţi-vă!" Indem la bucuria spirituală, îndemn spre iubire fără deosebire de rang şi lege a dat I. P. S. Sa. Ascultare de mai marii ţării şi muncă fără zăbavă a încrustat Inaltul Ierarh în sufletul poporului.

Inălţătoarea cuvântare a fost tălmăcită pe scurt în limba maghiară de către fostul lor preot iubit, păr. N. Belea.

Poporul a oferit după aceasta o masă la care au luat cuvântul I. P. S. Sa Mitropolitul, apoi preotul unitarian, preotul reformat, reprezentantul dlui prefect al judeţului Trei Scaune, dl notar comunal, pr. Iacob Gheorghe, păr. prot. Ludu şi credincioşii: Ioan Păcurariu şi Rozalia Pop. Ultimul a vorbit păr. Ioan Florea, prin a cărui hărnicie s'a putut sfinţi biserica şi căruia I. P. S. Sa i-a acordat binecuvântarea de-a purta brâu roşu.

VITRINA CĂRŢII

Preot *Dr. Corneliu Sârbu:* **Baptismul. Istoria, situaţia actuală şi prezentarea mişcării.** Extras din Anuarul Academiei teologice „Andreiane", Sibiu, Tip. Arhidiecezană, 1948, 50 p. 60 lei.

Părintele C. Sârbu, conferenţiar de Sectologie şi Misiuni la Academia teologică „Andreiană" din Sibiu, cunoscut printr'o serie de studii substanţiale în specialitatea C. Sale, oferă acum o prezentare monografică clasică asupra Baptismuiui. După a noastră ştiinţă, e un capitol din Manualul de Sectologie, pe care îl are în pregătire. Monografia aceasta se caracterizează prin tratarea materialului în spirit ştiinţific, şi ca documentare, şi ca obiectivitate, ş ca sistematizare. E un fel de-a scrie, în domeniul acesta, temeic şi nou. De aceea aşteptăm apariţia Manualului, care va fi — suntem siguri — un eveniment în literatura sectologică română.

„Baptismul" conţine o sinteză complet rotunjită a mişcării bazată pe cele mai bune izvoare. E numai partea expozitivă, nu şi combaterea punctelor baptiste de credinţă. Materialul e împărţit în două capitole: capitolul I: Istoria mişcării şi situaţia ei actuală; capitolul II: Prezentarea mişcării. Capitolul I cuprinde: *definiţia* şi numirea mişcării (creştinii botezaţi credincios), *istoria* (sec. XVII în Anglia, Olanda, America de Nord — unde sunt după metodişti cei mai numeroşi, — Germania etc.), *situaţia actuală* (sunt vreo 30 de ramificaţiuni, cuprinse în „Uniunea baptistă mondială", cu 12 mil. membri, 80% fiind în Statele Unite), Baptismul *în România* (1621 germani colonizaţi la Vinţul de jos, 1884 în Bihor şi Arad, 1896 recunoscut de stat, 1862 la Bucureşti; azi circa 100,000 membri) etc. Capitolul II prezintă: doctrina *dogmatică* („afară de dogma trinitară şi cea despre creaţii, întreg sistemul doctrinal al creştinismului autentic e radical alterat... de către Baptişti": Sf. Scriptură singur izvor al credinţei, predestinare la fericirea veşnică, sola fide, botezul şi euharistia simple simboale nu Sf. Taine, se botează numai adulţii credincioşi, prin cufundarea completă în apă, preoţia generală, două învieri, eshatologism etc.); docrina *morală* (ideal rigorist: iubire frăţească, recunoaşte Statul, însă e pentru separaţia de Stat: mândrie şi fariseism); *organizaţia* (principiul democratic şi congregaţionalist; elemente constitutive: biserici, comunităţi şi uniune; conducători: predicatori, presbiteri, diaconi etc.; un seminar la Bucureşti şi publicaţii variate); *cultul* (Adunări cu rugăciuni, cântări şi tâlcuirea Bibliei; ceremonii cultice: Botez, Cina Domnului, căsătoria, instituirea slujitorilor, înmormântarea — sărbătorile); *disciplina* (la început severă, acuma mai „îndulcită"). In concluzie: Baptismul, isvorît din calvinism, e original numai în practica botezului. Pericolul lui constă în „pervertirea adevărului de credinţă, spargerea unităţii Bisericii... şi în periclitarea mântuirii atâtor copii, ce mor nebotezaţi". El subminează şi interesele vitale ale Statului (p. 49).

E suficientă această trecere sumară în revistă a conţinutului, pentru ca să ne dăm seama de valoarea ştiinţifică şi misionară a acestei monografii. Autorul se dovedeşte un adevărat specialist în acest domeniu. E o carte care nu trebue să lipsească din biblioteca niciunui preot. Nădăjduim însă că autorul ne va oferi şi combaterea baptismului, care e la fel de necesară. Mai ales că autorul se dovedeşte temeinic pregătit pentru a dărui literaturii teologice române o expunere şi o combatere ştiinţifică — subliniez acest cuvânt — a mişcărilor sectare.

Ierodiacon **N. Mladin**

Poşta Redacţiei

Pr. Ioan Opriş — Blaj. Articolul „Munca şi libertatea în democraţie" nu-l putem publica. Articolul „Câteva idei omiletice" îl vom publica în numărul viitor. Trimiteţi-ne şi altceva.

Pr. Ioan Munţiu. — Cărpiniş, Sibiu. Frumoasă meditaţia întitulată „In grija Ta mă las, Doamne!" Mai trimiteţi şi altele. Credem că le vom face loc în „Telegraful Român".

Dela Administraţia Telegrafului Român

Publicăm, în continuare, lista parohiilor care şi-au plătit abonamentul pe anii 1947 şi 1948 în ultimele două săptămâni:

Păuca, Cinade, Seliştat, Şugag, Dobra-Jina, Ruşciori, Hârseni, Dupuşul, Daia-Sighişoara, Ocna-Sibiului-de-jos, Brad, Bachnea, Dridif, Măceu, Sohodol-bis.-nonă, Haşag,

Mulţumim călduros P. C. Parohi respectivi şi nădăjduim că pilda acestora va fi urmată de toate parohiile şi abonaţii **Telegrafului Român.** Altfel, ne vom vedea siliţi să trimitem ziarul cu ramburs, în primul rând pentru abonamentul pe 1947, încărcând astfel plata abonamentului cu cheltuielile de ramburs.

Dumnezeul nostru. Leneş deci nu trebue să fie nici unul din cei care se alipesc de Dumnezeu" [6].

La rândul lor, Sfinţii Părinţi ai Bisericii au lăudat atât de mult munca şi au veştejit lenea, încât s'ar putea alcătui din scrierile lor o adevărată antologie a muncii. De pildă, pentru Clement Alexandrinul, munca făcută cu târnacopul constituia o cinste deosebită. „Era o iubitoare a săracilor şi o muncitoare", spune el în panegiricul unei creştine.[7]. Şi Origen are cuvinte de preţuire pentru muncă[8]. Dar acela care a înălţat munca la înălţimea unei virtuţi cardinale, a fost de sigur sf. Ioan Gură de Aur. Acesta nu conteneşte în omiliile sale a lăuda munca şi pe muncitori: „Dacă vezi un tăietor de lemne, spune el, sau un mânuitor de ciocan sau pe un om negru de funingine, nu-l dispreţui, ci admiră-l! Căci şi Petru mergea suflecat la lucru, trăgea pânza şi vindea peşte... Şi Pavel... stătea în atelierul său şi lega piei una de alta, făcând corturi. Niciun meseriaş deci să nu se ruşineze, ci mai vârtos să cuprindă ruşinea pe cei care mănâncă şi nu lucrează... Căci câştigarea pâinii prin muncă neîntreruptă este un fel de filosofie: inimile unor astfel de oameni sunt mai curate şi sufletele lor mai tari. Să nu dispreţuim deci pe cei care trăiesc din lucrul mânilor lor, ci mai vârtos să-i fericim"[9].

E dela sine înţeles că, în astfel de împrejurări şi sub îmboldul unor astfel de îndemnuri, venite dela cei mai de seamă reprezentanţi ai Bisericii, creştinii s'au deprins să iubească munca, nu numai pentru avantagiile produse de ea, ci pentru ea însăşi şi pentru sensul religios legat de ea. Munca începe să aibă o valoare în sine, să fie socotită ca o faptă bine plăcută lui Dumnezeu, ca o rugăciune mută, în vreme ce lenea şi necinstea în muncă devin păcate vrednice de pedeapsa lui Dumnezeu şi de dispreţul oamenilor. Mulţi creştini, nu numai în primele zile ale creştinismului, ci şi mai târziu, urmând nu o poruncă evanghelică, ci un sfat evanghelic, îşi împărţeau averile la săraci şi începeau o nouă viaţă, muncind ca să trăiască şi crezându-se astfel mai demni de Hristos, regele, împăratul şi profetul care îmbrăcase umila înfăţişare a unui teslar.

Tot asemenea nenumăraţii pustnici, ce populau deşerturile Egiptului, Arabiei, Palestinei şi Siriei, trăind din munca mâinilor lor şi rugându-se, după ce s'au adunat, în secolul al treilea, în comunităţi mânăstireşti, şi-au împărţit timpul în mod egal între munca orânduită, rugăciune şi odihnă, încât cu vremea mânăstirile au ajuns cele mai puternice focare de cultură şi civilizaţie. Cercetările istorice imparţiale stau martore că monahii — atât de huliţi adesea — au defrişat păduri necălcate încă de picior omenesc, au secat bălţi, au construit canaluri, au întemeiat oraşe, au făcut să progreseze nenumărate meşteşuguri, au păstrat şi transmis manuscrise de cea mai mare valoare, au învăţat popoarele să scrie şi să citească, au dat avânt filosofiei, ştiinţelor şi artelor. „Adevăratul ideal de muncă, spune un mare cunoscător al acestor probleme, a fost realizat pentru prima dată numai în monahism".[10] *Ora et labora*, roagă-te şi munceşte, era cuvântul de ordine al călugărilor şi misionarilor creştini, care au izbutit să îmblânzească şi să civilizeze popoarele barbare revărsate asupra Europei, predicându-le învăţătura creştină, dar şi obişnuindu-le cu munca disciplinată. Rolul acesta civilizator al misionarilor creştini printre barbarii năvăliţi în Europa şi la popoarele necivilizate din vremurile mai nouă este îndeobşte recunoscut astăzi.

Mai puţin recunoscut este însă rolul creştinismului în desfiinţarea sclaviei ca sistem de muncă. Şi totuşi putem afirma că numai datorită duhului de preţuire a omului şi a muncii, adus de creştinism în lume, a fost cu putinţă să se desfiinţeze încetul cu încetul nedreapta şi neumana instituţie a sclaviei, pe care chiar şi marii filosofi ai antichităţii, în frunte cu Aristotel, o socoteau ca o instituţie firească, întemeiată pe diferenţa *de natură* dintre oameni. Numai concepţia creştină despre frăţia universală a tuturor oamenilor, ca fii ai aceluiaşi Părinte şi chemaţi la aceeaşi mântuire în iubirea lui Iisus Hristos, a fost în stare să sfarme cu vremea barierele dintre clasele sociale şi să redea umanităţii milioanele de sclavi socotiţi ca simple *lucruri*. Când sf. apostol Pavel proclama: „Nu mai este iudeu nici elin; nu mai este rob nici slobod; nu mai este parte bărbătească şi parte femeiască, pentrucă voi toţi sunteţi una, întru Hristos Iisus" (Gal. III, 28), sclavia era *principial* desfiinţată, aşa precum erau desfiinţate principial dispreţul faţă de cei de alt neam şi diferenţa socială dintre bărbat şi femeie, care reducea pe aceasta din urmă la un fel de sclavie.

E drept să recunoaştem, că Biserica a trebuit să procedeze cu multă prudenţă faţă de o instituţie atât de puternică, cum era sclavia, şi nu putem spune că desfiinţarea sclaviei este opera *directă* a Bisericii creştine. Inrâurirea *indirectă* a Bisericii asupra raporturilor dintre clasele sociale a fost însă atât de mare, încât Biserica îşi poate revendica şi acest titlu de onoare: desfiinţarea sclaviei.

Dar chiar şi înrâurirea directă a Bisericii asupra des-

---

[9] Omilia 20-a asupra ep. I-a către Corint. *Migne*, P. G., t, 61 col. 168.

[6] Ibidem, p. 84.

[7] *G. Uhlhorn*, Christliche Liebesthätigkeit, 2 Aufl., Stuttgart, D. Gundert, 1895, p. 79.

[8] Omilia a 18-a asupra Numerilor, Migne, P. G., t. 12, col. 714—715.

[10] *Ernst Troeltsch*, Die Soziallehren der christlichen Kirchen und Gruppen, 3 Aufl.. Tübingen, J. C. B. Mohr, 1923, p. 119. Pentru a ilustra afirmaţia sa, Troeltsch se foloseşte de o expresie caracteristică a fericitului Augustin, care cerea muncă monahilor proveniţi din ţărani şi muncitori, pentru considerentul: De vreme ce chiar un senator neobişnuit cu munca sau un mare proprietar trebue să muncească în mânăstire, cu cât mai vârtos se înţelege aceasta pentru un ţăran obişnuit cu munca sau pentru un meseriaş (Ibidem).

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Consiliul de Miniştri a hotărît, în şedinţa din 30 Septemvrie a. c., reducerea preţurilor, pe data de 1 Octomvrie, cu 20—40% la alimente, 20—30% la îmbrăcăminte şi 20—50% la încălţăminte.

In Ministerul Cultelor, în urma punerii în aplicare a legii pentru regimul cultelor, s'au făcut următoarele schimbări:

Director al direcţiei I Titus Ţifu, director al direcţiei II Frangu Emanoil, consilier administrativ D. Veştemeanu; Alex. Săvulescu şi N. Grosu inspectori generali, Pr. H. Fărşirotu şi Aristide Filip subinspectori generali. Inspectori pentru culte: Ion Ştruc şi Ion Ieremia.

La învăţământul religios au fost numiţi d. Eusebiu Saghin director şi Arhim. Valerian Zaharia subinspector general.

La Comisia Legislativă a Ministerului Cultelor au fost numiţi prof. Dr. Liviu Stan, Suciu Gh., Ţifu T., Ghertel Ioan, Ganea Gh., Lang Mihail şi secretar Nedeanu Janeta.

La Ministerul Cultelor, o comisie compusă din: Directorul General al contabilităţii, inspectorii generali şi inspectorii din minister, precum şi şef-contabilul sf. Patriarhii, Şef-contabilul consiliului central Bisericesc şi preotul Ioan Velţan, Şef-contabilul Arhiepiscopiei noastre din Sibiu, a lucrat în zilele de 5—11 Septemvrie a. c. la proiectele de buget, cont de gestiune şi bilanţ, precum şi la instrucţiunile cu privire la întocmirea acestora şi la instrucţiunile necesare la întocmirea actelor justificative pe seama eparhiilor din ţară.

Oficiile noastre protopopeşti şi parohiale vor primi la timp instrucţiunile necesare cu privire la lucrările ce au de îndeplinit.

Fixarea numărului eparhiilor. Prin Decretul Nr. 243/1948 al Prezidiului Marii Adenări Naţionale, publicat în Monitorul Oficial Nr. 217 din 18 Septemvrie a. c., se fixează numărul eparhiilor (diocezelor, superintendenţelor) cultelor religioase din Republica Populară Română şi anume

Cultul ortodox 17 eparhii, cultul gr.-catolic 2 eparhii, cultul romano-catolic 2 eparhii, cultul reformat o episcopie şi o superintendenţă, cultul creştin de rit vechiu (lipovean) o eparhie. Cele'alte culte vor avea câte o organizaţiune centrală conform legii şi cu denumirea fixată în Statutul de organizare al cultului respectiv.

Printr'un alt Decret Prezidial publicat în acelaşi Monitor Oficial, Mitropolia ort.-rom. a Sucevei (Arhiepiscopia Sucevei şi Rădăuţilor) este desfiinţată, înfiinţându-se pe aceeaşi dată Arhiepiscopia Sucevei şi a Maramureşului, ca sufragană a Mitropoliei Moldovei.

Noua Arhiepiscopie va cuprinde actualul teritoriu al eparhiei Maramureşului şi teritoriul desfiinţatei Arhiepiscopii a Sucevei şi Rădăuţilor, şi va avea sediul în oraşul Suceava.

Titular al Arhiepiscopiei Sucevei şi a Maramureşului a devenit P. S. Sa Episcopul Sebastian Rusan al Maramureşului, potrivit Decretului Prezidiului Marii Adunări Naţinnale Nr. 1630, publicat în Monitorul Oficial din 21 Sept. 1948.

Ca efect al legii Nr. 175, pentru reforma învăţământului şi al Decretului-Lege Nr. 176 pentru trecerea în patrimoniul Statului a bunurilor bisericilor, congregaţiilor, comunităţilor sau particularilor ce au servit pentru funcţionarea şi întreţinerea instituţiilor de învăţământ general, tehnic sau profesional, următoarele şcoli confesionale din Arhiepiscopia noastră au trecut în patrimoniul Statului:

1. Şcoala Normală de fete „Andrei Şaguna", str. Andrei Şaguna Nr. 14 din Sibiu, şi internatul de pe Andrei Şaguna Nr. 12. cu întreaga avere, conform inventarului jurnal.

2. Şcoala Normală de băeţi „Andrei Şaguna", str. Orfanilor Nr. 5 din Sibiu, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal [M. Of. Nr. 197 din 3 Aug. 1945, pagina 6349. col. a 2-a].

3. Şcoala primară Nr. 1 „I. Popazu", din str. Şirul Şaguna Nr. 2, a bisericii sf. Nicolae Scheiu, Braşov, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal (Conf. M. Of. Nr. 177, 3 August a. c., pag. 6328, col. I-a).

4. Liceul „Andrei Şaguna" din Braşov, str. Şirul Şaguna Nr. 1, cu un imobil str. Prundului Nr. 45, un imobil în piaţa Berthelot Nr. 1, un imobil în str. Prundului Nr. 2, o casă în str. Prundului, o casă în str. Sf. Nicolae Nr. 1, o casă în str. Barac Nr. 1, o casă în str. Pe Tocile Nr. 2—4, casa Fundaţiunii Ion Juga, str. 23 August, cu întreaga avere, conform inventarului jurnal (Conf. M. Of. Nr. 177, 3 Aug. a. c., pag. 6328 col. a II-a).

Liceul „A. Iancu" din Brad a fost desfiinţat, iar în locul fostului liceu funcţionează o şcoală elementară completă cu 7 clase.

Cu prilejul împlinirii a patru ani de apariţie legală a ziarului *„Scânteia"*, organul central al Partidului Muncitoresc Român, Duminecă 19 Septemvrie a. c. au avut loc mari serbări în Capitală şi în toată ţara. Ziarul „Scânteia" aduce servicii de primul ordin Partidului, muncitorimii şi ţării noastre, prin lupta sa de lămurire, îndrumare şi informare a masselor muncitoare.

D Prof. Constantinescu-Iaşi, prim vicepreşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale, a fost numit şi instalat ca director al Institutului de istorie naţională şi universală.

Predicile lui Zaharie Boiu, în 3 volume, se află de vânzare la Pr. I. Boiu. funcţionar la Mitropolia ortodoxă din Sibiu

EXTERNE

O. N. U. (Organizaţia Naţiunilor Unite), a cărei Adunare generală îşi ţine actualmente la Paris şedinţele celei de a treia sesiuni, a început discuţia generală în ziua de 23 Septemvrie a. c.

Un comunicat al Statului Israel anunţă că în sectoarele centrale ale frontului se desfăşoară cele mai violente lupte dela începutul armistiţiului.

Statele Unite au cheltuit 170 milioane dolari pentru războiul din Grecia.

Nr. 154/1948. 9 1—2

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III (treia) **Ţopa** (Bciul mic) din protopopiatul Sighişoara, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

I. Venite:

1. Salariul dela Stat.

2. Locuinţă în casa parohială, bună şi cu dependinţe economice.

3. Sesiune parohială 19½ jug., din care 16 jug. arabil şi 13½ jug. fânaţ.

4. Stola uzitată în parohie şi ferdela de porumb întrodusă din oficiu.

II. Indatoriri:

Pe lângă obişnuitele îvdatoriri oficiale preotul ales

1 Va predica regulat în Dumineci şi sărbători.

2. Va întreţine viaţa religioasă în parohie prin organizaţiile religioase; *a)* Casa culturală, *b)* Oastea Domnului, *c)* Reuniunea femeilor şi *d)* Societatea tineretului.

Cererile de concurs, însoţile de actele regulamentare şi de binecuvântarea arhierească de candidare, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc din Sighişoara, iar concurenţli îndreptăţiţi se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare cu incuviinţarea prealabilă a subsemnatului, spre a liturghisi predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc ort. rom. Sighişoara în înţelegere cu Consiliul parohial din Ţopa.

Sighişoara, 13 Iulie 1948.

Emilian Stoica
Protopop

Nr. 158—1948 (8) 1—2

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Gusu** din protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salariul dela Stat.

2. Locuinţă în casa parohială, care se află în stare bună, cu dependinţe şi în apropierea bisericii.

3. Sesiune parohială de 13 jug., din care 9 jug. arător şi 4 jug. fânaţ.

4. Stola obişnuită în protopopiat.

Obligaţiuni;

Cel ales, pe lângă celelalte îndatoriri pastorale, va predica în Dumineci şi sărbători.

Cererile de concurs, însoţite de actele necesare şi binecuvântarea arhierească de candidare, se vor înainta, în termenul fixat, la oficiul protopopesc Mercurea, jud. Sibiu.

Concurenţii se vor prezenta în parohie, într'o zi de Duminecă sau sărbătoare, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Mercurea, 7 August 1948.

Dumitru Ciuchendea
Protopop.

Nr. 6781/1948,

Concurs

Oficiul parohial din **Dobolii de jos** publică concurs de cântăreţ bisericesc cu următoarele condiţiuni:

1. Salariu dela Stat, dacă-l va aproba Ministerul Cultelor. 2. Locuinţă bună în natură. 3. Venitele stolare. 4. Câte 200 Lei dela fiecare familie şi câte 100 Lei dela femeile văduve, aproximativ în total 32.000 Lei, pe cari şi-i va încasa cu ocazia umblării cu icoana Naşterii Domnului în fiecare an. 5. Două (2) jugăre pământ arător de cl. I ca sesie cantorală. Candidaţii se vor prezenta în biserică, pentru cunoştinţa cu poporul. iar cererile se adresează Oficiului parohial.

ss. Ilarie Plotogea
paroh preş.
ss. Ioan Neagu
notar

Verificatori:
ss. Ioan Cherciu
ss. George Muşa
ss. George Radu sen.
ss. Alexandru Baciu

Adaus:

Au drept de candidare absolvenţii şcoalei de cântăreţi bisericeşti „D. Cunţan" din Sibiu şi numai în cazul când nu se vor prezenta asemenea candidaţi, pot fi luaţi în considerare cântăreţi cu examenul de asimilare.

Sibiu, 13 Septemvrie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 5389/1948i

Comunicat

In conformitate cu Decretul Nr. 124, publicat în Monitorul Oficial Nr, 154 din 7 Iulie 1948, fondul pentru plata titlurilor de rente interne amortizate pe 1 Mai 1947 şi neîncasate până la 1 Iulie 1947 s'a deblocat în întregime. Toţi deţinătorii de titluri de rente pot încasa sumele corespunzătoare până la 6 Iulie 1949.

Tot cu acelaş Decret, capitolul II, *Rentele perpetue:* 4% 1900 emisă Bisericii sf. Nicoiae din Braşov pentru şcoalele întreţinute de ea; 5% 1910 pentru cumpărări de islazuri; 5% 1922 de expropriere; 4% 1937 Fond Cultural; 4½% 1938/9 azilul Elena Doamna; 4½% 1944 Asigurări Sociale, precum şi Imprumutul de Căi Ferate Judeţene şi omuităţile datorate Creditului Funciar Rural, *sunt declarate exigibile pe data de 1 Iulie 1948 şi sunt chemate spre a fi prezentate la plată până la 31 Martie 1949.*

Toate oficiile protopopeşti şi parohiale se vor prezenta la ghişeele Băncii Naţionale şi vor preschimba toate titlurile pe cari le posedă.

Sibiu, Şedinţa Secţiunii economice ţinută la 30 Iulie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

---

fiinţării sclaviei nu este deloc neinsemnată. Astfel, în epistolele lor, sfinţii apostoli îndemnau pe stăpâni să comande sclavilor „ca unor fraţi" şi să se poarte blând cu ei (Efes., VI, 9; Col, IV, 1; Filimon, I, 16). Sclavii participau la viaţa religioasă şi la cult fără să se deosebească întru nimic de oamenii liberi, ajungând chiar în ranguri bisericeşti, preoţi şi episcopi, încă fiind în stare de robie. Căsătoria sclavilor era privită ca sfântă, iar primul împărat creştin, Constantin cel Mare, a oprit marcarea sclavilor cu fierul roşu pe obraz, „unde stă chipul frumuseţii divine", şi a desfiinţat crucificarea sclavilor şi luptele de gladiatori.[11] Ceilalţi împăraţi creştini, Constanţiu, Valentinian, Graţian, Teodosie I, Teodosie II, Leon şi mai ales Iustinian, procedează cu încă mai multă îndrăzneală şi legiferează în favoarea sclavilor în aşa fel, încât diferenţa dintre sclavi şi oamenii liberi avea să se şteargă încetul cu încetul. Pătrunşi de duhul iubirii creştine de aproapele, numeroşi creştini răscumpărau pe sclavi sau, dacă ei înşişi aveau sclavi, îi eliberau. Aşa se dă ca pildă cazul sfintei Melania („Senatoarea"), care a eliberat dintr'odată opt mii de sclavi.[12] Sfinţii Părinţi ai Bisericii, Lactanţiu, Grigorie de Nazianz, Grigorie de Nissa, Ioan Gură de Aur, Ambrozie, Augustin, stăruiau în scrierile lor ca să nu se facă diferenţă între sclavi şi oamenii liberi.[13]

In felul acesta, sclavia era în mod evident pornită pe calea desfiinţării şi munca devenea din ce în ce mai preţuită. Muncitorii liberi se înmulţeau necontenit. Biserica încuraja munca până într'atât, încât un sinod din Cartagina nu numai că încuviinţa clericilor să se ocupe cu lucrarea pământului, dar chiar îi obliga pe aceştia ca, pe lângă dobândirea de cunoştinţe folositoare, să-şi însuşească şi câte un meşteşug.[14] Vechea concepţie despre munca productivă, concepţia lumii antice, care socotea munca manuală ca o ruşine, a mai dăinuit desigur o vreme, în evul mediu şi chiar ceva mai târziu, la nobilii care îşi făceau o cinste din a nu lucra nimic, dar această concepţie avea să dispară cu vremea. Sub înrâurirea spiritului creştin de preţuire a muncii, înşişi împăraţii, regii, ducii şi domnitorii ajung să socotească munca drept o îndatorire creştină. Astfel, istoricii povestesc cum Carol cel Mare punea pe fiicele sale să toarcă, să ţească şi să împlinească tot felul de munci meieşti. De asemenea Matilda, soţia regelui Enric de Saxa, Kunigunda, soţia lui Enric al II-lea, Elisabeta, soţia contelui de Turingia, şi numeroase alte femei din cea mai înaltă societate occidentală sunt cunoscute în istorie pentru pietatea şi sârguinţa lor la muncă, unele dintre ele fiind chiar canonizate ca sfinte.[15] Iar la noi în ţară se ştie cum doamnele şi domniţele socoteau ca o datorie pioasă a lor ca să coasă, cu mâinile lor, veşminte bisericeşti şi epitafe pentru biserici, precum şi îmbrăcăminte pentru săraci.[16] Ele nu munciau, de sigur, din pricina sărăciei sau pentrucă n'ar fi putut ajuta altfel pe săraci, ci pentrucă Evanghelia făcea din muncă un merit deosebit în faţa lui Dumnezeu. Munciau pentru a îndeplini porunca sf. apostol Pavel: „Cine a furat să nu mai fure, ci mai vârtos să se ostenească, lucrând cu mâinile lui, lucru cinstit, ca să aibă să dea şi celui ce n'are" (Efes., IV, 28).

(Continuare în Nr. viitor)

[11] *Paul Allard*, art. „Esclavage", în Dictionnaire apologétique de la foi catholique, t. I, col. 1479.

[12] *Idem*, col. 1483.

[13] *Emile Chénon*, Le rôle sociale de l'Eglise, Paris, Bloud et Gay, 1928, p. 29.

[14] *I. Mihălcescu*, Munca în lumina învăţăturii creştine, în rev. Biserica Ortodoxă Română, an. XL, nr. 1 (487), Octomvrie 1921, p. 40 şi 41.

[15] G. *Diessel*, op. cit., p. 103.

[16] De pildă, Doamna Stanca, soţia lui Mihai Viteazul, şi Doamna Bălaşa, soţia lui Constantin Basarab, au dăruit Mitropoliei din Bălgrad „lucruri făcute cu mâna lor domnească" şi „tot de mâna unei Doamne sau jupânese de boer din Ţările române a fost făcut şi acel covor minunat aşternut pe scaunul din biserica sf. Nicolae din Scheiul Braşovului, în care a stat însuşi Mihai Viteazul în acele zile glorioase din Maiu 1600" (*Ştefan Meteş*, Istoria Bisericii româneşti din Transilvania, vol. I, Sibiu, ed. Libr. Arhidiecezane, 1935, p. 482—483).

Emilian Vasilescu

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI SIBIU, 17 Octomvrie 1948 Preţul unui ex. Lei 8.— Nr. 29—30

Telegraful Român

Organul oficial al Arhiepiscopiei ortodoxe române [illegible] Sibiu

Ahonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 500 Autorităţi şi străinătate Lei 1000. De sprijin Lei 1500. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunil[illegible]
un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 35.

Onor. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român Sibiu
Str. Şaguna 8

CUVÂNTAREA
I. P. S. Mitropolit NICOLAE al Ardealului la primirea delegaţiei preoţilor uniţi la Sfânta Patriarhie

Hristos în mijlocul nostru:
(Răspund preoţii uniţi: Este şi va fi).

Inalt Prea Sf. Părinte Patriarh,

Inalt Prea Sfinţiţi,

Prea Sfinţiţi,

Prea C. Părinţi şi Fraţi,

Am ascultat cu încordată atenţie şi cu negrăită bucurie şi, mărturisesc, cu vie emoţie proclamaţia prin care aduceţi la cunoştinţă hotărîrea a mai bine de 400 de preoţi până azi aparţinători Bisericii unite de-a se întoarce la sânul cald al Bisericii ortodoxe. Mulţumesc bunului Dumnezeu că ne-a ajutat să ajungem această zi pe care a făcut-o El ca să ne bucurăm şi să ne veselim într'ânsa.

Poporul român s'a născut, a crescut şi a trăit dealungul veacurilor în sfânta Biserică ortodoxă. Ea a fost, după cuvântul inspirat al unui mare bărbat al neamului, mama cea bună a întregului popor român. Prin aceleaşi poveţe şi îndemnuri, prin aceleaşi sfinte slujbe şi prin aceeaşi credinţă, ea a ajutat poporului nostru, de o parte şi de alta a Carpaţilor, să-şi închege acea admirabilă şi indestructibilă unitate sufletească cu care nu se pot mângâia alte popoare de pe lume. Această unitate sufletească a constituit temelia pe care s'a clădit, la plinirea vremii, unitatea politică-naţională a poporului nostru, la care deasemenea a contribuit în mare măsură Biserica şi slujitorii ei.

Nicio singură dată nu şi-a manifestat poporul român nemulţumirea cu Biserica sa. E o constatare ce se desprinde din toată istoria noastră şi de pe toate paginile ei. De câte ori au încercat alţii să-l atragă dela sânul ei, poporul nostru a refuzat cu hotărîre să le urmeze îndemnurile amăgitoare. Mă refer la Biserica papistă, care a căutat să se apropie în diferite chipuri de sufletul neamului nostru, ba prin înfiinţarea unor episcopii la Baia, la Argeş, ba prin mijlocirea unor domniţe, cari înlesneau emisarilor catolici pătrunderea în intimitatea curţilor domneşti. Totdeauna poporul român a respins aceste ademeniri şi încercări şi până la urmă nu s'a ales nimic de ele.

Dar argumentul cel mai puternic că sufletul poporului nostru a refuzat sistematic catolicismul apusean e tocmai această aşa zisă unire, care s'a iniţiat la anul 1700. Vă întreb eu, Prea Iubiţi Fraţi, şi întreb pe toţi aceia cari ştiu ce e catolicismul, cari cunosc dogmele, slujbele şi spiritul lui: se găseşte ceva din el în sufletul poporului nostru, după 250 de ani de străduinţe de-a se infiltra în el? E un fapt incontestabil că n'a reuşit să se introducă în sufletul poporului român.

Nici măcar cele patru puncte n'au reuşit să se introducă în acest suflet. Oare aţi săvârşit P. C. Voastre vreodată sf. cuminecătură cu ostie? (Răspuns unanim: Niciodată). Dar Filioque s'a mărturisit în vreo biserică unită? Eu ştiu că nici în catedrala mitropolitană din Blaj nu se rostea simbolul credinţei cu acest adaus, de frica poporului. Nici credinţa în purgator n'a putut fi introdusă în sufletul poporului nostru. A rămas papismul, sau supunerea faţă de scaunul papal. Dar în conştiinţa religioasă a poporului nostru, nici după 250 de ani n'a putut să se închege un sentiment de legătură sufletească cu papa dela Roma. Poporul român nu se simte fiu al papei, nu-l simte pe papa aproape de sine şi de viaţa sa.

Poporul nostru întreg, chiar şi cel ce-a aparţinut Bisericii unite, când vorbeşte de catolici îi numeşte papistaşi, prin ceeace se mărturiseşte pe sine deosebit de papistaşi, într'o credinţă superioară faţă de a papistaşilor, în credinţa nealterată, rămasă dela Domnul Hristos. Atunci ce piedecă există în conştiinţa religioasă a poporului unit, în măsură să-l oprească de-a se întoarce acasă? Nu există niciuna! Poporul aparţinător Bisericii unite trăieşte şi azi în aceeaşi credinţă şi în aceeaşi tradiţie de viaţă religioasă în care au trăit şi înaintaşii săi până la 1700 şi în care trăieşte majoritatea covârşitoare a poporului nostru. Unde sunt atunci pretinsele piedeci dogmatice pe cari ar vrea să le pună unii în calea pornirii fireşti şi spontane a preoţimii şi a poporului unit de-a se întoarce la sânul Bisericii ortodoxe?

Dar însaşi separaţia formală, care a existat până acum în sânul poporului român din Ardeal, cine a făcut-o? Poporul n'a voit-o, pentru că nici n'a fost întrebat şi a luptat cu îndârjire împotriva ei. N'au voit-o nici măcar cei ce au semnat actul de unire dela 1700. Căci iată ce zic: „Şi aşa ne unim aceşti ce scriem mai sus, cum toată legea noastră, slujba bisericii, liturghia şi posturile să stea pe loc, iară să n'ar sta pe loc acelea, nici aceste peceţi să n'aibă nici o tărie asupra noastră". „Legea" e întreg ansamblul învăţăturilor de credinţă ale Bisericii.

Atunci cine a făcut unaţia?

Numai duşmanii neamului nostru au făcut această desbinare. Habsburgii şi agenţii papii. Habsburgii ajunşi stăpâni peste Ardeal au voit să-şi creeze aici o aderenţă mai puternică. Saşii erau luterani, o bună parte din Săcui şi Unguri erau reformaţi. Catolici pe cari să poată conta în mod sigur în orice împrejurări, rămăseseră puţini. Şi atunci s'au gândit să atragă în partida pe care se pot bizui massa poporului român, care era în majoritate în Ardeal, trecând-o la catolicism. Acesta a fost interesul pe care l-au urmărit. Dar au mai urmărit ceva: să despartă pe Românii din Ardeal de fraţii lor din Principatele Dunărene, pentru a nu se mai gândi la o eventuală unire politică cu ei, pentru a [illegible] mai gravita spre un centru din afara imperiului austriac. Acest gând al lor l-au pus în gura lui Atanasie Anghel, care cu ocazia jurământului ce-a trebuit să-l facă la Viena, făgăduieşte să se „lapede de toată corespundenţia şi dătătura în ştiinţă prin scrisoare şi prieteşugul şişmaticilor, a ereticilor şi a Craiului sau Vodei Ţării Munteneşti, nici o carte de acum înainte cu aceia răspuns nu voiu avea şi nici pe Bucureştean mai mult al mieu arhiepiscop şi mitropolit a fi, nu-l voiu cunoaşte"... Planul Habsburgilor era să ridice, pe lângă graniţele politice din vârful Carpaţilor, şi o graniţă sufletească între o parte şi alta a poporului român, să despartă ceeace unise Dumnezeu. Dar ceeace a făcut Dumnezeu nu poate fi stricat de uneltirile omeneşti. Sufletul neamului, una prin natura lui, a rămas una şi în mărturisirea lui Hristos, care unul e şi El. Au doară s'a împărţit Hristos, — *vă întreb cu sf. Apostol Pavel — vreodată în sânul poporului nostru? Niciodată. El a rămas unul şi acelaşi pentru toţi fiii neamului nostru, întărind unitatea dintre ei şi nu slăbind-o.*

Chiar modul cum s'a înfăptuit unirea arată că ea n'a pătruns în suflete. Ea a fost impusă ca o formă exterioară, prin mijloace cari nu pot pătrunde în sanctuarul sufletelor. A fost impusă prin făgăduieli nesincere, cu teroare, prin gurile de foc ale tunurilor îndreptate spre satele cari rezistau. Aproape un secol a durat războiul stăpânirii străine împotriva unui popor desbrăcat de orice putere lumească până a reuşit să câştige o parte din el, ca apoi un veac şi jumătate să continue o vrajbă necurmată între fraţii de aceeaşi limbă pentru iluzia unei deosebiri de credinţă, aruncată de duşmani între ei.

Refacerea unităţii bisericeşti trebuia să se facă la Alba-Iulia, în 1918, deodată cu înfăptuirea unităţii politice. Dar se vede că bunul Dumnezeu n'a voit să ne hărăzească toate bucuriile deodată, ci ca să ne îndulcească cu ele pe rând, Dumnezeu ne-a dat această bucurie astăzi, învrednicindu-ne să trăim momentul mult aşteptat de-a vedea fraţii reîntorcându-se de bunăvoie şi cu inima caldă, la sânul Bisericii noastre. Actul acesta rezultă din suferinţele înaintaşilor noştri, din durerile mucenicilor cari au îndurat chinuri şi moartea pentru credinţa lor, din rugăciunile părinţilor noştri cari au murit cu dorul acestui mare ideal. Fericiţi suntem noi că ni s'a dat să trăim înfăptuirea acestui vis; să vedem cum se strâng rândurile tuturor fiilor poporului nostru în jurul altarelor româneşti. Precum avem o limbă, aşa se [illegible] cade să ne închinăm şi la aceleaşi altare, arătând cum credinţa noastră a rămas una ca şi cămaşa necusută a lui Hristos, neputând fi ruptă de duşmanii noştri. Saltă inimile noastre de bucurie când ne gândim la aportul ce-l veţi aduce, iubiţii noştri fraţi, la sporirea puterilor naţionale.

Vă primim cu dragostea cea mai duioasă a sufletelor noastre. Să fiţi asiguraţi de toată calda noastră iubire frăţească şi să vă simţiţi în sânul Bisericii ortodoxe ca la voi acasă. Căci ea e tot aşa de mult şi a voastră ca şi a noastră. Să ne unim puterile ca să facem împreună educaţia religioasă a poporului nostru, care e temelia pentru întreg progresul în viaţa lui.

Ca urmaş al vechilor mitropoliţi din vremea unităţii noastre bisericeşti dela Alba-Iulia, nu pot să nu mă gândesc la ei acum, să nu le aduc omagiu de recunoştinţă, să nu pomenesc luptele şi jertfele lor pentru susţinerea unităţii de credinţă a neamului nostru din Ardeal şi să nu le făgăduesc că vom relua firul de legătură cu marile tradiţii ce ne-au lăsat. Va sălta în mormânt şirul lung al înaintaşilor noştri luând cunoştinţă de această înfrăţire a poporului nostru în credinţă, pe care ei au dorit-o atât de mult. Simţim cum ne binecuvintează şi cum ne îndeamnă să ne pătrundem de adânca însemnătate istorică a zilei de azi şi să o facem să rodească îmbelşugat în viaţa de viitor a neamului.

Domnul să binecuvinteze neamul nostru înfrăţit pentru totdeauna în credinţa lui cea una şi nedespărţită şi să ne ajute să răzbatem prin toate greutăţile vremurilor în veacuri nesfârşite, înălţând poporul nostru la o viaţă tot mai bună, tot mai fericită. Amin.

Documentele revenirii la Ortodoxie a Bisericii Greco-catolice

In numărul precedent al *„Telegrafului Român"*. am redat pe scurt, după emisiunea radiofonică din ziua de 3 Septemvrie dela biserica sf. Spiridon Nou din Bucureşti, unele dintre documentele citite şi cuvântările ro tite cu prilejul solemnităţii revenirii la Ortodoxie a celor 423 canonici, profesori, protopopi, şi preoţi greco-catolici.

Publicăm acum în întregime aceste preţioase documente şi cuvântări, care rămân mărterii ale unuia dintre cele mai de seamă evenimente din istoria vieţii noastre bisericeşti.

Proclamaţia

votată în Adunarea dela Cluj în ziua de 1 Octomvrie şi citită în faţa membrilor Sfântului Sinod în ziua de 3 Octomvrie

Noi, subscrişii clerici ai Bisericii groco-catolice din Repulica Populară Română, întruniţi în sobor duhovnicesc, astăzi 1 Octomvrie 1948, în sala liceului „Gheorghe Barițiu" din Cluj, scrutându-ne conştiinţa în temere de Dumnezeu şi cu dragoste nemărginită faţă de poporul român, care în zilele noastre îşi uneşte toate forţele în lupta pentru pace, libertate şi progres, socotind că s'a împlinit vremea şi pentru refacerea unităţii spirituale a acestui popor, am hotărît:

1. Să ne reîntoarcem în sânul Bisericii Ortodoxe Române, dela care strămoşii noştri de acum două veacuri şi jumătate s'au desprins datorită vitregiei vremurilor de atunci;

2. Să ne străduim din toate puterile pentru a lămuri conştiinţele credincioşilor noştri spre a ne urma cu încredere pilda şi a deveni împreună cu fraţii noştri ortodocşi una, după cuvântul Evangheliei care zice: „Toţi să fie una, precum Eu cu Tatăl, una sunt".

Am luat această sacră hotărîre, cunoscând că actul unirii dela 1700 a fost determinat nu de motive spirituale, ci de împrejurări politice şi economice, care apăsau greu asupra clerului şi poporului nostru din acele vremuri. Intr'adevăr, când sub jugul stăpânirii habsburgice poporul gemea sub lanţurile apăsătoare ale iobăgiei, unirea de la 1700 crea condiţii politice, economice şi culturale mai favorabile pentru clerul şi poporul nostru obidit. In speranţa câştigării unor privilegii de care se bucurau membrii bisericii catolice, strămoşii noştri au acceptat patru puncte de credinţă comune cu biserica apuseană, dar nu au renunţat nici un moment, nici la practica ritualului, nici la învăţătura legii româneşti, care era a Bisericii ortodoxe răsăritene.

Privilegiile promise de stăpânirea habsburgică au fost acordate în mult mai mică măsură şi mult mai târziu.

Este cunoscută energica intervenţie a episcopului Inochenţiu Micu Clain, care, de repetate ori a ameninţat Curtea dela Viena, zicând: „Eu şi clerul meu m'am unit cu condiţia de a obţine acele beneficii şi foloase de care se bucură catolicii. In caz contrariu, clerul acesta stă la îndoială".

Motivele care au determinat actul unirii dela 1700 astăzi nu mai există. Constituţia şi legile Republicii Populare Române asigură drepturi politice, economice, culturale şi religioase egale tuturor cetăţenilor ţării.

Astăzi, Biserica Ortodoxă Română nu numai că nu se găseşte faţă de Stat în situaţia dela 1700, ci din contră — ca una care cuprinde majoritatea credincioşilor din ţara noastră — se află într'o situaţie deosebită, care îndreptăţeşte toate speranţele într'un viitor din ce în ce mai bun.

In aceste fericite condiţii, ruperea legăturilor cu biserica Romei, străină de interesele poporului nostru, refacerea unităţii spirituale a neamului şi îndreptarea tuturor forţelor spre lupta pentru pace, democraţie şi progres, este o datorie sfântă a întregului nostru popor.

In lumina acestor fapte, proclamând revenirea în sânul Bisericii Ortodoxe Române, în numele nostru şi al celor ce ne-au delegat în această adunare, noi hotărîm să rupem legăturile cu Vaticanul.

De astăzi înainte nu vom mai da ascultare decât conducătorilor orânduiţi de forurile sfintei Biserici Ortodoxe Române.

APELUL

către clerul şi poporul Bisericii Greco-catolice, semnat de membrii Adunării dela Cluj

Poporul român se găseşte la o luminoasă răscruce a istoriei sale.

Forţe şi năzuinţe răzbătătoare deschid drumuri şi orizonturi noui în faţa viitorului, care se plămădeşte sub ochii noştri.

Prezenţi în frământarea destinelor ce se vestesc strălucite pentru poporul nostru, ne-am pus cu sfântă cutremurare problema nevoii imperioase a refacerii unităţii spirituale a neamului românesc.

Când lumea întreagă luptă pentru apărarea păcii şi pentru realizarea înfrăţirii dintre popoare, noi fraţii de aceeaşi obârşie nu putem sta desbinaţi, luptând în tabere opuse unii împotriva altora.

Iubit cler şi popor,

Grelele împrejurări istorice din preajma anului 1700 ne-au împins spre ieşirea din sânul unităţii Bisericii noastre străbune ortodoxe.

Lanţurile iobăgiei de atunci apăsau atât de greu pe umerii obidiţi ai poporului nostru, încât beneficiile economice, politice şi culturale pe care le promitea unirea ne-au dus la desbinare.

Republica Populară Română garantează azi, prin Constituţia ţării, drepturi politice, economice, culturale, religioase egale întregului popor.

Vitregiile istorice, care au determinat unirea dela 1700, astăzi deci nu mai există.

Reîntoarcerea noastră în unitatea Bisericii Ortodoxe — de care dealungul celor două veacuri şi jumătate nu ne-am înstrăinat nici prin datinele noastre străbune, nici prin slujbele noastre religioase şi nici prin credinţa noastră — este astăzi o sfântă datorie nu numai ca buni fii ai poporului nostru, ci şi ca următori ai cuvântului Mântuitorului Iisus Hristos, care prin graiul Evangheliei ne îndeamnă: „Ca toţi să fim una, precum El şi Tatăl ceresc una sunt".

Iubit cler şi popor,

Noi, mai jos semnaţii clerici, răspunzători în faţa lui Dumnezeu şi a conştiinţei poporului nostru, întruniţi în sfânt sobor duhovnicesc în ziua de 1 Octomvrie anul Domnului 1948 pentru toate binecuvântatele motive arătate, am hotărît şi am înfăptuit reîntoarcerea noastră în sânul Maicii noastre Biserici Ortodoxe.

Cu nemărginita noastră dragoste frăţească faţă de voi, cler şi popor al Bisericii române greco-catolice, vă rugăm şi vă îndemnăm să ne urmaţi pilda cu încredere, dovedindu-vă astfel buni slujitori ai poporului şi vrednici fii ai lui Dumnezeu.

Intorcându-ne în sânul Bisericii Ortodoxe Române, de care vremelnic ne-am despărţit acum două veacuri şi jumătate, să avem cu toţii conştiinţa împăcată că prin acest act istoric servim şi vrerii lui Dumnezeu, care pe toţi ne vrea să fim una, şi interesele mari ale poporului nostru.

Făcând astfel, fiţi încredinţaţi că dela Patrie bine vom merita, iar Dumnezeu ne va binecuvânta.

Ai voştri întru toate binevoitori:

Traian Belaşcu, protopop, Ioan Florea, prot., Nicolae Geangalău, protopop, Aurel Brumboiu, protopop, Ioan Pop, prot., Sabin Truţia, prot., Petru Vancu, preot, Virgil Moldovan, preot, Zaharie Henţea, preot, Paul Madincea, preot, Laurenţiu Pop, preot, Ion Onişor, preot, Ion Cistean, preot, Petru Pop, preot, Zaharia Berzea, preot, Alexandru Stupariu, preot. Emil Colceriu, preot, Septimiu Sântoma, preot, Emil Mureşanu, junior, preot, Cornel Cernescu, preot, Teodor Ploscariu, preot, Ioan Vâţu, preot, Constantin Puşcaşu, preot, Victor Traian Pop, preot, Mircea Filip, preot, Dr. Cornel Pop, preot, Roman Nemeş, preot, Victor Ienciu, preot, Octavian Gherasim, preot, Vincenţiu Poruţiu, preot, Andrei Coman, preot, George Zagrai, preot, Ioan Andraşiu, preot, Victor Negrea, preot, Vasile Pleşug, preot, Alexandru Fărcaşu, preot, Glodean Dumitru, preot.

Delegaţia de mai sus are împuternicire din partea a 423 canonici, protopopi, profesori şi preoţi greco-catolici.

Cuvântarea I. P. S. Patriarh Justinian

ţinută la şedinţa Sf. Sinod din ziua de 3 Octomvrie

Ziua de astăzi este o zi scumpă şi sfântă pentru Biserica noastră ortodoxă şi pentru întreaga suflare românească. Zi binecuvântată de Atot-Puternicul Dumnezeu, în care Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române are nespusa bucurie sufletească de a lua cunoştinţă despre voinţa şi hotărârea Prea Cucerniciilor Voastre, de a vă întoarce în sânul Bisericii noastre dreptslăvitoare.

Cum vom putea să proslăvim după cuviinţă pe Milostivul Dumnezeu, care ne-a hărăzit nouă celor de astăzi să trăim laolaltă aceste clipe negrăit de scumpe pentru Biserica stămoşească şi poporul nostru? Şi cum vom putea tâlcui în cuvinte clocotul de simţăminte şi vii emoţii ce năpădesc inima noastră a tuturor, în această împrejurare de trăire duhovnicească?

Incercăm aci, cu adevărat, o avalanşă de sfinte emoţii ascultând proclamaţia şi declaraţia ce o faceţi de a vă reîntoarce la altarul şi strana Bisericii noastre ortodoxe şi vă mărturisim că trăim cea mai frumoasă şi sfântă zi din viaţa noastră şi a Bisericii noastre strămoşeşti.

Timp de două sute cincizeci de ani am stat despărţiţi, dar n'am încetat nici o clipă de a ne ruga pentru unirea într'o credinţă şi într'un duh cu fraţii noştri cei de un sânge. Şi astăzi, când privesc faţa voastră luminată, strânşi în jurul scaunului patriarhicesc al Bisericii noastre ortodoxe, exprim cuvintele Scripturii care spune: „Ce bine şi ce frumos este când sunt fraţii împreună". De mult v'am aşteptat, de mult am năzuit cu inimile înfrigurate să trăim această zi istorică.

Câţi ierarhi, câţi preoţi şi câţi credincioşi ai Bisericii noastre strămoşeşti n'aú dorit să vadă cu ochii lor o zi atât de măreaţă şi atât de copleşitoare pentru inima şi cugetul nostru creştinesc şi românesc! Şi iată că Dumnezeu ne-a învrednicit să vibrăm în aceste clipe într'o singură simţire şi într'o inimă iubirea de fraţi şi de o lege întru Hristos Domnul nostru.

Intuim astăzi înaltele idealuri de trăire duhovnicească, care nu se pot arăta prin cuvinte, fie ele cât de bine alese.

Căci prin revenirea voastră în sânul Bisericii dreptslăvitoare, se pune o temelie nouă nu numai la întărirea Ortodoxiei noastre, dar şi la întărirea scumpei noastre patrii. Când într'o familie sau într'un cămin nu este desbinare, acolo este pace şi mulţumire sufletească. Şi când marea noastră familie românească nu este turburată de neînţelegeri şi desbinări, se cimentează temeliile păcii şi ale mântuirii noastre ale tuturor.

Credinţa a fost pentru poporul nostru românesc o sfântă chezăşie a propăşirii şi întăririi vieţii noastre obşteşti. S'a putut verifica dealungul veacurilor că unirea noastră a fost tăria noastră. Această unire nu se poate săvârşi decât prin iubire, printr'o comuniune de dragoste izvorită din comoara cea nepieritoare a Bisericii lui Hristos. Darurile Duhului Sfânt sunt în chip minunat inseparabil legate într'o unitate sfântă şi vie a unei singure credinţe şi o singură lege.

Legea noastră strămoşească a fost şi rămâne deapururi o bogăţie nesfârşită de învăţături sfinte, care trebue să ne călăuzească pe toţi spre năzuinţele noastre sufleteşti şi spre propăşirea obştei noastre româneşti.

Fiinţa Bisericii noastre ortodoxe rămâne o taină a credinţei, dar ea este în acelaşi timp şi un organism viu, dinamic pentru consolidarea naţională a credincioşilor unui neam şi pentru temeinicia unirii lor frăţeşti. Ea este un aşezământ de mântuire, dar în acelaşi timp este şi un aşezământ între pământ şi cer, care ne uneşte cu Hristos şi care promovează unitatea şi fericirea tuturor credincioşilor. Iisus Hristos — ieri şi azi şi în veci — este acelaşi după cum spune marele Apostol al Neamurilor.

La altarul Bisericii noastre ortodoxe ne înălţăm inimile spre Dumnezeul iubirii şi consfinţim totdeodată taina păcii şi a unităţii noastre sufleteşti. Legătura unităţii noastre cu Dumnezeu este Hristos. El ne uneşte cu Dumnezeu şi El este centrul unităţii şi al vieţuirii noastre paşnice şi fericite pe acest pământ. Hristos este în noi şi noi în El, ca viţa şi mlădiţele şi dela El luăm „har peste har". Capul unic al Bisericii noastre este Hristos; iar conducerea văzută a Bisericii văzute trebue să cuprindă tot o unitate-plurală şi acesta este Sinodul, nu un singur om.

In aceste clipe de rară comuniune frăţească întru Hristos, avem viziunea clară că Biserica Ortodoxă este şi un simbol al unităţii naţionale între fiii aceluiaşi neam. Deaceea socotesc vestea hotărîrii voastre de revenire la Biserica mamă ca pe o trâmbiţă a bunei vestiri de întărire nu numai a Ortodoxiei noastre, dar şi a consolidării şi propăşirii poporului nostru şi patriei noastre.

Voi sunteţi crainicii unui duh nou de viaţă, de pace şi de iubire între Biserica şi Statul nostru.

Văpaia dorului sfânt de înfrăţire a tuturor a mistuit destul sufletul nostru şi a copleşit dealungul celor două sute cincizeci de ani inima ce a sângerat de durere şi de suferinţe.

A sosit ceasul când trebue să curmăm pentru totdeauna această dureroasă desbinare şi să ne înfrăţim pentru vecie.

Sunt fericit să constat că chemarea noastră părintească ce v'am făcut-o cu prilejul înscăunării noastre, de a vă întoarce la izvoarele credinţei strămoşeşti, a găsit ecou în sufletele şi în inimile preoţilor din Ardeal.

Nu puteam ca, odată cu întărirea noastră în scaunul patriarhicesc al Bisericii Ortodoxe Române, să nu reflectez adânc la marea răspundere ce o am faţă de Dumnezeu, care ne porunceşte prin glasul Evangheliei „să ne punem viaţa pentru oi" şi iarăşi să nu sbor cu gândul că mai am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta şi pe care trebue să le aduc şi să asculte glasul meu.

V'am pus atunci întrebarea: „Ce ne mai desparte? Nimic altceva decât credinciosia voastră". Şi iată că această caldă chemare a început să aibă răsunet în sufletul vostru şi să răspundeţi cu această sfântă hotărîre de curagioasă bărbăţie românească, aşa ca astăzi să ne înfrăţim şi să ne unim pentru totdeauna.

In numele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române vă declar că iau act cu mare bucurie sufletească de proclamaţia şi hotărîrea voastră şi că vă primim cu braţe părinteşti şi cu inimă caldă în staulul sfânt şi în păşunea noastră duhovnicească.

Răspândiţi cu glas de alăută îngerească iubirea părintească cu care vă îm-

brățișem și spuneți tuturor Cucernicilor Preoți și credincioșilor voștri că inima noastră și a ierarhilor Bisericii Române dreptslăvitoare va vibra neîncetat pentru mulțumirea și fericirea voastră a tuturor și a poporului dreptcredincios.

Taina evlaviei, a gândului și a râvnei noastre va fi îndreptată mereu spre voi și spre înfăptuirea năzuințelor voastre de mântuire sufletească, de întărirea și propășirea întregei obști creștinești din țara noastră.

Aureola acestui act istoric să fie spo-

rită și să fie din ce în ce mai strălucitoare prin ostenelele și râvna voastră față de ideea sfântă a contopirii noastre a tuturor în flacăra iubirii sacre față de Biserica noastră strămoșească și de poporul nostru.

Binecuvintez cu binecuvântare patriarhicească gândul și hotărîrea voastră și rog pe Atot-Puternicul Dumnezeu să reverse asupra voastră și a credincioșilor voștri harurile sale cele bogate de pace și înfrățire pentru binele tuturor și pentru întărirea patriei noastre scumpe.

RUGĂCIUNEA

rostită de I. P. S. nostru Mitropolit NICOLAE în biserica Sf. Spiridon Nou din București

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Dumnezeul îndurărilor și a toată milostivirea, a căruia milă este nemăsurată și iubirea de oameni adânc neajunsă, la a Ta mărire căzând cu frică și cu cutremur, ca niște robi netrebnici, cu umilință aducem acum mulțumire bunătății Tale pentru binefacerile ce au fost asupra robilor Tăi.

Cu osârdie îți mulțumim, Stăpâne, că ai întors cu darul Tău inimile acestor frați ai noștri, ai căror înaintași s'au deslipit oarecândva de sfânta Ta Biserică strămoșească, apăsați de urgia vremurilor, din nou la altarul Ei, ca să Te slăvească pre Tine cu un glas și cu o inimă acum toți fiii poporului românesc, în aceeași credință și cu aceeași dragoste de orânduirile neștirbite dela Sfinții Apostoli și păstrate prin urmașii lor neschimbate în sfânta noastră Biserică.

Binecuvintează hotărîrea lor și fă-o neschimbată în toți urmașii lor, ca roduri să izvorască dintr'ânsa pentru binele neamului nostru și al sfintei sale Biserici. Iar pe noi ne învrednicește pre toți totdeauna mulțumire a aduce, cele bune a grăi și a cânta Ție și celui fără de început al Tău Părinte și preasfântului și de viață făcătorului Tău Duh, Dumnezeului celui slăvit întru o ființă.

Slavă Ție, Dumnezeului nostru, dătătorului nostru de bine în vecii vecilor.

Actul sinodal

de acceptare în sânul Bisericii Ortodoxe Române a protopopilor și preoților greco-catolici

Astăzi, Duminecă 3 Octomvrie, anul Mântuirii una mie nouă sute patruzeci și opt, noi Membrii Sinodului permanent al Bisericii Ortodoxe Române, prin vrerea lui Dumnezeu, cu ajutorul Mântuitorului nostru Iisus Hristos și cu săvârșirea Sfântului Duh, ne-am adunat în sala sinodală din palatul patriarhal, pentru ca în ședință solemnă să primim delegația celor 36 de protopopi și preoți ai Bisericii unite greco-catolice veniți la București.

Cetitu-s'a mai întâi, în auzul tuturor, proclamația făcută la Cluj în ziua de 1 Octomvrie 1948, de către această delegație, în numele celor 430 de canonici, protopopi și preoți greco-catolici din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș și prin care au hotărît revenirea la sânul Bisericii Ortodoxe Române și ruperea legăturilor de orice fel cu Biserica Romei.

S'a săvârșit apoi, în biserica Sfântului Spiridon Nou, slujba Doxologiei de către Smeritul Mitropolit Nicolae al Ardealului împreună cu soborul protopopilor ortodocși și greco-catolici, preamărind pe Dumnezeu că a ascultat rugăciunile slujitorilor Ardealului și a ajutat sfintei noastre Biserici să vadă revenind la sânul ei iubitor pe fiii răslețiți acum două veacuri și jumătate prin vitregia vremurilor de apăsare și robire, când au fost siliți să primească cele patru puncte de credință comune cu Biserica papală, după făgăduială și în nădejdea dobândirii unor drepturi și privilegii care să le ușureze viața și să le îmbunătățească traiul.

Dând urmare acestui act măreț, menit să înlăture spărtura între frații de același neam și sânge și să refacă unitatea în credință a tuturor românilor din această de Dumnezeu păzită țară, luăm act cu negrăită bucurie de înfăptuirea lui și hotărîm să fie primit întocmai, împreună cu toți cei cari vor declara că doresc să revină la sânul Bisericii Ortodoxe și să rupă legăturile cu Biserica Romei.

Iar pentru adeverire și întărire, decidem ca acest act împreună cu proclamația ce ni s'a înfățișat să fie scrise în condica sfântă sinodală și adeverite cu iscăliturile noastre și ale delegației celor 36 protopopi și preoți groco-catolici.

(ss) **JUSTINIAN, Patriarh**

(ss) **Nicolae,** *Mitropolitul Ardealului.*

(ss) **Vasile,** *Mitropolitul Banatului.*

(ss) **Firmilian,** *Arhiepiscopul Craiovei.*

(ss) **Sebastian,** *Arhiepiscopul Sucevei și Maramureșului.*

(Urmează semnăturile delegaților greco-catolici).

CUVÂNTUL

I. P. S. Patriarh Justinian către clerul și poporul greco-catolic, rostit în biserica Sf. Spiridon Nou

Prea Cucernici Părinți Protopopi,
Cucernici Preoți și
Frați români uniți,

Mulțumind Milostivului Dumnezeu, pentru lumina ce a revărsat în sufletele și mințile celor aproape cinci sute de preoți ai Bisericii române unite, ca să poată da ascultare primului nostru apel, către voi toți îndrept chemarea inimii mele părintești, ce arde de dorința fierbinte pentru înfrățirea și unirea sufletească a fiilor acestui neam românesc, rugându-vă cu cuvintele Sfântului Apostol Pavel: *„Faceți-ne loc în inimile voastre! N'am năpăstuit pe nimeni, n'am vătămat pe nimeni, n'am nedreptățit pe nimeni... Cum v'am spus înainte: Sunteți în inima noastră, ca împreună să murim, sau împreună să viețuim"* (II Corinteni 7, 2—3).

Iubiții mei,

Se împlinesc anul acesta, la 21 Octomvrie, 250 ani de când câțiva protopopi din Transilvania, întruniți la Alba-Iulia, au alcătuit și au semnat „cartea de mărturie", adică declarația că se unesc cu biserica Romei.

După străduințe de veacuri, biserica dela Roma se putea în cele din urmă bucura. Rezistența unei părți a Românilor din Transilvania aparent cedase. Dar câte mijloace străine de dragostea propovăduită de Domnul nu întrebuințase politica papală, pentru ajungerea la acest rezultat!

Suferințele preoților și poporului român din Transilvania atinseseră culmea în preajma anului 1698. Dârzenia și statornicia în credință a maselor de credincioși ortodocși determinaseră pe propagandiștii iezuiți, cu sprijinul Habsburgilor dela Viena și încuviințarea dela Roma, să facă românilor din Transilvania tot felul de concesiuni în materie de credință, pentru a-i îngloba la biserica Romei. Nu se mai cerea în cele din urmă decât recunoașterea papei dela Roma, ca singura autoritate bisericească supremă, căci urmările acestei recunoașteri nu puteau fi sesizate atât de ușor de iobagii români.

Actul dela 1698 stă însă mărturie de aceea ce voiau Românii prin unire. Căci iată ce glăsuește el: *„Noi, mai jos scrișii... dăm în știre cărora se cuvine... că... ne unim cu biserica Romei cea catolicească... și cu acele privileghiomuri voim să trăim cu care trăesc și mădularele și popii acestei biserici"...*

Substratul acțiunii celor ce au semnat acest act este vădit. Ei nu și-au luat niciun angajament de natură dogmatică sau doctrinară. Dimpotrivă, voința lor categorică pusă drept condiție esențială a unirii, a fost ca: *„toată legea noastră* — cum spun ei — *slujba bisericii, liturghia, posturile și cărindarul nostru, să stea pe loc. Iar dacă n'ar sta pe loc acelea, nici aceste peceți să n'aibă nicio tărie asupra noastră"...*

Condițiunea pusă de protopopii români la 1698, dornici de a schimba soarta lor și a poporului românesc din Transilvania pe una mai bună, deși acceptată de Roma, nu a fost câtuși de puțin respectată, iar cu nerespectarea ei și actul unirii dela 1698 nu mai putea în nici un caz să angajeze pe semnatarii actului și nici pe urmașii lor.

Dacă Românii care se uniseră cu Biserica Romei și clericii lor nu au revenit de îndată la Ortodoxie, aceasta s'a întâmplat în speranța că vor putea odată să se bucure de privilegiile pe care le avea clerul catolic. Dar chiar dela început unirea s'a simțit ca o povară care-și găsea asemănarea numai în greua povară a iobăgiei. Astfel, când călugărul Sofronie din Cioara chiamă pe Români la luptă, determinând înverșunata revoluție dela 1760, el face aceasta pentrucă vrea — după cum spune el — să scape țara *„de iobăgie și de unire"*,

Unirea dela 1698 reprezintă un fapt explicabil pentru timpul de atunci și pentru condițiunile mizere în care trăiau românii din Transilvania. Ea nu a fost altceva decât un act de disperare, pe care o parte din Românli de aici l-au făcut, sătui de suferințe și dornici de o viață mai omenească.

Nu este oare un semn de sus, că în tot timpul celor 250 ani dela unire, separația confesională, provocată de actul unirii între Românii din Transilvania s'a păstrat numai la suprafață?

Nu este oare un semn de sus, că ademenirea urmărită de împărații catolici dela Viena și catolicizarea desăvârșită urmărită de Roma au rămas cu totul fără efect?

Poporul român din Transilvania a rămas și după unire, același. Dela el nu s'au îndepărtat decât aceia cari ridicându-se din popor, s'au rupt apoi de popor, punându-se în slujba intereselor străine. Cei ce au simțit că comoara lor se găsește în țărâna în care fuseseră înmormântați strămoșii lor și-au păstrat aici inima lor. Ei s'au făcut părtași deopotrivă tuturor împrejurărilor istorice și au luptat laolaltă pentru timpuri mai bune: pentru timpuri de descătușare, de ieșire de sub exploatare și de afirmare a demnității omenești.

Este o minune a istoriei că neamul nostru românesc s'a născut și a apărut în istorie ca neam creștin ortodox. In această credință ortodoxă au trăit, au luptat și au murit moșii și strămoșii noștri. Prin credința ortodoxă ne-am găsit legați în trecut de popoarele vecine din Răsărit și Miază-zi și am făcut laolaltă cu ele front comun, atât împotriva propagandei de cotropire a bisericii dela Roma, cât și împotriva cruntei asupriri a semilunei.

Astăzi, când neamul nostru a scuturat pentru totdeauna jugul vrăjmașilor asupritori;

Astăzi, când bucuria regăsirii tuturor fiilor buni ai țării în câmpul cel imens al redresării și propășirii patriei noastre ne îndeamnă la îndepărtarea și ștergerea tuturor învrăjbirilor, pe care stăpânirile trecute le-au provocat și susținut;

Astăzi se cuvine mai mult decât oricând ca, așa cum spune sf. Carte, *„isbăviți din mâna vrăjmașilor, să slujim fără frică înaintea feței Domnului, întru sfințenie și întru dreptate, în toate zilele vieții noastre"* (Luca I, 7—15).

Deaceea, iubiții noștri frați, la răscrucea aceasta istorică, când se împlinesc cei 250 ani de când, prin teroare și promisiuni fățarnice și nerespectate, ați fost smulși din sânul Bisericii Ortodoxe, vă adresăm cuvânt stăruitor de părintească și plină de dragoste rugăminte:

Reveniți în sânul Bisericii Ortodoxe mame, urmând pilda dată vouă de marele număr de preoți cari s'au reîntors în rândurile noastre. Alipiți-vă de frații voștri buni, cari vă deschid astăzi, prin noi, brațele lor pline da căldură. Intrați din nou în comunitatea maicei noastre de veacuri Biserica Ortodoxă, în credința căreia au trăit și s'au săvârșit moșii și strămoșii voștri, și simțiți-vă în ea ca acasă la voi. Noi, întocmai ca bunul părinte din Evanghelie, tăiem azi vițelul cel gras, vă îmbrăcăm cu haină frumoasă și vă poftim la ospățul bucuriei noastre, conștienți că într'această zi mare, mare va fi bucuria și în ceruri.

Indreptăm astăzi către voi cuvintele pe care marele apostol al neamurilor le-a adresat Corintenilor: O iubiții noștri frați și fii duhovnicești prea iubiți, „gura noastră s'a deschis către voi, inima noastră s'a lărgit. In inima noastră nu sunteți la strâmtoare... Plătiți-mă cu aceeași plată, vă vorbesc ca unor copii ai mei, lărgiți și voi inimile voastre" (II Corint. VI, 11—13). Lărgiți-le și primiți îndemnurile și chemarea noastră pentru a îndepărta din mijlocul neamului nostru și această urmă de desbinare.

Iar voi, ierarhi, clerici și popor drept credincios al sfintei noastre Biserici Ortodoxe, primiți pe frații voștri, cari se întorc la voi, cu toată dragostea și căldura sufletelor voastre de creștini pravoslavnici și înălțați rugăciuni de mulțumire Tatălui celui ceresc în sunete vesele de clopot, pentru ca între fiii poporului nostru să nu mai fie decât flori și bucurie, iar 21 Octomvrie 1948 să devină ziua bucuriei celei mari, să fie ziua eliberării din vrăjmașa captivitate a Romei, să fie ziua unității noastre sufletești, într'o singură Biserică, cu o singură lege a dreptei credințe.

21 Octomvrie 1948 să devină ziua în care Bunul Dumnezeu a dăruit poporului nostru drept credincios dreptatea după care au râvnit 250 ani și moșii și strămoșii.

Binecuvântarea Domnului să fie peste voi toți, cu al său dar și cu a sa iubire de oameni, acum și totdeauna și în vecii vecilor. Amin.

Prima listă a protopopilor, profesorilor și preoților greco-catolici reveniți la Ortodoxie

Județul Târnava-mică

Ion Cisteian-Tău, Aurel Cosma-Vidrașău, Nicolae Deac-Somoștelnic, Alexandru Moldovan-Beșincu, Gheorghe Oancea-Sânpaul, Dumitru Giuluș, Gheorghe Șomfălean-Subpădure, Laurean Papiu-Șăulia, Aron Ignat-Deag, Eugen Sârbu-Bod, Barna Ioan-Cucerdea, Ioan Șelariu-Apriștеu, Teodor Miclea-Coroiu, Teodor Petri-Șoimuș, Petru Tempean-Lepindea, Mihai Cristea-Cergăulmic, Zaharia Borzea-Zagăr, Crețu Emil-Mica, Ioan Roman-Iernut, Prof. Octavian Modorcea-Blaj, Prof. Ion Vultur-Blaj, Prof. Victor Crețu-Blaj.

Judeţul Făgăraş

Aurel Brumboiu-Râuşor, Vasile Modorcea-Grid, Gheorghe Şerban-Viştea de jos, Aurel Fratu-Veneţia de jos, Gheorghe Nodea-Ticuşul-vechiu, Gheorghe Raita-Hurezi, Gheorghe Motoc-Boholţ, Aurel Moţoc-Săsciori, Vasile Vasu-Arpaşul de jos, Nicolae Giurca-Colun, Nicolae Comşa-Porumbacul de sus, Ion Ciungu-Scorei, Matei Florea-Iaşi, Liviu Negrea-Pojorta, Miron Stroia-Ludişor, Ioan Brad-Arpaşul de sus, Leon Moldovan-Cincul, Ion Boer-Rucăr, Alexandru Comşa-Găinari, Ioan Novac-Sona, Cornel Muntean-Telechi-Recea, Gheorghe Boer-Telechi-Recea, Alexandru Cismaş-Săvăstreni, Axente Stanislav-Lisa, Valeriu Croşan-Şercaia, Ioan Mihai-Bărcut, Vasile Blaga-Toarda.

Judeţul Mureş

Ioan Andraşiu-Sântioana, Victor Tufan-Ungheni, Ioan Jeleriu-Coreni, Ion Boteiu-Tirimioara, Ion Petraş-Tg.-Mureş, Basil Seara-Cerghizel.

Judeţul Târnava-Mare

Vasile Băcilă-Răvăşel, Victor Gârlonţa-Mihăileni, Învăţător Alexandru Stupariu-Moşna, Simion Stoiţa-Ghijasa de sus, Ieronim Nobili, pensionar-Alma, Zaharia Henţea-Vorumloc.

Judeţul Braşov

Ion Florea,prot. onorar-Braşov, Mircea Toma-Tohanul-vechiu.

Judeţul Alba

Septimiu Sântoma, delegat-Blandiana, Iacob Tuluş-Meşcreac-Bădăeşti, Augustin Râşniţă-Galda de jos, Gavril Pop-Aiud II, Nicolae Puşcă-Straja, Liviu Dumitreanu-Sântimbru, Ştefan Traian-Teiuş I, Victor Pop-Teiuş II, Nicolae Creţu, prot.-Aiud, Dr. Ioan Codrea, prot.-Alba-Iulia, Eugen Circa-Ciugudul de jos, Laslo Vasile-Părău, Pop Augustin-Spălnaca, Nicolae Chindea-Cacova, Martin Socaciu-Aiudul de sus, Octavian Pop-Lopadia-veche, Gheorghe Morariu-Măgina, Vasile Scorbotă-Cicău-Mirislău, Gheorghe Nanu-Rachiş-Mirislău, Traian Lazăr-Pagide, Laurenţiu Stânceu-Mirislău, Ieronim Pascu-Sâncraiu, Prof. T. Tripşa-Alba-Iulia, Haţegan Silviu-Galţiu, Laurian Marian-Gârbova de jos, Eugen Stâncel-Găpud, Aurel Pop-Ocna-Mureş, Gavril Metea-Ocna-Mureş-Uioara-sus, Virgil Nicoară-Ocna-Mureş-Ciunga, Petru Halmu-Noşlac, Emil Mârza-Oarda de sus, Saviton Cornea, pensionar-Vinţul de jos, Fanea Ion-Alecuş, Iuliu Popa-Micoşlaca, Hrişan Teodor-Ciuciu, Muntean Aurel-Hopârta, Iacob Târziu-Cisteiul de Mureş, Cuciu Mihail-Gâmbuţ, Mihai Ştefu-Decea, David Suciu-Căptălan, Alex. Ivan-Ciuguzel, Nicolae Cucerzian-Asinip-Ciuguzel, Ioan Ciortea-Lorinţ-Rădeşti, Iuliu Crişan-Vălişoara, Ioan Sârbu, Poiana-Vălişoara, Aurel Ranga-Băgău, Pop Traian-Gârboviţa, Crăciun Radu-Beldiu-Peţelca, Gheorghe Nicoară-Mihalţ, Ioan Cârnaţu-Cetea, Teodor Maier-Peţelca, Ioan Laurenţiu-Ciumbrud, Ioan Tocaciu-Rădeşti, Victor Crişan-Obreja, Ilie Magda, prot. pens.-Alba-Iulia, Isidor Aldea-Coşlariu, Ciugudean Ştefan-Alba-Iulia-Maier, Ţăran Nicolae-Hăpriş, Teodor Radu, prot.-Sebeş, Basil Comes-Bărăbanţi, Candid Ilie-Dacia-română, Victor Negrea, delegat-Ghirbom.

Judeţul Ciuc

Emil Dumitru Colceriu-Valea-Bradului, Simion Suciu-Hodoşa, Gheorghe Boeriu-Bicaz-Chei, Iuliu Cucuiat-Imper.

Judeţul Treiscaune

Văţiu Ioan-Ghelinţa, Parate Francisc-Aita-Seacă.

Judeţul Bihor

Victor Pop-Auşeu, Gherasim Octavian-Păuleşti, Nemeş Roman-Sublacul de Bascău, Aurel Chilea-Oradea, Mihai Boca-Episcopia Bihorului, Pârâianu Vasile-Uileacu de Beiuş, Petru Pop-Negru, Aurel Iluţiu-Sancuiuşul de Beiuş, Liviu Marele-Ioaniş, Nicolae Puia-Fiziş, Silviu Sălăgeanu-Finiş, Ioan Erdeli-Groşi, Ilie Petri-Borozel, Florian Pali-Beznea, Lazăr Apăteanu-Dubricioneşti, Romul Mădăraş-Sântandrei, Canonic Vasile Barbu-Oradea, Protopop-profesor Antoniu Pop-Oradea, Prof. Gheorghe Domuţă-Oradea, Prot.-prof. Titus Pop-Oradea, Prof. Vasile Belca-Oradea, Rector Dr. Coriolan Tămăianu-Oradea, Prot.-prof. Ioan Teiuşanu-Beiuş, Prot.-prof. Victor Popoviciu-Beiuş, Prof. Coloman Seucan-Oradea, Prof. Nicolae Fântânaru-Beiuş, Prof. Bruchenthal Mihail-Beiuş, Prot.-prof. Ştefan Musta-Beiuş, Prot.-prof. Traian Tămaş-Beiuş, Başca Vasile-Petreu, Man Valeriu-Ghenetea, Gheorghe Gavrişu-Popeşti, Buzaşiu Gavril-Cristur, Traian Candrea-Cheţ, Alexan-Nistor-Mărghita, Prot.-prof. Augustin Cosma Oradea, Prot.-prof. Ioan Matei-Oradea.

Judeţul Caraş

Prot. Valer Nicola-Oraviţa, Preot Eugen Poşiaru-Ticvanul mic, Ion Matei-Ramna, Iosif Caiman-Ticvanul mare, Ion Bot-Vărdia, Ioan Covrig-Ilidia, Traian Linţa-Secheşeni, Septimiu Barbu-Cârnecea, Cornel Vucu-Zorlenţul mare, Mindea Ioan-Ocna de fer, Cornel Cernescu-Bocşa Vasiovei.

Judeţul Hunedoara

Preot I. Traian-Aninoasa, I. Miclea-Petroşeni I, Ioan Butnariu-Bărbăteni, Lucian Baciat-Uricani, Petru Berinde, prot. onorific-Lupeni II, Olimpiu Suciu-Coroeşti, Dr. Eugeniu Suciu-Vulcan, Aurel Grozescu-Paroşeni, Vasile Berinde-Iscroni, Nicolae Theban-Petroşeni II, Ieronim Hangea-Petrila, Iuliu Pop-Lonea, Iosif Baciu-Barul mare, Francisc Stoicuţa-Ponor, Emil Vladislav-Livadia, Alecu Pavel-Râubărbat, Nicolae Stoica-Pui, Ioan Olteanu-Bonţarul de jos, Leon Iubaş-Ostrovechi-Râu de mori, Alexandru Nistor-Ostrov , Victor Stoica-Clopotiva, Ioan Petcanu-Bonţarul de sus, Avram Glidan-Păucineşti, Silviu Simoneti-Peşteana, Nicolae Raţiu-Densuş, Sigismund Blenţea-Hăţăgel, Cornel Mihuţ-Răchitova, Coroescu Gavril-Sălaşul de jos, Barbu Aurel-Berthelot, Pr.-Vicar Stoica Romulus, Vicariatul Haţegului, Poşiar Dumitru-Râul-Alb, Sofronie Mihaim-Sântamaria-Orlea, Ioan Sedor-Spini, Viorel Munteanu-Turdaş, Petru Marcu-Hunedoara, Simeria Ioan-Boş, Madan Ioan-Baina mare (Simeria), Fugaciu Silviu-Veţel, Alexandru Ghelner-Părul, jud. Severin. Berinde Andrei-Romoşel, Sebastian Bănăţean-Vaidei, Balomir Octavian-Balomirul de câmp, Aurel Jilavu-Cugir II, Septimiu Avram-Cugir I, Alexandru Crişan-Geoagiu, Virgil Bărbuleţiu-Sărăcsău, Pleşig Vasile-Romos, Prot. Iosif Nistor-Deva, Valeriu Paveloni-Orăştie, Ioan Pop, protopopul Jiului Lupeni.

Judeţul Timiş Torontal

Preot Mădincea Paul-Gătaia, Luminosu Ioan-Timişoara, Garan Augustin-Liebling, Delia Grigore-Folia, Dan Trifu-Ghilad, Patache Enea-Petroman, Ungurean Virgil-Ohaba-Forgaci, Suciu Eugen-Hitiaş, Lepădat Ioan-Grivobara, Răsădean Dimitrie-Icloda, Bulia Ioan-Lăţunaş, Cruceanu Teodor-Gherman.

Judeţul Arad

Preot Petru Bancu-Bocsig, Mihai Ciul-Sintea mare, Nicolae Pop-Arad-Sega, Octavian Suciu-Chisindia, Sever Lupu-Ineu.

Judeţul Satu-Mare

Canonic Ioan Medan-Baia-mare, Prot. Patriciu Trufaşiu-Baia-mare, Prot. Gheorghe Anderca-Bixad, Prot. Emil Dragomir-Copalnic-Mănăştur, Prot. Eugeniu Başti-Stana, Aug. Babici-Băineşti, Ioan Andron-Racşa, Gheorghe Strâmbu-Negreşti, Ilieş Victor-Certeze, Simion Cristian-Cămărzana, Vasile Erdoş-Tărşolt, Dr. Carol Pop-Ghereuşa, Emil Pintea-Băiţa-mare, Ştefan Ilieş-Baia-mare, Ioan Câmpean-Termeziu, Iuliu Surani-Sişeşti, Alexandru Avram-Dăneşti, Virgil Surani-Surdeşti, Alexandru Mihalcea-Cetăţile, Valentin Pintea-Satulung, Gheorghe Pop-Varaiu, Gheorghe Onisim-Ciolt, Petre Pop-Remeţi, Dr. Vasile Câmpean-Mireşul-mare, Leontin Giula-Beltiug, Ioan Micu-Soconzel, Filip Glodean-Cuţa, Felician Soran-Hodişa, Pop Gheorghe-Medişa, Cornel Bălan-Apateu, Ioan Fernea-Cărăşeu, Gheorghe Buzilă-Oar, Gheorghe Pop-Petea, Florian Sabău-Lipău, Iuliu Rogojan-Hrip, Gavruş Alexandru-Sătmărel, Ioan Muntean-Necopoi, Prof. Iosif Tămâian-Baia-mare, Patriciu Bârle-Ilva, Târnovan Sabin-Iojib, Hotea Cornel-Potău, Radu Florian-Valea-vinului, Vasile Pop-Turţ, Iosif Demian-Derţa-mică, Romul Gorun-Comlăuşa, Totu Borca-Tarna-mare, Marina Vladimir-Porumbeşti, Ovidiu Lupan-Gherţa-mare, Bacinschi Ştefan-Bercu, Dr. Augustin Paul-Bocicău, Mihai Pop-Doba, Alex. Rusu-Drăguşeni, Iosif Palai-Cidreag, Diţiu Tiberiu-Turulung, Emil Ghita-Culciul-mare, Varga Tugomir-Livad, Dumitru Bandici-Odoreu, Nicolae Pintea-Dumbrava, Petru Rusu-Vetiş.

Judeţul Maramureş

Pr. Andrei Coman-Vişeul de Jos, Pr. Grigore Dan-Strâmtura, Pr. Grigore Dunca-Băcicoeli, Prot. On. Eugen Vlad-Rouna de Jos, Pr. Emil Fucec-Petrova (pensionar), Vladimir Boicu-Poenele de sub Munte, Mihai Măruşteac-Ruscova, Mihai Iuga-Vişeul de Mijloc, Eugen Botoş-Borşa III, Ioan Hotio-Borşa II, prot. on. Iona Găzdac-Săcel, Gheorghe Petrovai-Rozavlea, Prot. on. Gheorghe Goia-Vad, Prot. on. Mihai Hotea-Bârsana, Ioan Sălăjan-Cuhea, Vasile Gogea-Onceşti, Canonic Titus Berinde-Sighet, Prot. on. Dr. Petru Suciu-Borşa I, Prot. on. Darie Vlad- Sighet II, Augustin Negruţu-Sârbi, Rednic Mihai-Greceşti, Gheorghe Jurca-Hărniceşti, Ioan Danciu-Giuleşti.

Judeţul Sălaj

Prot. Ilie Călăuz-Cehul Silvaniei, Pr. Pompei Marica-Motiş, Victor Cosma-Biuşa, Vasile Cheţie-Matig, Cardoş Augustin-Bulgari, Augustin Mesaroşu-Nadiş, Drăgan Aurel-Asuajul de Sus, Ioan Bancoş-Urminiş, Ioan Oşian-Asuajul de Jos, Emil Marchiş-Prot. on. Oarţa de Jos, Virgil Moldovanu-Nuşcalău, Pavel Pordea-Ip, Ilie Vetişan-Marca, Teodor Gârda-Porţi, Prot. Ştefan Răcăşan-Bucium, Ioan Filip-Sângeorgiul de Mesel, Ştefan Török-Bogdana, Teodor Ploscariu-Ciumârna, Vasile Enghiş-Cosmişul de Jos.

Judeţul Someş

Mureşanu Emil junior-Bârsăul Mare, Mircea Filip-Mesteacăn, Puşcaşiu Const.-Spermezeu, Emil Mureşanu sen. pens.-Bârsăul Mare, Ioan Filip pens.-Libotin, Augustin Farcaşu prot.-Gherla, Sabin Ciurdoreanu prof,-Gherla, Ioan Mureşanu-Căpâlna, Adrian Peter-Căianul Mare, Aurel Ciurdăreanu-Rugăşeşti, Ioan Cheresteş pens. prot.-Fodora-Română, Emil Filipan-Câţcău, Valer Filipan pens. prot.-Glod, Efrem Coteţiu pens. prot.-Prislop, Mureşan Nistor-Rusul de Sus, Alexandru Mureşanu pens. prot.-Dobrocina.

Judeţul Turda

Pr. Vasile Sinu-Oprişani, Emil Dulău-Lita, Nicolae Vovea-Valea Largă, Ioan Tarcu-Tăureni, Laurenţiu Pop-Moldoveneşti, Ioan Herlea-Zaul de Câmpie, Ioan Onişor-Ceanul Mare Bolduţ, Petru Suciu prof. pens.-Turda.

Judeţul Năsăud

Pr. George Zagrai-Bistriţa Bârgăului, Bârsan Ioan-Lechinţ, Iudean Vasile-Vernis, Valer Henciu-Telciu I, Emil Demian-Coşbuc, Ioan Seplecan prof.-Năsăud,Olteanu Victor-Sicuţ, Cuesdean I. Emil-Ragla, Stejerean Leontin-Ghinda.

Judeţul Cluj

Pr. prof. Victor Ienciu-Cluj, Vicenţiu Poruţiu-Valea Terii cat. II, Ioan Moise Episcopia gr.-cat. Cluj, Vasile Serdeanuş-Sumurduc, Alexandru Fărcaşiu-Ardeova-Cluj, Viorel Cristea-Boj, Rusu Teofil pens. Cluj, Leonţiu Florian-Almaş, Cheşcheş Aurel-Corpadea, Victor Napeuş-Miheăul de câmpie, Marius Rusuş-Chiriş, Zidar Filip-Căpuşul Mic, Sabin Truţiaş-Hodişu, Clemente Plăian-Mihăeşti, Dumitru Glodeanuş-Mărgău II, Victor Popa-Suceag, Ion Pop-Cluj VII, Bulgaria, Dr. Ioan Moldovanu-Episcopia gr. cat. Cluj.

Judeţul Sibiu

Traian Belaşcu-Alţina, Nicolae Geangalău-Săcădate, Nicolae Popa-Ocna Sibiului, Ioan Sarlea-Doştat, Valeriu Pinciu-Răşinari, Ioan Moldovan-Slimnic, Aurel Anghel-Haşag, Mihail Barna-Hamba, Ilie Schiopu-Roşia, Ioan Filip-Nucet, Lazăr Bordeanu-Ţichindeal, Cornel Haţegan-Hosman, Emil Stoica-Fofeldea, Ioan Vlad-Glâmboaca, Ioan Oros-Bradu, Romul Moldovan-Veştem, Cornel Oros-Vurpăr, Romul Neagoi-Apoldul de jos, Ioan Pădurean-Bogatu Român, Ioan Becicheriş pens.-Orlat, Victor Dancea- Gura Râului, Efrem Ganga-Spring, Nicolae Cantor-Drăşov, Ilie Munteanu-Ungurei, Ioan Cişmaşiu-Boz, Iosif Cristian-Gusu, Constantin Tatu-Sângătin, Ilie Dămian-Alămor, Ilie Berghezan-Ludoş, Virgil Guşan-Sadu, Ioan Velicea-Şura mică, Victor Aron prot. pens.-Sibiu, Ion Ghergheli-Săliste.

Recepţia dela Mitropolie

Vineri în 15 Octomvrie a. c., I. P. S. Sa Mitropolitul nostru NICOLAE a primit în reşedinţa mitropolitană pe cei 27 de preoţi din jud. Sibiu, reveniţi de curând la Biserica ortodoxă.

In numele celor prezenţi, protopopul Traian Belaşcu a rostit câteva cuvinte adânc simţite, în care a rugat pe I. P. S. Sa să primească pe aceşti slujitori ai altarului, cari rupând peceţile, se întorc acasă gata de a sluji mai departe pentru mângâierea sufletească a poporului.

I. P. S. Sa i-a întâmpinat cu părintească dragoste şi le-a arătat că îi primeşte cu inima deschisă şi este bucuros de aportul duhovnicesc pe care-l aduc în mijlocul preoţimii noastre, cu care sunt chemaţi de aici înainte la o desăvârşită şi frăţească împreună lucrare.

De încheiere Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit a oferit preoţilor prezenţi cărţi, împărtăşind tuturor arhiereasca binecuvântare.

O nouă biserică sfinţită

Duminecă, 3 Oct. a. c., P. S. Tedor, arhiereu-vicar al Ahiepiscopiei noastre, însoţit de consilierul-secretar I. Munteanu şi arhidiaconul I. Circov, dela Sibiu, a târnosit biserica parohială din Turcheş II (Braşov).

Prea Sf. Sa a fost întâmpinat de un sobor ales de preoţi, printre cari pomenim pe P. C. Sa protopopul stavr. al Braşovului Dr. N. Stinghe, preoţii N. Rădoiu, Petru Leucă, Ierom. Arsenie, Victor Marin, Silvestru Garcea, Gh. Şerbu, Daniil Purcăroiu şi parohul locului Virgil Dancu, care în numele poporului numeros a binevenţat venirea pe aceste plaiuri a P. S. Sale Teodor.

In timpul sf. Liturghii a cântat corul parohiei Satulung, condus de dl ing. arhitect Bodeanu.

In faţa ctitorilor acestui locaş, dl Bucur Bunescu cu soţia Valeria, şi a sutelor de credincioşi prezenţi în sf. biserică — podoabă de artă bizantină cu pictură în frescă, executată de pictorul I. Keber, — a vorbit înţelept şi cu pilde din viaţă P. Sf. Sa arhiereul Teodor, tălmăcind poporului rosturile Bisericii în viaţa Statului nostru, arătând sprijinul temeinic pe care Biserica noastră ortodoxă îl dă Republicii noastre Populare, pentru crearea condiţiilor tot mai prielnice pentru fericirea şi prosperitatea în toate a poporului.

„Atitudinea noastră faţă de vremile noui, a spus P. Sf. Sa, este o atitudine de toată încrederea în evenimentele actuale. Colaborăm din toată inima cu conducerea Statului, care se străduieşte să facă tot mai mult bine pentru poporul nostru. Strădania pentru popor a animat în toate vremile Biserica noastră ortodoxă, şi pe slujitorii ei, cari au stat, stau şi în continuu vor sta în slujba poporului, cu care-şi împart şi bucuriile şi durerile."

La pomenirea numelui I. P. Sf. nostru Mitropolit *Nicolae*, căruia P. S. Sa i-a adus mulţumiri pentru sarcina plăcută dată, de a sfinţii această biserică, şi care în această zi memorabilă se află în Capitala ţării pentru a primi în casa părintească a Bisericii Ortodoxe pe fraţii noştri rupţi de vitregia vremilor, acum 250 ani, din familia dreptmăritorilor, poporul întreg a ovaţionat pe Inaltul nostru Ierarh, rugând pronia cerească să-i dăruiască ani mulţi şi fericiţi.

Pentru vrednicia lor, preoţii din această parohie, Daniil Purcăroiu şi Virgil Dancu, au fost distinşi cu brâu roşu.

La toate aceste solemnităţi au participat toate autorităţile locale şi din Braşov.

Observator

Delegaţia protopopilor şi preoţilor greco-catolici a părăsit Capitala Luni seara, 4 Octomvrie, fiind condusă la gară de întregul cler ortodox din Bucureşti, în frunte cu protopopii şi consilierii patriarhali.

Preluarea bisericii lui Const. Brâncoveanu din Făgăraș

Făgărașul, centru de rezistență ortodoxă dârză dela 1698 până azi, a avut bucuria de-a păși în fruntea mișcării de revenire a greco-catolicilor la Biserica strămoșească. Din cei 38 preoți conduși de Păr. Aurel Brumboiu din Făgăraș, 31 au revenit la ortodoxie.

Dat fiind că biserica din Făgăraș a fost zidită de Constantin Brâncoveanu și răpită prin silnicie de episcopul Ioan Pataki, I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* a ținut să inaugureze personal revenirea ei și a credincioșilor ei la Biserica Ortodoxă, căreia i-a aparținut. Ziua de 10 Octomvrie a. c. a fost astfel o zi de mare praznic pentru ortodoxia făgărășană.

I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* a fost întâmpinat la Sâmbăta de jos de dnii prefect Dragoș Bădiliță, subprefect Giurca Octavian, avocat dr. Iulian Cârjă (fost greco-catolic); iar în Făgăraș, la poarta bisericii brâncovenești, a fost așteptat de dl primar Șimon Vasile, dl Boris Todornitchi, un sobor de preoți ortodocși și foști uniți, în frunte cu prot. T. Ciocănelea, prot. Aurel Brumboiu și mult popor din amândouă stranele. Dintre foștii greco-catolici amintim pe: prot. V. Crișan din Șercaia, pr. Aurel Fratu din Veneția de jos, C. Brumboiu etc.

După cuvântul de bun venit al primarului și al pr. A. Brumboiu și răspunsul I. P. Sf. Sale, s'a slujit sfințirea apei, s'a făcut înconjurul bisericii și stropirea ei. Păr. A. Brumboiu predă în pridvor cheia bisericii brâncovenești I. P. S. Mitropolit, care lovește cu crucea de trei ori în ușa bisericii, rostind cuvintele: „Deschideți boieri porțile voastre... și va intra împăratul măririi".

S'a oficiat apoi sf. Liturghie, după care s'au ținut următoarele cuvântări:

Cuvântarea I. P. S. Mitropolit Nicolae, care va apărea în nr. viitor al „Telegrafului Român"

Urmează apoi instituirea ca protopop a păr. A. Brumboiu. Păr. cons. I. Grovu citește singhelia arhierească. Urmează

Cuvântarea Păr. Prot. A. Brumboiu

Inalt Prea Sfințite Stăpâne și iubiți credincioși,

Anul 1848 e trecut în istoria poporului românesc ca an al revoluției iobagilor, pe care aceștia au făcut-o pentru imbunătățirea vieții lor economice, politice și sociale. Iată că la 100 de ani de atunci, Dumnezeu a voit ca acest an să fie anul „revoluției preotești" — așa cum a numit-o în Sfântul Sinod Păr. Gala Galaction.

Cum a putut să se facă acest act epocal, care a sguduit până și porțile Vaticanului? Cum s'a făcut acest act? S'a făcut acest act în cea mai mare taină, de un număr de preoți, care am păstorit la sate, am suferit împreună cu poporul, am fost oropsiți și am căzut în disgrația Blajului.

Aceasta s'a făcut pornind de jos în sus. Un număr de 38 de preoți s'au strâns la o dată fixată de mai înainte, în Cluj, în sala liceului Barițiu. Am avut de înfruntat multe împotriviri, neînțelegeri și mașinațiuni, dar am luptat să le învingem pe toate, căci ne bătea inima în piept de bucuria actului ce se va face. Fiind ales secretar al Congresului, luând cuvântul, am zis: „Am pornit la luptă ca să biruim, vom lupta și vom birui". Și câte șoapte și uneltiri am înfruntat, așa încât în ziua de 1 Octomvrie, la orele 1, era hotărîtă revenirea. S'au întâlnit acolo preoți din toate părțile Ardealului, aducând adeziunile la 450 preoți.

Acest mănunchi de preoți am plecat apoi la Sf. Sinod, să cerem să ne primească în sânul Bisericii ortodoxe. Și am văzut, astăzi săptămâna, când am citit actul de revenire, cum din ochii Inalt Prea Sfințitului Stăpân au curs lacrimi de bucurie, mulțumind din suflet lui Dumnezeu, pentrucă i-a ascultat rugăciunile, ca cele două Biserici să se unească.

Și acum fac o mărturisire. Dragostea pe care am simțit-o atunci în Sf. Sinod ortodox a fost o dragoste pe care n'am simțit-o până atunci niciunde. Ca preot unit am fost la Roma, la Papa, dar am simțit totdeauna răceala lui față de noi. Am înțeles atunci să rupem sigiliile care ne legau de Papa.

Și iată că după 250 ani de despărțire — în 21 Octomvrie se împlinesc — vedem Biserica greco-catolică primită din nou în sânul Bisericii ortodoxe.

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Trebue să Vă mulțumesc de încrederea ce mi-ați acordat-o, numindu-mă slujitor la altarul la care au slujit părinții mei, însă acum slujind după tipicul și rânduelile Bisericii ortodoxe. Și fac aici mărturisirea că niciodată, ca preot unit, n'am aplicat cele 4 puncte deosebitoare, afară de recunoașterea Papei.

Era un punct nevralgic acest punct cu Papa dela Roma, care ne-a făcut atâta rău. De aceea am hotărît să rupem legăturile cu Papa și să revenim la sânul Bisericii noastre ortodoxe.

Inalt Prea Sfințite, Vă mulțumesc de toate și rog pe bunul Dumnezeu să-mi dea spor să lucrez în sânul Bisericii ortodoxe, așa cum am lucrat în aceste 8 zile din urmă.

Amin.

Cuvântarea Păr. Prot. Tr. Ciocănelea

„Aceasta e ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa",

Inalt Prea Sfințite,

Iubiți credincioși,

De ar învia strămoșii noștri și ar participa la aceste clipe înălțătoare, ar muri a doua oară de bucurie. Iar copiii noștri vor învăța cu mândrie despre acest act epocal. Căci cu adevărat mare este clipa aceasta. Nimeni nu știe durerea mea și a poporului dreptcredincios, când de pe acest amvon se revărsau asupra Bisericii noastre ortodoxe valuri întregi de ură și dispreț.

Nimeni nu știe durerea pe care o încercam când, întâlnindu-ne la umblarea cu crucea, cu preotul unit, trebuia să ne ocolim unul pe altul. Au fost credincioși din Făgăraș, care mi-au spus de multe ori că „bine ar fi să fim împreună, să ne unim, să nu mai fim desbinați".

Dar iată că s'a făcut și aceasta. Acum suntem iarăși una și iarăși vom sluji împreună cu frații noștri preoți uniți, cu care altădată ne ocoleam.

De aceea, iubiți credincioși, vă rog liniștiți-vă! Veniți la altarul Domnului, căci clipa e solemnă! Veniți să ne împărtășim cu toții din același potir!

Noi n'avem nevoie de Papa; el să-și vadă de Vaticanul lui. Noi avem ierarhii noștri, ieșiți din rândurile poporului nostru, care ne cunosc durerile și vrerile, pe care să-i ascultăm. Să ne bucurăm deci și să preamărim pe Dumnezeul părinților noștri, că ne-a adus la limanul unității și mântuirii obștești.

Românii voiau să facă unirea sufletească din 1918, dar au fost unii care s'au împotrivit, ascultând de ordinele Vaticanului. Cunoașteți cu toții, de asemenea, rolul nunților papali, care paralizau orice acțiune a noastră.

Iubite Părinte,

Iată te-a ajutat Dumnezeu să te întorci la credința noastră ortodoxă. Acum sunt două biserici în Făgăraș unde se va face aceeași slujbă, aceeași Liturghie care se liturghisia la fel înainte de 1700. Nu vor mai fi două biserici de desbinare, ci două locașuri de închinare ortodoxă.

Iubite Frate,

V'ați făcut nemuritori prin acest act, devenit istoric. Bucurați-vă deci de dragostea noastră. Iar vouă, iubiți credincioși, vă fac din nou chemare: „Veniți toți să fim iarăși una, precum și Tatăl cu Fiul una sunt. Risipiți orice îndoială, întoarceți-vă la vatra strămoșească, să nu mai fie între noi ură și zavistie. Cei ce nu vor să vie, însemnează că nu se pot ridica la înălțimea ceasului de față".

Mulțumesc bunului Dumnezeu, Inalt Prea Sfințite, că v'a hărăzit să iscăliți actul de revenire și să slujiți în biserica lui Brâncoveanu. Astăzi, Inalt Prea Sfințitul nostru Ierarh a șters pata rușinoasă a lui Atanasie Anghel. Astăzi I. P. S. Sa a pus o coroană pe mormântul preotului Toma din Făgăraș, mort în cetate pentru credința sa. Noi ortodocșii am dat martiri. Jertfa lor constitue temelia reunirii noastre de astăzi.

A fost mare și solemnă clipa unirii din 1918. Dar mult mai mare și mai solemnă e clipa unirii noastre sufletești din zilele de 1 și 3 Octomvrie.

Și mult mai mare și mai înălțătoare e pentru noi, făgărășenii, ziua de 10 Octomvrie, când căpetenia Bisericii ortodoxe din Ardeal a venit și a slujit în biserica lui Brâncoveanu.

Inalt Prea Sfințite Stăpâne, avem rugămintea și o punem la inima I. P. S. Voastre, ca de câte ori veți trece pe aici să poposiți și în această biserică, pe care știm că o prețuiți în chip deosebit.

Adresându-se Păr. Brumboiu, spune: *„Părinte frate, fii liniștit, că eu voiu respecta dorința I. P. S. Sale și vom servi totdeauna cu dragoste împreună".*

Păr. Prot. T. Ciocănelea și păr. prot. A. Brumboiu își dau îmbrățișarea frățească. Poporul întreg este profund impresionat. Iar Inalt Prea Sf. nostru mitropolit Nicolae spune:

„Parcă văd în aceste îmbrățișări, îmbrățișându-se poporul întreg, care a stat despărțit atâta vreme. Ceea ce s'a făcut astăzi, trebuia să se facă la 1 Decemvrie 1918, dar se vede că Bunul Dumnezeu n'a voit să ne împărtășească toată bucuria deodată și ne-a rezervat pentru zilele acestea bucuria deplină, bucuria reunirii sufletești a Românilor din Ardeal. De astăzi încolo Ardealul este și va rămâne una. Dumnezeu să ocrotească și să binecuvinteze cu roduri bogate această unire!"

Sf. Liturghie, Cuvântul I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* și cuvântările P. C. protopopi A. Brumboiu și Tr. Ciocănelea au produs o profundă impresie asupra credincioșilor. Cu sufletele cutremurate de mărimea clipei ce o trăiau, când dorul atâtor generații după unitate s'a împlinit, cu ochii înrourați de lacrima bucuriei, au primit credincioșii sfințirea arhierească prin care s'a încheiat acest act epocal în istoria Bisericii făgărășene.

*

La agapa, pregătită în casa Păr. Prot. A. Brumboiu, a toastat I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae*. I. P. S. Sa, arătând că reunirea fraților într'o singură credință este, un eveniment epocal din istoria bisericească contemporană, relevă rolul P. C. Păr. Prot. A. Brumboiu în mișcarea aceasta, prin care P. C. Sa și-a câștigat un merit nepieritor.

Răspunde curatorul bisericii brâncovenești, dl Traian Broștean, care exprimă convingeraa că actul reunirii va reuși 100/100. „In familiile noastre acum e pace. Avem un singur Dumnezeu și o singură religie". Aduce elogii I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* și C. Păr. Prot. A. Brumboiu. Astfel, într'o atmosferă de sărbătorească bucurie, s'au terminat festivitățile revenirii credincioșilor uniți și bisericii brâncovenești din Făgăraș sub oblăduirea Arhiepiscopiei sibiene. Voievodul-ctitor, Constantin Brâncoveanu, s'a bucurat în ceruri împreună cu luptătorii făgărășeni pentru ortodoxie. Dumnezeu să binecuvinteze lucrarea aceasta și să o temeinicească în veci.

N.

Sf. Patriarhie primește zilnic din toate colțurile Transilvaniei telegrame prin care credincioșii greco-catolici se solidarizează cu acțiunea celor 430 de clerici cari au rupt legătura cu Roma. De asemenea, I. P. S. Patriarh Justinian a primit și continuă să primească, pe lângă mărturiile de adeziune trimise de credincioșii greco-catolici, numeroase telegrame din partea credincioșilor și clericilor ortodocși, care salută cu entusiasm istoricul act al reîntregirii Bisericii române din Transilvania. Intre acestea din urmă, menționăm telegrama trimisă de P. C. Prot. Dr. N. Neaga, rectorul Academiei teologice din Sibiu, în numele corpului profesoral al acestei Academii.

VITRINA CĂRȚII

Leon Pădureanu: **Ce a fost unirea cu Roma în Biserica românească din Ardeal.** 1948, 16 pag.

Broșura aceasta vine la timpul cel mai nimerit pentru a lămuri masele largi și poate chiar pe mulți dintre intelectuali despre ce a fost într'adevăr unirea cu Roma în Biserica românească din Ardeal.

In acest scop, broșura analizează în primele două părți ale ei cauzele care au determinat unirea; cauze care țin de starea economică, politică, religioasă și culturală a poporului din Ardeal și de condițiile generale istorice în care se găsea întreg Ardealul.

Sub raport economic, Românii trăiau, sum se știe, în sărăcie cumplită, țăranii și preoții fiind iobagi. Sub raport politic, întregul popor român din Ardeal nu avea nici un drept, fiind socotit ca tolerat pe pământul Ardealului. De asemenea religia ortodoxă a Românilor era numai tolerată, iar cultura lor, o cultură „de sate și preoți", era simplă, nedesvoltată.

Imprejurările istorice erau și ele de așa fel că, în preajma lui 1700, împărăția austriacă, voind să-și consolideze stăpânirea asupra Ardealului și să înfrângă rezistența calvinilor, luteranilor și unitarilor, a pornit campania de catolicizare a Românilor, prin promisiuni de drepturi economice, polilice și religioase.

Istoricul însuși al unirii este analizat în partea III-a a broșurii, arătându-se în deosebi rolul iezuiților în această nefastă acțiune, manevrele și falsurile săvârșite de ei pentru a rupe pe Români dela Biserica lor ortodoxă. Trista figură a mitropolitului renegat Atanasie este pusă în adevărata lumină a faptelor istorice.

Concluzia broșurii este aceasta: „Actul dela 1700 a fost determinat de motive de natură politică, economică și religioasă, care au fost speculate abil de către catolici, având și concursul Vienei".

Unirea însă n'a produs efectele scontate, ci numai a învrăjbit pe Români, iar astăzi și-a pierdut cu totul rațiunea de a fi. De aceea clerul și poporul Bisericii Unite cer reîntoarcerea lor la Biserica Ortodoxă.

E bine ca această broșură să fie difuzată cât mai mult.

E. V.

*

Al. C. Rădulescu și *D. V. Sădeanu:* **Reîntregirea Bisericii Românești din Ardeal. Biserica greco-catolică revine în sânul Bisericii Ortodoxe Române.** București, Tipografia Cărților Bisericești, 1948, 48 pag.

Alcătuitorii acestei broșuri au avut fericita idee să strângă în volum, în cel mai scurt timp cu putință, primele documente ale revenirii la Ortodoxie a fraților greco-catolici din Ardeal, înfățișând totodată împrejurările în care s'a produs acest eveniment epocal.

Istorisirea începe cu apelul făcut de I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* în ziua de 3/15 Mai 1948 pe Câmpia Libertății de lângă Blaj, cu prilejul sărbătoririi centenarului revoluției ardelene din 1848. Continuă cu apelul lansat la 6 Iunie 1948 de I. P. S. Patriarh *Justinian*, cu ocazia instalării Sale pe scaunul de întâi stătător patriarhicesc R. P. R. Redă apoi lucrările și cuvântările Congresului dela Cluj, din ziua de 1 Octomvrie 1948 în care cei 38 protopopi și preoți greco-catolici au hotărît, în numele a 430 confrați ai lor, revenirea la Ortodoxie.

Sosirea la București a delegației Congresului dela Cluj, ședința istorică a Sfântului Sinod din ziua de 3 Octomvrie și serviciul divin de mulțumire lui Dumnezeu dela biserica Sf. Spiridon Nou sunt istorisite în cuvinte mișcătoare și însoțite de toate documentele și cuvântările pe care le reproducem și noi în cuprinsul acestui număr al *„Telegrafului Român"*.

Broșura se încheie cu lista clericilor și profesorilor greco-catolici care cei dintâi au revenit la Biserica Ortodoxă.

Frumoase clișee, înfățișând momentele reprezentative ale acestor mărețe evenimente, sunt presărate în cuprinsul broșurii.

Și această lucrare, care rămâne o mărturie a unora dintre cele mai de seamă evenimente din istoria Bisericii noastre, e bine să fie difuzată cât mai mult.

E. V.

Comunicat
al Ministerului Cultelor

La numeroasele întrebări ce-i sunt adresate în privința aplicării art. 38 și 39 din noua lege a cultelor, Ministerul Cultelor dă următoarele lămuriri:

1. Trecerile dela un cult la altul sau părăsirea unui cult sunt libere și garantate de lege.

2. Declarația de părăsirea unui cult se poate face și individual și în grup de mai multe persoane deodată. Când declarația este făcută în grup, ea va fi semnată de fiecare declarant.

3. Declarația de părăsirea unui cult se înaintează primăriei locale, pentru a fi comunicată părții componente a cultului părăsit.

Primăria locală este obligată să elibereze la cerere dovada care constată depunerea declarației. Dovada poate fi individuală sau colectivă, arătând nominal pe toți semnatarii săi.

In caz când comunitatea locală a cultului părăsit a încetat de a mai exista în fapt, primăriile locale vor înainta declarațiile de părăsire a cultului, prin prefecturile respective, Ministerului de Culte spre cele legale.

4. Un cult religios nu poate primi în sânul său pe nimeni, decât pe baza dovezii liberate de primăria locală, constatând depunerea declarației de părăsire a cultului.

Nr. 7483/1948.

Comunicat

Aducem la cunoștința tuturor protopopilor și preoților foști greco-catolici și reveniți la Biserica ortodoxă că, având preoție lucrătoare, vor rămâne mai departe în posturile lor, continuându-și nestingheriți activitatea și bucurându-se de toate drepturile ca toți preoții ortodocși.

Sibiu, la 16 Octomvrie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Publicațiune

Parohia ort. rom. *Voivodenii mici*, prot. Făgăraș, dă în licitație publică spălatul și curățatul picturii sf. Biserici, pe ziua de 26 Octomvrie ora 3 p. m.

Condițiile de licitație se pot vedea la oficiul parohial din loc, la orice oră din zi.

Voivodenii-mici, la 9 Oct. 1948.

Epitrop *G. Rimbeț* Pr. *Ioan Bica*

(12) 1—1

Programul
serviciilor religioase la sfânta Biserică Catedrală din Sibiu pe luna Octomvrie 1948

In fiecare zi dimineața la ora $6^1/_2$ Utrenie și în continuare *Sfânta Liturghie*. In fiecare seară la ora 6 Vecernie. *Marți* seara după Vecernie se slujește „Acatistul Sf. Antonie cel Mare". *Vineri* seara, după Vecernie, se slujește *Acatistul Maicii Domnului*.

In Dumineci și Sărbători dimineața la ora $8^1/_2$ Utrenia, în continuare la ora $9^1/_2$ Sfânta Liturghie. La Liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului *Gheorghe Șoima*.

Duminecă în 24 Octomvrie 1948 servesc: Prot. Mihail Neagu, Octavian Mureșan, rectorul prot. Nicolae Neaga, prot. Dr. Ștefan Lupșa și Dr. Teodor Bodogae; diaconii: prof. Dr. Nicolae Mladin și Iosif Bolog. Predică: *prof. Dr. Nicolae Mladin*

Marți în 26 Octomvrie 1948, la Sf. Mucenic Dumitru, servesc: Prot. Mihail Neagu, Oct. Mureșan, ieromonah Anatolie Scurtu, preot Moise Popovici și prof. Dumitru Călugăr; diaconii: Dr. Nicolae Mladin și Vasile Gârbu. Predică: *preotul Moise Popovici.*

Duminecă în 31 Octomvrie 1948 servesc: Prot. Mihail Neagu, Octavian Mureșan și ieromonahul Anatolie Scurtu; diaconii: Iosif Bolog și Vasile Gârbu. Predică: *prot. Mihail Neagu.*

INFORMAȚIUNI

INTERNE:

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a fost convocat în ședință plenară pentru ziua de 18 Octomvrie 1948.

I. P. S. Patriarh Justinian a luat parte la serbările hramului catedralei Mitropoliei din Iași, unde a prezidat și o consfătuire a tuturor stareților și protopopilor din eparhia Moldovei.

Stabilirea sărbătorilor legale. Printr'un decret Prezidial apărut în Monitorul Oficial Nr. 241 din 16 Octomvrie 1948 s'au stabilit următoarele sărbători legale:

Duminecile. 1 Ianuarie (Anul Nou). 6 Ianuarie (Boboteaza). 24 Ianuarie (Unirea Principatelor). Paștele (3 zile). 1 Mai (Ziua Muncii). 9 Mai (Ziua Independenței, a Victoriei și a Eroilor). 25 și 26 Decemvrie (Crăciunul). 30 Decemvrie (Proclamarea Republicii Populare Române). 31 Decemvrie (ajunul Anului Nou).

D. Prof. Stanciu Stoian, Ministrul cultelor, a primit Luni 4 Octomvrie a. c. pe cei 36 protopopi și preoți greco-catolici, delegați ai Congresului dela Cluj. D-sa le-a spus între altele: „Față de actul măreț și epocal săvârșit la Cluj, atitudinea noastră este cea dictată de Constiuția populară, care lasă fiecăruia libertatea de a-și alege credința care vrea. Actul de refacere are însă și un aspect național și politic, pentrucă prin el s'au reunit la un loc fiii aceluiași neam, care de 250 de ani erau împărțiți în tabere vrăjmașe, făcând jocul dușmanilor noștri".

Un moment impresionant, în desfășurarea festivităților dela București, din ziua de 3 Oct. a. c., a fost acela când, la înapoierea dela biserica Sf. Spiridon Nou, unde se oficiase slujba de mulțumire lui Dumnezeu, o delegație de credincioși greco-catolici din Capitală au oferit I. P. S. Patriarh Justinian o glastră cu flori, având în mijlocul lor crucea Mântuitorului, cu simbolicele cuvinte: „In aceasta vei învinge".

Masive treceri la Ortodoxie. Pe temeiul comunicărilor primite până Luni seara, 11 Octomvrie a. c., Sfânta Patriarhie a putut întocmi o situație provizorie a parohiilor foste greco-catolice revenite la ortodoxie.

Târnava mică 50 parohii, Târnava Mare 7, Sibiu 33, Făgăraș 34, Ciuc 16, Brașov 3, Cluj 29, Năsăud 12, Turda 30, Alba 20, Sălaj 102. Satu Mare 110, Someș 12, Bihor 52, Timiș Torontal 17, Severin 4, Caraș 20, Arad 14, Hunedoara 54, Maramureș 58, Trei Tcaune 4, în total 681 de parohii.

Din județele Lugoj, Mureș și Odorhei n'au sosit încă rapoarte scrise.

In județele Sibiu, Făgăraș, Brașov, Caraș, Trei Scaune și Maramureș, proporția parohiilor greco-catolice revenite la Biserica Ortodoxă Română este de sută la sută, iar în județele Ciuc, Satu Mare, Bihor și Hunedoara mai mult de 70 la sută din parohiile unite s'au reîntors la Biserica strămbună.

Sunt câteva cazuri în care credincioșii unor parohii au revenit la ortodoxie în unanimitate, chiar dacă preotul respectiv a rămas încă legat cu ierarhia greco-catolică.

Se cuvine a fi semnalat faptul că în împrejurimile Blajului trecerea clerului și a poporului „unit" la Biserica Ortodoxă se face cu un entusiasm deosebit, iar proporția parohiilor greco-catolice care au aderat la actul reîntregirii a depășit de pe acum procentul de 55 la sută.

P. C. Pr. Victor Ienciu, profesor de religie greco-catolică din Cluj, publică în ziarul „*Universul*" cu data de 16 Octomvrie a. c. un foarte frumos articol intitulat: „Răspuns celor ce ne judecă nedrept". „Unirea din 1700 — spune P. C. Sa între altele — s'a făcut de mitropolitul Atanasie și de 38 de protopopi din jurul lui, pe când reîntoarcerea noastră la sânul ortodoxiei românești s'a făcut de imensa majoritate a preoțimii greco-catolice și a poporului credincios. Dacă pentru consolidarea unirei din 1700 cu catolicismul a trebuit 100 de ani de prigoane și sacrificii sângeroase, pentru refacerea unității de credință n'a trebuit decât câteva zile. fără ca să se fi făcut vreo silă asupra conștiinței cuiva sau ca cineva să aibă de îndurat vreo suferință pentru mărturisirea credinței lui; este și acesta un semn al vremurilor pe care le trăim".

Adunarea intelectualilor din Sibiu a reunit, Duminecă 10 Octomvrie 1948, în sala Teatrului Popular, un mare număr de intelectuali din orașul și județul Sibiu, care și-au dat adeziunea la lucrările Congresului Mondial al Intelectualilor dela Wroclaw (26—28 Sept. a. c.). Adunarea a fost prezidată de d. Prefect Dr. Aurel Mocanu. Au luat cuvântul reprezentanții diferitelor categorii de intelectuali din Sibiu și județ, exprimându-și hotărîrea de a lupta pentru apărarea păcii și împotriva atâtătorilor la război. Din partea profesorilor universitari din Sibiu a vorbit P. C. Prof. Dr. Grigorie T. Marcu. Apoi d. Prefect Dr. Aurel Mocanu a desvoltat conferința: „Rolul intelectualului în lupta pentru pace". „A apăra pacea înseamnează a apăra cultura și a apăra cultura înseamnează a apăra pacea", a spus d-sa. La sfârșit s'a votat o moțiune, prin care intelectualitatea sibiană s'a angajat să meargă alături de popor, pe calea păcii și progresului.

Licențiații Academiei teologice „Andreiane" din sesiunea de toamnă 1948: In urma tezelor prezentate și a examenelor orale, au fost proclamați licențiați următorii: 1. Protopop A. Terebenț, Vașcău-Bihor; 2. Diacon Titus Țifu, Cluj; 3. Preot Tr. Țifu, Cluj; 4. Pr. Halmagiu Ioan, Băiești-Hunedoara; 5. Șiclovan Romul, Pecica-Arad; 6. Vinchici Traian, Hisiaș-Timiș; 7. Pr. Corbu Octavian, Pocioveliște-Bihor; 8. D-na Liteanu Victoria-Arsene, Războieni-Turda; 9. Pr. Florea Ioan, Pianul de jos-Alba; 10. Pr. Tipuriță Constantin, Vale-Sibiu; 11. Pr. Goga Teodor, Șura-mare-Sibiu; 12. Pr. Suciu Ieronim, Rășinari-Sibiu; 13. Pr. Farca Traian, Sânnicolaul-mare-Timiș.

EXTERNE

La O. N. U. se continuă discuția în jurul propunerilor sovietice de reducere a înarmărilor și interzicere a armei atomice. Dl A. I. Vâșinschi, delegatul U.R.S.S. a demascat tendințele războinice ale anglo-americanilor, cari fac uriașe cheltuieli militare, creează baze militare și mențin trupe în diferite părți ale lumii.

In Franța grevele continuă. Ele sunt un protest împotriva politicii economice a guvernului Queille.

Americanii și Englezii vor să încadreze și Spania în planurile lor agresive.

Muncitorii de toate categoriile din U.R.S.S. întâmpină aniversarea 31-a a revoluției din Octomvrie cu noi întreceri în muncă.

Nr. 1219—1948 (10) 1—2

Concurs

In conformitate cu hotărîrea Consiliului parohial, luată în ședința dela 27 Iulie a. c., publicăm concurs pentru întregirea parohiei **Poiana Mărului** I, de cl. I, protopopiatul Bran, cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul dela Stat.
2. Taxele stolare obișnuite în parohiile prot. Bran.
3. Sesiune parohială 6 jug. pământ.

Cererile de concurs, prevăzute cu toate documentele necesare și cu autorizația de a candida dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc Bran, iar concurenții se vor prezenta în parohie, într'o Duminecă sau sărbătoare ce li se va fixa de Oficiul protopopesc, spre a cânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul dreptmăritor.

Zărnești, 29 Sept. 1948.

Vasile Stoicanea
Protopop.

Nr. 911/948 (11) 1—2

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia vacantă de cl. III-a **Apata**, din protopopiatul Sf. Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Venite:

1. Salariul dela Stat.
2. Locuință în casa parohială, 3 camere, bucătărie, dependințe și grădină, cu o altă grădină, ambele având total 600 st. p.
3. Sesiune parohială veche 6 jug. arabil și sesiune par. nouă 32 jug. fânațe, slabă.
4. Stola uzitată în parohie.
5. 20 m. steri lemne de foc, aduse acasă din pădurea bisericii.

Indatoriri:

Cel ales este obligat a predica regulat Dumineca și sărbătoarea.

Candidații la acest concurs își vor înainta cererile, însoțite de actele prescrise și de binecuvântarea arhierească de candidare la Oficiul protopopesc ort. Sf. Gheorghe, în termenul arătat și se vor prezenta apoi în parohie în Dumineca sau sărbătoarea stabilită de Oficiul protopopesc spre a servi, predica și face cunoștință cu credincioșii.

Sf. Gheorghe, la 9 Sept. 1948.

Oficiul protopopesc ort. rom., în înțelegere cu Consiliul parohial.

Ioan Ludu
Protopop

Nr. 154/1948. 9 2—2

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III (treia) **Țopa** (Boiul mic) din protopopiatul Sighișoara, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Telegraful Român".

I. Venite:

1. Salariul dela Stat.
2. Locuință în casa parohială, bună și cu dependințe economice.
3. Sesiune parohială $19^1/_2$ jug., din care 16 jug. arabil și $13^1/_2$ jug. fânaț.
4. Stola uzitată în parohie și ferdela de porumb întrodusă din oficiu.

II. Indatoriri:

Pe lângă obișnuitele îndatoriri oficiale, preotul ales

1 Va predica regulat în Dumineci și sărbători.

2. Va întreține viața religioasă în parohie prin organizațiile religioase; *a)* Casa culturală, *b)* Oastea Domnului, *c)* Reuniunea femeilor și *d)* Societatea tineretului.

Cererile de concurs, însoțile de actele regulamentare și de binecuvântarea arhierească de candidare, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc din Sighișoara, iar concurenții îndreptățiți se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu incuviințarea prealabilă a subsemnatului, spre a liturghisi, predica și a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc ort. rom. Sighișoara, în înțelegere cu Consiliul parohial din Țopa.

Sighișoara, 13 Iulie 1948.

Emilian Stoica
Protopop

Doctor Eugeniu Dobrotă, medic în Poiana Sibiului, împreună cu soția sa Nuța și cu copiii lor, Lacrima și Soare, aducem aminte prietenilor și camarazilor de seminar, de cazarmă și de arme, că n'am uitat că s'au scurs atâția ani de când fratele nostru cel mai mic, cumnat și unchiu,

Căpitan de vânători

ROMULUS DOBROTĂ

a murit în ziua de 30 Martie 1943.

Pomenirea sufletului său am făcut-o în ziua de 14 Septemvrie 1948 (ziua Crucii) în biserica părintească din Poiana Sibiului și la mânăstirea Frăsinei, unde ne aflam în acea zi.

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI — SIBIU, 7 Noemvrie 1948 — Preţul unui ex. Lei [illegible] — Nr. 31—33

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIU

Onor. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român Sibiu
Str. Şaguna 8

Telegraful Român

Organul oficial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

Ahonamentul pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 500 Autorităţi şi străinătate Lei 1000. De sprijin Lei 1500. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 35.

CUVÂNTAREA
I. P. S. nostru Mitropolit NICOLAE la Adunarea obştească dela Alba-Iulia

Inalt Prea Sf. Părinte Patriarh,

Prea Sfinţiile Voastre,

Iubit popor român,

Bucuria de care sunt cuprins astăzi în faţa acestei istorice adunări e atât de mare, atât de copleşitoare, încât nu găsesc cuvinte mai potrivite să o tălmăcesc decât dând laudă lui Dumnezeu cu aceste cuvinte ale Cărţilor sfinte: „Mare eşti Doamne şi minunate sunt lucrurile Tale şi nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale". Mulţumesc din toată fiinţa mea Atotmilostivului şi Atotputernicului Dumnezeu, că m'a învrednicit să trăiesc aevea aceste clipe pe care cu mare dor le-am aşteptat şi le-am visat în toată viaţa mea ca să ne îmbrăţişăm unii cu alţii, fraţii din cele două strane, ne mai fiind între noi nimic care să ne despartă.

Desbinarea religioasă între Români aparţine de acum trecutului; e numai o amintire care nu mai are nici o întrupare. S'a împrăştiat ca un vis rău. Va veni vremea când se va mira tineretul neamului cetind istoria, cum a fost cu putinţă o asemenea desbinare religioasă între fraţi, şi înţelegând că ea a fost întreţinută de duşmanii poporului nostru, va trage şi din acest dureros episod din trecutul nostru învăţământul unei trebuinţe şi mai puternice de solidaritate naţională. Dar dăm mulţumită lui Dumnezeu că pe lângă tot răul desbinării, ea n'a putut pătrunde în sufletul neamului, ci ca un lucru impus de străini, a fost ceva cu totul de suprafaţă, a fost o firmă atârnată pe părete din afară al Bisericii unite. Ştiam aceasta şi până acum. Dar acum, după ce firma a fost înlăturată, avem o confirmare ce nu mai poate fi pusă la îndoială.

Aşa zisa unire, care s'a săvârşit azi sunt tocmai 250 de ani, a fost primită de o parte din preoţimea românească din Ardeal, iar mai apoi şi de o parte din popor, numai sub sila nevoilor vremii de atunci. Unirea cu catolicismul n'a fost îmbrăţişată de poporul nostru dintr'o pornire a sufletului său, dintr'o convingere a sa că ar fi catolicismul o credinţă mai bună. Nu. De aceea unirea cu Biserica papistă n'a pătruns în conştiinţa poporului trecut la „unire". Duşmanii neamului au reuşit să ne facă multe rele, dar n'au reuşit să rupă în două unitatea sufletului românesc, aşa cum au plănuit.

De aceea astăzi, când Dumnezeu, care conduce destinele popoarelor, a adus ceasul potrivit, fraţii noştri, siliţi acum 250 de ani de vitregia împrejurărilor istorice să primească jugul apăsător al Romei, se întorc acasă într'o pornire cu totul firească, de bună voe şi bucuroasă, mânaţi de trebuinţa sufletească şi de dorul care niciodată nu i-a părăsit de a fi şi la rugăciune la un loc cu toţi fraţii lor.

Procesiunea în jurul Catedralei

„Ceea ce Dumnezeu a împreunat — spune Scriptura — omul să nu despartă". Iar când omul, neţinând seama de porunca dumnezeiască, încearcă totuşi să despartă, opintirea lui se va dovedi în curând o osteneală zadarnică. Pentrucă unitatea dela fire e mai puternică decât toate forţele de pe lume care se încumetă să lucreze împotriva ei.

De acum, dragii mei, suntem iarăşi la un loc în faţa Dumnezeului părinţilor noştri, după supărările şi durerile prin care am trecut din pricina încercărilor duşmanilor de a ne desbina şi de a ne ţinea desbinaţi. Saltă şi se bucură în corturile dreptţilor sufletele moşilor şi strămoşilor noştri, care au trăit şi au murit cu durerea de a vedea neamul împărţit sub două stăpâniri duhovniceşti. Se luminează de bucurie sufletele mucenicilor ardeleni din veacul al 18-lea văzând că credinţa curată a lui Hristos-Domnul, pentru care au răbdat moartea sau temniţa pe viaţă, nu mai e primejduită de niciun împărat străin; ba dimpotrivă, toţi fraţii se întorc de bună voie la Biserica strămoşească împreună cu toate locaşurile răpite de cătanele împăratului. Şi se liniştesc deplin sufletele vechilor mitropoliţi ai Bălgradului, văzându-şi turma reîntregită, adunată toată în staulul aceleaşi sfinte şi dreptmăritoare Biserici a Răsăritului, cum era pe vremea lor. Sunt veseli că lupii care au intrat după mutarea lor din cele pământeşti în turma lor, au fost scoşi afară şi tulburarea, pe care au întreţinut-o vreme de 250 de ani în mijlocul ei, s'a potolit aproape cu totul. Ingrijorarea de soarta turmei lor, care nu i-a părăsit nicio clipă din viaţă, făcându-i să alerge la fraţii întru pravoslavnica credinţă din împărăţia vecină pentru ajutor şi întărire împotriva prigoanelor şi ameninţărilor, au lepădat-o cu desăvârşire. Poporul dreptcredincios din Ardealul nostru nu mai geme sub jugul unor stăpâniri străine de credinţa lui, ci hotărându-şi soarta prin voinţa sa, s'a unit pentru totdeauna cu ţara mamă, sub acoperemântul de astăzi al Republicii Populare Române.

Fericit sunt eu, urmaşul acelor vechi mitropoliţi, că mi-a fost dat ca în vremea arhipăstoririi mele să se reîntregească Biserica cea una a tuturor Românilor din Ardeal. Suntem iarăşi în Ardeal un singur popor român cu o singură Biserică strămoşească. Bunul Dumnezeu ne-a ajutat să înnodăm firul vechei noastre istorii religioase unitare.

Mare dar ne-a hărăzit bunul Dumnezeu, arătându-ne încă odată că El este cu noi. Chiar dacă ne-a încercat pentru o vreme, punând la probă nădejdea noastră şi tăria unităţii noastre ca neam, iată că ne-a făcut iarăşi parte de bucurie.

Drept aceea datori suntem să-i făgăduim că ne vom arăta vrednici de darul pe care ni l-a făcut, de grija ce ne-o poartă, şi vom folosi puterile noastre sporite prin actul înfrăţirii noastre bisericeşti, spre mărirea Lui. Iar mărirea Lui o vom vesti dacă vom împlini voia, care vrea ca oamenii să se iubească unii pe alţii, să muncească şi să se jertfească pentru binele cel de obşte, ca să nu mai fie om disprefuit şi exploatat, ci toţi să fie fericiţi şi îndestulaţi în această frăţie desăvârşită.

Dumnezeu ne-a redat unitatea bisericească, pentru ca prin ea să întărim unitatea noastră morală în toate şi să facem aici o Ţară mândră şi fericită, un colţ de raiu pământesc.

Dumnezeu să ne ajute. Amin.

7 Noemvrie

Ziua de 7 Noemvrie este sărbătoarea întemeierii celui dintâi Stat socialist. Este ziua biruinţei clasei muncitoare asupra burgheziei, în ţara care suportase secole dearândul opresiunea regimului ţarist şi nu înţelegea să suporte nici apăsarea unui regim burghezo-capitalist.

Consecinţele mondiale ale acestei biruinţe a clasei muncitoare, într'o ţară care reprezintă a şasea parte a lumii, sunt incalculabile. Omenirea trăieşte o prefacere asemănătoare celei de după Revoluţia Franceză din 1789. Atunci regimul feudal a primit o lovitură de moarte, iar prin Marea Revoluţie Socialistă din Octomvrie 1917 sistemul burghezo-capitalist a primit o lovitură asemănătoare. Dar după cum regimul feudal n'a încetat îndată peste tot, ci i-am simţit prezenţa supărătoare până de curând, nici capitalismul nu este înfrânt definitiv.

Spărtura s'a făcut însă şi consecinţele ei se resimt în lumea întreagă, toate ţările fiind pornite pe drumul progresului social în spiritul principiilor Marei Revoluţii Socialiste din Octombrie; principii asemănătoare celor evanghelice. Căci dacă în *Declaraţia Drepturilor Omului* dela 1789 a pătruns textual preceptul evanghelic „ceea ce doriţi să vă facă vouă oamenii faceţi şi voi lor asemenea", apoi în *Constituţia* primului Stat socialist găsim cuvintele sf. ap. Pavel: „Cel ce nu munceşte acela nici să nu mânânce".

Şi, în general, scopurile urmărite de Marea Revoluţie Socialistă din Octomvrie: desfiinţarea exploatării omului de către om, viaţă omenească pentru toţi năpăstuiţii relei organizări sociale actuale, pacea între toate popoarele lumii, progresul ştiinţei, gustarea roadelor culturii de către toată lumea, moralizarea artei, îngrijirea sănătăţii etc., coincid cu principiile moralei creştine.

Privită deci cu ochiu de creştin, Marea Revoluţie din Octomvrie înseamnă un salt înainte pe calea pe care a pornit omenirea prin propoveduirea Evangheliei creştine.

De aceea clerul român are datoria să întâmpine ziua de 7 Noemvrie ca zi de sărbătoare a biruinţei spiritului creştin de dreptate şi pace în organizarea politică, economică şi socială a lumii.

TELEGRAFUL ROMÂN

Reîntregirea Bisericii românești din Ardeal

— Marea Adunare dela Alba-Iulia —

Ziua de 21 Octomvrie 1948 va rămâne în istoria Bisericii românești din Ardeal ca ziua cea mare a încetării desbinării dintre frații de aceeași credință și a regăsirii lor laolaltă în comunitatea de iubire a ortodoxiei

Dumnezeu ne-a rezervat nouă, trăitorilor acestei zile, privilegiul rar de a fi martorii unui astfel de act de adâncă semnificație creștină, când închinătorii aceluiași Dumnezeu al iubirii și înfrățirii între oameni și între popoare trec peste piedecile vremelnice care-i țineau desbinați și-și topesc zgura sufletească într'un elan de creștinească și românească înfrățire și împreună lucrare.

Cine mai crede astăzi că închinătorii lui Hristos de pe toată fața pământului și mai ales cei din granițele diferitelor țări au motive să lărgească și să adâncească spărturile făcute de vremuri și de oameni în trupul cel unic al lui Hristos, Biserica Sa, acela se vădește străin de spiritul Evangheliei creștine și de marile cerințe ale vremii pe care o trăim.

Actul măreț dela 21 Octomvrie 1948 se înscrie pe linia marilor năzuințe ale creștinismului, prin care el a biruit în lume: iubire, pace, înfrățire și împreună lucrare a tuturor celor ce-și revendică pe Hristos ca Stăpân al sufletului lor.

Intr'adevăr, la 21 Octomvrie 1948, atunci când se împlineau tocmai 250 ani dela frângerea unității religioase a Românilor ardeleni, mii și mii de clerici și credincioși greco-catolici, înțelegători ai vremelniciei legămintelor făcute acum un sfert de mileniu, pentru neîmplinite promisiuni de ordin foarte puțin duhovnicesc, s'au adunat la Alba-Iulia — Bălgradul, întâia reședință de scaun a Mitropoliei ortodoxe din Transilvania — rupând odioasele „peceți", care de atâta vreme înstrăinau pe frate de frate, fără vreun real motiv de ordin religios.

Lucrurile s'au petrecut așa:

I

Membrii istoricei Adunări dela Cluj din 1 Octomvrie 1948, după ce au primit la București, în ziua de 3 Octomvrie 1948, binecuvântarea și frățeasca îmbrățișare a Întâistătătorilor Bisericii dreptmăritoare, s'au constituit într'un Comitet de inițiativă pentru organizarea revenirii Bisericii greco-catolice la Ortodoxie.

Acest Comitet a lansat un „Apel", prin care toate parohiile revenite la Ortodoxie erau învitate să-și trimită delegații lor la marea Adunare bisericească dela Alba-Iulia, din ziua de 21 Octomvrie 1948, menită „să consfințească în mod solemn reîntregirea Bisericii românești din Ardeal".

Răspunzând la acest „Apel", mii de clerici și credincioși greco-catolici s'au adunat la Alba-Iulia, umplând curtea largă a bisericii, care de acum înainte se va numi *„Catedrala reîntregirii Bisericii ortodoxe din Ardeal"*.

Orașul și curtea Catedralei erau bogat împodobite cu drapele, covoare și lozinci de circumstanță, între care și faimoasele cuvinte ale lui Petru Maior: „Romei, din vreamurile ceale de demult au început a-i răsări coarnele".

La ora 8 dimineața, P. S. Partenie Ciopron, înconjurat de un mare sobor de protopopi greco-catolici și ortodocși, a oficiat în Catedrală sf. Liturghie.

La ora 10 au început în fața Catedralei festivitățile Marei Adunări Bisericești. Corul, condus cu măestrie de d. prof. N. Lungu, a intonat „Imnul Republicii Populare Române" și alte câteva bucăți muzicale religioase, stârnind admirația ascultătorilor.

S'a constituit apoi un Prezidiu al Adunării, în frunte cu P. C. Prot. Traian Belașcu, președinte, și P. C. Prot. Aurel Brumboiu, secretar.

Luând cuvântul, P. C. Prot. Traian Belașcu a rostit o scurtă dar vibrantă cuvântare, în care a lămurit rostul Adunării.

A urmat la cuvânt țăranul Andrei Avram din com. Mălina, județul Alba, care a vorbit în numele poporului credincios revenit la Ortodoxie. După ce a arătat ce pacoste a fost unația pentru poporul român ardelean, țăranul Andrei Avram, întrerupt des de aplauzele și aprobările mulțimii, și-a încheiat cuvântarea cu următoarea declarație:

„In numele tuturor celor prezenți la această măreață sărbătoare, ca delegați ai tuturor fraților noștri de pe întinsul Ardealului, Crișanei, Banatului și Maramureșului,

Declar aci răspicat:

1. Că din clipa de față, noi rupem orice legătură care ne ținea până acum legați de Biserica Romei.

2. Că ne întoarcem la Biserica Ortodoxă, în credința căreia s'a plămădit tot neamul nostru românesc și din care au făcut parte mai înainte cu 250 de ani toți Românii, fără deosebire;

3. Că de acum înainte voim să trăim și să împărtășim laolaltă cu frații noștri ortodocși toate speranțele în mântuirea noastră sufletească, prin Sfânta Biserică Ortodoxă;

4. Și că vom lupta înfrățiți pentru înflorirea scumpei noastre Republici Populare, pentru pace și progres, care sunt atât de scumpe neamului omenesc și atât de bine plăcute lui Dumnezeu.

Așa să ne ajute Dumnezeu".

A vorbit apoi, în numele intelectualilor greco-catolici reveniți la Ortodoxie d. Profesor universitar Dr. Coriolan Tătaru. D-sa a arătat cum istoria celor 250 de ani de așa zisă „Unire" a fost plină de grijile pe care marii cărturari ardeleni, Inocențiu Klein, Samuel Klein, Șincai Petru Maior, etc., le-au avut, „ca nu cumva unirea să însemne tocmai dimpotrivă". Cu bogată documentare istorică, d-sa a arătat apoi cum Românii din Transilvania au izbutit totuși, împotriva celor care îi ațâțau la desbinare, să se simtă aproape unii de alții în momentele importante ale istoriei lor, cum a fost de pildă în timpul revoluției din anul 1848. Chiar și ierarhii dela Sibiu și dela Blaj au fost siliți adesea de popor să stea alături și să apere interesele poporului românesc.

„Cu începere din ziua de astăzi — și-a încheiat d. Prof. Coriolan Tătaru cuvântarea — un nou capitol de viață ni se deschide: acela al consolidării noastre românești, într'una și aceeași credință ortodoxă, în care s'a născut și a crescut întreg neamul românesc, până acum două veacuri și jumătate, când s'a produs ruptura Unirii.

Consolidați într'una și aceeași credință ortodoxă, să ne încordăm puterile cu și mai multă vigoare, pentru efortul comun pe care viitorul ni-l cere pentru ridicarea poporului nostru, pentru refacerea patriei noastre și pentru realizarea tuturor visurilor de mai bine.

Să pregătim pentru urmașii noștri un viitor de oameni liberi, într'o țară liberă, înfloritoare și democrată, Republica Populară Română.

Fiind noi una, și în bună înțelegere cu neamurile cu care un destin comun ne-a legat să trăim laolaltă, vom putea să clădim împreună o țară, mamă bună deopotrivă pentru toți.

Trăiască reîntregirea Bisericii Românești din Ardeal!

Trăiască Republica Populară Română".

Cuvântarea d-lui Prof. Coriolan Tătaru a fost ascultată cu viu interes și cu respectul pe care poporul ardelean îl acordă intelectualilor săi devotați. Apoi P. C. Prot. N. Geangalău a citit „Proclamația" dela Cluj, din 1 Octomvrie 1948, după care părintele Gh. Zagrai a propus Adunării următoarea Moțiune, votată de mulțime prin entusiaste aclamații:

MOȚIUNE:

Astăzi, 21 Octomvrie 1948; — la împlinirea a două veacuri și jumătate de când aci, în Bălgradul românesc, o parte din strămoșii noștri, amăgiți de mincinoasele promisiuni ale tiranicului imperiu habsburgic și de juruințele uneltitoare ale Iezuiților din acea vreme, au frânt unitatea religioasă a Românilor ardeleni, unindu-se cu Roma papală, — noi, cler și popor, reprezentanții tuturor Românilor grecocatolici din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, ne-am întrunit în aceasta dintâi reședință de scaun a Mitropoliei Transilvaniei, spre a consfinți sărbătorește reînchegarea unității spirituale a poporului nostru.

Drept aceea:

Ascultând porunca strămoșilor noștri de pe Câmpia Libertății din 1848;

Urmând îndemnul pilduitor și de totdeauna al tuturor bunilor Români;

Mișcați de chemarea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului din 3/15 Mai 1948 și de părintescul apel al Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Justinian, în ziua înscăunării Sale ca Patriarh;

Înțelegând semnificația adâncă a „Proclamației" dela Cluj din 1 Octomvrie 1948, a delegaților celor 430 de clerici greco-catolici, ca și rostul „Apelului" acelorași slujitori din 3 Octomvrie 1948;

Cu conștiința limpede că ne aflăm pe linia marilor noastre răspunderi în fața istoriei, în fața poporului nostru și în fața lui Dumnezeu,

DECLARĂM:

Că rupem pentru totdeauna legăturile noastre, de orice fel, cu Vaticanul și Roma papală.

Că ne încorporăm cu toată ființa noastră în Biserica Ortodoxă Română, de ale cărei învățături de credință și rânduieli canonice înțelegem să ascultăm.

Că ne vom supune, cu fiiască dragoste, tuturor hotărîrilor Sfântului Sinod al Bisericii noastre Ortodoxe Române.

De azi înainte toți Românii suntem și vom rămâne pururea UNA în credința dreptmăritoare, UNA în slujirea statornică a poporului nostru și UNA în ascultarea leală a comandamentelor de viață nouă ale scumpei noastre Republici Populare Române.

Mulțumiri sincere aducem Prea Fericitului Patriarh Justinian și membrilor Sfântului Sinod, pentru toată părinteasca dragoste cu care ne-au îmbrățișat vrerile și dorirele noastre curate.

Membrilor Inaltului Prezidiu al Republicii Populare Române și Guvernului Țării, aducem omagiul recunoștinței noastre pentru libertățile asigurate tuturor fiilor poporului, libertăți care au făcut posibilă înfăptuirea reîntregirii Bisericei românești.

Și pentru toate aceste binefaceri, lui Dumnezeu I-aducem „slavă".

II

După votarea „Moțiunii", s'a format o delegație de preoți și protopopi, prezidată de Păr. Prot. Traian Belașcu, care s'a prezentat I. P. S. Patriarh și membrilor Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, rugându-i să primească invitația Marii Adunări de a face parte din Prezidiul ei.

Răspunzând bucuros invitației, I. P. S. Patriarh Justinian și membrii Sf. Sinod au pornit spre Catedrală, într'un măreț cortegiu, în frunte cu opt protopopi și preoți foști greco-catolici.

Solemnitățile s'au desfășurat apoi înlăuntrul Catedralei. I P. S. Patriarh, împreună cu I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și I. P. S. Vasile Lăzărescu al Banatului, înconjurați de un sobor de protopopi foști greco-catolici, au oficiat un Te-Deum, după care I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a rostit frumoasa rugăciune publicată în numărul precedent a „Telegrafului Român".

Apoi, în numele clerului și poporului greco-catolic, Păr. Prot. Traian Belașcu a arătat I. P. S. Patriarh și membrilor Sfântului Sinod voința marei majorități a credincioșilor și preoților uniți de a reveni la Biserica Ortodoxă, dela care strămoșii lor au fost smulși prin momeli și silnicii.

— *„Durerea sfâșierii unității Bisericii ardelene de acum 250 ani — a spus P. C. Sa între altele — este răsplătită astăzi prin bucuria reîntregirii ei. Urmașul lui Teodosie al Ungro-Vlahiei, I. P. S. Patriarh Justinian, vine astăzi în orașul de reședință a celui din urmă arhipăstor al tuturor românilor din Ardeal, pentru a conduce în incinta Bisericii Ortodoxe pe cei smulși acum două veacuri și jumătate, prin acte de silnicie și făgăduieli nerespectate. Sufletele strămoșilor noștri tresaltă astăzi de bucurie, iar bunul Dumnezeu, care privește din nou înfăptuirea unității noastre spirituale, varsă din cer asupra tuturor binecuvântarea Sa".*

Apoi a arătat că actul de reparație istorică, pe care preoții și credincioșii greco-catolici l-au înfăptuit acum, are și o altă semnificație adâncă, anume aceea că Biserica ortodoxă se vădește a fi o Biserică a poporului, legată de nevoile reale ale poporului și deci, a sta departe de ea și a asculta comenzile unei căpetenii din afară, înseamnă a trăda interesele superioare ale poporului însuși.

Incheie, asigurând pe toți cei de față de devotamentul clerului și credincioșilor foști greco-catolici față de Biserica Ortodoxă mamă, ai cărei fii se consideră a fi de acum înainte, de glasul căreia vor asculta și căreia se vor supune cu toată convingerea, ca și cuvântului lui Dumnezeu.

P. C. Prot. A. Brumboiu a dat apoi citire din nou „Moțiunii" votată de Marea Adunare, după care I. P. S. Patriarh Justinian a ținut următoarea cuvântare:

Cuvântarea I. P. S. Patriarh Justinian

Iubiții Mei Fii,

Dorițiii mei frați de-un neam și de-o credință,

Mărită fie ziua de 3 Brumar din anul una mie nouă sute patruzeci și opt.

In litere de aur înscrisă va fi 'n cronici această zi, în care al luminilor Stăpân ne dete bucuria de veacuri așteptată, să ne vedem cu toții în casa Domnului și s'auzim cuvântul cel dulce al Psaltirii: „Ce bine este ca frații să fie cu toții împreună".

Fraților doriți, când ai voștri soli, la număr de treizeci și șase, urcară dealul vechei mitropolii a Ungro-Vlahiei, adică a Țării Românești, celei vecine cu Ungaria, astăzi al Patriarhiei Române, în acea zi de prăznuire a Sfântului Dionisie cel din Areopag, ucenicul lui Pavel Apostolul înfrățirii neamurilor prin aceeași credință în Mântuitorul Hristos, când urcară dealul zic, ca să vestească ruperea peceților din Octomvrie 1698 și întoarcerea în sânul maicei noastre scutitoare, care este Ortodoxia română, a săltat de bucurie inima noastră și ochii noștri de lacrimi s'au umezit. Bucuria era a revederii de mult așteptate și umezirea era revărsarea acestei bucurii.

Căci prin mine, smeritul păstor al turmei credincioase românești, vă așteptau pe culmea dealului, în fața bisericii Patriarhiei noastre, șiruri de păstori ai Ungro-Vlahiei. Ii văd cu ochii minții și-i simt cu simțul inimii. Vă așteptă bătrânul vlădică Teodosie

ce odihneşte lângă fereastra altarului, unde sfinţi şi sfătui pe tinerelul şi slabul de înger episcop al Ardealului Atanasie Anghel, făcând să i se dăruiască de către Vodă Brâncoveanu odoare şi moşii pentru învăluita-i mitropolie. Vă aştepta mult dăruitul cu sufleteşti daruri Antim din Iviria, al cărui ucenic tipograf Mihai, tipări cărţi româneşti aici în Alba-Iulia, chiar în anul când ai voştri strămoşi se frământau cu uniaţia. Vă aştepta Vlădica Daniil din Aninoasa, ai cărui ochi albaştri privesc şi acum de pe peretele paraclisului Mitropoliei. Se înduioşa la vederea voastră Vlădica Grigorie dela Colţea, cel doritor de cetire la masă din cronici române, unde era cuvânt şi despre Ardeal. Îşi puse palma pleoapă să vă recunoască Dionisie Mitropolitul, care se odihneşte în pământ ardelean la Braşov. Vă privi cu dragoste Nifon Mitropolitul, cunoscător şi ocrotitor de fraţi ardeleni trecuţi la noi.

Aceştia şi atâţia alţi vlădici se bucurară cu bucurie mare împreună cu mine de întoarcerea voastră la sânul Ortodoxiei noastre a tuturor Românilor. Şi bucuria lor crescu până la lacrimi când se încredinţară că despărţirea voastră de 250 ani nu a răcit inimile voastre de dragostea credinţei străbune şi nici nu a făcut să alunece inima voastră spre noime depărtate de vechile şi încercatele învăţături ale Ortodoxiei.

Căci liturghia voastră aceeaşi a rămas ca şi a noastră, aşa cum a tălmăcit-o vestitul Antim Ivireanul. Crezul vostru acelaş este ca şi al nostru, aşa cum din vremile bătrânului Matei Voevod şi mai demult îl rostim în mijlocul bisericii. Cuminecătura voastră — şi ce amintiri ne răscoleşte acest cuvânt creştin strămoşesc din al patrulea veac! — cu acelaş aluat ca a noastră se săvârşeşte. Ale voastre pomeniri pentru răposaţii cei scumpi ca la noi se împart. Floriile voastre ca ale noastre înfloresc. Colindele voastre de Crăciun ca şi ale noastre cântă pe acelaş Prunc mântuitor: „mititel şi 'nfăşeţel, în scutec de bumbăcel", cântă aceeaşi Biserică cu nouă altare unde slujesc nouă preoţi, spun despre acelaş păstor ce'mparte oile lui Dumnezeu.

Şi toate aceste comori sufleteşti ale noastre aceleaşi au rămas la voi ca şi la noi, şi zestre moştenită le avem toţi dela învăţătoarea noastră a tuturor, care a fost şi este Ortodoxia noastră.

Ortodoxia este învăţătura creştină sprijinită pe Sfânta Scriptură şi pe Sfânta Predanie, frământată de Sfinţii Părinţi, dospită în cele şapte soboare a toată lumea şi coaptă în cuptorul înfierbântat al celor opt veacuri creştine dela început. In Ortodoxia răsăriteană zac vistierii nesecate de învăţătură mântuitoare, de credinţă mutătoare de munţi, de nădejde mângâitoare, de dragoste iertătoare a toată greşala şi ajutătoare de orice frate căzut în nevoi ori în păcat.

Ortodoxia a întărit pe creştinii, a încălzit inimile să ridice altare ce uimesc şi azi prin arta lor, a îmblânzit inimi pornite spre ceartă şi braţe ridicate spre lovire.

Ortodoxia caută pacea. Pacea o predică ea tuturor celor ce vin la altarul ei. Pace tuturor cere preotul din uşa altarului. Pentru pacea a toată lumea se roagă diaconul cu orariul ridicat. „Fericiţi sunt făcătorii de pace", spune tare una din fericirile Evangheliei. Doamne, pacea Ta dă-ne-o nouă; revarsă-o în inimile noastre şi în inimile acelor neamuri cari greşit lunecă spre gânduri de noui războaie, aducătoare de prăpăd şi de moarte. Întăreşte Doamne Biserica Ta Ortodoxă care, acolo unde este vie, aduce linişte lumii şi dă omenie neamurilor ce o cinstesc pe ea.

Şi fiind voi, fiii mei iubiţi şi fraţii mei doriţi, ortodocşi în fundul inimilor voastre încărcate de darurile ortodoxe şi întorcându-vă voi acum şi în formă la casa voastră veche ortodoxă, mă duce mintea îndărăt la vechea Mitropolie românească de aici, din Bălgărad, care în apropiere de acest locaş a fost zidită cu biserică, chilii, locuinţă pentru Mitropolit, trapezărie şi celelalte, de mucenicul, al cărui trup în pământul Turdei zace, iar capul în monastirea din Deal se odihneşte; simbol fiind el de unire a neamului românesc întreg şi pildă dându-ne el de puternică credinţă ortodoxă; căci pentru creştinătate s'a luptat, credinţa creştină i-a dat strălucitele biruinţe şi conştiinţa lui tare ortodoxă l-a iuţit să înspăimânte numai cu căutătura-i cruntă pe călugărul care-i aducea propunerea papală de trecere la catolicism şi căruia îi dă răspuns că papa trebue să se întoarcă la Biserica Ortodoxă, care este adevărata Biserică a lui Hristos. Aşa ne spun scrisele-vremii.

Din această mitropolie a lui Mihai Voevod a plecat cuvântul creştin ortodox care a făurit inimile ortodoxe ale strămoşilor voştri şi vi le-a lăsat

I. P. S. Patriarh Justinian şi I. P. S. Mitropolit Nicolae la Doxologia din Catedrală

vouă moştenire ca să ni le aduceţi dar curat nouă celor de azi. De aici a plecat cuvântul de cazanie, poftorind întâi pe Coresie Târgovişteanul şi apoi pe Varlaam Moldoveanul. De aici pleacă scriptura cea nouă a Vlădicăi Ştefan, în care conştiinţa de neam românesc acelaş pretutindenea limpede este arătată. Din tiparniţa de aici, adică din Ţara Românească, numai cărţi româneşti ieşiră la iveală, făuritoare de aceeaşi limbă şi simţire română.

In această mitropolie hălăduiră vlădici români ortodocşi, unii asupriţi de alte confesiuni, dar toţi ţinând la Ortodoxie, până la Atanasie Anghel, cel care pentru făgăduieli pământeşti neîmplinite se lepădă de Mitropolitul său din Bucureşti şi se uni cu Biserica papală, ceeace aduse desbinare între Români şi slăbi puterile lor de luptă.

Dar lăudat fie Domnul, care iată, după 250 de ani, ne aduce mângâierea încetării acestei desbinări. De aceea primim cu bucurie de părinte, doritor de înţelegere deplină între fiii săi, cuvântul cinstitului părinte protopop Belaşcu, al vrednicului ţăran Anghel Avram şi al d-lui Prof. univ. Dr. Coriolan Tătaru, care împuterniciţi fiind de-ai lor cetaşi, fac declaraţie de părăsire a uniaţiei şi de întoarcere la vechea lor Biserică Ortodoxă.

Prin aceste declaraţii de astăzi şi prin cele aduse la Bucureşti în ziua de 3 Octomvrie anul acesta, de către delegaţii celor 430 de preoţi, îndreptăţiţi suntem să socotim anulat actul de unire din anul 1698 dela Alba Iulia şi să deschidem largi porţile lăcaşului nostru ortodox ca să intre toţi fraţii clerici şi mireni, a căror răsleţire nu mai are rost de aci înainte. In acest locaş al nostru, dragoste de frate vor afla toţi cei intraţi, nimeni nu se va simţi străin, căci între fraţi buni de neam şi de credinţă vie, şi sub ochiu ocrotitor de părinte dornic de fii să găseşte. Iar locaşul nostru, prin înmulţirea fiilor drept moştenitori, tot mai mult se va lărgi, tot mai adânc temelii îşi va zidi şi tot mai numeroase candele răspânditoare de lumină se vor aprinde, spre luminarea iubitului nostru popor dreptcredincios şi spre mântuirea sufletelor noastre.

Doamne Dumnezeule, carele ne-ai dat bucuria acestei zile de 21 Octomvrie din anul mântuirii Tale 1948, când se surpă deplin zidul vrajbei între fraţi, după 250 de ani de dăinuire, Ţie umiliţi îţi mulţumim, Treimei Tale celei de-o fiinţă, scutitoarea acestei Biserici, plecaţi ne închinăm şi din inimă Te rugăm: îndreptează şi plineşte lucrul mâinilor noastre, apără Neamul nostru de vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi şi întăreşte Biserica noastră Ortodoxă Română ca să poată aduna la sânul ei pe toţi fii poporului nostru, cărora dărueşte-le mulţumire pământească şi cerească fericire. Amin.

Şi acum, Cinstiţi părinţi şi iubiţi credincioşi, vom da citire actului încheiat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prin care s'a hotărît anularea uniaţiei şi primirea voastră a tuturor la sânul Bisericii Ortodoxe.

Act sinodal de anularea uniaţiei

Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului şi cu însuflarea Sfântului Duh, Treime prea înaltă şi nedespărţită.

Mărire Ţie.

Noi, Justinian, Patriarhul României, împreună cu fraţii Ierarhi Membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, adunatu-ne-am astăzi, Joi 21 Octomvrie din anul mântuirii 1948, în biserica Sfintei Treimi din Alba Iulia, unde a fost vechiul scaun al Mitropoliei române a Bălgradului ardelean, poftiţi fiind de fraţii ardeleni ca să ne încredinţăm de credinţa clericilor şi mirenilor români cari părăsesc uniaţia şi se întorc la Ortodoxie.

Aşa dară, văzând Noi „Proclamaţia" dată la Cluj, în ziua de 1 Octomvrie 1948, de delegaţia celor 430 canonici, protopopi şi preoţi greco-catolici români din Transilvania, prin care au hotărît de bună voia lor, nesiliţi de nimeni, să rupă pentru totdeauna legăturile cu Roma papală, impuse silnic acum 250 ani, şi să se întoarcă la sânul Bisericii Ortodoxe Române,

Am dat urmare actului Sinodului Permanent încheiat în şedinţa din 3 Octomvrie 1948, întărit şi cu iscăliturile delegaţiei greco-catolice venită la Bucureşti, ratificat de Sfântul Sinod plenar în şedinţa dela 18 Octomvrie 1948,

Şi am prea mărit pe Domnul din ceruri că prin voia Sa a încetat ruptura dintre fraţii de acelaşi neam şi s'a refăcut unitatea de credinţă a tuturor Românilor din această de Dumnezeu pazită Ţară.

Cu mare bucurie duhovnicească şi cu aleavă dragoste părintească primim la sânul cald al Bisericii Ortodoxe Române pe toţi fraţii Români siliţi de vitregia vremurilor să se răslăţească de Ortodoxie. Şi socotind noi rupte şi fără putere vechile declaraţii de Uniaţie, împreună cu iscăliturile şi peceţile lor, încredinţăm pe aceşti fii şi fraţi iubiţi că vor afla de acum înainte părintească ocrotire din partea noastră a tuturor. Iar pe ei îi îndemnăm să dea ascultarea cuvenită Sfântului Sinod, precum şi ierarhilor noştri ortodocşi din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş, pe care să-i cunoască de adevăraţii lor păstori, învăţători şi chivernisitori ai vieţii lor duhovniceşti după cum şi Ierarhii noştri au îndatorirea sfântă să-i păstorească cu dragoste ca pe adevăraţii lor fii sufleteşti.

Iar spre aducere aminte, închinăm acestei zile măreţe din viaţa poporului român această biserică a Sfintei Treimi din Alba Iulia, numind-o de astăzi înainte Catedrala Reîntregirii Bisericii Româneşti din Transilvania, rugându-ne să o aibă în Sfânta sa pază Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine toată mărirea, cinstea şi închinăciunea în veci. Amin.

A vorbit apoi I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, succesorul vechilor mitropoliţi ai Bălgradului, cari odinioară aveau sub păstorirea lor toată suflarea românească din Ardeal. Cuvântarea I. P. S. Sale o dăm în prima pagină a acestui număr din „Telegraful Român".

După această cuvântare, P. C. Prot. N. Geangalău a citit următorul impresionant legământ de credinţă ortodoxă al noilor veniţi în sânul Bisericii Ortodoxe.

Legământ

de credinţă faţă de Biserica Ortodoxă

In faţa lui Dumnezeu Atotţiitorul, a întregului popor şi a conştiinţei noastre, — noi, foştii păstori şi fiii duhovniceşti ai Bisericii Române Unite, ne legăm şi ne juruim, azi 21 Octomvrie 1948, aci în cetatea Bălgradului ortodoxiei noastre străbune, să rupem odată pentru totdeauna legăturile noastre cu Roma papală, impuse prin silnicie la 1700.

Ne legăm şi ne juruim, la capătul unui adânc proces de conştiinţă, — ascultând glasul sfătuitor al strămoşilor noştri şi chemarea părintească a Întâistătătorului Bisericii drept măritoare, — să ne întoarcem la Altarul Ortodoxiei străbune, să ne iubim unii pe alţii, ca într'un gând să mărturisim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită.

Ne legăm şi ne jurnim, să dăm ascultare întru toate Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române şi tuturor învăţăturilor de credinţă şi canoanelor Bisericii Răsăritene.

Nu vom pregeta să slujim, cu vreme şi fără vreme, după cuvântul Evangheliei, poporul român şi Republica Populară Română.

Cu toată râvna şi statornicia vom lupta pentru înfăptuirea năzuinţelor generoase ale poporului nostru şi în deosebi — fiind noi următori ai învăţăturii Sfintei Scripturi — pentru pacea a toată lumea şi pentru înfrăţirea tuturor noroadelor pământului.

Cu cugetul împăcat şi mulţumită aducând Celui Atotputernic, facem acest legământ, fiind convinşi că servim şi cauza lui Dumnezeu în lume şi interesele vitale ale poporului nostru drept credincios.

Rugăm Cerul să binecuvinteze fapta noastră şi să ne ocrotească credinţa noastră.

Binecuvântarea Domnului să fie preste noi toţi, cu al Său Dar şi cu a Sa iubire de oameni.

Inainte de a se încheia festivităţile, P. C. Pr. Gh. Vintilescu, dela Sf. Sinod, a anunţat hotărîrea I. P. S. Patriarh Justinian, de a institui o „Cruce comemorativă a

Reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române", care va fi distribuită tuturor clericilor greco-catolici reveniţi la Ortodoxie până în ziua de 21 Octomvrie 1948.

Apoi s'a procedat la consacrarea Catedralei ortodoxe dela Alba-Iulia drept „Catedrală a reîntregirii Bisericii româneşti din Ardeal", I. P. S. Patriarh Justinian, stropind-o cu apă sfinţită.

In fine, s'a format un impresionant cortegiu din membrii Sf. Sinod şi toţi clericii prezenţi, ocolindu-se biserica. Pe tot parcursul Inalţii Ierarhi au binecuvântat mulţimile. Cortegiul s'a oprit în faţa bisericii, de unde I. P. S. Patriarh Justinian, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi ceilalţi membri ai Sf. Sinod au continuat să binecuvinteze pe credincioşi

Reveniţi la reşedinţa Catedralei, I.I. P.P. S.S. Mitropoliţi şi P.P. S.S. Episcopi au primit sfinte Antimise pentru toate parohiile şi pentru toţi preoţii reîntorşi la Ortodoxie.

A urmat o agapă frăţească, la care a cuvântat, în numele clerului greco-catolic revenit la Ortodoxie, Pr. Sabin Truţă, care în cuvinte şi imagini alese a exprimat bucuria revenirii la Biserica mamă, după risipirea visului rău al unaţiei.

Un moment deosebit de impresionant a fost acela când I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, sosind cu o mică întârziere la agapă, a fost întâmpinat printr'o spontană izbucnire de aplauze şi prin intonarea imnului „Pre Stăpânul şi Arhiereul nostru".

Corul dlui prof. N. Lungu, admirabil pus la punct şi cu solişti de mare valoare, a executat numeroase bucăţi muzicale religioase şi populare aproape în tot timpul agapei.

*

Aşa au luat sfârşit memorabilele festivităţi bisericeşti dela Alba-Iulia, care au mişcat până la lacrimi şi au umplut de mari nădejdi sufletele acelor multe mii de credincioşi, veniţi din toate regiunile Ardealului la marea sărbătoare a reîntregirii Bisericii româneşti.

Vor trece anii şi Dumnezeul iubirii şi al înfrăţirii oamenilor şi popoarelor va cimenta legătura sufletească a fraţilor desbinaţi atâta amar de vreme pentru interese străine de credinţa şi de nevoile lor.

Şi cu cât va trece vremea, cu atât mai mult ne vor ferici pe noi urmaşii noştri pentru marele privilegiu pe care ni l-a hărăzit Dumnezeu de a fi trăit această zi istorică.

Să rugăm pe Dumnezeu ca să desăvârşească El în toate conştiinţele româneşti unificarea spirituală a tuturor Românilor, atât de necesară prosperităţii sub toate raporturile pentru poporul român.

Să aducă El la înţelegere şi bună voinţă pe aceia dintre fraţii noştri uniţi cari nu izbutesc încă să pătrundă înţelesul înalt al clipei istorice pe care o trăim.

Să mobilizeze El, Dumnezeul iubirii şi al dreptăţii, toate conştiinţele româneşti, pentru marea campanie a înfrăţirii şi dreptăţii sociale ce se desfăşoară astăzi pe întreg cuprinsul Republicii Populare Române.

Aşa să fie!

E. V.

PRAZNICUL DELA BLAJ

— I. P. S. nostru Mitropolit NICOLAE a slujit prima liturghie ortodoxă în Catedrala mitropolitană din Blaj —

Aspecte:

Blajul, reşedinţa mitropolitană a fraţilor greco-catolici, a oscilat în permanenţă între două tendinţe. Pe deoparte a fost aici un centru de luptă pentru drepturile poporului român de sub stăpânirea austriacă; pe de altă parte a fost centrul desbinării religioase a românilor ardeleni. Şi de obiceiu ierarhia şi unii teologi, crescuţi în spiritul Vaticanului, întreţineau o permanentă agitaţie confesională împotriva Ortodoxiei. Ei erau mai mult papişti decât români. Pe când marii corifei ai Blajului, Samuil Micu Klein, Gheorghe Şincai şi Petru Maior, erau mai mult români decât catolici. Ei nizuiau spre unificarea sufletească a poporului. De aceea cele două curente erau în conflict ori de câte ori se puneau problemele mari ale naţiei româneşti. Biserica greco-catolică, în frunte cu marii ei bărbaţi, trebuia să fie mereu în poziţie de apărare a specificului ei împotriva tendinţelor catolicizante. Din această pricină ea trăia într'o permanentă criză, mereu ameninţată să-şi piardă independenţa faţă de catolicism. Şi cum faima culturală a Blajului s'a stins odată cu luptătorii dinainte de 1918, după unirea naţională Blajul a rămas un centru pur confesional, cu atitudini accentuat papiste, îndreptându-şi toate forţele numai spre adâncirea prăpastiei artificiale dintre uniţi şi ortodocşi. Din centru al culturii a devenit centru al urii confesionale. Timpul însă a fost prea scurt şi poporul prea ataşat de „legea" străveche, pentru ca această pornire să pătrundă în masse largi şi să prindă rădăcini adânci...

Lupta pentru unificarea religioasă a găsit ierarhia pe vechile ei poziţii ultramontane. Astfel de pe amvonul Catedralei din Blaj, seară de seară, au curs tot felul de calomnii la adresa Ortodoxiei, inducând poporul în eroare. Biserica ortodoxă — susţinea ierarhul unit — nu-l are pe Hristos. A te face ortodox e a te lepăda de Hristos ca Iuda şi a fi condamnat pe vecie. Botezul, Sf. Împărtăşanie şi celelalte sfinte taine, slujite de preoţi ortodocşi, nu sunt valabile. Ba chiar unii ortodocşi n'ar crede nici în Dumnezeu. Poporul era îndemnat să boicoteze tot ce-i ortodox.

Aceasta este atitudinea unui ierarh, care nu înţelege măreţia vremilor de faţă. Cu toate acestea poporul nu s'a lăsat amăgit: el respectă preoţia ortodoxă şi crede în sfintele slujbe ale Ortodoxiei, pe care şi Biserica unită le avea dela Biserica Ortodoxă. Poporul şi-a dat seama că ierarhul vorbeşte cu patimă şi n'are dreptate.

Astfel, cu toată vehemenţa catolică a cuvântătorului, poporul a tras concluziile firesti şi Blajul a revenit la Ortodoxie. Bisericile Blajului sunt ortodoxe: preoţi ortodocşi slujesc în ele şi poporul se închină altarelor strămoşeşti.

Vineri, 29 Octomvrie 1948, a fost preluată şi Catedrala mitropolitană. Iar Duminecă, 31 Octomvrie 1948, înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit *Nicolae* a slujit prima liturghie ortodoxă într'ânsa Sufletul românesc, sufletul ortodox al poporului, direcţia românească a corifeilor de altădată, au biruit fanatismul iezuit şi desbinător al ierarhiei blăjene. Acum suntem iarăşi una, chiar şi în cetatea mitropolitană a greco-catolicismului. Lanţurile străine, ale subjugării papistaşe, au căzut. Sufletul românesc respiră liber, — şi în Blaj — în duhul legii strămoşeşti, care ne îmbrăţişează pe toţi.

I P. S. nostru Mitropolit Nicolae în Blaj

Se cutremură inima poporului de bucurie: urmaşul vlădicilor, cari până la 1700 au păstorit peste întreg Ardealul, vine să-şi ia turma sub oblăduirea iubirii lui părinteşti.

La ora 9 dimineaţa, pe când era anunţată sosirea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, în faţa Catedralei aşteptau un sobor impunător de protopopi, preoţi şi diaconi, în frunte cu Păr. consilier A. Nanu, reprezentanţii autorităţilor civile şi militare şi mult popor din oraş şi de prin sate. Prefectul judeţului, d. Roman Radu, împreună cu d. deputat Mărgineanu, l-au întâmpinat pe I. P. S. Sa la marginea judeţului. A fost de faţă la toate fetsivităţile şi d. Romulus Zăroni, membru al Prezidiului R. P. R

In faţa Catedralei, primarul Blajului bineventează pe I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, dând expresie bucuriei că de acum înainte cei de un sânge şi de o limbă sunt şi de o singură credinţă. I. P. S. Sa îi răspunde arătând că dorul strămoşilor s'a împlinit şi că unitatea aceasta va însemna un spor de putere spirituală pentru poporul românesc. P. C. Păr. consilier A Nanu prezintă crucea şi Evanghelia. Se face apoi sfinţirea apei, înconjurul Catedralei şi predarea cheilor.

Părintele Ioan Cisteian, care este unul din cei 38 delegaţi dela Cluj şi Bucureşti şi care a depus mult entuziasm şi multă trudă în opera revenirii uniţilor la Biserica Ortodoxă Română, predă cheile Catedralei, spunând că acest ultim trofeu din lupta reunirii, cheile, prin care stăpânii de ieri au închis sufletul poporului unit, să fie chei de deschidere a acestui suflet pentru credinţa cea strămoşească.

Lovind cu cheile în uşile catedralei de 3 ori I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, urmat de sobor şi popor, păşeşte în biserica, al cărui altar nu va mai sluji desbinării ci păcii şi iubirii.

Sfânta Liturghie a decurs într'o atmosferă solemnă. Corul Catedralei din Sibiu, condus de d. E. Ciumac, a dat răspunsurile, unificând inimile în valurile melodiilor dreptmăritoare. Apostolul, care s'a citit, spunea tuturor că nu mai e nici elin, nici iudeu, ci toţi sunt una în Iisus Hristos, iar Evanghelia, cântată de I. P. S. nostru Mitropolit, a înmiresmat iarăşi sufletele cu rugăciunea lui Iisus către Tatăl, ca „toţi una să fie". In genunchi s'a înălţat rugăciune de mulţumită către Dumnezeul părinţilor noştri, pentrucă poporul acesta este iarăşi în aceeaşi credinţă şi aceeaşi dragoste.

La sfârşitul sf. Liturghii, a vorbit poporului credincios I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, de pe scaunul mitropoliţilor Blajului. Pentru prima dată cuvântul dreptei-credinţe a putut răsuna sub arcadele acestei catedrale. Şi a răsunat senin, înalt, părintesc, duios, plin de dragoste şi de adevăr.

(Cuvântarea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae se va publica în numărul viitor).

Poporul întreg a ascultat cu adâncă reculegere cuvintele păstorului său adevărat. Ochii multora erau umeziţi de bucurie. Păstor şi turmă — după atâţia ani — s'au simţit una în credinţa moşilor şi strămoşilor noştri.

Indată a luat cuvântul *Păr. I. Cisteian*, care — dând expresie bucuriei ce o simt preoţii şi credincioşii uniţi reveniţi în Biserica ortodoxă, pentrucă Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae a coborit în mijlocul lor — arată că la 1698 protopopii s'au unit cu condiţia ca „toată legea să stea pe loc". Altfel nici peceţile „unirii" să n'aibă nici o „tărie". Poporul însuşi s'a simţit în aceeaş „lege" strămoşească, având aversiune faţă de „papistaşi". Cum condiţia „unirii" nu s'a ţinut şi ierarhia catolicizantă a căutat să strice legea, acceptând întru totul doctrina romano-catolică şi introducând în cult obiceiuri streine, nici peceţile actului dela 1698 nu mai aveau nici o putere. De altfel împrejurările din 1698 azi nu mai există. Era deci vreme potrivită ca desbinarea să se stingă şi poporul român să-şi refacă unitatea religioasă şi bisericească. Lucrul acesta nu l-au înţeles ierarhii, crescuţi în spiritul Romei, dar l-au înţeles preoţii răsăriţi din sânul poporului şi poporul însuşi, dornic de unitatea iubirii cea dintru început. Astfel s'a pornit acţiunea de jos în sus şi ea a reuşit împotriva tuturor blestemelor neputincioase ale celor ce n'au înţeles măreţia acestui act epocal. Mişcarea a fost atât de puternică, încât 95% din credincioşii Bisericii greco-catolice au semnat declaraţia de revenire la Biserica Ortodoxă Română. Suntem astfel iarăşi una, ca acum 250 de ani. Această unitate va rămâne ca o piatră de hotar în viaţa poporului român.

Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae, luând din nou cuvântul, mărturiseşte că o viaţă întreagă a dorit şi a luptat ca să vadă realizată unitatea bisericească a românilor ardeleni. Căci „ce este bun şi ce este frumos fără numai a fi fraţii împreună". Dorul acesta s'a împlinit. De acum nu nu vom mai fi desbinaţi, nici nu vor ma fi în satele noastre două bisericuţe şi doi preoţi săraci şi în ceartă unul cu altul. Ci va fi o singură turmă, o singură biserică şi un singur preot, slujind la un singur altar. Să dăm mulţumită lui Dumnezeu că ne-a dăruit această bucurie! Să fim siguri că opera aceasta este spre binele neamului şi de aceea ea va dăinui.

Glasul I. P. S. Sale era glas de mărturisire, care izvorînd din inimă, cutremura inimile credincioşilor.

A urmat stropirea cu apă sfinţită. Stropi de rouă cerească miruiau fruntea fiecărui credincios, care se apropia cu evlavie să sărute crucea şi dreapta Vlădicului.

Agapa frăţească:

După Sf. Liturghie s'a servit masă în sufrageria fostei Academii teologice din Blaj. La masă au luat cuvântul: d. deputat Mărgineanu, Păr. consilier A. Nanu, Păr. Prot. I. Opriş, Păr. Zah rie Henţea, Păr. Stoian, d. Romulus Zăroni, membru al Prezidiului R. P. R., şi I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae.

D. deputat Mărgineanu a spus între altele, că desbinările din trecut, religioase sau naţionale, au avut ca scop exploatarea poporului. Acum ele trebue să dispară. Masele largi ale poporului sunt cu noi: ele vor unitate, pace şi progres. Au mai rămas numai puţini, cari nu înţeleg imperativul vremii. Aceştia sunt bolnavi: suferă de complexul de superioritate. Ei cred că cultura şi civilizaţia e un monopol catolic şi că ortodoxia le e inferioară. „Eu, care am fost greco-catolic, n'am împărtăşit atitudinea aceasta falsă. Căci noi ne dăm seama care sunt factorii ce determină stadiul cultural al unui popor. Să fim însă înţelegători şi faţă de aceştia, cari mai rătăcesc pe alte urea, să căutăm să-i vindecăm de complexul de care suferă, ca să cunoască adevărul. El nu ne-au cunoscut. Să le dăm posibilitatea să ne cunoască. De aceea mulţumim I. P. S. Sale pentru cuvintele de mângâiere, de iertare şi îmbărbătare ce le-a rostit şi pentrucă îşi deschide braţele părinteşti să primească pe toţi". Inchină în sănătatea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. Cuvântul a fost adesea în mod viu aplaudat.

Păr. consilier A. Nanu arată că bucuria cea mai mare azi este a I. P. S. nostru Mitropolit, pentrucă vede împlinit visul unei vieţi întregi, căruia şi-a dăruit toată fiinţa. In 1920, la instalare, I. P. S. Sa a promis că nu se va odihni până nu va realiza acest dor al strămoşilor noştri. Atunci a fost poreclit din pricina acestei declaraţii, dar acum porecla s'a schimbat în renume. In Senatul ţării a declarat că unaţia e un incident trecător în istoria poporului român, care va fi doar o amintire. Profeţia s'a împlinit astăzi. Păr. cons. A. Nanu încheie cu urarea ca Dumnezeu să-i dea I. P. S. nostru Mitropolit zile cu pace, ca să poată vedea desăvârşirea acestei opere şi roadele bune ale ei.

Păr. Prot. I. Opriş salută prezenţa I. P. S. nostru Mitropolit în mijlocul credincioşilor din Blaj, acum când s'a realizat cel mai mare act din istoria bisericească a neamului în ultimele decenii. Puterea Ortodoxiei constă în faptul că ea e a lui Hristos şi a poporului. Salută de asemenea prezenţa dlui R. Zăroni, membru în Prezidiul R. P. R.

Păr. Zaharie Henţea, care a făcut parte din delegaţia celor 38 dela Cluj şi Bucureşti, e de părere că actul acesta trebuia făcut în 1918. Atunci însă s'ar fi realizat dela vlădică la opincă; iar acum s'a împlinit dela opincă la vlădică, adică de jos în sus. Tocmai de aceea unificarea aceasta se va consolida repede şi va dainui.

D. Romulus Zăroni, membru în Prezidiul R. P. R., luând cuvântul, spune că a luat de mai multe ori contact cu exponenţii instituţiilor din Blaj, izvorîte din trădarea

(Continuare în pag. 6)

Poşta Redacţiei

Din pricina aglomerării materialului în legătură cu marele eveniment al revenirii fraţilor greco-catolici la Ortodoxie, am întrerupt în ultimele două numere publicarea în continuare a „Foişoarei" şi rubrica „Opera socială a Bisericii". De asemenea avem foarte multe articole, recenzii, poezii etc., care aşteaptă de luni de zile, dar spaţiul limitat al ziarului şi apariţia sa bilunară nu ne îngăduie să le tipărim.

Din numeroasele articole apărute în presa românească în legătură cu revenirea la Ortodoxie a fraţilor greco-catolici, remarcăm articolele „Restituire" şi „Acum 250 de ani", din ziarul „Universul" cu data de 21 Oct. 1948, primul semnat de d. prof. Teodor M. Popescu şi al doilea de d. prof. Lazăr Iacob, ambii dela Institutul teologic universitar din Bucureşti, precum şi articolul „Revenirea uniţilor la Ortodoxie", publicat în ziarul „Frontul Plugarilor" cu aceeaşi, dată de către P. C. Prot. Spiridon Cândea, profesor la Institutul teologic universitar din Sibiu.

CUVÂNTAREA

rostită de I. P. S. Mitropolit NICOLAE la preluarea bisericii brâncoveneşti din Făgăraş

„Iată acum ce este bun sau ce este frumos fără numai a locui fraţii împreună". (Psalm 132, 1).

Prea Cucernici Părinţi şi
Iubiţi credincioşi,

Astăzi, s'au împlinit în sufletele noastre şi în sufletul neamului întreg aceste întraripate cuvinte ale Psalmistului.

Astăzi, s'au întors la Biserica strămoşească fiii ei, ai căror înaintaşi, apăsaţi de vitregia vremilor, s'au rupt dela sânul ei.

Astăzi, pe cum piere fumul şi pe cum se topeşte ceara de faţa focului, aşa să piară toată vrajba şi zavistia pe care duşmanii au semănat-o în mijlocul poporului nostru din Ardeal.

Astăzi, se bucură în ceruri moşii şi strămoşii noştri cari au dorit cu ardoare să vadă această măreaţă clipă.

Astăzi, marele Voevod Constantin Brâncoveanu saltă şi se veseleşte între mucenicii neamului din ceruri, că ctitoria lui s'a întors iarăşi la menirea dreptei credinţe pentru care El a zidit-o.

Astăzi, bunul şi atotmilostivul Dumnezeu îşi revarsă binecuvântările Sale peste întreg *poporul nostru,* una *în credinţa şi în Biserica lui.*

De altfel noi una *am fost în toată bună vremea.*

Unitatea noastră în credinţă s'a închiegat definitiv, pentru întreg poporul român, în sânul Bisericii ortodoxe. Ea l-a născut întru Hristos şi ea l-a povăţuit şi mângâiat dealungul veacurilor. Niciodată acest popor nu s'a arătat nemulţumit cu Biserica sa strămoşească. Dimpotrivă, s'a identificat cu ea într'o aşa măsură încât a acceptat să sufere cu ea şi pentru ea prigoniri amare dela celealalte culte creştine, faţă de cari avea conştiinţa limpede a unei incontestabile superiorităţi prin credinţa sa ortodoxă. S'a simţit superior faţă de „papistaşi" şi tot aşa faţă de „calvini". Actul dela 1700 n'a aparţinut obştei credincioşilor noştri, căci poporul n'a fost deloc întrebat şi în cea mai mare parte n'a avut cunoştinţă de el, iar când l-a cunoscut i s'a împotrivit cu toată dârzenia. Chiar protopopii cari au iscălit cu inima îndoită acel act forţat au ţinut să spună că nu primesc nici o schimbare a legii lor: „Şi aşa ne unim aceşti ce scriem mai sus, cum toată legea noastră *(adecă: doctrina Bisericii),* slujba bisericii, liturghia *(adecă: cultul)* şi posturile *(adecă: practica bisericească)* să stea pe loc, *iară să n'ar sta pe loc acelea, nici aceste peceţi să n'aibă nici o tărie asupra noastră".*

Atunci e locul să ne întrebăm: a rupt unaţia cu Roma unitatea în credinţă a poporului român? Răspundem categoric: Nu! *Căci unitatea în credinţă, în cult şi în practicile bisericeşti a fost atât de consolidată şi intrată în conştiinţa obştească până la 1700, încât a fost pusă ca o condiţie* sine qua non *a actului clandestin pentru popor a unaţiei cu Roma. Poporul care prin amăgiri, înşelăciune, îndeosebi însă prin teroare, prigoane, temniţă a fost trecut la „unire" a continuat să trăiască de atunci şi până astăzi în aceeaşi credinţă şi tradiţie religioasă în care a fost crescut până la 1700 şi în care trăieşte majoritatea covârşitoare a poporului nostru rămasă în Biserica ortodoxă. Vedeţi cum astăzi, întâlnindu-ne cu fraţii preoţi trecuţi dela unaţie la noi, am slujit împreună sfânta liturghie ca şi când am fi slujit totdeauna la acelaş altar. Chiar şi cele 4 puncte pe cari agenţii papalităţii voiau să le impună celor trecuţi la unaţie, au rămas străine de sufletul poporului şi de practica bisericească, la uniţi. Sfânta cuminecătură n'a fost săvârşită de niciun preot unit cu „pâne nedospită" ori cu ostie, ca la papistaşi, ci cu pâne dospită, ca la noi ortodocşii. Adaosul „filioque" în simbolul credinţii n'a fost introdus nici chiar în catedrala din Blaj, cu atât mai puţin în bisericile de la sate. Dar credinţa în aşa numitul purgator? Cunoaşteţi pilda bogatului şi săracului Lazăr din evanghelie, din care se vede credinţa în rai şi în iad, dar nu şi cea în purgator, pe care nu o cunoaşte poporul unit. A mai rămas punctul al 4-lea: Papa dela Roma şi supunerea faţă de el. Dar Papa trăieşte departe de poporul nostru şi nu i-a făcut decât dureri şi supărări destule. Dogma despre papalitate nu există în conştiinţa religioasă a poporului aparţinător bisericii grecocatolice. Ea poate să se găsească în mintea unor agenţi ai papismului, crescuţi în institutele papistaşe şi înstrăinaţi de sufletul neamului. Astfel supunerea faţă de Papa ori unaţia cu Roma nu este altceva decât o* firmă exterioară *aşezată de mâni străine pe peretele bisericii unite. In dosul acestei firme trăieşte şi astăzi ortodoxia dinainte de 1700. Şi atunci crede cineva că această firmă exterioară poate să fie o pedecă în calea întoarcerii bisericii unite şi a poporului ei la Biserica ortodoxă a neamului, de care numai duşmanii noştri au despărţit-o? Simte poporul aparţinător bisericii unite vreo mustrare de conştiinţă ori vreo greutate în calea întoarcerii sale* acasă? *Niciuna! Pentru că poporul trăeşte şi astăzi în unitatea de credinţă şi de viaţă religioasă, în care a fost crescut de Biserica ortodoxă întreg poporul românesc.*

„Unirea" au introdus-o cu sila Habsburgii şi uneltele papei dela Roma. Habsburgii voiau să-şi alcătuiască în Ardeal un partid politic trecând pe Români la Biserica papistă. Şi mai voiau ca prin această schimbare de lege, cum o plănuiseră ei, să despartă pe Românii din Ardeal de fraţii lor din principatele dunărene, ca să zădărnicească închegarea lor într'un stat mare românesc.[1] La porunca împăratului din Viena generalul Bucov ne-a distrus sfintele mânăstiri ale noastre, ni s'au răpit bisericile şi s'a purtat în tot decursul veacului al 18-lea, o prigoană ca pe vremea împăraţilor păgâni, împotriva preoţimii şi a poporului din Ardeal, care nu voia odată cu capul să primească „unirea". Aşa s'a întâmplat cazul cu „această sfântă şi dumnezeiască Biserică a Răsăritului", zidită aici în Făgăraş de marele Voevod Constantin Brâncoveanu la anul 1697-1698 pe seama Românilor ortodocşi, căci uniţi atunci încă nu existau. Când a fost înfiinţată de Papa episcopia unită în Făgăraş şi a fost numit ca episcop renegatul Patachi şi era să fie instalat, în Făgăraş nu avea biserică în care să intre. Atunci Papa, printr'o bulă, a declarat biserica lui Brâncoveanu de biserică catedrală a lui Patachi, fără să aibă niciun drept asupra ei şi printr'o volnicie fără pereche a fost răpită în anul 1723 dela ortodocşi. In faţa nedreptăţii şi a presiunii ce se exercită asupra lor, Românii făgărăşeni au declarat, „că mai bine vor ieşi din ţară decât să primească unirea".[1] De sigur în această atitudine i-a întărit şi exemplul lui Brâncoveanu, care a preferat să moară împreună cu cei patru fii ai săi, decât să se lapede de credinţa ortodoxă. Preotul Toma al bisericii brâncoveneşti a slujit liturghia, dându-i-se asigurări că vor rămânea netulburaţi în rânduielile bisericeşti, iar Patachi şedea pe un scaun ca un oaspe. Dar după ce Patachi a fost instalat, Românii s'au văzut înşelaţi. Amărăciunea lor a crescut când li s'a luat cheia bisericii, iar preotul Toma a fost închis în cetatea Făgăraşului. Zadarnică a rămas hotărîrea camerei aulice luată în două rânduri, de a li se retroceda Românilor ortodocşi biserica, cum zadarnică a fost şi intervenţia făcută de două ori de către văduva lui Constantin Brâncoveanu, Maria Doamna, în acelaş sens la Curtea din Viena. Toată Ţara Oltului s'a împotrivit la „unire", cum de altfel n'a fost sat în Ardealul întreg, care să nu-şi fi apărat până la mucenicie credinţa ortodoxă.

Ca să nu merg mai departe mă opresc în apropiere, la Românii din Copăcel, *cari au declarat: „La porunca guvernului crăesc, cedăm preoţilor uniţi biserica, dar noi cu ei nu vom umbla la biserică, ci să păzească ei pereţii de piatră". Cei din* Bucium, *au spus: „Mai bine ne pustiim şi pribegim decât să ne ţinem preot unit". Ascultaţi acum ce au scris mitropolitului din Carlovit strămoşii voştri din* Făgăraş: *„Că noi dintru începutul credinţei noastre, cu moşii, cu părinţii noştri, ne-am pomenit întru dreapta dogmă a pravoslavnicei noastre credinţe, a sfintei biserici a Răsăritului, drepţi, neclătiţi, nestrămutaţi ne-am ţinut credinţa noastră şi de acum înainte iar rugăm pe milostivul Dumnezeu ca să ne întărească mintea şi inima şi glesnele picioarelor noastre, ca să nu ne clătim sau să rătăcim din pravoslavnica noastră credinţă, ci cu duhul puterii sale întărindu-ne, neclătiţi să rămânem de supărările celor ce se oştesc asupra turmei sale".[2]*

Şi când aceasta a fost atitudinea sufletească a poporului nostru faţă de unirea cu Roma, mai crede cineva că astăzi acest popor înşelat într'ale credinţei de ucenicii papalităţii, mai poate avea piedeci dogmatice, când vrea să se întoarcă în biserica strămoşească? Mişună şi acum agenţii papismului ca să-l înfrice cu ameninţări de excomunicări şi de afurisanii, dar e trist când crede cineva că prin astfel de mijloace poate să ţină sufletele legate de scaunul papal. Dar slugile papii în toată vremea n'au răspândit decât ură între fiii poporului nostru, aruncând vorbe calomnioase despre biserica noastră ortodoxă.[1]

Mai vârtos ar trebui acum să se gândească cum să scape de anatema pe care Patriarhul Dositeiu al Ierusalimului, *împreună cu mitropolitul* Teodosie Veştemeanul *al Bucureştilor şi cu toţi arhiereii Bisericii răsăritene, o aruncaseră la anul 1702 asupra lui Atanasie Anghel, „mincinosul mitropolit şi vânzător de credinţă şi noul Iuda" şi asupra celor ce i-au urmat. Dacă mai bate în piepturile lor o inimă românească ar trebui să înţeleagă însemnătatea ceasului de faţă şi să se întoarcă la unitatea sufletească a neamului şi la altarul strămoşesc, în turma cea dreptcredincioasă a întregului nostru popor. Astăzi Habsburgii nu mai stau pe tronul lor, căci s'a sfărmat împărăţia lor şi ne-am eliberat din cătuşele ei viclene, făcând unirea cu fraţii noştri de pretutindenea, în statul nostru românesc. Dacă nu s'a făcut şi unitatea bisericească la 1 Decemvrie 1918 la adunarea din Alba-Iulia, iată poporul aparţinător până acum la biserica unită, în frunte cu preoţii săi, a găsit calea cea bună a întoarcerii acasă, sătul de roşcovele papei dela Roma. Poporul a găsit şi de astădată calea mântuirii la altarul sfintei noastre Biserici ortodoxe care are toate mijloacele, lăsate ei de Domnul nostru Iisus Hristos, cum nu le are altă biserică, pentru isbăvirea sufletelor.*

Mare e Dumnezeu — şi ne ajută să vindecăm rana desbinării bisericeşti din mijlocul nostru, ca să fim iarăşi cu toţii una, *cum e voia Mântuitorului nostru Iisus Hristos (Ioan 17, 11). Numai astfel puterile noastre vor spori şi ne vom putea împlini misiunea de creştini.*

Iată astăzi poporul din Făgăraş se întoarce cu biserica lui Brâncoveanu la mama cea bună a întregului popor românesc, care este sfânta noastră Biserică ortodoxă. Se rup în bucăţi peceţile unaţiei. Se întorc fraţii cu bucurie la biserica din care au făcut parte părinţii lor până la anul 1700. Intoarcerea aceasta e de Dumnezeu voită, iar oamenii sunt numai instrumentele prin care se îndeplinesc hotărîrile cereşti. Când au venit în Duminica trecută la Bucureşti cei 38 de preoţi, reprezentând pe cei mai bine de 400 de preoţi uniţi cari au iscălit declaraţia de revenire la ortodoxie, a fremătat de bucurie sufletul capitalei şi toţi au zis: „Doamne, Tu ne-ai dat această bucurie!"

Să lucrăm de azi înainte cu puteri sporite sub povăţuirea şi cu binecuvântările sfintei noastre Biserici străbune, pentru binele iubitului nostru popor, pe care l-a păstrat Dumnezeu aproape două mii de ani, pentru că i-a rezervat un viitor măreţ în planurile Providenţei Sale. Călăuzit de această încredere îmi încheiu cuvântul meu cu rugăciunea pe care am rostit-o la sf. liturghie: „Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta, pe care a sădit-o dreapta Ta, şi o desăvârşeşte pe ea".

---

[1] Acest gând al lor l-au pus în gura lui Atanasie Anghel, când în jurământul ce i l-au cerut la Viena, l-au făcut să declare că se „lapădă de toată corespundenţia şi dătătura în ştiinţă prin scrisoare şi preteşugul şişmaticilor, a ereticilor şi a Craiului sau Vodii Ţării Munteneşti, nici o carte de acum înainte cu aceia răspuns nu voiu avea şi nici pe Bucureştean mai mult al mieu arhiepiscop şi mitropolit a fi nu-l voiu cunoaşte"...

[1] *Prof. Silviu Dragomir:* Istoria desrobirii religioase a Românilor din Ardeal în secolul XVIII. Vol. I. Sibiu 1920, pag. 101.

[2] *Prof S. Dragomir:* op. cit., pag. 177.

[1] Despre ucenicii papismului, iată ce spune unitul *Petru Maior*, care învăţase şi el la Roma şi cunoştea ce este papismul, în *Procanon*, ediţia din Sibiu, la pag. 68—69: „Ba şi acum se află unii şi prin părţile noastre, cari învăţând la Roma theologia socotesc că numai acelea sînt adevărate, carea le-au auzit la Roma şi doar sângele şi l-ar vărsa pentru monarhia Papei. O! de-ar fi apărat Dumnezeu neamul românesc de acest feal de oameni învăţaţi şi theologi! carii numai cu autenţia, cu tiful şi cu vâlfa ce au în haine, şi în locul lăcaşului său vrau să învingă pe toţi, de spun ceva dela Roma să taci, să înlemneşti, să laşti gura. De arăţi din sfinţi Părinţi, din soboare şi din istoria cea veche a Bisericii, asupra poveştilor lor, îndată eşti schismatic şi mai rău de cât ereticii. Trăbue înaintea acestora toţi să plece capetele, să-i cheme Rabi, domnule, Măria Ta, şi alte titluri ce se împotrivesc cinului călugăresc. Şi in acestea lucrând li se pare că atunci ţin mai tare canoanele bisericeşti şi aduc slujbă lui Dumnezeu. O vremi! o obiceaiuri!".

Vorbesc clericii greco-catolici reveniți la Ortodoxie

Spicuim mai jos din ziare fragmente din însuflețitele mărturisiri ale preoților greco-catolici reveniți la Ortodoxie. Din acestea reiese cu putere spontaneitatea, elanul și bucuria, cu care intră ei în comunitatea de iubire a Bisericii noastre Ortodoxe Române, spulberându-se calomniile Vaticanului cu privire la pretinse violentări ale conștiințelor fraților noștri greco-catolici.

Astfel, în ziarul „Națiunea" cu data de 11 Oct. 1948, P. C. Prot. *Traian Belașcu*, corifeul mișcării de revenire la Ortodoxie, își încheie calda sa mărturisire de atașament la Biserica Ortodoxă română, într'un articol intitulat: „Au căzut pecețile silnice ale Vaticanului", cu cuvintele:

„Scrie în Sf. Carte: „Bine este fraților a fi cu toții împreună". A rămâne mai departe sub tutela Vaticanului, care împotriva principiilor evanghelice s'a angajat în frontul imperialismului agresiv și ațâțător la noui războaie, ar însemna să dezertăm din rândurile strânse ale poporului nostru, care împreună cu celelalte puteri democratice din lume, luptă cu dârzenie pentru pace, independență națională și libertate.

Noi, azi, nu mai vrem să primim comenzi dela Roma. Singurele comandamente care vor dirija de acum înainte vrerile noastre, vor fi poruncile de viață ale poporului nostru, pe care Dumnezeu ni l-a dat să-l păstorim cu credință, loialitate și devotament.

Înfăptuind prin întoarcerea noastră în sânul Bisericii Ortodoxe Române, unitatea spirituală a poporului nostru, suntem încredințați că Patria ne va fi recunoscătoare, iar Mântuitorul, care pe toți ne vrea să fim una — precum și El cu Tatăl cel ceresc una sunt — ne va binecuvânta".

*

De asemenea, P. C. Pr. *Ioan Florea*, protopopul greco-catolic al Brașovului, mărturisește, într'un articol din ziarul „Universul" cu data de 10 Octomvrie 1948, intitulat „Intoarcerea la casa noastră", șubrezenia uniației și sinceritatea atașamentului fraților greco-catolici la Biserica Ortodoxă a poporului român:

In vreme ce „prinții" Bisericilor romano și greco-catolice duceau o viață de huzur, noi preoții fostei uniații, eram incitați la ură și acte de violență împotriva preoților și credincioșilor ortodocși.

Apelul Bisericii Ortodoxe mame a venit la timp. Umiliți de satrapia Vaticanului, manevrată prin iezuiți, așteptam semnul unui diriguitor puternic și apelul căldurii frățești pentru a ne întoarce acolo de unde au plecat strămoșii noștri, înșelați și batjocoriți de diplomația vieneză...

Ca tot ce e clădit pe nisip, trebuia să se dărâme într'o zi și această unire. Această zi fericită a fost 1 Octomvrie 1948, când noi, canonici, profesori, protopopi și preoți, conștienți de libertățile regimului nostru de democrație populară, rupând înscrisul falsificat la 1700 și lanțurile opresiunii papale, la chemarea Bisericii Ortodoxe prin glasul autorizat al I. P. S. Patriarh Justinian, ne-am întors in sânul familiei iubirii și a păcii dintre popoare.

Venirea noastră în mijlocul fraților ortodocși, de care ne-a despărțit o formalitate searbădă, nu trebue văzută ca un simplu act istoric, parafat, fotografiat și difuzat. Dincolo de cartoanele unor dosare, revenirea noastră dela 1 Oct. 1948 trebue văzută prin prisma unei mărturisiri de credință și atașament sincer față de ceea ce este viabil și sănătos pentru progresul omenirii și mai ales pentru propășirea unității și păcii în noua Republică Populară Română, patria oamenilor muncii, păcii și bunei conviețuiri între toți cei ce luptă pentru o viață mai bună a întregii omeniri".

*

La fel de frumoasă e mărturisirea P. C. Prot. Gh. Zagrai, publicată în ziarul „Națiunea" cu data de 16 Oct. 1948, sub titlul: „Să fim una cu poporul" -

„A sta în tabere opuse, ortodocși și greco-catolici, frați de aceeași obârșie și legați prin aceleași idealuri, într'o vreme când poporul nostru întreg s'a angajat împreună cu celelalte popoare democratice din lume, în frunte cu Uniunea Sovietică, în marea bătălie a păcii și a înfrățirii dintre popoare, ar insemna să ne rupem din comuniunea de destin a neamului nostru și izolându-ne, să trădăm laș imperativele de viață ale poporului nostru.

Noi vrem să fim una cu poporul, cu strădaniile lui, cu munca lui, cu lupta și devenirile lui, pe cari el și le făurește azi sub conducerea oamenilor muncii...

Mulțumitori proniei cerești și recunoscători scumpei noastre Republici, pentru această mare bucurie a înfrățirii tuturor Românilor într'o singură credință și într'o singură Biserică, suntem siguri că ziua de 1 Oct 1948 va intra în istorie ca o zi de cotitură în viața religioasă a poporului nostru"..

*

In aceeași zi, 16 Oct 1948, Pr. V. Pinciu publică în ziarul „Universul" părerile marilor cărturari ardeleni Samuil-Micu, Gh. Șincai și Petru Maior despre unire, începându-și articolul cu următoarea mărturisire:

„In sărbătoreasca zi de 1 Oct. 1948, când ne-am adunat la Cluj, spre a înfăptui unitatea spirituală a poporului nostru, sălta tuturor în inimile și în mintea delegaților, cuvântul răscolitor al marelui nostru dascăl Gheorghe Șincai: „Trezește-te popor „unit" și ai minte!"

Noi ne-am trezit, și minte am avut, când am hotărît să lichidăm definitiv nedreptatea istorică ce s'a făcut poporului român transilvan la 1700 și să revenim în sânul Bisericii Ortodoxe Române, de care prin datinele străbune, prin credința și prin slujbele noastre nu ne-am despărțit niciodată".

*

O fericită idee a avut P. C. Arhimandrit Valeriu Zaharia, redactorul paginii Bisericii din ziarul „Universul", de a sta de vorbă cu clericii și credincioșii greco-catolici reveniți la Ortodoxie, luându-le adică interview-uri. Iată de pildă ce răspunde, printre altele, la întrebările P. C. Sale, („Universul", 21 Oct. 1948), P. C. Pr. Dr. Carol Pop din Satu Mare, unul dintre cei 36 delegați care au semnat în București la 3 Oct. a. c. actul de reîntoarcere la ortodoxie a uniților:

„După călduroasa și grandioasa primire ce ni s'a făcut la București de I. P S. Patriarh Justinian și de clerul ortodox al Capitalei, întorcându-ne acasă am fost primiți ca niște biruitori. Poporul în haine de sărbătoare ne-a întâmpinat la gară cu arcuri de triumf și cu flori, ventru a saluta cu satisfacție hotărîrea noastră, a celor 423 de preoți, cari la Cluj la 1 Oct. a. c. am hotărît reîntoarcerea la Biserica ortodoxă română. De altfel poporul totdeauna a suspinat după unitatea de credință și el nu face nicio deosebire între preotul unit și cel ortodox, fiecare apelând la serviciile preotului care îi era mai la îndemână.

Atât de mare este pornirea poporului pentru întoarcerea la Biserica ortodoxă română încât au trecut la ortodoxie chiar 2 comune romano-catolice, încât preoții acestora s'au trezit complectamente lipsiți de credincioși. Din toată preoțimea din jud. Satu Mare numai 6 preoți n'au semnat adeziunile de reîntoarcerea la biserica strămoșească, nefiind în parohii, dar adeziunea poporului este totală și necondiționată.

Ca să vă puteți da seama de seriozitatea și adâncimea mișcării populare de întoarcere este destul să vă spunem că toate comitetele de inițiativă sunt alcătuite numai din intelectuali și țărani greco-catolici. Un mare aport la munca aceasta ne-a fost adus de studenții și absolvenții Academiilor teologice greco-catolice. Insuși fostul secretar al Episcopiei greco-catolice din Baia Mare — dl Nistor — este unul din cei mai sârguitori pentru aducerea la îndeplinire a ultimelor forme pentru consfințirea reîntregirii credinței"...

*

In fine, iată și cuvintele cu care își încheie mărturisirea P. C. Prot. Sabin Truța din Huedin, publicată în ziarul „Universul" cu data de 25 Octomvrie 1948:

„Slăvit să fie Domnul pentru ajutorul ce ne-a dat. Binecuvântată să fie ziua aceasta în care s'au rupt legăturile cu Vaticanul, vrăjmașul poporului nostru. Noi preoții cu crucea în frunte alături de poporul truditor ce luptă din răsputeri să-și croiască o soartă mai bună pentru toți cei ce muncesc, facem jurământ să închinăm întreaga noastră viață muncind din răsputeri pentru desăvârșita îndeplinire a tuturor idealurilor poporului și pentru întărirea R. P. R.

Foștilor noștri stăpâni din Roma și de pretutindeni le spunem că nu ne sperie blestemele și afurisirile lor, pentrucă aceea ce înfăptuim azi noi la Alba-Iulia este din voința poporului și a asculta de aceasta este a asculta de voința lui Dumnezeu".

Concluzia acestor mărturisiri clare și pline de însuflețire se impune dela sine. Am dori să se impună și celor care cred că nu este bine ca frații să fie împreună.

T. R.

Praznicul dela Alba-Iulia

(Urmare din pag. 4)

religioasă dela 1698. A găsit însă întotdeauna o atitudine ostilă, neconformă cu spiritul lui Hristos. Hristos vrea unirea tuturor prin iubire. Ei însă făceau cauză comună cu vrăjmașii poporului. „Le-am spus — zice d. R. Zăroni — că evoluția își va urma cursul cu toată opoziția lor, că realitățile nu sunt visuri și visurile lor nu sunt realități. Am amintit cuvântul lui Galilei: „Totuși se mișcă", fie că vreau, fie că nu vreau. S'au încăpățânat și au rezistat. Totuși noi nu suntem împotriva oamenilor, ci împotriva concepțiilor lor greșite. De aceea căutăm prin lămurire, să-i convertim la realitate. Și o spun cu toată hotărîrea: unificarea bisericească se va desăvârși și peste voia lor. Ea e o reparație istorică inevitabilă. Ea va întări unitatea poporului. Noi suntem cu poporul și unificarea e dorința poporului. Felicit conducătorii Bisericii că au ascultat glasul poporului!" (Aplauze prelungite).

Păr. Oct. Stoian aduce salutul Făgărașului revenit la Biserica strămoșească.

I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae face otpustul praznicului: „In programul meu am cuprins dela început și acest punct: reunirea Bisericilor. O viață întreagă am ținut sus acest steag și în fața celor ce-l aprobau și în fața celor ce se fereau de el. L-am afirmat pe toate tribunele vremii. Am spus că uniația e un episod trecător în viața poporului român. Profeția s'a împlinit. Mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a hărăzit marea bucurie de-a sluji prima Liturghie ortodoxă în Catedrala Blajului. Prin aceasta socotesc episodul închis. „Țineți cu poporul, ca să nu rătăciți", a zis S. Bărnuțiu. Regretăm că acest imperativ n'a fost înțeles de conducătorii dela Blaj. Noi însă aducem aici chemarea iubirii. Cucernici Părinți, duceți apelul la dragoste între frați în toate satele și în scurtă vreme unitatea noastră va fi consolidată. La București cineva îmi aducea elogii că o viață întreagă am luptat pentru aceasta. Am răspuns că Preafericitul Patriarh Justinian merită mai multe laude, că numai în câteva luni dela instalare a și realizat-o. Slavă se cuvine lui Dumnezeu, care ne-a binecuvântat cu așa mari daruri!"

Din mijlocul bucuriei frățești se expediază o telegramă de omagiu I. P. S. Patriarh Justinian.

Așa s'a încheiat praznicul Ortodoxie la Blaj. A fost un praznic al bucuriei, al păcii și al iubirii frățești. Ecourile lui vor dăinui multă vreme în sufletele celor ce au participat și se vor răspândi pe întinderi largi.

Bolta de lumină a Ortodoxiei cuprinde astăzi sufletul reîntregit al poporului român.

N. și L.

Un popas

La înapoierea dela Alba Iulia, în istorica zi de 21 Octomvrie 1948, delegația județului Făgăraș s'a oprit la Sibiu, cetatea ortodoxiei din Ardeal, și a sărbătorit la restaurantul „1 Mai" pe P. C. Prot. Aurel Brumboiu, promotorul revenirii la Biserica ortodoxă a credincioșilor greco-catolici din jud. Făgăraș.

La această frumoasă și cordială agapă au luat parte 12 preoți, intelectuali și plugari din orașul și jud. Făgăraș. Intr'o atmosferă caldă și frățească, a luat cuvântul părintele Cocan, care a spus între altele:

„In această zi de mare bucurie a neamului românesc — ziua în care dihonia confesională dintre frații de același sânge a pierit ca fumul și s'a topit ca ceara de fața focului — noi, preoțimea din jud. Făgăraș, vă asigurăm Cucernice Părinte Protopop de tot devotamentul și colaborarea noastră, spre mărirea lui Dumnezeu și fericirea neamului nostru.

Cei de ieri nu au socotit „piatra cea din capul unghiului", dar ne bucurăm că a socotit-o I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, apreciindu-vă ca promotorul reîntregirii sufletești în județul nostru și ca drept răsplată v'a distins cu titlul de protopop, încingându-vă mijlocul cu brâu roșu.

Bunul Dumnezeu să vă ajute, ca să ne puteți povățui spre limanul fericirii".

A mai vorbit Păr. Stoian, care între altele a spus: „Ne-am oprit aici, în inima ortodoxiei, ca să sărbătorim pe Păr. Protopop Brumboiu, care a luat locul Păr. Toma, martirul dela 1700 din Făgăraș".

Domnii Balcăceanu și Grecu din Făgăraș au scos în relief munca depusă de Păr. Protopop în vederea reîntregirii spirituale și-l asigură, ca membri în comitetul parohial, că vor fi cu trup și suflet alături de Sf. Sa la desăvârșirea acestui act istoric.

Nu se lasă mai pe jos nici cantorul din com. Râușor, care în numele credincioșilor mulțumește fostului lor păstor și actual Protopop pentru dragostea de părinte ce le-a arătat în tot timpul păstoririi Sf. Sale.

Tuturora le-a mulțumit Sf. Sa Păr. Protopop, zicând: „La Alba-Iulia ați luat parte 12 preoți — numărul apostolilor — cu ocaziunea sfântă a consfințirii actului reîntoarcerii noastre la Biserica strămoșească. Acest act va trece în istorie ca o revoluție a preoțimii unite. Am pornit de jos în sus — ca în toate țările cu democrație populară — și am dat Bisericii ortodoxe cadre nouă, care împreună cu cadrele vechi, vor duce Biserica la culmi neînchipuite. In această revoluție s'au dat lupte grele, căci a fost greu de rupt țelina acestui ogor și încă mai sunt multe de dat. Vă rog ca și de aici înainte să mă urmați în luptă spre mărirea lui Dumnezeu, înflorirea Bisericii și binele acestui neam. Vă mulțumesc pentru dragostea și devotamentul ce-mi arătați și vă promit că „tuturor toate mă voiu face". Agapa a luat sfârșit într'o atmosferă de alese bucurii spirituale, iar participanții, sburând apoi cu mașina pe frumoasa „Țară a Oltului", priveau milioanele de stele cu care era acoperit cerul și ascultau glasul lăuntric care striga;

„Christus vincit, Christus imperat".

V. M.

Propunerile sovietice, care tindeau la menținerea păcii și securității, au fost respinse de majoritatea aservită intereselor americane în subcomitetul Nr. 2 al Comitetului politic al Adunării generale a O. N. U.-lui.

Dela Administrația Telegrafului Român

Publicăm, în continuare, lista parohiilor care și-au plătit abonamentul pe anii 1947 și 1948 în ultimele două săptămâni:

Intorsura-Buzăului, Băcia, Târnăveni, Adămuș, Dupăpiatră-Valea-Porcurea, Dupăpiatră-sat, Trestia, Voivodenii-mari, Voivodenii-mici, Sâmbăta de sus-Apuseană, Brașov I. M. S., Zagăr, Purcăreni, Zlagna-Agnita, Banpotoc.

Mulțumim călduros P. C. Parohi respectivi și nădăjduim că pilda acestora va fi urmată de toate parohiile și abonații **Telegrafului Român.** Altfel, ne vom vedea siliți să trimitem ziarul cu ramburs, în primul rând pentru abonamentul pe 1947, încărcând astfel plata abonamentului cu cheltuielile de ramburs.

Răspunsul Guvernului R.P.R.
la nota Nunțiaturii papale din București

Ca urmare a unei note a Nunțiaturii Papale din București, în legătură cu întoarcerea la Biserica Ortodoxă a fraților greco-catolici, Guvernul român a răspuns prin următoarea notă:

1. Guvernul român respinge categoric protestul Nunțiaturii Apostolice împotriva revenirii la ritul ortodox a populației greco-catolice din Ardeal, protest care înseamnă un amestec în chestiunile interne ale Republicii Populare Române și o încercare de a ataca libertatea credinței. Statul român suveran nu acceptă nici o știrbire a independenței sale naționale și deci nu poate îngădui intervenții străine în vederea limitării unui drept pe care Constituția țării îl consfințește, cum este libertatea cultelor religioase.

2. Guvernul român respinge calomniile evidente cuprinse în Nota amintită privitoare la pretinsul amestec al autorităților române în mișcarea de reintegrare a credincioșilor de rit greco-catolic în Biserica ortodoxă. Aceste afirmații sunt o nouă dovadă a atitudinii dușmănoase pe care Nunțiatura Apostolică o adoptă sistematic față de Republica Populară Română, față de reformele și realizările sale democratice.

3. Calomniile și invențiile absurde folosite în această Notă nu pot distrage atenția opiniei publice dela motivele reale și adânci ale reîntoarcerii populației greco-catolice la vechea ei credință. Mișcarea care se înfăptuește acum reprezintă concluzia unui proces istoric început chiar în momentul în care o parte a preoțimii și țărănimii române din Ardeal a fost silită să abzică dela credința ei. Nici presiunea morală, nici întemnițările, nici torturile inchizitoriale, nici uciderile nu au putut înnăbuși revoltele populare, care se împotriveau manevrelor Habsburgilor, unelte ale Vaticanului, dornici să consolideze prin asuprirea religioasă exploatarea cruntă a iobăgiei ardelene. Ion Circa, Nicolae Oprea, Molnar, Sofronie, Ion Avramovici, Călugărul Visărion, sunt numai câțiva din sutele de țărani și preoți, care dealungul anilor, pentrucă cereau înapoierea la ortodoxie, au fost arestați, schingiuiți și omorîți din ordinul șefilor Bisericii catolice care azi protestează împotriva dreptului de a reveni la vechea credință. Iar barbaria și fanatismul au fost împinse atât de departe încât armata imperială austriacă a ars și dărâmat peste o sută de mânăstiri ortodoxe

Lupta împotriva opresiunii catolice nu s'a sfârșit odată cu secolul al XVIII-lea. Chiar adunarea populară din 1848 de pe Câmpia Libertății dela Blaj afirmă în punctul al II-lea al proclamației adoptate atunci, că „Națiunea română pretinde ca Biserica română să fie și să rămână liberă și independentă de orice altă Biserică" și cere „restabilirea Mitropoliei Româno-ortodoxe și a Sinodului General anual după vechiul drept".

Este deci firesc că acum, în condițiunile libertăților depline acordate de regimul de democrație populară, urmașii celor care au avut de suferit timp de două secole și jumătate din partea Bisericii catolice și a impilatorilor alioți cu ea, se reintorc la vechea lor credință. Este însă mai greu de înțeles cum pot vorbi despre libertatea religioasă tocmai reprezentanții Bisericii romano-catolice, care păstrează și astăzi în jurământul episcopilor ei obligația de a combate din toate puterile și nimici pe necatolici.

4. Nunțiatura Apostolică, nefiind decât reprezentanța diplomatică a Cetății Vaticanului, nu-și poate aroga calitatea de a vorbi „în numele întregii lumi creștine", așa cum face în nota sus menționată.

5. Guvernul român denunță în acelaș timp șantajul încercat prin amenințarea că pretinsa violare a libertăților religioase din Republica Populară Română „va alarma în curând opinia publică mondială". Acesta este pe linia campaniilor duse de cercurile imperialiste și agenții lor împotriva înfăptuirilor democratice din Republica Populară Română.

6. In concluzie, Guvernul Republicii Populare Române respinge în modul cel mai hotărît Nota Nunțiaturii Apostolice, atât în fond, cât și în formă, considerând-o drept un act provocator împotriva Statului și poporului român.

Trecerea dela un cult la altul
— Legi și deciziuni —

Pentru rezolvarea problemelor ridicate de revenirea credincioșilor greco-catolici la Biserica Ortodoxă Română, publicăm aici art. 37 din Decretul Nr. 117 pentru regimul general al Cultelor religioase (M. Of. din 4 August a. c.) și Deciziunea Ministerului Cultelor Nr. 39.380 din 15 Oct. a. c. (M. Of. din 18 Oct. a. c.). Legea Cultelor arată cum se face împărțirea patrimoniului cultului părăsit după proporția credincioșilor trecuți. Deciziunea Ministerului precizează că în stabilirea proporționalității se au în vedere numai capii de familie. Sunt lămuriri necesare pentru a se proceda legal în toate cazurile ce se ivesc.

Art. 37 din Legea Cultelor:

Dacă cel puțin 10% din numărul credincioșilor comunității locale a unui cult trec la alt cult, comunitatea locală a cultului părăsit pierde de drept o parte din patrimoniul său, proporțională cu numărul credincioșilor cari au părăsit-o și această parte se strămută tot de drept în patrimoniul comunității locale a cultului adoptat de nouii credincioși.

Dacă cei care părăsesc comunitatea locală alcătuesc majoritatea, biserica (locașul de închinăciune, casa de rugăciuni), cum și edificiile anexe, aparțin de drept comunității locale a cultului nou adoptat, cealaltă avere cuvenindu-se celor două comunități locale în proporția arătată la alineatul precedent.

Dacă cei trecuți dela un cult la altul reprezintă cel puțin 75% din numărul credincioșilor comunității locale a cultului părăsit, întreaga avere se strămută de drept în patrimoniul comunității locale a cultului adoptat, cu drept de despăgubire pentru comunitatea locală părăsită, proporțional cu numărul celor rămași, fără a se socoti biserica (locașul de închinăciune, casa de rugăciuni) și edificiile anexe; această despăgubire va fi plătită în termen de cel mult 3 ani dela stabilirea ei.

Cazurile prevăzute în acest articol vor fi constatate și soluționate de judecătoria populară a locului.

Deciziunea Ministerului Cultelor:

Noi, ministrul cultelor, având în vedere referatul contenciosului Nr. 1316 din 1948; având în vedere că pentru înființări de parohii, majoritatea cultelor ține seama de numărul capilor de familie; văzând articolul 37 din decretul Nr. 177 din 1948 pentru regimul general al cultelor religioase; în baza art. 7 din decretul-lege Nr. 178 din 1948, pentru organizarea Ministerului Cultelor,

Decidem:

Art. 1. In toate cazurile de treceri dela un cult la altul, când aceste treceri se produc în grupe, pentru stabilirea proporționalității între credincioșii trecuți și cei rămași, se va ține seama numai de numărul capilor de familie.

Art. 2. D-nii directori ai direcțiunilor I și II din ministrer sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a deciziunii de față.

Dată la 15 Octomvrie 1948.

Ministru, **Stanciu Stoian**

VITRINA CĂRȚII

† *Nicolae*, Mitropolitul Ardealului, **Se rup pecețile** — Cuvântare — Sibiu, Tip. Arhidiecezană, 1948, 15 p

Broșura aceasta, cu mult gust și pricepere tipărită, cuprinde cuvântarea rostită de I P. S. nostru Mitropolit *Nicolae*, în ziua de Duminecă 3 Octomvrie 1948, în memorabila ședință a Sf. Sinod, în care au fost primiți cei 36 delegați ai Congresului dela Cluj din 1 Octomvrie 1948, ca purtători de cuvânt ai celor 423 protopopi, profesori și preoți greco-catolici, hotărîți să rupă legăturile cu Vaticanul și să revină la Biserica mamă Ortodoxă.

Cuvântarea aceasta este de fapt o improvizație, în care Inaltul nostru Ierarh a pus strânsa argumentare și impeziunea care-l caracterizează în tot ce spune și scrie, dar cuvintele îi sunt străbătute în același timp de căldura bucuriei sufletului de Părinte care-și vede realizat un vechiu și îndelung mângâiat vis: întoarcerea acasă a fiilor sufletești răsleți.

Cititorii „Telegrafului Român" au sorbit cuvintele și gândurile alese ale acestei prea frumoase cuvântări din numărul precedent al publicației noastre. E bine tot și să-și procure și în broșură acest prețios document al unei înalte trăiri duhovnicești și să-l difuzeze în cercuri cât mai largi.

*

D. V. Sădeanu: **21 Octomvrie 1948, Ziua reîntregirii Bisericii românești din Ardeal. Adunarea bisericească dela Alba-Iulia.** București, Tipografia Cărților Bisericești, 1948, 44 p.

Cu o repeziciune care constitue un adevărat record, broșura aceasta a apărut numai la două zile după mărețele festivități bisericești dela Alba-Iulia, din ziua de 21 Octomvrie 1948. Ea cuprinde un larg și inimos reportaj al Marii Adunări Bisericești și al solemnității religioase prin care s'a consfințit reîntregirea Bisericii românești din Ardeal

Sunt redate în această broșură în întregime atât cuvântările și Moțiunea votată în Marea Adunare Bisericească ținută de protopopii, preoții și credincioșii greco-catolici în fața „Catedralei reîntregirii Bisericii ortodoxe din Ardeal", cât și cuvântările rostite și documentele citite în cadrul solemnității ce s'a desfășurat apoi în incinta Catedralei.

Numeroase clișee ilustrează principalele momente ale festivităților prin care, „după două veacuri și jumătate de nedreaptă și nedorită desbinare, frații de aceeași obârșie și cu aceleași chemări istorice se regăsesc sub bolta aceleiași credințe străbune a Bisericii Ortodoxe, trăgând definitiv cortina peste capitolul neguros al actului din 1700"

Felicităm pe autor pentru promptitudinea și însuflețirea cu care a publicat această broșură, vrednică să intre cât mai degrabă în mâna tuturor credincioșilor Bisericii românești reîntregite.

*

Al. Cerna-Rădulescu: **Spionaj și trădare în umbra crucii. Politica antinațională a Vaticanului.** București, Tipogr. Cărților Bisericești, 1948, 96 p.

Această carte, apărută la timpul cel mai potrivit, are în fruntea sa o „*Binecuvântare*" a I. P. S. Patriarh Justinian și, „*In loc de Prefață*", un mic studiu al dlui Profesor Stanciu Stoian, Ministrul Cultelor.

Aceste două înalte recomandări, care cinstesc pe autor, trec dincolo de cele câteva cuvinte omagiale ce se pun de obiceiu în fruntea cărților; ele pătrund în miezul problemei, contribuind în mod efectiv — în deosebi studiul dlui Ministru Stanciu Stoian — la clarificarea chestiunilor discutate în cartea însăși.

Recomandările dela început și cuprinsul cărții se referă în deosebi la nefericitul Concordat încheiat de Statul român cu Vaticanul, acum douăzeci de ani, în dauna intereselor superioare ale Statului și ale Bisericii Ortodoxe Române.

Lipsit de bază constituțională și anticonstituțional, Concordatul român cu Vaticanul a fost încheiat de păturile noastre conducătoare din acea vreme pentru meschine socoteli economico-bancare Actualul Guvern român, care „reprezintă într'adevăr poporul român" cum se exprima I. P. S. Patriarh Justinian, a denunțat Concordatul, punând capăt primejdioasei acțiuni a Vaticanului în cuprinsul Republicii Populare Române.

Cartea dlui Al. Cernea-Rădulescu desvălue, cu o rară agerime gazetărească, politica necreștinească și antinațională desfășurată de Vatican la noi în țară, în deosebi la adăpostul Concordatului, justificând opinia populară după care „dela Papa, nimica bun pentru popor nu vine".

Formată dintr'o serie de articole apărute în ziarul „Universul" cu prilejul denunțării Concordatului român cu Vaticanul și completată cu noui capitole referitoare la nefasta imixtiune a Vaticanului în problemele vitale ale Statului și poporului român, lucrarea dlui Al. Cerna-Rădulescu impresionează prin bogăția informației și prin nervul gazetăresc cu care este scrisă.

O „Scurtă notă bibliografică", pusă la sfârșitul cărții, face bune servicii celor care ar dori să pătrundă mai adânc în politica de „spionaj și trădare", pe care Vaticanul a exercitat-o până acum în țara noastră „în umbra crucii".

Recomandăm și această carte unei largi difuzări.

E. V.

Note bibliografice

„Biserica Ortodoxă Română", revista Sfântului Sinod, pe Mai—August 1948, este închinată Inalt Prea Sfințitului Justinian Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Colaborează: Gala Galaction, Pr. N. M. Popescu, Diac Gh. I. Moisescu, Prof. T. M. Popescu, Pr. Gr. Cristescu, Prof. N. Chițescu, Pr. I. G. Coman, Prof. I. Moisescu, T. N. Manolache. Vom reveni pe larg în numărul viitor.

Se întorc frații „acasă"
Mișcătoarea festivitate din Slimnic

Duminecă 24 Oct. a. c., obștea românească din comuna *Slimnic* (jud. Sibiu) a trăit o zi de neuitat. Românii uniți s'au întors sărbătorește la sf. Biserică ortodoxă.

Pe vremea Utreniei, în dangătul clopotelor ambelor biserici românești, cu prapoarii și cu preotul Ioan Moldovan în frunte, credincioșii foști uniți cu Roma s'au îndreptat spre biserica ortodoxă. In tinda bisericii au fost întâmpinați cu sfânta Evanghelie de către păr. prot. Dr. Grigorie T. Marcu, delegatul Arhiepiscopiei noastre, și de parohul ortodox al locului, păr. Pavel Alisie, cari e-au adresat creștinescul salut: „Hristos în mijlocul nostru!" După ce s'au îmbrățișat frățește, au făcut împreună procesiunea de înconjurare a bisericii și au săvârșit sf. Liturghie, în biserica arhiplină de norod.

A luat cuvântul, după Liturghie, păr. Ioan Moldovan, care a arătat că credincioșii foști uniți din Slimnic s'au întors de fapt la sânul bisericii străbune încă din 1946, mărturie despre aceasta fiind buna înțelegere ce a domnit statornic între cei doi preoți români de când a venit Sf. Sa la cârma parohiei foste unită. Sf. Sa a îndemnat pe credincioși să se supună întru toate dispozițiunilor pe cari le dă I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

A vorbit apoi păr. prot. Dr. Grigorie T. Marcu, care într'o avântată cuvântare a arătat că toate piedecile care stăteau în calea refacerii unității noastre bisericești, au fost înlăturate.

Parohul locului, păr. Pavel Alisie, cu emoția păstorului bun care s'a învrednicit să vadă această zi, a asigurat pe frații foști uniți că ei nu au venit în loc străin, ci în casa Domnului, care este de veacuri și lăcașul lor de închinăciune.

Festivitatea s'a încheiat cu o masă frățească, în cursul căreia vorbitorii — preoți și mireni — au toastat pentru Republica noastră Populară Română, pentru Guvern, pentru I P. S. Lor Patriarhul Justinian și Mitropolitul Nicolae al Ardealului, și pentru poporul din Slimnic, care a dat o atât de grăitoare pildă de solidaritate.

Participant

Al doilea Congres General A. R. L. U. S. s'a ținut la București între 29-31 Oct. a. c. Au participat delegați ai tuturor filialelor A. R. L. U. S. din țară, precum și delegați ai Asociațiilor similare din străinătate. A. R. L. U. S.-ul numără astăzi 1.520.000 membri și reprezintă o adevărată forță pusă în slujba prieteniei popoarelor iubitoare de pace, în frunte cu U. R. S. S.

Vizitaţiuni canonice

I. P. S. nostru Mitropolit NICOLAE a luat parte la conferinţa pastorală a protopopiatului Braşov în ziua de 4 Noemvrie a. c. şi la conferinţa pastorală din Gheorgheni, judeţul Ciuc. In numărul viitor vom publica dările de seamă respective.

Deslegări arhiereşti

date credincioşilor greco-catolici reveniţi la Ortodoxie

JUSTINIAN

Din mila lui Dumnezeu, Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Locţiitor al Scaunului din Cesareea Capadochiei, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române şi Preşedinte al sfântului Sinod.

Vouă tuturor protopopilor, preoţilor şi credincioşilor români din Transilvania, care aţi ţinut până acum de Biserica Uniată,

Har şi pace dela Dumnezeu, Părintele Luminilor, iar dela Noi dragoste părintească şi binecuvântare patriarhicească.

Văzut-am noi şi am primit cu mare bucurie hotărîrea voastră de întoarcere la sânul Bisericii ortodoxe, dela care v'a desprins vitregia vremurilor şi duhul cel străin de inimile şi de cugetele voastre. Şi ne-am adus aminte de sfaturile şi îndemnurile pe care înaintaşul Nostru în Scaun, Vlădica Teodosie, Mitropolitul Ungro-Vlahiei, şi Prea Fericiţii Patriarhi Calinic al Constantinopolului şi Dositei al Ierusalimului, le-au îndreptat cu durere acum două veacuri şi jumătate către strămoşii voştri, amăgiţi atunci să lepede dreapta credinţă şi să aibă părtăşie şi supunere cu Biserica Romei. Şi iarăşi cu strângere de inimă ne-am amintit de blestemul şi afurisania cu care ei au fost legaţi atunci pentru neascultare şi primire de învăţături străine.

Dar acum, văzând hotărîrea voastră nesilită de a lepăda orice învăţătură şi supunere străină şi de a reveni la sânul Bisericii noastre ortodoxe, noi primind această hotărîre şi mărturisire a voastră, pe temeiul puterii date Nouă de către Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, prin Apostolii Săi, de a lega şi deslega câte se întâmplă în popor, iertăm şi deslegăm pe strămoşi, pe părinţi şi pe urmaşii lor de toată anatema, blestemul şi afurisania rostite asupra lor de Prea Fericitul Patriarh Calinic al Constantinopolului prin gramata sinodală din luna Mai, anul 1701, precum şi de înaintaşul Nostru în Scaun Mitropolitul Teodosie al Ungro-Vlahiei, prin cartea sa din anul 1702. Socotim fără urmare pentru mântuirea sufletelor toate cuvintele grele aruncate atunci asupra lor şi îmbrăţişăm cu dragoste părintească şi cu inimă caldă pe toţi fraţii Români, care vin iarăşi la sânul Bisericii noastre române ortodoxe.

Dată în Scaunul Nostru patriarhicesc din Bucureşti, astăzi 17 Octomvrie anul mântuirii 1948.

JUSTINIAN, patriarh

NICOLAE

Din mila lui Dumnezeu, Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia şi Sibiu şi Mitropolit al Românilor ortodocşi din Ardeal.

Văzând Noi hotărîrea protopopilor, preoţilor şi poporului român, care au aparţinut până acuma Bisericii unite, de a se reîntoarce la Biserica Ortodoxă, în temeiul puterii dată Nouă de către Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, prin Apostolii Săi, de a lega şi deslega cele ce se întâmplă în în popor, — pe toţi cei cari se întorc în sfânta noastră Biserică ortodoxă, primindu-i cu bucurie, îi deslegăm şi-i declarăm deslegaţi pentru totdeauna de toată anatema, blestemul sau afurisenia ce s'au rostit ori s'ar rosti asupra lor de vre-un Vlădică sau preot unit, care ar vrea să împiedece întoarcerea lor, şi declarăm fără urmări pentru mântuirea sufletelor lor toate cuvintele nesocotite aruncate asupra lor.

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Şedinţele Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. In ziua de 18 Oct. sub preşedinţia I. P. S. Patriarh Justinian, a avut loc prima şedinţă din sesiunea de toamnă a Sinodului Bisericii Ortodoxe Române.

După cuvântul de deschidere rostit de I. P. S. Patriarh Justinian, d. prof. Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, a adus salutul Guvernului.

Sfântul Sinod a aprobat propunerea I, P. S. Patriarh Justinian de a se trimite d-lui Prof. Dr. C. I. Parhon, preşedintele Prezidiului Marii Adunări Naţionale, şi d-lui Dr. Petru Groza, preşedintele Consisiului de Miniştri, câte o telegramă prin care să se exprime mulţumirile Bisericii Ortodoxe Române pentru actul de dreptate săvârşit de cârmuitorii Ţării, prin denunţarea Concordatului cu Vaticanul.

S'a hotărît să se trimită Patriarhului Bisericii Ortodoxe Ruse, Alexei, o telegramă de mulţumire pentru deosebita dragoste frăţească cu care delegaţia Bisericii Ortodoxe Române a fost primită de reprezentanţii marei Biserici surori.

Continuând şedinta, s'au rezolvat lucrările curente şi s'a trecut apoi la discutarea şi votarea Statutului pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române, care urmează a fi pus de acord cu prevederile legii pentru regimul general al cultelor.

In şedinţele următoare la ordinea de zi au fost votarea Regulamentului pentru învăţământui religios şi ratificarea hotărîrii luate de Sinodul Permanent la 3 Oct. a. c. asupra revenirii majorităţii clericilor şi credincioşilor greco-catolici la credinţa ortodoxă.

Guvernul şi poporul român au felicitat pe dl Prof, C. I. Parhon, Preşedintele Prezidiului Marii Adunări Naţionale, cu prilejul celei de a 74-a aniversări.

Ziua de 7 Noembrie, ziua aniversării Marii Revoluţii Socialiste, a fost aşteptată în toată ţara prin mari pregătiri şi prin întreceri între muncitorii din toate întreprinderile.

La filiala „ARLUS" din Sibiu se lucrează intens şi cu frumoase rezultate. Astfel, filiala numără astăzi 70.000 membri. In ultimele 10 luni numărul membrilor a crescut cu 900%, iar difuzarea revistei „Veac Nou" a sporit cu 880%.

Din Ianuarie a. c. şi până în prezent filiala ARLUS Sibiu a organizat 976 meetinguri, 4592 conferinţe, 1447 manifestări culturale, 225 spectacole artistice, 338 spectacole cinematografice, 995 adunări generale la care au participat un număr de 1.043.000 persoane, 25 expoziţii expuse la 135 cercuri şi săli şi vizionate de 105.187 persoane.

Tot în acest interval de timp s'au realizat încă 431 colţuri ARLUS la fabrici, instituţii, cămine culturale etc., s'au organizat 89 vitrine ARLUS, 48 biblioteci cu un număr de 8453 volume şi 12.960 cetitori. Filiala Sibiu are astăzi 542 îndrumători ARLUS, 9 cursuri de limbă rusă cu 241 elevi şi o orchestră de balalaici şi mandoline. In curând se va inaugura şi „Casa Prieteniei Româno-Sovietice" şi un nou cinematograf.

Cele 6 cercuri de studii ale subfilialelor şi acela al secţiei militare au avut o rodnică activitate. Cercul de studii al filialei a elaborat 31 de teze, tratând diverse aspecte ale vieţii din URSS.

Procesul unui grup de 12 complotişti, spioni şi sabotori s'a judecat la Tribunalul Militar din Bucureşti. Vinovaţii şi-au primit pedepsele legale.

Consiliul de Miniştri a hotărît stabilirea legăturilor diplomatice şi economice între Republica Populară Română şi Republica Populară Democrată Coreeană.

Linia ferată Bumbeşti-Livezeni a fost inaugurată şi dată circulaţiei în ziua de 31 Oct. a. c. Solemnitatea s'a desfăşurat în prezenţa membrilor Prezidiului şi ai Guvernului, precum şi ai delegaţiilor tineretului sovietic şi delegaţiilor de muncitori din Capitală. Prin deschiderea acestei linii ferate, distanţele dintre Muntenia, Oltenia şi Valea Jiului se scurtează cu sute de kilometri şi se realizează numai la transporturile de cărbuni o economie de 320 milioane anual.

EXTERNE

Tineretul şi popoarele din Uniunea Sovietică au sărbătorit în ziua de 28 Oct. a. c. a 30-a aniversare dela înfiinţarea Comsomolului — Uniunea Tineretului Comunist-Leninist.

Poporul Republicii prietene Cehoslovace a sărbătorit în ziua de 28 Oct. a. c. a 30-a aniversare dela înfăptuirea unui stat propriu, făurit după prăbuşirea monarhiei austro-ungare.

Un măreţ plan pentru transformarea naturii pe un teritoriu de 120 milioane hectare va fi pus în aplicare în U. R. S. S. Incepând din anul 1949, în calea vânturilor aducătoare de secetă, se vor planta uriaşe bariere de păduri, se vor construi lacuri şi rezervoare de apă, recoltele de cereale vor alterna cu cele de furaje, etc.

4.260.000 şomeri există astăzi în Europa apuseană, după datele culese de Biroul Internaţional al Muncii.

Minerii francezi rezistă cu îndârjire în cea de a patra săptămână de grevă.

Muntele Athos a fost ocupat de forţele armatei democratice greceşti, în noaptea de 16 Oct. a. c.

Galileea a fost complet curăţată de forţele arabe invadatoare, anunţă o telegramă din Tel Aviv.

Manciuria a fost în întregime eliberată de către forţele armatei populare chineze, prin câştigarea bătăliei pentru Mukden.

Alegerile preşedinţiale care au avut loc în Statele-Unite la 2 Noemvire au dat următoarele rezultate: D. Truman a obţinut 304 voturi şi d. Dewey 189, în corpul electoral care urmează să desemneze pe noul preşedinte.

Nr. 7096—1948 1—1

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de secretari protopopeşti, prevăzute în bugetul Statului pentru protopopiatele: Sibiu, Braşov, Deva, Zarand şi Hunedoara, cu coeficientul de funcţiune 1,90, publicăm concurs cu termen de 15 zile.

Ocuparea acestor posturi se va face cu respectarea dispoziţiunilor din Statutul Funcţionarilor Publici, candidaţii trebuind să aibă ca studii licenţa în teologie.

Cererile de concurs, însoţite de actele doveditoare (licenţa în teologie şi certificatele de serviciu de până acum), vor fi trimise la Consiliul Arhiepiscopesc din Sibiu.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului Arhiepiscopesc, ţinută la 27 Oct. 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 1219—1948 (10) 2—2

Concurs

In conformitate cu hotărîrea Consiliului parohial, luată în şedinţa dela 27 Iulie a. c., publicăm concurs pentru întregirea parohiei **Poiana Mărului** I, de cl. I, protopopiatul Bran, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul dela Stat.
2. Taxele stolare obişnuite în parohiile prot. Bran.
3. Sesiune parohială 6 jug. pământ.

Cererile de concurs, prevăzute cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a candida dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, într'o Duminecă sau sărbătoare ce li se va fixa de Oficiul protopopesc, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptmăritor.

Zărneşti, 29 Sept. 1948.

Vasile Stoicanea
Protopop

AVIZ

P. C. Parohi sunt rugaţi stăruitor să ne înştiinţeze dacă în parohiile P. C. Lor se simte nevoia difuzării „Telegrafului Român" şi care ar fi mijlocul cel mai lesnicios pentru a ajunge la acest rezultat.

Am fi bucuroşi dacă P. C. Parohi ar izbuti fiecare să câştige câţiva abonaţi, preţul abonamentului fiind deocamdată pentru particulari 500 lei anual, dar pe măsura sporirii numărului abonaţilor preţul va fi scăzut.

Putem expedia şi pachete cu mai multe exemplare, contra cost (4 lei un număr, 8 lei un număr dublu, 12 lei număr triplu, ca cel de faţă). La expedierile cu ramburs se adaugă spesele respective.

Mulţumim anticipat P. C. Parohi cari vor dovedi râvnă în răspândirea publicaţiei noastre, socotind aceasta ca o importantă lucrare pastorală.

Redacţia şi Administraţia
„Telegrafului Român"

Nr. 911/948 (11) 2—2

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia vacantă de cl. III-a **Apata**, din protopopiatul Sf. Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Venite:

1. Salariul dela Stat.
2. Locuinţă în casa parohială, 3 camere, bucătărie, dependinţe şi grădină, cu o altă grădină, ambele având total 600 st. p.
3. Sesiune parohială veche 6 jug. arabil şi sesiune par. nouă 32 jug. fânaţe, slabă.
4. Stola uzitată în parohie.
5. 20 m. steri lemne de foc, aduse acasă din pădurea bisericii.

Indatoriri:

Cel ales este obligat a predica regulat Dumineca şi sărbătoarea.

Candidaţii la acest concurs îşi vor înainta cererile, însoţite de actele prescrise şi de binecuvântarea arhierească de candidare la Oficiul protopopesc ort. Sf. Gheorghe, în termenul arătat şi se vor prezenta apoi în parohie în Dumineca sau sărbătoarea stabilită de Oficiul protopopesc spre a servi, predica şi face cunoştinţă cu credincioşii.

Sf. Gheorghe, la 9 Sept. 1948.

Oficiul protopopesc ort. rom., în înţelegere cu Consiliul parohial.

Ioan Ludu
Protopop

Nr. 7514—1948 1—2

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile pentru ocuparea postului de cântăreţ bisericesc la Catedrala mitropolitană din Sibiu.

Retribuţiile cântăreţului sunt:

a) Salariu dela Stat, cu toate accesoriile legale.

b) Locuinţă în natură, doi stânjini de lemne şi luminatul.

c) Venitele obişnuite la oficierea slujbelor.

Raflectanţii la acest post îşi vor înainta cererile de candidare direct Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu până la 30 Noemvrie 1948, însoţindu-le de actele următoare:

1. Extras de botez.
2. Extras de naştere.
3. Diplomă de absolvire a şcoalei de cântăreţi „D. Cunţan".
4. Certificat de serviciu.
5. Certificat medical.
6. Act de situaţia militară.
7. Certificat de bună purtare.

Candidaţii la ocuparea postului se vor prezenta în persoană la Consiliul Arhiepiscopesc până la data de 30 Nov. 1948, spre a fi examinaţi din Tipic şi Cântările bisericeşti.

Sibiu, din şedinţa bisericească dela 27 Oct. 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

ANUL XCVI — SIBIU, 28 Noemvrie 1948 — Preţul unui ex. Lei 12.— — Nr 34—36

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAŢIUNEA SIBIU

Telegraful Român

Onor. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Str. Şaguna 8 Sibiu

Organul oficial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

Ahonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 500 Autorităţi şi străinătate Lei 1000. De sprijin Lei 1500. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 35.

Regimul cultelor religioase în U. R. S. S.

— Conferinţa d-lui Prof. univ. Stanciu Stoian, ministrul cultelor —

Ministerul Cultelor are norocul, în sfârşit, să aibă în fruntea sa omul care îi trebuia. Era o vreme când acest minister, anexă neglijată a ministerului învăţământului, era condus dela distanţă de câte un ministru care n'avea comun cu viaţa satelor noastre decât niscaiva moşii de exploatat sau ceva interese bancare, iar în ce priveşte interesele superioare ale Bisericii „dominante" în Statul român, acestea erau masacrate în interesul combinaţiilor internaţionale cu Vaticanul sau de dragul aranjamentelor politice interne.

Astăzi ministerul cultelor are în fruntea sa un om ieşit direct din poporul muncitor dela sate şi ajuns în funcţii înalte sociale prin merite personale. Un om deci care cunoaşte viaţa de trudă şi credinţă a satelor noastre şi a colaborat, ca simplu învăţător, cu preoţimea la ridicarea materială şi morală a satelor. Iar acum, de când stă la conducerea ministerului cultelor, s'a identificat, ca nimeni altul, cu marile interese ale Bisericii, vădind o adevărată pasiune pentru deslegarea fericită a celor mai grele probleme de organizare bisericească.

Impresia aceasta ni s'a întipărit adânc mai ales cu prilejul unei conferinţe pe care dl prof. Stanciu Stoian a ţinut-o în ziua de 17 Noemvrie 1948, în cadrul organizaţiei ARLUS, în marea şi frumoasa sală de festivităţi a Băncii Naţionale Române din Bucureşti.

Conferinţa era întitulată „Regimul cultelor religioase în U. R. S. S" Timp de o oră şi jumătate, fără nici o notiţă, dl prof. Stanciu Stoian a ţinut una dintre cele mai documentate şi interesante prelegeri universitare pe care am ascultat-o vreodată.

Aşteptând publicarea acestei conferinţe — pentrucă trebue tipărită — ne îngăduim să redăm, pe scurt, conţinutul ei bogat.

•

Subiectul acestei conferinţe, a spus d. ministru Stanciu Stoian, interesează foarte mult pe reprezentanţii cultelor. Este însă un subiect care n'a fost totdeauna bine explicat. Ba dimpotrivă, asupra acestui domeniu — al regimului cultelor religioase în U. R. S. S. — s'a ţinut de către răuvoitorii regimului sovietic să se creeze o anumită atmosferă, să se folosească şi acest prilej pentru lupta dusă împotriva Uniunii Sovietice.

Două lucruri trebue să le avem în vedere când vorbim despre un regim de culte:

1) Concepţia despre credinţă.

2) Atitudinea faţă de credinţă.

Sub acest îndoit raport, a spus dl prof. Stanciu Stoian, aş îndrăzni să afirm că este o foarte mare asemănare între concepţia marxistă şi ceea ce crede poporul, fără să putem vorbi totuşi despre o identitate.

Astfel poporul, prin proverbele sale, ca de pildă: „Teama de Dumnezeu este începutul înţelepciunii", îşi sintetizează credinţa sa în temerea de Dumnezeu, în teama de nemărginit. Acelaşi lucru îl face şi marxismul când pune esenţa religiei în teama de necunoscut. Iar când se spune că în concepţia marxistă religia este „opiumul poporului", duşmanii marxismului trunchiază în chip rău intenţionat un citat mai larg din Karl Marx, care, luat în întregul său, sună cu totul altfel şi e plin de adâncă simţire umană, pentrucă face din religie o hrană spirituală a poporului desamăgit de vitregiile vieţii pe care o duce.

D. Profesor STANCIU STOIAN
Ministrul Cultelor

Religia însă mai este şi altceva decât temere. Ea este şi iubire. „Dumnezeu este iubire", se spune în Noul Testament. Credinţa găseşte în iubire un leac pentru relele sociale. Marxismul propovedueşte lupta pentru realizarea dreptăţii. Totuşi nici credinţa nu este tot una cu pasivitatea. Credinţa se vădeşte şi se valorifică prin fapte. „Credinţa fără fapte este moartă". „Dumnezeu ajută cui se scoală mai de dimineaţă", spune un proverb rusesc.

Fără să fie deci o identitate între marxism şi credinţă, există totuşi între ele puncte de contact, asemănări care se accentuiază foarte mult când e vorba de laturea morală, atât marxismul cât şi credinţa vizând înfrângerea egoismului şi combătând deviera spre interese particulare.

Acestea cu privire la concepţia despre credinţă. Cu privire la atitudinea faţă de credinţă, d. prof. Stanciu Stoian observă de asemenea o apropiere între concepţia marxistă şi comportarea generală a poporului.

Poporul a fost totdeauna tolerant. Iniţiativa atitudinilor huliganice n'a pornit niciodată dela popor, ci dela profitorii situaţiilor turburi şi incordate între popoare.

Aceeaşi atitudine de toleranţă o adoptat-o şi marxismul. Când Lenin spunea că religia este „afacere privată", înţelegea ca să nu se aducă vreo ofensă celor care împărtăşesc anumite credinţe religioase, din pricina acestor credinţe. Când el afirma: „Noi suntem pentru libertate. Social-democraţia n'a persecutat şi nu va persecuta pe nimeni", nu era o *captatio benevolentiae*. Incă din 1913 se spunea într'o rezoluţie că „trebue să se lichideze cu lupta împotriva prejudecăţilor religioase pe cale administrativă". Ceea ce vădeşte o atitudine permanentă, nu de circumstanţă.

Asemănarea aceasta între atitudinea poporului şi socialism cu privire la credinţele religioase izvorăşte din aceeaşi atitudine umanitară.

După această întroducere, d. ministru Stanciu Stoian intră în subiectul însuşi al conferinţei: «*Regimul cultelor religioase în U. R. S. S.*». Face mai întâi o lungă şi foarte documentată privire istorică asupra cultelor religioase din U. R. S. S., începând dela religiile naturaliste ale strămoşilor şi până la diferitele culte din ziua de astăzi. Asupra acestei părţi a conferintei — adevărată prelegere de istoria comparată a religiunilor — cu regret, nu ne putem extinde aici.

Amintim numai că Statul ţarist era un Stat polinaţional şi policonfesional, cultele religioase fiind, înainte de 1917, sub regimul unei legi a cultelor din 1905. Pentru ca să se poată trece dela un cult la altul, trebuia să se obţină o încuviinţare. Cultul ortodox, majoritar, după o epocă de înflorire, ajunge în preajma revoluţiei într'o stare de descompunere, aşa cum reiese şi din romanul lui Arţibaşev. Un aventurier ca Rasputin pune stăpânire până şi pe casa ţarului.

Cultul catolic n'a făcut mari progrese în Rusia, poporul socotind că a fi papistaş înseamnă a fi necredincios. Protestantismul a avut de asemenea o situaţie modestă. Pe lângă cultul mohamedan şi cel mozaic mai sunt încă şi astăzi în U. R. S. S. pe alocurea resturi de religii naturaliste, şamanism etc.

In 1917, schimbarea de regim vine cu o concepţie de toleranţă religioasă, care face să răsufle uşurate cultele religioase oprimate. In schimb unii dintre reprezentanţii cultelor favorizate de vechiul regim au avut de suferit din pricina atitudinii lor reacţionare In special vârfurile clerului, ierarhia superioară nu se puteau adapta, tânjind după vechiul regim. In perioada războiului civil, 1917—1922, vârfurile duşmănoase ale clerului luptă chiar împotriva guvernului provizoriu al lui Kerenski şi dau sprijin armatelor străine care urmă-

(Continuare în pag. 2)

Comunicat

Decanatul Facultăţii de Teologie dela Institutul teologic universitar ortodox din Sibiu aduce la cunoştinţă studenţilor că Luni, 29 Noemvrie 1948, încep cursurile.

Prezenţa studenţilor este obligatorie pe ziua de Duminecă 28 Noemvrie 1948. Inscrierile pentru studenţii noui se fac deodată cu începerea cursurilor. Facultatea are încă locuri libere, iar studenţii meritoşi primesc burse în bani.

Condiţiile amănunţite pentru întreţinerea în internatul Facultăţii s'au expediat prin poştă studenţilor înscrişi până la 23 Noemvrie 1948.

P. C. Părinţi Protopopi şi Preoţi sunt rugaţi să aducă la cunoştinţa celor interesaţi Comunicatul de mai sus.

Sibiu, 23 Noemvrie 1948.

DECANATUL

Pregătirea personalului deservent al cultelor religioase

— Decizia Ministerului Cultelor —

Ministerul Cultelor a dat o decizie, publicată în Monitorul Oficial Nr. 266 din 15 Noemvrie 1948, prin care se precizează structurarea învăţământului pentru pregătirea personalului deservent al cultelor religioase,

Potrivit acestei decizii, cultul ortodox are următoarele tipuri de şcoli: a) Pentru pregătirea cântăreţilor, 10 şcoli de cântăreţi bisericeşti, cu durata de studii de doi ani; b) Pentru pregătirea clerului monahal, 5 seminarii monahale şi anume: 3 pentru monahi şi 2 pentru monahii, cu durata de studii de 4 ani; c) Pentru pregătirea clerului: 3 institute teologice de grad universitar.

Sediile institutelor vor fi: unul la Bucureşti, cu o facultate de teologie la Bucureşti şi cu două centre de îndrumare a clerului la Bucureşti şi Iaşi; al doilea la Sibiu, cu o facultate de teologie în Sibiu şi cu două centre de îndrumare a clerului la Sibiu şi Arad; al treilea la Cluj, cu o facultate de teologie la Cluj şi un centru de îndrumare a clerului la Oradea.

Durata de studii pentru licenţă este de 4 ani, iar pentru doctorat de 3 ani.

Facultăţile pe teologie au câte 10 catedre, 2 conferinţe, trei lectorate, pentru limbile ebraică, elină şi latină, şi 4 asistenţe. Facultatea de teologie din Bucureşti, conferind şi titlul de doctor în teologie, are în plus trei catedre.

Centrele de îndrumare a clerului au fiecare 3 catedre şi 1 asistent.

Toate şcolile de învăţământ pentru pregătirea personalului cultelor vor funcţiona pe bază de regulamente, alcătuite de organele competente ale cultelor religioase respective.

Decizia aceasta a Ministerului Cultelor este întocmită cu multă grijă pentru pregătirea personalului deservent al cultelor şi pe temeiul principiului de perfectă egalitate de tratament faţă de toate cultele religioase.

Regimul cultelor religioase în U. R. S. S.

[Urmare din pag. 1]

reau distrugerea regimului sovietic. După instaurarea regimului sovietic, Biserica ortodoxă rusă revine în chip ostentativ la restaurarea patriarhiei, la 19 Ianuarie 1918. Sf. Sinod patriarhal îndemna pe credincioşi să nu adere la noul regim, considerând pe conducătorii acestuia ca „monştri ai rasei umane". Biserica dădea ajutor lui Denikin, Wranghel, Colceag şi alţi şefi de armate care luptau cu sprijin străin împotriva armatei bolşevice. Se organizau rugăciuni şi procesiuni împotriva regimului, folosindu-se până şi înşelăciunea cu anumite trupuri de ceară.

La 23 Ianuarie 1918 regimul publică decretul pentru noul regim al cultelor, care prevede despărţirea Bisericii de Stat şi laicizarea învăţământului, dar lasă cultelor libertate de organizare, cu respectarea intereselor superioare ale Statului şi a bunelor moravuri. Impotriva celor care luptă pentru dărâmarea regimului se exercită represalii, uneori foarte severe. Patriarhul Tihon este nevoit să se retragă. Alţi reprezentanţi ai Bisericii sunt judecaţi şi pedepsiţi.

Incepând din 1923, o parte din preoţime începe să se arate favorabilă regimului. Ia naştere aşa numita „Biserică renăscută", cu Petru Polianski, care declară că vrea să colaboreze cu regimul. Mai există însă clerici care se amestecă în comploturi pentru răsturnarea regimului.

Cu mitropolitul Serghie începe adevărata perioadă de clarificare. Constituţia stalinistă prevede prin art. 124 libertatea conştiinţei şi libertatea religioasă. Incetul cu încetul, lucrurile se clarifică atât de bine încât războiul, în 1941, găseşte Biserica alături de popor întru apărarea patriei. Mitropolitul Serghie dă o pastorală în care îndeamnă poporul să lupte pentru înfrângerea duşmanului. Se fac rugăciuni şi mari colecte de bani prin Biserică. Din aceste colecte se înfiinţează coloana de tancuri „Dimitrie Donskoi". Preoţimea face excepţionale fapte de vitejie, cum e cazul cu protoiereul Markov. Mitropolitul Alexei dă un important ajutor la rezistenţa dela Leningrad. Regimul bolşevic se arată recunoscător Bisericii pentru sprijinul moral şi material primit în timpul războiului, conferind medalii ierarhilor şi clericilor ce s'au distins.

Un eveniment important este şi revenirea uniţilor din U.R.S.S. la Biserica ortodoxă, după 350 ani dela despărţirea lor.

•

Care este situaţia cultelor astăzi în U.R.S.S.? Pe temeiul decretului din 23 Ianuarie 1918, pe acela al legii din 8 Aprilie 1929 şi pe baza art. 124 al Constituţiei staliniste, votată în 1936, regimul cultelor din U.R.S.S. poate fi caracterizat prin:

Egalitatea tuturor cultelor. Puse pe picior de perfectă egalitate, cultele se susţin singure şi s'ar putea spune că pe alocurea izbutesc să se susţină mai bine decât înainte de separarea de Stat. Practicanţii religioşi sunt foarte credincioşi.

Libertatea de conştiinţă. Libertate îngrădită, firească, de respectarea regimului sovietic şi a bunelor moravuri, nu cum fac la noi în ţară sectanţii numiţi „martorii lui Dumnezeu", care subminează autoritatea Statului.

Libertatea cultelor. Cultele nu numai că sunt libere, dar sunt şi ajutate de Stat. De pildă, sunt ajutate ca să aibă local în mod gratuit. S'a lăsat pământ mânăstirilor, de sigur interzicându-se exploatarea pe pământul acestora. Pecersca Lavra, distrusă de hitlerişti, este reconstruită cu ajutorul Statului. Trecutul Bisericii este cercetat cu interes.

Libertatea de organizare a cultelor religioase. Prin statutul său de organizare, Biserica ortodoxă îşi are consfinţit dreptul de a-şi organiza ierarhia. La fel celelalte culte au statute de organizare. Biserica ortodoxă are, prin statutul său de organizare, 83 episcopi. Fiecare cult este liber să-şi organizeze învăţământul religios pentru formarea clerului potrivit cu tradiţia şi dogmele sale. Sunt seminarii duhovniceşti de 6 ani şi academii teologice de 4 ani, care au la bază şcoala secundară de 11 ani, corespunzând dici institutelor noastre teologice universitare. Toate aceste şcoli sunt ajutate de Stat şi li se dă în folosinţă localuri gratuite.

Supravegherea organizării cultelor. Aceasta se efectuiază prin două Consilii: unul pentru afacerile Bisericii ortodoxe şi altul pentru afacerile bisericeşti ale celorlalte culte. In fruntea Consiliului pentru afacerile Bisericii ortodoxe este d. Carpov. Consiliile întocmesc legi şi decrete pentru cultele religioase, studiază modul de aplicare a acestora de către diferitele culte şi ţin permanent legătura între Stat şi culte.

In felul acesta s'a realizat în U. R.S.S. pacea confesională, unificarea în sânul fiecărui cult şi între diferitele culte. La rândul lor, cultele se alătură şi-şi dau concursul la marea operă socială întreprinsă de regimul sovietic, care dăinue şi se desvoltă în viitor.

Se adevereşte deci constatarea că toate cultele au viaţă atâta vreme cât sunt legate de popor. Altfel mor.

•

Acestea sunt, redate succint şi poate cu unele greşeli, ideile desvoltate de d. prof. Stanciu Stoian în conferinţa d-sale, pe care preoţimea Capitalei, în frunte cu reprezentanţii cultelor, şi un numeros public laic au ascultat-o cu adevărată încordare sufletească şi viu interes.

Ca pedagog şi maestru al cuvântului vorbit, d. prof. Stanciu Stoian a făcut o expunere frumoasă şi atrăgătoare, iar ca ministru al cultelor d-sa a dat dovadă de o cunoaştere adâncită a problemelor bisericeşti interne şi externe. Ceea ce îndreptăţeşte din partea noastră mari nădejdi pentru buna orânduire a treburilor bisericeşti în laturea ce priveşte Statul.

Aşteptăm deci publicarea acestei prea valoroase conferinţe şi dorim s'o vedem apoi în mâna tuturor reprezentanţilor cultelor religioase din Republica Populară Română.

E. V.

Rolul preoţimii în R. P. R.

Declaraţiile Dlui Profesor universitar P. Constantinescu-Iaşi

In şedinţa grupării preoţilor P. N. P., ţinută la Bucureşti în 12 Noemvrie a. c., dl prof. academician P. Constantinescu-Iaşi, vicepreşedintele Prezidiului R. P. R., făcând o expunere a situaţiei externe şi interne, a spus între altele despre preoţime şi democraţia populară:

„Preoţimea să fie armata credincioasă, luptând pentru fericirea şi bună starea poporului. Preoţii să lupte contra celor ce vor să deslănţue din nou războiul în lume... Actualul guvern a dat Bisericii şi slujitorilor ei satisfacţii pe care nu le-au dat niciunul din regimurile istoricilor". De ex. denunţarea Concordatului încheiat de „istorici". „Laicizarea învăţământului nu înseamnă lupta contra icoanelor, ci introducerea unui spirit realist ştiinţific în învăţământ, ceea ce e cu totul altceva".

„Regimul popular are nădejde bună că preoţimea va fi alături de popor în lupta pentru progres şi pace, că preoţii vor fi soldaţi neobosiţi pentru înlăturarea exploatării oamenilor şi instaurarea păcii între toţi oamenii şi toate popoarele" — a încheiat conferenţiarul.

BUCURII DUHOVNICEŞTI LA BRAŞOV

— I. P. S. nostru Mitropolit NICOLAE în mijlocul credincioşilor şi preoţimii braşovene —

Conferinţa pastorală din toamna aceasta a preoţimii din protopopiatul Braşov a avut un deosebit caracter sărbătoresc prin prezenţa I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului şi a fraţilor în Hristos reveniţi la Ortodoxie, Prot. I. Florea, Pr. Iuliu Cuciuat şi Pr. I. Vuţă.

Intru întâmpinarea I. P. S. Mitropolit *Nicolae* a ieşit în faţa bisericii Sf. Nicolae soborul preoţilor, în frunte cu P. C. Protopopi Dr. N. Stinghe, I. Florea şi I. Curcubătă, precum şi numeroşi credincioşi. Cuvântul de bun venit a fost rostit de P. C. Prot. Dr. *N. Stinghe*, după care s'a săvârşit în biserică o slujbă de mulţumire lui Dumnezeu.

Cuvântarea Părintelui Dr. V. Coman

După slujbă, P. C. Pr. Dr. *V. Coman* a rostit o mişcătoare meditaţie, din care redăm următoarele:

„Din faţa acestui altar, mărturisitor de atâta credinţă dreptmăritoare, gândul nostru se duce departe la un maiestos şi simbolic tablou din viaţa Mântuitorului şi a sfinţilor Apostoli.

Era o noapte de taină. Candelabrul cel mare al lumii îşi aprindea pe rând luminile pe bolta cerului. Ca de atâtea ori până atunci, Iisus se retrage şi de data aceasta cu sf. Apostoli într'un loc singuratec. Acum nu avea să le tâlcuiască înţelesul pildelor, nici să-i înveţe tainele împărăţiei lui Dumnezeu. Era aproape clipa supremei Sale jertfe şi de aceea Domnul voia să lase ucenicilor ceva mai de preţ. Voia să se roage împreună cu ei şi pentru ei, şi să le dea cea mai sfântă poruncă: porunca iubirii.

Iisus se află în mijlocul ucenicilor săi la rugăciune! Cât de grăitor este acest tablou pentru toată lumea, dar mai ales pentru vestitorii lui Hristos între oameni! Iisus este mereu cu noi în toate rugăciunile. Şi iată rugăciunea Lui cea mai fierbinte pentru noi şi pentru lume: „Părinte sfinte, păzeşte-i întru numele Tău, pe care mi i-ai dat mie, ca să fie una, precum suntem şi noi. Nu mă rog ca să-i iei din lume, ci ca să-i păzeşti de cel viclean. Ca toţi să fie una... aşa ca să creadă lumea că tu m'ai trimis" (Ioan 17, 11, 15. 21).

Şi ecoul rugii Lui umplu de atunci văzduhul şi vremea ca o dorinţă eternă a Divinităţii...

Luminile ce pe bolta cerului s'au aprins ca un jăratec. Ele trimeteau raze mângâietoare asupra pământului. Iisus, „lumina lumii", aprinde în inimile îngândurate ale ucenicilor flacăra iubirii: „Poruncă nouă dau vouă, ca să vă iubiţi unul pe altul, precum v'am iubit şi eu pe voi. Din aceasta vor cunoaşte oamenii că sunteţi ucenicii mei, de veţi avea dragoste unul către altul" (Ioan 17, 34, 35).

Socotesc, P. C. Părinţi, că după sfânta jertfă, pe care o săvârşim la dumnezeeasca Liturghie, nu avem ceva mai preţios dela Domnul nostru Iisus Hristos decât testamentul pe care îl cuprinde rugăciunea pentru unirea credinţei şi petrecerea în iubire a apostolilor.

„Dumnezeu este iubire" şi nimeni nu poate sluji Lui decât din iubire. Privită din acest punct de vedere, preoţia este o îndoită slujire a iubirii: a iubirii de Dumnezeu şi a iubirii de oameni. Iubim pe Dumnezeu pentrucă prin El suntem ceeace suntem. Iubim pe Dumnezeu pentrucă dela El este toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit. Iubim pe Dumnezeu pentrucă El ne a iubit mai întâi, chiar atunci când nu eram vrednici de iubirea Lui.

In sfârşit, iubim pe Dumnezeu pentru că iubirea noastră faţă de El nu-i decât răspunsul la chemarea iubirii lui către noi.

Dar Dumnezeu nu poate fi iubit în chip abstract, fără iubirea în concret a chipului Său în lume, care este omul. Iubim pe oameni şi ne aflăm în slujba lor pentrucă aceasta e chemarea noastră. Suntem iubitori de popor şi vrem să fim solidari cu el pe cărările istoriei, pentrucă suntem după fire fii ai poporului iar după har suntem părinţii lui duhovniceşti. De aceea întindem mână şi dăm sfat iubitor tuturor oamenilor, dar în acelaşi timp nu ne lăsăm de mâna lui Hristos. El este Invăţătorul slujbei noastre pentru popor. El este capul bunei noastre speranţe.

Mare a fost şi este puterea ştiinţei şi binefăcătoare roadele ei. Uimitoare puterea minţii omeneşti. Nebiruită puterea credinţei şi tare ancora nădejdii. Dar mare şi minunată e puterea iubirii.

Suntem, iubiţi fraţi, în slujba iubirii de Dumnezeu şi de oameni. Să ne încărcăm, drept aceea, viaţa şi misiunea noastră cu puterea iubirii şi îmbrăţişându-ne să lucrăm cu râvnă, luminaţi de îndemnul rugăciunii pe care o rostim la sf. Liturghie: „Impreunarea credinţei şi darul Sfântului Duh cerând, pre noi înşine şi unul pre altul şi toată viaţa noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm". Amin.

Cuvântarea I. P. Sfinţitului Mitropolit Nicolae

Invitat de P. C. Prot. Dr. N Stinghe să bineventeze şi să prezideze lucrările Conferinţei pastorale, I. P. S. Sa a rostit o impresionantă cuvântare, din care redăm, după notele sumare ce s'au putut lua, următoarele:

„Ne găsim în mijlocul unei negrăite bucurii: bucuria reintoarcerii fiilor poporului nostru de la biserica greco-catolică la altarul Bisericii strămoşeşti. Primul pas pe care l-am făcut după acest mare eviniment, la o conferinţă preoţească, e acesta în Cetatea Braşovului, la biserica „Sf. Nicolae", cu o tradiţie atât de bogată în apărarea ortodoxiei şi care a fost martoră a statorniciei în credinţă a poporului nostru de dincoace de Carpaţi. Biserica aceasta îşi are originea în ctitorii voevodale, care au contribuit la cimentarea legăturilor dintre toţi fiii poporului nostru.

In Sfânta Evanghelie care s'a citit şi în cuvântarea părintelui s'a tălmăcit rugăciunea Mântuitorului pentru apostolii săi şi pentru cei ce vor veni la credinţă prin cuvântul lor, ca ei să petreacă în unitatea credinţei şi în dragoste. Poporul nostru, a avut o singură credinţă şi a trăit în raza de lumină a acestui cuvânt dumnezeesc ca toţi să fie una. Biserica ortodoxă l-a învăţat să se roage la fel deoparte şi de alta a Carpaţilor. Aşa de puternică a fost unitatea sufletească a poporului nostru încât nicio ispită, nicio ademenire şi nicio vrăjmăşie nu au putut să o frângă. Când, la 1700, unii dintre slujitorii Bisericii au scris cu mâna tremurândă că: „aşa ne unim cum toată legea noastră, slujba bisericii, liturghia şi posturile, să stea pe loc, iară să n'ar sta pe loc acelea, nici aceste peceţi să n'aibă nicio tărie asupra noastră", au pus ca condiţie a unirii lor „toată legea" strămoşească.

In continuare I. P. Sf. Sa a arătat că poporul aparţinător până ieri bisericii greco-catolice nu cunoaşte deosebiri de credinţă şi nu are rezerve de conştiinţă în privinţa întoarcerii la Biserica strămoşească.

Atunci ce este mai firesc decât ca să se rupă aceste peceţi. Nu mai avea niciun rost ca un milion şi jumătate de Români să se închine în altă parte decât celelalte patruspreze milioane. Nu poate fi, deci, nicio piedecă în calea reîntregirii noastre religioase, pentrucă toate slujbele şi credinţa aceleaşi au fost. Papalitatea era o firmă exterioară, iar în dosul ei se găseşte ortodoxia noastră dinainte de 1700.

I. P. Sf. Sa vorbeşte apoi despre duhul larg al ortodoxiei, care a păstrat datina creştină curată şi întreagă.

Trebue să mulţămim lui Dumnezeu pentru bucuria zilei de azi şi să înţelegem prin aceasta că El şi acum este cu noi bun şi milostiv.

„De acum întreg poporul român se va cumineca dintr'un singur potir la acelaşi altar străbun. De acum nu vor mai fi neînţelegeri între fraţi, ci razele iubirii tămăduitoare a tuturor ranelor se vor coborî asupra întregului popor.

La Alba Iulia s'a decretat unirea politică a tuturor Românilor. Iată că tot la Alba Iulia s'a completat fapta dela 1918 şi s'a făcut unirea credinţei.

Indemn şi din acest loc la frăţie creştinească şi românească pe toţi fiii poporului nostru. Prin această frăţie se vor spori puterile noastre şi prin slujirea împreună a tuturor preoţilor se va întări solidaritatea noastră. Vom fi un singur popor, cu o singură credinţă, şi vom putea astfel propăşi.

Nimeni din cei ce se întorc la noi nu va fi supărat în drepturile ce le are. Pe preoţi îi primim cu dragoste de frate şi dorim să se simtă ca la ei acasă".

In continuare, I. P. S. Sa a făcut comunicări în legătură cu creşterea religioasă a tineretului, potrivit hotărîrilor Sf. Sinod, şi a îndemnat preoţimea să depună o râvnă şi mai sporită în împlinirea acestei datorii.

Cuvântarea Părintelui Prot. Ioan Florea

Urmează cuvântarea Păr. Prot. *I. Florea*, din care redăm următoarele:

„Atotputernicul Dumnezeu ne-a hărăzit nouă, muritorilor din veacul al XX-lea, să vedem implinit visul moşilor şi strămoşilor noştri, să ne vedem uniţi sufleteşte în credinţa de totdeauna a poporului nostru. La 1 Oct. 1948 ne-am întrunit în sala Liceului Gh. Barifiu din Cluj 38 de protopopi şi preoţi delegaţi ai clerului şi poporului greco-catolic de pe tot întinsul Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului, spre a desbate această problemă, şi am constatat că nimic nu ne împiedecă să împlinim acest ideal, care preocupă cu intensitate conştiinţele cu adevărat româneşti de peste două veacuri. Este, doar, îndeobşte cunoscut că desbinarea religioasă dela 1700 a fost determinată de greaua situaţie economică, politică, religioasă şi culturală a Românilor din Ardeal în sec. XVII-lea. „Unirea" aceasta nu a avut un substrat dogmatic, ci s'a făcut pentru motive cu totul streine de preocupările religioase. Căci care a fost rostul episcopului de Strigoniu să supravegheze noua Mitropolie? Sau care a fost scopul înfiinţării episcopiei de Haidudorog, dacă nu acela de-a ne pierde şi limba?

A sosit vremea ca muntele de ghiaţă ce se ridicase între fraţi de aceeaşi lege, vorbind aceeaşi limbă dulce românească, să fie topit tot de fraţi în istorica cetate a Clujului. A rămas adânc întipărită în inima noastră bucuria ce am simţit la Bucureşti în ziua de 3 Octomvrie şi serviciul religios dela biserica Sf. Spiridon-Nou, pentru consfinţirea actului unirii noastre sufleteşti cu Biserica ortodoxă, de care nu ne-am simţit despărţiţi niciodată. Reveniţi la parohiile noastre, n'am cruţat niciun sacrificiu pentru a duce la bun sfârşit marele ideal. Astfel am ajuns la înălţătoarea sărbătoare dela 21 Oct., dela Alba Iulia, care a definitivat acest măreţ act. Se cădea ca la Alba Iulia, care a fost de atâtea ori Golgota neamului românesc pe vremea lui Horia şi Avram Iancu, să fie şi Ziua Invierii şi bucuriei acestui neam.

Vă asigurăm, I. P. S. Stăpâne, că ne vom face datoria de buni fii credincioşi ai sfintei noastre Biserici şi de cetăţeni devotaţi ai Republicii noastre Populare. Vom căuta ca Biserica noastră să devină un organ viu şi activ în cadrul vieţii de Stat, pentru binele şi propăşirea întregu'ui popor.

Cu aceasta încheiu zicând: Trăiască Biserica cea Una a tuturor Românilor".

Slujba de Duminecă

Duminecă dimineaţa s'a oficiat la biserica din parcul oraşului, fostă greco-catolică, un serviciu religios de către P. C. Lor Prot. Dr. N. Stinghe, I. Florea şi un sobor de preoţi, cu care prilej s'au ţinut iarăşi cuvântări şi s'a arătat însemnătatea faptelor la care Providenţa ne-a învrednicit a fi părtaşi.

Astfel Braşovul, Cetatea de dârză rezistenţă a ortodoxiei, s'a arătat a fi în fruntea măreţului act de refacere a unităţii noastre religioase.

Părintele VASILE

Nr. 7945/948

Aviz oficial

Invităm pe toţi conducătorii Oficiilor parohiale, ca să întocmească *de urgenţă* Lista membrilor Adunării eparhiale pe anul 1949.

Intocmirea Listei se va face după indicaţiunile date prin Circulara noastră Nr. 11.765/1946.

In Listă vor fi luaţi şi parohienii reveniţi recent la ortodoxie.

Sibiu, 10 Noemvrie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Conferinţa protopopilor din Arhiepiscopia Sibiului

Miercuri, 10 Noemvrie 1948, au fost convocaţi la Sibiu toţi protopopii ortodocşi şi cei reveniţi la Biserica Ortodoxă din Arhiepiscopia Sibiului.

După Doxologia din Catedrală, Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit *Nicolae*, asistat de P. S. Teodor, a deschis conferinţa în Aula Institutului teologic universitar din Sibiu, cu cuvintele: „Hristos în mijlocul nostru", la care au răspuns toţi: „Este şi va fi". In cuvântarea, rostită la această conferinţă, I. P. S. Sa a spus între altele:

Cuvântarea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae

„Am ţinut să convoc într'o conferinţă pe toţi protopopii Arhiepiscopiei, atât pe cei vechi cât şi pe cei reveniţi la sfânta noastră Biserică, pentrucă stăm în faţa unor probleme de importanţă capitală pentru Biserica şi neamul nostru şi e bine să ne lămurim asupra soluţiunilor celor mai ducătoare la scop. In pastoraţie contactul personal e de cea mai mare însemnătate şi nu poate fi înlocuit prin alte mijloace, cu atât mai puţin prin ordine din birou. Numai prin contactul personal se realizează o cunoaştere mai justă, se înlesneşte pătrunderea în inimă şi se încheagă tot mai strâns legăturile duhovniceşti ce trebue să existe între toţi slujitorii altarului. Aceasta cu atât mai mult astăzi, când se petrece un eveniment de o importanţă covârşitoare pentru Biserica şi neamul nostru.

Fraţii noştri uniţi, călăuziţi de simţăminte româneşti şi de dorinţa de-a reînchega unitatea bisericească, s'au întors la Biserica Ortodoxă Română. De mult i-am aşteptat — şi problema aceasta n'a încetat să existe în conştiinţa întregului popor începând dela 1700, pentrucă a simţit că numai păstrând unitatea sufletească în mod cât mai desăvârşit vom putea să ne împlinim misiunea de creştini în lume. Intoarcerea e cu atât mai uşoară cu cât unitatea sufletească a poporului n'a fost ruptă. La 1700 ea era deplin închegată. Unitatea aceasta, făurită în veacuri de trăire ortodoxă, a fost aşa de puternică încât şi cei ce au iscălit „unirea" au pus păstrarea „legii" ca o condiţie sine qua non a unirii. Mare condiţie! De-a rămânea cum am fost ca doctrină, cult şi practică bisericească.

Astfel pusă problema, cum s'a înfăţişat actul dela 1700? Pentru protopopi şi mitropolitul Atanasie a fost un contract de ordin material. Ei voiau să scape de iobăgie şi să aibă aceleaşi „privileghiomuri" ca şi celelalte culte. A fost vorba de o covingere de ordin religios? Nu. Nicidecum. Ci de scăparea din mijlocul năcazurilor ce-i apăsau. Iar pentru Habsburgi a fost un act de abilitate politică. Ei n'aveau partid în Ardeal. Şi cum stăpânirea lor se sprijinea pe catolicism, şi-au făcut socoteala să-şi creeze partid prin catolicizarea românilor. Cu aceasta ei mai urmăreau un scop — pe care-l găsim clar formulat în jurământul ce l-a depus Atanasie la Viena — de-a rupe legătura cu mitropolitul dela Bucureşti şi cu Voevodul Ţării Munteneşti (anume zice „munteneşti" şi nu „româneşti", ca ruptura să nu pară prea dureroasă).

Acestea sunt condiţiile unirii: pentru protopopi de ordin material, pentru Habsburgi de ordin politic.

Intreb. Desbinarea aceasta a fost în stare să rupă în două unitatea sufletească a poporului român? Răspunsul nu poate să fie decât negativ. Nici chiar cele patru puncte — introduse ulterior — n'au intrat în conştiinţa religioasă a poporului unit. St. Cuminecătură se face şi se împărtăşeşte ca la ortodocşi. Crezul se rostea şi la Blaj în Catedrala mitropolitană fără filioque. Iar evanghelia cu săracul Lazăr arată mereu că între rai şi iad nu mai încape purgatorul, ca al treilea loc de după moarte. Ar mai rămâne papalitatea. De altfel papei îi trebuia supunere, nu convingere religioasă, adeziune dogmatică; el voia să-şi sporească credincioşii şi să-i facă ascultători. Cu toate acestea nici papalitatea n'a putut pătrunde în conştiinţa religioasă a poporului. In primul rând pentrucă papa era departe şi poporul, dacă nu te apropii de el, nici el nu se apropie de tine. In al doilea rând pentrucă poporul a fost crescut până la 1700 de Biserica ortodoxă şi a avut de suferit grele prigoniri din partea catolicismului. Papalitatea poate să fi pătruns în mintea celor ce au studiat la Roma şi în alte institute catolice. Aceştia însă nu reprezintă nici sufle-

FOIŞOARA

Creştinismul şi Munca

(Urmare din Nr. 27—28)

Dacă ar fi posibil, ar trebui să arătăm pe larg care este raportul între creştinism şi muncă în epoca modernă şi contemporană. Ne mulţumim însă numai cu o privire foarte sumară asupra condiţiilor muncii în vremurile mai nouă şi vom căuta să arătăm care este atitudinea Bisericii creştine faţă de arzătoarele probleme ale muncii în vremea noastră.

In primul rând, trebue să constatăm că cele dintâi organizaţii muncitoreşti în evul mediu au luat naştere sub înrâurirea spiritului creştin. Intr'adevăr, începând de prin secolul al VI-lea, lucrătorii deveniseră pe jumătate liberi, având voie să lucreze şi pe cont propriu, iar începând din secolul al X-lea au obţinut permisiunea să trăiască în completă libertate, dând în schimb un fel de contribuţie profesională în natură. De acum înainte, emanciparea profesională făcând paşi repezi, s'a simţit nevoia organizării muncitorimii. Aşa au luat naştere corporaţiile muncitoreşti, care la început fuseseră toate confrerii religioase. Aceste organizaţii au adus importante servicii muncitorilor, căci, pe lângă grija pentru pregătirea profesională, întreţineau spiritul creştin de solidaritate, frăţietate şi ajutorare. Regulamentele lor aveau prescripţiuni amănunţite, care împiedecau frauda, concurenţa nelimitată, cartelurile patronilor, acapararea materiilor prime, care erau luate en gros de corporaţii şi distribuite patronilor, etc. Din cotizaţii, taxe, amenzi, donaţiuni, legate, etc., se dădeau ajutoare pentru cei rămaşi fără lucru şi se întreţineau tot felul de opere de binefacere. Ceea ce caracteriza aceste organizaţii muncitoreşti era spiritul familial, intimitatea patronului cu lucrătorul.

Incepând din secolul XIV însă, corporaţiile decad în Occident sub acţiunea centralizatoare şi opresiunea fiscală a monarhismului absolut.

Secolul al XVIII-lea şi mai ales al XIX-lea au schimbat cu totul regimul muncii. Invenţia folosirii industriale a aburului şi apoi aceea a benzinei şi electricităţii au revoluţionat mijloacele de producţie, înlocuind atelierul cu uzina, industria familială cu industria colectivă. Acum lucrătorii nu mai sunt liberi, ci quasi-militarizaţi. Distanţa dintre patroni şi lucrători creşte necontenit. Şefii de industrie stau închişi în birouri luxoase şi au de a face numai cu contra-maeştrii, fără să-şi cunoască lucrătorii şi fără să se intereseze de nevoile lor. Era o aristocratizare a industriei şi un neîngăduit divorţ moral şi social între industriaşi şi lucrători. Liberalismul extrem, economic şi financiar, şi neînfrânata dorinţă de câştig a industriaşilor şi capitaliştilor au adus pe lucrători în secolul trecut într'o nouă sclavie, care, sub aparenţele ei înşelătoare de libertate a muncii, ascundea cea mai cruntă exploatare a omului de către om. Principiul atât de frumos al libertăţii industriale şi economice se transformă într'o crudă ironie, adevărata libertate a lucrătorului fiind libertatea de a muri de foame lângă vilele şi limuzinele capitaliştilor. Lucrătorul devine în această vreme o marfă omenească, ce se cumpără sau se aruncă lupă legea de aramă a cererii şi ofertei. Pentru a nu muri de foame, el şi familia sa, lucrătorul îşi vinde puterea de muncă şi sănătatea pe orice preţ ce i se oferă, cu toate că acesta nu reprezintă decât o foarte mică parte din produsul muncii sale, restul trecând în safeurile industriaşului sau ale capitalistului, ale negustorului de bani care finanţează industria.

Intre anii 1820 şi 1850 liberalismul industrial — rudă bună cu liberalismul economic — îşi atinge culmea. Frumoasele învăţături ale Evangheliei creştine sunt răstălmăcite şi puse de către capitalişti în slujba intereselor lor. Acum se instaurează faimosul *sweating system*, expresie englezească ce se traduce prin „sistemul de năduşeală", de epuizare a puterilor muncitorului. Febra industrială şi concurenţa desordonată dintre industriaşi provoacă supraproducţia, cu urmările ei cunoscute: scăderea preţurilor la mărfuri, dar în acelaşi timp şi scăderea neomenească a salariilor, înmulţirea peste măsură a orelor de muncă, munca de noapte, întrebuinţarea femeilor şi a copiilor la munci grele de zi şi de noapte, în condiţiuni neigienice, etc. Iar pe deasupra acestor nenorociri, flagelul cel mai mare al muncitorimii: şomajul, care putea izbi în orice clipă pe orice lucrător, aruncându-l pe drumuri cu întreaga familie.

Era firesc deci ca, în astfel de împrejurări, să se producă reacţiunea muncitorimii exploatate, care cerea intervenţionismul statal în toate compartimentele muncii. Şi era firesc să prindă lupta socialismului, al cărui exponent a devenit Karl Marx, cu teoria colectivizării mijloacelor de producţie, pentru ca astfel, diferenţa dintre salariu şi produsul muncii — plus valoarea — să nu mai între

tul celor ce-au iscălit „Unirea", cu atât mai puţin sufletul poporului credincios. Papalitatea a rămas o firmă externă. In dosul ei se găseşte Ortodoxia de până la 1700, căreia i-a rămas credincioasă majoritatea covârşitoare a poporului român. Firma aceasta ar fi trebuit să fie înlăturată mai de mult, ca sufletul ortodox din dosul ei să poată respira în libertate şi unitatea neamului să se întărească. Dumnezeu ne-a hărăzit nouă bucuria acestei reîntregiri a Bisericii strămoşeşti.

Am întrebat altădată: ce caută papa în turma mea din Ardeal? Aşa zic şi azi: papa n'are ce căuta în turma mea. Dacă ierarhii bisericii unite s'au simţit în drept să se fixeze în atitudinea ce o cunoaştem, întreb: nu eram eu mai în drept, ca urmaş al mitropoliţilor dela Alba-Iulia, să-mi reclam acasă poporul, care a fost răpit dela sânul Bisericii Ortodoxe? Conştiinţa deplină a acestei obligaţii o port înlăuntrul meu. Am mărturisit-o la toate ocaziile, n'am pregetat a o mărturisi limpede dela tribuna ţării întregite şi am purtat lupta pe faţă, nu în ascuns. Repet, n'avem nimic cu papa, pentrucă puterile ce şi le revendică nu le-am recunoscut niciodată şi nu le recunoaştem. Situaţia de locţiitor al Fiului lui Dumnezeu pe pământ nu i-o putem recunoaşte; o considerăm ca o mare rătăcire. Cum poate un om, oricât de sus pus ar fi, să aibă pretenţia de-a înlocui pe Fiul lui Dumnezeu, care ca Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat e pretutindeni de faţă, care este şi acum între noi! Cum poate avea pretenţia cineva să înlocuiască pe Cel ce ne-a făgăduit: „Iată cu voi sunt până la sfârşitul veacurilor!" Cum poate avea această pretenţie neînchipuit de anticreştină de a înlocui pe Fiul lui Dumnezeu, de-a se numi vicarul lui Hristos, câtă vreme Mântuitorul e în tot momentul la conducerea Bisericii Lui şi cu slujitorii Lui!

De altfel dogma papalităţii n'o găsim întemeiată nici în Sf. Scriptură, nici în Tradiţia bisericească. Matei 16, 16 e departe de a cuprinde primatul lui Petru şi mai puţin primatul papal. Aici e vorba de întrebarea centrală a creştinismului, cea referitoare la Hristos. „Cine este Hristos?" Aceasta e întrebarea care a rămas fundamentală în creştinism, pe care a voit Mântuitorul s'o lămurească. De aceea şi întreabă pe apostoli: „Cine zic oamenii că sunt eu?" Şi apostolii răspund: „Unii zic că eşti Ioan Botezătorul, alţii Ilie, iar alţii Ieremia sau unul din prooroci". Atât întrebarea cât şi răspunsul privesc persoana lui Hristos. „Dar voi cine ziceţi că sunt?" continuă Iisus. Ce întrebare hotărîtoare pentru credinţa apostolilor! A răspuns, ca şi alte dăţi, în numele tuturor, Petru: „Tu eşti Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu". Răspunsul se referă tot la persoana Mântuitorului. Iar Mântuitorul, fericind pe Simon, confirmă răspunsul lui, arătând că el este din descoperire dumnezeiască: „Că nu trup şi sânge ţi-a descoperit ţie aceasta, ci Tatăl meu cel din ceruri". Şi acum urmează cuvintele mult discutate: „Tu eşti Petru şi pe această **piatră** *voi zidi Biserica Mea...". Intreb: dacă în convorbirea întreagă e vorba despre persoana Mântuitorului, problema centrală a creştinismului, e posibil ca tocmai concluzia să se refere la Petru? Dacă toate premizele privesc mărturisirea de credinţă în divinitatea lui Iisus, se mai poate trage concluzia: nu pe Hristos, ci pe Petru s'a zidit Biserica? Nicidecum. Ar fi şi ilogic şi împotriva tuturor regulelor ermeneutice. Dacă ar fi zis Mântuitorul: tu eşti Petru şi pe tine, pe acest Petru voi zidi Biserica mea, ar fi clar; dar Mântuitorul zice: pentrucă te-am numit Petru, pe piatra credinţei în Dumnezeirea Mea voi zidi Biserica. De altfel „piatră" şi temelie, pretutindeni în Noul Testament e numit Hristos: „Piatra pe care n'au socotit-o ziditorii s'a făcut în capul unghiului", sau: „Altă temelie nu poate pune nimeni, decât aceea care este pusă: Hristos". Catolicismul vrea să pună altă temelie: pe Petru. Temelia Bisericii însă nu poate fi decât Hristos.*

Interpretarea papistă nu se găseşte la niciun părinte bisericesc, fie în Apus, fie în Răsărit. Am citit mai demult o carte în limba latină de Launois, în care se arată că 43 de Părinţi bisericeşti interpretează: „Pe piatra mărturisirii", 17 Părinţi o pun în legătură cu Petru, fără primat, şi **niciunul** *nu admite interpretarea în sensul primatului papal. Au fost forţate texte din Ignatie Martirul, din Tertullian, Ciprian ş. a. Un teolog romano-catolic, cercetând într'o carte voluminoasă problema aceasta în opera lui Ciprian, ajunge la concluzia că Ciprian nu cunoaşte primatul papal. Dacă deci Ciprian, care a tratat pentru prima dată despre organizarea Bisericii, nu cunoaşte papalitatea, rezultă că ea nu aparţine primelor veacuri creştine, nu-i de origină divină. Trăgând aceste consecinţe, teologul romano-catolic a părăsit biserica papistă. Tot aşa sunt şi citatele din ceilalţi Părinţi bisericeşti: Augustin, Ioan Gură de Aur, Grigorie de Nissa ş. a. Sunt interpretate în chip tendenţios. Dacă la ei şi în cărţile de slujbă Petru e numit „corifeul apostolilor", titlul acesta se dă şi Apostolilor Pavel, Ioan, Iacob, chiar şi lui Petru de Alexandria. Deci titlul acesta fiind general, nu justifică primatul lui Petru.*

La fel este şi cu episcopatul lui Petru în Roma. Cei 25 de ani de episcopat în Roma nu mai sunt susţinuţi nici de teologii romano-catolici. In lumina Noului Testament putem spune că Petru nu era în Roma nici în a. 58, când Pavel scrie din Corint epistola lui către Romani (altfel l-ar fi salutat, cum salută pe atâţi alţii!), nici mai târziu în prima captivitate a lui Pavel la Roma, de unde Pavel scrie epistole către creştinii din Orient fără a aminti pe Petru. Din epistola către Romani se vede de asemenea că nu Petru a întemeiat comunitatea creştină din Roma. In Faptele Apostolilor nu se aminteşte de prezenţa lui Petru în Roma. Deci pe baza Noului Testament nu se poate susţine prezenţa lui Petru la Roma. Numai pe baza unei tradiţii se poate susţine, în cel mai bun caz, că Petru ar fi fost dus la Roma la sfârşitul vieţii sale ca să sufere acolo martiriul ca şi Pavel.

Pe de altă parte întreb: s'a putut cumva gândi Mântaitorul la primat? Nicidecum. Dovadă că, încă înainte de Matei 16, 16, în trei rânduri Mântuitorul refuză a recunoaşte pe vreunul dintre apostoli mai mare. „Nu ştiţi ce cereţi", e răspunsul lui Iisus. „Intre voi să nu fie aşa", e învăţătura Mântuitorului.

Dacă deci nu e de origină divină, ce este papalitatea? E continuarea ideii de împărăţie romană în Apus. Impărăţia romană din Apus s'a stins curând (476), pe când cea din Răsărit a rezistat (1453). Astfel în Apus a rămas loc liber pentru continuarea imperatorului roman. Şi papa şi-a întins jurisdicţia asupra Italiei, Galiei, Ispaniei, Africei de Nord, etc. Răsăritul n'a acceptat nicicând pretenţia aceasta. Ea este şi motivul despărţirii dintre Apus şi Răsărit — nu altceva. Vor fi fost şi patimi omeneşti, însă o ruptură religioasă de aşa proporţii nu poate fi explicată prin cauze pur personale. Ea trebue să aibă o cauză suficientă: aceasta este pretenţia primatului papal, pe care Biserica după toată tradiţia ei nu l-a putut recunoaşte. „Procanonul" lui Petru Maior, apărut acum în ediţie nouă, vă poate da lămuriri mai ample în această problemă. El a combătut aprig papalitatea, deşi era greco-catolic, şi cu o vehemenţă pe care n'o întâlnim la niciun scriitor ortodox.

Biserica noastră a rămas la tradiţia ei, tradiţia creştină a primelor veacuri. Ea are doctrina fixată de Sinoadele ecumenice. Ea n'a adăogat şi n'a redus nimic, ci a păstrat tezaurul credinţei întreg şi nefalsificat. Ea are toate mijloacele de mântuire: **doctrina** *pură a Evangheliei, fără elemente omeneşti (cu tradiţie universal-creştină, după cum zice Vincenţiu de Lerin);* **sfintele taine** *în toată puritatea lor. Apusul s'a abătut şi în doctrina şi în practica sf. taine. A enumera toate aceste abateri ar fi prea mult (spre ex. că poate boteza şi un necreştin; împărtăşania sub o singură formă a mirenilor — deşi Mântuitorul parcă anume a zis numai la potir: „Beţi dintru acesta* **toţi**...*; epicleza, pe care în opoziţie cu doctrina o fac şi preoţii greco-catolici, zicând după cuvintele instituirii: „Şi fă adecă* **pâinea** *aceasta..." etc.)*

E firesc dar că acum la întoarcerea fraţilor uniţi în Biserica ortodoxă n'am întâlnit nicăiri rezerve dogmatice. Pretutindeni am întâlnit elan de a se întoarce acasă. Ne întrebăm însă: Care este scopul întoarcerii? Desigur există un scop românesc: refacerea unităţii sufleteşti desăvârşite a neamului, şi un scop bisericesc: reîntregirea Bisericii strămoşeşti. Totuşi mai presus de acestea stau scopurile spirituale ale Bisericii: mântuirea sufletului. Intoarcerea să însemneze un spor în opera spirituală a Bisericii, în lucrarea ei religioasă. Să fie o înnoire a forţelor morale ale neamului. Intoarcerea şi unitatea sunt mijloace pentru scopul cel mare, pentru idealul mântuirii sufletelor şi sporirii puterilor morale ale poporului. Idealul acesta trebue să ne aprindă mai presus de orice. Dacă nu spre aceasta tindem, celelalte îşi pierd valoarea. Ele îşi recapătă adevărata însemnătate în perspectiva scopurilor mari spirituale. Am nădejde la Dumnezeu că vom putea obţine şi acest mare rezultat. Puterile slujitorilor altarului se întregesc; printre preoţii reveniţi găsesc o mulţime de elemente bune puse în slujba idealului religios, cu cari vor fi completate puterile spirituale ale clerului nostru de până acum. Intre noi să fie o cât mai desăvârşită iubire frăţească; să vadă poporul că suntem una. Să fim călăuziţi de dragostea faţă de popor şi de credinţa în Iisus Hristos.

Să socotim opera aceasta ca de Dumnezeu voită. Puterile omeneşti sunt prea slabe ca s'o înfăptuiască. Lui să-i fie mulţumita şi Lui să-i slujim în frăţie, preamărindu-l că ne-a

---

în buzunarele capitaliştilor, ci să revină colectivităţii, adică muncitorilor.

Ideologia şi luptele socialismului, care în începuturile sale, cu Saint Simon, îmbrăcase o formă religioasă, a avut urmări salutare pentru soarta muncitorimii. Este suficient să spunem că întreaga legislaţie a muncii din a doua jumătate a secolului trecut şi din prima jumătate a secolului nostru este tributară ideologiei şi luptelor socialiste. Reducerea numărului orelor de muncă, muncă mai uşoară pentru femei şi copii, condiţii igienice pentru muncă, îngrijiri medicale, concedii, pensii şi ajutoare pentru muncitori, organizaţii sindicale pentru apărarea intereselor muncitoreşii, mijloace de instrucţie, educaţie şi distracţie pentru folosirea timpului liber al muncitorilor, etc., toate acestea sunt succese directe sau indirecte ale socialismului. Subiectul nostru nu ne cere însă să ne extindem asupra acestor realizări ale socialismului, ci numai să arătăm care a fost sau care trebue să fie în prezent atitudinea Bisericii creştine faţă de problemele muncii.

Ce a făcut creştinismul, fie direct, fie mai ales indirect, pentru înnobilarea, promovarea şi apărarea muncii, s'a putut vedea, credem, din cele spuse până acum. Dacă vreunii dintre membrii clerului, la vreo anumită epocă a istoriei, vor fi trecut de partea asupritorilor muncitorimii, uitând exemplul Mântuitorului, poruncile sfinţilor Apostoli şi îndemnurile sfinţilor Părinţi, apoi aceia nu sunt creştinismul însuşi şi nu e Biserica lui Hristos. „Creştinismul, a spus un istoric, este religia muncii". [1]

De sigur, creştinismul nu este o teorie socială şi cu atât mai puţin un cod al legislaţiei muncitoreşti. Creştinismul este o religie, o învăţătură pentru mântuirea sufletului, care numai indirect are legătură cu realităţile sociale. De aceea nu cade în competenţa Bisericii ca să spună care sunt avantagiile sau desavantagiile unui sistem al muncii sau ale altuia. Ei îi este suficient să constate că regimul de proprietate absolută individuală asupra pământului, mijloacelor de producţie şi banului, este complet zdruncinat în toate ţările zise capitaliste. Sub presiunea nevoilor de după războiu şi sub înrâurirea exemplului dat de reformele radicale în favoarea muncitorimii operate în U. R. S. S. — colectivizarea pământului, mijloacelor de producţie, a creditului, transporturilor etc. — ţările occidentale capitaliste se văd silite şi ele la tot felul de concesii: timide încercări de naţionalizare a mijloacelor de producţie în industriile fundamentale, naţionalizarea parţială a mijloacelor de transport, a creditului şi a schimburilor, etc. In deosebi a prins ideea participării muncitorilor la gestiunea întreprinderilor, sub forma comitetelor de întreprindere, simple sau mixte, şi mai ales aceea a sindicatelor muncitoreşti şi profesionale în general, care au devenit astăzi adevărate forţe naţionale şi internaţionale.

Toate aceste reforme, mai timide sau mai hotărîte, inspirate din ideea de dreptate socială, nu cad însă în competenţa Bisericii decât sub laturea consecinţelor lor morale. Biserica îşi face o datorie de căpetenie din a apăra drepturile fireşti ale muncii, drepturi care se pot rezuma la următoarele trei: *demnitatea, libertatea şi proprietatea muncii.* Cine loveşte în aceste drepturi fireşti ale muncii, loveşte în unele dintre principiile fundamentale ale moralei creştine.[1]

Căci munca, ori de ce fel ar fi ea, manuală sau intelectuală, are dreptul, conform principiilor moralei creştine, să fie respectată. Munca este omul însuşi. Nu există muncă nobilă şi muncă demnă de dispreţuit. Am văzut cum în antichitate nu se respecta acest drept firesc al omului la respectul muncii sale şi cum muncile manuale — şi deci şi muncitorii manuali înşişi — erau dispreţuite. Pentru Biserica creştină munca are o demnitate deosebită în sine însăşi, ca poruncă a lui Dumnezeu şi ca mijloc de întreţinere a celui mai mare bun: viaţa.

In ce priveşte libertatea muncii, Biserica apără şi acest principiu de drept firesc, în cadrul ansamblului de drepturi fireşti legate de noţiunea de om, aşa cum îl concepe doctrina creştină, ca făptură a lui Dumnezeu, înzestrat cu raţiune şi libertate spirituală. Sub regimul capitalist, mai ales sub forma de liberalism extrem, cum era în prima jumătate a secolului trecut, libertatea muncii divine, cum am văzut, o simplă iluzie. Impotriva unei astfel de libertăţi a muncii Biserica are toate motivele să protesteze cu ultimă energie. Dreptul firesc de libertate a muncii trebue protejat de Stat, aşa fel încât cei slabi, muncitorii, să nu fie o simplă pradă în mâna celor tari, în mâna capitaliştilor şi latifundiarilor.

(Continuare în numărul viitor)

Emilian Vasilescu

[1] *J. B. Weiss* Lehrbuch der Weltgeschichte, 2. Band, 1. Hälfte p. 28. (După *G. Diessel*, op. cit., p. 28).

[1] *E. Baudin.* Cours de philosophie morale, Paris, J. de Gigord, 1936, p. 329. Cf. *Hristu Andrutsos.* Sistem de Morală, trad. de *I. Lăncrăjan şi E. Mudopoulos*, Sibiu, tip. Arhidiecezană, 1947, p. 216.

ajutat să ne rugăm cu toţii la acelaş altar şi neamul acesta să se împărtăşească din acelaş potir. Să uităm toate resentimentele, toate deosebirile — ce ne-ar impune rezerve — să facem frăţia creştină între noi cât mai desăvârşită. Fac apel către slujitorii vechi ai altarelor noastre să fie cu dragoste frăţească, iar fraţii reveniţi să se simtă ca la ei acasă. Să nu fie nici o deosebire.

Dumnezeu să fie cu noi şi să ne ajute!"

In partea a doua a cuvântării, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae trece la problema catehizaţiei şi a sectelor. După informaţiile existente se discută ca şcoala să acorde două după amieze pe săptămână libere pentru catehizaţie (Miercurea şi Sâmbăta). Ca săli de catehizaţie se vor folosi biserica sau alte case potrivite. Se vor folosi manualele existente. Sufletul catehizaţiei rămâne tot preotul. In opera aceasta va fi ajutat de părinţi şi de naşi. De aceea trebuesc intensificate şi vizitele în familii.

In problema sectelor trebue să luptăm ca să le aducem la Biserică. E vremea ca să fie un neam, o credinţă, o Biserică. Să revină toţi la maica dela care au plecat. Preoţii să-şi întetească eforturile şi în acest sens.

„Pe cei ce au întârziat dintre fraţii uniţi să-i privim cu îngăduinţă. Îi aşteptăm cu braţele deschise, nu cu ură, nu cu răsbunare. Să le stăm în ajutor, căci nu se întorc la străini. Am cetit o circulară în care preoţii uniţi erau sfătuiţi să meargă în bisericile romano-catolice şi să slujească acolo. Ce rătăcire! E firesc dimpotrivă ca cei un milion şi ceva de uniţi să nu mai rămâie separaţi de cele 14 milioane de români ortodoşi. Ei se întorc acasă.

Mulţumesc lui Dumnezeu pentrucă ni-a ăcut acest har. Mulţumesc fraţilor greco-catolici cari s'au pus în fruntea acestei opere. Sunt convins că închegarea e trainică. Nu se mai poate desface. Dumnezeu să ne ajute!"

*

Au urmat discuţiile, în care s'au lămurit problemele ridicate de lucrarea pe teren în revenirea preoţilor şi credincioşilor uniţi la Biserica Ortodoxă şi de chestiunea catehizaţiei. Toate măsurile luate în parohiile revenite sunt provizorii. Definitivarea situaţiei preoţilor se va face mai târziu. Până atunci importantă este acţiunea în sânul poporului, ca unificarea să se consolideze. Părintele T. Belaşcu a făcut apel la conlucrare între fraţii preoţi, să lapede unii neîncrederea, alţii desinteresul, căci numai dacă vor lucra mână în mână, dacă se vor sprijini vor forma un mănunchiu puternic şi vor lucra pentru mântuirea sufletească a poporului.

Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae dă îndrumarea ca preoţii, cel ortodox şi cel revenit, să slujească împreună şi să trăiască în deplină armonie. Preotul ortodox care se împotriveşte la opera revenirii nu mai e vrednic să facă parte din Biserica ortodoxă. Păr. D. Călugăr prezintă raportul în problema catehizaţiei.

Discuţiile se încheie prin cuvântul Păr. Prot. N. Stinghe dela Braşov, care relevă lupta I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae din tinereţe pentru reunirea Bisericilor şi osteneala şi jertfa de acum pentru consolidarea ei. Arată că a luat i ţiativa în prot. Braşov ca toate parohiile să contribue la un fond de propagandă misionară şi exprimă I. P. S. Sale omagiile adunării protopopeşti şi ale întregii preoţimi pentru munca pe care o depune.

La sfârşit s'au împărţit cărţi şi „Telegraful Român". Intre cărţile împărţite amintim: „Procanonul lui Petru Maior", ieşit acum de sub tipar, sub îngrijirea Păr. Prof. Dr. Grigorie T. Marcu şi „Biserica şi viaţa", de I. P. S. Mitropolit Nicolae. O expoziţie a cărţilor despre uniaţie apărute la Sibiu, organizată de Păr. Prof. Dr. Gr. T. Marcu şi d. Pavel Popa dela Librăria Arhidiecezană, a fost cercetată cu interes de participanţi.

Astfel s'a încheiat conferinţa protopopilor din Arhiepiscopie, fiecare protopop plecând pe teren cu ţintele mai precise şi cu sufletul mai aprins de râvna casei Domnului şi de vrerea întăririi unităţii bisericeşti a poporului.

N.

Biserica Ortodoxă Rusă

în cadrul Statului Sovietic

Cu prilejul săptămânii prieteniei româno-sovietice, I. P. S. Patriarh Justinian a acordat ziarului „Universul" un interview, în cadrul căruia a arătat care este poziţia Bisericii ortodoxe ruse în Statul sovietic.

„*In U. R. S. S.* — a spus I. P. S. Sa între altele — *există cea mai deplină libertate religioasă şi de conştiinţă. Biserica Ortodoxă îşi conduce treburile sale complet autonom faţă de Stat. Acesta însă se interesează îndeaproape de bunul mers al Bisericii şi-i pune la dispoziţie chiar mijloace materiale pentru susţinerea trebuinţelor sale şi pentru îndeplinirea misiunii sale. Aceeaşi solicitudine o are puterea sovietică faţă de toate cultele şi asociaţiile religioase, care sunt extrem de numeroase şi de variate...*

Patriarhul Moscovei, I. P. S. Alexei, conduce Biserica ajutat de Sf. Sinod, complet autonom faţă de Stat. Biserica este împărţită pe eparhii şi parohii, acestea din urmă fiind conduse de preotul paroh, ajutat de un consiliu ales de credincioşi. Slujbele religioase se îndeplinesc fără nicio împiedecare, se fac procesiuni religioase fără a se cere permisiunea autorităţilor, iar ziua de odihnă absolută, oficială şi particulară, este Duminica, aşa cum este în toate ţările creştine. Se dă deasemenea la cerere asistenţă religioasă tuturor bolnavilor din spitale, sunt permise costumele clericale, iar Statul a făcut magazine speciale pentru îndestularea trebuinţelor religioase ca: magazine de obiecte religioase, tipografii etc.".

Vizitaţiune canonică la Gheorgheni

După marele eveniment de revenire la sânul Bisericii noastre a fraţilor greco-catolici, I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* a făcut cea dintâi vizitaţiune canonică în Secuime, la Gheorgheni, jud. Ciuc.

In drum însă, I. P. S. Sa a vizitat mai multe biserici, iar Joi în 4 Nov. 1948 a fost primit de P. C. Protopop Avisalon Costea, fosr greco-catolic, împreună cu comitetul parohial şi cu mulţimea credincioşilor.

Inaltul Ierarh, după ce a binecuvântat pe credincioşii reveniţi la Ortodoxie, a slujit în biserica ortodoxă o rugă de mulţumire, ascultată de credincioşi cu toată evlavia. Primind povăţuirile blânde şi pline de dragoste ale I. P. S. Sale, credincioşii i-au făcut o vie manifestaţie.

In acest drum misionar, I. P. S. Sa a fost însoţit de P. C. Prot. Dr. N. Stinghe din Braşov şi Tr. Belaşcu de Ţichindeal.

In sala festivă a liceului de Stat a avut loc o consfătuire cu preoţimea, la care a luat parte şi popor mult. I. P. S. Sa a dat toate îndrumările în legătură cu consolidarea acţiunii de revenire a preoţimii şi credincioşilor greco-catolici la Biserica noastră. La această consfătuire a luat cuvântul şi P. C. Protopop Tr. Belaşcu, dând îndemn tuturor preoţilor şi credincioşilor să se întoarcă la sânul cald al Bisericii strămoşeşti.

După această consfătuire publică, I. P. Sf. nostru Mitropolit a ţinut o a doua consfătuire, de astădată numai cu preoţimea.

Preoţimea şi credincioşii au rămas pe deplin mulţumiţi de această vizită duhovnicească, prin care au primit încurajare, bune nădejdi şi liniştire sufletească. **Martor**

Circulară

către toate oficiile parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

Cu ordinul nostru Nr. 7631 din 25 Octomvrie 1948, am trimis fiecărei parohii câte o provocare cu toate taxele parohiale restante, cu îndrumarea ca să le achite cât mai curând.

Având în vedere că numai puţine parohii au împlinit acest ordin, îndrumăm şi pe calea aceasta din nou toate Oficiile parohiale ca în cel mult 10 zile să trimită Oficiului nostru de Cassă taxele parohiale, fără nicio excepţie şi fără nicio altă întârziere.

Sibiu, 22 Noemvrie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 8074/1948

Circulară

către toate Oficiile parohiale şi protopopeşti din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

Conform dispoziţiunilor On. Minister al Cultelor Nr. 41917/1948 şi On. Minister al Finanţelor Nr. 27400/1948, *la 31 Decemvrie se va face reinventarierea patrimoniului public, conform instrucţiunilor trimise tuturor oficiilor protopopeşti şi primăriilor din ţară.*

Instrucţiunile sunt precise şi clare. Formularele vor fi procurate de toate Oficiile protopopeşti dela Administraţiile Financiare judeţene pentru toate parohiile şi filiile din protopopiat.

C. Preoţi vor înainta formularele completate la Oficiul protopopesc cel mai târziu până la 31 Ianuarie 1949, iar P. C. Protopopi vor înainta aceste formulare cu borderourile centralizatoare la Consiliul arhiepiscopesc, cel mai târziu la 10 Februarie 1949. *Orice intârziere va fi anunţată la On. Minister pentru aplicarea sancţiunilor.*

Pentru ca această lucrare să se execute în termen şi condiţiuni optime, P. C. Protopopi şi C. Preoţi *vor studia imediat instrucţiunile cu toată atenţiunea*, împreună cu comisiile locale de recensământ care funcţionează pe lângă fiecare primărie.

C. Preoţi vor folosi exemplarul instrucţiunilor trimis primăriei comunale respective. Vor pregăti din bună vreme toate datele necesare pentru completarea formularelor şi vor *raporta* imediat la Oficiul protopopesc numărul exemplarelor necesare din fiecare formular.

Formularele vor fi completate în trei exemplare, unul va rămâne la Oficiul parohial, iar celelalte vor fi trimise, prin oficiul protopopesc, Consiliului nostru arhiepiscopesc.

Patrimoniul fostelor parohii unite va fi inventariat separat de patrimoniul parohiilor ortodoxe vechi. Parohia ortodoxă veche va purta denumirea parohia I (întâia), iar parohia fostă unită parohia II (doua).

Dacă activează Oficiul protopopesc *fost unit* cu denumirea: Oficiul protopopesc ort. rom. II, atunci centralizarea formularelor dela fostele parohii unite o va face acest oficiu. Dacă nu mai activează fostele oficii protopopeşti unite, centralizarea formularelor o va face Oficiul protopopesc ort. rom. I, *cu borderou separat.*

Aceste borderouri se vor trimite la Consiliul nostru arhiepiscopesc, nu la Minister.

P. C. Protopopi vor lucra în înţelegere cu P. C. Protopopi şi C. Preoţi foşti uniţi în aşa fel ca fiecare parohie sau filie de pe întreg teritoriul protopopiatului, indiferent de îndeplinirea formalităţilor de trecere pe numele parohiilor ortodoxe, să înainteze formularele completate la timp.

Mai dăm şi unele precizări:

Grădina dela casa parohială, dacă formează un singur imobil cu ea, va fi introdusă la subclasa 0,7, dar dacă este separată, va fi introdusă la subclasa 0,3.

Sesiunile parohiale şi bisericeşti primite din Reforma Agrară în anii 1922/23 sunt considerate juridic ca proprietate bisericească, chiar dacă nu sunt întabulate. La rubrica „observări" se va nota că sunt primite „în uzufruct".

La clădiri se va arăta *destinaţia* pentru care s'a achiziţionat imobilul, chiar dacă o parte este închiriată.

Cărţile rituale, vasele sfinte, odăjdiile, candelabrele, sfeşnicele, icoanele de pe iconostas şi alte icoane înrămate, candele, cruci, etc., vor fi trecute la subclasa 56.

Iconostasul propriu zis, amvonul, stranele şi celălalt mobilier din biserică şi din casa parohială vor fi trecute la subclasa 60.

Biblioteca parohială la subclasa 66.

In intervalul de timp dela 8—15 Ianuarie 1949, P. C. Protopopi vor convoca în conferinţă pe toţi C. Preoţi din Protopopiat, unde vor completa, verifica şi centraliza lucrările din formularele parohiilor, pe care apoi le vor trimite Consiliului Arhiepiscopesc, *chiar înainte de termenul fixat.*

Atragem atenţiunea ca formularele să fie completate şi sumate citeţ şi corect.

De executarea acestei lucrări rămâne responsabil fiecare conducător de oficiu parohial, ca şi P. C. Protopopi tractuali.

Consiliul Arhiepiscopesc

VITRINA CĂRŢII

„Biserica Ortodoxă Română", Revista Sfântului Sinod. Inchinare Inalt Prea Sfinţitului Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Anul LXVI, Nr. 5—8, Bucureşti, Mai—August 1948, pag. 209—404.

Numărul acesta din Revista Sf. Sinod a îmbrăcat haină de sărbătoare: cinsteşte pe noul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. De aceea colaborările sunt variate şi substanţiale. Ele cuprind pe de o parte articolul „Intru mulţi ani Stăpâne!" al Comitetului de Redacţie şi expunerea alegerii şi instalării I. P. S. Justinian (făcută de Diac. Gh. I. Moisescu), pe de altă parte studii referitoare la probleme bisericeşti actuale. In articolul prim se face o scurtă biografie şi portretul fizic şi sufletesc al Inaltului Ierarh. Desprindem numai aceste cuvinte: „Suflet deschis, priveşte în faţă realitatea vieţii cu toate frământările ei şi se străduieşte pentru deslegarea lor pe temeiul apostolatului social şi al credinţei nemuritoare. Năzueşte către o Biserică vie, cu o preoţime activă, bine pregătită şi îndrumată... (p. 211). O mulţime de clişee ilustrează expunerea alegerii şi instalării I. P. S. Patriarh Justinian.

Discursul de recepţie la Academia Română (din 28 Mai 1948) al Părintelui Gala Galaction, „Epistola lui Aristeia", şi prezentarea „Părintele Gala Galaction", făcută de Părintele N. M. Popescu, profesor universitar onorar, sunt o podoabe ale acestui număr şi apologii ale spiritului creştin şi ale Sf. Scripturi.

Părintele Grigore Cristescu, Profesor universitar, scrie, cu verva şi adâncimea care-l caracterizează, despre relaţia între „Călugăr şi preotul de mir". „Mânăstirea şi chipul vieţuirii îngereşti sunt singurele staţiuni şi izvoare de alimentare a inimii preoţeşti cu ...focul nestins al duhului", conchide pe bună dreptate autorul (p. 300).

După articolele acestea, care sunt învăluite într'o atmosferă de meditaţie şi trăire creştină, urmează studiile: despre „Autocefalia Bisericii ruse", în care, cu competenţa-i recunoscută, d. Teodor M. Popescu arată împrejurările istorice ale proclamării autocefaliei Bisericii ruse şi importanţa deosebită pentru întreaga Ortodoxie a acestui eveniment; despre „Taina Bisericii în gândirea lui Alexei Homiacov" — un studiu temeinic al problemei — în care d. Prof. N. Chiţescu scoate în relief contribuţia Rusiei la tezaurul Ortodoxiei şi superioritatea concepţiei ortodoxe despre Biserică, faţă de cea catolică şi protestantă. (Studiul cuprinde 3 părţi: 1. Problema înainte de Homiacov; 2. Concepţia lui Homiacov; 3. Critică); despre „Aria misionară a Sf. Niceta de Remesiana", în care — printr'o solidă analiză a textelor şi interpretărilor — Păr. Prof. I. G. Coman conchide că e probabil — deşi o „dovadă indiscutabilă" nu avem — ca activitatea misionară a Sf. Niceta să se fi extins şi în Nordul Dunării; despre „Mărturisirea Ortodoxă", în care d. Prof. Iustin Moisescu arată împrejurările şi valoarea acestei opere.

La Note bibliografice d. T. N. Manolache oferă o largă informaţie a publicaţiilor în legătură cu centenarul revoluţiei din 1848. P. C. Diacon Gh. I. Moisescu, la Cronica Internă, prezintă Noua lege a Cultelor.

Numărul se încheie cu sumarele şedinţelor Sf. Sinod din sesiunea anului 1948.

E un număr bogat în colaborări competente. Regretăm că spaţiul nu ne îngăduie să-l recenzăm mai pe larg. Singura revistă de teologie a Bisericii Ortodoxe Române oglindeşte vitalitatea teologiei româneşti în mijlocul împrejurărilor de azi. Ea contribue la actualizarea spiritului creştin în societatea românească. **N.**

Conferinţa pastorală de toamnă a protopopiatului Sf. Gheorghe s'a ţinut în ziua de 5 Oct. a. c. sub preşedinţia P. C. Protopop I. Ludu. Preoţii I. Bunuş şi N. Mirică au citit referate asupra Legii învăţământului şi Legii cultelor. Preoţii Gh. Căruntu, Gh. Albu, V. Usec şi Gh Moldovan au tratat câte un aspect al Sf. taine a Pocăinţei. La sfârşit P. C. Prot. I. Ludu a făcut o sinteză şi apoi a anunţat că a renunţat la serviciul de administrator protopopesc, luându-şi rămas bun dela confraţii din tract.

Notificare oficială

In Facultatea de Teologie a Institutului Teologic universitar din Sibiu, se pot înscrie absolvenţii cu diplomă ai Seminariilor teologice, precum şi absolvenţii liceelor teoretice cu bacalaureat şi diplomă de şcoală normală.

Cererile de primire pentru anul academic 1948/49 şi de reînscriere pentru anii II-IV la Facultatea de Teologie, pentru toţi studenţii, chiar şi pentru cei ce au frecventat anul şcolar trecut, se vor adresa Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu până cel mai târziu la 5 Decemvrie 1948, însoţite de următoarele acte în original:

1. Extras de botez.
2. Extras de naştere.
3. Diploma de bacalaureat seminarial, liceal sau diploma de înv.
4. Dovadă de purtare dela oficiul parohial local.
5. Toţi studenţii din toţi anii vor aduce o declaraţie a părinţilor sau tutorelui că au luat cunoştinţă de condiţiunile de primire în Facultate a fiului lor şi se vor conforma întocmai şi la timp. Declaraţia va fi semnată şi de preotul locului ca martor.
6. Foştii studenţi, cărora le lipseşte vreun act original dela Rectorat, îl vor aduce la înmatriculare.

Toţi studenţii sunt obligaţi a locui în Internatul Facultăţii şi a nu întreprinde nimic contra dispoziţiunilor regulamentului şi a ordinelor Internatului.

Inscrierile la Facultate se vor face în zilele de 25, 26, 27, 29 Noemvrie 1948; Marţi 30 Noemvrie studenţii se vor mărturisi şi cumineca.

Deschiderea solemnă a anului academic se va face Luni 29 Noemvrie 1948, orele 12 iar începerea cursurilor Miercuri 1 Decemvrie, ora 8 dimineaţa.

Studenţii vechi sau noui, cari nu-şi vor înainta cererile la timpul indicat sau nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi consideraţi retraşi din Facultate.

Inainte de înscriere, fiecare student va achita la Oficiul de casă al Consiliului Arhiepiscopesc suma de 3000 lei, ca primă rată din taxa de Internat, plus 2850 didactru şi uzaj. Taxa de Internat este de 9000 lei pe anul şcolar 1948—49. La Decanat studenţii vor achita, tot la înscriere, suma de 1000 lei, înscriere şi taxă de anuar.

Cei primiţi în Internat vor mai aduce următoarele alimente în natură, din care vor depune la înscriere $^1/_2$ parte, iar restul la Crăciun:

110 kgr. făină de grâu, cernută.
5 „ grăsime de porc topită.
120 „ cartofi cal. I.
15 „ ceapă „ „
120 bucăţi ouă.
4 kgr. untdelemn rafinat.
12 kgr. porumb boabe (un ddl); poate fi înlocuit şi cu orz calitatea I.
5 „ brânză curată de oaie.
12 „ fasole albă.
2^{500} „ prune uscate.
1 „ săpun de rufe.
3^{200} „ slănină afumată.
1 buc. ştergar de vase.

Dacă din motive neprevăzute anul şcolar se va prelungi peste data obişnuită, se vor majora taxele.

Inscrierea se face la Decanatul Facultăţii, dupăce studenţii vor dovedi cu chitanţe, că au achitat rata I plus didactrul şi au depus la Internat $^1/_2$ parte din cota de alimente. Tot la înscriere studenţii anului I din Arhiepiscopie sunt obligaţi să prezinte o declaraţie subscrisă şi de părinţi ori tutori, la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra şi vor servi cel puţin 5 ani în clerul Arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restitui ajutoarele de care vor fi beneficiat din partea Arhiepiscopiei.

Cei primiţi în Facultatea teologică (an I sau în alţi ani, veniţi din altă parte) vor fi supuşi înainte de înmatricolare unei vizite medicale generale la medicul şcoalei.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară, precum şi hainele de pat cu schimburile de trebuinţă, pentru spălatul cărora se vor îngriji singuri. Deasemenea vor aduce toţi câte o *saltea pentru paie.*

Părinţii protopopi, preoţii şi profesorii sunt învitaţi a sfătui pe tinerii buni, ieşiţi din şcolilemedii, ca să îmbrăţişeze chemarea preoţească.

Absolvenţilor Facultăţii teologice li se acordă titlul de licenţiat în teologie.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 8458/1948.

Notificare oficială

Şcoala de cântăreţi bisericeşti din Sibiu îşi deschide cursurile pe ziua de 7 Decemvrie 1948. Toţi elevii vechi — foşti în cl. I—II — vor fi prezenţi pe ziua de 6 Decemvrie 1948 (Sf. Nicolae), când vor lua parte la sf. Liturghie şi la rugăciunea pentru începerea anului şcolar.

Elevi noi se primesc până la data de 7 Decemvrie, ei având să prezinte actele următoare:

a. Extras de botez.
b. Extras de naştere.
c. Certificat medical.
d. Certificat şcolar (şapte clase elementare-primare sau gimn. unic).
e. Certificat de bună purtare dela preotul locului.

Durata cursurilor este de 2 (doi) ani, după care se eliberează diploma de cântăreţ.

Elevii silitori primesc bursă, iar absolvenţii şcoalei sunt plătiţi de Stat după pregătire şi în condiţiunile funcţionarilor publici.

Condiţiunile de întreţinere în internatul şcoalei se vor fixa, în amănunţime, mai târziu. Deocamdată, fiecare elev vechiu sau nou va aduce cu sine: îmbrăcămintea trebuitoare, haine de pat, două ştergare, tacâm complet şi o ceaşcă pentru ceaiu, apoi: 4000 Lei ca taxă şcolară, 30 kg. făină de grâu, 60 kg. cartofi, 1 kg. ulei sau grăsime, 2 kg. brânză de oaie, 5 kg. fasole uscată, 5 kg. ceapă, 20 ouă, 1 kg. săpun, 1 ştergar de pânză pentru vase.

Taxa de întreţinere şi cantitatea de alimente pentru întreg anul şcolar se vor fixa în raport cu preţurile pieţei şi cu nevoile internatului.

Toţi C. Preoţi sunt obligaţi să ceteaască notificarea aceasta în sf. biserică, în trei rânduri consecutiv, *subliniind că şcoala durează numai doi ani şi că elevii silitori vor primi burse.*

De asemenea, fiecare C. preot va face îndemn tinerilor dotaţi cu voce plăcută şi cu înclinare spre strană, să se înscrie la şcoala de cântăreţi din Sibiu.

Sibiu, 24 Nov. 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Prezidiul Marei Adunări Naţionale a denunţat acordul cultural dintre România şi Franţa, încheiat la 31 Martie 1939, pentrucă era în defavoarea noastră şi pentrucă guvernul francez sprijinea elementele fasciste fugite din România, în timp ce prigonea pe studenţii români, interzicea gazeta democrată a coloniei române din Franţa şi dizolva Asociaţia de prietenie româno-franceză

Redeschiderea bisericii ruse din Capitală. Duminecă 21 Noemvrie a. c., a avut loc solemnitatea redeschiderii Bisericii ruse din Capitală. La această solemnitate au participat: d. Stanciu Stoian, ministrul cultelor, I. P. S. S. Patriarh Justinian, P. S Veniamin, episcopul Caransebeşului, reprezentanţi ai Ambasadei U.R.S.S., ai Ambasadei Bulgare, ai autorităţilor din Capitală, precum şi un mare număr de credincioşi ruşi, bulgari şi români.

Slujba religioasă a fost oficiată în limbile slavă şi română, de preoţii Pavel Staov, reprezentantul Patriarhiei Moscovei, Climent Dimitrov, reprezentantul Bisericii bulgare şi Ion Parocescu, reprezentantul Bisericii române.

După oficierea serviciului religios, preotul Pavel Statov a rostit o cuvântare, în care, după ce a făcut un istoric al Bisericii ruse din Capitală, a arătat menirea acestei biserici, subliniind legăturile prieteneşti clericale dintre Biserica ortodoxă rusă şi Biserica ortodoxă română.

Preotul Emil Colceru din Bicazul-Ardelean a înaintat Sf. Arhiepiscopii un însufleţit raport, arătând cum în jud. Ciuc uneltele papistaşe căutau să întreţină neînţelegerea între Români. Acum înfrăţirea s'a realizat. Mulţi dintre credincioşi au declarat că acum s'au deşteplat şi „orice s'ar mai întâmpla, ei nu se vor mai întoarce la greco-catolicism".

De altfel, toate satele foste unite din jud. Ciuc au revenit la ortodoxie, cu excepţia câtorva preoţi.

In jud. Hunedoara toată preoţimea greco-catolică, împreună cu tot poporul unit, au revenit la Biserica ortodoxă.

La conferinţele preoţeşti din Orăştie (18 Nov.), Deva (19 Nov.) şi Haţeg (25 Nov.) de I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, au luat parte foarte numeroşi preoţi şi protopopi foşti greco-catolici şi ortodocşi, realizându-se pacea şi frăţia între „cele două strane".

Dumineca înfrăţirii. In multe parohii împăcarea dintre uniţi şi ortodocşi s'a făcut cu deosebită solemnitate. Astfel, în parohiile Slimnic—Sibiu, Răşinari—Sibiu, Turdaş—Hunedoara şi alte multe localităţi, s'a statornicit o Duminecă a înfrăţirii. Când s'au tras clopotele, atât ortodocşii cât şi uniţii s'au dus fiecare la biserica lor. Inainte de a se începe Liturghia cu cântarea „sfinte Dumnezeule", au ieşit din biserică, în frunte cu praporii şi cu preoţii în odăjdii, şi au pornit întru întâmpinarea fraţilor. La mijlocul drumului convoaiele s'au întâlnit şi au revenit la biserica ortodoxă, unde au ascultat împreună slujba până la sfârşit. Apoi s'au rostit cuvântări din ambele părţi, dându-se glas bucuriei regăsirii fraţilor.

Monitorul Oficial din 23 Noemvrie a. c. publică decretul, în care se prevede că cei dispăruţi cu ocazia războiului, în afara zonei interioare, dela 22 Iunie 1941 până la 9 Mai 1945, pot fi declaraţi morţi. Cererea se înaintează la Judecătoria populară din raza în care a domiciliat cel dispărut.

Se va tipări o monografie despre lucrările de pe şantierul naţional Bumbeşti—Livezeni.

La Institutele de Artă se pot prezenta toţi ceice au însuşiri artistice, indiferent de vârsta şi pregătirea şcolară.

Copiii Moţilor, risipiţi pe coclaurile Munţilor, se vor bucura de lumina cărţii. Pentru ei s'au înfiinţat şcoli cu cămine, în care elevii vor fi găzduiţi şi hrăniţi în tot timpul anului şcolar.

EXTERNE

Andrei Zakar, secretarul personal al primatului catolic din Ungaria, Mindszenty, a fost arestat pentru înaltă trădare.

In China armatele populare câştigă din ce în ce mai mult teren. Kuomintangul este în descompunere.

La O. N. U. Statele Unite au impus Adunării Generale adoptarea unei rezoluţii ce se opune interzicerii armei atomice şi reducerii înarmărilor, propuse de delegaţia sovietică.

La 1 Decemvrie a. c. va avea loc la Budapesta Congresul internaţional al F. D. I. F.-ului. La acest congres vor fi reprezentate organizaţiile femenine democrate din toate ţările.

La O. N. U. au început desbaterile pentru primirea de noui membri în cadrul Naţiunilor Unite. Reprezentantul U.R.S.S. a cerut admiterea simultană în O N.U. a celor cinci ţări foste satelite: Italia, Finlanda, Bulgaria şi România.

Profesorul englez Blackett, fizician specializat în cercetările atomice, a publicat o carte în care dovedeşte că bomba atomică nu poate fi o armă decisivă şi universală.

Dela Administraţia Telegrafului Român

Publicăm, în continuare, lista parohiilor care şi-au plătit abonamentul pe anii 1947 şi 1948 în ultimele două săptămâni:

Braşovul-vechiu, Colun, Oprea-Cârţişoara, Ucea de jos, Birtin, Seleuşul, Predeal-Bran, Roadeş, Dobra, Râşnov I şi II, Cornăţel, Coveş, Codlea, Bod, Lăpuşnic, Ruja, Cerbia, Fişer, Vulcan-Braşov, Şoarş, Agoştin, Cincul, Alămor, Cuştelnic, Tisa, Cărpiniş-Mercurea, Dumbrăveni I.

Mulţumim călduros P. C. Parohi respectivi şi nădăjduim că pilda acestora va fi urmată de toate parohiile şi abonaţii **Telegrafului Român.** Altfel, ne vom vedea siliţi să trimitem ziarul cu ramburs, în primul rând pentru abonamentul pe 1947, încărcând astfel plata abonamentului cu cheltuielile de ramburs.

Poşta Redacţiei

Pr. Gh. Diaconu—Braşov. Am primit articolele „Creştinismul şi factorul economic", „Biserica şi superstiţiile" şi „Văzute şi mărturisite". Cele două dintâi le vom publica îndată ce ne va îngădui spaţiul strâmt al ziarului. Din cel din urmă preferăm să spicuim aici ideile principale, cu care suntem de perfect acord.

Astfel, credem că într'adevăr ar fi bine ca preoţii să fie puşi în situaţia de a-şi controla experienţa de liturghisitori, văzând şi pe alţi confraţi cum săvârşesc serviciile divine.

De asemenea credem că e vremea ca preoţii să facă tot ce le stă în putinţă pentru ca slujbele divine să fie împlinite cu toată demnitatea şi eficacitatea necesară. Nici cântări şi cetiri repezi şi neînţelese, nici tărăgăneli inutile şi plictisitoare, nici servicii divine ca: Te-Deum-uri, sfeştanii, cununii, botezuri, etc.. îngrămădite toate la sfârşitul sf. Liturghii, prelungită şi ea în chip obositor prin vreo predică chilometrică. Toate acestea înstrăinează pe credincioşi de biserică.

Apoi, e absolut necesar ca, la slujbele în sobor, cununii, înmormântări, pomeniri etc., preoţii să se pună de acord înainte cu privire la eventualele nepotriviri, nu în faţa credincioşilor. Obiceiurile locale şi regionale pot fi studiate în conferinţe preoţeşti, şi pe cât posibil, unificate, cu aprobarea chiriarhiei. Cât despre demnitatea slujbelor în sobor, care nu se potriveşte deloc cu discuţiile între preoţi în altar sau în procesiuni, nu e cazul să mai stăruim.

Foarte bună şi ideea de a se atrage atenţia persoanelor care umblă cu discul în biserică să facă lucrul acesta mai discret, cu mai puţin sgomot şi mai ales să nu mai înnumere banii în timpul serviciului divin, turburând toată sf. Liturghie dela Axion înainte.

In fine, liniştea şi ordinea trebue respectate şi de credincioşii înşişi, fiind necontenit sfătuiţi de preoţi în acest sens.

Ne-am bucura dacă şi alţi preoţi cu simţ critic şi râvnă ar semnala scăzăminte ce se pot observa în săvârşirea sf. slujbe şi în activitatea pastorală a preoţimii. Funcţiunea criticii nu este şi nu trebue să fie numai distructivă ci şi ziditoare.

De asemenea am dori să cunoaştem şi să împărtăşim şi altora prin *Telegraful Român* şi experienţele fericite de ordin liturgic, pastoral, omiletic şi catehetic ale preoţimii. Exemplul bun zideşte mai mult decât critica, oricât de constructivă ar fi şi aceasta.

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu

1948 -
BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU
37-52 -
38 52
25.XII.948
Onor. Asociațiunea pentru liter
română și cultura poporu
Str. Șaguna 8

ANUL XCVI — SIBIU, 25 Decemvrie 1948 — Prețul unui ex. Lei 12.—

Telegraful Român

Organul oficial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu

Ahonamentul pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 500 Autorități și străinătate Lei 1000. De sprijin Lei 1500 Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele și inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 35.

Nr. 8770/1948 Prez.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos

„Ca toți să fie una .. precum noi una suntem".
Ioan 17, 21—22.

Iubiții mei fii sufletești,

Sărbătorile Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos au venit iarăși la noi cu toate bucuriile lor duhovnicești. Noi toți le întâmpinăm cu cântarea: *„Hristos se naște, măriți l; Hristos din ceruri, întâmpinați-l; Hristos pe pământ, înălțați-vă"*. Intr'adevăr, se cade, iubiții mei, să-l întâmpinăm pe Domnul nostru Iisus Hristos, care se naște acum iarăși în sufletele noastre, cu bucuria ce ne-o dă siguranța că El ne aduce mântuirea de toate poverile păcatului și ne dăruește viața cea adevărată și fericită. El a venit pe pământ ca noi să ne înălțăm din grijile pământești la gândurile cerești, la gândurile de curăție și de iubire de oameni, în cari petrec îngerii, locuitorii cerului. Acestea sunt hainele de sărbătoare cu cari întâmpină totdeauna creștinii pe Domnul sufletelor lor care vine la ei. Sunt haine cari produc bucurie și Domnului, dar îi fac și pe cei îmbrăcați în ele să se simtă bine.

Dar noi de astădată, iubiții mei, avem mulțumirea să întâmpinăm pe Domnul cu un adaus de podoabă la cele cu cari l-am întâmpinat în toți anii trecuți. E podoaba înfrățirii noastre a tuturor Românilor din Ardeal sub obladuirea sfintei Biserici ortodoxe strămoșești, mireasa adevărată a lui Hristos Domnul. Mare bucurie îi facem cu aceasta Domnului și Mântuitorului nostru. Căci El pentru aceasta a venit în lume, ca să adune pe toți fiii Tatălui Său la un loc, *ca toți să fie una* în dragoste, precum El și Tatăl una sunt. Și mare i-a fost durerea când cei pe care i-a adunat prin jertfa Sa într'un trup, în trupul Său cel tainic, care e Biserica Sa, s'au desbinat între ei în multe credințe, ca și când s'ar fi împărțit Hristos. Și durerea i-a fost și mai mare când a văzut că nu numai neam de neam s'a despărțit, dar și în sânul aceluiaș neam s'au ivit desbinări, de nu I-se mai închină toți în aceleași biserici, de nu se mai împărtășesc toți din acelaș potir cu sângele Său.

Cât de îndurerat era bunul nostru Mântuitor când venind și la noi Românii la sărbătorile Crăciunului, aici în Ardeal, nu ne găsea la un loc, ci pe unii din frații noștri îi găsea despărțiți de noi, ascultând nu de sfânta noastră Maică cea bună, care e Biserica lui Hristos, ci de scaunul papal, care e în afară de sufletul neamului nostru. Acum ei sunt cu noi, acum suntem cu toții la un loc, în aceleași sfinte locașuri, cu aceiași preoți, cari săvârșesc sfânta liturghie înconjurați de tot poporul românesc în fiecare sat.

Acum s'a împlinit în poporul nostru rugăciunea pe care mereu o făcea Domnul pentru lume: *„ca toți să fie una"*.

De acum putem împlini cu fapta

îndemnul ce ni-l dăm mereu la Sf. Liturghie: *„să ne iubim unii pe alții, ca într'un gând să mărturisim"*.

Să ne îmbrățișăm, iubiții mei fii sufletești, cu toată dragostea unii pe alții. Uitată să fie desbinarea ce-a fost până acum între frați. Căci nu din vina noastră a Românilor a fost acea desbinare. Ci o parte din frații noștri au fost amăgiți, fără ca ei să știe, de dușmanii poporului nostru ca să se despartă de Biserica lor, acum 250 de ani. Mai bine zis ei nici nu știau că țin de altă Biserică, pentrucă cei cari îi țineau legați de interese străine lor nici nu îndrăsneau să-i îndemne să îmbrățișeze alte credințe decât cele ale legii strămoșești. N'au îndrăsnit să îndemne poporul să primească sfânta cuminecătură cu pâne nedospită, nici să creadă în purgator, nici să spună Credeul altfel decât în toate bisericile românești. Dacă i-ai întreba pe Românii cari țineau de Blaj de aceste lucruri, s'ar mira ca de ceva ce n'au auzit niciodată. Iar cu papa dela Roma sufletul lor n'avea legături și n'a simțit niciodată că ar avea vreo însemnătate în mântuirea lor sau în legătura lor cu Domnul Hristos, cum a simțit că are orice preot sau episcop al Bisericii răsăritene.

Călugării papistași și împăratul habsburg dela Viena au rupt o parte din preoții români dela Biserica cea adevărată a Răsăritului cu diferite viclenii și apoi au silit cu forța și o parte din poporul român din Ardeal să primească pe acești preoți, dar unirea aceasta a rămas numai de formă. Ea n'a fost primită de frații noștri în sufletul lor.

Așa se face că acum când vrăsmașii credinței noastre nu mai au putere politică să-i țină pe frații noștri cu sila lângă ei, aceștia s'au întors fără nici o greutate la sânul Bisericii strămoșești.

Laudă se cuvine lor, iubiții noștri, că și-au păstrat sufletul în cei 250 de ani neînstrăinat de credința românească ortodoxă și laudă li se cuvine că acum au dărâmat zidul care-i ținea despărțiți de noi toți. Mai ales laudă li se cuvine preoților lor, cari cei dintâi au pornit spre Biserica cea adevărată a întregului popor românesc punându-se în fruntea păstoriților lor în această faptă mare. Iar înaltei Stăpâniri a Țării noastre îi suntem mulțumitori că ne-a dat așezări care au făcut cu putință împlinirea acestei vechi și călduroase dorințe a poporului nostru.

Dar mai presus de toate laudă și mărire se cuvine marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, a căruia putere a lucrat în sufletele oamenilor pentru reînchiegarea unității în credință a poporului nostru. Infrățirea noastră din nou, în fața aceluiaș altar al sfintei noastre Biserici strămoșești, e un dar al Domnului nostru Iisus Hristos. Să ne arătăm vrednici de el. Căci Dumnezeu ni l-a dat, dar atârnă și de noi ca să-l facem să rodească spre binele nostru. Și orice dar dă Dumnezeu, îl dă cu scopul acesta ca să fie sporit, după cum ne spune prin parabola talanților.

Drept aceea prin dragostea noastră între noi să facem cât mai adâncă unitatea în credință și în toate laturile vieții noastre. Credința cea una a noastră să ne-o întărim împreună, ca cheag de înfrățire între noi, să ne-o întărim și prin cuvânt, dar să ne-o întărim mai ales prin fapte de frățietate. Să muncim unii pentru alții și unii cu alții pentru bunăstarea întregului popor românesc și a scumpei noastre Țări. Să ne purtăm unii altora poverile și să ne încurajăm și ajutăm unii pe alții, căci nici un om nu poate trăi fără ajutorul semenilor săi. Mai ales în aceste zile de sărbătoare să nu lăsăm pe nimeni dintre noi să sufere lipsuri, ci să le întindem celor lipsiți ajutor și ușurare.

Unitatea în credință să fie temelia unității noastre depline în toate, sporindu-ne încrederea neînduplecată în viitorul poporului nostru.

Așa împlinim voia Domnului nostru Iisus Hristos, care s'a rugat ca toți să fim una atât de desăvârșit precum și El cu Tatăl una sunt. Să ascultăm cântarea oștii cerești, care a răsunat deasupra peșterii din Viflaim în noaptea cea sfântă: *„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între oameni bună'nvoire"*. Să fim vestitorii și lucrătorii dragostei și ai păcii în casele noastre, în satele și 'n orașele noastre, pe întreg cuprinsul Țării noastre. Popor iubitor de pace am fost totdeauna și tot asemenea să ne dovedim și acum.

Așa se va naște cu adevărat și în sufletele noastre și așa îl vom întâmpina după cuviință și întâmpinându-l ne vom înălța din cele de jos, din cele ale pământului, ale vrajbei și ale egoismului, în cele ale dragostei și ale sfințeniei.

Acestea dorindu-vi-le, iubiții mei fii sufletești, din prilejul sărbătorilor Nașterii Domnului și urându-Vă ca aceste sfinte sărbători și acelea cari vor urma ale Anului Nou și ale Bobotezei să le petreceți cu frăție și cu bucurie și să vă învredniciți a le ajunge încă întru mulți și fericiți ani, Vă îmbrățișez pe toți cu iubire părintească și Vă împărtășesc arhieresțile Mele binecuvântări.

Sibiu, la praznicul Nașterii Domnului din anul 1948.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor

(ss) **Nicolae,**
arhiepiscop și mitropolit

„PE PĂMÂNT PACE

Sub puterea Ierusalimului stând

Praznicul Naşterii Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos stă în anul acesta sub semnul unificării bisericeşti a Românilor din Ardeal. După un pătrar de mileniu de desbinare, ne regăsim iarăşi laolaltă, frate cu frate, în preajma leagănului dumnezeesc al Celui ce s'a întrupat, a propovăduit, a murit şi a inviat „ca toţi să fie una", preamărind cu o gură şi cu o inimă pe Părintele luminilor şi râvnind să plinim voia Lui întru totul.

Solia de pace pe pământ şi între oameni bunăvoire, care a răsunat în noaptea cea sfântă sub cerul darnic al Vifleemului, pătrunde acum cu altă putere, mai răsbătătoare ca oricând, în inima poporului nostru dreptcredincios. Pricina de „deschilinire" dintre noi odată înlăturată, vom conteni să ne mai gâlcevim pentru iscodiri de minte omenească, din vina cărora eram împinşi adeseori să nesocotim pe Hristos, uitând cu vinovată uşurătate că El e capul Bisericii, iar nu pontificele roman, hămesit după supremaţia universală cu ori ce preţ.

Ne întoarcem la esenţial! Iată covârşitorul, imensul câştig, cu care se soldează procesul istoric al unificării noastre bisericeşti.

Ne întoarcem la moştenirea nefalsificată pe care ne-au transmis-o strămoşii, pe care a întinat-o desbinarea bisericească, urzită şi săvârşită acum două veacuri şi jumătate de coaliţia iezuito-habsburgică. Iar moştenirea aceasta, în conştiinţa generaţiilor precursoare, sub raport religios-bisericesc nu avea rădăcini romane şi nici colorit apusean. Cu toate năpăstuirile prăvălite asupra lui de o istorie ingrată, Răsăritul a fost acela care a sprijinit pe umerii lui vânjoşi cele mai pure tradiţii ale creştinătăţii fidele Intemeietorului ei. Nici semiluna otomană, nici iureşul cotropitor al altor seminţii migratoare — tătare sau arabe — nu l-au putut despuia de aureola de leagăn terestru al creştinătăţii. E adevărat că Roma papală — scutită de încercările costisitoare, cari s'au abătut asupra creştinătăţii răsăritene în cele trecute vremi — a căutat pe toate căile să-şi însuşească prerogative de primaţie în spaţiul creştin, dar străduinţele ei de expropriere a unei întâietăţi, pe care istoria obiectivă i-o tăgăduieşte, iar conştiinţa ecumenică creştină i-o refuză, s'au isbit de fiecare dată de masiva prezenţă a Ierusalimului. Cetatea obârşiei istorice a instituţiei bisericii, reprezintă ceva mai mult decât o realitate topografică. Numele ei este înscris cu litere de foc în conştiinţa creştinătăţii.

...A poporului nostru inclusiv!

Badea Cârţan rămâne fără'ndoială un tip original, dar alte considerente, decât de ordin religios bisericesc, zac la obârşia drumeţiei lui spre Roma. Badea Cârţan e un singular, pe când Românii ardeleni, oameni din popor, cari au bătut drumurile Ierusalimului, se numără cu miile. Regiunile dela călcâiul Carpaţilor — Mărginimea, Ţara Făgăraşului şi Ţara Bârsei — sunt pline de cruci de piatră, aşezate la răspântii de drumuri, ale căror inscripţii, tocite de vreme, înveşnicesc pomenirea cutărui sau cutărui „Hagiu de Ierusalim", care n'a putut coborî cu hazna în mormânt înainte de-a îngenunchia pe lezpezile, sfinţite de urmele paşilor lui Iisus.

In conştiinţa poporului nostru, Ierusalimul reprezintă Cerul pogorît pe pământ. A fi creştin, pentru aceeaşi negreşelnică conştiinţă poporală, însemnează tot atâta cât a sta sub puterea Ierusalimului. Această conştiinţă nu există de ieri de-alaltăieri, ci de veacuri. E concrescută cu fiinţa poporului nostru. Un episod petrecut în toiul aprigelor lupte de desrobire religioasă, cari au frământat Ardealul în cursul veacului 18, întăreşte afirmaţia de mai sus, conferindu-i prerogative de realitate istorică.

Era în preajma Crăciunului anului 1759.

Fenomenalul călugăr Sofronie dela Cioara, pornea tocmai atunci uriaşa răsmeriţă populară care avea să sdruncine multă vreme artificiala stăpânire habsburgică în Ardeal. Intr'o proclamaţie către popor, dată din Brad, făcea cunoscut că se apropie ceasul curmării prigoanelor pentru nevrerea de-a se uni cu papa dela Roma şi îndruma pe toţi cei ce au avut de suferit din această pricină, să afirme sus şi tare, la „investigaţia" pe care autorităţile administrative promiseseră s'o efectueze, că au ţinut şi ţin de „ritul şi religia grecească, (cea) **care stă sub puterea Ierusalimului".**

Argumentul cu care Sofronie probează superioritatea creştinătăţii răsăritene, e impresionant. Invocarea lui într'o proclamaţie adresată poporului nostru de iobagi, ţinuţi departe de luminile culturii, dovedeşte popularitatea *lui. Il înţelegeau toţi, învăţaţi şi neînvăţaţi; era un bun comun, corespundea unei convingeri obşteşti. De-aci* tăria *lui!*

Vremile cari au urmat, cu interminabilele dispute asupra deosebirilor superficiale dintre fraţii oarecând una în credinţă, au aruncat asupră-i vălul uitării.

Astăzi, ca pe-un mărgăritar de mult preţ, e vremea să-l scoatem la iveală, toţi cei ce ne-am regăsit la altarul credinţei străbune, căci **sub puterea Ierusalimului stând,** *însemnează a ne aşeza sub scutul lui Hristos, adevăratul şi unicul Cap al Bisericii.*

Prot. Dr. Grigorie T. Marcu
profesor universitar.

Prăznuirea zilei de sf. Nicolae la Sibiu

Ziua de Sf. Nicolae a fost prăznuită într'un cadru solemn. Incă din ajun, societatea misionară ortodoxă s'a prezentat în capela mitropolitană, aducând urări de sănătate I. P. S. nostru Nitropolit Nicolae. *La fel, studenţii Institutului nostru de teologie.*

In ziua praznicului, sf. Liturghie a fost slujită de un mare sobor de preoţi şi diaconi. P. C. Prot. Gh. Secaş, in predică prezentând omagiul credincioşilor, a pomenit I P. S Sale, că îşi serbează onomastica a 29-a ca Mitropolit cu visul vieţii împlinit: refacerea unităţii sufleteşti a poporului român din Ardeal.

După sf. Liturghie, a avut loc o recepţie în reşedinţa mitropolitană. In numele clerului şi al poporului credincios, P. S. Sa arhiereul Teodor a făcut urări I. P. S. Sale exprimând omagii şi mulţămiri pentru tot binele şi folosul duhovnicesc adus bisericii de către I. P. S Sa în cei aproape 30 de ani de arhipăstorire.

A răspuns I. P. Sf. nostru Mitropolit mulţămind lui Dumnezeu pentru toate şi exprimându-şi încrederea în virtuţile neamului nostru. A subliniat apoi rolul cel mare al bisericii în viaţa neamului nostru. De încheere a împărtăşit tuturor arhiereşti binecuvântări.

Drept răscumpărare a fel citărilor de sf. Nicolae, I. P. S. Sa a dăruit orfelinatului din str. Dealului Nr. 13, suma de Lei 5000.

Martor.

Din Ceaslov

Doar dobitoace necuvântătoare
Au stat în clipa'aceea mărturie
Căci Taina cea de Pace Făcătoare
Ochi omeneşti nu trebuiau s'o ştie.

In ieslea boilor, ca o minune,
Te-ai pogorît din mila Ta cerească
Şi n'a fost casă vrednică, Prea-Bune,
Pe Sfânta Sfintelor s'adăpostească.

In trup Te-ai învelit, ca într'o Slavă,
Tu Doamne, Cel născut din veşnicie,
Căci nu putea privirea mea bolnavă,
Să vadă'n duh dumnezeirea vie.

Zorica Laţcu

Pe drumul regăsirii

Au trecut 250 de ani de sângerare, sbucium şi nostalgii, isvorâte din desbinarea religioasă dela 1698. Şi când privim peste noianul vremilor, cuprinzând într'o clipită toată frământata istorie a românilor din Ardeal, ne minunăm de extraordinara forţă de luptă şi progres cuprinsă în fiinţa spirituală a poporului. Că n'au fost deajuns apăsările feudalităţii medievale, ale iobăgiei naţionale şi sociale, ci interesele stăpânirii austriace au vrut să împartă în două sufletul însuşi al poporului român, ca aşa puterea lui să se spulbere, ca a oricărui neam ce se împerechează întru sine. N'au fost deajuns greutăţile din afară, exploatarea nemiloasă a privilegiaţilor feudali, ci la aceasta au vrut să adauge şi desbinarea dinlăuntru. Şi ceea ce ne umple de mirare e că nici una, nici cealaltă n'au fost în stare să povârnească şi să nimicească acest popor. Sufletul lui a rămas întreg şi neîmpărţit, plin de aceeaş vigoare creştină şi de aceleaşi virtuţi străbune. Osteneala stăpânirilor streine a fost zadarnică. Frontul sufletului românesc a rămas neclintit.

E drept că au fost vremuri, în cari ierarhia catolicizantă unită a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să adâncească o prăpastie fictivă între românii uniţi şi cei ortodocşi. E destul să amintim aici celebra cuvântare dela 1851 a episcopului Alexandru Sterca-Şuluţiu, care făcând apel la întreg poporul românesc să treacă la uniaţie, afirma că „nici o legătură a sângelui nu-i aşa de puternică şi atrăgătoare de inima unui om către altul ca legătura şi unirea religiunei şi a credinţei...; că oarecum firesţe aşa este... ca să ne încredem şi să ne apropiem mai lesne cu inima către acela, carele este cu noi de o religiune şi de o credinţă, decât de sângele şi frăţiile noastre de diversă credinţă". E glasul, pe care l-am auzit şi în vremea noastră din gura câtorva ierarhi „uniţi", cari socotesc pe românii ortodocşi ca pe nişte streini, ca pe nişte păgâni şi urâţi de Dumnezeu, iară pe catolicii din alte popoare fraţi ai lor cu adevărat. Că pentru legătura credinţei nu se sfiesc a rupe şi a călca în picioare legătura sângelui, a limbii şi a istoriei comune. Este aceasta o pervertire a simţământului de român, care e explicabilă şi posibilă la indivizi rupţi din comunitatea poporului, crescuţi, ca în seră, într'un anumit duh şi sub un anumit dresaj şi trimişi pe urmă, ca nişte ieniceri ai Romei, să junghie inima ortodoxă a a acestui neam. Dar pervertirea aceasta n'a fost posibilă şi nu e posibilă pentru un popor întreg. Aşa că toate silinţele ipercatolicizante ale acestor vlăstare înstrăinate de sufletul poporului n'au reuşit decât să zămislească ici-colo câte un preot după asemănarea lor şi să adune în jur mănunchiuri firave de femei „extatice" sau de pretinşi intelectuali, neobişnuiţi să cugete singuri, ci bucuroşi să fie turnaţi în calapoade gata, confecţionate la Roma. Poporul însă a rămas acelaş. Sufletul lui a fost refractar la toate încercările de inovaţie papistă.

Şi dacă la 1698 protopopii au iscălit actul „unirii" cu condiţia ca toată legea să stea pe loc (cum s'ar zice: ne schimbăm legea, dar, cu condiţia să nu se schimbe nimic!), această condiţie s'a păstrat până astăzi nu datorită episcopilor uniţi ci datorită poporului, care n'a îngăduit nici o ştirbire a legii lui strămoşeşti. Acest lucru — că nu s'a schimbat nimic — l-a recunoscut însuşi Alex. Sterca Şuluţiu în aceeaşi cuvântare (fără să bage de seamă că se contrazice singur!): „Nu-i între noi — zicea el — acea despărţire a religiunei, care este între alte conlocuitoare naţiuni. *Pe noi numai un nume — unit şi neunit — ne desparte.* Noi aceleaşi 7 sfinte taine, acelaş rit, sf. cărţi bisericeşti, aceleaşi praznice şi pe aceiaşi sfinţi cinstim; aceleaşi principii ale religiei avem, toate lăsate de sfinţii Părinţi...". El însă nu trăgea concluzia firească din această constatare: restabilirea unităţii de organizare bisericească a românilor „uniţi şi neuniţi". Şi această unitate nu putea fi decât ortodoxă, pentrucă sf. taine, ritul, sf. cărţi, praznicele, sfinţii, principiile etc. erau ortodoxe. Poporul — sub forma „unită" a păstrat toată comoara ortodoxiei sale strămoşeşti. El a fost şi a rămas ortodox. De aceea pe unde mergi şi astăzi — după 250 de ani de „uniaţie" — poporul, în marea lui majoritate nu ştie de nici o deosebire esenţială între ortodocşi şi uniţi. Dacă-i întrebi pe ţăranii „uniţi" ce deosebire e între ortodocşi şi uniţi, răspund: că unii zic „duh", alţii „spirit"; că unii zic „Doamne miluieşte-ne", alţii „Doamne îndură-te spre noi". In celelalte sunt una, că doar e aceeaşi liturghie a sf. Ioan Gură de Aur şi aceleaşi slujbe. Iar de le pomeneşti de papa, îţi răspund că ei n'au nimic cu papa. Lor le trebue preot să le împlinească nevoile religioase după cum au pomenit din bătrâni. Să nu le schimbe „legea". De aceea vor să vadă cum slujesc preoţii ortodocşi Asta e tot. Restul nu-i interesează. Ori dacă e vorba de schimbarea „legii", primejdia inovaţiilor venea din partea ierarhiei unite catolicizante: ea urmărea în mod programatic schimbarea legii pentru a frânge sufletul ortodox al poporului unit. Ei îi era teamă că acest suflet va cere şi cârmuire ortodoxă — cum era şi firesc. Odată cu revenirea uniţilor în sânul Bisericii ortodoxe ei au scăpat de pericolul acesta, căci au acum o ierarhie care este una cu poporul şi priveghează cu adevărat ca nimic din legea strămoşească să nu se clintească sau să se piardă. De acum poporul nu mai are a se teme că i se schimbă legea: legea lui rămâne nestricată aşa cum a păstrat-o 250 de ani împotriva tuturor încercărilor de catolicizare şi cum Biserica ortodoxă a apărat-o prin grele lupte şi sacrificii de-a-lungul veacurilor.

In aceste condiţii unificarea bisericească la sate nu poate de sigur decurge — acolo unde lămurirea e făcută deplin — decât ca un proces firesc, fără sguduiri şi fără sbucium. E o regăsire frăţească. „Uniţii" vin alături de ortodocşi cu marele merit de a fi ţinut legea neschimbată, cu toate că au stat sub acoperiş străin. Că noi, ortodocşii, am avut să ne apărăm legea numai împotriva presiunilor din afară, dară ei au apărat aceeaşi lege împotriva presiunilor dinlăuntru. Şi au apărat-o cu atâta vigoare încât azi, când ne întâlnim sub acelaş acoperemânt, în faţa aceluiaş altar, parcă am fi fost de când lumea mereu împreună aşa ne simţim de bine şi de potriviţi întru toate. Parcă n'au fost 250 de ani de despărţire la mijloc, parcă am fost mereu una — aşa de simplu se încheagă unitatea noastră bisericească.

Dându-ne seama de această unitate de fond, trebuie să fim înţelegători şi plini de dragoste unii faţă de de alţii, să nu ne împiedecăm de cuvinte sau de forme, să rezolvăm toate eventualele neînţelegeri cu răbdare şi îngăduinţă. Să ne simţim fraţi întru toate, fără nici o deosebire. Vremea, care ţese haina unităţii noastre spirituale, va nivela micile deosebiri dintre noi şi astfel se va încheia proce

INTRE OAMENI BUNĂVOIRE"

Desăvârşirea comunităţii de dragoste a ortodoxiei româneşti

Vrăjmaşii poporului şi credinţei ortodoxe au răspândit o sumă de svonuri mincinoase asupra unificării Bisericii Române din Ardeal.

In special s'a căutat a semăna îndoiala în sufletele preoţilor reveniţi la ortodoxie, spunându-li-se că vor avea în Biserica ortodoxă o situaţie minoră, că parohiile le vor fi luate şi date la preoţii vechi ortodocşi şi alte svonuri, unul mai absurd şi mai fals ca altul.

Ierarhia ortodoxă, prin înţelepciunea Prea Fericitului Patriarh Justinian, a dat însă un răspuns prompt tuturor acestor calomnii. S'a luat măsura ca niciun preot revenit la ortodoxie să nu fie clintit din parohia sa, fiecare rămânând a păstori turma lui duhovnicească pe care a avut-o şi mai înainte.

Ceva mai mult, din sânul foştilor preoţi greco-catolici s'au numit pe lângă fiecare eparhie câte un vicar eparhial şi de fiecare judeţ câte un protopop, arătându-se prin aceasta dragostea şi preţuirea ce o are Biserica ortodoxă română faţă de fraţii preoţi reveniţi la credinţa strămoşească.

Astfel au fost numiţi vicari eparhiali: la Sibiu Protopopul Traian Belaşcu; la Cluj: Protopopul Sabin Truţia; la Oradea: Protopopul Carol Pop ş a.

Instituirea la Sibiu a P. C. Protopop Traian Belaşcu, ca vicar arhiepiscopesc şi a P. C. Părinte Nicolae Geangalău, de consilier arhiepiscopesc

Intre promotorii acţiunei de revenire la Biserica ortodoxă a preoţimii şi poporului greco-catolic din Ardeal sunt a se considera P. C. părinţi Protopopi Traian Belaşcu şi Nicolae Geangalău. Amândoi sunt bărbaţi hotărîţi şi pricepuţi şi au lucrat neostenit la reuşita acţiunei de întoarcere la biserica strămoşească a clerului şi credincioşilor uniţi.

P. C. Părinte Prot. Belaşcu fusese preşedinte al congresului preoţilor greco-catolici întruniţi la Cluj, la 1 Oct. a. c. A condus împreună cu părintele Truţia, Geangalău şi alţii delegaţia preoţimii unite la Bucureşti, unde la 3 Oct. a. c., zi memorabilă, Sfântul Sinod, în frunte cu I. P. S. Sa Patriarhul *Justinian*, au primit în sânul Bisericii ortodoxe pe cei 430 preoţi uniţi cari semnaseră declaraţiile de revenire la Ea.

Tot P. C. Părinte Belaşcu, împreună cu părintele Geangalău, în mijlocul mulţimii delegaţilor clerici şi mireni au proclamat la Alba-Iulia în 21 Oct. a. c. desfiinţarea actului unirii dela 1700.

Luând în considerare această activitate desfăşurată cu pricepere şi deplin succes, I. P. Sf. nostru Mitropolit *Nicolae*, a chemat pe aceşti doi bărbaţi în preajma I. P. S. Sale şi a instituit în cadrul solemn al unei şedinţe plenare — 27 Nov. 1949 — pe P. C. protopop Traian Belaşcu ca vicar arhiepiscopesc, iar pe P. C. părinte Nicolae Geangalău de consilier arhiepiscopesc.

Cei doi clerici distinşi şi-au exprimat toată gratitudinea faţă de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae şi faţă de Consiliul arhiepiscopesc şi şi-au luat angajamentul de-a lucra şi pe mai departe din toate puterile la cimentarea unificării bisericeşti.

*

Duminecă 28 Nov. a. c. în catedrala din Sibiu, P. C. Sa protopopul Traian Belaşcu, noul vicar al arhiepiscopiei noastre, în fruntea unui sobor de protopopi şi preoţi, între cari şi P. C. părinte N. Geangalău, a slujit cea dintâi liturghie in noua P. C. Sale calitate.

Cuvântul de învăţătură l-a rostit cu aleasă iscusinţă şi cu adâncă pătrundere, în ascultarea plină de recules a credincioşilor, I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae.

Instalarea vicarilor, consilierilor şi protopopilor la Eparhiile din Ardeal

Instalarea vicarilor şi protopopilor s'a făcut cu mare fast Duminecă 21 Noemvrie a. c. la toate centrele Eparhiale, când au fost instalaţi şi protopopii de judeţ şi s'au acordat şi distincţii tuturor preoţilor reveniţi, cari s'au evidenţiat în munca pentru unificarea Bisericilor române.

La Cluj instalarea vicarului Sabin Truţia şi a protopopilor de judeţ s'a făcut într'un cadru sărbătoresc în catedrala fostă unită „Schimbarea la faţă", în asistenţa tuturor intelectualilor din Cluj şi a mii de ţărani veniţi din toate colţurile Eparhiei Clujului. Prea Sfinţitul Episcop Nicolae Colan a slujit înconjurat de un sobor de 16 preoţi, 8 reveniţi şi 8 ortodocşi vechi. La începutul Sfintei Liturghii P. S. Episcop Nicolae a hirotesit pe noul Vicar Sabin Truţia şi pe Consilierul Dr. I. Moldovan, după care au liturghisit împreună cu soborul, fraţii preoţi reveniţi, putându-se da seama că nu este nici o deosebire între felul de a sluji şi că despărţirea a fost numai ceva superficial şi o operă a vrăjmaşilor poporului ardelean.

La sfârşit Prea Sfinţitul Nicolae Colan a ţinut o caldă şi părintească cuvântare, în care a arătat că desbinarea dela 1700 a fost opera duşmanilor poporului român şi că realmente cele patru puncte dogmatice n'au fost împărtăşite nici de cler şi nici de norodul ardelean.

Noul vicar Sabin Truţia, luând cuvântul a arătat că desbinarea a fost opera Curţii dela Viena şi a Vaticanului imperialist. Inlătu area desbinării şi refacerea unităţii de suflet a românilor s'a făcut din voinţa poporului şi a preoţilor lui şi ea nu va mai putea fi desfăcută în veci vecilor.

La urmă s'a dat cetire decretului episcopal de numire a vicarului şi celorlalţi demnitari bisericeşti numiţi dintre foştii greco-catolici.

După Serviciul divin a urmat o agapă dată de P. S. Episcop Nicolae Colan, la care au participat intelectualii din Cluj, foştii preoţi greco-catolici şi cei ortodocşi.

Calendarul „Bunului Creştin" pe anul 1949

Calendarul Arhiepiscopiei noastre se află aproape gata de tipărire la tipografia Arhidiecezană.

Incă înaintea sfintelor sărbători vom trimite exemplarele lui iubiţilor noştri credincioşi, vechi abonaţi din parohii.

Rugăm pe P. C. părinţi protopopi, pe C. părinţi preoţi să vestească în cea dintâi Duminecă din faţa altarului, pe credincioşii din parohii că şi în acest an am tipărit la Sibiu un frumos calendar, „Calendarul Bunului Creştin", pe care îl vom trimite spre desfacere la parohii cât mai curând se va putea.

Să rămână cu toţii în aşteptarea calendarului lor prefuit, de până acum.

Calendarul Bunului Creştin pe anul 1949 va ieşi în curând de sub tipar.

Consiliul Arhiepiscopesc

Biblioteca Academiei R.P.R. are astăzi 780.000 volume. In afară de acestea are 1500 cărţi româneşti vechi, unele de peste 450 de ani. In sala de lectură încap peste 100 de cetitori. Biblioteca e frecventată zilnic de 200—300 persoane.

Unitate prin cultură

Deschiderea anului academic la Sibiu

Facultatea de teologie din cadrul Institutului teologic universitar Sibiu şi-a deschis cursurile, în noua organizare, Marţi 30 Nov. 1948. După slujba dela Catedrală a urmat, într'o sală de cursuri, desfăşurarea programului în prezenţa I. P. S. nostru Mitropolit **Nicolae**, *P. S. arhiereu-vicar Teodor, a corpului profesoral şi studenţilor Facultăţii. A vorbit Păr. Rector Dr. N. Neaga despre „Ecumenismul Vechiului Testament" şi despre noul an de muncă în slujba Bisericii şi a poporului. Păr. Prof. Dr. N. Mladin a arătat — într'o scurtă cuvântare — importanţa epocală a evenimentului unificării bisericeşti din Ardeal, care împlineşte dorurile de veacuri ale poporului român. Corul studenţilor, sub conducerea Păr. Prof. Gh. Şoima, a executat câteva bucăţi religioase.*

La sfârşit, I. P. S. nostru Mitropolit **Nicolae,** *evidenţiind că trei sunt momentele legate de începutul acestui an universitar: 1. Ziua de 30 Nov. care e ziua numelui lui Andrei Şaguna; 2. Organizarea din nou a Academiei noastre şi 3. Marea operă a unificării bisericeşti, îndeamnă pe profesori şi studenţi să muncească cu elan înmulţit spre a da Bisericii slujitori devotaţi şi poporului părinţi plini de iubire.*

Astfel s'a deschis noul an academic cu nădejdi sporite în roadele lucrării duhovniceşti şi teologice dela Facultatea de Teologie din Sibiu.

N.

Inaugurarea Institutului teologic univ. din Cluj

Duminecă, 5 Dec. a. c., a avut loc inaugurarea Institutului teologic universitar din Cluj. Festivităţii i-a premers sf. Liturghie, slujită în catedrala episcopală de către Părinţii Profesori, unde a predicat Păr. Protopop Truţia, vorbind despre iubire. După aceea publicul, în frunte cu d. Profesor universitar *Stanciu Stoian*, ministrul cultelor şi cu Episcopii Nicolae Colan al Clujului şi Dr. Nicolae Popovici al Oradiei, au mers în sala festivă a episcopiei, unde s'a desfăşurat programul inaugurării Institutului.

D. *T. Ţifu*, directorul general al Ministerului de Culte a dat citire decretului de înfiinţare a Institutului. P. S. *Nicolae* al Clujului a subliniat menirea înaltului aşezământ şi a mulţumit onoratului guvern pentru aprobarea dată în vederea înfiinţării Institutului. Păr. Prof. Dr. *G. L. Munteanu*, rectorul Institutului, a vorbit cu elan în numele profesorilor şi a studenţimii. Dr. *I. Ftlipaşcu*, decanul facultăţii de teologie, aduce omagii luptătorilorpentru înfrăţirea religioasă care culminează în înfiinţarea Institutului din Cluj. Prot. Prof. Dr. *Vintilescu*, rectorul Institutului teologic univ. din Bucureşti arată chemarea preotului în faţa problemelor cari se pun azi şi rolul Bisericii în creşterea slujitorilor altarului.

Păr. rector Dr. *Nicolae Neaga* a vorbit în numele I. P. S. Mitropolit *Nicolae* şi al Institutului teologic universitar din Sibiu. Vorbitorul arată importanţa actualei reforme a învăţământului teologic şi urează ca Institutul *„reîntregirii religioase"* din Cluj să devină o şcoală de caractere morale religioase, o şcoală care să aprindă în inima Ardealului entuziasmul sfânt şi spiritul de sacrificiu al tineretului. Salutul universităţii din Cluj îl aduce Prof. Dr. *Tănăsescu*, prorectorul universităţii, care „se bucură de naşterea unei surori bune". Episcopul *Vasárhelyi* vorbeşte în numele bisericii reformate.

Seria cuvântărilor o închee d. Profesor univ. *Stanciu Stoian*, ministrul cultelor, care arată semnificaţia noului aşezământ universitar teologic, unde de aici înainte vor lucra în armonie fraţii din ambele strane.

Una şi nedespărţită a fost credinţa noastră, dar impedimentul unirii — iniţiat de Habsburgi — a desbinat-o. De acum fluviul credinţei se scurge liniştit între cele două maluri întărite de voinţa nedespărţită a înfrăţirii. Intru atingerea celei mai nobile ţinte d. ministru asigură înaltele aşezăminte teologice din ţară de toate mijloacele de educaţie şi instrucţie.

Participant

D. Stanciu Stoian ministrul cultelor la Sibiu

Sosind dela Cluj, unde a asistat la deschiderea Institutului teologic universitar, d. Stanciu Stoian, ministrul cultelor, în drum spre Bucureşti, s'a oprit Duminecă, 5 Dec. a. c., la Sibiu, unde a fost găzduit de I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae*. Primirea s'a făcut în capela Facultăţii de Teologie, unde erau prezenţi profesorii şi studenţii, în frunte cu P. C. Păr. Dr. Şt. Lupşa, decanul Facultăţii. Părintele Decan *Şt. Lupşa*, salută prezenţa dlui ministru Stanciu Stoian în centrul religios al Ardealului, asigurându-l de mobilizarea tuturor forţelor Facultăţii de Teologie în slujba progresului şi mulţumind pentru solicitudinea pe care a arătat-o Guvernul ţării Institutului teologic din Sibiu Răspunzând cuvântului de bun-venit, d. ministru *Stanciu Stoian*, mărturiseşte că solicitudinea Guvernului pentru învăţământul teologic din Ardeal nu izvoreşte din dorinţa de-a mulţumi pe cineva, ci din convingerea că aici trebue să existe un învăţământ teologic la înălţimea rolului pe care îl are Biserica ortodoxă pe aceste meleaguri. Ardealul a trăit şi trăieşte marele eveniment al reîntregirii bisericeşti. E regăsirea fraţilor, cari asemenea unui râu despicat vremelnic de un obstacol întâlnit în cale, au avut două braţe şi acum se împreună iarăş în aceeaş alvie şi acelaş curs. Nu e trecere dela un cult la altul, ci regăsire. Aceasta pentrucă poporul şi clerul uniat au păstrat condiţia unirii din 1698: ca toată legea să stea pe loc.

Apoi, d. ministru Stanciu Stoian scoate în evidenţă meritele celor ce au luptat pentru regăsirea românilor într'o singură Biserică: cărturarii şcoalei ardelene, preoţimea şi poporul. Dar între cei ce au luptat pentru aceasta locul de frunte îl ocupă I. P. S. Mitropolit Nicolae, care n'a ostenit toată viaţa să răscolească sufletele pentru realizarea înfrăţirii. „Sunteţi fericit Inalt Prea Sfinţite, că aţi putut vedea visul unei vieţi întregi întrupat! Şi e fericit poporul român întreg că a putut vedea aceste zile de mare sărbătoare!" Ele, însă, au fost posibile de abia în 1948, pentrucă numai acum poporul a fost liber să-şi spună cuvântul.

Misiunea Institutului teologic din Sibiu e să adâncească reunirea aceasta. Religia să nu mai fie prilej de vrajbă confesională, ci de pace şi înfrăţire. Aceasta şi pe plan extern. Să lucreze dar, pentru întărirea unităţii ecumenice ortodoxe pe drumul păcii între popoare.

Urez profesorilor şi studenţilor să realizeze aceste misiuni, contribuind astfel ca ţara noastră să devină o ţară fericită şi prosperă pe linia democraţiei şi a păcii — a încheiat d. ministru Stanciu Stoian.

Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit *Nicolae*, luând cuvântul mulţumeşte d-lui ministru pentru vizită, cu care ne-a onorat, asigurându-l de toată afecţiunea şi stima, pentru ceea ce a realizat ca ministru pentru şcoala aceasta şi Biserica ortodoxă. Institutul teologic dela Sibiu are o tradiţie, în fruntea căreia stă Gh. Lazăr, primul ei dascăl şi atâţia profesori distinşi, cari au dat poporului ardelean pe conducătorii lui spirituali în vremuri grele. O tradiţie obligă. De aceea ne luăm angajamentul să împlinim misiunea de-a creşte preoţi devotaţi idealului creştin şi poporului părinţi, care să-l păstorească cu dragoste şi să înţeleagă vremile de azi şi toate problemele, care se pun spre rezolvare.

Nespus de mare e bucuria astăzi, când fraţii răpiţi acum 250 de ani de vitregia vremilor se întorc iarăşi la Biserica-mamă, cu bucurie, aşa cum se face orice întoarcere acasă. De acum stăm în faţa aceluiaş altar şi ne împărtăşim din acelaş sf. potir.

Mulţumeşte apoi, d-lui ministru pentru larga înţelegere arătată în această operă epocală. Avem însă obligamentul ca acest mare dar al lui Dumnezeu să-l desăvârşim. Inchee, urând d-lui ministru din partea întregului cler şi popor, să aibă satisfacţii tot atât de cuprinzătoare ca aceste prilejuite de reunirea bisericească din Ardeal.

Studenţii, sub conducerea d-lui E. Ciumac, cântă: „Mulţi ani"... şi „Pe Stăpânul..."

sul epocal, prin care poporul acesta devine iară o singură Biserică. Pentrucă orice ar zice Alex. Sterca Şuluţiu şi urmaşii lui, poporul nu-i de părerea că legătura credinţii poate fi împotriva legăturii de neam, ci, poporul simte că legătura credinţii şi legătura neamului sunt aşa de strâns înjugate cum e legătura dintre trup şi suflet. Şi cei ce sunt de acelaş sânge şi de aceeaş limbă, acum ştiu că sunt şi de aceeaş credinţă.

T. R.

Căminele Culturale

Comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român — „Asira", în şedinţa din 30 Octomvrie 1948, a hotărît contopirea Asociaţiunii — Centrala, despărţămintele dela oraşe şi cercurile săteşti — cu Sfaturile judeţene ale Căminelor Culturale şi Sfaturile Căminelor culturale dela sate. Intreg patrimoniul cultural şi material al Astrei aparţine astfel Sfaturilor judeţene şi săteşti ale Căminelor culturale. Prin aceasta se unifică acţiunea culturală în masele muncitoare dela oraşe şi sate, rămânând în toată ţara o singură organizaţie. Desigur culturalizarea poporului este o operă la care contribuie toate organele Statului, dar Căminele culturale au rostul de-a înmănunchia întreaga activitate culturală a comunelor şi a evita în felul acesta fărămiţarea lucrării. Căminul cultural este centrul care dirijează toată viaţa culturală a satului. Orice manifestare de acest gen se organizează numai în cadrul Căminului.

Dar rezultatul acestei organizări nu e numai unificarea acţiunii culturale, ci şi planificarea şi intensificarea ei. E strict necesar să se ridice nivelul cultural al poporului printr'o intensificare a activităţii culturalizatoare şi prin un plan bine chibzuit, care să cuprindă probleme de cultură generală, ştiinţifică şi profesională. De aceia înfiinţarea Căminelor Culturale s'a făcut într'un ritm accelerat. La Sibiu s'a deschis Ateneul popular „Şt. Gheorghiu", iar în celelalte comune s'au constituit sfaturile Căminelor culturale, cari au şi început activitatea. Fiecare Cămin este înzestrat cu o bibliotecă de minimum 70 volume. Toate bibliotecile din sat, afară de cele parohiale şi şcolare, sunt de drept preluate de biblioteca Căminului. Aici stau la dispoziţie cetitorilor cărţi, reviste, ziare. Toate Căminele sunt abonate la „Albina", „Indrumătorul cultural" ş. a. Dacă e posibil se deschide o sală de lectură. Cărţile pot fi şi împrumutate acasă. Bibliotecarul va împărţi cărţi din casă în casă şi, la prima şezătoare, va întreba asupra conţinutului lor pe cei ce le-au primit.

Căminul îşi va achiziţiona şi un aparat de radio şi eventual instrumente muzicale. In cadrul lui se formează echipe artistice, cuprinzând talentele diverse ale comunei: cântăreţi, conferenţiari, corişti, actori, etc., prin care se vor organiza în fiecare Duminecă şezători şi şedinţe cu program variat şi câteodată serbări cu program mai bogat. Desigur conferinţele vor desbate subiecte din toate domeniile, ridicând nivelul cunoştinţelor ştiinţifice, economice, politice sociale, literare, etc. Talentele din popor vor fi încurajate şi formate. Poporul nu este numai o masă care primeşte ce i se oferă. El devine un colaborator, e angajat în opera de creaţie culturală. Căci cultura nu e numai pentru popor, ci şi din popor. Creaţia populară are astfel toate posibilităţile de manifestare.

Care este rolul preoţimii în cadrul acestei acţiuni?

Peste tot preoţimea ortodoxă a colaborat cu factorii culturali pentru luminarea maselor populare. Astăzi, când prin Atenee şi Cămine, opera culturalizării ia proporţii nemaicunoscute până acum şi se intensifică pe zi ce trece, când nu mai trebuie să rămână nici un cetăţean care să nu se bucure de luminile culturii, e de sine înţeles că preoţimea îşi va da contribuţia sa în mod activ oriunde se va simţi nevoie de prezenţa ei. De aceea în multe sate preotul este membru în Sfatul Căminului cultural sau preşedinte al Căminului. Dar chiar dacă nu ocupă nici o funcţie în Sfatul Căminului, preotul poate activa fie prin conferinţe, fie prin coruri, expoziţii, lecturi, etc. El poate împărtăşi din cunoştinţele ce le are sau le însuşeşte celor ce sunt însetaţi de lumină.

Acum, în vremea iernii, cu nopţile lungi şi cu încetarea muncilor agricole, poporul aşteaptă ca un ogor pe semănătorii învăţămintelor, cari să-i îmbogăţească mintea cu noui cunoştinţe, să-i desfăteze inima cu noui frumuseţi, să-i întărească voinţa cu noui îndemnuri. Poporul este însetat de cât mai multă cunoştinţă. Şi cea mai mare bucurie este să-i potoleşti setea aceasta.

Căci noi, cu tot ceea ce avem, nu ne aparţinem, ci suntem, trebuie să fim, ai poporului.

„Intrarea în biserică"

— Praznicul bucuriei unităţii religioase la Viştea de jos —

După ce într'o şedinţă solemnă a Consiliilor parohiale şi Epitropiilor ortodoxe şi foste unite, s'a formulat principiul revenirii fraţilor din Biserica „de din sus" în cea „de din jos", „fără condiţii din ambele părţi şi egalitate în drepturi şi datorii" şi s'a stabilit programul festiv, toată obştea credincioşilor din com. Viştea de jos, a început să guste din mireasma praznicului bucuriei.

După cum au plâns clopotele bisericii „de din sus" la anul 1700, când protopopul Stănilă de aici, a plecat la Bălgrad pentru semnarea actului Unirii, aşa îşi împletesc de duios şi solemn sunetele în dimineaţa praznicului „Intrării în biserică", însoţind soborul ortodocşilor, care sub fâlfăirea praporilor având în frunte pe Păr. Ioan Neagoe învesmântat în cele mai strălucitoare odăjdii, urmat de corul cantorilor, consiliul şi epitropia parohială şi credincioşii prezenţi, se îndreaptă în procesiune solemnă spre biserica temeluită în ortodoxie pe la anul 1487, şi vremelnic trecută sub alte orânduiri.

Primarul comunei, Moise Cârje, întâmpinând la poarta bisericii soborul ortodocşilor, având în jurul său pe fraţii „de din sus", a cuvântat: „Ne-am întâlnit aici cei „de din jos" cu cei „de din sus". Să plecăm de aici toţi pe acelaş drum: o comună, o credinţă, un gând".

După înconjurarea bisericii de 3 ori în melodia stihirei „Inconjuraţi popoare'or Sionul"... cu stările cuvenite şi pomenirea preoţilor adormiţi în Domnul, epitropul Bisericii surori, ne-a vestit cuvânt de bucurie, spunând: „După hotărârea luată de noi de bunăvoe, desăvârşim astăzi actul unităţii religioase din această comună, dorind ca toţi să fie una".

Intrând în biserică prin „ridicarea porţilor celor vecinice"... s'a slujit Tedeumul de mulţumire, apoi preotul Ioan Neagoe, într'o evocatoare predică, legând trecutul cu prezentul, în suspinele de bucurie şi lacrămile celor de faţă a rostit: ...„Astăzi tresaltă în locul de vecinică odihnă sufletele adormiţilor slujitori la acest sf. altar, foşti uniţi: Protopop Stănilă, Prot. Constantin, Pr. Mateiu, Pr. Gaşpar, Pr. Ioan, Pr. Ivan şi Pr. Dumitru şi se bucură cu ei sufletele adormiţilor slujitori ai Bisericii ortodoxe, spre marea mulţumire şi fericita liniştire a sufletelor moşilor şi strămoşilor noştri, cari îşi dorm somnul de veci în amândouă cimitirele, pentrucă ne văd iarăşi una în credinţă, în cuget şi simţirile româneşti"...

Intreaga obşte se îndreaptă apoi spre biserica ortodoxă, continuându-se slujba Utreniei şi sf. Liturghie.

S'a citit molitfa de deslegare a I. P. S. Patriarh şi s'a săvârşit paras'as pentru toţi preoţii comunei răposaţi.

La încheerea măreţului mănunchiu de slujbe religioase, Părintele paroh a rostit o duioasă şi convingătoare predică despre adevărul şi unitatea credinţei noastre.

La agapa frăţească s'au făcut urări de sănătate şi lungime de zile pentru I. P. S. Patriarh Justinian şi pentru I. P. S. Mitropolit Nicolae şi recunoştinţă Guvernului Ţării.

Pacea în comuna Viştea de jos, jud. Făgăraş, e desăvârşită şi toate oile din staulul străin au intrat în staulul acesta", sub cârmuirea unui singur păstor.

Participant

Corpul profesoral dela Institutul teologic din Sibiu

Rector al Institutului teologic universitar a fost numit Păr. Prof. Dr. N. Neaga; decan al Facultăţii de teologie este Păr. Prof. Dr. Şt. Lupşa; decan al Centrului de îndrumare din Sibiu este Păr. Prof. Dr. Sofron Vlad; decan al Centrului de îndrumare din Arad este Păr. Prof. Dr. Il. Felea. Ca profesori, conferenţiari şi asistenţi, afară de rectori şi decani, au fost încadraţi: I. La Facultate: Dr. N. Terchilă (Pedagogie şi Catehetică; Dr. Sp. Cândea (Pastorală); Dr. T. Bodogae (Ist. Bis. Univ. şi Patrologie); Dr. Gr. T. Marcu (N. Testament); Dr. M. Şesan (Teologia fundamentală şi Ist. comparată a religiunilor); Dr. I. Petreuţă (Dogmatică); Dr. I. Ivan (Drept bisericesc); Dr. N. Mladin (Morală); A. Severin (conf. limba şi lit. rusă); Gh. Şoima (Tipic şi Cant); D. Călugăr (Asistent la sistematică); N. Belea (Spiritual). II. La Centrul de îndrumare din Sibiu: Dr. D. Bodea, Dr. C. Sârbu. III. La Centrul de îndrumare din Arad: Dr. I. Şiclovan, Dr. P. Deheleanu.

Profesorii dela Centrele de îndrumare vor ţine cursuri cu preoţii. Din corpul profesoral dela Sibiu au plecat la Facultatea de teologie din Bucureşti Păr. Prof. Dr. Liviu Stan (Drept bisericesc) şi Păr. Prof. Dr. Em. Vasilescu (Ist. comp. rel. şi Decan al Facultăţii).

Facultatea de Teologie din Sibiu se desparte cu regret de profesorii ei şi le doreşte să lucreze în ogorul cel nou cu roade bogate, spre mândria instituţiei pe care au slujit-o până acum. Pe de altă parte se bucură că forţe noui viu să completeze corpul ei profesoral. Profesorii noui sunt tot personalităţi cunoscute în domeniul teologiei. Cu un astfel de corp profesoral şi cu studenţii pe cari îi are, în noua organizare, sub oblăduirea I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae*, Institutul teologic—Sibiu îşi poate împlini misiunea ce-i revine în vremea de azi.

FOIŞOARA

Creştinismul şi Munca

(Urmare din Nr. 35—36)

Cel de al treilea drept firesc al muncii, pe care îi apără Biserica creştină, dreptul de proprietate a muncii, este la fel de important ca primele două. Muncitorul are dreptul la produsul integral al muncii sale, cu rezerva ce revine societăţii, colaboratoarea sa. Cine fură munca muncitorului calcă grav principiile moralei creştine. De aceea Biserica nu poate fi de partea regilor oţelului, regilor petrolului, a regilor cauciucului şi a tuturor acestor regi încoronaţi cu aurul furat din căminul sărac al muncitorului. Biserica nu poate fi de partea bancherilor internaţionali şi naţionali, care din umbra ghişeelor lor sug ca niște imense ventuze vlaga muncitorilor, funcţionarilor şi intelectualilor. Biserica nu poate fi, cu atât mai puţin, de partea latifundiarilor, care secole dearândul, au stors munca iobagilor şi au ţinut ţărănimea în întunerec şi mizerie, pentru ca ei să poată risipi sume fabuloase prin cabaretele marilor oraşe occidentale sau prin luxoasele staţiuni balneare şi climaterice de pretutindeni.

Impotriva tuturor acestor încălcări ale drepturilor firești ale muncii, Biserica a luptat totdeauna, fie direct fie mai ales indirect, propoveduind preţuirea omului, iubirea aproapelui, comprimarea egoismului, ajutorarea celorîn suferinţă, etc.

Această propoveduire a Bisericii nu şi-a atins scopul în totul, trebue s'o recunoaştem. După două mii de ani, nedreptăţile sociale sunt departe de a fi fost înlăturate definitiv. Un lucru este însă sigur, că prin venirea creştinismului în lume s'a schimbat ceva — şi încă foarte mult — în soarta muncitorimii şi că reformele umanitare, care urmăresc eliberarea muncitorimii, se hrănesc, foarte adesea, pe neştiute, din depozitul deumanitate al sf. Evangheliii şi din multisecularele tradiţii de omenie, formate încetul cu încetul sub înrâurirea moralei creştine.

Dacă ne-am întoarce privirile numai spre Biserica noastră ortodoxă românească, am vedea cum preoţii ortodocşi, cu rare excepţii, au fost totdeauna legaţi de popor, împărtăşind de aproape nevoile şi suferinţele poporului. Iată ce spunea contele d'Hauterive, secretarul lui Alexandru Mavrocordat-Firaris, despre preoţii ortodocşi, într'un *Memoriu despre starea Moldovei la 1787:* „Preoţii, spunea acesta, nu sunt nici leneşi, nici bogaţi, nici semeţi. Ei nu trăiesc măcar din slujba lor bisericească şi trebue să recunoaştem că ei au toată vrednicia şi toată smerenia săraciei".[1] Şi, mai departe, acest străin arăta că preoţii îşi îndeplineau conştiincios îndatorirea preoţească, nu erau lacomi de câştig, nu întreţineau credinţele deşarte ale credincioşilor, nu mergeau în cârciumi şi dădeau bună pildă poporenilor, înrâurindu-i în bine mai mult prin purtarea lor frumoasă decât prin viu graiu.

Urmând acestei tradiţii, preoţimea românească a rămas legată de popor, muncind din greu alături de săteni şi fiind totdeauna, chiar şi numai prin gospodăriile îngrijite preoţeşti, o pildă şi un îndemn pentru săteni. Istoria contribuţiei clerului român la opera de ridicare materială, morală şi intelectuală a poporului şi muncitorimii române ar putea fi un studiu pe cât de interesant pe atât de actual şi necesar.

In afară de „Reuniunea Meseriaşilor Români din Sibiu", organizaţie muncitorească întemeiată, îndrumată şi ajutată de Biserică, cunosc de aproape un caz din mediul muncitoresc industrial, un caz tipic de ceea ce poate face un preot care înţelege să-şi împlinească misiunea printre muncitori. Este vorba de un preot care a activat timp de douăzeci de ani printre muncitorii dela Manufactura de tutun Belvedere din Bucureşti. Curând după numirea sa ca paroh al parohiei Belvedere şi confesor al fabricii cu acelaş nume, preotul acesta a izbutit să-şi câştige atât simpatia muncitorilor cât şi a funcţionarilor şi conducătorilor fabricii. A început simplu, prin a-şi înjgheba, chiar în incinta fabricii, o modestă capelă, unde făcea rugăciuni în fiecare zi, dimineaţa şi seara, şi servicii religioase gratuite, şi a sfârşit prin a construi, din contribuţia benevolă a celor câteva mii de lucrători şi funcţionari ai fabricii, o măreaţă biserică, aşa cum sunt puţine în Bucureşti. Intre timp însă, a înfiinţat o grădiniţă parohială „Sf. Nicolae", pentru copiii lucrătorilor din cartierele C.A.M. Belvedere şi C.F.R. Grant. A supravegheat educaţia morală a elevilor şi elevelor din Şcoala de ucenici, din Maternitatea Giuleşti şi din Liceul comercial „Doamna Stanca" din cartierul Grant. A înfiinţat un ateneu popular, cinematograf şi bibliotecă pentru cultivarea şi distracţia lucrătorilor. A publicat lunar o revistă parohială întitulată *Muncă şi Credinţă*, în care se reflecta viaţa muncitorilor din fabrică. A înfiinţat un cor muncitoresc. S'a îngrijit de nevoile asociaţiei sportive C.A.M. (A.S.C.A.M.) şi a amenajat un teren de tenis. A întemeiat o asociaţie femenină, religioasă, morală şi de binefacere, sub ocrotirea Sf. Ecaterina, strângând ajutoare pentru familiile de lucrători împovărate de prea mari nevoi. A înfiinţat o cantină muncitorească în subsolurile confortabile ale bisericii nou construită. In fine, a făcut în cuprinsul acestei fabrici şi în cartierele muncitoreşti învecinate tot ceea ce ar trebui să facă Biserica în toate fabricile din ţara noastră şi în toate cartierele muncitoreşti, pentru a corespunde misiunii sale în mediul muncitoresc; misiune care nu este numai de răspândire a cuvântului Evangheliei, ci şi de faptă concretă, de îngrijire reală a trupului şi sufletului muncitorului.

(Continuare în numărul viitor)

Emilian Vasilescu

[1] *Contele d'Hauterive:* Memoriu despre starea Moldovei la 1787, ed. Academiei Române, Bucureşti, 1902, p. 147

Aceeaşi era starea preoţilor şi în celelalte provincii locuite de Români. Iată ce spunea despre preoţii maramureşeni un neamţ care a stat printre ei pe la 1658—1659: „Popii sunt egali cu norodul, ca port şi ca gospodărie ţărănească; între ei şi oamenii de rând alt respect, altă deosebire nu-i decât doară că ei ştiu să citească şi să scrie şi că poartă părul lung, pe când oamenii de sat se tund" *(Ştefan Meteş:* op. cit., p. 496).

Erori ale papismului

Odată căzută pe povârnișul născocirilor arbitrare în domeniul doctrinei și practicei creștine, Biserica romano-catolică s'a făcut urzitoarea mai multor erezii regretabile. Rolul principal în această direcție l-a jucat *papalitatea*, care, ea însăși o *mare erezie*, s'a dovedit în tot cursul istoriei sale un *izvor bogat de împărecheri și erori*.

In strădania ei de a-și salva poziția și în pretenția ei orgolioasă de a fi centrul unității și adevărului catolic, papalitatea a adoptat atitudinea celui mai intransigent și intolerant „ultramontanism", atrăgând în slujba lui un dogmatism arbitrar și semeț, care își asumă puteri discreționare asupra adevărului revelat.

Această direcție e susținută și condusă mai ales de faimoșii Iezuiți, campioni vajnici ai papalității și deținători ai unei puteri formidabile în Biserica Romei, cari au pus la bătaie zelul cel mai înflăcărat și măiestria cea mai iscusită.

Printre inovațiile papiste se înșirue și cultul „Prea Sfintei Inimi a lui Iisus" și al „Inimei Neprihănite a Preacuratei Fecioare".

Instituirea și răspândirea cultului inimii lui Iisus este opera Iezuiților. Stăpâniți de râvna de a întări catolicismul și coloana lui vertebrală: papalitatea, precum și de ambiția și orgoliul de a lega de numele lor orice progres și avânt în Biserica papală, Iezuiții au urzit cu multă asiduitate și măiestrie acest cult. Ei au făcut unealtă a aspirațiilor lor pe Margareta Maria Alacoque (1647—1690), o călugăriță a mânăstirii din Paray-le-Monial din Franța Deși era o fire nervoasă, extrem de sensibilă și stăpânită încă din copilărie de o *melancolie morbidă*, Iezuiții au reușit s'o impună în fața lumii catolice ca o aleasă a lui Dumnezeu și o inspirată a sf. Duh ca organ al revelației divine. Prin mistificări abile, ei fac ca *halucinațiile* acestei călugărițe să fie considerate drept „descoperiri" și „arătări", adecă adevărate revelațiuni divine (i s'ar fi arătat inima întlăcărată a lui Iisus cu insigniile patimilor și ar fi îndemnat-o să răspândească cultu inimii lui Iisus în toată lumea),[1] pe baza cărora au pretins aprobarea oficială a cultului respectiv.

Sub teroarea Iezuiților, cari s'au dovedit neîntrecuți în născocirea de minuni ce-ar fi avut loc ca urmări ale practicării cultului susținut de ei (Cf. Lăzărescu: O. c. p. 23 și 26), papa Pius al IX-lea ridică, în 26 August 1850, sărbătoarea inimii lui Iisus la rangul de sărbătoare bisericească generală, iar papa Leon al XIII-lea porunci la 1900 ca în toate bisericile pământului neamul omenesc să fie consfințit sărbătorește prea sfintei inimi a lui Iisus.[2] După ce au ajuns la acest rezultat, Iezuiții se străduiesc să impună dogmatizarea acestui cult

Produs al speculei iezuite și concesie a slăbiciunii papiste, cultul acesta constă în *adorarea inimii materiale, de carne a lui Iisus*, căreia catolicii se adresează ca unei persoane sau ființe deosebite. Iezuitul Gallifet, în scrierea sa: „De cultu Sacro-Sancti cordis Dei" (1726), vorbind despre sărbătoarea „Corpului Domnului", zice: „Singurul și propriul obiect al sărbătorii „Corpului Domnului" este carnea lui Iisus Hristos, de unde trebue să concludem că această sărbătoare desigur, nu s'a instituit cu scopul de a onora persoana lui Iisus Hristos, ci *pentru a onora carnea Lui, trupul Lui, sângele Lui*, fiindcă, nici sufletul, nici divinitatea, nici persoana nu sunt obiectul formal al acestei sărbători. *Obiectul ei direct și imediat este carnea preasfântă a lui Iisus Hristos în taină*". (Citat la Lăzărescu: O. c. p. 45). O precizare mai recentă spune: „Noi cinstim *Inima cea vie, de carne*, care a bătut și mai bate și acum în pieptul Omului-Dumnezeu". (Sălăgeanu: O. c., p. 16). In baza afirmațiunilor de mai sus, putem trage următoarea concluzie: *Obiectul propriu și nemijlocit* al cultului în discuție, îl constitue inima corporală a lui Iisus.

Scopul urmărit prin practicarea acestui cult, este să se dea satisfacție lui Iisus pentru ofensele ce i se aduc de către aceia cari se împărtășesc nedemn cu sf Taine, iar efectele acestei practici constau în revărsarea întregei plenitudini a harului în ajutorul și mângâierea la orice nevoie și necaz. (Cf. Lăzărescu: O. c., p. 58 și 61). Mulțumită acestei prețuiri excepționale ce i se acordă, dar mai ales reclamei pe care i-o fac patronii lui, cultul inimii lui Iisus e practicat astăzi cu ardoare în întreaga lume catolică, precum și în aceea a sateliților ei.

Concomitent cu cultul inimii lui Iisus și în strânsă legătură cu acesta, s'a introdus în sânul catolicismului și cultul „Inimei Neprihănite a Mariei", la temelia instituirii căruia stă aceeași manevră iezuită.

Deși se invoacă în sprijinul lui „urme" de practici similare la Sf. Părinți, precum și un șir întreg de pretinse „descoperiri cerești" cari au culminat în „arătările" Fecioarei la Fatima (Portugalia) în anul 1917, abia Ioan Eudes (1601—1680) a dat acestui cult o formă definitivă. In anul 1885 noul cult e aprobat de Roma, iar la 31 X 1942 papa Pius al XII-lea vestește lumii catolice printr'un mesagiu rediofonic, înființarea sărbătorii „Inimii Neprihănite a Mariei" și consfinția Biserica și neamul omenesc acestei inimi, pentru ca același papă, în 4 V. 1944, să rânduiască cultul pentru toată lumea catolică și să fixeze sărbătoarea „Inimii Neprihănite" pentru ziua de 22 August a fiecărui an. In anul 1945 sărbătoarea aceasta s'a ținut pentru prima dată de către întreaga Biserică papistașă.[3]

Ca justificare dogmatică a acestui cult teologia catolică induce teza că *Fecioara Maria este împreună răscumpărătoare cu Iisus a neamului omenesc*. Ca atare, ea este și *împreună mijlocitoarea cu Iisus la Tatăl ceresc* pentru neamul omenesc și în consecință nici un har nu ajunge la noi oamenii decât *numai dacă s'a dat mai întâiu Prea Curatei Fecioare Maria*. De aici axioma: *"Prin Maria la Iisus"*. Pe lângă aceasta — continuă argumentarea — în urma uniunii ipostatice, între inima lui Iisus și inima Preacuratei s'a închegat o *unire atât de strânsă*, încât ele au devenit *nedespărțibile*.[4]

Drept consecință a acestui fapt, cele două culte ale inimii sunt corelate în desfășurarea lor: „După cum aceste două Inimi prea Sfinte nu se pot despărți fiind unite în modul cel mai strâns, tot așa *evlavia către una din ele cere și presupune evlavia către cealaltă*, Inima Mariei este *inelul de legătură* între inimile noastre și aceea a lui Iisus". (Blasucci: O. c., p. 44) Corelația funcțională dintre cele două culte ale inimilor, rezultă și din conținutul rugăciunii cultului zilnic al inimii lui Iisus: „Dumnezeească Inimă a lui Iisus, îți ofer (închin) prin mijlocirea Inimii celei neprihănite a Preacuratei Fecioare Maria, toate rugăciunile, lucrările și suferințele zilei de azi". (Sălăgeanu: O. c., p. 45).

Obiectul cultului practicat întru cinstirea inimii Preacuratei, se desprinde din următoarea precizare: „*Inima fizică* constitue obiectul *material și secundar* al cultului, pe când inima spirituală formează obiectul formal și primar" (Blasucci: O. c., p. 16, 19).

Cât privește efectele acestui cult, se afirmă cu emfază că practicarea lui ar constitui: „un scut de apărare și o armă victorioasă împotriva dușmanilor sufletești" pentrucă inima Preacuratei este: „scăparea cea mai sigură a tuturor păcătoșilor", „ancoră de mântuire", „ajutorul nostru în nevoi, mângâierea noastră în necazuri, puterea noastră la timp de ispită, scăparea noastră în prigoniri, ajutorul nostru în toate primejdiile" (Blasucci: O. c., p. 7, 19, 40 și 57).

Atribuindu-i-se puteri și efecte atât de mari, nu-i de mirare că practicarea acestui cult a pătruns repede în massele largi ale poporului catolic, mai ales între femei.

Cum Roma papistă și exponenții ei se străduiau pe toate căile să realizeze catolicizarea totală a Bisericii greco-catolice din Ardeal, mersul evoluției istorice a unației române a fost determinat de teroarea morală a *suspiciunii* de prea puțin catolicism. Presiunea exercitată de Iezuiții puși în slujba catolicizării integrale a uniților români și prezența la cârma acestora din urmă a unor ierarhi ultramontaniști și ipercatolicizați, au schimbat în sinoadele din anii 1872, 1882 și 1900, complet fondul dogmatic original al unației ardelene (Lăzărescu: O. c., p. 65—77).

Dar această invazie a ultramontanismului în sânul unației ardelene, a produs și catolicizarea cultului greco-catotic. Dovadă despre aceasta este nu numai „actualizarea" limbii cărților de ritual de către unii clarissimi ipercatolicizați (Lăzărescu: O. c., p. 77—87), ci și *practicarea cu o fervoare înflăcărată a cultului inimii lui Iisus și a inimii Preacuratei*.

Cel mai vajnic și asiduu patron al acestui cult s'a dovedit în timpul din urmă, P. S. Dr. *Ioan Suciu*, fost administrator apostolic al Mitropoliei Blajului. Concludent în acest sens este felul cum exaltă P. S. Sa acest cult în campania fanatică de împiedecare a procesului istoric al revenirii Bisericii greco-catolice în sânul Bisericii ortodoxe. Iată ce scrie printre altele preoților greco-catolici: „Este ziua Vinerii Mari a Bisericii Române Unite, zi... care *sub ocrotirea și conducerea Inimii Neprihănite*, nu peste mult va sfârși în biruința Lui (a Domnului Tăriilor)... *Așa ne vorbește Inima Neprihănită*"; sau: „Te reculege și așează-ți sufletul sub ocrotirea Inimii Neprihănite. Cine stă lângă Ea, ca Ioan în Vinerea Mare, biruește... Luptați cu Inima Neprihănită a Mariei".

Sensul și adevăratul caracter al cultului inimii lui Iisus, îl desprindem printr'o examinare critică a acestuia din punct de vedere dogmatic.

In acest scop, luăm drept criteriu și îndreptar de bază dogma despre uniunea ipostatică, formulată de Sinodul ecumenic dela Calcedon: „Mărturisim pe unul și același Fiu, Domn, Iisus Hristos, Dumnezeu deplin și om deplin, recunoscut *în două firi unite în chip neîmpărțit, nedespărțit, neamestecat, neschimbat*, deosebirea firilor nefiind desființată din cauza uniunii ci fiecare din cele două firi păstrându-și însușirile ei și concurgând într'o persoană și într'un ipostas".[5]

Deși această formulă dogmatică e atât de concisă și rigidă și deși e greu să-i descoperim toate sensurile, totuși putem desprinde dintr'ânsa atât cât ne trebuește în ceeace urmărim aici. Potrivit acestei formule, în Iisus Hristos *subiectul* este *unul*, iar *naturile* sunt *două*, *unite ipostatic*. Când comuniunii celor două firi în Iisus Hristos i se spune uniune ipostatică, se înțelege prin **ipostas** *întregul format de cele două firi, precum și principiul personal pe care-l constitue acest întreg*. Căci prin întrupare „Logosul" care avea ca natură a Sa din veci natura dumnezeească, *și-a însușit și natura omenească*, făcându-Se subiect al ei. „*Natura omenească* din Iisus Hristos **nu** *stă de sine*, ca un întreg suficient sie-și și rotunjit în sine, în care caz ar fi format un ipostas, ci din momentul în care a început să se formeze *stă în Logos, îl are pe El ca suport*" (Idem, ibidem). Prin urmare, în Iisus Hristos s'a realizat — prin intervenție suprafirească — *o rotunjire a naturii omenești* **nu în sine**, *ci în unitatea ipostasului divin al Logosului*. Cu alte cuvinte, rotunjirea omenității în Iisus Hristos **nu s'a înfăptuit ca un întreg independent sau ca o realitate de sine stătătoare,** *ci și-a luat locul în întregul sau în cadrul ipostasului dumnezeesc, devenind un transparent al naturii dumnezeești și revelatoarea ipostasului divin*. (Stăniloae: O. c., p. 107, 109, 111).

In Iisus Hristos centrul ipostatic al naturii omenești coincide cu centrul ipostatic al Dumnezeirii și prin aceasta natura omenească e pusă — în cadrul Persoanei Mântuitorului — pe linia celei mai desăvârșite comuniuni cu Dumnezeu, asa încât *formează împreună cu El un (singur) ipostas teandric, o (singură) persoană divino-umană*. Acest ipostas teandric este în concret fața celor două naturi, plină de toată prezența lor. De aceea, *despărțirea celor două firi în Persoana lui Iisus Hristos, însemnează distrugerea și zădărnicirea întrupării*.

Deplin conștient de faptul întrepătrunderii reciproce și indisolubile dintre natura dumnezeească și natura omenească în unitatea aceluiași ipostas al Logosului întrupat (-perihoreză), Sinodul al III-lea ecumenic a respins și condamnat ca erezie Nestorianismul, care separa în Iisus Hristos natura omenească de natura dumnezeească în așa măsură, încât îl despărția pe Acesta în două persoane: una divină și una umană.[6]

Dacă în persoana unică a lui Iisus Hristos s'ar putea separa omenitatea de dumnezeire, atunci e foarte evident că această omenitate n'ar merita adorație, care se datorește numai lui Dumnezeu; căci odată despărțită de dumnezeire, omenitatea e creatură și nu Dumnezeu. De aceea, Sinodul al III-lea ecumenic condamnă Nestorianismul și formulează expres adevărul că **lui Iisus Hristos i se cuvine o singură adorație,** *pentrucă într'însul nu-i decât o singură persoană: aceea a Fiului lui Dumnezeu întrupat*. „*Dacă* cutează *cineva* să zică, cumcă omul cel primit (adecă natura omenească primită în ipostasul Fiului) ar avea să se adore așa cum se adoră Dumnezeu-Cuvântul și să se preamărească împreună cu El, sau să se numească Dumnezeu, ca unul pentru altul și *nu dă lui Emanuil una și aceeași închinare, una și aceeași preamărire, întrucât Cuvântul s'a făcut trup, anatema să fie*". (Citat la Lăzărescu: O. c., p. 56). Sinodul al V-lea ecumenic, reînoind condamnarea Nestorianismului, se pronunță și mai categoric și mai lămurit: „Dacă zice cineva despre Hristos, că El are să se adore în două naturi, prin ce se introduce două adorațiuni, o adorare deosebită lui Dumnezeu-Cuvântul și una deosebită omului, sau *dacă cineva nu adoră pe Cuvântul lui Dumnezeu împreună cu trupul lui propriu*, unul ca acesta să fie anatema". (Idem ibidem).

La lumina acestei învățături, eroarea profundă ce stă la baza cultului inimii lui Iisus se reliefează dela sine. A adresa o adorație specială omenității lui Iisus Hristos și chiar unor părți din trupul Lui și anume **inimii,** făcând abstacție de natura divină a Mântuitorului, însemnează nu numai a reîmprospăta în fond Nestorianismul, ci și a-l radicaliza și a-l duce până la ultima consecvență. Căci pe când Nestorie despărția în Iisus Hristos numai firile, dar nu și închinarea cuvenită Acestuia: „Despart firile, dar **unesc** *închinarea*",[7] Biserica papistă adăugând, la cultul corect cuvenit Mântuitorului, și cultul inimii Sale, introduce două adorări: una adresată **naturii divine** și alta **naturii omenești** și anume unei părți a trupului lui Iisus, **inimii Lui corporale**. Intrucât nu împarte numai Persoana Logosului întrupat, *ci divide însăși natura omenească* pentru a adora separat inima materială a lui Iisus Hristos, *erezia ce stă la baza cultului inimii e mai gravă și mai monstruoasă decât Nestoriarismul*.

Dialectica de artificii și sofisme a teologiei iezuite, încearcă zadarnic să ascundă erezia.[8] Căci *în fond teologia cultului inimii învață că trupul și inima lui Iisus sunt adorabile în ele însele*. Iar pretenția catolicilor că — datorită uniunii ipostatice — adorația lor nu se adresează inimii ci Persoanei lui Iisus Hristos, este un simplu

---

[1] Cf. Lăzărescu V. Dr. Arhim.; Cultul inimii lui Iisus la catolici. Sibiu 1933, p. 6—41, Guettee Wladimir: Papalitatea eretică. Trad. de Gerasim Safirinu. Râmnicu-Vâlcei 1885, p. 90 sq. Sălăgeanu Gavril Ierom.: Inima lui Iisus, Ed. II, Mânăstirea Bikszád (Editura Părinților Bazilieni) 1944 p. 21—40.

[2] Cf. Pohle-Gierens: Lehrbuch der Dogmatik Aufl. Paderborn [F Schöning] 1937, II. B. p. 163

[3] Blasucci A. P.: Inima Neprihănită a Mariei și marea ei făgăduință. In rom. de P. Ioan Butnaru. Bacău 1947, p. 6—40.

[4] Pohle: O. c. p. 307, Blasucci: O. c., p. 7—16, cf. și Eudes Ioan: La Vie et le Royaume de Jésus dans les âmes chrétiennes. Paris [P. Letbielleux] 1931, p. 619.

[5] Stăniloae Dumitru Dr. Prot.: Iisus Hristos sau restaurarea omului. Sibiu 1943, p. 101.

[6] Cf. Popovici Euseviu: Istoria bisericească universală. Trad. de At. Mironescu. Ed. 2-a. București 1926, vol. II. p. 130 sq.

[7] Tixeront J.: Histoire des dogmes dans l'antiquité chrétienne. 6-ème èd. Paris 1922, III, p. 24.

[8] Vezi la Pohle: O. c., p. 156 sq.; Bartmann Bernhard: Lehrbuch der Dogmatik. 8 Aufl. Freiburgi. Br. (Herderg) 1932, I. B., p. 358 sq.

subterfugiu, la care nu recurg decât pentru a disimula separaţia pe care o fac în Persoana Mântuitorului. (Cf. Guettée: O. c. p. 103). Concludentă este în această privinţă **practica** obişnuită pretutindeni a acestui cult şi nu teoria tendenţios formulată. Iar **practica constă în adorarea faptică a inimii de carne a lui Iisus şi nu numai a iubirii divine simbolizate prin inimă.**

Datorită unirii ipostatice, *în Iisus Hristos nu se poate separa omenitatea de dumnezeire.* Pentrucă *omenitatea nu exista despărţita de Logos*, ci în virtutea unirii ipostatice *ea este parte constitutivă a Persoanei lui Iisus Hristos*, adică omenitatea cu toate trăsăturile ei aparţine la Persoana Logosului. Şi tot ceeace aparţine la constituţia substanţială a unei persoane, în cazul nostru natura omenească a lui Hristos, *e vrednic de aceeaşi adoraţie ca persoana însăşi.* De aici răsare firesc concluzia, că **omenitatea lui Iisus Hristos e vrednică de adorare numai întrucât e unită ipostatic cu dumnezeirea Logosului.** Căci omenitatea considerată în sine, adecă fără privire la uniunea ipostatică, nu constitue obiect de adorare, deoarece separată de dumnezeire omenitatea e creatură şi nu Dumnezeu. Deci nu poate exista o adorare a lui Iisus decât în totalitatea persoanei lui divin-umane.

Drept aceea, pentrucă natura omenească a lui Iisus Hristos nu-şi are persoana şi maiestatea sa proprie şi deosebită de cea a Logosului, *cultul inimii lui Iisus adorând inima de carne a Domnului, este cea mai crasă* **idololatrie, antropolatrie sau cordiolatrie.**

E uimitor şi concludent faptul, că cugetarea patristică înfierează indirect cultul inimii, când afirmă: „Noi nu adorăm nicidecum o creatură..., ci pe Domnul creaturii, pe Dumnezeu-Logosul întrupat. Căci deşi însăşi carnea în sine este ceva creatural, totuşi ea a devenit trupul lui Dumnezeu. *Noi nu adorăm acest trup despărţindu-l de Logos, nici nu smulgem pe Logos din carnea sa când vrem să-l adorăm*" (Sf. Atanasie: Ep. ad. Adelphium, n. 3),[10] iar Sf. Ioan Damaschinul, sinteza gândirii patristice, zice: „*Trupul lui Hristos, în virtutea firii sale proprii..., nu este adorat*, dar este adorat în Cuvântul lui Dumnezeu întrupat, *nu este adorat din pricina lui*, ci din pricina lui Dumnezeu-Cuvântul, unit cu el după ipostasă. Şi nu spunem că ne închinăm unui simplu trup, ci trupului lui Dumnezeu, adică Dumnezeului întrupat"[11]

Expresie a unui sentimentalism melodramatic şi deviaţie anormală a unei religiosităţi vulgare în decadenţă (Cf. Lăzărescu: O. c., p. 28–38), cultul inimii lui Iisus — departe de a fi (cum se pretinde) „ultima expresie a fineţii şi delicateţii evlaviei creştineşti" — *este nu numai o erezie, un neonestorianism cras, ci şi o* **materializare şi sensualizare a adorării lui Dumnezeu** cu totul contrară spiritualităţii înalte şi pure a cultului ortodox, precum şi spiritului sobru al Ortodoxiei. Prin ideia şi practica ce-i stau la bază, *acest cult distruge întruparea şi comuniunea intimă cu Dumnezeu.*

Având la bază pretinsa „zămislire neprihănită" a Maicii Domnului şi exaltarea rolului ei în răscumpărarea neamului omenesc, cultul „inimii neprihănite" a Preacuratei Fecioare *cuprinde în sine o erezie tot atât de gravă*, întrucât prin el supravenerаţia (iperdulia) cuvenită pe drept Maicii Domnului, se *transformă în adoraţie*, care revine numai lui Dumnezeu.[12] Pe lângă aceasta, în felul cum se practică este şi el tot o *cordiolatrie.*

Acesta fiind adevăratul sens şi caracter al cultului inimilor, ne mirăm cum poate pretinde un patron vajnic al lui, că trecerea dela unaţie la Biserica ortodoxă, este o *apostasie:* „aţi părăsit credinţa catolică lepădând prin subscriere soarta sufletului vostru în mânile unui preot apostatat (sic!) dela credinţa adevărată". Mai bine ar face dacă s'ar lăsa frământat de întrebarea: Nu cumva P. S. Sa, ca mare sprijinitor şi propagator al cultului inimii (idolatru şi destrămător al întrupării, care e baza creştinismului!), a trecut — în iperzelul său iezuitic de a fi pe placul papei dela Roma — dela ultramontanism şi ipercatolicizare, la **apostasie.** Căci a deveni ortodox este a reveni la credinţa cea adevărată, la credinţa ecumenică, neschimbată şi nefalsificată, pe când a da crezare inovaţiilor cultice şi doctrinare ale catolicismului înseamnează a rătăci pe cărările unei dogmatizări arbitrare, lipsită de orice fundamentare scripturistică şi patristică, a pune sub egida Duhului Sfânt născocirile minţii umane.

Prof. **Dr. C. Sârbu**

[10] Citat la Pohle: O. c. p. p. 159.

[11] Dogmatica IV, 3. Trad. de D. Fecioru. Ed II-a Bucureşti 1943, p. 279 sq.

[12] Cf. Guettée Wladimir: Expunerea doctrinei Bisericei ortodoxe. Trad. de Iosif Gheorghian. Ed. III-a, Bucureşti 1901, p. 167 sq.

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Mulţămire Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* **mulţămeşte şi pe această cale, numeroşilor credincioşi, preoţi şi protopopi, cari i-au trimis felicitări şi i-au făcut urări de ziua numelui şi împărtăşindu-le arhiereştile Sale binecuvântări, le face tuturor urări de prosperitate şi fericire de sf. Sărbători ale Crăciunului şi Anului Nou.**

Şedinţa plenară a Academiei R. P. R. Academia R. P. R. a ţinut o şedinţă plenară la care au participat membrii activi, onorifici şi corespondenţi, în frunte cu preşedintele de onoare al Academiei R. P. R. prof. Dr. C. I. Parhon. Prima parte a şedinţei a fost consacrată comemorării lui Alex. Vlahuţă, dela a cărui moarte s'au împlinit 29 de ani. D. D. Panaitescu-Perpesicius a făcut o comunicare, evidenţiind personalitatea omenească şi creatoare a lui Vlahuţă, care de curând a fost ales membru onorar post-mortem al Academiei R.P.R. A urmat comunicarea dlui Valeriu Novacu, privind depunerea la Pantheon a rămăşiţelor pământeşti ale lui Paul Langevie şi Jean Perrin, două glorii ale ştiinţei franceze.

Asistenţa pe care Statul o acordă Studenţilor, ca: burse, ajutoare, întreţinerea în cămine şi cantine, editare de cursuri sau alte asemenea înlesniri, se organizează, coordonează, îndrumează, supraveghează şi finanţează de Ministerul Învăţământului Public, chiar şi atunci când instituţia de învăţământ respectivă s'ar afla în administraţia altui minister decât cel al Învăţământului Public. Asistenţa medicală se organizează de Ministerul Sănătăţii, în colaborare cu Ministerul Învăţământului şi U. N. S. R.

Pe lângă primăriile comunelor urbane s'au înfiinţat Oficii de închirieri, care vor face recensământul apartamentelor şi vor rezolva cererile de închirieri ale oamenilor muncii.

In Palatul Republicii s'a deschis Joi 9 Dec. a. c. prima expoziţie anuală de stat a artelor plastice. Participă cca 150 pictori şi 60 sculptori din toate unghiurile ţării cu vreo 250 picturi şi 80—90 sculpturi.

EXTERNE

Congresul F.D.I.F., care s'a ţinut la Budapesta între 1—7 Dec. a. c., s'a încheiat printr'un „manifest pentru apărarea păcii". Prin aceasta femeile din cele 46 ţări reprezentate la Congres îşi iau obligaţia de-a lupta „şi mai intens şi mai hotărît pentru pace, democraţie, securitate şi independenţa naţiunilor, pentru fericirea copiilor şi căminelor noastre". „Dacă toate femeile — şi noi formăm jumătate din populaţia lumii — vom strânge rândurile şi vom lupta împotriva aţâţătorilor la război, nu va fi război!" — afirmă manifestul.

La 12 Decemvrie s'au încheiat lucrările primei părţi a actualei sesiuni a Adunării Generale O. N. U. A doua parte a sesiunii se va deschide la 1 Aprilie 1949 în America la sediul Naţiunilor Unite dela Lake Succes

In Comitetul pentru chestiunile sociale, umanitare şi culturale, (O.N.U.) delegaţia sovietică a propus folosirea ştiinţei pentru pace, progres şi democraţie şi nu pentru scopuri agresive. Anglo-americanii au respins această propunere.

Comitetul politic special (O N.U.) a hotărît reexaminarea cererilor de admitere în O.N.U. a României, Albaniei, Bulgariei, Jugoslaviei şi Mongoliei, conform propunerii delegaţiei sovietice, cu toată opoziţia delegaţilor anglo-americani.

Planul „Bernadotte" de împărţire a Palestinei a fost respins,

Comitetul special a început la 29 Noemvrie a. c. discutarea problemei principiului unanimităţii marilor puteri în Consilul de Securitate. D. A. I. Vâşinski a arătat că dacă principiul unanimităţii ar fi anulat, O.N.U. ar fi ameninţat cu distrugerea.

La 5 Decemvrie au avut loc în sectorul occidental al Berlinului alegeri pentru Consiliul municipal al acelui sector. Mareşalul Sokolovski, comandantul suprem al administraţiei militare sovietice din Germania, a protestat pe lângă comandanţii militari ai puterilor apusene pentru această scindare administrativă a Berlinului, susţinând principiul administrării lui unitare. In zona sovietică există un primar general şi un consiliu interimar al Berlinului.

Dorinţa anglo-americanilor de-a retroceda industriile din Ruhr foştilor patroni nazişti, spre a le transforma într'un arsenal al războiului de agresiune, întâmpină rezistenţa poporului francez, care nu vrea să renunţe la garanţiile securităţii sale.

Forţele populare chineze ocupă noui teritorii şi oraşe în China. Kuomintangul a făcut apel la ajutorul Americii.

Nr. 9018—1948.

Comunicat

Aducem la cunoştinţa P. C. Preoţimi şi a cântăreţilor bisericeşti din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre, că pentru acordarea ajutoarelor de căsătorie, de naştere, de înmormântare şi a îndemnizaţiilor pentru copii, Onor. Minister al Cultelor prin adresa cu Nr. 16.722—1948 cere următoarele acte:

I. Ajutoarele de căsătorie:

1. Extrasul de căsătorie eliberat, de primăria respectivă, *timbrat legal.*

2. Declaraţia, în dublu exemplar, dată de cel în cauză, certificată de primărie sau protoierie, *timbrată legal*, din care să se constate că soţia este sau nu funcţionară şi dacă a primit sau nu dela instituţia unde funcţionează ajutorul de căsătorie.

II. Ajutoarele de naştere:

1. Extrasul de naştere eliberat de primăria respectivă, *timbrat legal.*

2. Declaraţia, în dublu exemplar, dată de tatăl copilului, certificată de primărie sau protoierie, din care să se constate că soţia este sau nu funcţionară şi că a primit sau nu ajutorul dela instituţia unde lucrează. *Această declaraţie trebue să fie timbrată legal.*

III. Ajutoare de înmormântare:

1. Extrasul de deces, eliberat de primăria respectivă, *timbrat legal.*

2. Certificat, în dublu exemplar, eliberat de primărie, din care să se constate cine a suportat cheltuelile de înmormântare, având dreptul la rambursarea lor.

IV. Indemnizaţiile lunare pentru copii — ajutoarele familiare

Extrasul de naştere al copilului, eliberat de primăria respectivă, *timbrat legal.*

Prea C. Preoţime se va conforma întocmai în cazurile când adresează Consiliului arhiepiscopesc cereri pentru asemenea ajutoare.

Pentru fiecare ajutor se va înainta cerere deosebită.

Ajutoarele nu se pot cere direct dela Onor. Ministerul Cultelor.

Sibiu, 10 Decemvrie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Redacţionale

P. C. Părinte Dr. Emilian Vasilescu, fiind chemat la Bucureşti profesor şi Decan al Facultăţii de Teologie, redacţia Telegrafului Român este condusă provizor, până la numirea unui redactor-prim, de redactorul-secund C. Păr. Dr. N. Mladin.

URARE. *De sfintele sărbători ale Naşterii Domnului, urăm colaboratorilor, cititorilor şi sprijinitorilor „Telegrafului Român", sărbătorile cu pace şi bucurie întru mulţi ani.*

Nr. 8864—1948.

Aviz important

Pentru parohiile fost mixte, cari au acum doi preoţi, dispunem următoarele:

Parohiile revenite la ortodoxie, precum şi cele vechi ortodoxe, rămân deocamdată cu vechea lor configuraţie, iar preoţii îşi păstrează drepturile ce le-au avut.

Vom lua în curând dispoziţiuni generale pentru o nouă arondare. Fac excepţie dela această normă generală, parohiile în care Consiliul nostru arhiepiscopesc a luat măsuri speciale.

Sibiu, 14 Decemvrie 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Dela Administraţia Telegrafului Român

Publicăm, în continuare, lista parohiilor care şi-au plătit abonamentul pe anii 1947 şi 1948 în ultimele săptămâni:

Cheia Ribiţa, Moeciul de sus, Holbav, Mercurea-Ciuc, Vingard, Racoşul de jos, Ludoşul-mare par. II, Ruşi-Haţeg, Cinciş, Şeicamare, Apold-Sigh., Buzd, Satu-nou, Hălchiu, Tălmăcel, Hundorf, Idiciu, Braşov-Blumăna I, Chichiş, Sf. Gheorghe, Rupea, Cisnădie, Cărpiniş-Braşov, Mihai Viteazu, Oarda de sus, Berghin, Ernea, Orăştioara de sus, Bobâlna, Drăuşeni, Feldioara-Braşov, Crihalma, Lisa. Aţel, Livezeni, Răchita. Cornesti, Şaeş, Căinelul de sus, Sălişte I, II III, Comana de jos.

Mulţumim călduros P. C. Parohi respectivi şi nădăjduim că pilda acestora va fi urmată de toate parohiile şi abonaţii **Telegrafului Român.** Altfel, ne vom vedea siliţi să trimitem ziarul cu ramburs, în primul rând pentru abonamentul pe 1947, încărcând astfel plata abonamentului cu cheluielile de ramburs.

1—2

Concurs

Se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român" pentru parohia vacantă de cl. II-a DOBOLII-DE-JOS, prot. Sfântul Gheorghe.

I. Beneficii:

1. Salarul dela Stat.

2. Locuinţă în casa parohială, compusă din 3 camere, bucătărie şi dependinţe cu grădină.

3. Sesiune arabilă în extindere de 18 jugăre cadastrale (12 jug. arabil şi 8 fânaţ).

4. Stola uzitată în parohie.

5. Birul parohial aprobat de Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

II. Indatoriri:

1. Preotul ales este obligat a-şi îndeplini toate datorinţele preoţeşti şi pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare.

2. A face catehizaţia elevilor şi tineretului.

3. A îngriji sufleteşte credincioşii din filia Ilieni.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cualificaţiunea cerută pentru parohii de cl. II-a, precum şi binecuvântarea arhierească, să-şi înainteze cererile adresate Oficiului protopopesc din Sfântul Gheorghe.

Candidaţii se vor prezenta, cu prealabila încunoştiinţare a protopopului tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare, în sf. biserică, spre a-şi arăta dexteritatea în tipic, cântare şi predică.

Sf. Gheorghe în 16 Noemvrie 1948.

Oficiul protopopesc ort. Sf. Gheorghe, în coînţelegere cu Consiliul parohial.

Protopop **Petru Boeru**
adm. protopopesc.

ANUNŢ

La întreprinderile noastre grafice se află vacant, cu data de 1 Ianuarie 1949, postul de **contabil.** Cererile se înaintează la Comisiunea Administrativă a Tipografiei şi Librăriei până la data de 28 Dec. 1948.

Comisiunea Administrativă

Redactor: Prof. Dr. NICOLAE MLADIN

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu